

ÖT PERCCSEL TŰZ ELŐTT

A televízió ezzel az ideiglenes címmel filmet készít a tűzoltóság életéről és tevékenységéről. Decemberben Bánki Szilárd rendező irányításával több napon át a budapesti parancsnokságon forgattak, és együtt vonultak a tűzoltókkal, hogy megörökítsék kárelhárító munkájukat. Képeinken a forgatás néhány mozzanatát örökítettük meg.

FEL ÉVSZAZAD. Nem mindennapi eseményre gyűltek össze december 10-én a BM Tűzoltótisztképző Iskola tatórai, hallgatói. Meghívták körükbe Lucz József ny. t. szds.-t, az iskola volt taktikai előadóját, aki 50 évvel ezelőtt ültette magára először a tűzoltó-egyenruhát. Bensőséges ünnepség keretében emlékeztek meg tapasztalatokban gazdag életútjáról, példamutató magtartásáról, hivatás-szeretetéről. Készségesen válaszolt a hallgatók kérdéseire. Bendő Mihály t. alez., iskolaparancsnok ezúttal adta át részére a Tűzrendészeti Érem arany fokozata belügyminiszteri kitüntetéssel. Búcsúzóul további erőt és egészséget kívántak a tűzvédelmi tanácsadóként jelenleg is munkálkodó Lucz elvtársnak.

A TŰZVÉDELEM VALAMENNYI OLVASÓJÁNAK
EREDMÉNYEKBEN GAZDAG,
BOLDOG ÚJ ÉVET KIVÁNUNK!

SZERKESZTŐSEG

Új évet kezdünk

Írta: dr. Farkas György tű. vör. gy.,
a BM Tűzoltóság országos parancsnoka

Már szinte hagyomány, hogy nemcsak egy-egy jelentősebb feladat teljesítése után, hanem az esztendő elteltével is számvetést teszünk. Azzal az igénnyel értékeljük évi tevékenységünket, hogy az még eredményesebb legyen az új esztendőben, s ettől az elhatározástól vezéreltetve jelöljük ki új feladatainkat is. Az effajta mérlegkészítésnek nálunk az a gyakorlata, hogy a feladatokat azok végrehajtóival, az évi tevékenységet pedig a BM TOP vezetőivel, a fővárosi és a megyei parancsnokokkal megtanácskozzuk. E cikk megírásának aránylag korai időpontja még nem adott lehetőséget a részletesebb elemzésre. Így mindössze arra vállalkozhatom, hogy 1973-ban végzett munkánk értékelésével s az új esztendőben megoldandó feladatokkal kapcsolatban néhány leglényegesebb témára utalva tájékoztassam Tisztelt Olvasóinkat.

Az esztendő legkiemelkedőbb eredménye volt, hogy az 1973. évi 13. sz. tvr-rel és a végrehajtásáról intézkedő 14/1973. (VI. 2.) MT sz. rendelettel a tűzvédelemről és a tűzoltóságról alkotott korábbi jogszabályaink korszerűsítésre kerültek.

Ezek a magas szintű állami jogalkotások, megítélésünk szerint, lehetővé teszik országunk tűzvédelmi helyzetének további megszilárdítását, s egyben igen megnyugtatóak a tűzvédelem érdekében dolgozó valamennyi társadalmi munkás, hivatásos és önkéntes tűzoltó számára is, hiszen a jogszabályok minden paragrafusában kifejezésre jut pártunk, kormányunk és dolgozó népünk irántuk tanúsított bizalma és megbecsülése.

Külön is ki kell emelni, hogy míg a korábbi jogszabályi rendelkezések a tűzvédelmet a tűzoltóság feladatává tették, és az állampolgárok, valamint az állami és társadalmi szervezetek csupán a tűzoltóság segítségére voltak kötelezve, addig az érvénybe lépett jogszabályok az egész társadalom kötelességévé teszik a tűz elleni védekezést. Ez a döntés társadalmunk politikai és gazdasági fejlődésének jelenlegi szakaszában nagyon is időszerű és megalapozott.

A népgazdaság fejlődésének gyors üteme, a koncentráldott ipari és mezőgazdasági nagyüzem, az energiahordozók összetételében végbement közismert változások, a lakásokba került háztartási gépek millióinak különben öröndetes ténye, hogy csak néhány körülményt említek, kétségkívül együtt jár a tűzveszély növekedésével, s egyben az élet- és testi épség, valamint anyagi javaink fokozottabb védelmére kötelez bennünket, ami ma már csakis széles körű társadalmi összefogással lehetséges. Úgy gondolom, néhány statisztikai adat is elegendő ennek bizonyítására. 1972 I.—XI. hónapjában hazánk területén 5874 tüzeset keletkezett, s ebből 4876 járt kárral. Ugyanez a két adat 1973 azonos időszakában 7702, illetve 6107 volt, vagyis az összes tüzesetek száma 1828-cal, a kárral jártaké pedig 1231-gyel emelkedett. Hogy a kárérték alakulása már nem mutat ilyen kedvezőtlen képet, az kizárólag a munkahelyek dolgozói, az önkéntes, vállalati, valamint az állami tűzoltóság odaadó és szakszerű beavatkozásainak az eredménye. A kárérték ugyan nem emelkedett lényegesen a tüzesetek számával, azonban világosan látnunk kell, hogy a tüzesetek számának ilyen nagymérvű növekedése mindig magában rejti a kárösszeg esetleg ugrásszerű emelkedésének veszélyét. Ezért társadalmi összefogással — a jogszabály betűinek és szellemének megfelelően — további erőfeszítéseket kell tennünk a tüzek hatékonyabb megelőzésére és még eredményesebb oltására.

E megállapítás akkor is indokolt, hogyha hozzátehetjük: országunk tűzbiztonsági helyzete szilárd, és minden tekintetben állja az összehasonlítást szomszédainkkal, továbbá más szocialista és nem szocialista országok tűzvédelmével; a külföldi tűzoltó-szakemberek előkelő helyre rangsorolják a magyar tűzvédelmet.

A tűz pusztításai elleni küzdelem természetesen nem tekinthető valamiféle nemzetközi versengésnek, legfeljebb abban az értelemben helytálló ez a kifejezés, hogy a jövőben is szeretnénk megőrizni ezt a „helyezésünket”, ami persze egyben azt is jelenti, hogy ennek megfelelő követelménye-

ket támasszunk tevékenységünkkel szemben, és igyekezzünk minél többet hasznosítani más országok, köztük is mindenekelőtt a Szovjetunió és a szocialista közösség tűzoltóságainak gazdag tapasztalataiból.

Az előbbieken említett követelmény kielégítéséhez mindenekelőtt a megelőző tűzvédelmi tevékenység szilárdabb megalapozottsága és nagyobb következetessége szükséges, ami viszont közismerten a tervezés és az építkezés kapcsolatos kérdéseinek körültekintő megoldásával kezdődik.

Ezzel az elmúlt évben sem lehattunk elégedettek. Elégedetlenségünk nem abban tükröződött, hogy sokat vitatkoztunk. Ellenkezőleg, viták helyett többször is előfordult, hogy a tervezők és az engedélyezésre jogosult hatóságok az érvényben levő tűzrendészeti előírásoktól eltérő olyan beruházásokat terveztek, illetve engedélyeztek, ahol azután utólag költséges módosítások váltak szükségessé. Szükségtelen hangsúlyoznom, hogy mindenképpen el kell kerülnünk az ilyen felesleges kiadásokat. Ennek pedig két módja lehetséges: az egyik az érvényben levő szabályok következetes megtartása, és amennyiben el kell térni ezektől, akkor velük azonos biztonságot garantáló megoldással helyettesítsek őket. A másik mód a tervezők felelősségének — beleértve az anyagi felelősséget is — érvényesítése. Ezeknek az elveknek a következetes alkalmazása elsősorban az építészeti szakigazgatási szervek feladata.

A következő rendkívül fontos kérdés, amelyről szólnom kell, az, hogy a jogszabály kimondja: „A tűzoltóság létesítésével, fenntartásával, működtetésével és fejlesztésével kapcsolatos költségek a létesítőt, illetőleg a fenntartót terhelik.” E téren azonban, még sok minden nincs a helyén.

Ezért a tűzoltási munka eredményességére vonatkozó utalást azzal kell kiegészíteni, hogy a működés feltételei rendkívül hiányosak, sőt túlzás nélkül leszögezhetem: esetenként egyszerűen nem is biztosítottak. Az önkéntes és a vállalati tűzoltóságok számos helyen nem rendelkeznek az alapfelszerelést jelentő gépjárműfecskenőkkel, igaz, állami tűzoltóegységeink sem a közép- és magasházak tüzeinél szükséges mentés eszközeivel: a 30 és 45 méteres gépezetes létrákkal.

Ezek beszerzése egyetlen év alatt természetesen nem képzelhető el, azonban feltétlenül indokolt, hogy egy középtávú tervben megoldást találjunk a hiányok pótlására.

1973-ban a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság ágazati irányító szerepét betöltötte, ha nem is hibamentesen. A hibák egyik forrása, hogy a fővárosi és a megyei parancsnokságoktól nem kaptuk meg mindazt a segítséget, amire szükség lett volna.

Ennek okai elsődlegesen nem szubjektív tényezőkben keresendők, sokkal inkább az új irányítási rendből, a meg-növekedett önállóságból fakadnak. A megoldást abban látjuk, hogy mindenütt sürgősen meg kell érteni és a gyakorlatban is ennek megfelelően alkalmazni az önállóságot, illetve a hatáskör csökkenését. Ez egyáltalán nem valamiféle különleges feladat. Arról van szó mindössze, hogy a hivatásukat szerető parancsnokoknak következetesen kell szolgálniuk a dolgozó nép érdekeit.

A fogyatékosságok másik oka, hogy az országos parancsnokság még tovább kutatja az irányítás és vezetés legjobb módjait. Ez a keresés érthető is, hiszen eddig nem ismert módon kell megoldani a kapcsolatos feladatokat.

Szeretnénk remélni, hogy — beleértve egyes részletkérdéseket is — nem tart sokáig ez az útkeresés.

Tevékenységünk fő elvei már kikristályosodtak, s ehhez határozták meg a szervezetünket is. Bizunk benne tehát, hogy ezek birtokában törekvéseink további eredményekre vezetnek majd.

Ezeknek a gondolatoknak a jegyében köszöntöm a Tisztelt Olvasókat az új év alkalmából, és őszinte szívvel kívánok a tűzvédelem érdekében dolgozó valamennyi elvtársunknak eredményekben gazdag és boldog új esztendőt.

Az önkéntes és a vállalati tűzoltóságról

2

Írta: dr. Labancz András tű. alez.

Közös rendelkezés az önkéntes és a vállalati tűzoltóságra

A jogszabályok a korábbiaktól eltérően – az önkéntes és a vállalati tűzoltóság feladatait lényegében azonosan, a klasszikus háromtagozódás (megelőzés, tűzoltás, felderítés) szerint határozzák meg. Ennek során a jogalkotó figyelembe vette az állami tűzoltóságtól eltérő szervezetük és lehetőségeik sajátosságait is.

A jogszabályok szerint az önkéntes és a vállalati tűzoltóság feladatkörében:

a) vizsgálja és segíti – működési területén – a tűzvédelmi szabályok megtartását;

b) végzi a tűzoltást, és közreműködik az egyéb kárelhárításban;

c) közreműködik a tüzesetek körülményeinek felderítésében.

Új meghatározás, hogy a jövőben az önkéntes tűzoltóság mellett a vállalati tűzoltóság tagjainak is jogszabályban foglalt kötelessége a megelőző tűzvédelmi szabályok megtartásának vizsgálata és segítése. Fokozott bevonásuk a helyi megelőző tűzvédelmi feladatok elvégzésébe indokolt, mivel a vállalatoknál elsődlegesen rájuk hárul a kedvező tűzvédelmi helyzet kialakításának elősegítése. A megelőző tűzvédelemmel összefüggő feladatok ugyanakkor az önkéntes tűzoltóság számára azt jelentik, hogy továbbra is rendszeresen vizsgálják, segítsék készségükben, városukban – elsősorban a már bevált területfelelősi szolgálat útján – a tűzvédelmi szabályok megtartását.

Jelentős változás a jogszabályokban, hogy a tűzoltóságról és kárelhárításról szóló rendelkezések tételesen meghatározzák azokat a káreseteket, amelyeknél az önkéntes és a vállalati, valamint az állami tűzoltóságnak egyaránt közre kell működniük. A jogszabályokban a tűzoltás vezetőjére részletesen biztosított rendkívül széles jogkör az állami tűzoltóság távolléte esetén teljes egészében megilleti a tűzoltást vezető önkéntes vagy vállalati tűzoltóság parancsnokát is. A tűzoltóság tüzeseténél való közreműködésének eredményessége és annak a különböző szervek, valamint a lakosság részéről történő értékelése szempontjából rendkívül fontos, hogy az említett elvtársak mint tűzoltásvezetők, hogyan élnek a számukra biztosított jogokkal. Igen megfontolt intézkedések szükségesek ahhoz, hogy csak indokolt esetben és megfelelő mértékben gyakorolják azokat a jogokat, amelyek az eredményes tűzoltás egyik alapvető biztosítékai.

A jogszabályok az önkéntes és a vállalati tűzoltóság feladatává teszik a tüzesetek körülményeinek felderítésében való közreműködést is. A jogalkotó szándéka itt nyilvánvalóan arra irányult, hogy már a tűzoltás során különös gonddal kísérik figyelemmel a tűz keletkezési okára utaló körülményeket (tárgyakat, tájékoztatásokat stb.), törekedjenek azok megőrzésére, biztosítására, és a vizsgálat során tájékoztassák róluk az állami tűzoltóságot.

A megelőző és mentő tűzvédelmi, valamint az egyéb szolgálatot, készenléti szolgálat tartása nélkül, az önkéntes tűzoltók szabad idejükben a lakóhelyükön, míg a vállalati tűzoltók munkaidőjük alatt a munkahelyükön látják el. Egyes előre nem látható és nem tervezhető esetekben azonban szükségessé válhat, hogy az önkéntes és a vállalati tűzoltóság folyamatosan készenléti szolgálatot is tartson. Készenléti szolgálatukat a jogszabályok szerint rendkívüli esetekben a területileg illetékes állami tűzoltóparancsnok, illetőleg a tűzoltóság létesítője, valamint annak felettes szerve rendelheti el. Indokolt, hogy a rendkívüli szolgálatnak az állami tűzoltóság által történő elrendelése minden esetben a tűzoltóság fenntartója útján történjenk.

A jogszabályok az önkéntes és a vállalati tűzoltóságot létesítő tanács végrehajtó bizottsága, illetőleg a vállalat igazgatójának jogkörébe utalták a tűzoltóság parancsnokának kinevezését és felmentését, az illetékes állami tűzoltóparancsnok véleményének figyelembevételével. Ennek alapján indokoltnak látszik a helyes elv továbbvitele, és az önkéntes, valamint a vállalati tűzoltóság valamennyi tisztségviselőjének kinevezését, felmentését, – az állami tűzoltóparancsnok véleményének figyelembevételével – a tűzoltóság létesítőjére ruházni. Az eddigi tapasztalatok szerint a tűzoltóság működése szempontjából igen jelentős, hogy a vállalati parancsnok helyben lakó, az önkéntes parancsnok pedig helyben lakó és helyben is dolgozó személy legyen. Bár az erre való törekvés mindenütt fontos, ez semmi esetre sem jelentheti, hogy az egyébként jól dolgozó parancsnokot csupán a feltétel hiánya miatt le kell váltani.

A jogszabályok arról is rendelkeznek, hogy az önkéntes tűzoltóság tisztségviselői továbbra is tiszteletdíjban, a vállalati tűzoltóság pedig díjazásban részesüljenek. Ez különösen a vállalati tűzoltóság tisztségviselőinek jelentős elismerés, mivel ez ideig díjazásban nem

részesültek. A vállalati tűzoltóságok esetében, minthogy megbízatásuk az önkéntes vállalás mellett – amiről káros lenne lemondani – kijelölés alapján történik, az anyagi érdekelttség elvét kívánja érvényesíteni az a rendelkezés, hogy amennyiben szabad idejükben tűzoltói feladatokra veszik igénybe őket, a belügyminiszter által megállapított külön díjazásban részesülnek.

Meg kell jegyezni azonban, hogy az önkéntes tűzoltóság tisztségviselői esetében – figyelembe véve a két évvel ezelőtti emelést – nem lehet elsődleges cél a tiszteletdíjak újabb emelése, hanem inkább a tisztségek és a végzett munka arányában történő nagyobb differenciálást ajánlatos elősegíteni. Természetesen a vállalati tűzoltóság tisztségviselői díjazásának megállapításakor is ilyen differenciálás szükséges. A vállalati tűzoltóság tagjai külön díjazása viszont – ami a szabad időben történő tűzoltói igénybevétel tartamára jár – várhatóan a többi dolgozó munkaidőn túli igénybevétele esetén járó díjazáshoz igazodik. E külön díjazásra figyelemmel, központilag indokolt a vállalati tűzoltóság tagjai munkaidőn túli igénybevétele körének a meghatározása. Az önkéntes tűzoltóság tagjai részére a munkaidőn túli igénybevétel esetére a jogszabály nem állapít meg díjazást. Erre azért sem kerülhetett sor, mivel az ellentétes volna azzal a céllal, melynek megvalósítására az önkéntes tűzoltóság tagjai egyesülnek, s tevékenységükre társadalmi feladatként látják el.

Az önkéntes és a vállalati tűzoltók fokozott megbecsülését – mint arról már említés történt – a jogszabályok elsősorban azzal biztosítják, hogy lehetővé teszik: az állami tűzoltóság hivatásos tagjaira vonatkozó bizonyos rendelkezéseket rájuk is alkalmazzák (dicséret, jutalom, kitüntetés). A fokozott elismerés és erkölcsi megbecsülés kifejezése azonban elsősorban az önkéntes vagy a vállalati tűzoltóságot létesítő tanács végrehajtó bizottságának, illetőleg a vállalat igazgatójának a feladata, mivel a tűzoltóságok a tanács, illetve a vállalat tűzvédelmi szerveként működnek. Természetesen nem kizárt az sem, sőt indokolt, hogy az illetékes minisztériumok is alkalmazzák az elismerés rendelkezésekre álló lehetőségeit.

Az önkéntes és a vállalati tűzoltóság tagjainak a jogszabályokban biztosított egyenruha-viselési joga csak akkor érvényesülhet, ha a tűzoltóság létesítője valamennyi önkéntes, illetve vállalati tűzoltó számára gondoskodik is a megfelelő színvonalú egyenruháról. Az elmúlt időszakban erre számos helyen nem fordítottak kellő gondot, holott a tűzoltó-egyenruha a tűzoltók összetartozásának egyik kifejezője, egyöntetűvé teszi megjelenésüket, s viselése nem utolsósorban bizonyos fegyelmességre kötelez, ami a társadalom érdekében kifejtett munkájuk során nagyon is szükséges. A rendfokozatok, az előléptetések adományozása a hosszabb szolgálati idő, a kiemelkedő munka közvetlen elismerését teszik lehetővé. A rendfokozatból adódik viszont, hogy az önkéntes tűzoltóság tagjai a szolgálati feladataik ellátása során alá- és fölérendeltségi viszonyban állnak egymással és az állami tűzoltóság tagjaival, ami az egyik alapvető feltétele a szolgálatuk eredményes ellátásának.

A jogszabályok újlag megerősítették azt a korábbi rendelkezést, hogy a tűzoltóság használatában levő ingatlanokat (terület, épület, épületrész, helyiségek) kizárólag a tűzoltóság céljaira szabad használni. Ez alól a rendelkezés alól nem adható felmentés. Az e téren eddig több helyen adott engedmények nemcsak a tűzoltóság működését, hanem az adott terület tűzvédelmét is nemegyszer súlyosan veszélyeztették. Az ilyen gyakorlat hivatásos, és ezért mindazoknak, akik más fontos érdekekre való hivatkozással megsértik e rendelkezést, a felelősséget is vállalniuk kell a következményekért.

Az előbbihez hasonló fontos rendelkezés, hogy a tűzvédelem céljára szolgáló berendezéseket, készülékeket, felszereléseket, járműveket, technikai eszközöket és oltóanyagokat stb. nem szabad rendeltetésüktől eltérő célra kiadni, használni, és kijelölt helyükről eltávolítani. Kivételes esetekben ez alól kizárólag a fővárosi, megyei tűzoltóparancsnok adhat felmentést. Más azonban erre nem illetékes és nem is jogosult.

Az önkéntes és a vállalati tűzoltóság tagjait – az állami tűzoltókkal együtt – feladataik ellátásával kapcsolatban ugyanaz a büntetőjogi védelem illeti meg, mint a hivatalos személyekét. Ez a fokozott büntetőjogi védelem egyrészt az egyik biztosítéka annak, hogy a tűzoltóság tagjai zavartalanul tevékenykedhessenek, másrészt annál a fontos társadalmi érdeknek is kifejezője, ami munkálkodásukhoz fűződik.

Tűzvédelmi ankét

A Gépipari Tudományos Egyesület Ház-tartástechnikai és Tömegcikkipari Szakosztályának tűzvédelmi szakbizottsága az Építőipari Tudományos Egyesület közreműködésével 1973. november 27-én „Építmények tűzvédelme” címmel ankétot rendezett a Technika Házában.

A szakbizottság tizenhárom esztendő tevékenysége során ezúttal első ízben bonyolított le ilyen nagyszabású programot. Az eseményen megjelent dr. Farkas György tű. vörgy., országos parancsnok, Horváth Sándor tű. ezds., országos parancsnokhelyettes, Babai József, a szakosztály elnöke, a minisztériumok és országos főhatóságok számos vezető beosztású szakembere, valamint tudományos kutatók, mérnökök, tűzoltótisztek, tűzvédelmi előadók — összesen mintegy 300-an.

Váradi Béla tű. őrgy., a BM TOP Tűzoltástechnikai Kutatóintézetének parancsnoka megnyitó beszédében rövid áttekintést adott a szakbizottság által korábban már kimunkált kérdésekről, majd a mostani ankét célját vázolta rámutatott, hogy a napirendre tűzött témák megoldása világszerte mind sürgetőbben merül fel, s hazánkban is az a feladat, hogy a szakemberek széles körű bevonásával sikerüljön kidolgoznunk a tűzvédelem célszerű módját és mértékét, méghozzá úgy, hogy az egyben a népgazdaság érdekeit is szolgálja.

Ezután arról szólott, hogy az 1973-ban hatályba lépett tűzvédelmi jogszabályok végrehajtása is ezt a kötelezettséget rója a tűzvédelem szakembereire, majd vázolta a kimunkálendő témaköröket.

Az ankét résztvevői két szekció programja között választhattak.

I. Építési szekció

1. „A könnyűszerkezetes építési mód tűzvédelmi problémái.” Előadó: dr. Kovács Károly, az ÉMI tudományos osztályvezetője.

Az előadó mindenekelőtt leszögezte, hogy a rohamosan terjedő építési mód tűzvédelmének fő elve a tűzveszély reális megítélése s a védelem gazdaságos és ésszerű szintje, majd rátért a tűzvédelmi szempontból problematikus anyagok és szer-

Az I-es szekció egyik hozzászólója: Vas Tamás, a Könnyűipari Szerelő V. osztályvezetője

kezetek és a védelemhez szükséges egyes feladatok ismertetésére.

2. „Tűzállósági méretezés.” Előadó: Mézszáros Gyula, az ÉMI tudományos főmunkatársa.

Az előadás ismertette a méretezés indokoltságát, megemlítve a nagy tartószerkezeti kárral járó hazai tüzesetek tanulságait, kitért az acél és a beton tűztechnikai sajátosságaira, a kritikus hőmérsékletek meghatározásának módjára, majd a keresztmetszetek felmelegedési folyamatára és a méretezési eljárás alapelveire.

3. „Középmagas- és magasépületek tűzvédelme.” Előadó: Faragó János tű. alez., a BM TOP alosztályvezetője.

Az előadó az új szabvány tervezetének ismertetésével vázolta azokat a tennivalókat, amelyek az ilyen épületekben keletkező tüzek megelőzéséhez, terjedésük határok közé szorításához, sikeres oltásához, valamint azokból az emberek mentéséhez szükségesek.

II. Tűzvédelmi szekció

1. „Tűz- és robanásveszély az iparban.” Előadó: Maróthy Géza, a Vegyi és Robbanóanyag-ipari Felügyelet főmérnöke.

A témával összefüggő olyan alapfogalmak, mint pl. az ellobbanás, elpuffanás, explózió, detonáció vázolásán túl az előadó hosszabb időszak ide vonatkozó tanulságait, majd a tűzrendészeti besorolással kapcsolatos — tervezőket és üzemeltetőket egyaránt érintő — néhány problémát ismertette.

2. „Automatikus észlelő, jelző- és beavatkozó berendezések.” Előadó: Papp Zoltán, a Műszeripari Kutató Intézet osztályvezetője.

A címben említett témát mintegy kiegészítve a résztvevők megtekinthették azt a színes filmet is, amelyet az intézet munkatársai készítettek egy új kiállítócsarnok tűzkísérlete alkalmából.

3. „Korszerű tűzoltókészülékek.” Előadó: Hegedűs Béla, az ELZETT Művek Tűzoltókészülékek Gyáranak főmérnöke.

Az előadó a készüléktípusok ismertetésén túl, kitért az 1973. szeptember 1-ével életbe lépett szabályokra az egyes tüzek ilyen készülékekkel való olthatóságáról, majd vázolta a tűzoltókészülékek várható fejlesztési irányát és gyára erre vonatkozó terveit.

Az előadásokat több hozzászólás követte. A felkért hozzászólók között számos magas beosztású műszaki vezető is volt, s habár e cikk keretei között még kivonatos ismertetésre sem vállalkozhatunk, csupán ízelítőként megemlítjük, hogy olyan témák is felmerültek, mint például a létesítmények több országban meghonosodott tűzveszélyességi indexének kiszámítási módja, valamint az a törekvés, hogy ne a technológia tűzveszélyei ellen kelljen védekezni, hanem a technológia legyen kevésbé veszélyes, vagy hogy célszerű lenne a KGST-hez tartozó országokban egységesen meghatározni az egyes anyagok veszélyességi csoportba történő besorolásának kritériumait.

A szerkesztőség éppen ezért úgy tervezi, hogy az év folyamán részletesebben is helyet ad lapunkban az ankét néhány főbb témája kifejtésének.

(g)

Néhányan a résztvevők közül

Szabó Zoltán, a VEGYTERV főszakértője is felszólalt a II-es szekció programjának vitájában

3000-nél több részvevő — városi döntő Szombathelyen

A kapcsolatos ismeretek minél szélesebb körűvé tétele céljából még az elmúlt év közepén felkértük 57 jelentősebb létesítményünk vezetőjét, hogy rendezzenek vállalati tűzvédelmi vetélkedőt, s ezek győztesei azután városi döntőn mérjék össze felkészültségüket.

Kezdeményezésünk 29 létesítményben talált visszhangra, a vezetőik mindenütt értékes tiszteletdíjat adományoztak a győzteseknek. A résztvevők száma meghaladta a 3 ezret.

A vállalati rendezvények lebonyolításához parancsnokságunk is segítséget nyújtott, részt vettünk a zsűriben is.

December 14-én a MAV Járműjavító Vállalat szépen földíszített művelődési házában került sor a városi döntőre. A vállalatok 24 tiszteletdíjat ajánlottak fel.

A megjelenteket és a szép számú közönséget Tanay József tű. alez., városi és járási parancsnok köszöntötte. A társadalmi tűzvédelmi munkásokból álló zsűri elnöke Szilágyi József tű. szds. volt, a vetélkedő lebonyolítását e sorok írója vezette.

A versenyzők először 20 kérdésre adtak írásbeli választ, s közülük a legjobb 12 küzdhetett tovább a győzelemért. A zsűri által feltett kérdésekre számot kellett adniuk megelőző tűzvédelmi és tűzoltási, valamint a tűzoltókészülékekre vonatkozó ismereteikből, továbbá fel kellett ismerniük fényképeken megörökített tűzvédelmi szabálytalanságokat.

Minden versenyző 6 kérdést kapott, s a pontszámok alapján dönt el a sorrend kérdése.

A városi döntő győztese Novák Jenő, a XII. Autójavító V. dolgozója lett, tiszteletdíjként Gessler Mária keramikus művész külön e célra készített értékes vázáját nyerte, valamint a Sütőipari V. 500 Ft-os vásárlási utalványát. A második és harmadik helyezettek: Szakács Ildikó (Magyar-szombatfai Kerámiagyár) és Zsoldos Piroška (Markusovszky Kórház) szintén értékes díjat kaptak.

A versenyzők 80%-a fizikai dolgozó, 40%-a pedig nő volt. A 12 döntőbe jutott közül 7:5 arányban a nők voltak többségben.

Az akció lebonyolításához igen értékes támogatást kaptunk a Vas Népe c. laptól és munkatársától Zentai Páltól. A lap rendszeresen beszámolt a vállalati vetélkedőkről, és tudósítást közölt a december 14-i eseményről is.

ERDŐS ISTVÁN
tű. szds.

Tanay József tű. alez. átadja a tiszteletdíjat a győztes Novák Jenőnek

A JELENTÉS NEM TARTALMAZOTT olyan részeket, amelyeket külön is ki kellene emelni. A kerület tűzvédelmi helyzetét értékelte, eredményeivel és hiányosságaival együtt.

Az általános megállapítások nem is készítették kérdés feltevésére a vb tagjait, ami mégis felmerült, az inkább a technikai ellátottságot, ennek anyagi erőforrásait érintette, és a létszámhiányt valamint az utánpótlás kérdésével foglalkozott. Annál figyelmesre méltóbbak voltak a vitában elhangzott felszólalások a XXII. kerületi vb november 13-i ülésén.

KÓBER FERENC ELVTÁRS, A KERÜLETI PÁRTBIZOTTSÁG első titkára azt tartotta a jelentés erényének, hogy igényes, és egy kicsit túlmutat a kerületen. Egyetértett azzal a megállapítással, hogy a parancsnokság politikai és társadalmi szempontból egyaránt szilárd bázisnak tekinthető, és hozzátette még: azért bázis, mert ellátni képes a hivatását. Elmondotta a továbbiakban, hogy érdeklődésüket ugyan — és érthetően — nem a tűzvédelem köti le, azt azonban világosan látják, hogy a fejlődés iránya a veszélyhelyzetek növekedését hozza magával. Példaként azzal érvelt, hogy ma már a legegyszerűbb háztartás is számos veszélyforrást jelent, főleg a pébé- vagy a vezetékes gáz miatt.

A szemléletváltozás kapcsán annak a véleményének adott kifejezést, hogy a gazdasági területeken feltehetően fokozódni fog az öntevékenység és ez egyúttal új alapokat is teremt a még jobb együttműködésre. Ahol megértő támogatás van, ott a merev hatósági formulák helyébe a hasznosabb segítő kapcsolat léphet. Javasolta: a vb az erővel és eszközökkel összefüggő problémákra az eddigi és a várható fejlődés vetületében hívja fel a figyelmet, és kérje, hogy azok rendezésére a főváros fejlesztésén belül találjanak megoldást.

A LÉTSZÁMHIÁNY FELTÖLTÉSÉRE azt tartotta cél-

ravezetőnek, ha a parancsnokság a helyi toborzást helyezi előtérbe. „Legyen itt elegendő ember — mondotta —, ha kell, a pártbizottság is segít. Lehet, hogy az üzemek ellen beszélnek, de a kerületből 13 ember nem hiányzik, viszont ugyanennyinek a hiánya már veszélyezteteti a tűzoltó-parancsnokság ütőképességét.”

FELMERÜLT MÉG, HOGY CÉLSZERŰ lenne, ha a tűzoltóság képviselői részt vennének a tanácstagi beszámolókon, az új lakóbizottságok számára rendezett értekezleteken, lakógyűléseken, s esetleg írásos tűzvédelmi tájékoztatóval látnák el a tanácstagokat.

Egy másik felszólaló azt hangsúlyozta, hogy a veszélylehetőségekről nem lehet eleget beszélni, mert sokszor nemcsak a gondatlanság, hanem a tudatlanság is kárt okozó tényező.

Szóba került, hogy jó az együttműködés a rendőrséggel a társadalmi tulajdon védelméért kifejtett munkában, és a megelőző tűzvédelmi munka minőségét jelzi, hogy a kerületben bekövetkezett balesetek okozói nem tűzvédelmi mulasztások voltak.

BARCZI GYULA TANÁCSFLNÖK elvtárs zárszavában összegezte a tanácskozáson elhangzottakat. Leszögezte: a vb pozitíven értékeli a kerületi parancsnokság és személyi szerinti Kraszkó András alez., parancsnok elvtárs munkáját. Javasolta: fogadja el a vb a helyettesi funkció betöltését, a műszaki fejlesztést; mondja ki, hogy szükségesnek tartja a létszámfeltöltést, és azt saját eszközeivel is segíti; a lakóbizottság felelősök és tagok eligazításában kapjon szerepet a parancsnokság is a megelőzés fokozásáért érdekében.

Végezetül arra hívta fel a figyelmet, hogy kölcsönösen bál rabban kezdeményezzék a jó módszereket, és a kivitelezésné mindig kellő megfontoltsággal járjanak el.

— b —

NYUGDÍJAS-TALÁLKOZÓ

A központi javító műhely december 21-én bensőséges hangulatú nyugdíjas-találkozót rendezett. Képünkön Zöld Antal ny. tű. főrm. a többiek nevében is köszönetet mond a szilveszter vendéglátásért Kertes Ferenc tű. szds. párttitkárnak.

„A felmérések szerint mintegy félmillió”

Beszélgetés Petress Istvánnal, a Magyar Rádió főmunkatársával

— Mint a műsor vezetője, túl a századik adáson, milyen számvetést készítene „A 04, 05, 07 jelenti” műsorairól?

— E műsor alap gondolata voltaképpen a megelőzés. Arra építettünk, hogy az emberekben hallatlan érdeklődés él mindenfajta megtörtént baleset, bűnügy és tüzeset iránt, ami szerintem nem minősíthető pusztán kíváncsiságnak vagy éppen kíváncsiságnak. A társadalom iránti felelősségérzet is kifejezésre jut abban, hogy nem csupán a megtörtént esetekről érdeklődnek, hanem magyarázatot kívánnak kapni az okokra és körülményekre.

Ezt, a mondhatnám tömegigényt igyekszünk kielégíteni műsorainkkal, méghozzá azzal a szándékkal, hogy a szó legnehezebb értelmében minél szélesebb körökben propagáljuk: az ilyen esetek túlnyomó többsége fegyvellemmel és figyelemmel megelőzhető.

Módszereinkben ennek megfelelően nem játszik elsődleges szerepet az ún. elrettenés, bár olykor ez is szükséges. Műsorainkra inkább az a jellemző, hogy a károsultak vagy éppen gondatlanságukkal balesetet, tüzet okozók érzelmes megnyilatkozásait lehetőség szerint igyekszünk összekapcsolni a szakemberek tárgyilagos és adott eset általánosítható tanulságaira is rávilágító magyarázataival.

Ugyancsak nem célunk a vigyázatlanságukkal bajt okozottak nyilvános leckéztetése, vagy éppenséggel valamiféle felelősségre vonása sem. Arra törekszünk, hogy a velük folytatott beszélgetés mindenekelőtt valamennyiünk okulását szolgálja.

— Körülbelül hányan és kik hallgatják rendszeresen a műsort, s milyen visszhangot kelt a hallgatók körében?

— A felmérések szerint mintegy félmillió hallgatója van egy-egy adásnak, ami rádiósnyelven szólva jó hallgatóságot jelent. A hallgatók megoszlása nagyjából a következő: üzemi munkások, falusiak, háziasszonyok, nyugdíjasok és iskolai tanulók. Az értelmiségiek és alkalmazottak aránya viszonylag alacsony.

A hallgatók számát és összetételét véleményem szerint bizonyos fokig eleve meghatározza, hogy a műsor első adásának ideje kora délutánra, az ismétlésé pedig kora délelőttre esik, így lényegében ugyanazok számára sugározzuk a programot. Véleményem szerint lényegesen bővülne a hallgatók köre, ha jóval nagyobb volna az időeltolódás az első adás meg az ismétlésé között, és ezek közül az egyik a Kossuth rádió programjában kapna helyet.

Ezt azzal is alátámaszthatom, hogy a „04, 05, 07” ún. tetszési indexe eléggé magas.

Abból a havi 200—300 levélből, amelyet hallgatóink írnak, valamint amit az adások idején vagy telefonokból közvetlenül utá-

nuk kaptunk, azt is leszűrhetjük, hogy a tűzvédelemmel és a tűzoltóság tevékenységével kapcsolatos riportjaink, tudósításaink és beszélgetéseink is igen élénk érdeklődést keltenek.

Így például számosan többet szeretnének hallani a tűzoltóság különféle felszereléseiről, a korszerű oltóanyagokról, az állami tűzoltók kiképzéséről, szolgálati körülményeiről, sőt még olyan kérdést is kaptunk, hogyan hat az állami tűzoltók magánéletére választott hivatásuk.

De talán szemléletesebb, ha a hallgatók reagálását néhány jellegzetes esettel is érzékeltetem. Íme:

Egy Balogh nevű férfi fölszólított bennünket, mondjuk be a rádióban, hogy ő nem azonos azzal a bizonyos másik Baloghhallal, aki ekkor és ekkor tüzet okozott vigyázatlanságával, mivel ismerősei közül néhányan rosszalló megjegyzéssel illették. Nemigen győzte meg az az érvelésünk, hogy sok ezer Balogh nevű ember él az országban.

Egyszer még az adás ideje alatt kétségbeesetten kérdezte egy nagymama: ezután már nem lehet olajkályhával fűteni, mert ez tűzveszélyes?

Megnyugtattuk: továbbra is nyugodtan használhatja az olajkályhát, ha megtartja a biztonságos előírásokat.

Kiderült: ebédet főzött éppen, és csak néhány mondatfoszlányra figyelt fel...

Más alkalommal, rögtön az adás után, egy édesanya telefonált. Elmondta, kislányával együtt hallgatták a műsort, és erősen megragadta a figyelmét, hogy nagy tüzet okozott egy gyufával játszó kisgyerek. Arra kért bennünket, mi is magyarázzuk meg a fiának, hogy a gyufa nem játék, és ezzel át is adta neki a kagylót.

Riportot szeretnénk volna készíteni egy tanulságos lakóházi tüzről, de a háziasszony nem volt hajlandó nyilatkozni munkatársainknak. Arra hivatkozott, így sem tudja, távollevő férje elől hogyan titkolhatja el a történeteket.

A tűzkárt szenvedettek iránti társadalmi méretű együttérzést a szigligeti tüzeset után is tapasztalhattuk, s feltételezem, erről a Tűzvédelem tisztelt olvasói is mint rádióhallgatók, tudomást szereztek. Ennek meghatóan szép példáját adta egy általános iskolás kisfiú is, amikor felajánlotta tíz meséskönyvét.

— Mik a további terveik, hogyan kívánják változatosabbá tenni a műsort?

— Eddig amolyan kerekasztal-beszélgetés jellemezte műsorainkat. A szakemberekkel folytatott beszélgetéseket egészítették ki munkatársaink riportjai, illetve a felkért szakemberek fűztek megjegyzéseket a riportokban hallottakhoz.

A közeljövőben arra törekszünk, hogy rádiós kifejezéssel élve, mindinkább magazin jellegű adjunk a műsornak. Ezen egyebek között azt értem, hogy például tanulságos külföldi tüzesetek ismertetése is helyet kapna a műsoron, sajtószemlélet adnánk a rendőrség, a mentők meg a tűzoltók szaklapjaiból, az ezt igénylő hallgatók tanácsot kapnának; olyan elképzelésünk is van, hogy egy alkalommal a tűzkár színhelyéről sugározzuk az egész adást, vagy például a Tűzoltó Múzeumból közvetítenénk a tűzoltóság és a tűzvédelmi eszközök fejlődését szemléltető programokat.

Hasonlók az elgondolásaink a „04”-gyel meg a „07”-tel is.

Hallgatóink érdeklődése, írásban és szóban eljuttatott ötleteik eddig is sok segítséget nyújtottak számunkra.

Úgy is mondhatnám: ők is részesei a műsor szerkesztésének, és támogatásuknak is köszönhetjük, hogy műsorunkat nívódíjjal tüntették ki, ami az ilyen jellegű adások esetében általában nem szokásos.

Szeretném megragadni a lap nyilvánosságára nyújtotta lehetőséget, hogy arra kérem a Tűzvédelem tisztelt olvasóit: ötleteikkel, tanácsaikkal, kérdéseikkel, de bíráló megjegyzéseikkel is segítsenek nekünk a „04, 05, 07” szerkesztésében. (G)

Ők ötven az öcsényi „Perczel Mór” úttörőcsapat megyei győztes tűzoltórajának tagjai, és jutalomképpen részt vettek a megyei úttörőszakrajok Faddombori találkozóján is. Két óra között arról beszélgetnek éppen, hogy kikkel erősíthetnék a csapatot, mivel a négy tavalyi nyolcadikos társuk időközben „kiöregedett”

A tűz oltását a széliránytól függően a NY-É-i vagy az É-K-i oldalokról terveztük, azonban az előgyakorlatokon bebizonyosodott, hogy két oldalon nem fér el a nagyszámú tűzoltó-gépjármű. További nehézséget okozott, hogy a vezetékrendszerről két oldalról nem lehetett biztosítani a szükséges vízmennyiséget.

Az áramlási sebesség a vezetékben föltehetően magasabb volt a számított-nál, ezért a fecskendők nem tudták átvenni a maximálisan 45-50 m³/perc vizet.

24 m³/p víz kellett a Light Waterrel (LW) oltáshoz, 7,5 m³/p a hűtéshez meg az átmenetek idejére, s amikor áttérünk az LW-ről a protein habra, átmenetileg több víz szükséges. Összesen tehát állandóan 31,5 m³/perc vízhozam volt az igény, a protein habbal oltásra való átállás idejére (kb. 1 percig) pedig plusz 15-18 m³/perc.

Az említett okokból a gödör három oldaláról terveztük a támadást. A déli oldalról nem terveztünk támadni, mert:

- a telepítésből adódóan vagy a szélirány miatt még a legkedvezőbb körülmények között sem képzelhető el, hogy valós viszonyok között a támadás egyszerre négy oldalról lehetséges;

- a kísérleti telep környezetében É-i, NY-i, esetleg K-i uralkodó szélirányra lehetett számítani az előzetes tapasztalataink alapján, így a D-i oldalon vártuk a legerősebb hősugárzást;

- a két legnagyobb teljesítményű habágyút a déli oldal sarkaira telepítettük, tehát számítani lehetett arra, hogy a gödör 100 cm-es szélességét átlövik;

- mindkét oldalon előkészítettünk 2-2 db X-jelű hablövellőt, hogy azokkal a középső részen esetleg még égő tüzet elolthassuk. Az oltás menetére az volt a tervünk, hogy a gödör közepén, ahol a tűz a legkeskenyebb, körülbelül 18 m-en mindkét oldalról „hidat” létesítünk, s a továbbiak során az északi meg a déli oldalon eloltjuk a tüzet.

A bevetésre szánt erőket öt harciszakaszra osztottuk. Parancsnokaik URH-rádióon kapták a támadás egészére vonatkozó lényeges utasításokat a tűzoltás vezetőjétől. A helyi intézkedéseket azonban önállóan kellett megtenniük.

100-nál több hővédő ruha állt rendelkezésünkre, ezeket a habágyú- s az 1500-as habsugárcső-kezelők kapták. A védősugarak kezelői meg a gépkocsi-vezetők vízmentes kabátban, sisakban, arcvédővel működtek.

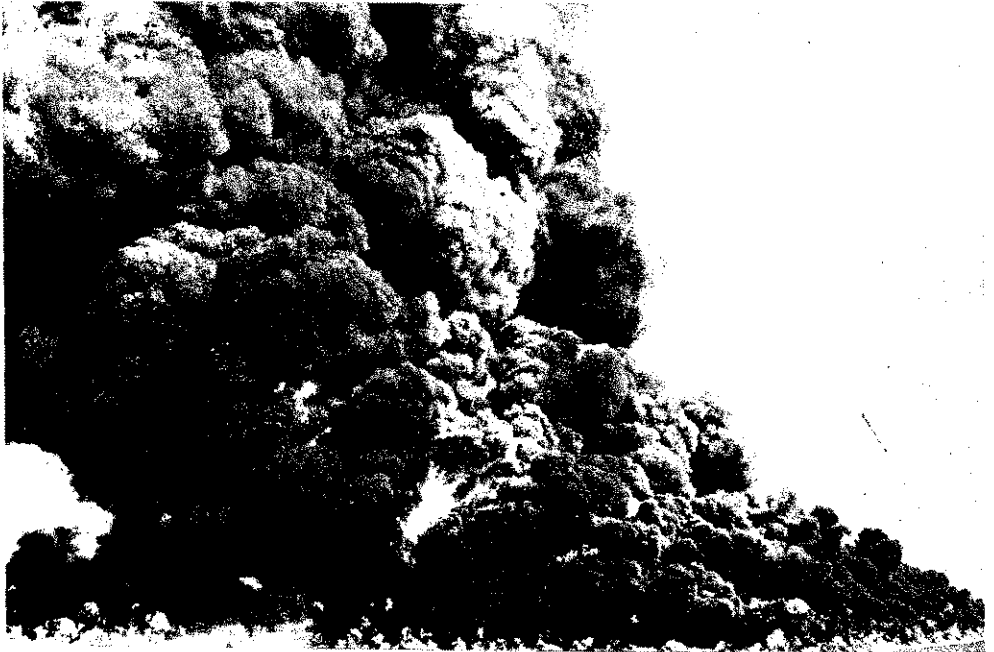
A habágyúkhöz 2-2, az 1500-as habsugárcsővekhez 4-4 tűzoltót osztottunk be.

Az oltás első szakaszában esetleg szükséges átcsoportosításokhoz, a tömlőszakadások elhárításához a habfolyatók kezelőit, az oltás második szakaszában pedig a habágyúk kezelőit lehetett segítségként igénybe venni. Ezeket a helyileg szükségessé váló átcsoportosításokat a harciszakasz-parancsnokok végezhetik volna el.

A tűzoltási kísérletre október 11-én mintegy 800 hazai és külföldi meghívott szakember, illetve érdeklődő jelenlétében 11.30-kor került sor az előbbiekből választott támadási terv szerint.

Időjárási adatok a kezdés időpontjában:

- a levegő hőfoka: 19,8 °C,
- a levegő relatív nedvességtartalma: 55%,
- a szélesebbesség: 11,52 km/ó,
- a szélirány: déli,
- az oltóvíz hőfoka: 22,3 °C,
- a gödörben levő tűzveszélyes folyadék hőfoka: 16,2 °C.

Az oltási kísérlet lefolyása időrendben:

- 0'00" Gyűjtás a D-i oldalon, 2 helyen.
- 0'45" A tűz a teljes felületre kiterjedt. A D-i szél erősen a Sajó-csatorna irányába nyomta a lángokat, a készenlétben álló tűzoltóerők és eszközök fölé. Kb. 50 m magas lángok, sűrű füst mintegy 100 m magasságig.
- 0'50" Indulnak a védősugarak, védik a hőhatástól az É-i oldalon levő gépjárműveket és habágyúkat, tömlőket.

A 8000 m²-es felületű tűz, az általános támadás megkezdése előtt

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

TŰZ PÁRIZS LÉGIKIKÖTŐJÉBEN

December 3-án délután 3 óra tájban tűz ütött ki Orly-Dél légitámaszponton, Párizs legnagyobb nemzetközi repülőtérén. A tűz az alagsorban elhelyezett áramszolgáltatási központban keletkezett, s a légitámaszpont helyiségeit pillanatok alatt sűrű füstfellegek borították el. Az épületben tartózkodó mintegy 3000 embernek – alkalmazottaknak, kereskedőknek és utasoknak – azonban sikerült kijutniuk a szabad levegőre, még mielőtt számukra a helyzet veszélyessé vált volna.

A repülőtér hűs főnyelvi rendfenntartó szolgálata haladéktalanul akcióba lépett négy, nagy teljesítőképességű oltókészülékkel, de gyakorlatilag tehetetlen volt a légkondicionáló berendezés műanyag borítású csőhálózatán keresztül gyorsan terjedő tűzvészsel szemben. A bejáratokat mindenesetre lezárták, s a légitámaszpont területére senki sem tehetett be a lábát Párizs 24 körzetének sietve riasztott tűzoltó-brigádjain kívül, amelyek percekben belül sorra kiérkeztek. Gázálcot viselő tűzoltók szá-

A csehszlovák Tesla Liberec cég automatikus tűzjelző berendezése igen nagy népszerűsége miatt a csehszlovák atomtechnikai műszerek moszkvai kiállításán. A berendezés ionizációs jelzővel van ellátva: Amint valaki cigarettára gyújtott, a műszerfalán azonnal kigyulladtak a piros jelzőlámpák

Gomolyog a füst a repülőtér épületéből

Az óra 15.33-kor állt meg...

zai viaskodtak a lángokkal a hatalmas épülettömböt teljesen elborító füsttengerben, de kezdetben szinte reménytelenül: a késő délutáni órákban a lángok felcsaptak az első emeletre, ahol azonnal lángba borult az újság- és könyvtároló s a dohánypárló.

A tűz hamarosan továbbharpózott, s az egész főépület valóságos óriási zsarátokká vált. A negyedik emeleten levő két étterem, a betegszoba, a mozi és a posta is a lángok martaléka lett.

Charles Férauge tábornok, a párizsi tűzoltóság főparancsnoka 19 óra 15 perckor bejelentette, hogy sikerült megfékezni a tűzvészt, de újabb felfokozásának veszélye egyelőre fennáll. Erre azonban nem került sor, viszont az egész első emelet végzetlenül festett a fűhomályban: mindenütt betört ablakok ásitottak, s a kiégett helyiségekben 20 centiméter magasságban állt a víz.

A tűz okát nem sikerült tisztázni. Lehet, hogy rövidzárlat

következése volt, de azt senki sem tartja kizártnak, hogy az áramszolgáltatás központjának karbantartásánál kipróbált új anyag okozott robbanást.

Gilbert Dreyfus, a légitámaszpont vezérigazgatója kijelentette: a károkat kétségkívül jelentősek, de semmi esetre sem életveszélyesek. A légitámaszpont nagy része érintetlen; a távbeszélő mindenütt működik, s a nyugati szárnyba kiépített számítógépes hálózat sértetlen maradt.

Orly-Dél belátható időn belül nem fogad repülőgépeket. A francia légiforgalmi társaságok járatait Orly-Nyugatra, a nemzetközi társaságok gépeit a Le Bourget-i repülőtérre irányították át.

Yves Guéna közlekedésügyi miniszter 8 óra után kiszállt a tűz színhelyére. Szerencsésnek mondotta, hogy a katasztrófa nem követelt emberáldozatot. A tűzoltóknak, a rendfenntartóknak, az embereiknek és a légitámaszpont vezetőinek.

*Egyenruházati
szaküzletünkben
kapható,
tűzoltók részére:*

- ing, derékszív,
- sapka, jelvény,
- csillag, gomb,
- váll-lap,
- állományjelző

Vidékről a megrendelés boltunk címére küldhető,
a bolt posta útján utánvétellel elküldi a megadott címre

(x)

Rölex

JANUÁR

1	Kedd	Újév
2	Szerda	Ábel
3	Csütörtök	Genovéva
4	Péntek	Titusz
5	Szombat	Simon
6	Vasárnap	Boldizsár
7	Hétfő	Attila
8	Kedd	Gyöngyvér
9	Szerda	Marcell
10	Csütörtök	Melánia
11	Péntek	Ágota
12	Szombat	Erő
13	Vasárnap	Veronika
14	Hétfő	Bódog
15	Kedd	Lóránt
16	Szerda	Gusztáv
17	Csütörtök	Antal
18	Péntek	Piroska
19	Szombat	Sára
20	Vasárnap	Fábián és Seb.
21	Hétfő	Ágnes
22	Kedd	Vince
23	Szerda	Zelma
24	Csütörtök	Tímót
25	Péntek	Pál
26	Szombat	Vanda
27	Vasárnap	Angelika
28	Hétfő	Károly
29	Kedd	Adél
30	Szerda	Martina
31	Csütörtök	János

FEBRUÁR

1	Péntek	Ignác
2	Szombat	Karolina
3	Vasárnap	Balázs
4	Hétfő	Rahel
5	Kedd	Ágota
6	Szerda	Dorottya
7	Csütörtök	Tódor
8	Péntek	Aranka
9	Szombat	Abigél
10	Vasárnap	Evíra
11	Hétfő	Bertold
12	Kedd	Lidia
13	Szerda	Ella
14	Csütörtök	Bálint
15	Péntek	Kólos
16	Szombat	Julianna
17	Vasárnap	Donát
18	Hétfő	Konréd
19	Kedd	Zsuzsanna
20	Szerda	Aladár
21	Csütörtök	Eleonóra
22	Péntek	Gerzson
23	Szombat	Alfréd
24	Vasárnap	Mátyás
25	Hétfő	Géza
26	Kedd	Sándor
27	Szerda	Ákos
28	Csütörtök	Elemér

MÁRCIUS

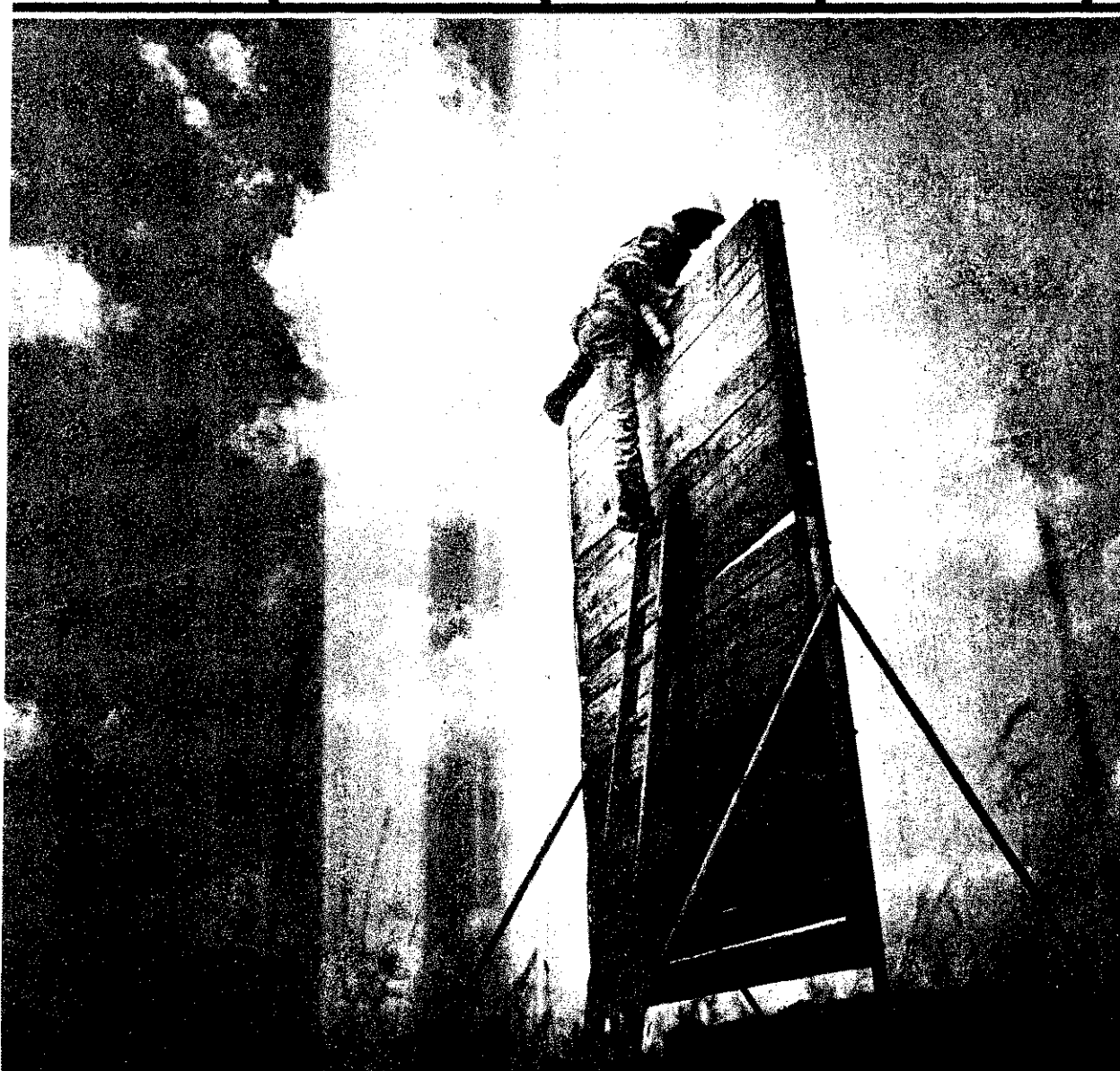
1	Péntek	Albin
2	Szombat	Lujza
3	Vasárnap	Kornélia
4	Hétfő	Kázmér
5	Kedd	Adorján
6	Szerda	Leonóra
7	Csütörtök	Tamás
8	Péntek	Zoltán
9	Szombat	Franciska
10	Vasárnap	Ildikó
11	Hétfő	Szilárd
12	Kedd	Gergely
13	Szerda	Krisztián
14	Csütörtök	Matild
15	Péntek	Nemzeti ünnep
16	Szombat	Henrietta
17	Vasárnap	Gertrúd
18	Hétfő	Sándor, Ede
19	Kedd	József
20	Szerda	Hubert
21	Csütörtök	Benedek
22	Péntek	Izolda
23	Szombat	Emőke
24	Vasárnap	Gábor
25	Hétfő	Mária
26	Kedd	Emánuel
27	Szerda	Hajnalka
28	Csütörtök	Gedeon
29	Péntek	Augusztá
30	Szombat	Zalán
31	Vasárnap	Árpád

ÁPRILIS

1	Hétfő	Hugó
2	Kedd	Áron
3	Szerda	Buda
4	Csütörtök	Feléz. ünn.
5	Péntek	Vince
6	Szombat	Vilmos
7	Vasárnap	Herman
8	Hétfő	Dénes
9	Kedd	Erhard
10	Szerda	Zsolt
11	Csütörtök	Leó
12	Péntek	Gyula
13	Szombat	Ida
14	Vasárnap	Hősvét
15	Hétfő	Hősvét
16	Kedd	Csongor
17	Szerda	Rudolf
18	Csütörtök	Andrea
19	Péntek	Emma
20	Szombat	Tivadar
21	Vasárnap	Konréd
22	Hétfő	Callia
23	Kedd	Béla
24	Szerda	György
25	Csütörtök	Márk
26	Péntek	Ervin
27	Szombat	Zita
28	Vasárnap	Valéria
29	Hétfő	Péter
30	Kedd	Katalin

MÁJUS

1	Szerda	Munka ü.
2	Csütörtök	Zsigmond
3	Péntek	Ima
4	Szombat	Flórián
5	Vasárnap	Györgyi
6	Hétfő	Frida
7	Kedd	Gizella
8	Szerda	Mihály
9	Csütörtök	Gergely
10	Péntek	Ármin
11	Szombat	Ferenc
12	Vasárnap	Pongrác
13	Hétfő	Szervác
14	Kedd	Bonifác
15	Szerda	Zsófia
16	Csütörtök	Mózes
17	Péntek	Paszkaí
18	Szombat	Enik
19	Vasárnap	Ivó
20	Hétfő	Bernát
21	Kedd	Konstant
22	Szerda	Júlia
23	Csütörtök	Dezso
24	Péntek	Ezter
25	Szombat	Orbán
26	Vasárnap	Fülöp
27	Hétfő	Hella
28	Kedd	Emil
29	Szerda	Magdol
30	Csütörtök	Janka
31	Péntek	Angéla

TÜZ

FALIA

19

JÚLIUS

1	Hétfő	1
2	Kedd	2
3	Szerda	3
4	Csütörtök	4
5	Péntek	5
6	Szombat	6
7	Vasárnap	7
8	Hétfő	8
9	Kedd	9
10	Szerda	10
11	Csütörtök	11
12	Péntek	12
13	Szombat	13
14	Vasárnap	14
15	Hétfő	15
16	Kedd	16
17	Szerda	17
18	Csütörtök	18
19	Péntek	19
20	Szombat	20
21	Vasárnap	21
22	Hétfő	22
23	Kedd	23
24	Szerda	24
25	Csütörtök	25
26	Péntek	26
27	Szombat	27
28	Vasárnap	28
29	Hétfő	29
30	Kedd	30
31	Szerda	31

Szombat Tünde

Vasárnap Pütkösöd
Hétfő Klotild
Kedd Bulcsú
Szerda Fatime
Csütörtök Norbert
Péntek Róbert
Szombat Medárd

Vasárnap Félix
Hétfő Margit
Kedd Barnabás
Szerda Vilgő
Csütörtök Antal
Péntek Vazul
Szombat Vid

Vasárnap Jusztin
Hétfő Alida
Kedd Arnold
Szerda Gyárfás
Csütörtök Rafael
Péntek Alajos
Szombat Paulina

Vasárnap Zoltán
Hétfő Iván
Kedd Vilmos
Szerda János, Pál
Csütörtök László
Péntek Irén
Szombat Péter, Pál

Vasárnap Pál

TEM
TÁRA
74

AUGUSZTUS

SZEPTEMBER

OKTÓBER

NOVEMBER

DECEMBER

1 Csütörtök Péter
2 Péntek Lehel
3 Szombat Hermína

4 **Vasárnap** Domonkos
5 Hétfő Krisztina
6 Kedd Berta
7 Szerda Ibolya
8 Csütörtök László
9 Péntek Emőd
10 Szombat Lőrinc

11 **Vasárnap** Tiborc
12 Hétfő Klára
13 Kedd Ipoly
14 Szerda Marcell
15 Csütörtök Mária
16 Péntek Ábrahám
17 Szombat Jácint

18 **Vasárnap** Ilona
19 Hétfő Huba
20 **Kedd** Aikotm. ünn
21 Szerda Sámuel
22 Csütörtök Menyhért
23 Péntek Fülöp
24 Szombat Bertalan

25 **Vasárnap** Lajos
26 Hétfő Izsó
27 Kedd Gábor
28 Szerda Ágoston
29 Csütörtök Erna
30 Péntek Rózsa
31 Szombat Erika

1 **Vasárnap** Egyed
2 Hétfő István
3 Kedd Hilda
4 Szerda Rozália
5 Csütörtök Viktor
6 Péntek Zsolt
7 Szombat Regina

8 **Vasárnap** Mária
9 Hétfő Ádám
10 Kedd Honoría
11 Szerda Teodóra
12 Csütörtök Mária
13 Péntek Kornél
14 Szombat Szeréna

15 **Vasárnap** Enikő
16 Hétfő Edit
17 Kedd Zsófia
18 Szerda Diana
19 Csütörtök Vilhelmina
20 Péntek Frideika
21 Szombat Máté

22 **Vasárnap** Móric
23 Hétfő Tekla
24 Kedd Gellért
25 Szerda Eufrozina
26 Csütörtök Jusztina
27 Péntek Adelbert
28 Szombat Vencel

29 **Vasárnap** Mihály
30 Hétfő Jeromos

1 Kedd Malvin
2 Szerda Petra
3 Csütörtök Helga
4 Péntek Ferenc
5 Szombat Aurél

6 **Vasárnap** Brúnó
7 Hétfő Arnália
8 Kedd Koppány
9 Szerda Dénes
10 Csütörtök Gedeon
11 Péntek Brigitta
12 Szombat Miksa

13 **Vasárnap** Kálmán, Ede
14 Hétfő Helén
15 Kedd Teréz
16 Szerda Gál
17 Csütörtök Hedvig
18 Péntek Lukács
19 Szombat Nándor

20 **Vasárnap** Vendel
21 Hétfő Orsolya
22 Kedd Előd
23 Szerda Gyöngyi
24 Csütörtök Salamon
25 Péntek Blanka
26 Szombat Dömötör

27 **Vasárnap** Szabina
28 Hétfő Simon
29 Kedd Narcisza
30 Szerda Alfonz
31 Csütörtök Farkas

1 Péntek Marianna
2 Szombat Achilles

3 **Vasárnap** Győző
4 Hétfő Károly
5 Kedd Imre
6 Szerda Lénárd
7 **Csütörtök** Okt. Szóc. F.
8 Péntek Gotfrid
9 Szombat Tivadar

10 **Vasárnap** Réka
11 Hétfő Márton
12 Kedd Jónás
13 Szerda Szilvia
14 Csütörtök Alíz
15 Péntek Lipót
16 Szombat Ódon

17 **Vasárnap** Hortenzia
18 Hétfő Jenő
19 Kedd Erzsébet
20 Szerda Jolán
21 Csütörtök Olivér
22 Péntek Cecília
23 Szombat Kelemen

24 **Vasárnap** Emma
25 Hétfő Katalin
26 Kedd Virág
27 Szerda Virgil
28 Csütörtök Stefánia
29 Péntek Taksony
30 Szombat András

1 **Vasárnap** Eiza
2 Hétfő Aurélie
3 Kedd Ferenc
4 Szerda Borbála
5 Csütörtök Vilma
6 Péntek Miklós
7 Szombat Ambrus

8 **Vasárnap** Mária
9 Hétfő Natália
10 Kedd Judit
11 Szerda Árpád
12 Csütörtök Gabriella
13 Péntek Luca
14 Szombat Szilárd

15 **Vasárnap** Valér
16 Hétfő Eteika
17 Kedd Lázár
18 Szerda Augustza
19 Csütörtök Viola
20 Péntek Teofil
21 Szombat Izidor

22 **Vasárnap** Zsófi
23 Hétfő Viktória
24 Kedd Ádám, Éva
25 **Szerda** Karácsony
26 **Csütörtök** Karácsony
27 Péntek János
28 Szombat Kamilla

29 **Vasárnap** Tamás
30 Hétfő Dévid
31 Kedd Szilveszter

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem technikai eszközeinek fejlesztéséért

MONNEX oltóporral töltött tűzoltókészülékek gyártása

Az utóbbi időkben gyárunkban lefolytatott több irányú vizsgálatok kedvező tapasztalatai alapján, vállalatunk megkezdte a MONNEX oltóporral töltött tűzoltókészülékek gyártását. Az első sorozatban 1, 3 és 6 kg-os tűzoltókészüléket gyártunk, értékesítésük 1974 áprilisában kezdődik. Az első sorozatból az „A” és „B” tűzveszélyességi besorolású üzemek szükségleteit kívánjuk kielégíteni.

A—B besorolású üzemek tűzvédelmi előadói figyelem!

IGÉNYBEJELENTÉSSEL BIZTOSítsák ELSŐBSÉGUKET A KIVÁLÓ MONNEX OLTÓPORRAL TÖLTÖTT TŰZOLTÓ-KÉSZÜLÉKEK BESZERZÉSÉRE.

Gyártja: „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára

Budapest, XIII. ker. Babér utca 9—11. Telefon: 208—843, 208—846.

Irányítószám: 1388 Budapest. Pf. 99.

A MONNEX lángoltóport az ICI-cég gyártja megbízható minőségben, amit igen szigorú szabályok szerint végzett ellenőrző vizsgálatokkal biztosítanak.

A MONNEX oltóhatása többszöröse a hagyományos porok oltóhatásának. Az angol leírások, valamint a hazai tapasztalatok szerint a MONNEX oltóhatása jelentős arányban felülmúlja a hagyományos porokét az 1 és 3 kg-os, illetve 6 és 12 kg-os készülékek használatakor A, B tűzveszélyességű anyagok oltása esetén.

Ez az igen szembetűnő oltóhatás-többlet a MONNEX kémiai oltóanyag jellegének kidomborodásával magyarázható. A MONNEX felületaktivitása kb. 40–60-szorosa a hagyományos porokénak. Ez elsősorban a MONNEX kémiai tulajdonságainak, továbbá a szemcsék alakzata és mérete célszerűbb kialakításának tulajdonítható. A MONNEX-szemcsék mérete átlag 25–35 mikron. A hagyományos poroké 40–60 mikron. A kutatók egybehangzó véleménye szerint a 25 mikron körüli porszemcsék oltóhatása a legjobb.

A MONNEX szilárd matrixban finoman elosztott kálium-hidrogénkarbonát, amely láng hatására kb. 1 mikron vagy ennél kisebb szemcsékre hasad szét, miközben az égő szénhidrogén gőzök aktív gyökeket (O, OH, H, CH₃ stb.) leköti, inhibálja. Ezzel szemben a hagyományos porok kb. 97%-a anélkül megy keresztül a lángzónán, hogy hasadna vagy bomlana. Ez okból oltóhatásuk inertizáló jellegű, más szavakkal kifejezve, ezek a hagyományos porok higitással vagy falhatással fejtik ki oltóhatásukat.

A MONNEX oltóporral töltött tűzoltókészülékek hatékonysága elsősorban a tűzoltásban gyakorlatlan személyek által végzett beavatkozás esetén domborodik ki, mikor is a tűzoltás sikere legalább 16-szoros mérvű a hagyományos porraloltás sikeres eseteihez képest.

A MONNEX porraloltók protein bázisú habokkal együtt is használhatók, mivel a MONNEX nem töri a protein habokat.

Százketten vesztették életüket

Szomorú eredménnyel zárult Japánban a november 26-tól december 2-ig megrendezett "tűzvédelmi hét": különféle tüzészetek következtében e hét alatt mintegy 140 ember vesztette életét. Ebből 102 a november 29-i kumamotoi tűzvész áldozata volt.

Kumamoto Japán déli részén, Shikoku szigetén van. Nagy vásárlóközpontja, a Tajó Nagyrúháza hetenként hagyományosan két pihenőnapot tart: vásárnap mellett csütörtökön sem nyitja ki kapuit. De tekintettel a közelgő év végi ünnepekre, november 29-én eltért a szokott rendtől, és 12 óra után a hétemeletes óriásépületnek mind a nyolc szintje zsúfolásig megtelt főként nőkből álló vásárlóközönsséggel.

Egy óra tájban tűz ütött ki a 3. emeleti ruhaosztályon, és viharos sebességgel elharapózott. A vásárlók és elárúsítók a földszinten keresztül fejvesztetten menekültek az alsó emeletekről. Hamarosan megszűnt az áramszolgáltatás, leálltak a liftek és a mozgólépcsők, sokan az emeletek között megállt liftekben rekedtek. Pánik tört ki: a jórészt ablak nélküli áruházban az emberek nem tudták, hogy a vaksötétben merre meneküljenek.

A tűzrendészeti előírásokkal ellentétben csomagolt árut halmoztak fel a vészklírátkokhoz vezető folyosókon és lépcsőkön, ami még jobban megnehezítette a menekülést. A tűzoltók ugyan 7 perc alatt kikerkeztek a helyszínre, de a később segítségük-

re küldött katonai egységekkel együtt sem voltak képesek megbirkózni a lángokkal, sőt helyenként – a 400 Celsius fokos forróság miatt – be sem tudtak hatolni az épületbe.

A fojtogató füst és a lángnyelvek a menekülők szárait üzték a felsőbb emeletek felé, s még szerencsésnek mondhatta magát, aki feljutott a teraszra. Onnan egyrészt katonai helikopterek szállították el őket, másrészt tűzoltólétrák, kötelek és csúszdák segítségével ereszkedtek le a földszintre. Voltak, akik végső kétségbeesésükben több emelet magasságból leugrottak, és halálra zuhtak magukat. Igen sokan a tolongásban vesztették életüket, vagy megfulladtak a füstben. A rendőrség közlése szerint a tűzvész leküzdése után a helyszínen talált holttestek nagy részén semmiféle sérülés nyomát sem találták.

Hét órába telt, amíg sikerült megfékezni a lángokat. A tüzeset – amelynek közelebbi okát máig sem sikerült megállapítani – óriási áldozatokot követelt emberéletben és anyagban egyaránt.

November 29-én 101-en haltak meg; négy nappal később hunyt el a 102. áldozat szén-monoxid-mérgezésben. Ugyancsak száz körül van a sebesültek száma.

Az épület nyolc szintje közül öt, az ott felhalmozott árukészlettel együtt teljesen a lángok martaléka lett, mentésre gondolni sem lehetett.

Rendkívül súlyos felelősség

Tűzoltók és katonák csúszdák és kötelek segítségével mentik az embereket a lángokban álló nagyrúháza tetőszerkezetéről

terheli a nagyrúháza tőkés vezetőit, mivel nem gondoskodtak a tüzesetek megelőzéséről és elhárításáról. Nem szereltették fel ugyanis az önműködő tűzjel-

zőket, s a már két éve kötelezőleg előírt haboltó berendezéseket, és a személyzetet nem tájékoztatták arról, hogy tűz esetén mi a teendő.

TŰZ EGY JAPAN VÁROSBAN.

A Japánból érkező sajtójelentések arról számolnak be, hogy Jubari városban a közelmúltban egy berúgott ember az egyik lakásban felborított egy égő olajkályhát, amelyből kiömlött az olaj, és óriási tűz keletkezett, mivel a lángok gyorsan átterjedtek a házban lévő egész üzletsorra, s az a hírek szerint leégett, jöllehet a tűzoltók gyorsan a helyszínre érkeztek.

LANGOK EGY BRAZÍLIAI CUKORNADÜLTÉNYEN. A távoli Brazíliában nagy tűz pusztított egy cukornádültet-

vényen. A távirati irodák arról tudósítanak, hogy hat ember meghalt, négyen pedig súlyosan megsebesültek.

EGY CIRKUSZI LEOPÁRD „MEGSZELIDÍTÉSE” BOLOGNÁBAN. Bolognában egy cirkuszi leopárd megszökött ketrecéből, és nagy bonyodalmat okozott a városban. A hatóságok a tűzoltók és a rendőrség segítségét kérték a megvadult egzotikus állat visszatelepítésére. A tűzoltóknak a rendőrökkel közösen sikerült is visszacsalogatniuk ketrecébe a leopárdot, mielőtt még bárkiben kárt tett volna.

NÉHÁNY SORBAN

HATALMAS TŰZVÉSZ BUENOS AIRESBEN.

Az argentin főváros, Buenos Aires nyugati részén olyan hatalmas tűzvész pusztított, amely két gyár és számos lakóház szénéné égésével végződött. A lángok néhány kilométerre a tengerparttól csaptak fel először. Amint a távirati irodák jelentik, a tűzvész okozója a környék egyik hűtőszekrénygyárában bekövetkezett robbanássorozat volt. Ez az üzem lángba borult, majd miután

összeomlott, a környékbeli házakat is maga alá temette. A tűz később átterjedt egy gumigyárra, illetve a közelében lévő házakra.

SZERENCSETLEN-SÉG A BRAZIL ORSZÁGÚTON.

Brazíliában, Pernambuco szövetségi államban, az egyik kanyargós országúton összeütött egy munkásokat szállító teherautó egy benzinszállító teherkocsival. A karambol következtében pillanatok alatt nagy lángok kelet-

keztek, 12 munkás meghalt, 26-an pedig megsérültek.

SOK MUNKÁJUK VOLT A TŰZOLTÓKNAK RÓMÁBAN.

Az örök város tűzoltóságának nagyon sok munkát adnak hét végén azok a családok, amelyek vidékre mennek pihenni, és utazás előtt nyitva felejtik a vízcsepőt a lakásban. Egy legújabb tűzrendészeti jelentés megállapítja, hogy néhány hét alatt több mint 100 esetben riartották őket ilyen okok miatt.

ÖSSZEOMLOTT EGY TV-TORONY.

Az amerikai Iowa állam Walker nevű városában, a legújabb saj-

tójelentések szerint meghajolt, majd összeomlott egy 666 méteres tv-átórony. A tornyon éppen szerelési munkásokat végeztek a szakemberek. Tűzoltóegységek is részt vettek a mentésben.

ROBBANÁS MILÁNÓBAN.

Az Olaszországból érkező sajtójelentések arról számolnak be, hogy a milánói Trifil-Italia gyárban a közelmúltban robbanás történt, és olyan tűzvész keletkezett, amelynek 4 halálos, 22 súlyos és 10 könnyebb sérültje volt. A robbanás az öngyújtókat gázzal töltő részlegben következett be.

Heves megyei tűzoltók vetélkedője

A Heves megyei tűzoltó-parancsnokság a szakmai ismeretek felújítása és bővítése céljából 1972-ben vetélkedőt hirdetett meg a saját állományában levő gépkocsivezetők, valamint a városi és járási parancsnokságokon szolgálatot teljesítő gépkocsivezetők és vonulós tűzoltók részére. A felhívásra beérkezett javaslatokat is figyelembe véve 1973. II. fél évében elkészítették a vetélkedő szervezésével kapcsolatos tájékoztatót, majd a versenyszabályzatot. Eszerint szolgálati csoportonként külön-külön október 20-ig kellett lebonyolítani az egységeken a selejtezőket.

Egységenként a legeredményesebben szerepelt 2—2 gépkocsivezető és 3—3 vonulós vehetett részt a november 19-i, illetve 27-i megyei döntőn. Mindkét csoportban egyaránt írásbeli, elméleti és gyakorlati feladatokat kellett megoldaniuk a résztvevőknek. A tesztkérdések helyes megválaszolásáért 25, két elméleti kérdés válaszáért pedig 60 pontot, összesen tehát 85 pontot szerezhettek egy-egy versenyző. Csapatban pedig a gépkocsivezetőknel ennek kétszerese, a vonulósoknál pedig háromszorosa lehetett a maximum. A megszerzett pontszámokból azonban az értékelő bizottság annyi pontot vont le, ahány percet a versenyző a gyakorlati feladat végrehajtására fordított.

Az írásbeli és elméleti kérdéseket megelőző tűzvédelmi, taktikai, műszaki és RBV-ismeretekből, illetve a KRESZ anyagából állították össze; gyakorlati feladatként a gépkocsivezetőknek elektromos hibaforrást kellett megtalálniuk és megszüntetniük a CSD 344-es gépjárműfecskendőn, a vonulósoknak pedig teleszkópantennát kellett szerelniük két taggal, majd URH adó-vevő berendezéssel megadott frekvencián kapcsolatot kellett teremteniük a megyei ügyelettel.

A hattagú értékelő bizottság elnöki tisztét a vonulósok versengésében **Toronyay István** tű. ezds., megyei parancsnok, a gépkocsivezetőkében pedig **Bleszity János** tű. alez., megyei parancsnokhelyettes látta el, és **Lukács Béla** tű. őrgy. vezette a két vetélkedőt.

A megyei döntő eredményei:

Gépkocsivezetők:

Egyéni: 1. Jákli István ftórm. (Hatvan) 66 pont; 2. Sáros Imre ftórm. (Gyöngyös) 57 pont; 3. Lukács József szk. (Hatvan) 56 pont.

Csapat: 1. Hatvan 122 pont. (Jákli István, Lukács József) 122 pont; 2. Gyöngyös 109 pont; 3. A megyei parancsnokság 88 pont; 4. Eger.

Vonulósok:

Egyéni: 1. Pusztai Pál tiz. (Eger) 64 pont; 2. Palócz János szk. (Gyöngyös) 61 pont; 3. Orjovics Ferenc őrm. (Hatvan) 59 pont.

Csapat: 1. Eger, (Németh András ftórm., Pusztai Pál tiz., Szűcs József őrm.) 163 pont; 2. Gyöngyös 138 pont; 3. Hatvan.

A megyei parancsnokság az egyéni elsőket 1200, a másodikokat 1000, a vonulósok kategória III. helyezettjét 600, a győztes csapatok tagjait pedig 1000—1000 Ft pénzdíjban részesítette.

K. G.

A vonulósok kategóriájában győztes egri csapat tagjai: Németh András ftórm., Pusztai Pál tiz. és Szűcs József őrm.

Jutalomból Moszkvában

A Csepeli Fémműben december 6-án tartották meg a vállalati tűzoltóság és tűzvédelmi bizottság évi közgyűlését. Ditrích Ferenc általános védelemszervezési osztályvezető értékelte az éves munkát. A beszámolóban az is szerepelt, hogy három vállalati tűzoltó elvtárs jutalomképpen a Szovjetunióban járt. Hogyan is volt ez?... Még tavasszal történt. Pillanatokon belül elterjedt a hír a folyamatos öntődobban: elromlott a szivattyómotor, ami a hűtővizet szolgáltatja. A termelésnek, az öntésnek viszont folytatódnia kell, nem lehet leállni.

Vaszkó Vendel, Kónc János, Juhasz Pál, akik tagjai a vállalati tűzoltóság egyik rajának, már rohantak is a 800 l/p-es kismotorfecskendőért.

Késő éjszaka lett, amikorra ki tudták javítani a szivattyómotort.

Addig ők hárman dolgoztak, ezt természetesnek vették. Akkor még ők sem gondolták, hogy egy moszkvai utazás lesz a jutalom.

Augusztusban ülték a TU-154-es fedélzetre, és hat felejtethető napot töltöttek a szovjet fővárosban.

A közgyűlésen még egy nagyon kedves esemény tanúi lehettünk. Bokor Gyulát, a tűzoltók „Gyula bácsiját” búcsúztatta Börcsök József őrnagy, a Csepeli Vas- és Fémművek tűzoltóparancsnoka.

Gyula bácsi 45 éve vasas, 20 éven keresztül volt tagja a tűzvédelmi bizottságnak. Most az ő számára is elérkezett a pihenés ideje, nyugdíjba megy. Az oklevél és jutalom mellé a kollektívával együtt mi is további erőt és egészséget kívánunk neki.

K. M.

Az egyéni győztes Pusztai Pál tiz. (Eger) teleszkópantenna-szerelés közben

Reméljük, jobban vigyáznak majd

Már jóval november 6-át megelőzően egész község nevezetes eseményre kéült: Szigligetnek — az átalakított és jávarátsolt uradalmi épületben — új nyvtára lesz. A község lakói és vezetői büszkélkedtek is vele: a miniszterium által meghirdetett Petőfi emlékmvtár-vetélkedő minden feltételét teljesítették. Ez meg a társadalmi összefogás edménye, hogy november 6-án 17 óra sor került a több mint 40 000 kötetes könyvtár ünnepélyes megnyitására. És sok minden mást is vásároltak, így ezzel is otthonossá tegyék a látogatók számára.

Még az sem zavarta meg különösbenn a helybeliek hangulatát, hogy éppen megnyitóra áramkimaradás következett. Erre az ünnepélyes alkalomra az alkotóházból is hívtak vendégeket. Köztük *entiványi Kálmán* író is. Az eredeti rv szerint az ünnepség részvevői az atás után egy kis ismerkedésre együtt aradtak volna, erre azonban az áramünet miatt nem került sor.

***

A továbbiakra így emlékezik vissza *entiványi Kálmán* az „Élet és Irodalom” hetilap 46. számában:
„Vacsoráztunk az alkotóházban. Beszéltek az egyik fehérköpenyes asszony:
— Tűz van! Ég a kultúrotthon meg az könyvtár.

Lecsaptam a kést, villát. Pontosan néed nyolc volt.

Futottam a tűzig. Három percre van az alkotóháztól. Az udvari szárny tetőszerkezete végig lángolt már, s háborúból emlékezetes durrogás: a tüzes pala szállt el a tetőről.

Még nem tudták oltani a tüzet, a helyiek vontatták ki a fecskendőt. Kongattak a toronyból. Kongatott az alkotóház — máskor étkezésről tudósító — kolompja is. Régen hallottam féltrevert harangot. Magasabbra nyújtóztak a lángok.

Dobogva futottak lefelé a hegyről ereszkedő utcákon.

Szállt a kiáltás is:

— Tűz van!

Szemben a járdán — akik segíteni nem tudnak, hiszen nem fér mindenki oda sem — síró asszonyok:

— Oda a szép könyvtár... Mámavavatták.

S a lecsapódó sűrű füst fellege alatt bujkálva, munkaruhás emberek cipelik kifelé a könyveket. Lerakják, egyelőre a kerítésen kívül. Egyre többen nyomulnának befelé, rendet kell tartani, valaki átveszi a parancsnokságot. Már zubog a víz is, megérkeztek a keszthelyiek, a motoros fecskendővel veretik.

Néhány öl könyvet kihoztam én is. Aztán félreszorítottak a tűzoltók. Már senkit sem engedtek be — ég a mennyezet! S az hamarosan le is szakadt, nádpalló a vakolat alatt parázslott, égett.

Messzebbre kellett húzódni.

Szörnyű látvány tart fogva az esőben. Idáig ér az asszonyok sírása.

S ahogyan nézem, középen a legmagasabbak a csavargó lángok, ott a könyvtár... égnak a könyvek.”

***

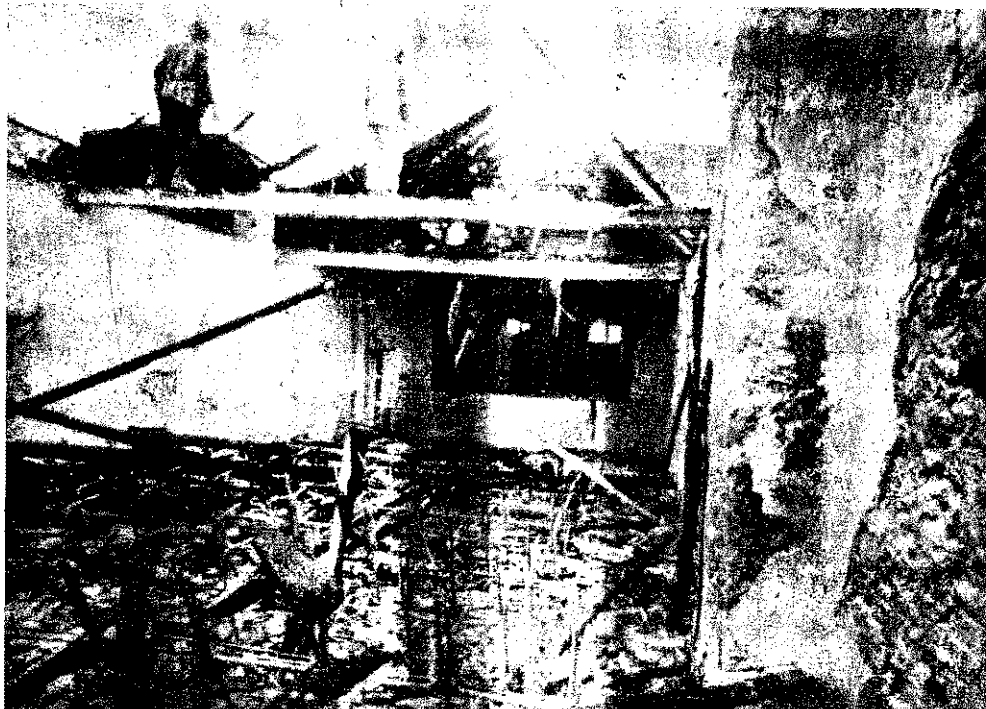
És hogy mi okozta a tüzet, arra azóta a vizsgálat már választ adott.

Eszerint a művelődési házban ezen a napon 18.30-ra tervezték a mozielőadást. Ezért 16 óra körül gyújtottak be a kazánházban. A fűtő miután kokszszal jól megvakolta a HEATING-kályhát, a közelben levő lakására távozott. A tüzelőberende-

Az a bizonyos HEATING-kályha és „környéke”

A kiégett mozinézőtér és színpad

Megrepedt egy vezeték

z és alsó ajtaját teljesen kinyitotta, hogy jobb legyen a huzat. A kályhát a fűtő és családja többször is ellenőrizte. Rendellenességet nem tapasztaltak. Időközben áramkimaradás miatt — úgy 17 óra körül — megszűnt a világítás, s így a tervezett filmvetítés elmaradt. Ezért kulccsal bezárták a kazánház ajtaját, és eltávoztak.

19 óra körül a szomszédok közül többen pattogó, durranásszerű zajra lettek figyelmesek. A tetőzeten 1—1 palányi nagyságú nyíláson lángok csaptak fel. A tűz egyre jobban elhatalmasodott, áterjedt a helyiség földemzetére, majd az épületszerkezetre.

Elsőknek a szigligeti önkénteseket riasztották s ők 800 l/p-es kismotorfecskendővel néhány perc alatt a helyszínen voltak. A keszthelyi állami tűzoltók mellett 7 fővel, CSD 344-es gépjárműfecskendővel a tapolcai önkéntesek is kivonultak. Riasztották még a veszprémi és a marcali állami tűzoltóegységeket is, de működésükre már nem volt szükség. A beavatkozó tűzoltók dicséretére válik, hogy megakadályozták a tűz áterjedését az épület utcai szárnyára. Szinte az egész község részt vett a berendezés, valamint a könyvek mentésében.

A vizsgálat azonban arra is fényt derített, hogy a művelődési ház fűtőhelyiségében — a kályhaajtó közelében mintegy 55 cm-re, a kályha körül pedig 10—30 cm-re — nagy mennyiségű tűzfát tároltak! Ugyanitt tartották a gyújtót, s bár ebből hosszabb idő alatt nagyobb mennyiségű hulladék, faforgács gyülemlett fel, nem gondoskodtak az eltávolításáról!

A tüzelőberendezés alsó ajtaja nyitva volt. A viszonylag erős, időközönként lökészerűen fújó szél hatására izzó kokszarabok hullottak a kályha elé. Ez gyújtotta meg a hulladékot, a tűz innen terjedt át a kályha közelében tárolt fára, majd a földmre.

***

Amilyen meglepetésszerűen érte Szigligetet a tűz pusztítása, oly gyorsan érkezett a társadalmi segítség is.

Számadás készült: megmaradt 250 könyv, az olvasóknál is volt 200 kötet. A helybeli alkotóház vendégei közül először Szentiványi Kálmán író ajánlott fel 20 kötetet, majd az ő kezdeményezésére többen mások is. Órák alatt 200 kötetet ajánlottak fel.

És széles körűen kibontakozott a nemes mozgalom: segítsenek a művészek, festők, szobrászok és írók! Azóta egyenesen gyarapszik a könyvtár. Tervek születtek egy új művelődési otthon építésére.

Mint hallottuk, a tervek is társadalmi munkában készültek. Addig is gyorsított ütemű társadalmi munkával fejezik be a sportköri öltöző építését. Ez lesz az ideiglenes könyvtár is.

A segítség a járás, a megye részéről sem maradt el. És amit elpusztított a tűz Szigligeten, azt igyekszik pótolni a társadalmi összefogás, a segítőkészség.

Reméljük azonban, hogy az újra jobban vigyáznak majd!

F. L.

December 5-én hajnalban rendes üzemmenet volt a DKV kétmillió üzemében, amikor meghibásodott az atmoszférikus desztillációs torony nehézbentint szállító ún. hideg refluxvezetéke. A 100 mm-es vezetéken keletkezett repedésen 9,5 at nyomással kiömlő anyagot az erős szél valószínűleg ráfújta a közelben levő forró csővezetésekre és előmelegítő berendezésekre, majd amikor a benzin elérte a pakuraszivattyút, tűz keletkezett.

2.58-kor észlelték a lángok fellobbanását, s a vállalatnál kialakult gyakorlatnak megfelelően miközben Pék Gyula telefonon jelentette a káresetet a DKV—DHV üzemi tűzoltó-parancsnokságának, dolgozó társa Mészáros József az egyik gyengeáramú tűzjelzőt hozta működésbe.

Ezzel egyidejűleg

vészleállást hajtottak végre,

s ennek keretében megszüntették az olaj betáplálását, kioltották a tüzet a csőke-mecékben, és áramtalanították. Egy 250 kg-os, porral oltó készülékkel a beavatkozást is megkísérelték, ami természetesen nem járhatott eredménnyel.

Az üzem egészen közel van a tűzoltólaktanyához. Így Steiman József ftorm., őrségparancsnok 1+16 fővel, 1 db CSD 420-as porraloltóval, 2 db Pyrene habbaloltóval és 1 db CSD 334-es tartályos gépjárműfecskendővel 3 óraker már ki is érkezhettek a kárhelyre.

Ekkor kb. 200, hamarosan pedig mintegy 300 m²-re nőtt a tűzfelület. Az őrségparancsnok visszajelzésében kérte, hogy a megyei parancsnokság ügyelete rendelje el a habbaloltási terv végrehajtását.

Első beavatkozásként az 1500-as poroltóról porsugarat és 1 X-es habsugarat vett be, s közben 2 db víz-hab ágyút is megszereltetett. A por és a hab egyidejű támadása csak pillanatnyi eredményt hozhatott. Ezért a porkészlet felhasználása után a habsugár működését is megszüntette, és utasítást adott 4 sugár szerezésére; a két víz-hab ágyúról lövellt víz-sugarakkal részben a tűz további terjedését igyekezett megakadályozni, részben pedig a tartószerkezeteket meg a kondenzátorállványon levő 10—50 m³-es, reflux-bentint és cseppfolyós pébét tartalmazó tárolókat védte.

Az égés következtében felszabadult magas hő és a lángok hatására az 5—9 m magasságban húzódó szállító csővezetéke-

ket és műszervezetéket rongálódás érte, ami

újabb benzin-, majd gázolajkifolyást

vont maga után.

Eközben megtörtént a vállalati tűzoltók riasztása, (3.25-kor 10 fő jelentkezett a tűzoltás vezetőjénél), továbbá az üzemvezető és üzemcsoport-vezetők s ezzel egyidejűleg Tóth Mihály tú. szds., parancsnok értesítése is. Ők 3.35-kor érkeztek ki a helyszínre.

Folyamatosan érkeztek a riasztott többi egységek. Tóth szds. az üzemi vezetőkkel végzett felderítés után átvette a tűzoltás vezetését. Dunás Varga Sándor tú. hdgy. parancsnokhelyettes háttérparancsnok, a tűzoltás eddigi vezetője pedig harciszakasz-parancsnok lett.

Tóth szds. újabb vízágyút vetett be majd a budapesti állami egységekkel meg a vállalati tűzoltókkal folyamatosan további sugarakat szereltetett.

Az üzemcsoport-vezetők 2 hűtősugár védelme alatt felhatoltak az atmoszférikus desztillátoronyra, valamint a kondenzátorállványra, és lezárták azt a néhány tolózárat, amelyet megközelíthettek.

Ezzel valamelyest csökkent a tűzre ömlő benzin és gázolaj mennyisége, de világossá vált, hogy a káreset felszámolása csak akkor lehetséges, ha a legfontosabb tolózárok elzárására is sikerül. Ezek azonban a tüherterületen voltak.

Nehéztette a lángok visszaszorítását, hogy oltás közben hatalmas durranással két további vezeték is szétrobbant.

Végül is a már bevetett s a budapesti egységekkel szereltetett további 5 sugárral sikerült annyira visszaszorítani a tüzet, hogy 4.15-kor a DKV biztonságtechnikai osztálya

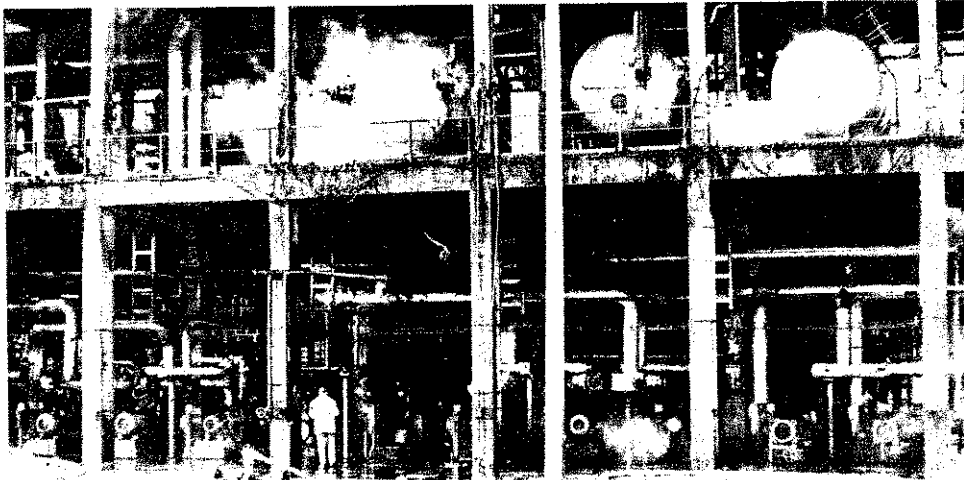
gázmentő csoportjának beosztottai

vízugarak védelme alatt, tűzálló ruhában és sűrített levegős készülékkel megközelíthették és el is zárhatták az említett tolózárat.

Ennek eredményeként 4.25-kor megszüntették a lánggal égést, s 4.32-kor megtörtént a teljes oltás is.

Ezt követően azonban továbbra is munkát kellett a vízágyúkat meg a víz-sugarakat a felforrósodott acélszerkezetek, reflux- és gáztartályok lehűtésére. A sz-

A tűzkeletkezés helye

Limlomgyűjtés szomorú következményekkel

1973. december 20-án tűz keletkezett Balogh Béláné Budapest X., József Ajtília u. 120. számú lakásában.

Baloghné a káreset következtében életét veszítette, teste valóságos kánné égett. A kétszoba-konyhás lakás berendezése is a lángok maradványai lett.

Az oltással egyidejűleg kezdtek a tűzvizsgálatot. A helyszíni vizsgálat és a tanúvallomások figyelembevételével a bizottság a következőket állapította meg:

A tüzeset helye egy kb. 85 éves, elhanyagolt állapotban lévő vízszintes, kétfalakos, kertés családnak Balogné által lakott lakás. Balogné egyedül élt, és védelem nélküli gyújtóanyag volt. A lakásban szinte mozdulni sem lehetett a különféle limlomoktól, amelyek között a használt zseblámpák, amelyekből kezdve a vízelzáró vas- és fémszerkezetek, szinte mindenféle kis tárgyak, mint például a szerszám megfigyelhető. A lakás feletti padlás is megfigyelhető volt a képet mutatja.

A tüz keletkezési helye a belső konyha volt, ahol Balogné egy méter méretű vaskályhával, ún. „Janina” kályhával fűtött. A kályhában NDK-brikett égett, a beállításához rendszeresen petróleumot használt. Ezt 2 db 1-1 literes edényben közvetlenül a kályha mögötti sarokban tartotta.

Az üvegek maradványait megtaláltuk, még a vizsgálat alkalmával erősen érezhettük rajtuk a petróleumszagot. A kályha az ajtó felé közvetlen közelében, attól kb. 15 cm-re volt elhelyezve, és szinte körül volt bástyázva könyvekkel, papirokkal. Ezeket a szuszogó hő meggyújtotta, amit a behatoló nyomok egyértelműen bizonyítanak.

A tüz rohamos terjedését az is segítette, hogy a petróleumos edények elpattantak, a petróleum kifolyt. A tüz következtében a nyhában levő gázmérő óra valószínűleg leolvadva leszakadt, s a csőben nagy nyomással kiáramló gáz elszorítva égett.

Ez az a ház...

Egy kis ízelítő a kigyulladt lakásból

A tanúvallomások szerint az áldozat előző este nagyobb mennyiségű szeszest italt fogyasztott, és feltehetően ezért nem tudott kimenekülni a lakásból.

A tüzet a késő éjszakai órákban 0.43-kor az utcai járőrök vették észre. Fellármázták a szomszédokat, s az egyik a 05-ös hívószámon 0.53-kor jelezte a tüzet a tűzoltóságnak. A felriadt szomszédok az egységek 1 órákor történő megérkezéséig még jóformán fel sem öltöztek. Igaz, nem is tudták volna beavatkozni, mivel a tűz már észrevételkor igen hevesen égett.

A tűzoltóság helyszínre érkezésekor a lakás már teljesen lángokban állt, a szobák ablakain és a konyhaajtón keresztül a lángok kicsaptak a szabadba, s a tűz átterjedt a padlásra is.

A tűzoltóegységek 3 db E sugárral rövid idő alatt megszüntették a lángolást. 1.47-kor pedig megkezdtek az utómunkálatokat.

A helyszínre rendeltük a Gázművek és az Elektromos Művek illetékes szakembereit is a gázömlés megszüntetése és az elektromos hálózat kikapcsolása végett.

A tüz veszélyeztetette az ugyanabban az épületben levő másik lakást is, azonban a tűzoltóság gyors beavatkozása meggátolta továtérjedését.

E tüzeset leírását azért tartottam szükségesnek, mivel az utóbbi időkben keletkezett lakástüzeseket gyakran okozta szabálytalan fűtőberendezés, nyílt lánggal való világítás, valamint több kárhelyen is lomtörési hulladékot találtunk elkezdő mennyiségben.

Hasonló jellegű tüzesetek fordultak elő Budapesten a IX., Gát u. 4-ben, a XVIII., Rába u. 31-ben, a II., Török u. 5-ben, valamint a XI., Bód Péter u. 74-ben is.

Úgy gondolom, nem szükséges részleteznem az ebből adódó tanulságokat.

Tengerdy Ferenc
tű. alez.

gyűjtésben keletkezett nagymérvű benyomulás is növelte a visszalobbanás veszélyét.

A budapesti egységek (I—II—XII., XI., I. és IX. kerületiek) 7.30-kor, a századosok vezetésével pedig 9.40-kor fejezték be az utómunkálatokat.

A vállalat vezetése a Pest megyei pártbizottsághoz írt meleg hangú levélben köszönetet a sikeres beavatkozásért.

Mint ehhez Rátosi Ernő műszaki igazgatóhelyettes előszóban hozzátette: véleménye szerint az üzem vezetői és dolgozói is minden tőlük telhetőt megtettek a rendkívül veszedelmes káreset megfékezéséért. A közvetlen anyagi veszteség nem éri el a félmillió forintot, de ami ennél is fontosabb: a berendezéseket nem érte olyan mérvű rongálódás, ami hosszabb termelés kiesést igényelt volna.

Talán nem érdektelen megemlíteni, hogy

az üzem építéseikor túlzott követelményeknek tartották a tűzvédelmi hatóságok azt az előírását, hogy pl. a kondenzátorállvány vízszintes elválasztásának 1,5 órás tűzállósággal kell rendelkeznie. Mint kiderült, helyes volt, hogy a tűzoltóság végül is nem tett engedményt, mert az említett szerkezeti részek is kiállták a másfél órás lángterhelést, és a szakértőként felkért statikus csak a megsérült korrózióbevonat pótlását tartotta szükségesnek.

(G. R.)

Néhányan a beavatkozás százhalombattai résztvevői közül

Tűzbiztonsági kísérletek faházakkal

A kitűzött célnak megfelelően a kísérlet 2 részből állt:

1. Égéskéseletetett épületrész tűzállósági vizsgálata.
2. Égéskéseletetett szerrel nem kezelt épületrész tűzállósági vizsgálata.

Égéskéseletetett épületrész tűzállósági vizsgálata

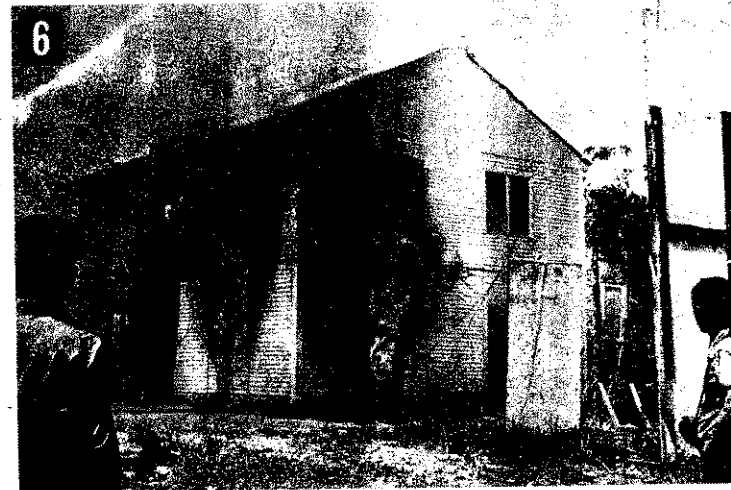
A kezelt épületrész gyújtásakor valamennyi ablak és külső ajtó csukott állapotban volt. A tűz olyan intenzív füstképződéssel járt, hogy már a 3. percben füst hatolt át a DK-i homlokzat résein (a bórdeszkák, illetve az egyes panelek között), és az épületnek a tűzfalhoz való csatlakozásánál.

A gyújtás körzetében a kísérlet első perceiben a térhőmérséklet 200—300 Celsius fok volt, a felületi hőmérséklet mérő, gyújtóforráshoz legközelebbi, hőelemmel ellátott panel felületén 600—700 Celsius fok, e panel külső felületén 200 Celsius fok (38. sz. mérőhely) körüli hőmérsékletet mértünk.

Meg kell jegyeznünk, hogy a cikkünkben rögzített tér- és felületi hőmérsékletek nem következethetők egymásból, mivel mindkét rendszer (tér- és felületmérő hőelemek rendszere) a hozzá tartozó tér-, illetve felületegység közepén volt elhelyezve. A tűz gyors terjedéséből adódóan azonban az egyes mérőhelyeken észlelt hőmérsékleti adatok nem átlaghőmérsékletek, sok esetben pedig a hőelem egy távolabbi égő göcbből származó nyílt láng hőmérsékletét mérte.

A füstképződés látható lángnyelvek nélkül tovább erősödött, míg az 5. percben — a levegőtánpótlás biztosítása érdekében — a kísérletvezető utasítására kinyitották a tűzfészkét magába foglaló épületrész ajtaját. Ezt követően erős füstkitörés volt észlelhető az ÉK-i homlokzaton, azaz a nyitott ajtón keresztül (5. ábra).

Az ajtó megnyitása után intenzív lángkitörés volt az ÉK-i homlokzaton.

A 6. perc végén kitört a DK-i homlokzat földszinti ablak. Ezzel egyidőben intenzív lángkitörés és lángterjedés volt észlelhető a DK-i homlokzat alsó szintjén.

A 7., 8. percben a DK-i homlokzaton intenzív külső égés volt észlelhető, a 8. percben a lángnyelvek már elérték a párkányt. A 9. percben pedig repedezni kezdett a tetőhéjalás (6. ábra).

Az ÉNy-i homlokzat és az ÉNy-i homlokzatra eső lakóteret 11. percben még nem sérült meg, a hőmérséklet nem emelkedett a környezeti hőmérséklet fölé.

A 12., 13. percben 2—3 m kiülésű lángnyelvekkitörés volt tapasztalható; a tűzfészkét is magába foglaló épületrész teljes egészében lángokban állt. A szerkezetek felületi hőmérséklete 500—800 Celsius fok között, a térhőmérséklet 500—700 Celsius fok között ingadozott.

A tűz további erősödése következtében a 16. percben a földszinti és emeleti panelek felső része már átégett, megkezdődött a tetőszerkezet intenzív égése; a vízszintes és függőleges lángterjedés mértéke a 16., 17. percben 3—4 m (7. ábra).

A 19. percben a tetőszerkezet kb. egyharmad része elégett. Az épülettől számított 10—15 m-es körzetben igen erős hőszugárzás volt tapasztalható.

A 20. percre a földszint, az emelet és a tetőrész teljesen elégett, a nyílászáró szerkezetek kidőlés előtt voltak.

A védett épületrész ÉNy-i felére a tetőszerkezeten, illetve a felső szinten keresztül a 21. percben terjedt át a tűz; a földszinti ablakon lángkitörés, az emeleten meg a tetőtérben terjedt a belső égés volt.

A 24. percben már megkezdődött a felső homlokzati panelek kidőlése.

Ebben az időben 8—10 m volt a függőleges lángterjedés mértéke.

A 25. percben az épületrész földszinti része kétharmad részén átégett és kidőlt, az emeleti rész teljesen kidőlt.

Az égéskéseletetett épületrész teljes egészére kiterjedt a következtében a 29. percre az egész szekció átégett, intenzív függőleges és vízszintes lángterjedés és hőszugárzás volt észlelhető. Ezzel egyidőben tapasztalhattunk füstkitörést az ÉK-i homlokzattól 8 m-re telepített panelből, és e jelenség a panel erős melegezésére utalt. A panel hőmérséklete ekkor 300 Celsius fok volt.

Ettől az időponttól kezdve az épület szerkezeti elemei rendszeresen veszítették el állékonyosságukat (8. ábra), fokozatosan dőltek a tűztérbe, s a gyújtástól számított 36. percben az épület a 9. ábrán látható képet mutatta. Megkezdődött az oltás.

Égéskéseletetett szerrel nem kezelt épületrész tűzállósági vizsgálata

A gyújtást követő 30. másodpercben a kezdeti tűztől származó erős hőszugárzás miatt nem lehetett tartózkodni a gyújtóhelye előtti helyiségben; a térhőmérséklet már a 2. percben 200 Celsius fok volt; a helyiség födémének átégése megkezdődött.

A 2. percben az előtér nyílászáróján keresztül erős füstterjedés volt tapasztalható.

3. percben a nyílászárón kb. 2 m-es vízszintes lángkitörés, -i homlokzaton intenzív füst- és lángtörés volt (10. ábr.)

rúz rohamosan terjedt az épületrészben. A 6. percben lö-
zerű vízszintes és függőleges irányú lángkitörés volt; a he-
g térhőmérséklete 800 Celsius fok fölé emelkedett, a szerke-
felületi hőmérséklete pedig 500—750 Celsius fok volt.

7. percben a gyújtást magába foglaló épületnegyed teljes
e lángokban állt (11. ábra).

ben az időben kb. 20 m távolságban volt tapasztalható in-
v hősugárzás.

9., 10. percben már az egész épületfél lángokban állt, az
félbe beépített hőelemek 800 Celsius fok körüli vagy an-
nagyasabb hőmérsékletet mértek (12. ábra).

vízszintes lángterjedés mértéke 4 m, a függőleges lángterje-
nértéke kb. 6—7 m volt.

ől az időponttól kezdve az épület még meglévő épületszer-
i elemei rohamosan veszítették el állékonyosságukat, és bedől-
tűztérbe.

totális tűz idejében az égő épület által leadott hősugárzás
keztében a 8 m-re telepített panel felső harmadában 300
us fok volt a felületi hőmérséklet.

18. percben, azaz rövid 10 perc múlva az épületrész telje-
egett, s ezzel egyidőben a tűzfal is összedőlt; az oltás
ezdődött.

A két épületrész (kezelt és kezeletlen) tűzállósági vizsgálatának összehasonlítása

ét épületrész (kezelt és kezeletlen) égéskülönbségének ösz-
tése alapján megállapítható, hogy épületdimenzióban na-
kis mértékű a felületkezelő anyag égéskésleltető hatása.

kezeletlen épületrész teljes leégésének ideje pl. 18 perc, a
t épületrészé 35 perc volt. Számszerűen tehát a kezelt épü-
sz tűzállósága kétszer akkora, mint a kezeletlené, de az ab-
t különbség csak 17 perc.

kezelt épületrész is olyan rövid idő alatt égett le, s azon
a tűz általánossá válása oly gyors volt, hogy az eredmé-
beavatkozás tűz esetén egyszerűen elképzelhetetlen.

entősebb különbség észlelhető a kezdeti tűz kialakulásának
hasonlítása alapján; a kezeletlen épületrészben ugyanis a
ást követő 30. másodpercben sem lehetett tartózkodni a he-
gben, a lángnyelvek pedig már elérték a földet. A kezelt
részben viszont az 5. perc végéig aránylag kis kiterjedésű
láng és erős füstképződés volt észlelhető.

lönbség észlelhető továbbá az égő épület által leadott hő-
zás nagyságában. A kezelt épületrésztől 8 m-re telepített
len mért maximális hőmérséklet a kísérlet 29. percében
Celsius fok volt, míg a kezeletlen épületrésztől ugyanilyen
ságra telepített panelel a kísérlet 11. percében csaknem
Celsius fok, a kísérlet 14. percében pedig 650 Celsius fok

m-re telepített panelel a kezelt épület oldalán 80 Celsius
míg a kezeletlen épület oldalán csaknem 300 Celsius fok a
maximum.

kísérleti épületben elhelyezett telített épületszerkezeti ele-
tűzben való viselkedése igazolta azt a feltevésünket, hogy
gyobb keresztmetszetű, védett épületszerkezeti elemek tűzzel
ben tanúsított ellenállása kielégíti az ilyen szerkezeti ele-
tel kapcsolatos tűzállósági követelményeket.

LAPSZEMLE

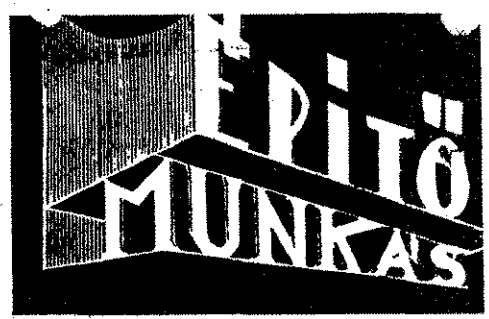
Megyei és üzemi lapokból röviden

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLETJEI

CSONGRÁD MEGYEI * HÍRLAP

MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁRPÁRT LAPJA

„A társadalmi tulajdon fokozottabb védelme, a termelő üzemből keletkező tüzesetek lehetőségének a kiküszöbölése nagyon fontos kérdés. E szempontok alapján két napon át 56 szocialista brigád 168 tagja versenyzett a Szegedi Konzervgyárban. A közelmúlt napokban adtak számot gyakorlati és elméleti felkészültségükről, arról, hogy mint önkéntes tűzoltók, hogyan állnak meg helyüket egy esetleges tűz megfékezésénél.”

A megyei tűzoltóparancsnok cikkét közli a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat lapja. Ebből idézzük a következőket:

„A rendszeres tájékoztatás ellenére nem múlik el fűtési időszak anélkül, hogy ne pusztítanának kisebb-nagyobb tüzek lakásokban, középületekben és egyéb létesítményekben. A tűz keletkezési okai általában azonosak: az emberi gondatlanság, felületesség, az alapvető tűzvédelmi előírások figyelmen kívül hagyása.

Hajdú-Bihar megye területén az 1972/73. évi fűtési időnyben a közfűtő- és fűtőberendezések 33 esetben okoztak tüzesetet, 860 ezer forint kárértékkel.”

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLETJEI

BUDAPESTI Közlekedési Hírlap

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

„Vállalatunk létesítményein és tömegközlekedési járművein 1968-72 között, tehát öt év alatt 1968 tüzeset fordult elő, amelynek következtében több mint 170 ezer forint kár keletkezett.

Az elmúlt napokban az üzembiztonsági osztály tűzrendészeti csoportja jelentést készített az 1973. évben végzett tűzvédelmi munkáról. A csoport dolgozói számos intézkedést tettek, hogy elkerülhetők legyenek a tüzesetek.

Többek között például tizenegy esetben adtak ki kiegészítő tűzrendészeti utasítást, amelyet a technológiai változások tettek szükségessé, s szinte megszámlálhatatlan tervtárgyaláson, műszaki átadáson vettek részt, ahol megtették az észrevételeiket, esetleges kifogásokat.

Az eredményes tűzvédelmet segíti az is, hogy ebben az esztendőben tizenhét érettségizett vagy ennél magasabb iskolai végzettséggel rendelkező dolgozót irányítottak a kétéves tűzvédelmi előadóképző tanfolyamra. Tanulmányokat figyelemmel kísérik, és a beszámolókra, konzultációkra felkészítik a hallgatókat.

A központi tűzrendészeti tanács irányítása alatt több mint nyolcszáz tűzvédelmi aktív szorgalmasan és hatékonyan dolgozik a tűzbiztonság fejlesztése és megszilárdítása ér-

dekében. Következetes irányító és ellenőrző tevékenysége következtében sokat javult az utóbbi években vállalatunk létesítményeinek tűzvédelmi biztonsága és a közlekedő dolgozók tűzrendészeti fegyelme. Ennek bizonyítékai többek között, hogy a létesítményekben és a járműveken évről évre csökkent a tüzesetek száma. S az elmúlt több mint öt év alatt a közutakon előfordult tüzesetek alkalmával a BKV dolgozói mintegy 1900 esetben segítettek a bajba jutottakot, illetve eredményesen és szakszerűen avatkoztak be a mentési és tűzoltási munkákba.”

VILÁG PROLETÁRIAI, EGYESÜLETJEI

VAS NÉPE

AZ MSZMP VAS MEGYEI BIZTOSÁGA ÉS A VAS MEGYEI TANÁCS LAPJA

„Vas megye — ismeretes — erőteljes mezőgazdasági jellegű. Ebből fakad, hogy legtöbb tűzpusztítás a területen fordul elő. A statisztika szerint az elmúlt hat év alkalmával a megye mezőgazdasági üzemeiben 4 esetben ártott a vörös kakas. Ez a megyében előfordult tüzek 45,4 százaléka, az összes kárértéknek pedig a 78,3 százaléka.

Lényegesen kevesebb s anyagilag is jelentéktelenebb tüzeset történt a háztáji és a magángazdaságokban.

A mezőgazdasági termelőüzemekben is fontos tehát a tűzrendészeti előadók munkája. Különösen napjainkban, amikor egyre több gép, elektromos berendezés segít a könnyíteni a nehéz fizikai munkában.”

A kísérleti eredmények értékelése alapján az alábbi összefoglaló értékelést tesszük:

— A kezelt épületfél gyors égéséből, az épület által leadott hő-sugárzás mértékéből arra lehet következtetni, hogy a felületkezelő szerek alkalmazásával „nehezen éghető”-vé tett ERDÉRT vagy ehhez hasonló típusú építőelemek tüzzel szembeni ellenállóképessége — épületdimenzióban és totális épülettüzekben — csupán a gyújtóhatás érvényesülésének első fázisában kedvezőbb, mint az égéskésleltető szerrel nem kezelt építőelemeké.

Nevezetesen az elvégzett kísérlet során az épülettűz kifejlődésekor s a totális épülettűz kialakulásakor észleltük a késleltető hatást.

— Az elvégzett kísérlet adatai alapján mértékadó különbség nem észlelhető az égéskésleltetett, valamint az égéskésleltetés nélküli építőpanelekből álló azonos nagyságú és felépítésű épület égése között, pontosabban: az észlelt különbség nem olyan mértékű, ami indokolná tenné az amúgy is költséges épületekben a további és igen drága, ráadásul technológiai nehézséget is okozó égéskésleltetés alkalmazásának erőltetését.

— Adott típusú épületek esetén tulajdonképpen a horizontális és vertikális tűzterjedés mértéke befolyásolja a telepítési távolságokat. Az égő épület gyújtóhatására vonatkozó és a kísérlet során szerzett adatok alapján célszerűnek látjuk az építési szabályzat telepítési távolságokra ez idő szerint érvényben levő előírásainak felülvizsgálatát. Megállapítható, hogy a jelenleg érvényben levő rendeletek által előírt telepítési távolságok nem elégték ki a kívánt biztonságot.

— A tűzfal lokalizáló szerepének megítélésére az e kísérlethez felépített tűzfal nem volt megfelelő; e probléma megoldása azonban az egyéb modellkísérleteink során kapott eredmények és tapasztalatok, valamint irodalmi adatok alapján lehetséges.

— A felületkezelő, illetve telített, „nehezen éghető” épületszerkezeti elemek égéskülönbsége e kísérlet alapján nem jellemző szám szerű adatokkal. Ilyen adatok nyereséje céljából — tett elemekkel — újabb modellkísérletre lesz szükség. Az elvégzett kísérletek során ugyanis a nem telített épületszerkezeti elemek heves tüze az épület omlása után is táplálta a telített épületszerkezeti elemek égését. Mindemellett megállapítható, hogy a telített épületszerkezeti elemek beégése totáltűz esetén is jó szintet mutat. Az elvégzett kísérlet tapasztalatait összevetve véleményünk szerint az ilyen típusú faházak létesítésével, teleltetésével kapcsolatos megelőző tűzvédelmi előírások a BM TC-pal történő tárgyalás, illetve egyeztetés alapján tisztázhatók.

Erre az egyeztetésre a szakterületre vonatkozó rendeleti szabványok és előírások átdolgozásával kapcsolatos elfoglaltság miatt még nem kerülhetett sor, de az EMI a közeljövőben vasutat kíván tenni a kapcsolatos tűzvédelmi előírások módosítására.

Úgy gondoljuk: az elvégzett kísérletek tapasztalatai alapján feltétlenül tovább kell folytatni a szakterületen folyó szabályzásokhoz szükséges adatszűrészt:

- a telített és másfajta, azaz ellenállóbb konstrukciójú épületek tűzállósági vizsgálatával, valamint
  - a megfelelő tűzállóságú faforgácslap-panelek, illetve ilyen panelekből álló épületek tűzállósági vizsgálatával.
- A továbbiakban szükséges vizsgálatokat kisebb épületek tervezésük elvégezni.

Sásd 2. Szalánta 3. Egyházasharaszti

A közelmúltban ünnepelte 80 éves jubileumát a sásdi önkéntes tűzoltó-egyesület, s mint a „Tűzvédelem” is megírta, hangzott el az örömteli bejelentés: 3-ban elsők lettek az önkéntes tűzoltóságok Baranya megyei versenyében. A megyei tűzvédelmi albizottság operatív bizottságának ez az értékelése azért igen figyelemreméltó, mivel a sásdi egyesület tevékenysége 8—10 évvel ezelőtt még szinte a mélyponton volt, s ma mindaddig nem is lehetett kimozdítani, amíg a tanács nem találta meg nek a legjobb módszerét, ami viszont azt „mindössze”, hogy tenni akaró emberekből álljon az egyesület, nem pedig anokból, akik csak a kimutatások szert önkéntesek.

Elsőként a termelőszövetkezet segítette, ma már két olyan férfi- és egy olyan női rajja van az egyesületnek, amelyek tagjai a tsz dolgozói. Emellett a nagyköz-

sásdi tsz elnöke átveszi a tárgyjutalmat

ség létesítményeinek dolgozói is jelentős számban tevékenykednek az egyesületben, és *Magyar Sándor* parancsnok irányításával derekasan helytállnak a tűzoltásban, s dícséretes alaposággal végzik a területfelelősi munkát is. A feltételek is kedvezőbbek lettek: 1971-ben új tűzoltóothont, majd egy Zsuk tűzoltó-gépjárművet kaptak. Versenyszabályaink szabályzata elsődlegesen ezen feladatok végrehajtását jutalmazza magas pontszámmal, de ugyancsak azt is, hogyan folyik az elméleti és gyakorlati kiképzés, kellőképpen alaposak-e a tsz-ben végzett segítő szándékú ellenőrzések, továbbá, milyen segítőkészséget tanúsít a termelőszövetkezet az egyesület iránt.

Érdemes megjegyezni, hogy a sásdiak fokozatosan törtek az élre. Már 1971-ben igazolták, hogy alapvetően javult a munkájuk, 1972-ben pedig tovább fejlődött a tevékenységük. Győzelmük értékét növeli, hogy a tavalyi, tavalyelőtti és korábbi győztesek és helyezettek is hatékonyabban munkálkodtak, így igen szoros volt a verseny.

A korábbi győztes dencsházai önkéntesek képviselői 1973. december 8-án kedves ünnepségen adták át a csapatzászlót a sásdiaknak. (Jellemző, hogy a sásdiak alig pár ponttal előzték meg őket!)

Az ünnepséget *Benedek András*, a járási hivatal elnöke nyitotta meg, a végzett munkát *Szilágyi Mihály*, a nagyközség tanácselnöke értékelte.

A megyei értékelést *dr. Schaffhauser István*, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője tartotta, a jutalmakat *Vértes Tibor*, a megyei tűzvédelmi albizottság elnöke adta át.

A csapatzászló tehát a sásdiakhoz ke-

Tragikus hirtelenséggel elhunyt a központi javítóműhely volt párttitkára, Több mint három és fél évtizedes tűzoltói szolgálata során számos újítás, valamint ésszerűsítés több ízben is elismerésben részesített alkotója, illetve részese volt.
Az állami tűzoltóság halottjaként mély részvétellel kísérték utolsó útjára.

POLGÁR MIHÁLY
ny. tű. őrgy.
1914—1973

Súlyos betegség után váratlanul meghalt a Ferihegyi repülőtér tűzoltóparancsnoka. 25 esztendővel ezelőtt lépett az állami tűzoltóság kötelékébe. Odaadó munkakodásáért több ízben részesült elismerésben. Egy évtizeden át a VIII. ker. tűzoltóparancsnokság párttitkára is volt.
Az állami tűzoltóság halottjaként mély részvétellel helyezték örök nyugalomba.

ZALAI LÁSZLÓ
tű. őrgy.
1923—1974

rült, s ezen felül 5000 Ft jutalmat kaptak, és jutalomban részesült a megyei II. helyezeti: Szalánta és III. helyezeti: Egyházasharaszti is.

A termelőszövetkezetek mindkét területi szövetségének képviselője tárgyjutalomban részesítette a három tsz elnökét.

Az ünnepség kedves színtöltője volt a helyi általános iskolások műsora.

Dukits Károly
tű. alez.

VÍZSZINTES SOROK: 1. A TŰZSZELYES FOLYADÉKOK EGÉSDIJA. 13. ... diákok. 14. Pipa. 15. A trükkje. 16. A VÍZSZ. 1. ATTI. MÁSODIK EGÉSMÓDOT OKOZZA. 18. Ló húzza. 19. Milyen azonos hangzó. 20. Becsap, pesen. 21. Ahol a ló lú, ott így ló! Odajegyezz. 24. Vörösatornák. 26. 16 azonos hangzó. 28. A VÍZSZ. MIATT AZ EGÉSI FELÜLET TITKÁR. 31. Ektelenül ég! 32. mosak. 34. Rag. 35. Szemébebe. 36. Nem mögé. 37. Tud. 39. 41. Madárriogató. 42. Tehát, nédd! (fon). 43. Betegség jele. 44. lakozódás valaki felől. 45. Bevés. 46. Csaknem féttucat kitűnés. 48. Indíték. 50. Gyümölcsből zül. 51. Hosszú, és ugrásra is ználják. 53. Régi sportegylet. 55. Tetejére.

ÜGGŐLEGES SOROK: 1. A SZ. 1. ALATTI ELSŐ EGÉSD FŐLEG ITT ÉS FÜGG. 45. TEIBEN FORDUL ELŐ. 2. LÓ. 3. Aklok részei. 4. Lassan. 5. rbál. 2. 3. és 6. betűje. 6. Kő. 7. Ezek állnak (ha állnak) a litósági épületben. 8. Téllenyári retszköz. 9. Dudva. 10. Imavé. 11. Városrész rövid. (ássza). 12. mozgás. 17. Magyarországi hely. 18. Idény. 23. Vissza: van ilyen skpár is. 25. Verskellék. 27. Pár et kenyér. 29. Tűzet szüntet. 30. is labdarúgó, a szurkolók ne. 31. Elhinté. 33. Maga előtt. 36. Azonosak! 38. A szarv

FEJZŐRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13					14				15		
16					17				18		
19					20						21
		22		23				24	25		
26	27		28			29		30			31
32		33		34				35			36
37				38		39					40
		42				43				44	
45				46				47			48 49
50				51 52				53 54			55

anyaga. 40. Mesterember. 41. Naponta többször hallható a rádióban. 45. L. FÜGG. 1. MEGHATÁROZÁSÁT. 46. Dőf betűi. 47. A meteorológus nem ez! 48. ki 52. Vezet valahova. 54. Balaton.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., 16., 28. függ.: 1., 43.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a vízsz. 1. alatti második égésmód különösen ..... a tűzoltásban résztvevőket.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1974. február 10.

K. I.
Figyelem! A helyesen megfejtők között éves pontverseny is folyik, a legtöbb pontot elérők az év végén külön jutalomban is részesülnek.

A 12. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: TIZENEGY EZER KALORIA; LOBBANÁSPONT „O”; ROSSZ; FAJSZÁLYUK; SZTATIKUS.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: ROBBANÓ.

Könyvjutalmat nyertek: Vörösmarty László, Budapest; Dúzs Károlyné, Budapest; Tóth Imre, Szeged.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkeszti a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: **BESZTERI LAJOS** tűzoltó alezredes. SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII., Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: **DR. FARKAS GYÖRGY**. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számításmód: 235-90 151-1108
73.2573/2-13 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató **Postai Irányítószámunk: 1081** Index 25 804

Vancsura

A Sárközben, szelíd dombok alatt terül el Alsónyék.

A környéken így ismerik a Vancsura nevet: „a tűzoltócsalád”. A család feje — Vancsura Jenő bácsi — a község tűzoltóparancsnoka volt, pár éve halt meg. A fia Vancsura István, ő a legidősebb. 1938 óta önkéntes tűzoltó, Mezőőr. A természet, a szabad levegő a mindene. Az erdőmezők tűzvédelméért ő a felelős. Jó munkájáért már a Tűzrendészeti Érem ezüst fokozatát is megkapta.

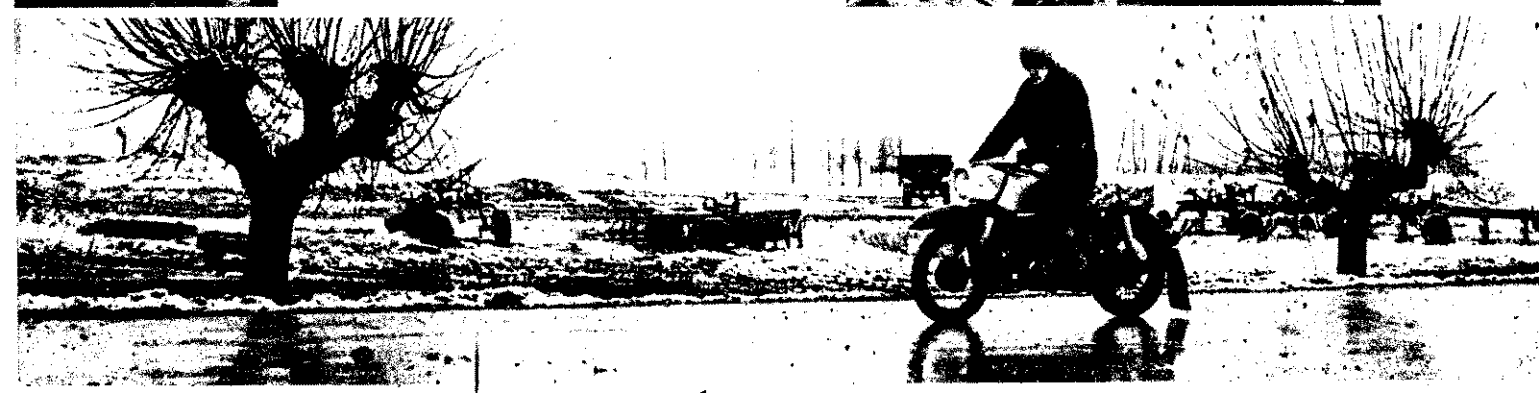
Vancsura István testvére Zerényi Lajosné... Mariska néni. A háztartási munka mellett már hosszú évek óta ő látja el a szertárosi teendőket. Régebben még a női versenycsapat tagja is volt. Most már nagymama.

Zerényi Lajos — Mariska néni férje — már tűzoltóként „nősült be” a családba. A MÁV bátaszéki állomásfőnökségén teljesít szolgálatot vonatvezetőként. Az idén tavasszal megy nyugdíjba.

Zerényiék fia: Jenő. Még a nagypapától tanulta el „a tűzoltói mesterséget”. Amióta az eszét tudja, ott csetlett-botlott a szertár körül. A versenyraj egyik erőssége, a decsi „Sárközi Egyetértés MGTSZ” gépműhelyében hegesztő. Nemrég nősült, és most született a kislányuk. Ő is tűzoltó lesz? Ki tudja...

Íme a „tűzoltócsalád”.

KÜTVÖLGYI MIHALY
képes riportja

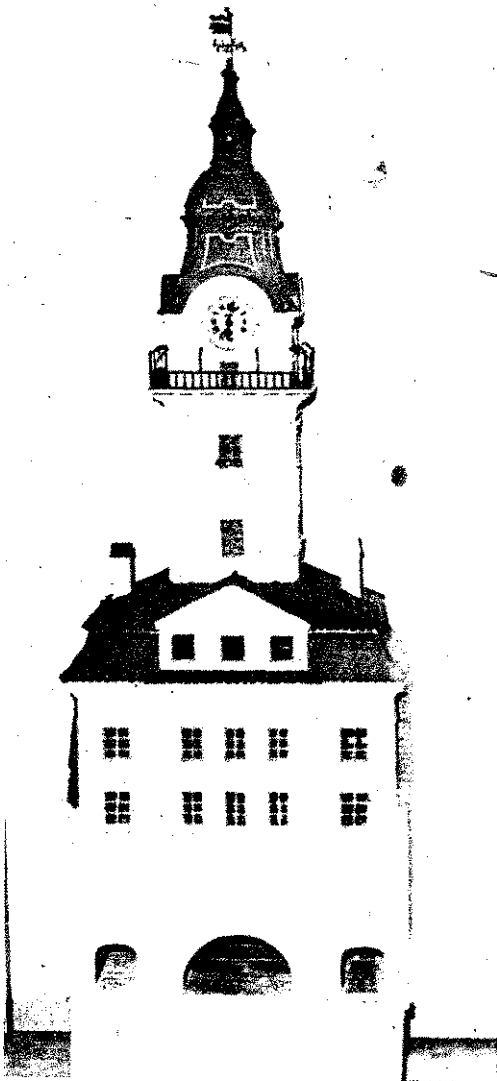
TÜZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata
XXVI. évf. 2. szám 1974 február

**A Tűzoltó
Múzeumban**

Tűzvédelmi kiállítás Győrött

A Győr-Sopron megyei tűzoltó-parancsnokság az Országos Tűzoltó Múzeum és a Xantus János Múzeum közreműködésével tűzvédelmi kiállítást szervezett, melyet Győrben, az Alkotmány u. 4. sz. alatti múzeumi képtárban mutattak be.

A rendezvényt ünnepélyes keretek között január 5-én nyitották meg. Dr. György Ernő, a megyei tanács vb-titkára köszöntötte a szép számmal megjelent vendégeket, érdeklődőket, majd elmondotta, hogy a kiállítás a megyei középírányító szervek, vállalatok megértő és céltudatos segítsége eredményeként valósult meg, s az a célja, hogy ismertesse a veszélyforrásokat, a tűz elleni védekezés módszereit, s azt a munkát, melyet az állami tűzoltóság, az önkéntes és vállalati tűzoltók több ezres serege, a vállalati tűzvédelmi előadók és a tűzvédelemben érintett szervek sokasága végez.

A továbbiakban egyebek között megemlékezett a városi önkéntes tűzoltóság megalakulásáról, annak fejlődéséről, eredményeiről, s a városban eddig bekövetkezett tűzvészek, káresetek említésével is kiemelte a tűz elleni védelem fontosságát.

Ezt követően Fajkus Vilmos tű. alez., megyei tűzoltóparancsnok-helyettes tárlatvezetésével a résztvevők megtekintették a kiállított tárgyakat, tablókat, dokumentumokat, valamint a régi és modern tűzoltó-felszereléseket, makkettekét.

A kiállítást a győri közönség január 25-ig tekinthette meg, s 15 500 látogatója volt.

K. G.

1974

Tűzoltás és kárelhárítás

Írta: Drozdik Sándor tű. szds.

Az alapvető jogszabályainkról szóló cikksorozat keretében most tűzoltóság egyik fő feladatáról, a tűzoltásról és kárelhárításról, illetve az ezekkel kapcsolatos jogszabályi rendelkezésekről szeretnék elvetni néhány gondolatot.

A tűzoltóság tűzoltási és kárelhárítási feladata

Népgazdaságunk nagyarányú és dinamikus fejlődése, a különböző ágazatokban a mind korszerűbb technikai megoldások széles örvény alkalmazása egyre magasabb színvonalú szakmai hozzáértést és technikai felkészültséget igényel a bekövetkező tűz- és káresetek elszámolásához. A tűzoltóegységek a (hagyományos) tűzoltáson és „műszaki mentésen” túl, mind több olyan kárelhárítási feladattal találják szemben magukat, amelyek megoldásához — azok speciális ellegénél fogva — nem rendelkeznek alkalmas felszereléssel, és esetenként a kellő szakértelem is hiányzik. Eppen ezért nem is várható a tűzoltóságtól az előforduló összes kárelhárítási feladat ellátása.

Köztudomásulag minden szerv a feladatkörébe tartozó kérdésekkel foglalkozik. A feladatkör helyes meghatározása döntő jelentőségű a szervek tevékenységében, mivel ez a felelősség körén túl egyértelműen együtt jár számos olyan probléma rendezésével is, mint pl. a műszaki fejlesztés, a szakképzés iránya, mélysége stb. Alapvető jogszabályainkban ezért a jogalkotó — mint ahogy a cikksorozatban már többször is utalás történt erre — fontos célkitűzésnek tekintette a tűzvédelem és a tűzoltóság feladatkörének egyértelmű meghatározását. Ennek keretében került sor a tűzoltóság tűzoltási és kárelhárítási feladatának körülhatárolására is.

A jogszabály három irányból közelíti meg a kérdést:

1. Egyértelműen a tűzoltóság feladatává teszi tüzesetnél a veszélyeztetett személyek mentését, az anyagi javak védelmét, a tüzterjedésének megakadályozását, a tűz eloltását, vagyis röviden a tűzoltással kapcsolatos valamennyi tennivalót.

2. Közvetlen tűz- vagy robbanásveszély esetén közreműködési feladatot szab meg a biztonsági intézkedések végrehajtásában, továbbá az ár- és belvíz, földrengés, földcsuszamlás által okozott kárelhárításában és a mentési munkálatokban.

3. Segítségnyújtási feladata van a tűzoltóságnak azon — az előbbieken fel nem sorolt — egyéb káresetek, balesetek alkalmával, ahol ezt az életveszély elhárítása vagy a közrend, közbiztonság védelme szükségessé teszi.

A tűzoltóság tűzoltási feladataival e cikk keretében nem kívánok részletesen foglalkozni, mivel e téma közzismertebb, s ezek a feladatok nem változtak, és különben is a „Tűzoltási Szabályzat” részletesen taglalja őket.

A 2. és 3. pontban felsorolt feladatok megoldása, vagyis a kárelhárítás megszervezése, az erők és eszközök kirendelése, mozgatása, a mentési munkálatok irányítása, a tájékoztatás és adatszolgáltatás stb. a jogalkotó szándéka szerint nem a tűzoltóság feladatát képezik. Ilyen esetekben a tűzoltóság csak közreműködik a veszély vagy a kár elhárításában, illetve segítséget nyújt, mégpedig oly mértékben, amilyenben felszerelése, létszáma és szakmai felkészültsége alkalmas a feladat megoldására. Ebből tehát értelemszerűen az következik, hogy a tűzoltóságnak káreset jelzése alkalmával, a tűzjelzéshez képest eltérőek a feladatai. A jelzőskor mindenekelőtt azt kell tisztázni, hogy van-e emberélet veszélyben, illetve a körülmények utalnak-e veszélyhelyzetre. Ha igen — vagy akár csak a lehetősége is fennáll ennek —, akkor ki kell vonulnia. De ha a jelzés alapján egyértelműen megállapítható, hogy életveszély nincs, továbbá a közrend, közbiztonság sincs veszélyeztetve, akkor igen udvariasan, de határozottan el kell utasítani a feladatot.

A helyszínre kivonult egység legfontosabb kötelessége az esetleges életveszély minden lehetséges eszközzel való elhárítása, majd felszerelése alkalmaságának mértékéig segítségnyújtása a közrend, közbiztonság helyreállításához. A helyszínre érkező és a kárelhárítás vezetésére illetékes személyeknek az ott tevékenykedő tűzoltóság parancsnoka adjon részletes, szakszerű tájékoztatást, és — ha azt a továbbiakban is igénylik — irányítsa a tűzoltók közreműködését.

Kárelhárítás alkalmával mindig szem előtt kell tartani, hogy a tűzoltóság közreműködő, segítséget nyújtó erői és eszközei esetleg éppen egy más helyen keletkezett tüzeset felszámolásától maradnak távol. Ezért a közreműködési időt minél jobban le kell rövidíteni, és csak a szükséges mértékben vállalni feladatokat.

Készenléti szolgálat

A jogszabály meghatározza, hogy az állami tűzoltóság készenléti szolgálatot köteles tartani a tűzoltási és kárelhárítási feladatok eredményes ellátása érdekében. Az állami tűzoltóság szervei közül azonban nem mindegyik tart készenléti szolgálatot.

Hogy melyik tűzoltó-parancsnokság lát el készenléti szolgálatot, azt más jogszabályok határozzák meg. Hangsúlyozni kell azonban, hogy azok a tűzoltó-parancsnokságok is felelősek a területük mentő tűzvédelmi helyzetéért, a tűzoltás és kárelhárítás megszervezéséért, amelyeknek nincs készenléti szolgálatuk.

Az önkéntes és a vállalati tűzoltóság általában nem lát el készenléti szolgálatot. Ugyanakkor a helyi szükségletnek megfelelően az örszobán vagy más, arra alkalmas helyen részükre is szervezhető ügyeleti szolgálat. Ennek indokoltságát a tűzoltóság létesítője (fenntartója) dönti el. Rendkívüli esetekre azonban a jogszabály lehetőséget biztosít arra, hogy részükre is elrendelhető legyen a készenléti szolgálat ellátása. Ilyenkor a területileg illetékes állami tűzoltóparancsnok, illetve az érintett önkéntes vagy vállalati tűzoltóság létesítője (fenntartója), valamint annak felettes szerve rendelheti el a készenléti szolgálatot.

Sokan hiányolják, hogy a rendkívüli eset fogalmát nem határozták meg konkrétan. Véleményem szerint azonban e fogalom önmagáért beszél. A Magyar Nyelv Értelmező Szótára szerint a „rendkívüli” szó tulajdonképpen „a rendestől eltérő, szokatlan” fogalom megjelölésére szolgál. Eppen ezért a rendkívüli esetek nem is határozhatók meg tételiesen. Csupán példálózva felsorolást lehetne adni róluk, de ez azzal a veszéllyel járna, hogy lényeges esetek kimaradhatnak, továbbá az erre jogosultak a felsorolt esetekben automatikusan, szinte sablonosan rendelnek el a készenléti szolgálatot. Hogy mikor kell rendkívüli esetnek minősíteni egy eseményt, az mindig az adott eset összes körülményeinek ismerete alapján dönthető csak el.

Kölcsönös segítségnyújtás

Az MSZMP KB 1973 novemberi határozata erőteljesen felhívja figyelmünket a különböző érdekszférák minőségi különbségére és egymáshoz való viszonyára. Nyomatékosan hangsúlyozza, hogy az egyéni és csoportérdekeket mindig alá kell rendelni a társadalom érdekének.

A tűzoltóság tűzoltási és kárelhárítási feladatainak meghatározásakor a jogalkotó messzemenően szem előtt tartotta ezt az elvet: kimondta ugyanis, hogy az állami tűzoltóság területi szervei feladataik ellátása során, illetékességi és működési területüktől függetlenül, egymást segíteni kötelesek. Ez a kölcsönös segítségnyújtási kötelezettség nem lehet időleges és tervszerűtlen, de főleg nem alapulhat subjektív megítélésen. Miről van szó tulajdonképpen? A készenléti szolgálatot is ellátó területi tűzoltóság elsődlegesen kétségtelenül a számára meghatározott működési terület védelmére hivatott. Ez helyi érdek. De a készenléti szolgálat természetesen nem szorítkozhat erre, mert amikor nincs tűz, illetve egyéb káreset az adott működési területen, akkor a szerv feladata csak passzív védelem, ami akkor válik aktívvá, amikor tűz keletkezik, és azt a készenléti szolgálatot ellátó szervnek fel kell számolnia. Ez az elsődleges és egyben legdöntőbb feladata ennek a szolgálatnak.

A keletkező tüzek mihamarabbi eloltása, a kárérték növekedésének megállítását és nem utolsósorban az életveszélybe került személyek mentése, illetve a veszélyhelyzet minél rövidebb idő alatti megszüntetése azonban már nemcsak helyi, hanem elsősorban társadalmi érdek.

A társadalmi érdek elsődlegessége kötelezően határozza meg, hogy a tűzoltóság szervei — függetlenül illetékességi és működési

(Folytatás a 6-7. oldalon)

Napirenden:
az úttörőtűzoltó-
mozgalom jövője

TANÁCSKOZÁS CSILLE- BÉRCEN

Simon János, a nagytábor vezetője megnyitja a tanácskozást. Jobb szélén Szabó László

Január 2—4-ig a Csillebérci Úttörő Nagytáborban tanácskozáson vett részt minden megye 3—3 úttörőtűzoltó-szakkörének vezetője, valamint a budapesti és a megyei tűzoltó-parancsnokságok 1—1 képviselője.

A program keretében két előadás hangzott el. Az egyiket Nemes Péter, a Magyar Úttörők Szövetségének titkára tartotta az úttörőmozgalom időszerű kérdéseiről, a másikat pedig a BM TOP részéről Török László tű. őrgy., az úttörő-tűzoltói szakfeladatokról. Emellett a résztvevők rövid látogatást tettek Kiskunlacháza, ahol a helyi általános iskola igazgatója: Balogh László önk. tű. szds. tájékoztatta őket az itteni tűzoltószakkör tevékenységéről, s bemutatta az ezt megörökítő dokumentumokat, valamint az iskola szakmai kabinetjeit; a másik látogatás színhelye a budapesti tűzoltó-parancsnokság volt.

A tanácskozások három szekcióban zajlottak le. Az első szekció a tűzoltószakkörök helyzetét és további feladatait vitatta meg; a második oktatási és kiképzési kérdésekkel foglalkozott; a harmadik pedig azokat a tennivalókat tárgyalta, amelyek a szakkörök és vezetőik erkölcsi és anyagi elismerésével kapcsolatosak.

A három szekció által kidolgozott javaslatokat a január 4-i együttes ülésen ismertették, illetve vitatták meg. Az eseményen a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság képviselőjében részt vett: Horváth Sándor tű. ezds., országos parancsnokhelyettes; a Magyar Úttörők Szövetségét Szabó László titkár, a Művelődésügyi Minisztérium h. főosztályvezetője és Tekauer Péter, a szövetség osztályvezető-helyettese képviselte.

A szekciók ajánlásait a következőkben foglalhatjuk össze:

Az úttörők tűzvédelmi feladatokra való

felkészítése kétségkívül szerves része a hazafias nevelésnek, s ezért ennek jelentősége jóval szélesebb körű a tűzoltóságok utánpótlásának egyébként ugyancsak igen fontos biztosításánál. Mint leszögezték: a tűzvédelmi ismeretek egyszerűen nélkülözhetetlenek minden felnőtt állampolgár számára, s ezért a szakkörök elsődleges rendeltetésének tekintendő ezen ismeretek kellő megalapozása.

A szakkörökben jelenleg már mintegy 11 ezer úttörő tevékenykedik, a szakkör-vezetők túlnyomórészt pedagógusok. Az eddigi igen lelkes szakköri munka elismerésén túl a tanácskozás résztvevői egyöntetűen állást foglaltak amellett, hogy egyrészt feltétlenül tartalmasabbá kell tenni a szakköri munkát, másrészt a lehetőségek arányában növelni kívánatos a szakkörök számát is.

Mint rámutattak, a szakköri munka jelenleg — kevés kivétellel — a különfél

Újságh Tibor tanár, inkei szakkörvezető terjesztette elő az 1-es szekció javaslatait

A tanácskozás néhány résztvevője

tűzoltóversenyekre való felkészülésre szorítkozik, így nem is lehet rendszeres a tevékenységük. Ugyanakkor az előbbieknél vázoltak alapján felmerül annak is az igénye, hogy e szakkörökben, a gyermekek életkori adottságaihoz igazodó módon, a tűzvédelmi ismeretek elsajátítása terüljön előtérbe.

Éppen ezért az ún. versenycentrikus szemlélet és gyakorlat felszámolásával egyidejűleg célravezetőnek tartják, hogy olyan programot kapjanak a szakkörök, amely lehetővé teszi folyamatos működésüket a tanévben.

Ehhez a gondolathoz kapcsolódva javasolták, hogy az úttörő-tűzoltók versenyeit is a járási, megyei találkozók keretében, hanem önálló és a mostaninál sokkal változatosabb programként bonyolítsák le, s így ezek a rendezvények mindenekelőtt a szakkörökben végzett munka sikeréről adnának számot. Felvetődött többek között annak szükségessége, hogy kívánatos minél játékosabb formában megszerettetni a gyerekekkel a tűzoltósportot, és célszerű lenne bizonyos időszinteket is meghatározni.

A szakpróbák jelenlegi módszerét sem tartották megfelelőnek. Mint az e kérdésről foglalkozó szekció képviselője társai évében is kifejtette: e probléma megoldásának is az a kulcsa, hogy minden tevékenység módjában elő kell segíteni a szakértői vezetők tűzvédelmi képzettségének bővülését, és szorosan ehhez kapcsolódóan megfelelő módszertani támogatást kell adni számukra.

Sok szó esett a szakkörök és vezetők erkölcsi és anyagi elismeréséről is. Mindazon szekcióban hangoztatták: ennek anyagián lényegesen nehezebben valósítható meg a szakköri tevékenység tartalmasabbá tétele, és e kérdés átfogó rendezése is el kell érni, hogy a tanácsoktól kezdve az iskolaigazgatókig minden érdekelt szívügyének tekintse az e célra jelenleg is rendelkezésre álló lehetőségeket.

A tanácskozáson felszólalt Horváth László, országos parancsnokhelyettes is. Mindenekelőtt köszönetét fejezte ki a szervezőknek meg a résztvevőknek, majd hangsúlyozta: az itt elhangzottak is sújtják, hogy a jelenleg működő szakkörök és túlnyomórészt pedagógusokból álló lelkes vezetők olyan egészséges mag-

vát képezik a mozgalomnak, amelyre biztosan építhetünk a továbbiakban.

Ezután arról szólt, hogy ha minden érdeklőt összefog a nemes cél érdekében, akkor olyan eredményeket mutathat fel hamarosan a tűzoltószakkör mozgalom, amelyekért az utánuk következő nemzedékek is hálásak lehetnek, mivel e szakkörök olyan ismeretek és készségek elsajátítására várják fel a leendő dolgozókat, amelyek birtokában eredményesebben birkózhatnak majd meg a tűzvédelem egyre bonyolultabb feladataival.

Mint megjegyezte, teljesen helytálló az az észrevétel, hogy a jelenleginél jóval sokrétűbb programot kell adni a szakköri munkának, hogy az a más szakkörökben tevékenykedők számára is vonzó példa legyen. Ezzel összefüggésben utalt azokra a jól bevált módszerekre, amelyekkel egyes szocialista országokban, így elsősorban a Szovjetunióban tömegessé tették az iskolás gyermekek részvételét a tűzvédelmi feladatokra való felkészülésben, s mint hangoztatta: nálunk is meg kell teremteni ennek előfeltételeit, s ebben is szorosan együtt kell működnie minden érdekeltnek.

A továbbiakban rámutatott, hogy azért is igen hasznos volt a tanácskozás, mivel a tennivalók összegezése során abból indult ki, hogy a gyermekek sajátos életkori adottságaihoz kell igazítani a tűzoltószakköri mozgalmat. E gondolat jegyében vetette fel, hogy célszerűen tartja a gyermekek számára vonzó új egyenruhák tervezését és rendszeresítését, mivel a mostaniak voltaképpen kicsinyített másai a felnőtt tűzoltók egyenruhájának.

Befejezésül sok sikert kívánt a tanácskozás résztvevőinek, a szakköri mozgalom valamennyi lelkes harcosának, s hangoztatta: a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság minden tőle telhető segítséget igyekszik majd megadni a tanácskozáson felvetett értékes gondolatok megvalósításához.

A Magyar Úttörők Szövetsége nevében Szabó László, a szövetség titkára szólalt fel. Bevezetőben hangsúlyozta, hogy a tűzoltószakköröknek nem lehet egyetlen, kizárólagos gazdája, hiszen a családokban is valamilyen formában minden felnőtt felelős a gyermek neveléséért; majd azzal

folytatta, hogy a további tennivalók meghatározásakor igényeinket a tényleges lehetőségekhez kell igazítanunk. Jó elvi célkitűzésnek minősítette azt a vita során felmerült gondolatot, hogy minden iskolában működjön tűzoltószakkör, de leszögezte: jobb lenne inkább arra törekednünk, hogy előbb minél több iskolában teremtsük meg ennek az előfeltételét, mivel e mozgalom további fejlesztésében is a minőség, nem pedig a mennyiségi eredményekre való törekvés a lényeg.

Ugyancsak a realitásokból kiindulva vetette fel, hogy a szakkörök részére készítenő különféle kiadványok számának növelése sem pusztán a vezetők elhatározásától függ, hiszen ehhez közismerten nem állanak rendelkezésre kötegszámra a kiadásra váró tartalmas kéziratok.

A tűzoltószakkörök ún. egyenjogúsításával kapcsolatos észrevételekre válaszul bejelentette: a Művelődésügyi Minisztériumban jelenleg folyik az iskolai szakkörök munkájának általános értékelése, és ennek keretében kívánják megoldani, hogy a tűzoltószakkörök a többi szakkörrel azonos jogokat élvezzenek.

Ügyszerető és gyermekszerető elvtársak az ügyet és a gyermekeket egyaránt értő eszmecserejének értékelve a tanácskozást, azzal a gondolattal fejezte be felszólalását, hogy miként az égés sem képezhető el annak közismert három feltétele nélkül, a szakkörök munkájának további fejlesztéséhez is szükség van a nevelők és a neveltek mellett a nevelés magas hőfokára.

Simon János, a nagytábor vezetője zárószavában egyebek között meleg szavakkal emlékezett meg a nyári szaktáborozáson részt vett tűzoltó pajtásokról, akik igen hamar népszerűek lettek Csillebércen, és akik több mint 90 százalékban fizikai dolgozók gyermekei.

Mint bejelentette, a szövetség elnöksége egyetértett azzal, hogy a nyári táborozás idején úttörő-tűzoltók is ténykedjenek majd a nagytáborban.

A tanácskozás befejezését követően a nagytábor vezetősége neves művészek felhívásával műsort rendezett a résztvevők számára.

(GR)

Horváth Sándor t. ezds., országos parancsnokhelyettes a tanácskozáson nyújtotta át a Tűzrendészeti Érem arany fokozatát Kauer Péternek

Látogatáson Kiskunlacházán. Bal szélén Balogh László iskolaigazgató, önk. t. ezds.

területüktől – a kölcsönös, segítségnyújtási tervekben megszabottak szerint segítsék egymást az aktív védelemben. A kölcsönös segítségnyújtás szervezése – központi irányítással – a fővárosi, megyei tűzoltó-parancsnokságok feladata. Itt azonban nyomatékosan szeretnék rámutatni arra, hogy sürgősen és véglegesen meg kell szüntetni azt a helytelen szemléletet és helyenként gyakorlatot is, amely szerint egy-két helyen arra való hivatkozással nem akarják más tűzoltóság illetékességi, működési területére kivonultatni a készenléti szolgálatot teljesítő erőt, hogy a város, üzem stb. ekkor „védetlen” marad. Ennél kifinomultabb és egyben elterjedtebb, de ugyanennyire káros, amikor „eleget tesznek” ugyan a kölcsönös segítségnyújtási kötelezettségnek, és a segítségkérésre kivonultatnak ugyan gépjármű-fecskeendőket, különleges szerkezet, de sokszor csak a tartalék fecskeendőket vonultatják ki, csupán a gépkocsivezetővel vagy csökkentett létszámmal, és a terület védelmére hivatkozva az ütőképes erőt passzív védelemben tartják. Mindkét szemlélet és gyakorlat elítélendő, mivel csak másodlagosnak tekinti a társadalmi érdeket.

A tűzoltás vezetője

Alapvető jogszabályaink egyik új vonása, hogy szakítva a régi gyakorlattal – amikor is a tűzoltási feladatok irányításával kapcsolatos kérdéseket csak belső használatra alkalmas szakmai kérdésként kezeltük, és ezért a Tűzoltási Szabályzatban határoztuk meg –, most a tűzoltás vezetésével kapcsolatban rendelkezik a jogszabály azon feladatokról és jogosultságokról, amelyeknek ismerete a szervek és állampolgárok számára is szükséges.

A jogszabály többek között rögzíti, hogy a tűzoltás egyszemélyi felelős vezetője a tűzoltásvezető, aki megteheti a feladatának ellátásához szükséges minden intézkedést.

Az egyszemélyi felelősségből következik az is, hogy a tűz színhelyén bármilyen más szerv vagy személy csak a tűzoltás vezetőjének egyetértésével (élesebb megfogalmazásban: engedélyével) tehet intézkedéseket.

A tűzoltás irányítása, vezetése megfelelő elméleti és gyakorlati felkészültséget követel. Szakszerű intézkedéseket tenni, a mentést, a támadást, a védekezést szervezeten végrehajtani csak erősen centralizált körülmények között lehet. Ez megköveteli a szigorú alá- és fölérendeltségi viszonyt, az intézkedéseknek parancsadás formájában történő elrendelését, a kapott parancs ellenmondás nélküli, hiánytalan végrehajtását. A tűz oltása végeredményben harci helyzet, ezért nem lehet vitatkozni a feladatokon és párhuzamos vagy éppen egymással ellentétes intézkedésekkel megzavarni az oltást végrehajtó egységeket, szétforgácsolni az erőt, eszközöket.

Ézért szükséges az egyszemélyi felelősség kimondása, és ezért ruhazza fel a jogszabály a tűzoltásvezetőt (és kizárólag őt!) valamennyi szükséges intézkedés megtételének jogkörével, s tilt el ugyanakkor mindenki mászt az egyéni intézkedésektől, a jogosulatlan beavatkozástól. Valamennyi tűzoltó a példák sokaságát említhetné, hogy tűzoltás közben hányszor találkozott olyanokkal, főként a különféle szervek helyszínre érkező képviselőivel vagy vezetőivel, akik – bár jó szándéktól vezéreltetve, de mégis zavarólag – igyekeztek „jó tanácsokkal” ellátni a beavatkozó tűzoltókat, sőt a tanácsadáson túl, sokszor saját elgondolásuk szerint intézkedéseket tettek, amivel nemegyszer hátráltatták az eredményes oltást. A tűzoltás vezetőjének jogait most jogszabályok biztosítják, de a jogok érvényesülése rajtuk is múlik. A más szervek és személyek beavatkozásán kívül ehhez a kérdéshez kapcsolódik a tűzoltósághoz tartozók intézkedéseinek problémája is. A jogszabály rendelkezéseiből következik, hogy a tüzeset színhelyén a tűzoltás vezetőjén kívül mások, még a tűzoltásvezető előljárói sem tehetnek intézkedéseket. Az előljáró, ha helytelennek, hiányosnak vagy nem kielégítőnek értékeli a tűzoltásvezető tevékenységét, akkor vagy tegyen javaslatokat a célszerűbb beavatkozásra, vagy vegye át a tűzoltás vezetését. Ennek részletei nem tartoznak e cikk keretébe.

Tekintsük át, hogy a jogszabály milyen főbb intézkedésekre jogosítja fel a tűzoltás vezetőjét!

A tűzkár elhárítása, illetőleg a káreset következményeinek enyhítése érdekében a tűzoltásvezető – szükség esetén – igényelheti honvédségi, rendőri és munkásőri erők helyszínre rendelését, szükség szerint igénybe veheti az állampolgárok segítségét, valamint azok, illetve bármely szerv járműveit, eszközeit, felszereléseit, anyagait stb.

Szeretném hangsúlyozni, hogy a feladatok végrehajtásához elsősorban a tűzoltóság erőire, eszközeire kell támaszkodnia a tűzoltás vezetőjének, felhasználva a kölcsönös segítségnyújtás lehetőségeit is, és csak a szükséges mértékben indokolt élnie más erők igénybevételeivel. De ha kell, akkor következetesen éljen is jogosultságával.

A jogalkotó meghatározta a helyszínre kirendelt honvédségi, rendőri és munkásőregységek feladatát is, ami eszerint a tűzoltás, illetve a mentés zavartalanágának biztosítása, és szükség esetén a munkálatokban való részvétel.

Ezek az egységek a tűzoltásvezető szakirányításával működnek. A feladatokat saját parancsnokuk irányításával hajtják végre. A tűzoltásvezető tehát nem adhat közvetlen utasítást a honvédeknek, rendőröknek, munkásőröknek, közvetlenül nem irányíthatja őket.

A kirendelhető egységek általában később érkezők ki a helyszínre, mint a tűzoltóság. Ugyanakkor a tűzoltás és a mentés zavartalanágát már az első perctől kezdve biztosítani kell. Ezért a jogszabály a honvédségi, rendőri, munkásőri egységek megérkezéséig a tűzoltás vezetőjét ruhazza fel az ehhez szükséges intézkedések megtételének jogával, illetve feladatát szabja meg a munkálatok zavartalanágának biztosítását. E rendelkezésnek akkor van különös jelentősége, amikor a kisebb tüzeseteknél nem vesznek részt ebben a „kärhatalmi feladatok ellátására jogosult szervek”.

A szervek és az állampolgárok kötelességei

A tüzek eredményes oltása alapvető társadalmi érdek, társadalmi összefogást, a szervek és az állampolgárok aktív közreműködését igényli. A jogszabály mindezt figyelembe véve határozza meg a szerveknek és az állampolgároknak a tüzek oltásával kapcsolatos kötelezettségeit. Eszerint kötelesek közvetlen részvételükkel, járműveik, eszközeik, felszereléseik, anyagaik rendelkezésre bocsátásával, továbbá adatok közlésével elősegíteni a tűz oltását, illetőleg hiánytalanul teljesíteni a tűzoltás vezetőjének erre irányuló felhívását.

Felmerül a kérdés, hogy ez a kötelezettség csak arra a szervezetre, illetőleg állampolgárra terjed-e ki, ahol, illetve akinél a tűz keletkezett, vagy másokra is. Határozatlan le kell szögezni, hogy minden szervezetre – akár költségvetési szerv, állami vállalat, bármilyen szövetkezet, egyéb gazdálkodó szerv, társadalmi szervezet, illetve más jogi személy –, továbbá minden állampolgárra kötelező ez a rendelkezés. Pl. ha egy vállalatnál a tűz oltásához szükséges oltóanyag az oltás során kevesnek bizonyul, és a szomszédos vállalat – a saját védelmére – ilyen oltóanyagot tárol, akkor a tűzoltásvezető igénybe veheti ezt, és a szomszédos vállalat a tűzoltásvezető felhívására haladéktalanul köteles rendelkezésre bocsátani az oltóanyagot.

Kártalanítás az igénybevétellel bekövetkező vagyoni hátrányért

Előfordulhat, hogy az oltási munkálatok következtében az elheez igénybe vett dolgokban vagyoni kár keletkezik. Az ilyen károl a biztosítási jogviszony alapján általában megtérülnek. Amennyiben biztosítási jogviszonya a károsultnak nincs, akkor a kártalanítás az állam feladata. Az igény per útján érvényesíthető. A perben az a fővárosi, megyei tűzoltó-parancsnokság képviseli az államot amelynek a területén előfordult a tüzeset. Ugyancsak ez a tűzoltó parancsnokság köteles megfizetni a megítélt kártalanítási összeget. Az állampolgárt minden ilyen esetben kártalanítja az állam, de ha az igénybevétel nem az állampolgár életének vagy testi épségének illetőleg vagyonának védelme érdekében történt, akkor az állam a kártalanítás címén fizetett összeg megtérítését igényelheti attól a szervtől, amelynek érdekében az igénybevétel történt.

Kártérítés csak az igénybe vett dologban – az igénybevétel miatt – előállott vagyoni hátrányért jár. A hangsúly a „vagyoni hátrány kifejezésen van. Tehát nem jár kártérítés kisebb, jelentéktelenebb „károkért”. Köznapi értelemben is szinte neveltség lenne például kártérítést kérni a tűzoltóságtól a tűzjelzés céljára igénybe vett magánhasználatú telefonkészülék esetében a beszélgetési díj megtérítéséért vagy egy gépkocsi néhány liter üzemanyagának elhasználásáért.

Tűz- és kárjelzés

A tűzjelzési lehetőség hiánya sok nehézséget okoz, főleg a vidék és ott is elsősorban a külterületi településeken. Nemegyszer előfordul hogy csak órákkal keletkezése után sikerül jelezni a tüzet a tűzoltóságknak.

A késedelmes jelzés pedig igen jelentős mértékben növelheti a kárértéket, az élet és vagyon pusztulását vonhatja maga után. Éze a helyzetet kívánt változtatni a jogalkotó, amikor úgy rendelkezett hogy a tűz- és kárjelzés, továbbá segítségkérés céljára minden községben és nagyobb településen legalább egy, mindenki által bármikor használható telefonállomást kell üzemben tartani. Az előírás igen lényeges kitétele a „mindenki által bármikor használható” kifejezés. Vidéken általában még ma is az a gyakorlat, hogy a napi munkaidő után a posta a település valamelyik telefonját „beprepülőzi”, és ez a lehetőséget nyújt a készülék munkaidőn túli igénybevételére. Elvileg tehát bármikor lehet tüzet jelezni ezzel a készülékkel. Igen ám, de a beprepülőzött készülék – amely általában valamelyik középületben pl. a tanácsházban van elhelyezve – munkaidő után egyáltalán nem vagy legalábbis nehezen hozzáférhető, kivált ha zárolva van.

A főhadnagy meg az őrmester

A főhadnagy a felszabadulás után született, és járműgépésznői diplomájának megszerzése után négy évvel és néhány hónappal ezelőtt került az állami oltóság állományába. Az őrmester nemrég töltötte be a huznötöt, szakközépiskolát végzett, id éveken át az egyik csepeli városban dolgozott. Kerekén egy volt januárban, hogy szolgálatra lépett a VIII. kerületi parancsnokságon. Arról beszélgetünk velük, mennyiben teljesültek a remények, amelyekkel testünk kötelékébe léptek.

Kovács István tű. főhadnagy:

Mint végzős hallgató már állást is megpályáztam, amiszóltak a dékáni hivatalban, ny a budapesti tűzoltó-parancsnokság szívesen alkalmazna járműgépészt. Habár akkorijajmi keveset tudtam a tűzsiságról, arra gondoltam, hogy olyan szervnél, ahol annyjárművet működtetnek, iszen biztosan jól kamatoztatom az egyetemen tanultakat. azután rövid gondolkodás n benyújtottam a felvételi kémet. íar fiatal tisztként értesültem r, hogy a jelenleginél jóval b iljú műszaki diplomásra ne szüksége az állami tűzoltágnak. Úgy gondolom, talán

könnyebben találhatnának ilyeneket, ha a végzős egyetemi hallgatók jobban ismernék a tűzoltó-tiszti szolgálattal járó feladatokat és jogosultságokat. A fiatal mérnököket alkalmazni kívánó szervezet például részletesen tájékoztatják őket az általuk nyújtott lehetőségekről meg a várható feladatokról.

Jelenleg a budapesti parancsnokság anyagi és technikai osztálya műszaki alosztályán főelőadóként teljesítek szolgálatot, s a különleges gépjárművekkel kapcsolatos ügyeket intézem. Érdekes, változatos feladat ez, hiszen sok köztük az eltérő típusú. Az egyetemen jobbára elméleti írányú képzést kaptunk. Az üzemeltetésben közreműködő mérnök feladatokról tehát erre alapozva a tűzoltóságnál sajátítottam el.

Minthogy kevés kivételtől eltekintve nincs nagyobb arányú járműtervezés hazánkban, hajdani évfolyamtársaim zöme is az enyémhez hasonló jellegű munkakört tölt be, sőt jó néhányan egészen más szakmában dolgoznak. Ha beosztásukat, szakmai fejlődési lehetőségeiket és jöveldelmüket összevetem az enyémmel, akkor azt mondhatom, reményeim lényegében teljesültek. Igaz, nem csupán olyan feladatokat kell végrehajtanom, amelyek kifejezetten mérnöki diplomát igényelnek, de a vállalatoknál elhelyezkedett évfolyamtársaim esetében is ugyanéz a helyzet. Jöveldelmünket összehasonlítva pedig ugyancsak nem panaszkodhatom.

Levelező hallgatóként ez évben végzem el a tiszti iskolát. A hároméves tanulás nehezebb volt, mint eleinte gondoltam, de annál hasznosabb, mivel a tűzoltóság többi szolgálati ágát is megismerhettem.

A mi szakmánkban is rohamos a fejlődés, amivel még a tervezőmérnökök sem mindig tudnak lépést tartani. Ezért szabad időmben gyakran tanulmányozom a szakirodalmat, és remélem, hogy egyszer tervezőként is hasznára lehetek a tűzoltóságnak.

A mozgalmi életbe is igyekez-

tem bekapcsolódni. Jelenleg a budapesti parancsnokság KISZ-szervezetének titkára vagyok.

Juhász József tű. őrmester:

Gyermekkoromban rendőrtiszt szerettem volna lenni, de azután úgy alakult az életem, hogy szakközépiskolába vettem fel, s az érettségi bizonyítvánnyal együtt vasesztérgályos képesítést szereztem. Azután ebben a szakmában dolgoztam, s közben letöltöttem a katonai szolgálatomat is.

Szüleim a közelmúltban lakást cseréltek, s ezért munkahelyet kellett változtatnom, mivel máskülönben naponta több órát utazással töltöttem volna. Még erősen gondolkodtam, hol helyezkedjem el, amikor az egyik unokatestvérem, aki tűzoltó, felvette: nem volna-e kedvem ehhez a hivatáshoz. Részletesen elmagyarázta, milyen lehetőségeim adódnának, és őszintén elmondta a szolgálattal járó nehézségeket is.

Egy év persze nem nagy idő, de nyugodt lelkiismerettel kijelenthetem: nem bántam meg a döntésemet. Igaz, a tűzoltóságnál parancsokat, utasításokat adnak, a gyárban pedig „csak” szólnak, hogy ezt vagy azt meg kell csinálni. A lényegyet illetően azonban nem látok alapvető különbséget.

Az új közbesség, úgy érzem, befogadott. S mivel tiszti iskolára szerethék kerülni, parancsnokaim időnként önálló feladattal bíznak meg, már jegyzőkönyvet is készítettem. Őrségparancsnokom, Szilágyi Lajos tű. szds. annak idején szintén vonulós-ként kezdte. Kérésetek alkalmazni vagy bevonulásunkat követően mindig részletesen elmagyarázta: milyen elveket alapján ártatkozunk be.

A mi parancsnokságunk közismerten sokat vonul. Egyéves szolgálatom idején is ez volt a helyzet, bár igazán nagy tüzesethez – szerencsére – még nem kellett kivonulnom, annál több műszaki mentés akadt. Igen veszélyes perceket éltünk át például egy benzint szállító tartálykocsi felboru-

lása alkalmával. A legemlékeztetesebb tüzesetem az ELZETT Művek munkásszállásának tetőégése volt. Mint 1/3-as, jól megfigyelhettem, milyen személyes bátorságot követelt a sugárvezetőktől a tagyban csúszóssá vált létrakon való főlhatolás, majd a nem kevésbé sikos és veszélyes tetőn történő oltás. A legmegrázóbb élményt egy XIX. kerületi tűz jelentette, amikor egy asszony válóssággal szénén égett a mindenféle limlommal összezsúfolt lakásában.

Rövid szolgálati időm alatt a tűzoltósporthoz is nagyon megszerettem, tagja voltam ugyanis a nemzetközi versenyekre készülő tágabb keretnek.

Hogy miként alakul további tűzoltói pályafutásom, azt természetesen nem tudhatom előre. Remélem azonban, hogy teljesül a vágyam, és felvesznek a tiszti iskolára. Addig is szeretném elvégezni a rocsókezelői tanfolyamot. A tűzoltói szolgálati ágak közül engem a mentő tűzvédelem érdekkel legjobban, és ezen a területen szeretném folytatni a szolgálatomat.

A közelmúltban az a megtiszteltetés ért, hogy beválasztottak parancsnokságunk KISZ-szervezetének vezetőségébe. 1963 óta tagja vagyok a KISZ-nek, s remélem, hogy iskolai és gyári tapasztalataimat a mi szervezetünkben is hasznosítani tudom majd.

let. Ilyenkor a tüzet jelezni akaró személynek előbb a kulcsokat í megszereznie (ami azonban nem mindig sikerül), és csak ezután asíthatja a tűzoltóságot.

Az így berepülőzött készülék tehát nem elégíti ki a jogszabály írását. A posta erőfeszítései alapján már több helyen felszerelték úgynevezett segélykérő telefonokat. Ez a megoldás igen hasznos, leginkább megfelel a jogszabály előírásainak. Azokban a helysében, ahol ilyen jelzési lehetőség még nincs, célszerű szorgalmazni ennek a megteremtését.

A tűz- és kárjelzés eddig is díjtalan volt. A jogszabály most azt kimondja, hogy a segélykérés, illetve a visszajelzés is díjtalan, és minden más hívással szemben elsőbbséget élvez. Ezzel meggyorsul a tűzoltóság erőinek, eszközeinek mozgatása, az újabb erők kidelése, a szükséges tájékoztatás. Mindez elősegíti az eredményes beavatkozást, és így lehetővé teszi a kárérték csökkenését.

A jogszabály rendelkezik arról is, hogy valamennyi állami, továbbá a rendszeres ügyeleti szolgálatot ellátó önkéntes és vállalati

tűzoltóság részére – az ügyeleti szolgálat elhelyezési épületében – telefont kell felszerelni, ami előfeltétele annak, hogy a tűzoltóság eleget tessen a tűzoltási és kárelhárítási feladatainak, kölcsönös segítségnyújtási kötelezettségének. A távbeszélő berendezés létesítésével és üzemeltetésével kapcsolatos költségek természetesen a tűzoltóság létesítőjé (fenntartójá) terhelik.

Végezetül emlékeztetni szeretném az olvasókat arra, hogy az alapvető jogszabályaink rendelkezései szerint – mint ahogy arról a cikksorozat elején már szó volt – a tűz- és káresetek felszámolásával, velük összefüggő jelentésekkel és adatszolgáltatással, valamint a tűzoltási és kárelhárítási feladatokra történő felkészítést szolgáló gyakorlatok tartásával kapcsolatosan közvetlen utasítási jog illeti meg a belügyminisztert, illetve a feltelesen tűzoltóparancsnokokat. A tűzoltóság tűzoltási, kárelhárítási tevékenysége nem is képzelhető el másképpen. E feladatkörben tehát a jövőben is érvényesíteni kell az alá- és fölérendeltségi viszonyt, a közvetlen utasítás, parancsadás jogát a tűzoltóság bármely egysége és tagja vonatkozásában.

Tűzoltási kísérlet 8000 m²-es tűzfelületen

3

A kísérlet során alkalmazott TBA-jelű, hőszugárzás ellen védő könnyűruhák kielégítik ezt a követelményt. A tűz közvetlen környezetében 1-3 percig kell tartózkodni. Ezalatt az idő alatt, ha sikerült megkezdeni az oltást, a lángok távolodnak, a hőszugárzás csökken. Ha viszont az oltási művelet hatástalannak bizonyul, akkor ez idő után vissza kell vonulni.

Hőszugárzás ellen védő ruhában 5 méternél nagyobb távolságban, 5 percet meghaladó ideig is lehet tartózkodni a tűz közelében.

A kombinált oltási taktika még több vonatkozásban vizsgálatra szorul. De a kísérlet alapján is megállapíthatjuk, hogy alapjában elfogadható, csupán alkalmazásakor ugyanazon szabályt kell megtartani, ami a fehérje alapú habbal oltásra is vonatkozik, tehát nem szabad a folyadék felszíne alá juttatni és a folyadékba lövellni a habot. Lehetőleg az LW által képzett filmréteg fölé kell ömlaszteni a habot, hogy elkerüljük a film felszakítását. Az így képzett habtakaróra viszont nem szabad rávinni újabb LW-sugarat, mert az felszakítja a habot, s megszünteti záróhatását.

LW-vel oltáskor azt a taktikát kell követni, hogy a lehető legrövidebb idő alatt be kell szórni az oltandó felületet. Ezt úgy lehet végrehajtani, hogy állandóan manőverezni kell az oltósugárral. A jól szétporlasztott habsugár a célszerű, mivel a porlasztás is növeli az oltóanyag felületét. Az LW alkalmazása során 4 percen belül el kell érni az oltást, mert 5 perc után számítani lehet az általa képzett filmréteg csökkenésére, az oltást biztosító filmréteg feloldódására a tűzveszélyes folyadékban. Erre az időre ne legyen láng a környezetben, mert a tűz visszagyulladhat.

A nagy felületű tüzet az adottságok felhasználásával több részre kell szakítani. A szétválasztást fenntartva a kisebb tüzek teljes oltása könnyebb. Kel-

lő mobilitású oltóeszközök birtokában az is lehetséges, hogy a tűz oltása során az eloltott oldalról a még égőre csoportosítsuk át az erőket, s így végezzük el a teljes oltást. Közben, akár ismételt oltási művelettel, természetesen tartani kell a szétválasztásra hivatott „hidat”.

A kísérlet során igen jelentős tényező volt a szél iránya és erőssége. A kísérleti telepen az uralkodó szélirány É-ÉNY-i. A kísérlet napján ez megváltozott, egész nap jelentős D-i szél fújt. Előző napokon É-i, NY-i szél volt. Célszerű lett volna úgy végezni az oltást, hogy előzőleg átcsoportosítsuk a felszereléseket. Ezt nem hajtottuk végre, mert:

– kiépített oltóvízvezeték csak a Ny-É-K-i oldalakon volt, tehát a D-i oldalon csupán nagy tömlőkészlet és nyomásfokozók beállításával lehetett volna megfelelő a vízellátás;

– valós esetben is változhat a szélirány.

A kedvezőtlen szélirány nagyban hátráltatta, de nem tette lehetetlenné az oltást. A 12-15 km/óra körüli szélesebbség – a szél által támadott oldalon – hőszugárzás ellen védő ruha nélkül is kb. 15 m-es megközelítést tett lehetővé. Ilyen és hasonló szélirányt és szélesebbséget minden körülmények között figyelembe kell venni, és fel is használni. Erre pedig csak mobil oltóeszközök alkalmazásával adódik lehetőség. A szél az oltóanyagot a tűzön való terülését is nagyban befolyásolja. É-i szél esetén, a DK-i sarokban levő 3500-as habágyú kiesése ellenére is sikerült volna eloltani a DK-i szakasz tüzet.

Különböző teljesítményű habágyúk alkalmazása indokolt lehet, de a kísérletnél bevetett hétféle típus már hátráltató volt.

A frekvenciált pontokon indokolt a nagyobb teljesítmény, a nagyobb sugártáv, de lehetőleg minél kevesebb típust kell alkalmazni.

Habágyú áthelyezése a „tűzvonalba”

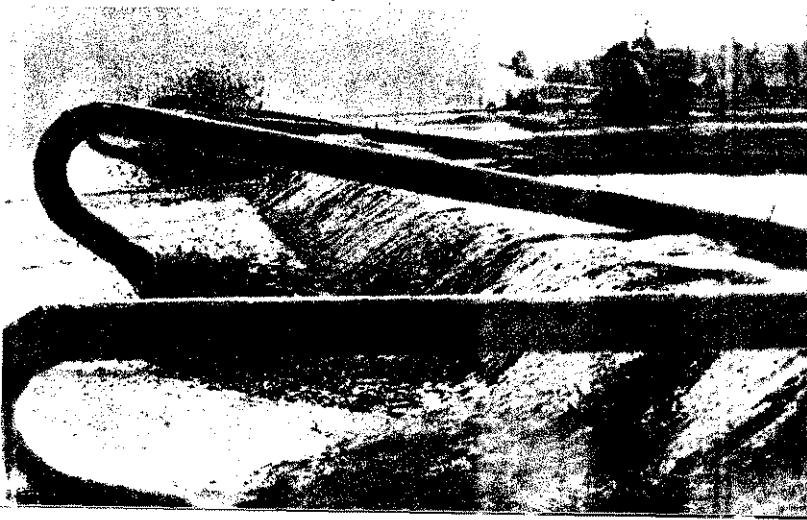
A nagyobb teljesítményű ágyúk mellett kisebb kézi sugárcsövek alkalmazása is indokolt a széleken maradó lángok oltására. Ezeknek a kisebb sugárcsöveknek a könnyebb közvetlen irányítási lehetősége nagyon jól kiegészítheti a nagyobb teljesítményű oltóeszköz oltási teljesítményét.

A tűz oltásának irányítását a kísérlet során lényegében 1 személy végezte, 5 harciszakasz-parancsnok önállóan nem intézkedett, még a saját területén sem.

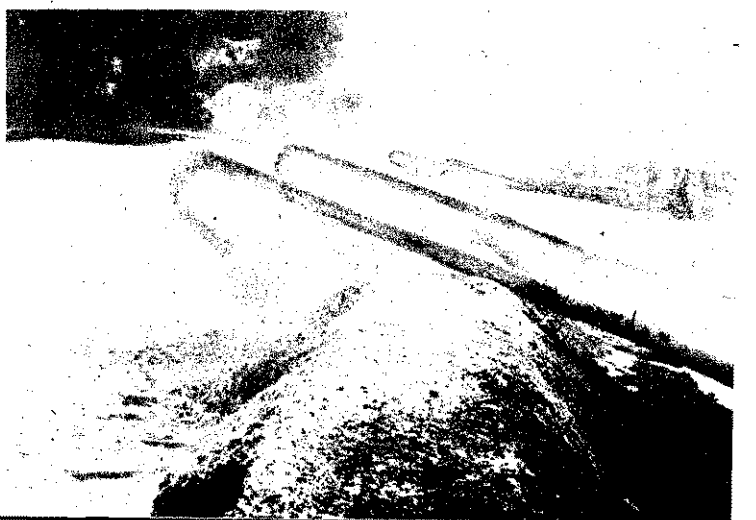
Taktikai okokból helyesebb, ha valamely hasonlóan nagy kárterületen egy harciszakasz, összhangban a szószédos harciszakaszokkal, teljesen önállóan végzi a tűz oltását. Ugyanis a területet nem lehet áttekinteni, így a tűzoltásvezető utasításai csak közvetett formációkon alapulhattak. Ez persze ilyen körülmények között nem mindeleggyé objektív. Nagyobb fokú önállósággal, központi paranccsal indítva lehet elkezdeni a rohamot, de minden további műveletet az a parancsnok irányítja, amelyik belátja az illető terület szakaszát. A láng és füst eltüntével a tűzoltás vezetőjének természetesen újból át kell vennie a központi irányítást.

A hírforgalom és információcsere rendkívül fontos ilyen nagy bevetésnél. Az okt. 11-i kísérletnek e téren szár-

Működésben a habfolyatók

Már csak a déli oldalon ég a tűz

gyatékossága volt, ami részben gyakorlatosság hiányára, részben a használt IRH-készülékek, illetve ezek áramforrása hibáira vezethető vissza. Az eddigoha nem látott nagyságú tűz látványa s a kapcsolatos feladatok is kétségkívül elvonták a harciszakasz-parancsnokok figyelmét a tájékoztatástól.

Mozgó tartalékokat kell képezni, s betetésre készen azon az oldalon kell tartani, ahol a bevetés várható. A nagy kísérlet során nem volt olyan tartalékunk, amit bevethetünk, de átcsoportosítással lehetett volna segíteni a D-i oldalon. Ezt az átcsoportosítást azért nem ajtottuk végre, mert a területen nem lehetett nehéz gépjárművel közlekedni. A oltó-gépjárművek elfoglalták a kiépített utat. A járművek és a tűz között a oltók akadályozták az átcsoportosítást. A járművek vonalán kívül pedig a gödörök miatt a talaj járhatatlan volt. A vizlátásra sem lehetett volna csatlakozni, ivel elzáró szerelvény hiányában átcsoportosítani csak a teljes vízellátás leállása után lehetett a tömlőket. Olyan terepjáró gépjárműfecskendők lettek volna, amelyeken habágyú van.

1 db tartályos, habbal oltó gépjárműfecskendő, 1 db habágyúval és kézi habágyúcsöveivel minden bizonnyal befejezte volna az oltást a D-i oldalon.

A bevetésben részt vett tűzoltók maximális igyekezettel végezték feladatukat. Tapasztalható hiányosságok, a közismert intézkedések alacsony hatásfoka, a megfelelő gyakorlat hiányának tulajdonítható. Az ország egész területéről vonk össze részvevőket, így egy-egy csoportban olyanok dolgoztak, akik csak a helyszínen ismerkedtek meg. Ez nagyon megnehezítette a harciszakasz-parancsnokok munkáját.

tűzoltástaktikai tapasztalatok szefoglalása

Lehetséges több ezer négyzetméteres (100–10 000 m²) összefüggő védőgödör: mobil oltóeszközökkel történő oltása.

– A szélirány és szélesség figyebevételel kell megkezdeni a támaszt, lehetőleg szél mentében és oldalában.

– Nagyobb teljesítményű habágyú helyett kézi oltóeszközöket is készenlét-

ben kell tartani a támadás megindulásakor.

– Minél nagyobb mobilitásúnak kell lenniük a bevetett oltóeszközöknek, hogy azokkal könnyű legyen a manőverezés, és a szükséges helyváltoztatást könnyen végrehajthassák.

– Törekedni kell arra, hogy az oltási feladatot minimális létszámmal hajtsák végre, ugyanakkor gondot fordítsanak a személyek biztosítására.

– Hősugárzás ellen védő ruhában meg lehet közelíteni a tüzet, azonban már csak a feltétlenül szükséges legrövidebb ideig szabad tartózkodni közvetlenül mellette.

– A tűzoltást egy személy irányítsa a támadás megindulásáig. Utána a harciszakaszok parancsnokai önálló intézkedésekkel végezzék a feladat végrehajtását, közben gyakran tájékoztassák az akció parancsnokát a működési területük helyzetéről, a tett intézkedéseikről és azok eredményeiről.

– A mozgó tartalékok bevetését az akció parancsnoka irányítsa.

– Hasonló nagygyakorlatok során kell gyakorolni az ilyen nagy tűzoltóerők mozgatóját, és összehoztatni a személyi állományt.

2. Tűzoltástechnikai tanulságok

A kombinált tűzoltási taktika nem okoz technikai hibát a különböző oltóanyagok egyidejű használata miatt. A Light Water kitűnő oltóanyagának bizonyult, rendkívül gyors oltási effektussal rendelkezik.

Habbal oltó gépjárműveink egyaránt alkalmasak az LW és a protein hab alkalmazására. A kívánatos 0%-os bekeverési értéket elfogadhatóan tudják tartani, ha szivattyúik teljesítményét nagyobbbrészt igénybe vesszük. Az LW 60%-os és az ELEGÉN-UM 3,5–4%-os bekeverése a kísérlet során mindaddig zavartalan volt, míg az oltóanyagkészlet tartott.

A habbaloltók szivattyúinak teljesítménye ilyen nagy tüzek esetében már alacsonynak bizonyult. Ezért kellett igénybe venni viszonylag nagy számú járművet. Az 5000–6000 l/p teljesítményű habbaloltó volna a legkedvezőbb, ami 2 db 2500 vagy 3000 l/p teljesítményű habágyút tudna ellátni. Magas nyomású (12 at) tűzivízvezeték esetén ez a

probléma a habágyúkra egyszerűsödik, mivel ott a habbal oltó gépkocsikra más formában (csak habképzőanyag-bekeverés) lehet szükség.

A kísérlet során a 3000 l/p-es habágyú dolgozott legjobban. A bevetett 14 db habágyú nemcsak különböző típusú, hanem eltérő teljesítményű is volt.

Az 1500-as sugárcsövek alkalmazására azért került sor, mivel nagyobb teljesítményű más nehézhab-szerelvényünk nincsen. Ezek a sugárcsövek tartálytűzek oltására készültek, védőgödörűzekhez csak szükségmegoldásként használhatók.

A jelenleg használatos X-jelű kézi sugárcsöveink 8 at nyomáson 560 l/p teljesítményűek. Több ilyen kézi habsugárcsövet kellett volna bevetni, s helyettük a BKG-1200-as habágyúkat üzemben kívül hagyni, vagy a járművek hűtésére használni. A továbbiak során 800–1000 l/p oldatteljesítményű kézi habsugárcsöveket is tervezni kell hasonló méretű tüzek oltásához. Az LW alkalmazásakor az intenzitás legalább 30%-a ilyen kézi sugárcső legyen.

A tűzoltást 60%-os LW-oldattal, 3 l/m²/perc intenzitással végeztük. A biztonságos oltás érdekében ennek növelését látjuk szükségesnek 5000 m² feletti tűzfelület esetében. A habbal takarás intenzitása legyen egyenlő az LW oltási intenzitásával azért is, hogy protein habbal esetleg önálló oltást is lehessen végezni.

Az LW-vel történő oltásnak az anyag elfogyása utáni befejezését követően, 1500-as habsugárcsövekkel több helyen megkíséreltük a visszagyulladás oltását. Ez egyrészt azért volt eredménytelen, mert a 3,5% körüli protein habanyag bekeverésével a hab oltóképessége nem volt kielégítő, másrészt meg a habsugárcsövek elhelyezése sem volt megfelelő. Így a viszonylag híg, 5–6 közötti kiadóságú nehézhab valósággal „megfűrdött” a tűzveszélyes folyadékban, s így nem volt alkalmas a tűz oltására, sőt az LW-filmet is roncsolta.

Szükséges volna olyan nagy teljesítményű habfolyatú kifejlesztése, mellyel a szabványos kiképzésű védőgödörkoronáról úgy lehetne a tűzveszélyes folyadék felszínére juttatni a habot, hogy az ne bukjon a felszín alá, bármilyen legyen a tűzveszélyes folyadékszint a védőgödörben. (Folytatjuk.)

A kísérlet befejeződött

Kézi hablövellők bevetése

A büntető eljárás néhány elvének alkalmazása a tűzvédelemben

Mint ismeretes, 1974. január 1-én hatályba lépett az 1973-as évi I. sz. tv. a büntető eljárásról. E törvény célja, hogy „a büntető eljárás szabályozásával, a szocialista törvényességnek megfelelően biztosítsa a bűncselekmények felderítését, a Magyar Népköztársaság büntető törvényeinek alkalmazását”.

A tűzvédelmi hatóságok tűzvizsgálati jogkörét és feladatát tekintve az új büntető eljárás rendelkezései — az általános szempontok mellett — különösen is jelentősek: ismeretük és a gyakorlati munka során való alkalmazásuk a tűzvizsgálati eljárás során is meghatározó. Különösen vonatkozik ez a büntető eljárás alapelveire, a büntető ügyekben eljáró hatóságokra, a büntető eljárásban részt vevő személyekre, a bizonyításra és a büntető eljárás egyéb általános szabályaira vonatkozó alapvető, az eljárás minden szakában egyaránt érvényes rendelkezésekre.

Annak hangsúlyozásával, hogy a tűzvizsgálati eljárásra általában az államigazgatási eljárásról szóló 1957. évi IV. tv.-ben foglalt rendelkezések az irányadók, úgy gondolom, hogy a büntető eljárásról szóló tv., de különösen annak első fejezetében meghatározott elvek és rendelkezések a tűzvizsgálati eljárásra is vonatkoztathatók, s ezáltal lehetőség nyílik a tűzvizsgálat megalapozottabb, szakszerűbb lefolytatására.

A cikk keretében nincs lehetőség, hogy az eljárási szabályoknak akárcsak a leglényegesebb rendelkezéseire felhívjam a figyelmet, csupán azokra térek ki, melyek megítélésem szerint alapelveikben és a legkonkrétabban kapcsolódnak a tűzvizsgálati eljáráshoz.

Az alapelvek közül az ártatlanság vélelmére, a tényállás felderítésére vonatkozó és a bizonyítékok szabad értékelése című részt emelem ki.

Az ártatlanság vélelme azt jelenti, hogy senki sem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg. A bűnösség bizonyítása pedig a büntető ügyekben eljáró hatóságokat terheli. A terhelt nem kötelezhető ártatlanságának bizonyítására.

Ennek az elvnek az alkalmazása a tűzvizsgálati eljárásra is vonatkoztatható, és ezt következetesen érvényesíteni is kell. Szorosan ehhez az elvhez fűződik ugyanis az a további megállapítás, mely a tényállás felderítésére vonatkozik. E szerint: „... a hatóságok feladata, hogy az eljárás minden szakaszában a tényállást alaposan és hiánytalanul tisztázzák, a valóságnak megfelelően állapítsák meg”.

A tűz vizsgálatának céljából és feladatából következik, hogy a tűzvizsgálati eljárásnak is alapelve és kiindulópontja a tényállás mindenre kiterjedő szakszerű megállapítása, hiszen csak ennek birtokában lehet megnyugtató választ kapni a „mi történt?”-re. Csak ezt követően kerülhet sor olyan alapvető kérdések megállapítására, mint például: hol, milyen körülmények között keletkezett a tűz, mi volt a tűz keletkezésének materiális (anyagi) oka, és nem utolsósorban terhel-e valakit felelősség a tüzesetért, s ha igen, akkor kit és milyen mértékben.

A tűzkeletkezés okára vonatkozó megállapítás csak akkor fogadható el, ha az abban foglaltak bizonyítottak. Nem elégséges ugyanis anélkül hivatkozni a keletkezési okra, hogy azt bizonyítékkal ne támasztanák alá. Ezeknek bizonyítékoknak a beszerzése a tűzvédelmi hatóságot terheli, összegyűjtésére, felkutatására már a tűz oltása során igen nagy gondot kell fordítani. Ügyelni kell arra is, hogy a keletkezési ok bizonyítására szolgáló tárgyak ne semmisüljenek meg.

A tűz vizsgálatát tehát úgy kell lefolytatni, hogy abból a tűz keletkezésével kapcsolatos körülményeket utólagosan is kétséget kizáróan meg lehessen állapítani. A tűz keletkezésének vizsgálata ugyanis közvetlenül kapcsolatos a nyomozó szervek vizsgálati feladataival.

A bizonyítással összefüggésben ismételtlen említésre méltó az úgynevezett „kizárásos módszer” alkalmazása.

E módszer ellen általában nem emelhető kifogás, ha az egyes tűzkeletkezési okok kizártságának leírása mellett a következtetésként megállapított keletkezési ok is bizonyítékkal megállapított, illetőleg valószínűsített. Önmagában ugyanis annak megállapítása, hogy melyik tűzkeletkezési ok kizárt és miért, értelemszerűen még nem alapozza meg a tényleges okot, és így az semmi esetre sem tekinthető bizonyítottnak.

A kizárásos módszer alkalmazása és bizonyító ereje ott jelentős, ahol a rendelkezésre álló bizonyíték több keletkezési okra is utal. Ebből azt a következtetést is le kell vonni, hogy ott a tűzvizsgálati eljárás során felesleges a kizárt okokat elemezni és ezekkel foglalkozni, ahol a tűz keletkezési oka bizonyítékkal egyértelműen megállapított.

A tűzvizsgálati eljárás során is értelemszerűen alkalmazható a

büntető eljárásról szóló tv. 59. § (2) bekezdése, mely szerint „Nem kell bizonyítani azokat a tényeket, amelyek köztudomásúak, vagy amelyekről a hatóságnak hivatalos tudomása van.”

A tűzokozó magatartásának jogi minősítésével a Tűzvédelem 1972. évi márciusi számában részletesen foglalkoztunk, itt csupán arra hívom fel a figyelmet, hogy a tényállás megállapítása, valamint a már hivatkozott elvek szigorú szem előtt tartása ebből a szempontból is lényeges és meghatározó.

A büntető eljárásnak az a megállapítása, mely szerint: „... a büntető eljárásban szabadon felhasználható minden olyan bizonyítási eszköz és bizonyíték, amely a tényállás megállapítására alkalmas lehet”, nélkülözhetetlen elve a tűzvizsgálati eljárásoknak is. A továbbiakban a bizonyítással kapcsolatos egyes eljárás szabályok ismertetése helyett csupán címszavakban hívom fel a figyelmet azokra a rendelkezésekre, amelyeket a IV. fejezet tartalmaz. Így többek között a bizonyítás tárgyára, a törvényességre eszközreire. (Tanúvallomás, a szakértőre vonatkozó rendelkezések a tárgyi bizonyítás eszközei, az okirat, szemle, a bizonyítási kísérlet.)

Az új büntető eljárás lényeges és alapvető rendelkezése az a módosítás is, amely a *vétségi eljárásra* vonatkozik.

Ismeretes, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsának a büntető törvénykönyv módosításáról és kiegészítéséről szóló 1971. évi 28. sz. tvr.-e a bűncselekményt — a társadalomra veszélyességének súlya szerint — *büntettre és vétségre* osztotta.

A Btk módosítása figyelemmel van a szándékos és a gondatlan bűncselekmények közötti jellegbeli különbségekre is. A hivatkozott tvr. szerint *büntett az a szándékos bűncselekmény*, melyet a törvény egyévi, illetve az a gondatlan bűncselekmény, melyet háromévi szabadságvesztésnél súlyosabb büntetéssel fenyeget. *Vétség* az előzőekben meghatározottnál enyhébb büntetéssel fenyegetett bűncselekmény.

A módosított büntető törvénykönyv felosztását alapul véve, a büntető eljárás jogi vetületekét az új büntető eljárás büntetti és vétségi eljárást vezet be. E rendelkezésével a törvény nemcsak összhangba hozza az eljárás rendszerét az anyagi büntetőjoggal, hanem ezzel biztosítja legnagyobb mértékben és általánosan az egész büntető eljárás tényleges egyszerűsítését a gyakorlatban.

Mindez azt jelenti, hogy a vétségi eljárás bevezetésével az ügy jelentős részében az általánosságban alkalmazott nyomozási szabályoktól és módszerektől figyelemre méltó eltérésre került sor.

A büntető eljárásról szóló 1973. évi I. tv. 150. § (1) bekezdése szerint: „... a vétségi eljárás szabályai szerint folytatott nyomozásban a meghallgatásokról, a tanúkihallgatásról, valamint szemléről, a bizonyítási kísérletről stb. nem kell jegyzőkönyvet felvenni, hanem ehelyett elegendő a nyomozási cselekmény leírását, valamint a lényeges és a törvényben előírt adatokat tartalmazó jelentés készítése.”

Mindez nem mond ellent annak, hogy a hivatkozott törvény § (4) bekezdése lehetőséget ad arra, hogy az eljárás egészére va egyes eljárási cselekményekre akkor is a büntető eljárás szabályait alkalmazzák, amikor egyébként az ügy egészében vétségi eljárás folyik. Az eljáró hatóság belátására bízzák, hogy a vétségi eljárás körülményei között is egy-egy jelentős tanú kihallgatásáról vagy valamely döntő bizonyítékot eredményező eljárás cselekményéről a büntetti eljárás szabályainak megfelelő jegyzőkönyvet vegyen-e fel.

Úgy gondolom, hogy ez a differenciált eljárási lehetőség a tűzvizsgálati eljárások során is hasznosítható, annál is inkább, mert a gyakorlati tapasztalat szerint hatóságaink az egyes tüzesetek legelőt körülményeit és eredményeit figyelembe véve a vizsgálati eljárás során nem differenciálnak megfelelően. Ebből fakad is, hogy az egyszerű ügyekben is tapasztalható esetenként ún. túlbizonyítás számos tanú jegyzőkönyvi meghallgatása, holott ez tüzeset jellege, annak körülménye semmi esetre sem indokolt. Tapasztalható viszont az is, hogy súlyosabb esetben (bűncselekmény alapos gyanúja esetén) nem készül helyszínről, nem rögzítik megfelelően a helyszínt, nem vagy nem kielégítő a bizonyítékok illetoleg az alapvető kérdésekről nem vesznek fel jegyzőkönyvet.

Megítélésem szerint a tűzvizsgálati eljárás során is van lehetőség arra, hogy hatóságaink — megfelelő differenciálással — ügyek egy részében egyszerűsített eljárást folytassanak le.

Erre azonban csupán az esetben kerülhet sor, ha a vizsgálat során kétségen kívül megállapítható, hogy a tüzeset gyanúmagatartás eredménye, bűncselekmény alapos gyanúja nem romol fenn (kizárt a közveszély okozás, és a foglalkozás köré elkövetett veszélyeztetés stb.). A tűz keletkezésének oka a

KURD — KÉT ÉV TÁVLA- TÁBÓL

A meghívott mucci parancsnok, Berta János köszönti a közgyűlést. Balról a második Bíró József, a kurdiak parancsnoka

Szeles, hűvös vasárnap, amolyan tél eleji idő volt november 25-én, amikor legszívesebben a meleg szobába húzódik az ember. Tóth Ázsei, a község tanácselnöke is otthon tartózkodott. Egyszer csak megszólalt a telefon. Úz van! Hirtelen eszébe villant: nincsen itt-on a parancsnok, látogatni ment a városi őrházba. Gyors telefon a dombóvári tűzoltóknak, majd hangosbmondón riasztotta a helybeli önkénteseket. Csak ekkor öltözött fel, s futott a tűzoltószertárhoz. Sehol senki. Egy türelmetlenebbül tekintgetett órájára. Két perc, három perc, négy perc...

Egyszer csak feltűnik a piros Garant, fény, leugrálunk róla az emberek. A tanácselnök haragra lobbant: „Mit képzeltek, ha nincs itthon a parancsnok, rögtön elcsavaghattok? Tűz van a vasút mellett!”

„No, de Józsi bácsi — nevétek el magukat, már onnan jövünk, a többiek oltanak. Ömlőkért jöttünk vissza, mert vezetéket hoztunk a Kapos felé.”

Az elnök még egyszer ránézett az órájára: 2 perc telhetett el, amíg felöltözött, és a szertárhoz jött. „Jól van, fiúk” — valami ilyesmit mormogott, egy kicsit meghatottan.

E történetet maga az elnök mesélte el a kurdi önkéntes tűzoltó-egyesület január 19-i közgyűlésén.

Két esztendővel ezelőtt ugyancsak ilyen esemény alkalmával jártunk itt. Most arra voltunk kíváncsiak, hogy mit sikerült megoldaniuk az akkor felvetett problémákból és a tervekből. Akkor a hozzászólók legfájóbb sérelme volt, hogy nagyon rosszul szerepelnek a versenyeken. Sass Gyula, a vezetőség tagja most így számolt be: Kurd a férfiak és nők 800-as kategóriájában indult, az úttörő fiúk és leányok a 400-asban; a csatolt községek közül: Csibrák férfiraja 400-asban, Duzs pedig a férfiak kocsifecskendő-szerelésében. Dalmandon, a járási versenyen mindegyik felnőtt csapat első lett. A női csapat megyei győztes lett, a kurdi férficsapat második, Csibrák ötödik, Duzs pedig harmadik.

2 éve anyaghiány miatt abbamaradt a szertárkerítés építése. Most viszont elmondhatjuk, hogy szép kovacsoltvas kerítés védi és díszíti a szertárt. 10 db munkaruhát és 10 pár csizmát is vettek az önkéntesek számára. Az úttörő-tűvőszekar mellett egy tűzoltó-tanáczenekar is alakult, s igen nagy vonzereje van a fiatalok körében.

A parancsnok: Bíró József önk. tű. szds. nemrégiben a Tűzrendészeti Erem arany fokozata kitüntetésben, valamint országos parancsnoki dicséretben részesült.

Nagy örömeire 1973 utolsó napjaiban egy ZSUK-ot kaptak. Elhatározták, hogy tömlőszáritót és üzemanyag-tárolót építenek.

A hozzászólások kivétel nélkül igen bizakodóak voltak. Talán csak egyről röviden, a sok közül:

Rédei Kornél, a járási hivatal igazgatási osztályának vezetője: „Örömmel mondhatjuk el, hogy Kurdon és környékén biztonságosan látjuk a tűzvédelmet. Ez pedig az elvtársak jó munkáját dicséri.” K. M.

közgyűlés résztvevői

Rédei Kornél hozzászólása

ozó által nyilatkozatban elismert, és ez kétségen kívül meg is apítható, továbbá ha a kárérték a társadalmi tulajdonban nem adja meg a 2000 Ft-ot, illetőleg a személyi tulajdonban a nem entős kárt.

Ezekben az esetekben a 150. § (1) bekezdésében foglaltak alkalmazhatók. Ugyancsak szükségtelen az ilyen ügyekben a helynek vázlat vagy fénykép szerinti rögzítése stb.

Mindaz nem mond ellent annak, hogy a továbbiakban is rögzíteni kell a helyszínt, s a tanúmeghallgatásokról és egyéb eljárási lekvésekről jegyzőkönyvet kell felvenni azokban az esetekben, úkor az előzőekben ismertetett körülmények nem állnak fenn. Véleményem szerint a megfelelő differenciálás a tűzvédelmi rvek részére lehetőséget nyújt arra, hogy a felsorolt egyszerű,

ún. „bagatell” ügyekben az egyszerűsített eljárási szabályokat alkalmazzák, ugyanakkor nagyobb gondot fordítsanak az olyan ügyekre, ahol a tüzeset jellege a bizonyítás, a keletkezési ok megállapítása és egyéb körülmény feltétlenül indokolt.

A kiragadott néhány eljárási szabály korántsem tartalmazza mindazokat az alkalmazható rendelkezéseket, melyeket hatóságaink hasznosítani tudnak munkájukban, s ezért csupán figyelemfelhívásul szolgálhatnak arra, hogy a továbbiakban is tanulmányozzák a most hatályba lépett büntető eljárásról szóló 1973. évi I. sz. törvényt.

Dr. Félix László
tű. alez.

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Az 1950-es évek elején még csupán hét 22–32 emeletes épület volt Moszkvában, jelenleg viszont már 3 ezer körüli a magasházak száma.

Érthető tehát, hogy a szovjet főváros tűzoltó-szakembereit is élénken foglalkoztatja az ilyen épületekben keletkező tüzek oltásának nem kevés problémája.

E témakör néhány alapvető kérdésével foglalkozik V. Rakitjanskij a Pozsarnoje gyelo 1973/10-es számában közölt cikkében.

Mint említi, a gyakorlati bizonyítással, hogy a tett intézkedésekkel (speciális füstelszívó rendszerek, füstmentes lépcsőházak) nem sikerült teljesen megoldani tűz esetén a füst eltávolítását.

A macaui tűzvesz több mint kétezer embert tett hajléktalanná

A Dél-kínai-tenger partján fekvő portugál gyarmaton, Macauban, december 30-án tűz támadt a város egyik bevásárlóközpontjában. A viszonylag nem nagyarányú tűz következtében hat ház semmisült meg.

Vizont egy nappal később, Szilveszter napján, a kutyafuttatás színhelyével átellenben 200

A téma, amely mindenkit foglalkoztat

Ha például nem a tűzoltók intézkedésére áramtalanítják az épületet, akkor az egész füstelszívó rendszer használhatatlanná válik. Ezért felmerül, hogy ezt külön áramforrásról célszerű működtetni.

A másik igen fontos probléma a tömlővezeték magasba való szerelése. Néhány káreset, valamint a lefolytatott vizsgálódások szerint ennek leghatékonyabb módja, amikor mentőkötéllel húzzák fel a tömlőket, mivel jelentősen lerövidítik vele a sugár működtetéséhez szükséges időt, és ez igényli a legkevesebb erőfeszítést a beosztottaktól.

ház vált a lángok martalékává. Ez az elmúlt évtized legnagyobb tüzesete volt: mintegy 200 házat és fakunyhót söpört el a föld színéről. A tűzoltóknak csak négyórás elkeseredett küzdelem után sikerült lokalizálni a tüzet, amelynek következtében több mint kétezer ember vált hajléktalanná.

A nagy magasházak esetében, amikor ez a szerelési mód nem alkalmazható, két másik módszer lehetséges. Az egyik szerint a tűzoltók felhatolnak egy-egy tömlővel az előre meghatározott emeletekre, és a legfelső szintről engedik le az első tömlőt, s felülről lefelé haladva kapcsolják össze őket. Ugyanakkor ez a szerelési mód sem alkalmazható mindig, mivel sok épületnek kiálló részei vannak. Ez esetben orsók segítségével húzzák fel az összes tömlőket a legfelső szintre. Itt összekapcsolják őket, és a vezeték végére kötik a mentőkötélet. Ennek segítségével azután el lehet húzni a faltól meg a kiálló épületrészekről a vezetékét.

Emellett a tűzoltók felhatolása az ilyen épületekbe ugyan-csak problémákat okoz. Nemritkán például nem a tűzoltás vezetőjének tudásával áramtalanítják az épületet. Ez esetben is igen nagy nehézséggel jár a vonulógység fölhatolása.

A moszkvai tűzoltóságban kísérletekkel kívántak választ kapni arra a kérdésre, hogy ez milyen erőfeszítést igényel. Mint kiderült, a tömlőkkel való fölhatolás a 32-ik szintre 32 percet vett igénybe.

De még akkor is, amikor nem áramtalanítottak, és a liftek működnek, különös óvatosság szükséges. Igaz, a magasházakban keletkezett nagy tüzek oltásában szerencsére még nincs gyakorlata a moszkvai tűzoltóságnak, ám a külföldi ilyen tüzesetek erről tanúskodnak.

Az Oppenheimer cég őre az ötvenszintes épület 33-ik szintjén tartózkodva észrevette, hogy néhány padlólap elmozdult, s a képződött hasadékon át füst áramlik. Riasztott, majd liften az első szintre ment, hogy mindenkit értesítsen a tűzről. Ezután a másik őrrrel és a telefonügyeletessel felliftezték a 39-ik szintre. Felfelé haladtában a lift váratlanul megállt a 33-ik szinten, és ajtóit éppen a már tomboló lángokkal szemben nyiták ki. A legnagyobb erőfeszítéssel sem tudták bezárni a lifttajtókat és eltávolítani a veszélyes helyről.

1971 decemberében Manhattan centrumában egy 49 szintes épület 5-ik szintjén heves tűz pusztított. Hat ember liften próbált lejutni a felső emeletekről. A lift azonban nem haladt el az égő emelet mellett, hanem megállt, s ajtóit kinyitott. Csak a tűzoltók időben nyújtott segítségének köszönhető, hogy ezek az emberek életben maradtak.

Majdnem életüket veszítették a tűzoltók a liften az Alabama állambeli Montgomery városában amikor a 10-ik emeletre szállította őket. A lift ismételtelen elakadt a legveszélyesebb szakaszon, és társaik a liftkaból a ellensúly drótkötélvel tudták csak kimenteni a bajba jutottakat.

Hasonló esetek alapján a USA tűzoltó-szakértői arra a következtetésre jutottak, hogy tű esetén nem lehetséges a lifte használata.

Jelenleg a moszkvai tűzoltóság kutatja azokat az utakat amelyek a legcélszerűbbek a tűzoltók és a lifteknek a felállítására a magasházak fels emeleteire.

Mint az 1970-es kísérletek mutatták, helikopterek igénybevétele le kínálkozik ennek perspektívás megoldására.

Igy például ily módon a tömlővezeték szerelése a 16-ik szintre mindössze körülbelül három percet vett igénybe, lényegesen kevesebbet, mintha a hagyományos módon szállították volna fel a tömlőket. És a helikopter emelőszerkezetének teherbíró képességétől függően, egyidejűleg két vagy több tömlővezeték szerelhető a magasba.

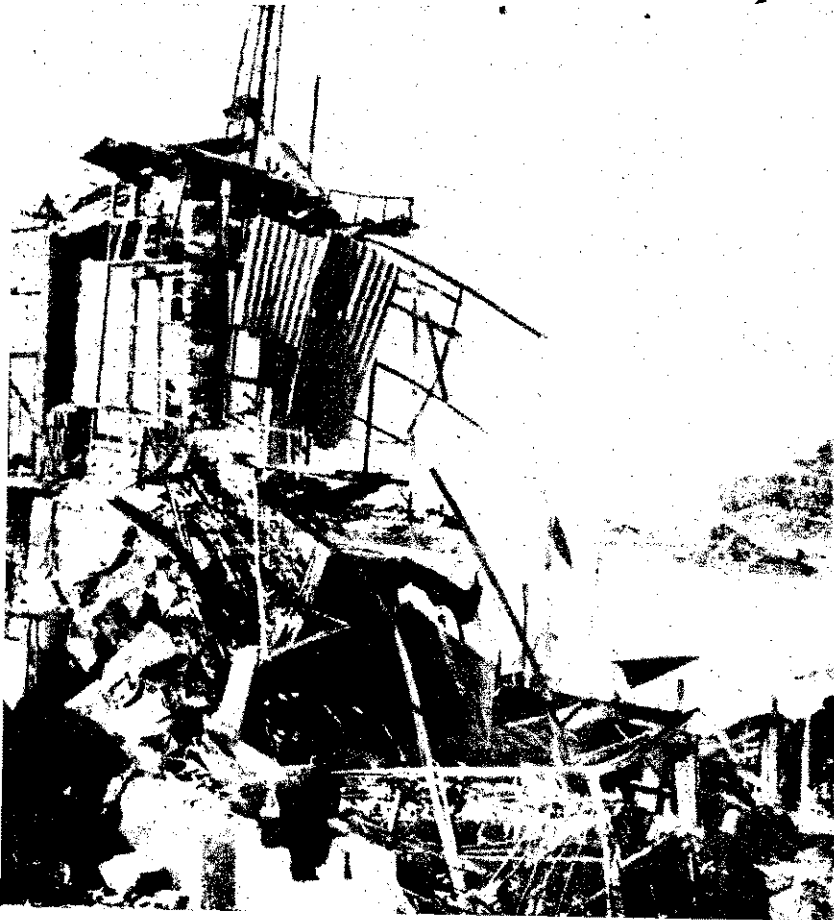
A helikopter segítségével szükséges felszereléssel egyi lehet leszállítani a tűzoltókat vagy végrehajtani a sérült mentését.

Mint emlékeztet, a szó szállodatűz alkalmával mind nyolc megmentettet a 22 emeletes épület felső emeleteiről helikopterek személyzete szabdította ki.

Természetesen nem csupán vezeték nagy magasságba jutására korlátozódik a „tömlő probléma”. A magas nyomó szivattyúk több mint 10 atmo féra üzemi nyomást adnak, 560 méteres magasságban te lehetősé a tűz oltását.

De nincs messze az az í amikor nagy számban leszi 30 szintes vagy még magas épületek. Ilyen magasságokból a tűz oltásához 15 vagy n több atmosféra üzemi nyom szükséges.

A szerző végül felveti, hogy ilyen tüzeknél mind a tűzoltó feljuttatásához, a sugárszerelhez, mind pedig az ember mentéséhez gépezetes toló rák is szükségesek. Olykor azonban nehézséget okoz az épi megközelítéséhez szükséges hiánya, vagy például ha g pes terület van az épület oldalán, a másikon pedig az mindössze három méter szé

Az akadémia segítségével

A novoszibirszki terület tűzoltó-parancsnoksága szoros kapcsolatban van a Szovjetunió Tudományos Akadémiája szibériai osztályával, és ez rész sor hasznos és hatásos tudományos munka végzését teszi lehetővé. Egyebek között a hőfizikai intézettel együtt kísérletek folynak égő folyadékok polimer habbal való oltására. A hab az égő felületre jutva nem roncslódik szét, s megszüntetve ezzel az égést, védőréteget képez.

A felvételek az akadémiai városkában, valamint a tűzoltótechnikai állomáson készültek.

1. M. A. Lavrentyev akadémikus, A. Sz. Szloveckij és D. I. Jurcsenko parancsnokokkal társul a további együttműködésről.

2. A laboratóriumban a hőfizikai intézet tudományos munkatársa és a tűzoltótechnikai állomás vezetője elemzik az egyik kísérlet eredményét.

3. Összeállítják a kísérletekről készülő filmet.

TÜZÁLLÓ MO-ANYAG HAB. Chicagóban felépült a Sears-torony, amelyet elvitatja New Yorktól a felhőkarcolók magasságrekordját: 110 emeletes és 443 méter magas. Jelenleg a világ legnagyobb irodaháza, amelyet a legkorszerűbb tűzvédelmi biztonsági berendezéssel szerelték fel, és helyben össze-szerelt acélszerkeze-

tét tűzálló műanyag hab borítja.

SHRI LANKABAN – korábbi nevén Ceylonban – az utóbbi időben nagyméretű esőzések okoztak komoly gondot a tűzoltóságnak. A távirati irodák jelentései szerint több mint tízezer ember vált hajléktalanná, a tűzoltóság aktívan részt vett a mentésükben. A hely-

NÉHÁNY SORBAN

zet különösen az ország fővárosában, Colombóban és annak környékén volt a legsúlyosabb.

NEM MINDENNAPI KALANDBAN volt része a spanyol tűzoltóság egyik egysé-

gének, amelyet tűzesethez riasztottak. Barcelonánál az útdátot szedő tisztviselő nem engedte tovább a gépjárműfecskendőt, mivel nem volt pénz a parancsnoknál, és nem tudta kifizetni az adót. A tűzoltók hiá-

ba magyarázták, hogy feltartóztatásuk katasztrófát okozhat, a bürokrata tisztviselő nem nyitotta fel a sorompót. Végül is egy szolidáris járókelő fizette ki a kért összeget. Hírek szerint a tűzoltók még idejében odaértek a kért címre.

TÜZ UTOTT KI a dél-koreai Pusan kikötőváros egyik pin-

ceétermében. A menekülő vendégek közül 11-en a lángok között lelték halálukat, sokat pedig a pánikban agyontapostak. A tüzet egy 29 éves gépkocsivezető okozta. Szóvaltásba került barátjának, majd mérgező gőzökben meggyújtott egy köteg szalmát a vendéglő bejáratánál. A lángok innen terjedtek tovább.

Nagyobb önállóság, jobb együttműködés

MINT ISMERETES, A BERUHÁZÁSOK rendjére vonatkozó kormány- és EVM-rendeletek a korábbiaktól eltérő módszereket igényelnek a tűzvédelem kapcsolatos szabályainak érvényesítésében.

Megyéinkben is a tervezők, az építési meg a tűzvédelmi hatóságok kezdettől fogva törekedtek az új gyakorlat mielőbbi bevezetésére és minden igényt kielégítő módon történő alkalmazására. De mint minden új, persze ez is hibákkal is járt, és bizonyos objektív és szubjektív tényezők együttes hatása gátolta törekvéseink érvényesítését. A felmerülő hibákat és problémákat természetesen igyekeztünk menet közben is megszüntetni, törekedtünk a munka jobb összehangolására, a vonatkozó előírások következetesebb érvényesítésére.

Úgy érezzük, ez elsősorban a program- és kiviteli szintű tervezések konzultációja során járt sikerrel, méghozzá főként a legnagyobb tervezővállalatok esetében. Így pl. az EVM Pécsi Tervező Vállalatával korábban is, az átállás időszakában és jelenleg is igen jó a kapcsolatunk, olyan területeken is segítettük egymás munkáját, amelyre különben egyik szervet sem kötelezi a jogszabály.

Igy például egy olyan tüzeset után, amikor jelentős nagyságú vasvázas épületet lényeges deformáció ért, vagy a Pécsi Bőrgyár tüzesete alkalmával, amikor a vasbeton szerkezeti elemek durva alakváltozást szenvedtek, már a tűzvizsgálat kezdetén a helyszínre hívtuk a tervezőket, hogy személyesen győződhessenek meg a különböző tűzállósági határértékű anyagokat ért tűzhatásról. Az is előfordult viszont, hogy a tervezők az egyik új típusú könnyűszerkezetes épület kivitelezésekor bennünket hívtak ki a színhelyre, hogy láthassuk, miként érvényesítik az engedélyekben kívánt pluszkövetelményeket.

A BERUHÁZÁSOKKAL ÜSSZEFÜGGŐ RENDELKEZÉSEK az engedélyezési eljárások új, egyszerűsített és korszerűbb formáit eredményezték.

A jogszabályok hatályba lépése óta a tűzvédelmi hatóságoknak az eljárásokban való közvetlen feladatai szűkültek, míg az építési hatóságok jogköre kiterjedtebb lett.

Mintegy 4 év távlatában lehetőségét és szükségét láttuk annak, hogy a II. fokú építési hatóságokkal együttműködve megvizsgáljuk: miként érvényesülnek a tűzvédelmi előírások a megyei és Pécs I. fokú építési hatóságainak gyakorlatában.

Ennek szükségessége elsősorban azért merült fel, mert — mint ismeretes — a tervezői nyilatkozat birtokában az építési hatóságok anélkül adják ki az építési engedélyt, hogy a terve láttamoztatni, egyeztetni vagy véleményeztetni kellene a tűzvédelmi hatósággal.

Arra voltunk kíváncsiak, hogy ezek az általunk nem látott tervek tartalmazzák-e a tervezői nyilatkozatot, és ha igen, ténylegesen érvényesülnek-e bennük a tűzvédelmi előírások, s a kivitelezés során is megtartják-e őket.

Az együttes vizsgálat alkalmas volt egyes hiányosságok feltárására, megfelelő következtetések levonására.

Mindenekelőtt leszögezhető, hogy a járási, városi, kerületi I. fokú építési hatóságok és az I. fokú tűzvédelmi hatóságok között mintegy két évtizedes munkakapcsolat általában közvetlen eredményes.

UGYANAKKOR AZ ÉPÍTÉSI JOGKÖRREL FELRUHÁZOTT

községi tanácsok szakigazgatási szerveivel egyrészt a jogkör gyakorlása óta eltelt rövid idő, másrészt a tűzvédelmi hatóságok székhelyétől való távolság még nem tette lehetővé a szorosabb kapcsolat kialakulását. Nehezíti a helyzetet, hogy ezelőtt az építési hatóságoknál több helyen nincs építési előadó, illetve gyakori a személyi változás. Általánosságban az a benyomás, hogy emellett az előforduló hiányosságok nagy része a hiányos jogszabályismeretre vagy a jogszabályok téves értelmezésére vezethető vissza.

A teljességre való törekvés nélkül pozitív és negatív tapasztalatainkból azokat kívánjuk kiemelni, amelyek a leginkább jeleznek megyénkben.

A magántervezők az általuk benyújtott építési engedély iránti kérelemhez igen sokszor nem csatolják a 10/1969. (VI. 1) EVM sz. rendeletben előírt tervezői nyilatkozatot.

**Újításként
elfogadták,
kivitelező
is akadna**

Nagyüzemi mezőgazdaságunkban egyre növekszik a tömeges állattartás. Több száz férőhelyes istállókat építenek a számos állatok elhelyezésére. Bármilyen tűzbiztosnak is látszanak ezek az istállók, mégis előfordulhat, hogy mulasztásból vagy gondatlanságból kigyulladnak. Ilyenkor a megkötött állatok súlyos veszélyben vannak. Mentésük során azonban gondozóik is nehéz helyzetbe kerülnek. Tragikus példa erre a nemesnádudvari Kossuth Tsz lóistállótüze. A megmaradt állatok olyan súlyosan sebesítették meg az éjjeliőrt, hogy a helyszínen behalt sérüléseibe.

Jól tudom, nem én vetem fel először a kérdést, hogyan lehetne valamiképpen gondoskodni ilyen esetekben az emberek

meg az állatok biztonságáról. Megoldásként kínálkozna például az a gyorskioldó szerkezet, amelyet Gróf István munkavédelmi és gépészszerkezetkészítő, s amelyet az Újítási Iroda el is fogadott, sőt megjelölték a kivitelezőt: a kecskeméti Kossuth Mg. Tsz-t is. Eddig azonban nem akadt olyan gazdaság, amely e szerkezet elkészítését és beépítését megrendelte volna.

E gyorskioldó szerkezet igen nagy előnye, hogy az épület külső részéről egyetlen karmozdulattal szabaddá lehet tenni az állatokat a segítségével.

Az újító beleegyezésével azonnal a gondolatot ismertetem a szerkezet kezelési utasítását meg az elhelyezésének módját szemléltető rajzot, hogy célsze-

rűnek tartom, ha a szakértő minél hamarabb megvizsgálja gyakorlati alkalmazhatóságát: körét, és kedvező eredmény esetén szorgalmazná is a felszerelését.

Mint az újító a bevezetőből leszögezi, a szerkezet elsődleges feladata, hogy tűz vagy más veszély esetén egyszerre engedje ki az állatokat, és csak másodlagos feladata, hogy például legelő céljából ennek segítségével engedjék ki őket.

Tűz vagy bármilyen más veszély esetén ki kell tárnai az állatkapukat, majd az ütköző szükséges húzni a gyorskioldó szerkezet karját. Ezáltal a szokatlanul kiesnek a zársz-

Helyenként a vállalati tervezők sem mellékelik ezt. (Ez a hiányosság az esetek túlnyomó részében még a műszaki átadásvételi eljárásokon sem vetődik fel.)

Elég gyakori, hogy a tervező a nyilatkozatban nem egyértelműen jelenti ki: a műszaki megoldás megfelel az általános irányú, illetve — egyeztetés esetén — az eseti hatósági előírásoknak.

Máskor a megnyugtatónak és egyértelműnek látszó nyilatkozat ellenére olyan hiányosságokat kell szerepeltetni az átadásvételi jegyzőkönyvekben, amelyeket a tervező figyelmen kívül hagyott.

Es az is előfordult, hogy a tervező a tűzvédelmi hatósággal folytatott konzultációt önkényesen egyeztetésnek minősítette, s ezt a kijelentést az építési hatóság — az eseti előírásokat tartalmazó átirati állásfoglalás hiányában — egyszerűen elfogadta.

**A TERVEZŐK A MŰLEÍRÁSBA SOKSZOR NEM FOGLAL-
ÁK BELE** a létesítményre vonatkozó megelőző tűzvédelmi rendelkezéseknek megfelelő megoldást, vagy az nem az 1/1963. (VII.) BM sz. rendelet 2. §-ában előírt részletességgel, illetve az ott megadottak szerint történik.

Keves építési hatóságnál kísérik figyelemmel a tervezői nyilatkozat helytállóságát, a megelőző tűzvédelmi rendelkezések megfelelő megoldást, és a tervekben egyébként szembeálló tűzvédelmi hiányosságokat (pl. tűztávolság, épületszerkezet, tűzvesztési határérték stb.) is ritkán tárják fel.

Emiatt tűzkárok is keletkeztek. Így például légeett egy olyan, tvi építési engedély alapján létesített faépület, amelyet raktárak használtak, és szemet hunytak afelett, hogy az olajtárolóhoz em terveztek elfolyásgátlót stb.

Dicséretes viszont a Pécsi megyei városi tanács vb II. kerületi hivatala műszaki osztályának körültekintése. Arra is felfigyeltek például, hogy egy cserkéregtároló tervezője még a minimális távolságot sem vette figyelembe.

A nagyobb körültekintés főként akkor igen fontos, ha a tűzvédelmi hatóság egyáltalán nem működött közre az engedélyezési eljárásban. Az építési hatóságok alaposabb munkájával ugyanis igen sok szabálytalan építkezés — főleg garázs és melléképület — megelőzhető volna.

Több szabálytalanság elkerülhető lenne — főként kéményekkel összefüggők —, ha minden építési hatóság az építési engedélyben — vagy annak mellékletében — szerepeltetné azokat a főbb tűzvédelmi előírásokat, amelyek nem tűnnek ki egyértelműen a eadványi tervből. (Így pl. a faszervezet és kémény közötti távolság, a gépkocsiszínek felső szellőzőjének létesítése stb.).

Még mindig előfordul — inkább az I. fokú építési hatósági jogkörrel felruházott községi tanácsoknál —, hogy a jogszabályokban előírt esetekben sem vagy csak többszöri sürgetésre, késedelemesen küldik meg a határozat (engedély) egy példányát a tűzvédelmi hatóságnak.

A HASZNÁLATBAVÉTELI ENGEDÉLYEK KIADÁSAKOR azonban szinte minden esetben figyelembe veszik a tűzvédelmi hatóság állásfoglalását.

Helyeselni lehet azt a gyakorlatot, amikor a tűzvédelmi hatóság a hiányosságok határidőre történő megszüntetésétől teszi függővé a létesítéshez való hozzájárulását, akkor az építési hatóság a használatbavételi engedély kiadását az építetőknek a hiányosságok megszüntetésére vonatkozó kedvező írásbeli nyilatkozatától teszi függővé.

Sajnálatos viszont — s ez már nem az építési hatóságok hibája —, hogy gyakran utólag, a tűzvédelmi hatóság által végzett ellenőrzések során derül ki, hogy ez a nyilatkozat félrevezető volt.

Ilyenkor — a tűzvédelmi hatóság jelzésére — az I. fokú építési hatóság általában visszavonja a használatbavételi engedélyt.

A lakhatási engedélyek kiadásakor az építési hatóságok támaszkodnak a Kéményseprő Vállalat nyilatkozatára.

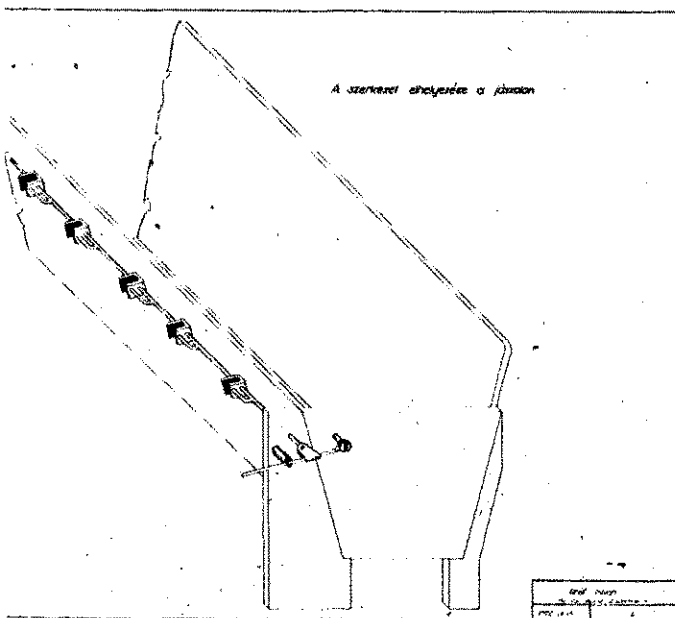
**KEDVEZŐEN KELL ÉRTEKELNÜNK, HOGY A — VI-
SZONYLAG KEVES —** fellebbezési eljárás során a II. fokú építési hatóság a határozat meghozatalakor figyelembe veszi a tűzvédelmi hatóság szakvéleményét, és javasolt előírásait feltűnteti a határozatban.

Az építési hatóságok által már több helyen alkalmazott építészeti bírság is megfelelő eszköznek kínálkozik az engedély nélküli, szabálytalan vagy az engedélyezett tervekkel eltérő építkezések visszaszorítására, illetve megelőzésére.

Ebben a tűzvédelmi hatóságok is jobban segítségére lehetnének az építési hatóságoknak (jelzés, bejelentés).

Tapasztalatainkat ugyan részben már az ellenőrzés során hasznosítani lehetett, mégis célszerűnek tartottuk felkérni a II. fokú építési hatóság vezetőjét, hogy egy megyei szintű értekezleten, az építési hatóságok vezetői és a tervezők részvételével tárgyalhassuk meg a további feladatokat, tennivalókat.

Dukits Károly t. alez. — Scheffer Jenő t. örgy.

kezetből, és szabaddá válik az út az állatok számára.

A jászol mindkét végén nyitókart kell elhelyezni, melyet rugó húz a jászol végéhez. Falról falig épült jászlak esetén a falon kívül kell elhelyezni a nyitószervezetet.

A nyitószervezet mindkét végén a nyitórudon állítható ütköző van, s ezzel be lehet állítani azt a helyzetet, amikor minden szerkezet nyitva van; nyitás esetén az ütköző érintkezéséig kell húzni a nyitókárokat.

Nem szabad külön nyitni a szerkezet egyes részeit néhány állat elengedése végett. A szerkezetnek egyszerre kell működnie a jászol teljes hosszában.

Amennyiben legeltetés stb. céljából is ezzel a szerkezettel

engedik el az állatokat, akkor a láncot bajonettzárral kell csatlakoztatni a jászolkarikához. Ebben az esetben az állatgondozó lekapcsolja a jászolkarikát a bejövő állatok láncáról, a nyitókart félig kihúzza visszacsatlakoztatja a karikát a szerkezethez, és utána bajonettzárral a karikához rögzíti a láncot.

A biztonsági szemléken havonta legalább egyszer ellenőrizni kell a szerkezet működését. A kezelésére természetesen ki kell oktatni az állatgondozókat meg az éjjelőröket. A szerkezet átalakításához vagy módosításához az újító hozzájárulása szükséges.

LAVATI MIKLÓS
t. fhdgy.

Világ proletárjai, egyesüljetek!

NÓGRÁD

AZ MSZMP NÓGRÁD MEGYEI BIZOTTSÁGA IS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

Fennállásának félévszázados jubileumát ünnepelte a kishartyáni önkéntes tűzoltóság: „Az ünnepélyen adták át a megyei tanács 2000 és a megyei tűzoltó-parancsnokság 1500 forintos ajándékát. A termelőszövetkezet elnöke egy modern lemezjátszós rádiót ajándékozott az egyesületnek, a községi tanács pedig nyolc új egyenruhával lepté meg a tűzoltókat. Hármán pénzjutalmat kaptak, több önkéntes tűzoltót előléptettek.”

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

FA MUNKÁS

A FAMUNKÁSIPARI VÁLLALAT BOLGÓRODÁNYI LAPJA

A Pamutfonóipari Vállalat lapja írja: „A miskolci gyár vállalati tűzoltói jól értik a dolgukat. Mint megtudtuk Lővei Dezső tűzrendészeti előadótól, évről évre csökken a tüzesetek száma. 1972-ben 12 tűzhöz riasztották a rajukat, 1973-ban mindössze egy belobbanást tartanak nyilván, a kár mindössze 121 forint.

A miskolci vállalati tűzoltók között 27 kiváló tevékenykedik, és számosan megkapták a tűzrendészeti kitüntetés különböző fokozatait.

Világ proletárjai, egyesüljetek!

NAPLÓ

AZ MSZMP VESZPRÉM MEGYEI BIZOTTSÁGA IS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

A megyei tűzoltóparancsnok cikkéből idézzük az alábbiakat:

„A tüzesetek jelentős részének – az országos tapasztalatokhoz hasonlóan – megynkben is közös vonása az azonos keletkezési ok. A vizsgálatok egyértelműen bizonyítják a gondatlan, hanyag emberi magatartást. Ebből következik, hogy a tüzeseteknek mintegy 90 százaléka megelőzhető lett volna. Az 1973-ban történt 100 ezer forintnál nagyobb nagyságrendű tüzesetek mind gondatlanságra vagy az elemi tűzrendészeti szabályok durva megszegésére vezethetők vissza.

Igy például március 26-án a farkasgyepüi erdőszelvényen történt súlyos tüzeset szabadban való tüzeléstől, április 3-án pedig a Könyűbeton- és Szigetelőanyagipari Vállalat talpalcái gyáregységében a technológiai fegyvelem megszegése miatt. Ugyancsak áprilisban a Fűzfői Nitrokémia papkeszi üzemében dohányzás okozott tüzet, s július 4-én a bakonyánai tsz-ben szintén dohányzástól származott tűz. A nyáron több mint 50 esetben szabadban való tüzeléstől, gondatlanul eldobott cigarettavégtől keletkeztek erdő- és avartüzek.

... A súlyos tűzkárok figyelmeztetnek mindannyiunkat, hogy az eddigiekénél nagyobb felelősségérzettel, átgondoltabb intézkedésekkel törekedjünk a tűzkárok megelőzésére vagy csökkentésére. Az utóbbi napokban történtek komoly és követésre méltó kezdeményezések a vállalatoknál, intézményeknél. Így például a megyei tanács vb egészségügyi osztálya az egészségügyi intézmények tűzrendészeti előadói részére továbbképzést és oktatást szervezett. Ugyanígy a Középdunántúli Szénbányák Vállalat, a Pénzügyminisztérium Bevételei Főigazgatóságának Veszprémi Hivatala, a Moziüzemi Vállalat, az Ajkai Tímfold-gyár- és Alumíniumkohó, valamint a Fűzfői Nitrokémia is méltóképpen törődik a tűzrendészeti munkával.”

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

NÉPÜJSÁG

AZ MSZMP SZÉKESZÁRD MEGYEI BIZOTTSÁGA IS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

„A megyeszékhelyen és a járás területén 1971. október 1-től 1972. szeptember 30-ig összesen 56 tüzeset fordult elő, 350 000 forintot meghaladó kárt okozva. A következő, egyéves időszakban a tüzek száma 41-re csökkent: a kár viszont megközelítette az ötmillió forintot. A tűzkár sajnálatosan nagy emelkedését a székszárdi TITAN telep emlékeztetés, tavaly október 17-i tüze okozta. A tűzkárstatisztika ilyen alakulása ellenére nem vitás, hogy szilárdult Székszárd város tűzbiztonsága. A legfőbb tűzkeletkezési ok változatlanul az emberi gondatlanság.

A tűzbiztonság növekedése igen nagy mértékben az állami tűzoltóság érdeme. A városi-járási tűzoltó-parancsnokság egy esztendő alatt mintegy négyszáz ellenőrzést és szemlét tartott.”

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

FAMUNKÁS

AZ ÉPÍTŐ-, FA- ÉS ÉPÍTŐANYAGIPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

A Tisza Bútoripari Vállalatnál eredményesen működő vállalati tűzoltókat mutatja be a lap, és többek között az alábbiakat írja:

„Gyáregységünkben a vállalati tűzoltók létszáma 33, közülük 15 fiatal. Ebből a gárdából többen is tagjai a városi önkéntes tűzoltók egyesületének. Vagyonreink is mind tűzoltók. Jó kapcsolatot tartunk a szentesi parancsnoksággal.

Nem kis büszkeséggel mondhatjuk, hogy a megyénél is a jók között vagyunk nyilván tartva, akikre adott esetben mindig lehet számítani. A gyáregység vezetőségével egyetértve úgy határoztunk, hogy minden műszakban 8-8 vállalati tűzoltó dolgozzon. Riasztáskor – üzemi, városi vagy kerületi tűz esetén – egy adott helyen, a portán gyülekezünk, és

ott várjuk be az értünk jövő gépkocsit. Ilyenkor gyakran megtörténik, hogy a kocsiában öltözünk át, hogy mire a tüzesethez érünk már beöltözve kezdhezzük el a mentési munkát. Mindig egy szempont vezérel bennünket harc a másodpercekért!”

Világ proletárjai, egyesüljetek!

Dunántúli napló

AZ MSZMP BARSÉNY MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

„Róerő idejünkben sem tétlenkednek a mo hácsi tűzoltók. Bár mindannyian azt kívánjuk, hogy minél kevesebb – hivatásba vágó – munkájuk legyen.

A nyár folyamán a tűzoltó-parancsnokság épületén végeztek felújítási munkálatokat. Ennek értékét százezer forintban lehet kifejezni. A napokban a művelődési központna végeztek el komoly értékű társadalmi munkát. A korszerűtlen, elavult és nem utolsósorban tűzveszélyes színpadot lebontották, szabaddá tették a terepet az építőknél. A színpad felújítása egyébként – amit a Dunc völgye Tsz építőbrigádja végez – 120 ezer forintba kerül.”

Röflex
Egyenruházati
szaküzletünkben
kapható,
tűzoltók részére:

- ing, derékszij,
- sapka, jelvény,
- csillag, gomb,
- váll-lap,
- állományjelző

Vidékről a megrendelés boltunk címére küldhető, a bolt posta útján utánvétellel elküldi a megadott címre.

Címünk: 1065 Bp., Nagymező u. 42
Telefon: 116-245

Tetőégés Angyalföldön

Január 14-én 20.02-kor jelezték az EL-ZETT MŰVEK Evőeszközök Gyára XIII., Lehel u. 51-53. sz. munkásszállása tető-égését.

A kiemelt riasztásra kivonult: a XIII/1-es és az V/1-es gépjárműfecskendő, a rohamszer meg a tűzoltási csoport. Elsőként — 20.05-kor — a XIII/1-es fecskendő érkezett ki a helyszínre. Az egység parancsnoka rövid szemrevételezés alapján 3-asnak minősítette a tüzet. Ekkor a tűzoltási csoport már 500 méterre volt a kárhelytől. Rádión 2 db tololétrát rendeltem ki, mivel a második emelet fölötti tető égett.

20.08-kor érkezünk ki a helyszínre, és közös felderítés után átvettem a tűzoltás vezetését. 4 osztból szerelgetésére adtam utasítást a háttérparancsnoknak (később még egy osztot szerelgettem), valamint arra, hogy biztosítsa a már működő XIII/1-es fecskendő vizellátását. Visszajeleztetem,

Olajkályhával is fűtöttek

hogy 6 sugárral támadjuk a 600—800 m²-es területen égő tetőt, újabb sugarak szerelése folyamatban van, a tűz továbbra is 3-as. A 20.31-es visszajelzés már azt tartalmazta, hogy 11 db E és 1 létrasugárral körülhatároltuk a tüzet, és hozzákezdünk a végleges oltáshoz, ami 20.56-kor, tehát 54 perccel a jelzést követően 13 db E és 1 létrasugárral meg is történt. Az utómunkálatok természetesen még sokáig tartottak.

Az igen veszélyes környezetben az átlagosnál bonyolultabb feladatot kellett megoldania a beavatkozásban részt vett két harciszakasznak. A nagy kiterjedésű kárhelyen több ezer négyzetméter kátránypapír héjazatú deszkatető volt. Az aktív védelem kiépítése, a támadás a fagytól csúszós dugó- és kihúzóslétrákon át, majd a havas és több helyen jeges nyeregtekőn át történt, s ilyen körülmények között igen nehéz volt megállni, sőt előrehatolni a sugarakkal, néhány sugárvezetőnek teljesen átázott a ruházata.

A kárhelyi rádió nagy segítséget nyújtott az irányításban és szerelésben, de egy csatorna kevés 3-as riasztásra kivonult erők együttműködésének kb. 20 rádióval való irányításához, az éter mintegy „telítődik”. Ezért ilyenkor csak a legszükségesebb utasításokat és jelentéseket szabad rádióval adni.

Igy festett ez a szoba a tűz után

Az olajkályha kéménye

Nem csoda, hogy a tető kigyulladt

TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

Ennél a káresetnél is tapasztalhattuk, milyen jó lenne egy ún. kárhelyellátó gépjármű, amelyben bevetés után ruhát cserélni és melegezni lehetne.

A tűz keletkezési okául a következőket állapították meg:

Az évtizedek óta használaton kívül helyezett kéménybe beépített gerenda okozta az éghető fűdémszerkezet kigyulladását. A lebontásra ítélt épületben munkásszállás és irodák voltak. Mivel a központi fűtést csak szakaszosan működtethették, néhány helyiségben olajkályhával fűtettek. A kémények füstnyomáspróbáját sem végezték el, és szakvéleményt sem kértek a kályhák létesítésére.

Egységeink sikeres beavatkozása nyomán a kár néhány ezer forint. Ez azonban nem menti a súlyos szabálytalanságokat.

Béltéczy József
tű. hdgy.

4 romok tragikusan emlékeztetnek a párizsi kollégiuméira

A nyugat-franciaországi Rouen 16 000 kóst számláló külvárosában, Canteleu-en, újév napján tűz pusztította el a 600-számú középiskolai kollégiumot. Komoran merednek ég felé a kiégett romjai annak az épületnek, amelyet január 4-én mintegy 500 diáknak kellett volna benépesítenie. Elképzelhető, hogy milyen tragédia lett volna, ha a tűz nem az év végi zűnet idején néptelen épületben keletkezik. A romok tragikusan emlékeztetnek az 1973 tavaszán Párizsban leégett Edouard Pailleron középiskolai kollégium maradványaira: kezdve a tetőzeten, néhány óra alatt minden kiégett, minthogy az épület vázváza nem állt ellen a lángoknak. Ez az épület valóságos tűzcsapda volt — mondják a szakértők —, minthogy a közlakról is hiányzott a védőburkolat.

válaszfalaké fél óra, a szerkezeteké negyed

A diákok szülei és a pedagógusok, valamint a városi és megyei hatóságok már a párizsi tüzeset után tudatára ébredtek a enyegető veszélynek, minthogy az Edouard Pailleron utcai kollégium ugyanaból az anyagból készült, amelyből Canteleu kollégiuma. Az 1964-ben nagyipari eljárással felhúzott épület válaszfalainak újjáépítése fél óra volt, a tartószerkezetek pedig negyedóra. Az 1973. március 7-én kiküldött, szülőkből és pedagógusokból álló bizottság jelentésében már megállapította: „Nincs biztosíték a tűz és annak gyors elharapódzása ellen.” A bizottság követelte, hogy a biztonsági előírásoknak megfelelően sietve rendeljék el a építmények közfalainak megerősítését, minden szintre vészcsengő felszerelését és az oszlopok és gerendák megszilárdítását.

A jelentés előterjesztésének másnapján a *clercné* asszony, az intézet igazgatónöje

megkereste a helyi vállalatokat, hogy haladéktalanul hajtsák végre a szükséges változásokat. A kisebb munkákat el is végezték, de a legfontosabbakra nem akadt vállalkozó: „Ez annyiba kerülne, mintha újonnan építenék fel az egészet” — mondták a kisiparosok, pedig a tíz évvel ezelőtt felhúzott iskolaépületek egyenként mintegy 3 millió frankba kerültek.

Miközben vitatkoztak

Mindennek tetejébe, az épületekért felelős városi és az iskolaügyekben illetékes állami hatóság közt vita támadt arról, hogy kit terhelnek a javítás költségei. Miután ezt nem sikerült tisztázni, december 10-én a városi tanács eredetileg úgy kívánt dönteni, hogy január 3-án bezárják az épületet, és megkezdődik a tatarozási munkákat. De közben a balkéz nem tudta, hogy mit csinál a jobb: mindenkélett a földem vizsgálatát rendelték el, s úgy képzelték, hogy közben tovább folynak az órák a veszélyessé vált termekben.

A minisztériumban utólag kijelentették: 1. A tüzesetet az sem akadályozta volna meg, ha előbb hajtsák végre a munkákat. 2. A biztonság legfontosabb tényezője az épület gyors kiürítése. Márpedig a november 19-én rendezett próbairádó alkalmával több mint 500 növendék 2 perc alatt távozott a kollégiumból.

Canteleu szomorú rekorddal dicsekedhet: a városka több pincéjében és padlásán, két iskolájában és templomában három év óta olyan tüzesetek fordultak elő, amelyek tetteseit máig sem sikerült megtalálni. *Miltgen* polgármester mindenestre feljelentést tett az ismeretlen gyújtogató ellen.

Új technológiát vezettek be...

A szabálysértési hatóság nemrégiben magas összegű bírsággal sújtotta a Fém-munkás Vállalat Ferencvárosi Gyárának igazgatóját. Az eljárás alapját egy végül is tüzet előidéző szabálytalanságsorozat képezte.

Az igazgató a szabálysértési eljárást követően napirendre tűzte a gyár tűzvédelmi helyzetének értékelését, és erre meghívta a IX. kerületi tűzoltó-parancsnokság képviselőjét is. De pergesseük vissza az eseményeket:

Mint a tűzvizsgálati eljárás során megállapították, október 19—31 között a dukkózóműhelyben fokozottan tűz- és robbanásveszélyes új technológiát vezettek be. A gyár termelési osztálya három dolgozót rendelt ki a munka végzésére, méghozzá anélkül, hogy megfelelő oktatásban részesítették volna őket, és kellő technológiai, művelési, kezelési és tűzvédelmi utasítást sem készítettek.

Az új munkafolyamat során a fémfelületeket korróziómentesítették és zsírtalanították. E munkafolyamathoz egymás mellé egymástól 1 méter távolságra levő, 2 dt 220 liter űrtartalmú vaskádát helyeztek el a 128 m² alapterületű, 3,5 m belmagasságú zárt légtérű műhelyépület nyugati falától 3 m távolságra.

A falhoz közelebbi savazókádban 160 liter CR—25 elnevezésű — a gyártmány katalógus szerint nem éghető — korróziómentes folyadékot tároltak. A kereskedelembe kapható, 1000 W teljesítményű és a szabvány szerint hordozható készüléknek minősülő 6 db merülő vízfóraló futotta a kádat.

A fogyasztók a kád mellé helyezték, 2 dt 10×30×3 cm-es falécere erősített 3—3 dt nyitott, fedél nélküli, 2+1 sarkú dugasz aljáról kapdák a villamos energiát. A dugaszaljnak 2 db, provizórikus jellegű, sorba kapcsolt repülővezetékekkel (hosszabbítóval voltak összeköttetésben a műhelyépüle külső falára szerelt elosztódobozzal és hálózattal.

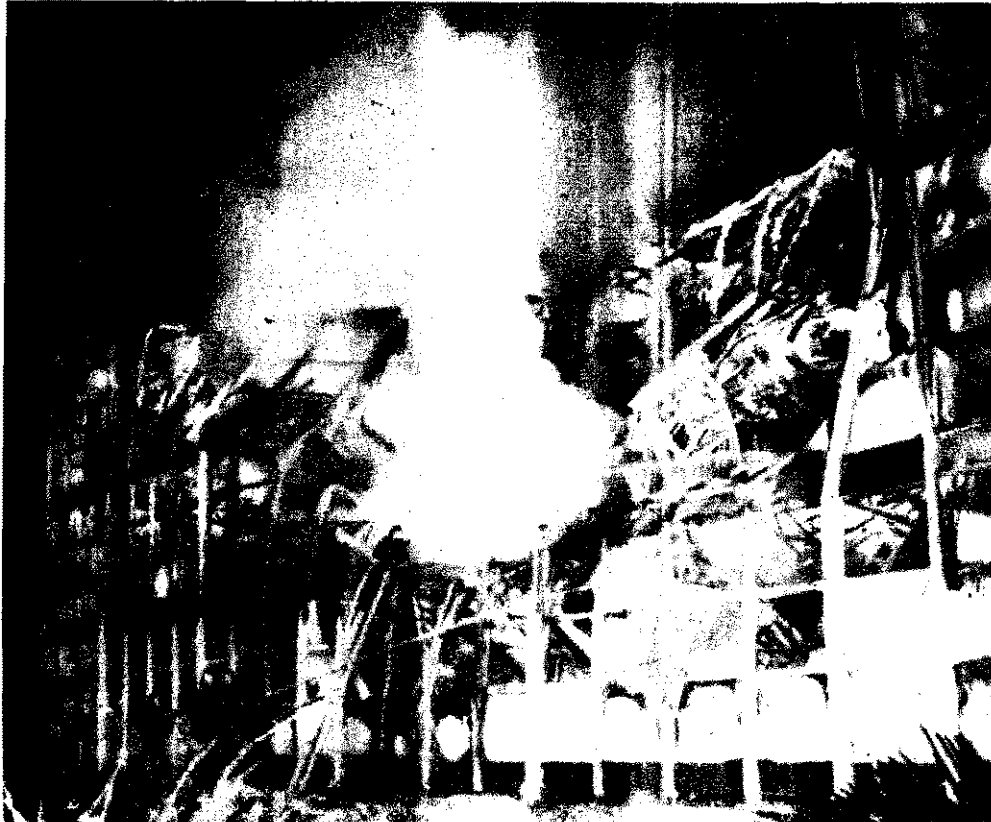
A másik zsírtalanítókádban 80 liter MAVESOL elnevezésű — s a gyártó vállalatától kapott tájékoztatás szerint fokozottan tűz- és robbanásveszélyes — folyadék volt.

A tűz keletkezésének napján, munka kezdéskor, a merülő vízfóralók üzemből helyezése során keletkező elektromos szikra belobbantotta a zárt légtérű helyiségben kialakult robbanóképes koncentráció majd meggyulladt a zsírtalanítókádba levő tűzveszélyes folyadék is.

A tűz keletkezéséhez vezetett sorozatos mulasztásokat és szabálytalanságokat műhely technológiájával és tűzvédelmi kapcsolatos dokumentumokkal, illetve ezek hiányával is bizonyítottuk. Így például a kiadott technológiai utasítás nem volt vonatkozatható a munkafolyamatra és nem tudták dokumentálni az új eljárást bevezetésére vonatkozó bejelentési kötelezettségük teljesítését sem. A tűz keletkezésének okára vonatkozó megállapításunkat a szakértő is alátámasztotta.

A dolgozók segítségével egységeink 3 sugárral oltották el a tüzet, és az olvasó képzeletére bízom annak eldöntését, hogy könnyűszerrel milyen súlyos következményekkel járhatott volna az előbbiekből vázolt sorozatos felelőtlenség.

Békés János
tű. hdgy.

Gyújtogatás a besanconi üzemanyag-tárolóban

A tűzoltók a szomszédos tartályok hűtésével hátrították el a katasztrófát

A december 28-áról 29-re virradó éjszán szabotázscelegményt követtek el a besanconi üzemanyag-tároló ellen. A rendőrség véleménye szerint nem fér hozzá kétség: a nagyszabású tüzeset gondosan ököszített gyújtogatás következménye volt. A kiküldött vizsgálóbizottság megállapította: a drótkerítést már pénteken esztávtágták, s a ki-bejárás helyén gondosan összegöngyölték, hogy a drótszalak ne akadjanak bele a tettes vagy a tettes ruhájába. A rendőrség nem tudja, hogy a december 26-i besanconi betörés kapcsolatban áll-e a gyújtogatással. gyanis karácsony másodnapján

két rabló behatolt egy gyeverkereskedésbe.

egfutamították őket, s Besanconban, a mint Pierre téren hagyták hamisított rendszámokkal ellátott BMW gépkocsijukat, s benne egy robbanóanyagokat tartalmazó trónddel.

Az ismeretlen tettes ellen mindenesetre vatalból feljelentést tettek.

A tűz december 29-én, szombaton hajltájban keletkezett az üzemanyagtele-

n. A Doubs és Franche-Comté megyéből kinult tűzoltók több tonna vizet árasztotak az óriási máglyára, de csak több mint óras elkéseredett küzdelem után tudták megfékezni a tüzet. Még nagyobb szabású katasztrófa fenyegetett, minthogy a lánló tartálytól nem egészen 4 méternyire n a több mint egymillió liter szuperzint tartalmazó másik óriástartály. A zoltók azt is szüntelenül vízsugarakkal tötték, hogy megakadályozzák a lángok terjedését.

A besanconi üzemanyagraktárak teljesen helytelenül, mint a „Délvidéki Olaj-

finomító" élnek a köztudatban. Pedig voltaképpen óriási üzemanyag-tartályok. Rendszeresen vásárolnak itt a nagy köolajvállalatok, többek között az ESSO, a Shell és a Total. A különböző befogadóképességű 16 tartályban több tízezer köbméter normál és szuperbenzint, valamint fűtőolajat tartanak.

A biztonsági előírások megkövetelik, hogy a tartályok között kellő távolság legyen. Ennek ellenére december 29-én megállapíthaták, hogy túl közel telepítették egymáshoz az óriástartályokat. A telepet körülvevő drótkerítés igencsak

jelképes védelmet nyújtott

egy elszánt bandával szemben.

A támadás négy tartály ellen irányult. Az első azonnal kigyulladt; egy védőfal mentette meg a másodikikat, a szabotőröknek néhány deciliter benzin meggyújtásával nem sikerült lángra lobbantaniuk.

A kigyulladt tartály befogadóképessége 2930 köbméter volt, de szerencsére csak 1400 köbméter olajat tároltak benne.

A szabotőrök megpróbálták felrobbantani két benzinstartályt is, de tévedésből a kiűritőszelep helyett a töltőcsappal manipuláltak. Ha mind a négy tartály lángra lobbant volna, akkor nyilván a szomszédos ipari övezet jó részével együtt az egész telep elpusztul. A tanúk vallomásából kiderült, hogy 29-én hajnali 3 órakor heves robbanással lobbant lángra az első tartály.

Ha a szabotőrök nem is érték el végső céljukat, sikerült kivételesen nagyszabású tüzesetet provokálniuk. Húsz órán át hevesen tombolt a tűz, s néhány méternyire a benzintartálytól az óriási máglya hőfoka elérte az 1500 C-fokot.

A besanconi olajtartály felgyújtása nem egyedülálló jelenség: három héttel korábban a Belfort közelében levő Bourgnoban is

felgyújtottak egy olajtartályt.

Franche-Comté megye prefektusa haladéktalanul elrendelte, hogy a csendőrség és a rendőrség őrizze a nagy üzemanyag-tartályokat, s a dél-európai olajvezeték mentén elhelyezett töltőállomásokat.

Lépések történtek annak érdekében, hogy a belügyminisztérium egész Franciaországban katonai őrséget rendeljen ki a nagy üzemanyag-tartályok védelmére.

Besanconban a rendőrökkel végzett nyomozás a tartályoktól néhány száz méternyire levő Besancon-Thise-i repülőtérré vezetett. A rendőrök ott megálltak az odavezető gépkocsi- és motorkerékpárnyomok mellett.

A francia szakszervezetek — a CGT, a Force Ouvriere és a CFDT — kifejezést adtak heves tiltakozásuknak, s feltették a kérdést: kinek áll érdekében, hogy a dolgozókat megfossszák a munkaalkalmaktól? A helyi kommunisták erre a kérdésre a következő választ adták: „Vajon nem kísérlik-e meg egyesek, hogy a félelem és gyanakvás légkörét teremtsék meg a baloldali erők körül, mint 1968-ban?”

A vizsgálat eddigi eredményei azonban arra utalnak, hogy a sorozatos szabotázs-celegmények elsősorban gazdasági, sajátosan tőkés indítékúak. Egyes viszontelárúsító magánvállalatok magukra nézve sértőnek érezték az üzemanyag-elosztást, minthogy kellő mennyiség híján nem voltak képesek ellátni ügyfeleiket fűtőolajjal. Az üzemanyag-elosztás vezetői több fenyegető levelet kaptak decemberben.

Raktárégés a mannheimi kötőben

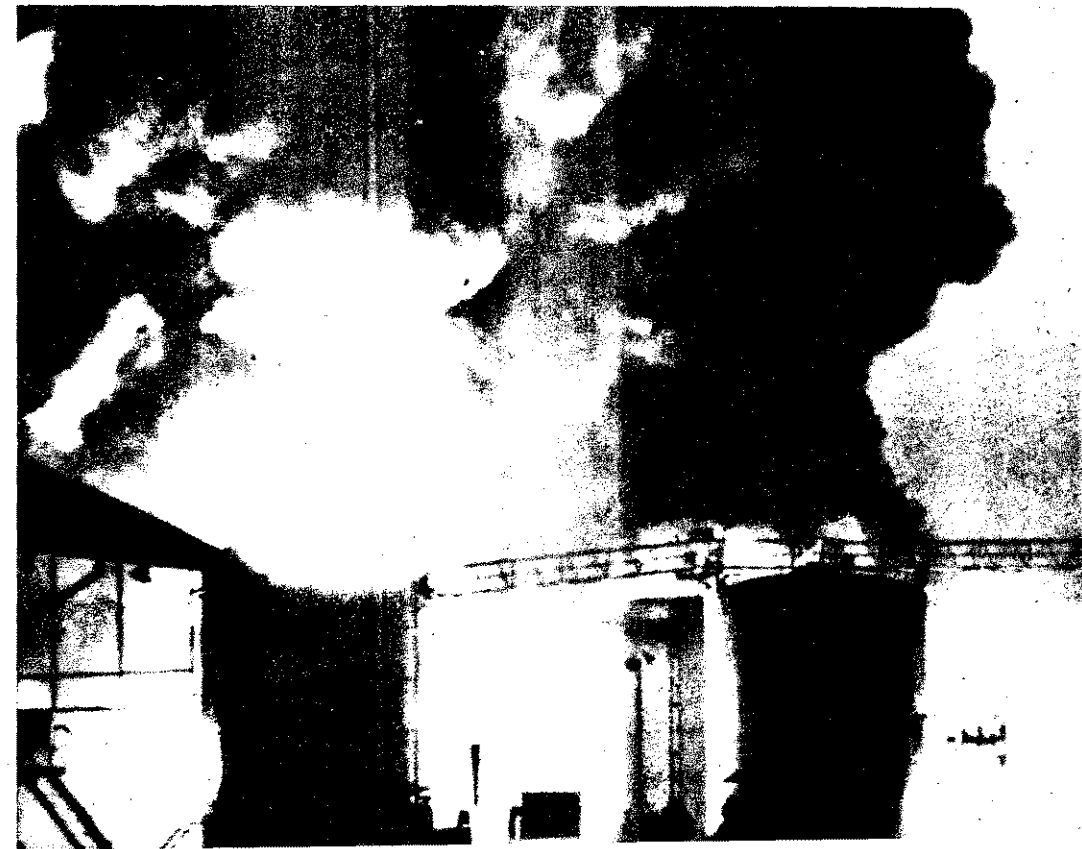
December 29-én, szombaton tűz ütött ki Rajna menti Mannheim folyami kikötőben. Az egyik vaskereskedelmi vállalat 10 méter hosszú és 90 méter széles raktársarnoka szinte a földig leégett, azonkívül a 90×70 méteres területen és 20 méter magasra felrakott papírtekercsek megamisültek.

A mannheimi tűzoltóság és több önkéntesség közreműködésével hamarosan sikerült megakadályozni a tűz terjedését, de még órákba telt, amíg biztosították, hogy a leégett épületben ne csapnak fel újra a lángok. A szakértők véleménye szerint a nagycsarnokban felhalmozott vasanyag egy része áldozatul esett a tűznek, minthogy izzása folytán haszthatatlanná vált.

A tűzoltóság minden kaput zárva talált, ezért a Rajna felől, két tűzoltóhajóval elítette meg az égő raktárakat.

A tűz eredetét rendkívül nehéz megállapítani, minthogy a heves tűz — nagyjából egyforma intenzitással — mindent getett.

Decemberben nem esett kár, de az anyagkárt 16—20 millió márkára becsülik.

MENTÉSI BEMUTATÓ

1973 őszén a MALEV forgalomba állította az új típusú TU-154-es repülőgépeit. E géptípus a repülőtéren szolgálatot teljesítő tűzoltó elvtársaktól is új ismeretek elsajátítását követeli. Ennek megfelelően a repülőtér szakemberei elméleti előadássorozatok keretén belül ismertették az új géppel kapcsolatos tűzvédelmi tudnivalókat. Az elméleti foglalkozások alkalmával oktatott anyagokat a gyakorlati foglalkozásokkal teszik teljessé.

Ezek keretében került sor az új rendszerű mentőeszközök bemutatójára. A repülőgép-balesetek alkalmával döntő jelentőségű a gépben tartózkodó utasok, valamint a személyzet minél gyorsabb eltávolítása. A több mint 170 személy részére e célból 11 helyen létesítettek menekülési lehetőséget.

Ezek közül – új felszereléseként – a gép bal oldalán a 2 ajtó alatt vészcsúszdát helyeztek el, melyeket 1-1 CO₂-palackból gázzal töltenek fel, s ezeken csúszhatnak le a gépen tartózkodó személyek. A gép jobb oldalán is beépítettek 1-1 vészcsúszdát, ezek azonban nem tölthetők gázzal, így használatukhoz 5-6 olyan személy szükséges, akik 4 ponton tartják a ponyvát, illetve a menekülő személyeket kiemelik belőle. Ezen felszerelés használata hasonló a tűzoltó-bemutatók alkalmával használt mentőtömlőhöz.

További menekülési lehetőség a mindkét szárny feletti 2-2 kiemelhető ajtó, valamint több ponton – kívülről jól láthatóan jelölve – vágóeszközökkel vagy a személyzet által belülről, központosítva vezérelt robbanópatronokkal nyitható vészkijárat.

A MALEV által szervezett bemutatón meggyőződhattünk az új mentési felszerelések előnyeiről, hiszen ezek segítségével rendkívül gyorsan és szinte balesetmentesen lehet kiüríteni a repülőgépet.

A bemutatón iskolás gyermekekkel hajtották végre a gép kiürítését. Mérés eredményeink alapján azzal számolhatunk, hogy 2 percen belül mindenki el tud távozni a gépből.

Taktikai irányelveink ilyen esetekben eddig is döntően hangsúlyozták a menekülési útvonalak elsődleges biztosítását, most az új felszerelések biztonságos használata még inkább kielégíti ezt a követelményt.

A bemutató hasznos gyakorlati tudnivalókkal ismertette meg a résztvevő egységeket és parancsnokait.

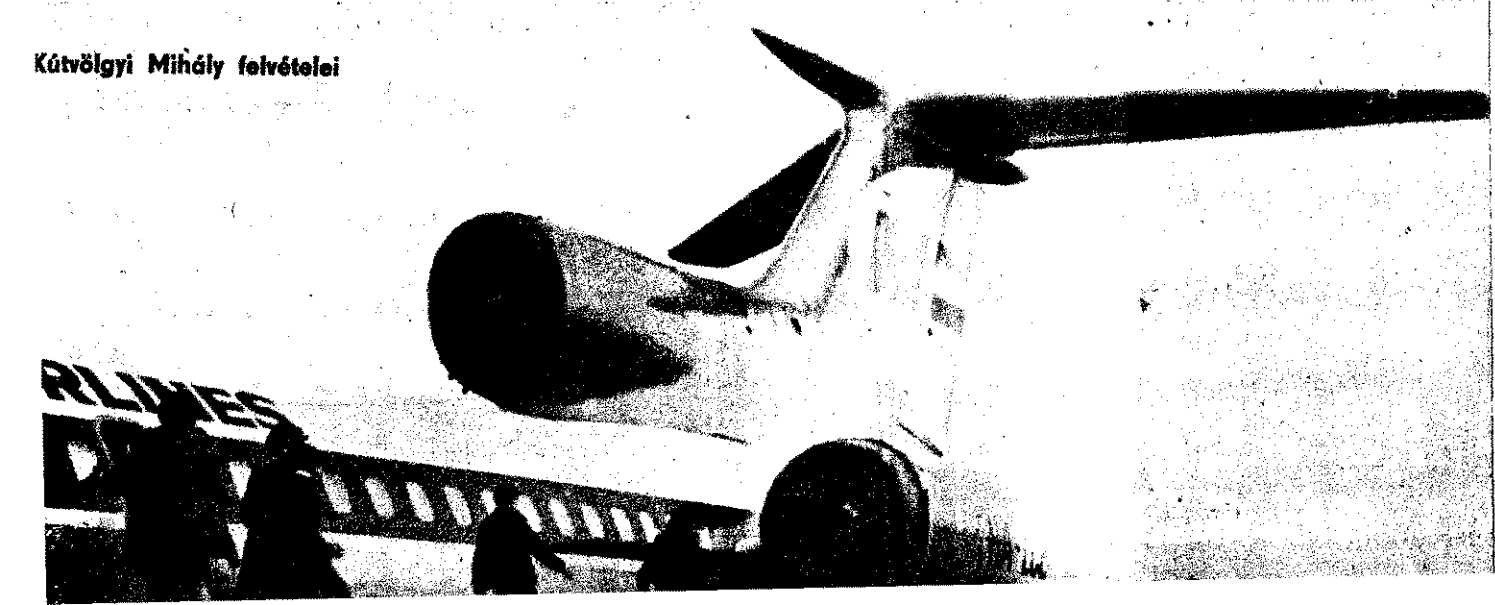
A látottakat természetesen a gyakorlatban is megfelelően el kell sajátítanunk.

Durai Ferenc
tű. szds.

Kútvölgyi Mihály felvételei

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem szolgálatában

**Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára szolgáltató tevékenysége
a tűzoltókészülék-állomány műszaki állapotának fenntartásáért**

A készenlétbe helyezett vagy a készenlét tartalékát képező tűzoltókészülékek működőképességét az MSZ 1040/3 szabvány előírásainak megfelelően rendszeresen ellenőrizni kell, és gondoskodni szükséges a hibásnak minősülő készülékek javításáról.

Az „ELZETT” Művek Tűzoltókészülékek Gyára jól szervezett szolgáltatórészlegével maximális segítséget igyekszik nyújtani a vállalatok részére a javítási feladatok gyors, szakszerű lebonyolítására.

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK-javítási problémáival keresse meg szolgáltatótelepünket.

CÍM:

„ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.

Szakembereink külön-külön gondosan megvizsgálják a vállalatunkhoz javításra beküldött minden egyes tűzoltókészüléket, és műszaki állapotuktól függően

**RÉSZLEGES JAVÍTÁSRA,
TELJES JAVÍTÁSRA vagy
SELEJTEZÉSRE**

javasoljuk őket.

A javítás alá vont valamennyi készülék és azok szerkezeti elemei tüzetes felülvizsgálatra kerülnek, tekintet nélkül, hogy részleges vagy teljes javítás alatt állnak-e.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

A nem javítható készülékeket selejtezzük. Pótlásukra termelői áron új készüléket szolgáltatunk ki.

A 3, 6 és 12 kg-os belső palackos porraloltók, valamint a 4, 6, 8 és 12 kg-os külső palackos porraloltók, továbbá a 2 és 5 kg-os halonoltók javításának átfutási ideje nem haladja meg a készülék átvételét követő 45 napot. Indokolt esetben a javítások átfutási ideje és a selejt pótlása csupán 30 nap.

(x)

Filmankét, vetélkedő

omogy legfiatalabb vállalat közé tartozik a Dél-ántúli Vízügyi és Közmű-tő Vállalat, melynek tevéysége három megyére terki. Vezetőt szinte ahg jubak túl a gazdasági szervezőnka nehézségein, máriszáfogtak a tűzvédelemgszervezéséhez.

megbízott tűzvédelmi akék a központi tűzvédelmi ostság irányításával kiemelt idatként kapták a dolgozók védelmi ismereteinek fej-tését. A munkahelyeken rankétokon (a vetített filc tanulságait ugyanis meg-itták) foglalkoztak az egyes nkafolyamatok tűzveszélyés elhárításának módjai-

z oktatásnak beillő anké-n ismertették a dolgozók-hogy tűzvédelmi vetélke-szerveznek, s erre min-ki benevezhet. A vetélkedő fordulóját totó formájá-

ban bonyolították le, a vállalat dolgozói 80%-ának részvé-telével. Nagy izgalommal töltötték ki a kiosztott szelvé-nyeket.

A döntőn, a vállalat köz-pontjában, az elődöntő 9 leg-jobbja vett részt. Az igazgató elvtárs elnökletével tevékeny-kező zsűrinek — ennek én is tagja voltam — egyáltalán nem volt könnyű dolga. A leg-több pontot elért 3 versenyző között ugyanis holtverseny alakult ki, így 4 új kérdés megválaszolása után lehetett csak megállapítani a helyezési sorrendet.

A tapasztalatok összegezé-seként megállapítható, hogy az igazgató által maximálisan patronált tűzvédelmi szerve-zet eredményes munkát végez a dolgozók tűzvédelmi felvilá-gosításában.

Csiszár István t. szds.
Kaposvár

KÖZLEMÉNY

Ezúton értesítjük az 1949. január 8-tól március 26-ig tartott új-ti újonctanfolyam volt hallgatóit, hogy a 25 éves találkozózt 1974. rcius 23-án Budapesten tervezzük megtartani.

Kérjük évfolyamtársainkat, hogy részvétellüket Havas András alez. et-nál BM TOP 20—84 mell. melőbb jelentsék be.

SZERVEZŐ BIZOTTSÁG

EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK!

MEZŐ ISTVÁN t. szds.
(1924—1974)

A mohácsi városi és járási tűzoltó-parancsnokság őrségpa-rancsnoka súlyos betegsége kö-vetkeztében január 21-én el-hunyt. 1950 óta volt tűzoltó, mindvégig Baranya megyében. A mohácsi parancsnokságon 20 éven át teljesített szolgálatot. Munkáját mindig becsülettel és lelkiismeretesen látta el. Hozzá-tartozói és egykori munkatársai jelenlétében január 28-án he-lyezték örök nyugalomra a mo-hácsi központi temetőben.

FELDE JÓZSEF t. főtrm.
(1934—1974)

Január 7-én váratlanul elhunyt a Somogy megyei tűzoltó-pa-rancsnokság gépkocsivezetője, Szorgalmas, becsületes munká-jáért több esetben részesítették kitüntetésben, elismerésben. Az országos parancsnok az állami tűzoltóság halottjává nyilvánít-totta. Hozzá tartozói, parancsnokai, jelenlegi és egykori mun-katársai, barátai mély részvét-el kísérték utolsó útjára.

KUDRON JÁNOS önk. t. szds.
(1903—1974)

A kiskőrösi önkéntes tűzoltó-egyesület vezetőségi tagja ja-nuár 7-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. 1924 óta odaadó, hűséges tagja volt az egyesület-nek. Tűzoltói tevékenységét mind-denkor lelkiismeretesen végez-te, segített a bajba jutottakon. Önzetlen szolgálatáért tavaly a Tűzrendészeti Erem arany foko-zata kitüntetésben részesült. Az egyesület tagjai mély fájdalom-mal kísérték utolsó útjára.

ZSZINTES SOROK: 1. A TAR-TÜZEKNEL AZ EGES JEL-E ETŐL FÜGG. 12. Máz. 13. osszul. 14. Ha ezt mond az íkai, akkor igenel. 15. Fogalmi-öröm. 18. Rovar. 19. Beszélni l 20. Hosszú ideig ágyban ma-(két szó). 22. Óta betűl. 23. Az Z szerve, röv. 24. Gyulladás. 25. szárnyas. 26. Magyar cigaret-ta. 27. Kutyalak. 28. Nyugal-31. Az első osztályú áru jel-33. Negatív válasz. 35. Tv-fel-k (ék. hiány). 37. Hajóveszede-39. Keresztüliskik. 40. Férfi-41. Hamar értékesít (két szó). 43. bbn nyelven és-t jelent. 47. Zo-4. 49. Hajó azonos hangzó. 56. növény. 53. Nem elég! 54. Ag-

EGÓLEGES SOROK: 1. TAR-TÜZNEL — KEZDETEN — EK NAGY JELENTŐSÉGE 2. Kuglit, visszafelé. 3. Verés. émet betű. 5. Vágó azonos zól. 6. Halászszepszám. 7. Elfo-tó magyarázat (második betű 0). 8. Nyit páros betűl. 9. Szél-10. Puskába való (vidékie-11. Tartom. 15. TETŐ NELKÜ-ARTÁLYBAN A FOLYADÉK I ÉS GÁZAI E NELKÜL EG-16. A ZÁRT TARTÁLYBAN ELROBBANHAT, ÉS ANNAK LÉT LESZAKÍTHATJA. 17. fegy el. 20. Az egyetlen ehető v. 21. Gyümölcsfolyadék. 24. sak. 25/a. Személyes névmas. 26. 29. Az ÉVM régi röv. 30. folyadék van benne. 32. Ál-i teszik. 34. Mint 44. 35. Bol-garettafajta. 36. KUD. 38. Kés 42. Verskellék. 43. Logaritmus, i. Egészséges ital. 46. ... Club. ítézeti stílus. 49. Természetes i. 51. t. 52. Kicsinyítő. 54.

FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13							14				
15				16		17		18			
19			20				21		22		
23			24				25		26		
27			28	29		30			31	32	
33	34		35				36		37	38	
39							40				
41			42		43						
44	45		46		47				48		49
50		51		52		53			54		55

Négylábú. 53. Folyó vagy fa része, visszafelé...
Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 1., 15., 16.
Be kell küldeni továbbá a pon-tokkal megjelölt kockákban levő

betűkből összeállítható szót, azaz a mondat befejező szavát: a tartály fedelét a robbanás néha...

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Figyelem! Még részt vehet az éves pontversenyben.
Megfejtési határidő: 1974. március 5. K. I.

Az 1. számban megjelent keresz-rejtvény helyes megfejtése a követ-kező: FAKLYA- ES SUGÁRSZERÜ EGES: NYOMÁS; NÜVEKSZIK; FINOMÍTÓ; OLAJKÜTFURÁSK-NÁL.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: VESZÉLYEZTETI.

Könyvjutalmat nyertek: Hodosi Mihály, Szolnok; Halász Sámuelné, Budapest; Szentkirályi Lajos, Majs. A nyerményeket postán küld-jük el.

REJTVÉNYFEJTŐINK 1973. ÉVI PONTVERSENYEBEN AZ ÉRTEKE-LESKOR A KÖVETKEZŐ SORREND ALAKULT KI:

60 PONTOT ÉRTEK EL: Barna János, Budapest; Csaba Gyula, Bu-dapest; Horváth Sándor, Gődöllő; Kovács József, Mezőkeresztek; Nyi-ró Dezső, Budapest; Németh Mi-hály, Baja; Solymosi László, Buda-pest.

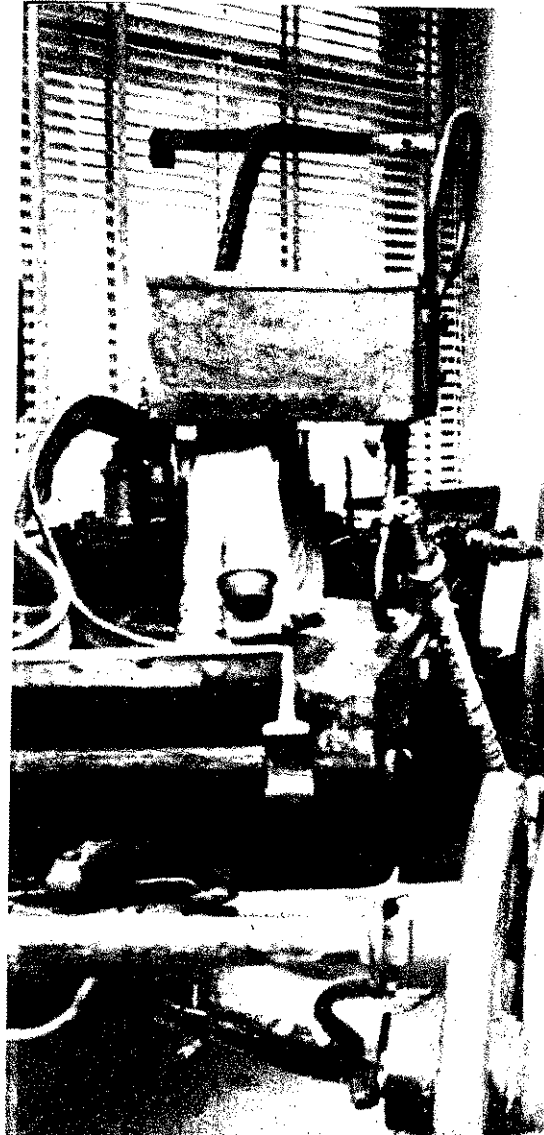
59 PONTOSAK: Bús György, Tár-nok; Fábán Sándor, Budapest; Fo-garasi Imréné, Baja; Geese István, Mezőkövesd; Gyuris István, Nyir-egyháza; Godó Anna, Baja; Lavati Miklós, Baja; Pető János, Budapest; Tóth Imre, Hódmezővásárhely.

58 PONTOSAK: Baksa Károly, Vác; Baksa Sándor, Vác; Varga Ló-rinc, Egerházasfalu.

A felsorolt rejtvényfejtőket szor-galmuk elismeréséül könyvcso-magjutalmazásban részesítjük. A cso-magokat postán juttatjuk el c-fűkre.

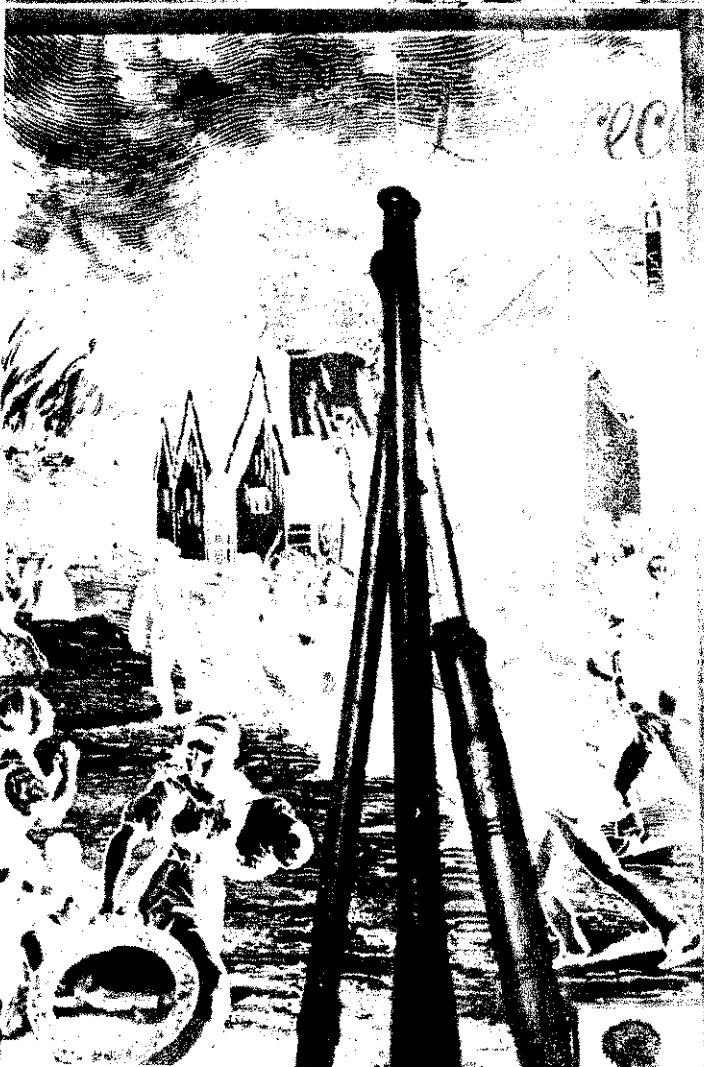
TÜZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkesztő és szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tábornok alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII., Széna közcs. János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: DR. PÁRKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számításmód: 43-20 151-1108
74.254/3-02 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató Postal irányítási számunk: 1081 Index 25 004

A BM Népköztársaságban a Magyar Népművelődési Társaság meglátogatta a Tüske Múzeumot (alapítványi támogatás mellett új látogatói kiállítások, Péterfy Árpád festménye, ami a múlt évben került a múzeum dírtároló elhelyezése miatt felújították és újrendezték a dírtárolók munkáját ismertető anyagot is (alás köpönt).

Kütvölgyi Mihály tájékoztató

Azok a ruhák, amelyek a múlt században a magyar népi viselet részei voltak, a Tüske Múzeumban a Magyar Népművelődési Társaság kiállításán láthatók. A ruhák a múlt században a magyar népi viselet részei voltak, a Tüske Múzeumban a Magyar Népművelődési Társaság kiállításán láthatók.

TÜZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata
XXVI. évf. 3. sz. 1974. március

gyakorlat az új raktányában

(folytatás a 10-11. oldalon)

ORSZÁGOS ÉRTEKEZLET

Február 26-án került sor a BM TOP hagyományos országos értekezletére a Belsőbiztonsági Minisztériumban. A tanácskozáson a megyei (fővárosi) parancsnokok és a BM TOP vezető beosztású munkatársai vettek részt. Megjelent és az elnökségben helyet foglalt **Körösi György** vezérőrnagy, miniszterhelyettes. **Kotvász István**, az MSZMP KB munkatársa, dr. **Fonyó Gyula**, a Minisztérium Tanácsai Hivatalának főosztályvezetője.

A megjelenteket **Horváth Sándor** t. ezds., országos parancsnokhelyettes üdvözölte, majd **dr. Farkas György** tűzoltó vezérőrnagy, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka tartott beszámolót az állami tűzoltóság területi szerveinek és országos parancsnokságának elmúlt évi tevékenységéről.

BESZÁMOLÓJA bevezető részében az országos parancsnok elvtárs azokra az alapvető határozatokra és jogszabályokra emlékeztetett, amelyek végrehajtása az állami tűzoltóság területi szerveinek és a központi szakmai irányító apparátusnak fő feladatát képezte, majd vázlatos helyzetképet adott az új jogszabályok megjelenése óta eltelt időszakról. Említést tett néhány olyan központi intézkedésről, amelyekkel a parancsnokság a területi szervek kapcsolatos tájékozottságát kívánta növelni, s azt szándékozott elősegíteni, hogy az irányítás és végrehajtás elvi és gyakorlati módszerei mielőbb általánossá váljanak.

Utalt néhány olyan hiányosságra, amelyek egy-egy területen pillanatnyilag még neheztől az új munkastilus kialakulásának, majd kiemelt néhány, folyamatban levő olyan intézkedést, amelyek hatályba lépésével előbbre juthatunk a kibontakozás útján. Ezek közé sorolta az új jogszabályok végrehajtásában fontos láncszemet képező belügyminiszteri végrehajtási rendelettervezetet, amely jelenleg miniszteri szintű egyeztetésen van; az álla-

mi tűzoltóság tagjaira vonatkozó személyzeti hatáskörökről, valamint az önkéntes tűzoltók biztosításáról szóló belügyminiszteri-tanácsi hivatali együttes utasítást. Külön is kiemelte sorokból az EVM-mel együttesen kidolgozott, a középmagas és magasépületek-tűzvédelmére vonatkozó, ugyancsak egyeztetés alatt álló országos szabványt, a könnyűszerkezetes épületek tűzvédelmét szabályozó műszaki előírást, valamint az épületek tűzvédelmének korszerűsítéséről rendelkező kormány-előterjesztés kidolgozásában való részvételét.

Megállapította, hogy a népgazdaság tűzvédelmi helyzete – különösen az állami iparban – tovább fejlődött, kivéve az építőipart, ahol még további tennivalók szükségesegek a létesítés tűzvédelmi szabályainak megfelelő érvényesítésére, továbbá a szövetkezeti és a tanácsi ipart, ahol változatlanul jellemző a létesítmények korszerűtlensége és területi széttagoltsága.

KEDVEZŐNEK ÍTELTE MEG a mezőgazdaság tűzvédelmi körülményeit, jóllehet továbbra is problémát jelent az olajtűzelésű berendezések kezelő- és karbantartó személyzetének nem kielégítő tűzvédelmi szakképzettsége, valamint a betakarításnál és a tarlóégetésnél a vonatkozó tűzvédelmi szabályok figyelmen kívül hagyása.

A tűzkárstatisztikát elemezve megállapította, hogy a múlt évben 8400 tűz keletkezett az ország területén 117 millió forint kárértékkel. Az előző évihez képest mintegy 2000 a számszerű és kb. 10 millió forint a kárösszegebeni növekedés. Ez a jelenség elsősorban a mezőgazdaságban szembetűnő, s ebben Baranya, Bács-Kiskun, Borsod és Pest megyének volt meghatározó szerepe. A keletkezési okok között a dohányzás, az elektromos áram, a sugárzó hő, a gyermekjáték és a szabadban tüzelés volt a leggyakoribb.

Eredményesnek mondotta a tűzvizsgálati tevékenység alakulását, a tűzoltó- és rendőrszervek kapcsolatos együttműködését, valamint a tűzvédelmi propagandamunkát.

A szakhatósági tevékenységre rátérve arra figyelmeztetett, hogy egyes tervezők olyankor is a tűzvédelmi előírások megtartásáról nyilatkoznak az építési hatóság előtt, amikor valójában nem minden ilyen vonatkozású követelményt érvényesítettek. Ennek az a sajnálatos következménye, hogy a tűzvédelmi hatóság – egyre gyakrabban! – a használatbavételi eljárás során kénytelen észrevételezni a hiányosságokat, amelyek rendezése után munkálatokat, építési többletköltségeket okoz. A népgazdaság érdekében mindenképpen elejét kell vennünk az ilyen felesleges kiadásoknak – hangsúlyozta igen nyomatékosan –, s ezt a jövőben az érintett szervezetek a vonatkozó előírások megtartásával kell értekelniük.

A tűzvédelem fejlesztése és a tűzvédelmi kérdések tisztázása érdekében – más szervekkel közösen – végzett vizsgálatok, kísérletek közül megemlítette a nagy befogadóképességű raktárakban a könnyűhabbal olthatóságot továbbra is füst-, valamint hőérzékelő egységek jelzésre történő felhasználhatósága vizsgálatát; a faházak tűzvédelmére irányuló munkák folytatását; a sátorjellegű műanyag építmények használati behatárolását, tűzvédelmi igényeinek kialakítását és a vonatkozó tűzvédelmi szabályok kidolgozását.

ELISMERÉSEL SZÓLT a tűzvédelem társadalmi szervezeteinek, a községi és városi önkéntes, valamint a vállalati tűzoltók munkájáról, az önkéntes tűzoltóságok szervezeti életében tapasztalható fejlődésről s arról a hálás tükönytől, amelyet a területi pártbizottságok és pártbizottságok nyújtanak önkéntes tűzoltók politikai neveléséhez, s

Az értekezleten felszólalt **Körösi György** r. vörögy., belügyminiszter-helyettes

Dr. Farkas György t. vörögy., országos parancsnok tartott beszámolót

Az értekezlet elnöksége

ól, hogy ebből a KISZ-szervezetek is mind nagyobb szerepet vállalnak.

Megfelelően értékelte az ország mentő tűzvédelmi helyzetét, s kiemelte, hogy az állami tűzoltóegységek riasztása, vonulása általában gyors és fegyelmezett, beavatkozásuk edig zömében szakszerű és eredményes volt az elmúlt évben. Az ezt elősegítő tényezők közül fontosnak minősítette az önkéntes és államati tűzoltóságok, valamint a kölcsönös segítségnyújtásba bevont honvédségi, határrendészeti, munkásőri és rendőri egységek, továbbá a lakosság aktív részvételét.

A továbbiakat illetően nyomatékosan felhívta a figyelmet a működési tervben meghatározott vonulási kötelezettség végrehajtására, hangsúlyozva, hogy a vonulás kötelezettsége egyetlen a közigazgatási határoktól. Ez alól nincs felmentés, kánnyítás. A tűz elleni védekezés az állami tűzoltóság egész országra róó feladata, s ebből nem szakítható ki egyetlen szűk terület sem, valamiféle hamis ikálpatriotizmusból megítélve!

Ugyanehhez kapcsolódóan beszélt a tűzoltási technika fejlesztésének, a tűzoltás törvényi feltételei javításának fontosságáról, s azt körülményt, hogy az elhasználandó gépjárműfecskendők helyett jelentős számú TU-1 típusú közepkategóriájú fecskendőt gyártanak és adunk ki az állami tűzoltóság szerelvények, előrehaladónak értékelte. Egyúttal is megjegyezte, hogy az említett fejlődés lenére az önkéntes és vállamati tűzoltóságok és számos helyen nem rendelkeznek az apfelszerelést jelentő gépjárműfecskendőkkel, az állami egységek pedig a közepmagas magasházak tüzeinél szükséges mentőeszközeivel, a 30 és 45 méteres gépezetes létrával, korszerű, megfelelő oltási eredményt biztosító speciális szerekkel, továbbá az egyéb irelhárításhoz nélkülözhetetlen darus gépjárművekkel.

EREDMÉNYESNEK mondotta a hazai és külföldi oltóanyagokkal az év során végrehajtott gyakorlatokat és kísérleteket, s azt, hogy a hazai porgyártást is sikerült megoldani és a magas szintűnek megfelelő oltóanyagot előállítani. Számos vitatott és eddig kevésbé megoldott probléma tisztázását tették lehetővé a M-mel együtt – és külföldi cégek közreműködésével – 2000 és 8000 m²-es tűzfelületen végzett tűzoltási kísérletek.

A továbbiakban utalt a jelentős létszám-

felszólalók egyike: Kosteletzky Sándor tábornok, Baranya megyei parancsnok

hiányból adódó nehézségekre s annak minőségi pótlását és az utánpótlás intézményes alapképzését kiemelt feladatként határozta meg.

Jónak minősítette a személyi állomány erkölcsi-fegyelmi helyzetét, kiképzését és továbbképzését. Mint megállapította, növekedett a felkészültség színvonala, ami kedvezően hatott a megelőző és mentő tűzvédelmi tevékenységre. Pozitív példaként emelte ki a Bács-Kiskun, Heves, Győr-Sopron, Komárom és Szolnok megyei, valamint a fővárosi parancsnokságokat, ahol önállóan – pluszként! – módszertani útmutatók kiadásával, ilyen foglalkozások, tűzoltási gyakorlatok, tanfolyamok tartásával, szemléltető vetítéssel és szakmai vetélkedőkkel járultak hozzá a felkészültség fokozásához.

Rövid áttekintést adott tűzoltóságunk nemzetközi kapcsolatairól, mindenekelött a szocialista országok tűzoltószerveivel kialakult együttműködés bővüléséről, erősödéséről és kapcsolatok néhány konkrét tényéről.

A további tennivalók alapfeltételeként a X. kongresszus és az MSZMP KB szerveinkre vonatkozó határozataiból adódó feladatok, valamint az új jogszabályok és az ezekre épülő

további rendelkezésekben foglalt végrehajtását emelte ki.

Fontos tényezőnek jelölte meg az ágazati irányítás továbbfejlesztését, a központi akarat megfelelő érvényesítését, a területi parancsnokságok részéről a központi irányításnak adandó segítséget, az önállóság helyes értelmezését, gyakorlatát. Hasonlóan fontos feladatként szabta meg a tűzvédelem további társadalmisítását, ezen belül az önkéntesekkel való foglalkozást; az állami tűzoltók szolgálati rendszerének az üzemi dolgozók munkájához történő közelítése mielőbbi megoldását; a tiszt- és tiszthelyettesképzés színvonalának emelését, a felsőfokú tisztképzés folytatását.

A beszámolót követő vitában több parancsnok kért szót, s számos figyelemre és megvalósításra méltó javaslat hangzott el.

AZ ÉRTEKEZLETEN felszólalt Kőrösi György r. vör., belügyminiszter-helyettes elvtárs. Bevezetőben eredményesnek minősítette az állami tűzoltóság elmúlt évi tevékenységét, reálisnak az idei feladatok meghatá-

Kőrösi György r. vör., belügyminiszter-helyettes elvtárs.

zását, majd azzal folytatta, hogy pártunk és ormányunk vezetésével tovább erősödtek a zocialista tulajdonviszonyok; növekedett a nemzeti vagyon, s így egyre nagyobbak azok az értékek, amelyek megvédésében rendkívül nagy szerep hárul a tűzoltóságra is.

Mint mondotta, az eredményekről, a korábbiakhoz képest előrelépésről számol adó értékelés, valamint az elhangzott felszólalások egyértelműen tükrözték, hogy ma már az optimizmus hangján szólhatunk az állami tűzoltóság területi szerveinek tanácsai irányítás alá helyezéséről, mivel bebizonyosodott, hogy kormányunk helyes intézkedést tett ezzel. Hangzott: jóleső érzés, hogy minden érdekelt megértette: nem a szervezeti forma a lényeg, hanem az, hogy szükség van, és egyre nagyobb szükség lesz a tűzoltóságra, szerveinek mind komolyabb feladatokat kell megoldaniuk.

Az elért eredmények megszilárdításáért végzett munkáért, a további előrelépés sikeres megalapozásáért – hangzott – elismerés illeti meg az állami tűzoltóság egész személyi állományát, s megnyugtatónak tartja, hogy viszonylag rövid idő alatt sikerült területi szerveinek beilleszkedniük a tanácsok szervezetébe.

Rámutatott azonban, hogy a fejlődés természetesen velejárójaként továbbra is számolnunk kell bizonyos nehézségekkel és problémákkal, s időben fel kell készülni ezek megoldására.

Ezt követően a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló magas szintű jogszabályok jelentőségét méltatva, idézte azt az alapvető rendelkezést, amely szerint az állami tűzoltóság egységes alapokon szervezett és működő rendészeti szerv; központi szerve a Belügyminisztérium szerveként, területi szervei pedig tanácsai intézményekként működnek.

Ezzel összefüggésben említette meg, hogy a jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével alakították ki a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság jelenlegi szervezetét, s teremtették meg a központi ágazati irányítás személyi feltételeit.

E tevékenységben, akárcsak a területi szervekben – mondotta – bizonyos átmeneti nehézségeket okoz, hogy még nem jelent meg a BM végrehajtási rendelet, s ez annak tulajdonítható, hogy számos érintett szervevel kell egyeztetni az állásfoglalásokat. Kifejezte

reményét, hogy a közeljövőben sikerül megayorsítani és befejezni az előkészítés felelősségteljes munkáját.

Hozzátette azonban: mint minden más rendelkezés, ez sem tekinthető majd valamiféle olyan csodaszernek, amely megoldja az összes kapcsolatos problémákat. Eppen ellenkezőleg – mutatott rá –, közismert, hogy nagyon jó jogszabályok birtokában is lehet rosszul dolgozni és fordítva.

A TOVÁBBIÁKBAN arról szólt, hogy gazdagítani, fejleszteni szükséges azt a szép hagyományt, amelynek a szellemében dolgozó népünk széles rétegei társadalmi ügynek tekintik a tűzvédelmet. A további fejlődés másik igen fontos meghatározójaként értékelte, hogy a helyi párt- és állami szervek is igen lényegesnek tartják a tűzoltóság eredményes működését.

Ezt követően leszögezte: 1974-ben és az azt követő esztendőkből a tűzoltóság eredményes tevékenységének egyik alapvető kérdése a központi és a megyei irányítás összhangja és továbbfejlesztése. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az egész népgazdaság érdekeit figyelembe véve változatlanul meghatározó szerepe van és lesz a központi irányításnak. Ez érthető is, hiszen a tűzoltóság működése centralizált, a feladatok egységes értelmezése és végrehajtása nélkül egyszerűen elképzelhetetlen.

Nyomatékosan rámutatott, hogy a helyi érdekek mindenütt csak az országos érdekekkel összhangban s azoknak alárendelve érvényesülhetnek, és következetesen fel kell lépni az ezzel az elvvel ellentétes esetleges tendenciák ellen.

A miniszterhelyettes elvtárs ezután arról szólt, hogy tovább kell kutatni a létszáhiány megszüntetésének még kiaknázatlan lehetőségeit, még inkább stabilizálni szükséges a személyi állományt és szilárdítani erkölcsi-fegyelmi helyzetét.

A beszámolóban, valamint a hozzászólásokban elhangzottakra reflektálva jelentette ki: mihamarabb fel kell számolni azt a helytelen gyakorlatot, hogy némely tervezők és kivitelezők egyszerűen figyelmen kívül hagyják az alapvető tűzvédelmi rendelkezéseket, amivel

veszélyes helyzetet teremtenek, és felesleges kiadásokat okoznak a népgazdaságnak. Mint megjegyezte: az építőiparban bekövetkezett változások szükségessé tették, hogy kormányunk januárban megtárgyalja az épületek tűzvédelme korszerűsítésének kérdéseit, és megfelelő határozatokat hozzon az alapvető hiányosságok megszüntetésére. Ezzel kapcsolatban alapvető, hogy csak akkor lehet eredményeket adni a kötelező előírások teljesítése alól, ha azzal nem veszélyeztetnek emberéleteket. Ellenkező esetben még utólag is el kell végezni a szükséges munkálatokat. A kormányhatározat egyben arról is rendelkezett, hogy fejleszteni kell a tűzoltóság felszereltségét, és a tűzoltóságot fenntartó szervek pénzeszközeit az eddiginél nagyobb mértékben fordítsák erre a célra.

Felszólalása befejező részében eredményesnek értékelte a tanácskozást, és további sikeres munkát, erőt, egészséget kívánt részvevőknek s velük együtt a tűzoltóság egész személyi állományának.

KOTVASZ ISTVÁN elvtárs egyetértését fejezte ki a beszámoló tartalmi mondanivalójával, azt átfogónak, a helyzetet realisan tükrözőnek, elemzőnek értékelte.

Kiemelte, hogy a párt és a kormány vezetése nagyra becsüli a tűzoltóság munkáját, erőfeszítéseit, és azt anyagiakban is elismeri. Ehhez kapcsolódva jelentősnek minősítette a személyi állomány életszínvonalának javítása érdekében tett, valamint a technikai fejlesztést célzó intézkedéseket.

A további előrehaladás kulcsaként a gyorsuló élethez igazodó vezetési munka színvonalának emelését, az elemző, értékelő tevékenységet és a végrehajtás differenciált, következetes ellenőrzését, a gondolkodásban és a cselekvésben még egyaránt fellelhető bürokratizmus elleni határozott fellépést jelölte meg.

Külön is felhívta a figyelmet az ideológiai nevelés fontosságára, és tényként állapította meg, hogy a tűzoltó-pártszervezetek jól beilleszkedtek a tanácsai pártapparátusba.

Az országos értekezlet a vezérőrnagy elvtárs felszólalásokra adott válaszával ért véget.

Az értekezlet részvevőinek egy csoportja

„A lányok, asszonyok szerepe a tűzvédelemben nálunk létfontosságú”

Beszélgetés Vég József nével, a Pamutfonóipari Vállalat vezérigazgatójával

— Általános vélemény szerint eddig évről évre kedvezőbben alakult a tűzvédelmi helyzet a vállalat gyáraiban. Mi az, amit ennek érdekében tenni igyekeztek?

— Mindenekelőtt le kell szögezni, hogy vállalatunk megalakulásakor annak idején ilyen vonatkozásban gazdag örökségre támaszkodhattunk. Gyárainkban sok évtizedes hagyományai vannak a tűzvédelem kiemelt szerepének, vállalati tűzoltóságaink is általában több évtizedes múltra tekinthetnek vissza.

Immár több mint egy évtizeddel ezelőtt arra törekedtünk, hogy az akkor új szervezeti keretek között is igyekezzünk gyarapítani ezt a szép örökséget, felkarolni a vezetők meg a tűzvédelmi aktívák kezdeményező-készségét, de azt is elő kívántuk segíteni, hogy a jó megoldásokat mindenütt megismerjék, és lehetőség szerint alkalmazzák is.

Így vált általánossá például, hogy tabló, kis kiállítások segítségével tűzoltóversenyeink a megelőző tűzvédelem fontosságát is tudatosítják, így került sor a különféle tűzvédelmi hetek, hónapok gyárankénti megrendezésére. Azzal is igyekezzünk előmozdítani a tapasztalatcserét, hogy a főkönyvelőkből, főtechnológusokból, műszaki osztályvezetőkből és energetikusokból álló gyári tűzvédelmi bizottságok havi továbbképzéseit rendszeresen más-más gyárunkban rendezzük meg, és a foglalkozásokat követően mindig közösen megtekintenek valamilyen tűzvédelmi rendezvényt, például háziversenyt vagy vizsgáztatást stb.

A gyárak párt-, szakszervezeti és gazdasági vezetői valamennyi tűzoltói jellegű eseményen megjelennek, és a rendezvényt követően igen szívélyesen elbeszélgetnek a tűzvédelmi aktívákkal. Emellett messze-menő erkölcsi és anyagi támogatásban részesítik a tevékenységüket, ami különben jól felfogott érdekünk is, hiszen ha úgy tetszik, ez még mindig jóval kevesebbe kerül, mint egy kisebb tűz, amelynek a járulékos veszteségei termelésünk sajátosságaiból adódóan milliós összegekre rúghatnak.

Habár a kötelezően előírtnál lényegesen nagyobb létszámú vállalati tűzoltó tevékenykedik gyárunkban, a dolgozók alapos oktatására is igyekeznek kellő gondot

fordítani. Így például minden újonnan belépő nyomtatott tűzvédelmi útmutatót kap.

Közös törekvéseink, úgy érzem, a tűzesetek számának és kárértékének kedvező alakulásában is tükröződnek. Az 1969-es 20-hoz képest például 1973-ban 5 tűzünk volt, méghozzá túlnyomórészt kár nélküliek.

Mindez persze egy már lezárt időszak értékelése, s nem valamiféle „előrejelzés-ként” említettem, hiszen e munkában mindig a veszélyforrások a meghatározó tényezők. Emellett a bekövetkezett és várható technológiai változások a jelenleginél is nagyobb körültekintést igényelnek.

— **A vállalat dolgozóinak mintegy háromnegyede asszony és lány. Ők hogyan veszik ki a részüket a tűzvédelemből?**

— A lányok, asszonyok szerepe a tűzvédelemben nálunk létfontosságú: A jelenlegi 59 tűzoltórajunkból például 32 női. Igen nagyna értékelem, hogy ezek nemcsak a versenyeken jeleskednek, hanem a megelőzésből, sőt nemegyszer az oltásból is igazán derékasan veszik ki a részüket.

Valamennyien nagyon büszkék vagyunk kaposvári gyárunk női csapatának nagyszerű nemzetközi versenyszereplésére is, amivel egész vállalatunk jó hírnevét is gazdagították.

Habár személy szerint nem vagyok valamiféle „katonás” alkat, nagyon meghatott ezeknek a fiatal lányoknak, jókedvűen vállalt katonás magatartása, és az, ahogyan szeretik a tűzoltó-egyenruhát. Igaz, nagyon jól is festenek benne. Női szemmel persze észrevettem, hogy a pályára lépés előtt még odahaza minden lány igazított valamit rajta.

A verseny az ő számukra egy kicsit játék és szórakozás is, de annál komolyabban veszik a szolgálatot. Éppenséggel nem véletlen, hogy sokszor éppen ezek a lányok figyelnek fel leghamarabb a tűzre, talpraesettségük jó néhány komolyabb bajt előzött meg.

Emellett azt is bátran kijelenthetem, hogy a tűzoltógyakorlatok sportolási lehetőségként is igen jó hatással vannak a fiatal munkásnők szervezetére. A vállalati tűzoltóság kötelékébe való tartozás tudata pedig a termelőmunkájukban is igen előnyösen érezteti a hatását.

Női dolgozóink a tűzvédelem más területein is jól megállják a helyüket. Lőrinci

gyárunkban például Fábán Antalné, a váciiban pedig Zakár Istvánné a tűzvédelem előadó. S jóllehet, már nyugdíjas, újpesti cérnagyárunk egykori igazgatója: Kozák Tiborné az ügy iránti lelkesedésével és hozzáértésével az egész gyára tűzvédelmének fellendítésében is hervadhatalom érdemeket szerzett, személy szerint én is igen sokat tanultam tőle.

— **Nagyarányú rekonstrukció fejeződik be hamarosan a vállalatnál. Vélemény szerint ennek milyen tűzvédelmi kihatásai lesznek?**

— 300 milliós hitelből és 100 milliós vállalati fejlesztésből mindegyik gyárunk termelése korszerűsödik. Az első tapasztalatok arra figyelmeztetnek azonban, hogy a termelés fejlesztése nem mindig jár együtt a tűzvédelmi körülmények javulásával, sőt olyan eset is előfordult, amikor éppen tűzvédelmi okokból le kellett állítanunk egy új gépsor működését. Az új gépek beállításával a technológiai folyamatok is változnak. Így például növekszik a műszálas anyagok feldolgozása, ami ugyancsak növeli a veszélyt.

Mindez a korábbinál jóval nagyobb óvatosságot követel. Mindenütt igényeljük az illetékes tűzoltó-parancsnokságok segítségét a szükséges biztonsági előírások kidolgozásához.

Balázs József igazgatási főosztályvezető és Vécsei Miklós tűzvédelmi előadó széles körű önállósággal irányítják a kapcsolatos vállalati tennivalók elvégzését. Engedjék meg, hogy röviden róluk is szóljak. Gazdag tapasztalataik, lelkesedésük igen jól kamatozik a mindennapi munkában. Mint vezérigazgató természetesen személyesen felelős vagyok vállalatunk tűzvédelmi helyzetéért. Úgy vélem azonban, hogy akkor élek helyesen a velejárá jogokkal és köteleességekkel, ha ők és velük együtt a tűzvédelemért munkálkodó valamennyi vezetőnk és munkatársunk a maga területén kellő hatáskört és önállóságot élvez.

S ha a jövőben is ügyelünk arra, hogy egyetlen hasznos kezdeményezés se sikadjon el, és egyetlen észrevétel se maradjon megválaszolatlanul, akkor továbbra is szívesen vállalt feladat lesz a tűzvédelmi munkában való részvétel minden munkatársunk számára. (g)

A tűzmegeelőzéssel kapcsolatos kérdések, hatósági tevékenység

Írta: Puskás Ernő tű. szds.

A jogszabályainkról szóló cikksorozat következő és egyben befejező részében a tűzmegeelőzéssel kapcsolatos kérdésekről és a hatósági tevékenységről kívánok felvetni néhány gondolatot.

A tűzmegeelőzés

E cikksorozat írói már említették jogszabályaink azon fontos rendelkezését, mely szerint „A tűzvédelmi feladatokat a tűzoltóság, továbbá feladatkörükben a költségvetési szervek, az állami vállalatok, a szövetkezetek, az egyéb gazdálkodó szervek, a társadalmi szervezetek és más jogi személyek – az állampolgárok közreműködésével – látják el.” A korábbi jogszabályok is hártottak tűzvédelmi feladatokat a tanácsokra, egyes szervekre és szervezetekre, hatályos jogszabályaink szerint azonban e feladatok tartalma lényegesen változott, kibővült, a tűzvédelem az egész társadalom feladatává vált.

Tekintettel arra, hogy a tűzmegeelőzés szerves része a tűzvédelemnek, a tűzoltóság mellett a jogszabályban meghatározott szervezeteknek, szervezeteknek és jogi személyeknek e téren is számos új feladatot kell végrehajtaniuk. Többek között fontos feladat a tűzmegeelőzéssel kapcsolatos szabályozási tevékenység. A hatályos jogszabályokból egyértelműen adódik, hogy az általános érvényű, anyagi jellegű tűzvédelmi szabályok megállapítása, illetőleg esetenként az abban történő aktív közreműködés (jogszabályban, állami és ágazati szabványban stb., valamint egyedi esetekben – eseti előírás – tűzvédelmi határozatban) elsődlegesen a tűzoltóság feladata.

A 14/1973. (VI. 2.) MT számú rendelet 21. § (2) bekezdése szelészíti a szabályozási feladatokat ellátók körét, és a következők szerint rendelkezik:

„Az általánosan alkalmazott vagy általánosan újonnan bevezetésre kerülő anyag, szerkezet, gép, berendezés, technológia tűzvédelmi előírásait – általános előírás hiányában – az irányítása, illetőleg felügyelete alá tartozó ágazatban a miniszter, a belügyminiszterrel egyetértésben állapítja meg. Egyedi alkalmazás esetén a tűzvédelmi előírások megállapítása az illetékes tűzvédelmi hatóság feladata.”

E rendelkezés alapján tehát – a tűzoltóságon túl – az ágazati miniszter is végez tűzmegeelőzéssel kapcsolatos szabályozási tevékenységet, de tulajdonképpen a vállalat igazgatója (vezetője) is akkor, amikor a helyi adottságok és körülmények miatt szigorúbb intézkedést, illetőleg előírást tesz az általános érvényű tűzvédelmi szabályoknál és eseti tűzvédelmi előírásoknál.

A tűzmegeelőzési és ezzel összefüggésben a szabályozási feladatokat ellátók körének bővítését a gyakorlati élet igénye vetette fel. A technikai fejlődés szinte napról napra új eredményeket produkál, ami nem teszi lehetővé, hogy a tűzmegeelőzésre vonatkozó általános érvényű anyagi szabályok minden részterületről rendelkezzenek.

Az ilyen szabályozásra való törekvés helytelen is volna, és nem is várható. Sokkal célszerűbb és időállóbb az olyan szabályozás, amelyben a tulajdonképpeni szakmai igény fogalmazódik meg, és amely tágabb teret nyit a korábbiaktól annak kielégítési módjaira, és ezzel ugyanakkor lehetővé teszi az egyes részterületek megfelelő szintű – minisztériumok, országos hatáskörű szervek stb. részéről történő – szabályozását is.

A jogszabályok a költségvetési szervek, az állami vállalatok, a szövetkezetek és egyéb gazdálkodó szervek, valamint a társadalmi szervezetek és más jogi személyek feladatává teszik, hogy külön rendelkezés nélkül is gondoskodniuk kell a tűzvédelmi szabályok érvényre juttatásáról és a tűzvédelem fejlesztéséről. Szeretném kiemelni a tűzvédelem fejlesztésére vonatkozó kötelezettséget, annál is inkább, miután ez új tartalommal fogalmazódott meg a jogszabályban. A tűzvédelem fejlesztésére vonatkozó tevékenység természetesen nem korlátozódhat csupán a korszerű mentő tűzvédelmi felszerelések beszerzésére.

A tűzmegeelőzésnek ugyanis szintén megvannak a maga sajátos fejlesztési és kutatási igényei. Nagy volumenű kutatási, fejlesztési feladatok végrehajtására véleményem szerint önmagában egyetlen szerv sem képes, főleg akkor nem, ha a kutatási eredménynek a népgazdaság valamennyi ágazatában célszerűen alkalmazható tűzmegeelőzési szabálynak kell lennie.

Ahhoz tehát, hogy a tűzmegeelőzésben – többek között – korszerű mértelezési és számítási eljárásokat, a mentő tűzvédelemben pedig

magas hatásfokkal működő felszereléseket tudjunk alkalmazni, több érdekelt szerv összehangolt kutatómunkája szükséges. A rendelkezések szerint a minisztériumok és az országos hatáskörű szervek tűzvédelmi kutatómunkáját a Belügyminisztérium Tűzoltóság országos parancsnoka irányítja, koordinálja. Az országos érvényű és általános jellegű tűzmegeelőzéssel kapcsolatos szabályok kialakítása, a mentő tűzvédelmi felszerelések fejlesztése stb. magától értetődően szükségessé teszi az ilyen szintű irányítást és koordinálást. Véleményem szerint azonban nagyon helyes lenne, ha a részükre meghatározott szabályozási körben az alsóbb szintű tűzoltó-parancsnokságok is jobban támaszkodnának a helyi kutatóintézetek, egyetemek segítségére és tanácsaira.

Ugyancsak új gondolatként fogalmazódott meg a hatályos jogszabályban a tűzvédelmi szakvizsga tételére vonatkozó kötelezettség egyes foglalkozási ágazatokban, illetve munkakörökben. Számos igen vesélyes munkafolyamat, valamint az egyes anyagi szabályok végrehajtására vonatkozó olyan felülvizsgálati és ellenőrzési tevékenység akad, ahol a dolgozók csupán általános tűzvédelmi oktatása a gyakorlati tapasztalatok szerint kevésnek bizonyult a biztonságos munkavégzéshez.

Ezért indokolt, hogy az említett munkaterületen, illetve feladat körben dolgozók alapos, minden rész kérdésre is kiterjedő tűzvédelmi oktatásban részesüljenek, megfelelő tűzvédelmi gyakorlati tapasztalatot szerezzenek, és szakvizsgán adjanak számot felkészültségükről. A foglalkozási ágazatok, munkakörök, valamint a szakvizsga anyagának és rendjének elveit várhatóan a BM rendelet szabályozza majd.

A tűzmegeelőzési feladatok végrehajtásában rendkívül nagy szerepe van a tűzvédelmi szervezetnek. Ezért, érthető módon, a jogszabályokban nem új gondolat az e szervezet létrehozására vonatkozó kötelezettség. A korábbi jogszabályok alapján létrehozott tűzvédelmi szervezet tevékenységének eredményeit, tapasztalatait felhasználva előreláthatóan ugyancsak a BM-rendeletben kerülnek meghatározásra a tűzvédelmi szervezet működésének elvei.

Hatósági tevékenység

A tűzvédelmi hatósági jogköröket illetően a jogszabályok rendelkezéseivel – a szabályozási tevékenység kivételével – nem hoztak alapvető változást a hatósági tevékenység végzésében, a garanciális rendelkezések tekintetében azonban igen.

A hatósági jogkört az állami tűzoltóság gyakorolja, és jogkör – jogszabályban megállapított kivétellel – minden tűzvédelmi ügy kiterjed. A jogszabályban megállapított kivételt a minisztertanács rendelet 19. § (1) bekezdése teszi, amikor a Honvédelmi Minisztérium létesítményeit, valamint a bányák föld alatti részével kapcsolatos ügyeket kivonja a tűzvédelmi hatóság jogköréből.

Az 1973. évi 13. sz. törvényerejű rendelet 15. §-ához – mely tűzvédelmi hatósági jogkört szabályozza – kapcsolódik a 14/1973. (VI. 2.) MT sz. rendelet 19. §-a. E szakaszban tételesen fel van sorolva azok a jogosítványok, melyek az állami tűzoltóság hatósági jogkörébe tartoznak, s melyek gyakorlásával az e jogkörből adó feladatokat végrehajtják.

A szemle célja változatlanul a tűzvédelmi helyzet szabályozása: míg az ellenőrzés a tűzvédelmi szabályok, előírások folyamatos megfigyelésének ellenőrzése, szükség esetén a felelősségre vonás kezdeményezése.

A korábbiaktól bizonyos mértékig eltérően tartalmazzák a jogszabályok a tűzvédelmi hatóságoknak a határozathozatalra vonatkozó jogosítványait.

A tűzvédelmi hatóság „... határozatban tűzvédelmi kötelezettséget állapít meg...”. Itt nyilvánvaló a jogalkotó azon szándéka, hogy a kötelezettség megállapítása ne korlátozódjon csupán a használati előírásokra, mint ahogy azt a korábbi jogszabály tartalmazta, hanem a tűzvédelmi hatóság – szükség esetén – létesítési előírásokat is tehet.

Ezzel számos gyakorlati probléma oldható meg, elsősorban a tűzvédelmet is érintő olyan ügyekben, amelyek nem tartoznak a hatóság vagy szerv jogkörébe.

További felhatalmazást ad a jogszabály a tűzvédelmi hatóság

MOSZKVAI képeslap

Mint ismeretes, fiatal tűzoltósztetek tanulnak Moszkvában, a Szovjetunió Belügyminisztériuma Főiskolájának tűzrendészeti, műszaki és tűzbiztonsági mérnökképző tagozatán.

Ez a néhány felvétel az első félévi vizsgák előtt készült, s mire eljutott hozzánk, már arról is beszámolhatunk, hogy mind az öten sikeresen le is vizsgáztak.

Képeinken: 1. Pfeiffer Márton t. alhdgy. és Balla Géza hdgy. 2. Ez sem éppen könnyű feladat, olvashatjuk le Tarjányn István és Nagy Tibor hdgy.-ok arcáról. 3. Vajon ez is vizsgafeladat lesz? 4. Egy kis konzultáció, közepén Szilaj István hdgy.

amikor úgy rendelkezik, hogy „...határozatban... a tűzvé- szabályok alól – jogszabályban és szabványban meghatározott en – más, hasonló biztonságot nyújtó előírások mellett felt- , illetőleg eltérést engedélyez.” Szabványban meghatározott en a tűzvédelmi hatóságok már évek óta gyakorolták ezt a jo- nyt, arra viszont korábban nem volt lehetőség, hogy más jog- i rendelkezések végrehajtása alól is felmentést adjanak, vagy engedélyezzenek. Várható azonban, hogy a belügyminiszteri ijtási rendelet a felmentés megadását, illetőleg az eltérés enzését meghatározott esetekben a II. fokú tűzvédelmi hatóság, a BM TOP hatáskörébe utalja.

tűzvédelmi hatóságok évek óta eredményesen alkalmazzák a izációt, ami a tűzvédelmi rendelkezések érvényesülését akadá- örülmények felszámolására, illetőleg megszüntetésére irányult. n jellegű tevékenységnek teremt jogszabályi alapot a 14/1973. MT számú rendelet 19. § (2) bekezdés c) pontja.

jogszabályok egyszerűsítették a közvetlen tűzveszély esetén kö- s eljárást. Korábban az üzemeltetés teljes vagy részleges szű- éséről a felettes szervek előzetes hozzájárulása után intézked- a tűzvédelmi hatóság. Most viszont a tűzvédelmi követelmények isítéség – előzetes hozzájárulás nélkül is – szüneteltethetik az tetést, a tevékenység folytatását, az anyagok tárolását. A ren- sből nyilvánvaló a jogalkotó szándéka, mivel a közvetlen tűz- anásveszélyes állapot megszüntetése azonnali intézkedést igé- vonatkozó rendelkezések alkalmazása természetesen igen nagy intést követel, hiszen az üzemeltetés vagy a tevékenység foly- ak indokolatlan szüneteltetése kárt okozhat a népgazda-

korábbiakhoz képest új az a rendelkezés is, mely szerint a tűz- hatóság „A tűz- vagy robbanásveszélyes munkahelyeken azt azót, aki a tűzvédelmi előírásokat, illetőleg a tűzoltóeszközök atát nem ismeri, a szükséges ismeretek megszerzéséig a mun- istól eltilthatja.” Ez a rendelkezés más oldalról is megfogal- tt, nevezetesen a munkáltatók kötelezettségeként, minthogy a meretek megszerzéséig az adott munkakörben nem foglalkoz- ik a munkakörhöz szükséges tűzvédelmi rendelkezéseket nem dolgozókat. E kétoldalú, egyrészt a munkáltatóval szemben tséget megállapító, másrészt a tűzvédelmi hatóság számára ányt adó rendelkezés hosszú idő óta fennálló problémát old liztosítók az eddignél hatékonyabb tűzvédelmi oktatásnak, resztül a megelőző tűzvédelmi használati szabályok érvényesü- , és hozzájárul a dolgozók munkahelyi tűzvédelmi fegyelmének hoz is.

tűzvizsgálat tartására vonatkozó kötelezettség a korábbihoz ké- m jelent változást. A gyakorlati élet igazolta azonban, hogy es a tűzvizsgálati eljárást szabályozó hatályos rendelkezések gálata, korszerűsítése, amire – várhatóan – a miniszteri szintű ályban kerül sor.

ogszabályok rendelkezése szerint tüzesetről jogi személyek ré- kérésükre – a tűzvédelmi hatóság tűzvizsgálati jegyzőkönyv- xt ad ki. Felmerülhet a kérdés, hogy a magánszemélyt ért tűz- tén – amennyiben biztosítással rendelkezik – ki igazolja majd, tűz keletkezésével kapcsolatban sem szándékosság, sem súlyos anság nem terheli a károsultat. A hatályos rendelkezésből egy- vé vált, hogy „hatósági bizonyítvány”, melynek alapján a biz- orábban a magánszemély kárát rendezte, a tűzvédelmi ható-

ság részéről nem adható ki. A jogalkotó szándéka a rendelkezésből adódóan nyilvánvaló, tekintettel arra, hogy a biztosítással, illetőleg a biztosító tevékenységével összefüggő szabályokat tartalmazó Pol- gári Törvénykönyv az Állami Biztosító feladatává teszi a szándékosság és súlyos gondatlanság bizonyítását, aminek alapján a kártalanítás megtagadható.

Új rendelkezés az a jogosítvány, hogy a tűzvédelmi hatóság a tűz keletkezési okának bizonyítására szolgáló dolgokat lefoglalhatja. A kapcsolatos eljárási szabályokat – várhatóan – a belügyminiszteri rendelet állapítja meg.

A tűzvédelmi követelmények, valamint a tűz keletkezési okának megállapításához történő szakértői igénybevétel, továbbá felkérésre történő szakvéleményadás nem új gondolat, lényegében megfelel a korábbi gyakorlatnak. Szükségesnek tartom azonban felhívni a figyel- met arra, hogy hatályos jogszabályaink a tűzvédelmi hatóság ható- sági jogkörébe teszik a szakvéleményadást, ami a korábbi rendelke- zésektől eltérő, ezért az erre vonatkozó részletesebb szabályozást elő- reláthatólag ugyancsak a belügyminiszteri rendelet tartalmazza majd. Lényeges az állami tűzoltóság tűzvédelmi ügyekkel kapcsolatos szak- értői közreműködésére vonatkozó rendelkezés is, annál is inkább, mert az ilyen jellegű tevékenységről a korábbi jogszabályok nem rendelkeztek.

Szeretném felhívni a Tisztelt Olvasók figyelmét arra is, hogy a ha- tályos jogszabályban megfogalmazódott tűzvédelmi szakértői közre- működés alapvetően különbözik az 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendelet. 25. §-ában szabályozott szakértői tevékenységtől, mivel ez tartalmát il- letően az 1035/1967. Konm. számú határozat megjelenése óta a szak- hatósági hozzájárulás körébe tartozó feladat. A tűzvédelmi szakértői közreműködés részletes szabályait – várhatóan – a belügyminiszteri végrehajtási rendelet határozza majd meg.

A jogszabályok nem változtatták meg az állami tűzoltóság ható- sági fórumrendszerét. A szakhatósági fórumrendszer a jogszabályok nem tartalmazzzák, miután annak rendezése egyrészt a BM rendelet feladata, másrészt pedig a különféle engedélyezési eljárások szabá- lyozása tárgyában kiadott jogszabályok rögzítik.

A tűzvédelmet érintő engedélyezési eljárásokban az állami tűz- oltóság szakhatóságként, olyan ügyekben pedig, amelyekben nem ha- tóságként vagy szakhatóságként jár el szakértőként működik közre.

A jogszabályok tanulmányozása közben kérdésként felmerülhet, hogy milyen minőségben jár el a tűzoltóság akkor, amikor pl. enge- délyezési eljárásról van szó, az adott ügy tűzvédelmet érint, és a jog- szabály nem határoz meg engedélyező hatóságot. A jogszabályok ilyen esetre valóban nem rendelkeznek, azonban tekintettel arra, hogy a gyakorlati életben számos ilyen ügy adódik, e kérdés rendezése ugyan- csak a miniszteri szintű jogszabályban várható.

A jogszabályok nem tartalmaznak rendelkezést a különböző szintű tűzvédelmi hatóságok illetékességére, nem utalnak a hatósági tevé- kenységgel összefüggő jogorvoslatra stb. Szeretném felhívni a figyel- met a törvényerejű rendelet 17. §-ában foglaltakra, mely szerint „A tűzvédelmi hatósági ügyekben az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló rendelkezéseket kell alkalmazni.” Ugyanis az állam- igazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény tartalmazza az általános illetékességre, a jogorvoslatra és még számos más olyan kérdésre a megfelelő szabályozást, mely a tűzvédelmi ha- tósági ügyek intézése során felmerül. Jogszabályaink ezért nem ren- delkeznek erről külön, a kettős szabályozás elkerülése végett.

Tűzoltási kísérlet 8000 m²-es tűzfelületen

4

A TŰZOLTÁSTECHNIKAI TANULSÁGOK ÖSSZEFOGLALÁSA

- A Light Water 60%-os oldatban alkalmas nagy felületű tűveszélyesfolyadék-égések oltására.

- A mobil tűzoltóeszközöket habágyúk, kézi habsugárcsövek formájában kell készenlétben tartani.

- 5000-6000 l/p teljesítményű, habbal oltó gépjárművek beszerzése ajánlatos, mivel a legalacsonyabb létszámmal viszonylag ezekkel lehetséges a nagy felületű tüzek megfékezése.

- A nagy teljesítményű habfolyató kifejlesztése is sürgősen indokolt.

- A habágyúk teljesítményében a 3000 l/p körüli az optimális.

A kísérletek értékeléséből és egyéb gazdasági és műszaki szempontok összevetésével alakítottuk ki kapcsolatos javaslatainkat.

A tűzoltási kísérlet tanulságai alapján folyamatba tett intézkedések

Az ismertetett tűzoltási kísérlet és az azt megelőző kutató- és kísérleti munkák eredményének alapján a Tiszai Finomító tartályparkjában épülő 60 ezer m³-es tartályok létesítésével kapcsolatosan javaslatot dolgoztunk ki a tűzvédelmi követelményekre. A BM TOP álláspontja a 20 000-60 000 m³ befogadóképességű, úszótetős tűzveszélyesfolyadék-tartályok építésére a következő:

1 A Tiszai Finomító területén létesülő 20 000-60 000 m³ befogadóképességű, úszótetős tűzveszélyesfolyadék-tároló tartályok felfogótereinek (védőgödör) tűzoltására mobil tűzoltóeszközöket kell tervezni, beszerezni és készenlétben tartani.

A mobil tűzoltóeszközök teljesítményére irányadó szempontok:

A habbal oltó gépjárművek szivattyúteljesítménye 5000 l/p, az alkalmazandó habágyúk 2500 l/p, a kéziszerveléyek pedig 800 l/p körül legyen.

2 12 att nyomású tűzvíz-hálózatot kell létesíteni a tartályparkban, mely 5 l/m²/perc + 20% tartalék vízmennyiséget képes szolgáltatni. Mértékadó tűzfelület a legnagyobb felfogótér és kiegészítő felfogótér együttes területe.

A 12 att nyomású tűzvíz-hálózat lehe-

tőve teszi, hogy a habbal oltó gépjárművek vízszivattyúinak beiktatása nélkül úgy oltanak, hogy a habbal oltó gépjármű csak a habképző anyag adagolását végzi. Így a beépített vízszivattyú teljesítményénél nagyobb habképző oldat teljesítmény érhető el egy-egy habbal oltóval. Az új, nagy teljesítményű habbal oltó gépjárművek olyan technikai megoldással készülnek, hogy habképzőanyag-adagoló szivattyúik 6500-10 000 l/p 4-60%-os habképző oldatot képesek előállítani, ha 12 att-n kapják a víznyomást.

Az október 11-i kísérlet során 3 l/m²/perc volt az oltási intenzitás. A kísérlet során ezt nem találtuk kielégítőnek, mert mint láttuk, egy habágyú kiesése is veszélyeztette, illetve meghiúsította az akció sikerét. Az 5 l/m²/perc oldatintenzitást protein bázisú habképző anyag alkalmazása esetén is kielégítőnek tartjuk, ahogyan ez az előkészületek során 2000 m²-es tűzfelületen beigazolódott. LW alkalmazása során az 5 l/m²/perc, véleményem szerint, kellő biztonsági tartalékat ad. A további 20% viszont a mobil oltóeszközök és a beavatkozó tűzoltók vízzel való hűtéséhez szükséges.

3 Az úszófedeles tartályokat is el kell látni palásthűtő berendezéssel, amely szakaszolható kivitelben készülhet.

A palásthűtés vízszükségletét az égő és a szomszédos tartályokra természetesen az oltóvízszükségleten felül kell biztosítani - mégpedig a teljes tartálypalástra - a kapcsolatos szabvány előírásainak megfelelő intenzitással. Az a lehetőség, hogy a palásthűtés vízellátását szakaszolni lehet, tűz alkalmával jelentős vízmegtakarítást eredményezhet a nem égő tartályok esetében, mert a tüztől árnyékolt oldalon nem kell működtetni a szomszédos tartályok palásthűtését.

4 A tartályban keletkező tűz oltására beépített, félstabil, habbal oltó berendezést kell létesíteni a vonatkozó szabvány előírásai szerint. Itt a mértékadó tűzfelület az a környürfelület, amit a tartály palástja és az úszótető külső kerülete határol. Ez az ún. tömítőtér, ahol a tetőtömítő sérülése esetén szabad tűzfelület képződhet.

Követelmény, hogy a félstabil, beépített sugárcsövek a kerületen ne legyenek

egymástól 20 méternél nagyobb távolságra. (Ez 11 db sugárcsövet jelent, 72 m Ø-jű tartály 226 méteres kerületével.) Kísérleteinkben eddig nem vizsgáltunk egyéb megoldást a tartálytűz oltására. Célunk, hogy e kísérletek folytatása során olyan mobil oltási lehetőséget és felszerelést találjunk, melyek alkalmazásával megelőzhetnénk a beépített sugárcsöveket és azok csövezetéseiket.

5 A 20 000-60 000 m³-es úszótetős tartályok telepítésekor az MS 9999 T szabványtervezetet kell figyelmen kívül hagyni, azonban csak az egysoros elrendezéshez adtunk hozzájárulást. Egy ilyen tartályba legfeljebb 4 db tartály telepíthető (függetlenül a térfogattól.)

Ezt a körülményt támasztja alá a kísérlet is, amely azt tanúsítja, hogy nagy felületű védőgödörtűzet legalább két, szemben levő oldalról meg kell közelíteni. Így egy kedvezőtlen irányból feltehetően nem hiúsíthatja meg az oltást. A négyzetes elrendezésben telepített tartályok esetében viszont nem szükséges a két, szemben levő oldalról történő megközelítés, ezért ez a telepítési mód tűz esetén veszélyesebb lehet.

6 A tartályokat külön védőgödör (felfogótér) kell elhelyezni. Megoldott az ún. kiegészítő felfogótér megoldás, amikor egy kiegészítő felfogótér tartozik két szomszédos tartály között. A tartály felfogóterének meg kell lennie a tartály térfogatának 100% és az oltóhabnak is elegendő térfogatú szükséges a védőgödörben.

7 A tartályokat úgy kell telepíteni, hogy technológiai vezetéseiket és a tartály habbal oltó csövezetéseiket pedig szükséges elhelyezni, hogy legalább oldalról - a védőtöltés lábáig - oltó-gépjárművel meg lehessen közelíteni a felfogótereket. A megközelítési pontokon a védőgödörtöltés korlátozása miatt a gépjárműfelhajtót kell készíteni. A hajtónak a gátkoronához csatlakoznia olyan teret kell kiképezni, ahol ott alkalmazott legnagyobb habágyúval manőverezni lehessen.

Ennek az a célja, hogy a gátkorona magasságáig fel lehessen vontatni a habágyúkat a felfogótértűz oltására akkor van különös jelentőségű megfontoljuk, hogy a felfogótér

sének magassága kb. 4 m lesz. Ha csak a töltés lábánál működtetnénk a habágyúkat, akkor túlságosan nagy olyan holtter adódna a töltés belső oldalán, ahova csak kézi sugárcsővel lehet eljuttatni az oltóanyagot. A gát magasságából dolgozó habágyúval és kézi hab-sugárcsővel a tűz oltása befejezhető. Az oltás kezdetekor a habágyú a töltés külső oldaláról a gátat „átlövik”.

8 A tartálykörgyűrű-tűz oltására, a beépített félstabil sugárcsővek táplálására protein bázisú (EVEGÉN-UM) nehézlégshabot kell alkalmazni. A felfogótűz habágyúval oltását eredményesen használható oltóanyaggal kell tervezni. A kipróbált Light Water filmképző oltóanyag megfelelő erre a célra. Biztosítani kell Light Water folyamatos beszerzését és készletben tartását.

9 A készletben tartott oltóanyag és oltóeszköz mennyiségét a legnagyobb tartály, a hozzátartozó felfogótér és kiegészítő felfogótér oltására kell tervezni. A protein habbal 15 perc, LW-vel 10 perc oltási időt figyelembe véve a szükséges oltóanyag három oltáshoz legyen elég.

Az így kiszámított oltóanyag-mennyiség igen jelentős, de ha figyelembe vesszük a kellő biztonságra törekvést, és azt, hogy az országban ez lesz az első olyan hely, ahol jelentősebb mennyiségű LW-t készleteznek, mindenképpen indo-

kolt, hiszen a segítségnyújtásra érkező egységek egyelőre nem szállítanak magukkal ilyen oltóanyagot.

10 A beszerzendő oltóeszközök típusának és gyártmányának kiválasztására a további kísérletek, próbák után kerül sor.

A Tiszai Finomítónak intézkednie kell a szükséges tűzoltó-felszerelések kiválasztásáról, beszerzéséről, valamint az említett oltóanyagok készletezéséről, továbbá korszerű hírközlő és riasztóberendezések létesítéséről, valamint mindezek állandó üzemképes állapotban tartásáról.

Az említetteken túl természetesen jó néhány egyéb, elsősorban helyi jellegű intézkedés szükséges, amit a területileg illetékes tűzoltóparancsnok feladatkörében határoz majd meg. (Pl.: Hősugárzás ellen védő ruhák beszerzése stb.)

60 ezer m³-nél nagyobb vagy más rendszerű tartályok építési igényének telmerülése esetén újabb szabályozásra lesz szükség, mivel az alkalmazott technikai megoldások esetleg eltérő tűzvédelmi jellemzőket tartalmazhatnak.

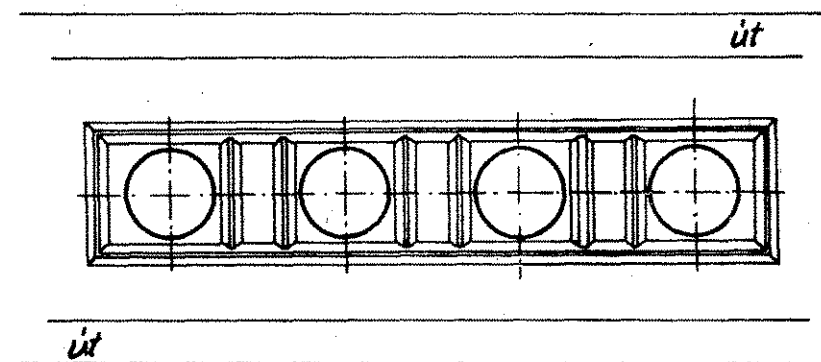
A nagy térfogatú tartályok tűzvédelmének megoldása tehát igen jelentős kísérleti és kutatómunkát igényelt és a szükséges beszerzések várhatóan több

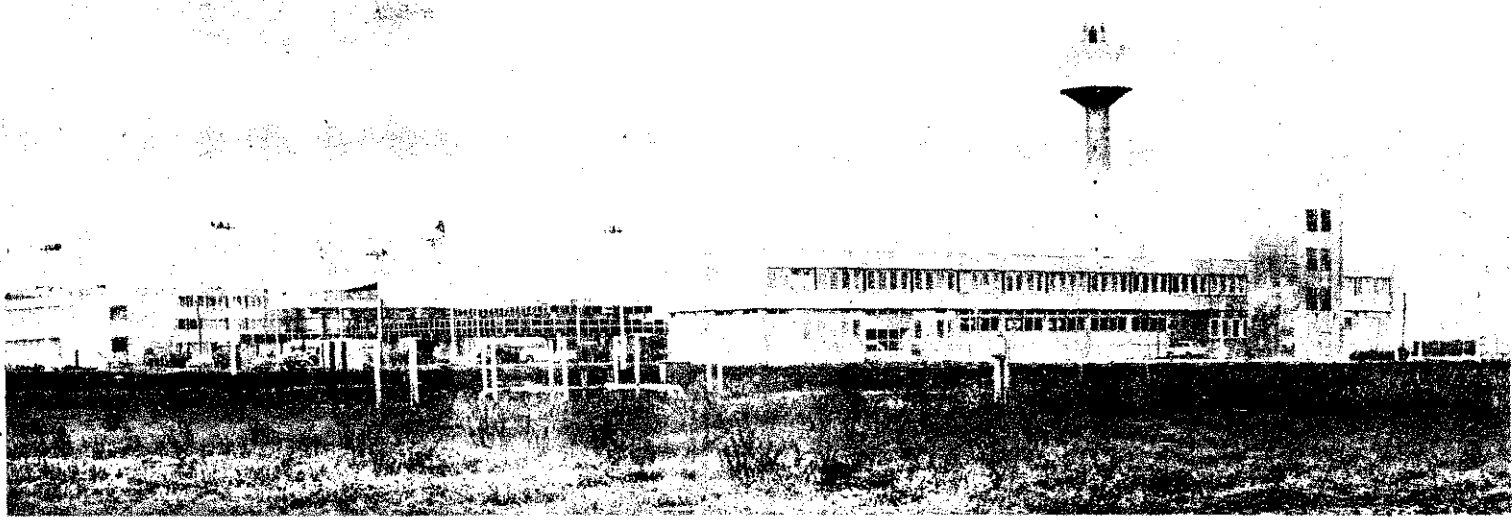
millió forintos anyagi ráfordítással járnak. Figyelembe véve azonban azokat a veszélyeket, melyek a nagy mennyiségű tűzveszélyes anyag egy tárolóedényben tartásával járnak, szükségesnek tartjuk a körvonalazott technikai felkészülést.

A tartályméretek 60 000 m³ befogadóképességig való növelése jelentős megtakarítást eredményez a fajlagos költségek csökkentése által. A kisebb földterület, kevesebb csővezeték-szükséglet és a nagyobb tartálykapacitás technológiai előnyei több száz millió forint megtakarítást jelentenek a korábbi hagyományos tartályméretekhez, oltástechnikai és telepítési követelményekhez képest. Ebből a megtakarításból nyílik lehetősége az OKGT-nek a korszerűbb tűzvédelem megvalósítására.

Közös érdek tűzoltási hatékonyságunknak, oltási kapacitásunknak a kőolajipar fejlődésével arányban álló növelése. Úgy érzem, hogy a nagy felületű felfogótérűek mobil oltóeszközökkel való oltására történő felkészülés és a korszerű oltóanyagok alkalmazása a kőolaj és származékainak tűzvédelmét, valamint a tűzoltóság felszerelését, oltási taktikáját és oltási hatékonyságát illetően egyaránt jelentős műszaki fejlődést eredményez.

60 000 m³-es úszófedeles tartályok telepítésének elvi elrendezése

Az algyői parancsnokságon

Ama bizonyos 168-as kúttól alig százötven méterre építették fel új állami egységünk: az algyői tűzoltó-parancsnokság lakóházát. A kútnál emléktábla örökíti meg,

Az 1968-as kitérés emlékére

hogy testvéri szovjet segítséggel győzelemmel végződött az elszabadult elemekkel vívott küzdelem. Immár öt esztendővel és

néhány hónappal ezelőtt körülbelül ott volt a felállítási helye **Vecsernyés Imre** t. fhdgy., akkoriban szegedi őrségparancsnok egységének, ahol most egy ugyanolyan turbóreaktív oltógép is készenlétkben áll a szertárban, mint amilyen 1968-ban a tűzoltásban döntő érdemeket szerzett.

Vecsernyés elvtárs január 1 óta algyői parancsnok:

— Feladatunk kettős. Egyrészt mi lettünk a területileg illetékes tűzvédelmi hatósága a Nagyalgyői Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szegedi üzeme több létesítményének és a hozzájuk kapcsolódó telepeknek. Másrészt pedig kérésre során mi vonulunk ki elsőként a területre.

Személyi állományunk magva az a húsz szegedi tűzoltó elvtárs, akiket január 1-ével hozzánk helyeztek. Zömmel fiatalokból álló, de már rutinos gárda. Jó néhányan ott voltak az emlékezetes gázkitörésnél is.

A különleges szerekre is tekintettel a vonulósállományon belül 1:2,5 a gépkocsi-vezetők meg az egyéb beosztottak aránya. Létszámunk még nem teljes, habár már felvettünk néhány újoncot. A toborzásban értékes segítséget kapunk a szegedi tanács algyői szakigazgatási kirendeltségének vezetőjétől. Ő a KISZ-ben meg a helyi sportkörökben igyekszik felhívni a fiatalok fi-

gyelmét erre a lehetőségre. Emellett Tápé-ról és máshonnan is akadnak jelentkezők. Jóllehet nagyon örülnének, ha már minden helyet betölthetnénk, mégsem szeretnénk elsietni a dolgot. Elsősorban olyan fiatalokra számíthatunk ugyanis, akik fizikailag is mindenben rátermettek az itteni sajátos szolgálatra. További terveink, hogy parancsnokságunk néhány éven belül a tűzoltóspont egyik vidéki bázisa legyen, ami szakmailag is kívánatos, hiszen működési területünk sajátossága miatt itt gyakran több erő és ügyesség szükséges az átlagosnál egy-egy beavatkozáshoz.

Most persze még az a fontosabb, hogy újoncaink mihamarabb teljes értékű vonulótűzoltók legyenek.

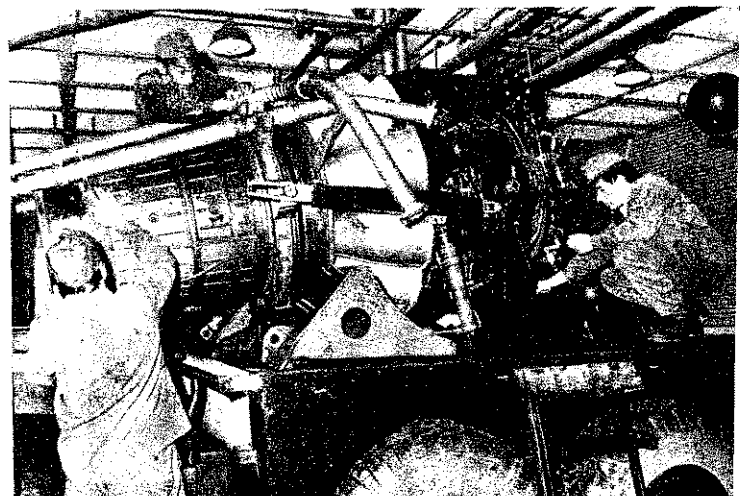
Területünk eléggé kiterjedt. Jelenleg nagyjából Üllés, Ásotthalom, a Tisza-Maros köze, Tápé és Ferencszállás határolják, és a bázisüzem is 60 négyzetkilométer.

Az első vonulás is megtörtént már. Működésük másnapján egy Varia lakókocsi égéséhez riasztották az algyőieket. A jelzést követően négy perc alatt a helyszínen voltak, de addigra a lángok már teljesen elborították a kocsit, s így nem sokat segíthettek. A kocsi tartozkodó ór szerencsére idejében kiugrott. A keletkezési okot még vizsgálják, eddigi megállapítá-

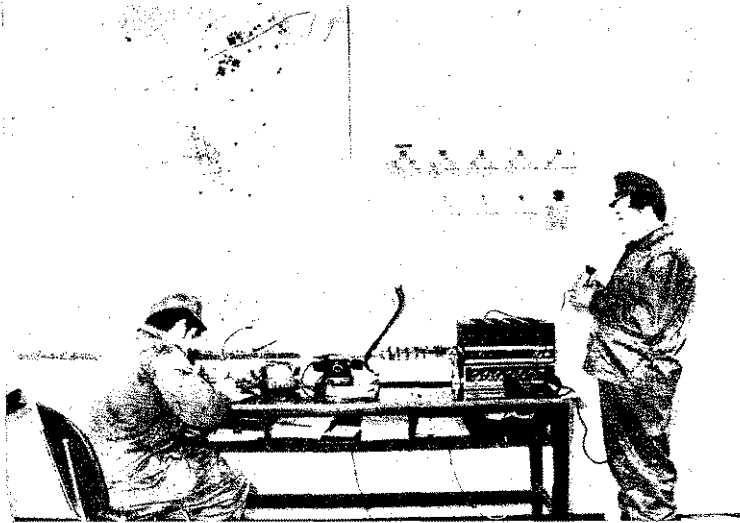
Vecsernyés Imre t. fhdgy. és Reznák János t. zls., szolgálatparancsnok

Ma már itt is vonulószer a turbóreaktív oltógép

A hírközpontból „hangosan” keresztül is összeköttetés létesíthető a laktanya helyiségeiben tartózkodókkal

Fodor Ferenc tüz. tiz. 23 éves. Áztatómunkás volt, majd katonai szolgálatának letöltése után állami tüzoltó lett. Ő is egyike azoknak, akik a szegedi parancsnokságról kerültek ide

Domonkos Ferenc tüz. tőrm., gépkocsivezető a maga 39 esztendejével már az idősebbek közé számít. Őt is Szegedről helyezték ide, és szintén nagyon jól érzi magát Algyón

sok szerint az olajkályhából csaptak ki a lángok.

A szegedi parancsnokság nemcsak az ügyiratokat adta át az új „gazdáknak”, hanem az előzményekről is alaposan tájékoztatta őket, sőt a létesítményeket korábban ellenőrző beosztottjai is jelen voltak az első szemléken, amiről Pésztránszky Albert tüz. alhdgy., tűzmelelőzési főelőadó a következőket mondja:

— Ez a segítség igen hasznos a számomra, mert annyit már most is megfigyelhettem, hogy ezen a területen a szabálytalanságok nem mindig olyan szembeötlők, mint például az ÁFOR-telepen, ahol feltehetően építési hiba miatt elszökött a víz a tárolómedencéből.

Két 2000-es védőgödör félstabil oltóberendezésének próbájakor például a hab sehogyan sem keveredett jól a vízzel. Kiderült, beépített vaspálcák fedték a levegőjáratokat a hulladéktól. Ezeket most könnyen elmozdítható fémhálókra cserélik ki.

A gázüzemnél már beszerezték a robbanásbiztos telefonokat, és remélem, hamarosan felszerelik a tűzjelző berendezést is.

A megyei parancsnokságtól kötegnyi szakirodalmat kaptunk, amit mihamarabb el kell olvasnunk.

Az üzemmel is alakulnak a kapcsolataik. Mélyszívót kölcsönöztek a védőgödörök víz-telenítéséhez, és kedvező visszhangra talált az az elképzelésük is, hogy létesítsenek egy olyan közös gyakorlóteret, ahol az oltást a vállalatiakkal együtt „élesen” is gyakorolhatják.

Emellett azzal a gondolattal is foglalkoznak, hogy a százhalombattaiak példája nyomán szocialista csoportokat alakítsanak, ami az üzemi szocialista brigádokkal is jó együttműködésre adhatna lehetőséget.

Rendezésre vár a laktanya környéke, március 1-ével megkezdődtek a folyamatos foglalkozások is. Egyszóval bőven akad tennivaló, hogy mire 1975. január 1-ét a naptár, de ha lehet, jóval előbb is már, minden tekintetben azt a feladatot töltsék be a legfiatalabb tüzoltó-parancsnokság, amelyre létrehozták.

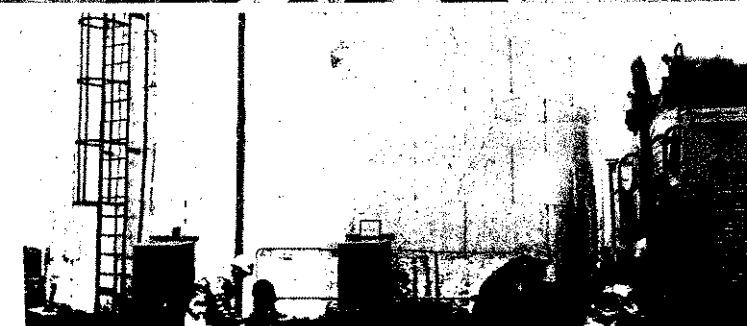
„Az olaj- és gáztüzek oltása, a kitérések oka” — ez volt a címe annak a vizsgadolgozatnak, mellyel Vecsemyés Imre fhdgy. 1971-ben érettségije és tiszti oklevele mellett az olajipari technikai képzést is megkezdte. Így belépett a közéletbe.

Ezúttal nem riasztásra

Pésztránszky Albert tüz. alhdgy. az ország tatan legkorszerűbb pébétöltő üzemének vezetőjével

Gyakorlaton a létesítmény

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Tűzvédelem Japánban

A japán kormány ún. nemzeti tűzvédelmi ügynökséget alapított, hogy a helyi igazgatási szervekhez tartozó tűzvédelmi szolgálatot valamiképpen egységesíthesék. A belügyminisztérium alárendeltségében működő ügynökség egyrészt a kapcsolatos előírásokat, másrészt pedig a tűzoltási szolgálat szervezésének általános elveit dolgozza ki, foglalkozik a parancsnokságok technikai felszereltségével, kéderképzéssel, tudományos kutatómunkával, tanulmányozza és összesíti a statisztikai adatokat.

Jóllehet, az ügynökségnek nincs adminisztratív funkciója, bizonyos mértékig mégis irányítja a helyi tűzvédelmi szerveket, állami segítyeket oszt szét azon létesítmények között, amelyek teljesítik az előírásokat.

Az ügynökség irányítása alatt működik Tokióban a tűzvédelmi tudományos kutatóintézet. Emellett más kutatóintézetek is foglalkoznak tűzvédelmi témákkal — pl. az Építészeti Minisztériumé —, jóllehet, nincs pontos munkamegosztás közöttük.

A tűzvédelmi kutatóintézetben folyó elméleti munkát a munkatársak kezdeményezésére végzik. Technikai tervezési feladatot mind az említett ügynökség, mind pedig azok a tűzoltó-parancsnokságok adhatnak számára, amelyek 30 ezernél több lakosú városban működnek.

Az intézet tudósai és gyakorlati munkatársai évente konferenciára ülnek össze. Az intézetben elhangzott tudományos előadásokat és rövid referátumokat megküldik a különféle szerveknek.

Az intézet nagy figyelmet szentel minden tűzoltó- és jelzőszekel nemzeti szabványának előkészítésére.

A különféle helyi szervek nem tartoznak ugyan szigorúan megtartani ezeket a szabványokat, de segítyben részesítik őket, hogy végrehajtsák a szabvány szerinti átszereléseket. Ily módon az állam ténylegesen ellenőrzi a létesítmények tűzvédelmi technikai ellátottságát.

A tűzvédelem vezetői állományát speciális kollégiumban képezik ki. A programban egyaránt szerepelnek elméleti és gyakorlati foglalkozások. Ide olyan felsőfokú képzettségű hallgatókat vesznek fel, akik előzőleg elvégezték a regionális tűzoltóiskolát.

Az intézménynek állandó oktatói vannak, de vendégtanárként gyakran tartanak előadást egy-egy szakterület specialistái is.

A kollégiumban általános képzési, továbbá háromhónapos megelőző tűzvédelmi kurzusok vannak (50%-ban elméletiek), valamint kéthónapos tűzoltásiai (30%-ban elméletiek), továbbá mentésre kiképzők is.

Minden olyan szervnél, ahol 50-nél több embert foglalkoztatnak, tűzvédelmi megbízott tevékenykedik. Kiképzésükre és továbbképzésükre megelőző tűzvédelmi tanfolyamokat rendeznek, amelyeken évente 40 ezernél többben vesznek részt.

(A Pozsarnoje gyelo cikke nyomán)

4 „zöld tea”

Egyik éjjel, egy kamion gépkocsivezetője az angliai Birmingham város utcáján haladt. Arra lett figyelmes, hogy az egyik lakásból, szünet nélkül zöld fény villan fel, majd kialszik. A rejtélyes látvány annyira nyugtalanította, hogy értesítette a rendőrséget. A rendőrök azonban hiába dörömböltek a kapun. Csupán a szomszédok ébredtek fel, és közölték, hogy a rejtélyes fényt sugárzó lakás

bérlője bizonyos John Simpson úr süket. Erre a rendőrök kihívták a tűzoltókat, s ők toléletárával vonultak ki. Egy tűzoltó-felügyelő hatolt fel a létrán, és az ablakon át betekintett a lakásba. Különös látvány tárult eléje. Simpson úr mélyen aludt, és az oldalán egy készülék automatikusan készítette és adagolta a teákat. Minden adag elkészültekor zöld fényt sugárzott...

Olt a nitrogénes vízsugár

A vegyipari műhelyekben nemritkán lángra lobbán a csővezetékekből vagy berendezésekből kiáramló gáz. A szeveradonyecki vegyi kombinátban az ilyen égések oltására hatékony módszert javasolnak és alkalmaznak: finoman porlasztott vizet juttatnak a nitrogénsugárba.

Ehhez hordozható tápszivattyút használnak, amelyet az Össz-szövetségi Tűzvédelmi Tudományos Kutató Intézet dolgozott ki. A nitrogént hajlékony

tömlőkön 2–3 att nyomással juttatják a szivattyúkhoz, a vizet pedig 1,5 att nyomáson. Oltáskor a nitrogénszükséglet 30–36 ezer l/perc, a vízé 10 l/perc. A sugártáv eléri a 3 m-t.

A lángra jutva a víz párosodik, és elvezeti a hőt az égés zónájából. A nitrogénnel együtt a gázelegy hígítójaként fejti ki hatását. Emellett a sugár képes elvágni a lángot a kiömlő gáz-tól.

A tervezők részére

Leningrádban mintegy 150 tervezőintézmény működik, s közülük némelyikben több ezer tervezőt foglalkoztatnak. Jóllehet hetenként egyszer minden tervező bármely előírás vagy tűzvédelmi automatika ügyében konzultálhat az itteni tűzoltó-parancsnokságon, a tapasztalatok; szerintem ez, sem pe' az nem bizonyult kielégítőnek, gy a parancsnokság illetékes osztálya rendszeres ellenőrzéseket tart a tervezőintézetekben.

Ezért előadássorozatot rendeztek a tervezők részére az építés

megelőző tűzvédelme, valamint a tűzvédelmi szabályok követelményei tárgyköréből.

A 30 előadást a Tudomány és Technika Házában tartották meg. A leningrádi tűzoltótechnikum tanárai, valamint a tűzvédelmi automatikák speciális tervezői és kivitelezői igazgatóságának a mérnökei voltak az előadók. Őt előadásnak a tűzvédelmi automatikák alkalmazása volt a témája.

A rendezvény sikere alapján 1974–75-ben meg kívánják ismételni az előadássorozatot.

REPULÓGÉP-KATASZTRÓFA

történt az USA Pennsylvania államának Johnstown repülőterén. 30 méterrel a kifutópálya előtt földnek ütközött és kigyulladt egy leszállni készülő kétmotoros utasszállító repülőgép. A fedélzetén levő utasok — 15 fő és a kéttagú személyzet — közül 11-en a lángok között lelték halálukat; a többieket súlyos sérülésekkel szállították kórházba. A vizsgálatot a tűzrendészeti és rendőrségi, valamint légügyi szakértők bevonásával megkezdték.

VONATSZEREN-

CSELTENSÉG TÖRÖKORSZÁGBAN.

Két tűlsúfolt személyvonat a közelmúltban összeütközött Dél-Törökországban, amelynek következtében 25 utas meghalt, sokan pedig megsebesültek. A helyszínrre siető tűzoltók aktívan részt vettek az utasok mentésében.

PRÁGAI TÜZKAR-STATISZTIKA.

A tűzrendészeti parancsnokság hivatalos jelentést hozott nyilvánosságra az 1973-as tüzesetekről. Eszerint Prágában 825 tüzeset 15 millió 580 ezer korona kárt okozott a népgazda-

NÉHÁ

ságnak. A lánban 13 személy halt, 62-en súlyosan megsebesültek. A főváros oltói tavaly esetben riadóztak. **SPECIALIS TŰZTÖISKOLA A SZJETUNIÓBAN.** A kutszki repülő speciális iskola. Az iskolán a légmaszpontonok védelemmel felelő szakembereknek külön képzést.

HATALMAS AUSZTIT Auszkeleti részén, c

A leningrádi tűzoltótechnikumban

A nagy múltú intézmény hallgatóinak sokrétű és értékes életéről készítették fotóriportot nemrégiben V. Jandcsin és I. Nyekraszov, a Pozsarnoje gyelo munkatársai. A képekből mutatunk be néhányat összeállításunkban.

A képeken (balról, fentről lefelé): V. Ollot, társaság, a tűzoltástaktikai tanszék vezetője az egyik hallgatóval, V. Koloszov hallgató is tudja a mondást: „Nehéz a gyakorlaton, könnyű a harcban.”; a tűzoltóstatfőnök is jelenkednek. A jobb oldali felvételeken: Habár a tüzet előző gyakorlatot céljából gyűjtötták meg, ezt sem olyan könnyű eltalálni. Létfon való felhatolás a feltételezett kárhelyre (lent).

AN

hártyagyulladásban szenvedő gyerek ügyis meghalt volna. Férjének az embertelen és ritka bűntény elkövetése után azt hazudta, hogy kisfiuk kórházban van. Az ügyben számos tanút hallgattak ki; a rendőrség nagy apparátussal folytatta a vizsgálatot.

részt vett a mentésben.

TITOKZATOS PIROMÁNIÁS GARÁZDALKODIK PÁRIZSBAN.

A francia fővárosból keltezett tudósítások szerint egy titokzatos piromániás újabb autókát gyűjtött fel, általában az éjszaka folyamán. Eddig közel 50 gépkocsit pusztított el. Egyetlen éjszaka például hét autót gyűjtött fel. A rendőrség széles körű nyomozást folytat a titokzatos gyűjtogató személyének kiderítésére és felelősségre vonására.

FOLYÓBA ZUHANT egy 40 személyt szállító autóbusz Peruban. Több mint 30-an életüket veszítették. A helyszínre érkező tűzoltóság, a hadsereg műszaki alakulataival együtt, tevékenyen

elvágott l. A Brisvicsintje a hét utoljára olt ilyen mentési an a s aktívan z árvizek ott kár 0 millió

A HÁKISFIAT eli Duis- y 24 éves tét állítón dokolta, yos agy-

A verpeléti egyesület köztiszteletben álló veteránjait Dobos István tanácselnök (a képen egyenruhában) fogadja

Lassanként befejeződnek a községi önkéntes tűzoltó-egyesületek közgyűlései. Egész éves munkájukról adnak számot a vezetőségek, és újabb esztendő programját vázolják fel határozati javaslataikban. Egy-egy önkéntes közösség zárszámadatai ezek a rendezvények. Hol több, hol kevesebb az eredmény, de egy jellemzőjük közös: a végzett munka mérlegét adják, és mindenütt ünnepi eseménynek számítanak.

VERPELÉT

A nagyközség jeles múltú egyesületének közgyűlésére január 26-án este került sor a tűzoltóotthonban. A résztvevőket Dobos István tanácselnök, az egyesület elnöke köszöntötte; az évi munkáról szóló beszámolót Kiszály Sándor önk. t.ú. szds., parancsnok terjesztette a közgyűlés elé.

A beszámolót követő élénk vitában a veterán tűzoltók is részt vettek, akik tisztes koruk ellenére, még ma is igen aktív tagjai a közösségnek.

Az elhangzottak fő lényege: sürgősen fiatalítani kell az eléggé magas korátlagú egyesületet, s az utánpótlást, tervszerű neveléssel, az úttörők és a KISZ-fiatalok soraiból biztosítani.

TARNASZENTMÁRIA

A közigazgatásilag Verpeléthez tartozó kis község csattanó ellenpéldával szolgált a január 27-i délelőtti közgyűlésen. A pártszervezet tanácsstermét zsúfolásig megtöltő önkéntes tűzoltók soraiban három generáció képviselőit láthattuk.

A vezetőség beszámolóját Kiszály Sándor önk. t.ú. szds., parancsnok ismerteti

Az egyesület tagságának zöme fiatal, köztük az utánpótlással, a nemrégiben alakult úttörőleány-rajjal.

A legifjabbak kedves műsora üde színpontja volt a rendezvénynek, és méltó bevezetése az igen színvonalas, tartalmas vezetőségi beszámolóknak. Kovács Miklós önk. t.ú. szds., parancsnok sikeres tevékenységről adott számot csakúgy, mint az elnöklő Faludy Ferenc iskolaigazgató, az egyesületi élet szellemi irányítója és az úttörő-utánpótlás tapasztalt szervezője, nevelője.

MENDE

Új parancsnok számolt be a közgyűlés előtt: Vecserik János ny. t.ú. ftörm., mivel elődje, Derschbach Kálmán hosszú és igen eredményes tevékenység után lemondott.

A népes közösség zsúfolásig megtöltötte a termet, szép hagyományként több közeli község tűzoltó-egyesülete is képviseltette magát az eseményen.

A beszámoló lényegében igen eredményes tevékenységet elemezhetett. A lakóházi ellenőrzésben kellő hangsúlyt kapott

az olajkályhák meg a pébétűzhelyek körültekintő használatára történő figyelemztetés; a községben keletkezett két kisebb tüzet gyorsan megfékeztek, és a városi versenyen is jó eredményeket értek el. Jelenleg nagyszámú fiatal tagja van az egyesületnek. Dr. Szócs Árpádné, helybeli iskola igazgatója lelkes támogatója a szakköri munkának. A gyerekeknek Simai István nyugdíjas pedagógus készítette fel.

Újvári András t.ú. alez., megyei parancsnok, továbbá Németh István, a községi pártszervezet titkára és Fabók János tanácselnök igen elismerően szóltak a végzett munkáról.

Az egyesület szertárbővítést tervez közeljövőben.

A hozzászólók felhívták a figyelmet a tűzvédelmi fogyatékosokra is, például arra, hogy a vízszerezés céljára igénybe vehető két közterületi kút egyike jelenleg nem használható.

BOLDVA

(Kun Lajos önk. t.ú. szds. tudósítása)

Nem mindennapos esemény zajlott Borsodszirákon január 19-én. Boldva községi tanács önkéntes tűzoltó-egyesülete (Boldva, Borsodszirák, Ziliz községek) tartotta meg a szokásos sikerrel a közgyűlést.

A Bartók Béla kultúrotthon megtelt az egyesület tagjaival és az érdeklődők. Képviselte magát a gyűlésen a megyei pártbizottság, valamint a helyi szervek is.

Nagy élményt nyújtott a 17 újoncok részvételével tartott fogadalomtétel, akik előtt már új dolog az egyesületi munka, hiszen rábánn Borsodszirákon úttörő-tűzoltók tevékenykedtek.

A közgyűlés 4 úttörőleány szavalt kezdődött, majd én ismerttettem a városi tőrség szép eredményéről szóló beszámolóját.

Tüzeset nem fordult elő a községben, ami a jó megelőző munkának is tulajdonítható. A létszám mindhárom községben biztosított; Borsodszirákon 76 tagot tartunk nyilván.

Elismeréssel szólt az egyesület munkájáról Pintér Pál t.ú. hdgy., járási parancsnok, amikor átadta az emléklapokat, csérvokleveleket, valamint a szolgálattal járó díjakat.

A hozzászólásokat követően Nagy István vb-titkárnak további jó munkát kívánva, buzdító szavaival fejeződött be a közgyűlés.

A vita lezárult; szavaznak a közgyűlés résztvevői

Magyarszentmárjai közgyűlés elnöke: Faludy Ferenc iskolaigazgató

utánpótlás, a legifjabbak is részesei, szereplői voltak az eseménynek

Úttörő-tűzoltóként kezdték az iskolai szakkörben, ma már az egyesület erősségei

Fabók János tanácselnök további sikeres munkát kívánt az egyesületnek. Mellette balról: Újvári András t. alez., jobbról: Vecserik János parancsnok

Néhányan a mendei közgyűlés résztvevői közül

Simai István nyugdíjas pedagógus, az úttörő-tűzoltók lelkes pártfogója

A tűzvédelmi határozat érvényesítése államigazgatási úton

Mikor adunk ki határozatot?

Mint ismeretes, a tűzvédelmi hatóságok 1952 óta rendelkeznek hatósági jogkörrel — a Minisztertanács 62/1962. (VII. 22.) MT sz. rendelete alapján. A hatósági jogkör számottevően növelte az állami tűzoltóság felelősségét és jogkörét; az állami tűzoltóság szervei 1952 óta államigazgatási hatóságok.

A tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. sz. tvr. újonnan szabályozta a tűzvédelmi hatóságok feladatait. Többek között úgy rendelkezett, hogy az állami tűzoltóság feladatkörében — a tűzkárok elleni védekezés érdekében — megelőzési előírásokat, illetőleg szabályokat állapít meg, hatósági és egyéb intézkedéseket tesz, valamint ellenőrzi a tűzvédelmi előírások megtartását.

A hatósági tevékenység körében jelentős helye és szerepe van a tűzvédelmi határozatnak. Az előírásoknak határozattal történő szabályozása azonban az elmúlt két évtized óta számottevően változott.

A tűzvédelmi hatóságnak 1963-ig — a 4/1957. (XI. 19.) BM sz. rendelet módosításáig — minden tűzvédelmi előírást, követelményt — függetlenül attól, hogy azt jogszabály, szabvány, szabályzat megfelelően rendezte, vagy sem, külön határozatban kellett előírnia. A határozat kiadására tehát minden esetben sor került.

Alapvető változást hozott a „minden esetben” határozattal történő szabályozásban a tűzrendészetről szóló 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendelet, amikor kimondta, hogy „... a megelőző tűzrendészeti rendelkezéseket a kötelezettek a tűzrendészeti hatóság külön felhívása nélkül megtartani, végrehajtani és a végrehajtást ellenőrizni kötelesek”. Ettől az időtől kezdve a tűzrendészeti viszonyok szabályozása határozat formájában már csak mint „kivétel” jelentkezett. Kiadására csupán akkor került sor, ha — az általános előírásokon túlmenően — az adott viszonyok egyedi követelmények előírását, illetőleg végrehajtását is indokolták.

Ezt tükrözi többek között a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló, már hivatkozott törvényerejű rendelet, valamint az ennek végrehajtása tárgyában kiadott minisztertanácsi végrehajtási rendelet 19. § (2) bekezdés b) pontja. Eszerint „... az állami tűzoltóság hatósági jogkörében határozatban tűzvédelmi kötelezettségeket állapíthat meg.”

A legfelsőbb szintű jogszabályok megjelenése előtt — a szabálysértésekről szóló 1968. évi I. tv.-ben foglaltak szerint — a tűzvédelmi hatóságok bírságolási eljárást folytattak le az 1957. évi IV. tv. 77. §-ában foglaltak alapján azokkal szemben, akik a határozatnak nem tettek eleget a megadott határidőre.

Kinek a hatáskörébe tartozik?

Az a körülmény, hogy az állami tűzoltóság területi szervei tanácsai irányítás alá kerültek, véleményem szerint, nem érinti, illetőleg nem csorbitja a tűzvédelmi hatóságok hatósági jogkörét. A tűzvédelmi hatóságok a már hivatkozott rendelkezések alapján a továbbiakban is jogosultak határozattal szabályozni a tűzvédelmi viszonyokat. A végrehajtás kikényszerítését a határozat érvényesítése indokolja. Ez az általános szabályok szerint a határozatot hozó hatóság hatáskörébe tartozik. Megítélésem szerint ennek a tanácsai irányítási rendszer sem mond ellent.

A tűzvédelmi határozat — mint minden határozat — a hatáskörrel és illetékességgel felruházott tűzvédelmi hatóság akaratkifejezése. Egyedi intézkedés. A határozat a tűzvédelem érdekében megállapított konkrét előírásokat tartalmaz, melyeket az abban megjelölt köteles a megállapított határidőre végrehajtani.

A tűzvédelmi határozatra is vonatkozik az az általános szabály — amely egyben meghatározója is a határozatnak —, hogy az abban foglalt előírás végre nem hajtása esetén a hatóság annak végrehajtását kikényszeríteni köteles.

Az ezzel kapcsolatos hatásköri jogosultságot támasztja alá a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. sz. tvr. 17. §-a, amely a tűzvédelmi hatósági feladatokkal kapcsola-

latosan a következőket állapítja meg: „... a tűzvédelmi hatóságok ügyekben az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. tv. 77. §-ában meghatározott rendelkezéseket kell alkalmazni.”

A továbbiakban csupán figyelemfelhívás céljából hivatkozom az államigazgatási eljárásról szóló IV. tv. 77. §-ára, amely a kötelezettség teljesítésének kikényszerítésére vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza. Eszerint:

„77. §. A teljesítésre — ha az nem pénz fizetésére irányul továbbá a szolgáltatásra, tűrésre vagy abbahagyásra kötelel végrehajtása oly módon is biztosítható, hogy a végrehajtást rendelő államigazgatási szerv a kötelezettet ötezer forintig községi szerv ezer forintig — terjedő bírság kiszabásával a kötelezettség teljesítésére szorítja. A bírságot kiszabó határozat elhelyezésének van helye. A bírság kiszabása a határidő elmulasztása esetén elmulasztás esetén ismételtelhető.”

Bírságolási vagy szabálysértési eljárás?

Felügyeleti vizsgálat során tapasztalható volt az egyik ügyben olyan állásfoglalás is, amely szerint a tűzvédelmi hatóság által kiadott és határozatában megállapított rendelkezésekre végre nem hajtása miatt nem az 1957. évi IV. tv. 77. §-ában meghatározott bírságolási, hanem szabálysértési eljárásnak van helye. Ezt a megyei tanács vb igazgatási osztálya arra alapozta, és állásfoglalását azzal indokolta, hogy a tűzrendészeti hatóságok a megelőző tűzrendészettel kapcsolatban hozott határozatait megelőző tűzrendészeti rendelkezések. Ilyen értelemben — figyelmeztetve be véve az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. §-át — a határozatban megállapított tűzvédelmi kötelezettség elmulasztása is szabálysértés!

Az igazgatási osztály állásfoglalását azzal indokolja, hogy a megelőző szabálysértést az követ el, aki a megelőző tűzrendészeti rendelkezéseket vagy a kötelező szabványban és szabályzatban foglalt tűzrendészeti előírásokat megszegi. A tűzrendészeti hatóságok által a megelőző tűzrendészettel kapcsolatban hozott határozat pedig megelőző tűzrendészeti rendelkezés. Ennek megsértése tehát a kifejtettek szerint megvalósítja a 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. §-ában meghatározott tűzrendészeti szabálysértést.

Ezt az állásfoglalást, megítélésem szerint, téves. Az egyes szabálysértésekről szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. §-ában meghatározott rendelkezés keretjogszabály, amely jogszabályok, szabványok és szabályzatok megelőző tűzvédelmi rendelkezéseit töltik meg tartalommal. A kormányrendelet miniszteri indoklásához fűzött magyarázat tételesen és részletesen felsorolja, hogy melyek azok a normatív utasítások, egyéb rendelkezések, amelyekkel megelőző tűzrendészeti rendelkezéseknek kell tekinteni. A felsorolás között nem szerepel, és nem szerepelhet a tűzvédelmi hatóság egyedi ügyben kiadott határozata.

Nem vitás, hogy a tűzvédelmi hatóság hatáskörében kiadott határozat „megelőző tűzrendészeti rendelkezés”, de ez esetre sem általános, hanem egyedi érvényű.

A tűzvédelmi határozat végre nem hajtása miatt szabt bírságolási eljárást lefolytatni az 1968. évi I. tv. 48. § (1) bekezdés b) pontja alapján sem lehetséges. A hivatkozott rendelkezés értelmében ugyanis a szabálysértési hatóság az eljárást írásban, de a bírósághoz forduló határozat nélkül szünteti meg, ha a cselekmény olyan súlyosságú, amelyet jogerős egyedi államigazgatási határozat állapított meg.

Az a körülmény tehát, hogy a tűzvédelmi határozat tartalmazza a megelőző tűzvédelmi rendelkezést, előírást és szabályt, önmagában nem alapozza meg, hogy a végrehajtás elmulasztásával szemben szabálysértési eljárásra kerüljön sor, csak azért sem, mivel az adott esetben egyedi államigazgatási határozatról van szó, amelynek kikényszerítésére nem szabálysértési, hanem bírságolási eljárásnak van helye.

Dr. Félix László
tű. alez.

Újra csend van Bahar felett

Hogyan győzték le a lángoló örvényt? Megfékeztek a lángokat, amelyek majdnem fél hónapon át tomboltak a „Bahar” gázkondenzáló ipartelepen. A sajtónár hírt adott azoknak a tűzoltóknak a nerességéről és férfias helytállásáról, kik a tengeri lelőhelyen éjjel-nappal harcoltak a tűzvihar ellen. Most, amikor már elhárult a veszély, részletesebben is öllidézhetjük az elemekkel vívott ütközetet. *S. Mamedkuliev* ezredes, az Azerbajzszán SZSZK Belügyminisztériuma Tűzoltó-parancsnokságának vezetője mondja: — A tűzoltók, a tengeri olajmunkások meg a kitérővédelmieket azután, hogy fellobbant a fátyla a fűrólyuk felett, megíszítították a kárhelyhez vezető utakat, evették alapzatokról a hatalmas Dieselolajos tartályokat, a kiegészítő berendezéseket, helyreállították a beomlott ideiglenes hidakat, és megerősítették a szomszédos fűrólyukok felüvegetét. Speciális hajókról, hordozható vízágyúkkal megkísérelték eloltani a tüzet. A tengeri vihar azonban minden alkalommal hátráadásra kényszerített bennünket. Hamarosan segítségül érkezett a turbóreaktív technika... Amikor működni kezdett ez a technika, a turbinák zaja túlszárnyalta a bomboló fűrólyuk bömbölését. A lángok kialudtak, de csak pillanatokra. Mintegy két másodperc, és a fátyla a korábbinál erősebben föllobbant. Az elemzés kimutatta, hogy a fűrólyuk nem hűlt le teljesen.

Es akkor a technika maximális hatékonyságára törekedve átcsoportosítást haroztunk el.

Az emberek fölkészültek a döntő támadásra. A szélirányt figyelembe véve nyolc hajót helyeztünk készenlétbe. *R. Abdurahmanov, I. Abdullaev* és *G. Kuzmin* kapitányok összegezték a megfigyeléseket... A fűrólyuk nagyon alattomos. Mert hiszen nem ég el teljesen, ami ólének mélyéből kivetődik. A kis szigetre daruk segítségével öt, nagy teljesítményű lőtőberendezést raktak ki, és olyan közel húzták őket a tűz fészkehez, amennyire

csak lehetett. Ide szállítottak 30 hordozható vízágyút is. Az első vonalban, a tűzvihar közelében a legtapasztaltabb tűzoltók voltak: *Adigezal Mirzoev, Leonid Alekszejev, Ruben Kagramanjan, Pavel Tyitunov, Hankerim Mirzoev*. A hajóról, a gépjárművekről meg a kézi vízágyúkról egyidejűleg hatalmas erővel támadták a tűz fészket. És lassan elkezdtek kialudni a lángok.

Szerettünk volna „hurrát” kiáltani! Azonban csak megkönnyebbülten sóhajtottunk fel. Mivelhogy a bömbölő kitérés alig észrevehetően minden másodpercben újra lángra lobbanhat. Néhány órán át hatalmas erejű vízsugarakkal hűtötték a felforrósodott fémszerkezetet. Csak ezután vált lehetővé az erőteljes támadás a tűz ellen.

Az elemekkel vívott küzdelemből aktívan kivette a részét egy brigád is, élén az olaj- és gázkitérők híres megfékezőjével: *Tornyik Grigorjevics Voszkanov*al.

Most, amikor megfékeztek a lángokat, a fűrólyuk elzárásának feladata állt a brigád előtt.

Mindenki segített e bátor embereknek. A tűzoltók vízsugarakkal védtek őket, hiszen a tűz minden pillanatban újra fellobbanhatott. A tengerészek az anyagokat, felszereléseket szállították. Itt van például az építőosztag. A tűz idején a kis sziget... fémszerkezetei erősen megrongálódtak. Megolvadt a kútberendezés. Hogy megközelíthessék a fűrólyuk száját, meg kellett tisztítani az utat a fémhulladéktól. Ezt a ritka hivatás mesterei végezték el: *Vaszilij Karnajev, Nadir Dzsafarov, Roman Edelman, Jurij Kalinov* és mások. Rettenhetetlenül munkálkodtak, jóllehet mellettük tombolt a kitérés.

A Krasznoje Szormovo darus hajó, leküzdvé a hatalmas hullámokat, kivárta, amikor a gáz a túlsó oldal felé áramlik. Ekkor néhány embernek sikerült kiszállnia a fűrólyuk alapzatának maradványaira, két oldalról hidakat állítottak fel, utat létesítettek. A szakemberek el-

TŰZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

kezdtek óvatosan megközelíteni a rettenetesen bömbölő kútát. Először kijelölték, hová kell csatlakoztatni azokat a csöveket, amelyen keresztül vizet és agyagos oldatot juttattak a fűrólyukba. A szél iránya eközben megváltozott.

Nagy munkával sikerült azonban elhelyezni az elzárószerkezetet. A gödör fő nyílása már el volt takarva, jóllehet még akadtak helyek, ahonnan gáz szivárgott ki.

A kis szigeten már teljes készütségbe helyeztek három hatalmas elzáró berendezést. Erről acélcső vezetékkel felkötötték a fűrólyuk szájához, a víz és utána az agyagos oldat nyomás alatt áramlik a mélybe.

(A Pravda február 8-i számában megjelent interjú nyomán.)

Tragédia egy belga diákolthozban

Szállodatűz Párizsban

Belgium északkeleti határának közelében, a Brüsszeltől 72 kilométernyire levő Heusden városkában szörnyű tüzeset pusztított a január 23-ról 24-re virradó éjszakán. A ferencesrend középiskolai internátusának hatalmas épülettömbjében, a fiúk egyik második emeleti hálótermében este 22 óra 35 perckor — hivatalosan még mindig nem tisztázott módon — csak lassan kibontakozó, de utóbb gyorsan elharapódzó tűz keletkezett. A deszkafalakkal boxokra osztott teremben 27 fiú aludt. Többségükkel álmában végzett a sűrű, fojtó füst. Csak két fiúnak sikerült megmenekülnie, akik pizsamában rohantak le az utcára, hogy aztán a második szomszédból telefonon riasszák a tűzoltóságot. Még néhányan kijutottak ugyan a lépcsőházhoz vezető folyosóra, de már nem volt erejük ahhoz, hogy kinyissák az életmentő friss levegőt jelentő ablakot.

A segítséget kérő fiúk telefonhívása nyomán csak 23 óra 10 perckor riasztották a tűzoltókat. Mire kiérkeztek a helyszínre, az alsó két szinten lakó 270 diákot már biztonságba helyezték, de az egyetlen zsarátnokká vált második emeleten csak a tűz viszonylag gyors eloltása után kezdhették meg a mentési munkálatokat. Az ott rekedt 25 fiú legtöbbször már csak elszenesedett holttestét találták meg; kettő még élt, de harmadnapra ők is belehaltak súlyos égési sérüléseikbe.

Az utólagos vizsgálat nem tisztázta véglegesen a tűz okát. A legvalószínűbb feltevés: a 12—15 éves fiúk valamelyike — a szigorú tilalom ellenére — lefekvés

után rágyújtott, és félálomban kiejtette kezéből a cigarettát. A még parázsló cigarettát beesett a matrac alá, s már jó ideje füstölhetett, mire a szalmazsák vagy a matrac alatti deszka lángra lobbant.

Az iskolát fenntartó szervezeteket mindenestre súlyos felelősség terheli, mert nem szervezték meg a hálótermek éjszakai felügyeletét és a tűzjelentő szolgálatot, s engedték, hogy a fiúk a 30 fő számára berendezett 20 × 15 négyzetméteres, de mindössze egy kijáratral (!) rendelkező hálóteremben aludjanak.

A belga napilapok szerint a nem állami iskolák igazgatóit semmiféle rendelkezés nem kötelezi arra, hogy megtartsák a tűzvédelmi előírásokat. Csupán arra kéri őket, hogy lépjenek kapcsolatba a tűzoltósítekkel, akik szemlét tartanak az iskola helyiségeiben, és javaslatokat tehetnek a szükséges intézkedésekre. Nem áll jogukban ellenőrizni azonban, hogy az iskolák végrehajtották-e a javasolt rendszabályokat. A belga lakosság mindaddig nem szerzett tudomást arról, hogy a tűzvédelmi intézkedések nem vonatkoznak a nem állami iskolákra.

A heusdeni tragédia a legnagyobb tüzeset volt Belgiumban a brüsszeli Innovation áruház 1967 májusában bekövetkezett leégése óta, annak 262 áldozata volt. Azóta Belgiumban három üdülőt pusztított el a tűzvész, s mindegyik esetnek voltak halálos áldozatai. A heusdeni diákolthon égésének szomorú mérlegét azonban egyik tüzeset sem közelítette meg.

Párizs hetedik kerületében, a Lille u. 10. szám alatt levő szállodában hár emberáldozatot követelt a január 15 keletkezett tüzeset. A szálloda két emel elpusztult, mielőtt a hat körzetben sie mozgósított tűzoltók megfékezhettk na a tüzet. Okát mindaddig nem siker megállapítani.

A három áldozat: — a 67 éves Ra Lecoq, 54 éves felesége és Szamuku S csiko 26 éves japán nő — füstmérgezen pusztult el. Holttestük helyének al ján megállapították, hogy mindhár menekülni próbáltak.

A tűzoltóság a szállodatűz után is megállapította: a veszélybe került szer lyekek nem fogadták meg azt a tanác hogy ilyen esetben a legnagyobb híd vérrel járjanak el. Az egyik tűzoltót szerint a tüzeset során elpusztult hár személy közül kettő megmenekülhe volna, ha ahelyett, hogy a füstfelhőbe rult lépcsőházba rohant volna, szobájá várja meg a segítséget. A lépcsőhá vezető ajtó ugyanis elég tűzbiztos ah hogy lehetővé tegye a segítség megérke sének kivárását.

A nyíl a leégett hálóteremre mutat

Egyszerre négy áruházban

Január 23-án, szerdán déltájban — aknem egyidejűleg — tűz ütött ki a francia főváros több nagyáruházában: az Eiffel szívében, a nagy forgalmú Opera téren levő „Monoprix” áruházban és a város fő útjén, a l’Avenue des Champs Elysées-n fekvő „Prisunic” üzletben; a Neuilly peremvárost ellátó áruházban, majd délután 16.40-kor a Caumartin utcai „Prisunic”-ben.

Legnagyobb arányú az Opera sugárútán levő „Monoprix” áruházának égése volt, amelyre a párizsi tűzoltóság — táborokkal az élén — kivezényelt 14 részlegesen két és fél órás megfeszített munkát végzett, amíg a tűzoltók nem voltak képesek megbirkózni. Az áruház teljesen kiégett, de a tüzeset nem követelt áldozatot: sikerült idejében biztonságba helyezni a személyzetet és a vásárlókat is.

Az igazgatóság vélekedése szerint a tűz egyik szövetraktárban tört ki, és gyorsan terjedt. Okát az első jelentésekig még nem tisztázták, bár a szabotázscselekmény lehetőségét eleve nem tartották zártknak. A félhivatalos Le Monde kétséget kizáró közleménye szerint mind a négy helyen megtalálták a gyújtogatóhoz hasz-

Az utóbb teljesen leégett áruház az Opera sugárúton

nált folyadék tartályának üvegszilánkjait, s az eljárás azonosságából, valamint a tüzesetek időpontjának egyeztetéséből arra következtettek, hogy mind a négy helyen ugyanaz a gyújtogató volt a tetes.

Egyébként a Champs Elysées „Prisunic”-áruházban és Neuillyben már a helyi tűzoltóknak sikerült elfojtania a tüzet, s a Caumartin utcában is elegendő volt a tűzoltóság rövid beavatkozása.

A párizsi rendőrség széles körű vizsgálatot indított, ennek eredményeit mind ez ideig nem közölték.

A párizsi rendőrség széles körű vizsgálatot indított, ennek eredményeit mind ez ideig nem közölték.

Tűzkatasztrófa Brazíliában

São Paulo, a milliós brazil nagyváros üzleti negyedében február 1-én, pénteken délelőtt kigyulladt a tavaly felépült 25 emeletes „Joelma” iktoronnyház, amelyben főként bankok, üzletek és irodák voltak.

A tűz a tizenkettedik emelet klímabeállításában beállított rövidzárlat következményeként keletkezett, s tekintettel az építéshez használt gyúlékony műanyagok gyorsan elharapódzott. Az égő tizenkettedik emelet kerekén 500 ember lelévő vezető útját vágta el, mindannyian a tő felé kezdtek menekülni. Akkor derült ki, hogy az elvilleg teljes komforttal megépített modern irodaépületbe nem vezetnek vészkijáratokat és tűzbiztos lépcsőházakat. A lángok hamarosan felcsapok a tűz fészke feletti emeletekre is, és a sűrű füstfelhők borították a toronyház alsó emeleteit. A vad tolongásban a menekülőkhöz közül mintegy húszan a halálgrábt választották a lángok helyett, s csupán egy férfi nem vesztette el a életét: Joao Alberto Vinha. Amikor látta, hogy a tolólétrák csak a tizenharmadik emeletig érnek fel, ablakpárkányról ablakpárkányra tornázta le magát a tizenharmadik emeletről a tizenharmadikig, ahonnan a létra segítségével sikerült lemenekülnie.

A tűzoltók felszerelése egyébként többnyire csőtűrtőköt mondott, a tolólétrák meggömbültek, és egyes fecskendőkhöz a legdrámaibb pillanatban derült ki, hogy használhatatlanok. A tüzet csak több órás elkeseredett küzdelem után sikerült lokalizálni, majd eloltani, de még órákig tartott, míg az életben maradtakat a füstölgő romok közül kimentették. Addig azonban borzalmas jelenetek játszódtak le az iszonyú hőségben, a lobogó lángok és gomolygó füstfellegek között.

A brazil légierő egyik nagy helikoptere csak a kora délutáni órákban, a tűz elfojtása után szállt le a tetőteraszra, ahonnan pilótájának több mint 80 otterkedt embert sikerült elszállítania.

A február 1-én este kiadott jelentés szerint a tűzvész 177 halálos áldozatot követelt, de a kórházba szállított, kerekén 250 sebesült közül utóbb még sokan belehaltak égési sebeikbe. Az első este nem lehetett elég morfiomot összeszedni a kórházakból, hogy valamennyi sebesült éjszakai álmát lehetővé tegyék.

A tűzkatasztrófa után előírt tűzvédelmi rendelkezésekről február 13-án kiadott hivatalos jelentés mindenesetre már „több mint kétszáz halálos áldozatról” tesz említést.

Miguel Colasuonno, a nagyváros polgármestere szükségrendeletként olyan tűzvédelmi intézkedéseket hozott, amelyek értelmében ezentúl minden 38 méternél magasabb épületre tetőteraszt kell építeni, ahová tűz esetén a lakók kimenekülhetnek, és ahol helikopterek leszállhatnak.

Az új rendelkezések előírnyozzák, hogy minden új épületet automatikus oltóberendezéssel, tűzbiztos lépcsőházakkal és felvonókkal kell ellátni, és hogy mindegyiktől legfeljebb száz méter távolságban legyen tűzcsap. A húsz emeletnél magasabb irodaépületek minden szintjén legalább egy tűzbiztos helyiségnek kell lennie.

A „Joelma” toronyházban minderről nem gondoskodtak.

Halálgrás a lángok elől São Paulóban

GÁZROBBANÁS SZEGEDEN

Jókora riadalmat keltett a szegedi Kelemen utca környékén, amikor február 1-én 5 óra körül gázrobbanás történt a „Kis Hági” sörözővel szomszédos lakásban. A robbanás ereje bedöntötte a söröző meg a lakás szobája közti válaszfalat. Kitértek a lakás meg a söröző ablakai, a söröző ivergajtaja, valamint a szemben levő Royal szálló eszpresszójának ablakai is.

A robbanás pillanatában mintegy 10 vendég tartózkodott a söntésben, s valamennyien az utcára menekültek.

Tóth József és Nagy Lajos, a söntés dolgozói a fal kidőlésével egyidejűleg szűrő-áng kicsapódását is észlelték a lakásból. Nagy Lajos csapos átfutott az ugyanabban az épületben levő „Nagy Hágiba” porraloltóért. A káresetet az üzletvezető irólájában tartózkodó Rimóczi Sára jelezte a szegedi parancsnokságnak.

A „Kis Hági” említett két dolgozója 3 db 6 kg-os porraloltóval megkísérelte az oltást, de beavatkozásuk nem járt eredménnyel, mivel a sűrű füsttől nem tudtak behatolni a konyhába.

A szegedi parancsnokság egységei 15.07-kor érkeztek ki. Sztojko Károly tű. alhdgy., szolgálatparancsnok 15.08-kor a helyszínre rendelte a DÉGAZ szakembereit, 15.09-kor

pedig utasította Biczók István tű. ftórm., szerparancsnok-helyettest a gázvezeték lezárására és az egész kárhely áramtalanítására, ami meg is történt.

A tüzet I E sugárral 15.12-kor oltották el, az utómunkálatokat 15.40-kor fejezték be.

A káreset ügyében bűncselekmény alapos gyanúja miatt rendőri eljárás indult. A következők derültek ki ugyanis:

Károlyi Ödönné, a 80 éves lakó két alkalommal is panaszzkodott a szerelőknak, hogy gáz szivárog az új vezetékből. Először azt a tanácsot kapta, hogy alaposan szelőztessen ki, másodszor éppen akkor következett be a robbanás, amikor Miksi Dezső szerelő belépett a lakásba. Mindketten II. és III. fokú égési sérülést szenvedtek.

Az új vezetékben már áramlott a gáz, de nem volt ellátva záródugóval, a rajta levő elzárószerelvény viszont az eddigi megállapítások szerint nem zárt tökéletesen.

A káreset következtében Dominik Ilona és Kiss Sándor szegedi lakosok is I. fokú égési sérülést szenvedtek. A kár mintegy 20 ezer forint.

A szegedi parancsnokság mindenesetre jóval nagyobb körültekintésre figyelmeztette a szerelési munkálatokat végzőket.

Hat vádolt a paillero iskolatűz miatt

A 20 áldozatot követelő iskolatűz amely 1973. február 6-án este keletkezett és amelyről már hírt adtunk, a büntető eljárás során a vizsgálóbíró hat szemelyezett vád alá gondatlanságból okozott emberölés és testi sértés miatt. Hubert Lefevre-t, aki a hibás építkezést tervezte Franciaországban, J. Ibart, aki építette az iskolát, Michel Keyte és René Poirier mérnököket, bert Douzoud-ot, az akadémia építésszektorának vezetőjét és Alain Roget-t tiszviselőt.

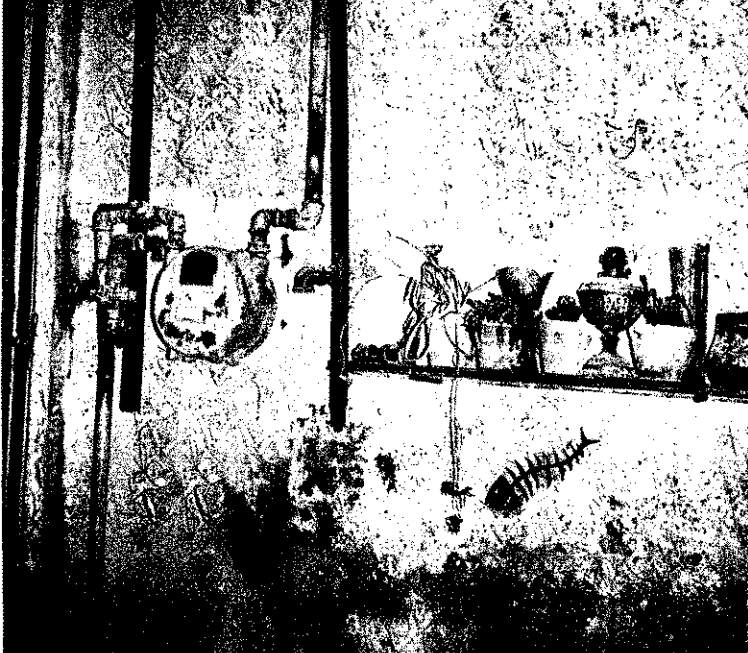
A hat vádítottal még nem zárul a bűncselekmény elkövetőinek sora. Hisz az elhalt gyermekek hozzátartozóinak zős követelése, hogy 13 vádított álljon bíróság elé. Egyáltalán nem alaptala. Az öt szakértő által készített jelentés ugyanis az oktatási hatóságok, az építész és más közreműködők köréből további személyek bűnös felelősségét veti fel.

A tűz kitörését követő fél órán belül az iskola úgy omlott össze, mint egy tyavár, mondották a szemtanúk. A hasonló típusú iskolákban azóta is erősen nyugtalanok a biztonság hiánya miatt.

Olvasóink emlékeznek még, hogy tanuló gyújtogatása okozta a tüzet, annak elterjedése, hatása, következményei már kifejezetten az angoloktól vett és szabálytalanul megváltoztatott pusterv, az előregyártott panelelemek bája, polystyren és egyéb tűzvezető anyagok alkalmazása, valamint a biztonsági berendezések hiányai folytán kezdtek be.

Ötven hasonló iskola áll még. A leírás a gyújtogatókon és a megnevezett felmőtton kívül további felelősök kinevezését kívánja megismerni, és dööntetel a hibás épületek sorsáról.

Már beszerelték az új vezetékét...

Bedőlt a válaszfal, szomszédos lakásba is...

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETJEK

Elegant

MÁJUS 1 RUHAGYAR DOLGOZÓINAK LAPJA

Özponti gyáregységünkben az utóbbi években számszerűen megnövekedtek a tűzveszélyek megelőzését szorgalmazó ellenőrzések. Tűzrendészeti bejárások során tapasztalt hibák megszüntetése, a hibák kiküszöbölése vállalatunk minden dolgozójának értelemes kötelessége.

Özvetlenül a termelésben dolgozó műszer-ink az utóbbi hónapokban megoldották a gépek üzemeltetésénél elengedhetetlenül szükséges műszerolaj-tárolási problémát. Megszüntették a termelésnél a gépek raktározását, a gépek tartók alá az asztallapra azbesztlapot, az olajokat a tartókra hőszigetelő-gumialáté-zerelték.

Vállalatunk villanyszerelői kiküszöbölték a villamos-ellenállás és villámhárító ellenőrzésében folyomán észlelt hibákat, és fokozottan figyelik az e téren előforduló rendellenességeket. Ezt a veszélyforrást is csak rendszeres ellenőrzéssel lehet megszüntetni.

Vállalatunk tűzrendészeti helyzetének továbbfejlesztése csakis közös munkánk eredménye-vel valósítható meg."

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETJEK

GYulai Hírlap

GYULAI SZOCIALISTA MUNKASPÁRT ZALA MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

75 esztendőes **Mecseri Sándorról** közöl portrét a megyei lap. Ebből az írásból a következők olvashatók:

"...zért, ha nehezebben is, de a feladatokat mindig ellátom – emeli fel büszkén a fejét, hetvenöt évesen is! Mert, ha nem tudná, hogy 1898-ban születtem. Ugy bizony! És 1931-ben vagyok önkéntes tűzoltó. Itt, Becsvölgyén. Itt arról beszél, hogy a negyven esztendősen önkéntes tűzoltóság alatt a századosi rangig vitte, most a községi önkéntes egyesület vezetője. Huszonheten vannak a községi önkéntesek, mindent megtesznek az érdekeikért.

Részt veszek a parancsnoki továbbképzésben, a hallottakat átadom a beosztottaimnak, aztán az összevont gyakorlatokat is nekik megmutatom, nem beszélve a megelőző tűzvédelmi munkáról, nyáron az aratási ügyeletről meg a lakóházak tűzvédelmi ellenőrzéseiről. Ezek mind nagyon fontosak, hiszen a szabályok betartása az ember életét ment meg.

"...mondja, negyvenhét évesen esztendősen volt a fiatalos virtus vitte az önkéntes tűzoltó sorába. Tetszett neki az ottani munka, a munkorlatok, az az emberi közösség, ami kialakult. Amíg az első komoly tüzeset nem játszotta tekintette az egészet. Később aztán, hogy nincs szebb dolog, mint kemény munkával és győzedelmes szembezállással a

pusztító elemekkel, harcolni a biztonságért, az emberért.

"Ezt vallja most is, hetvenöt évesen.

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETJEK

CSEPEL

A CSEPEL VÁROS ÉS KÖRNYÉKÉNEK DOLGOZÓINAK LAPJA

Böröcsök József örnaggyal, a CSM tűzoltóparancsnokával beszélgetett a „Csepel” című lap munkatársa. Az évi munka mérlegének egy nem jelentéktelen részét idézzük az interjúból:

"Nem volna teljes a kép a tűzoltóság tavalyi munkájáról, ha nem beszélnénk egyéb feladataikról is. Gondolok itt az esőzések, csövedések okozta hibák és károk elhárítására, és az emberi életet veszélyeztető, nem tűzesettel összefüggő balesetek során nyújtott segítségükre.

A vízzel szerencsére újabban alig gyűlik meg a bajunk. Az átcsatornázott utcák, a szivattyúval ellátott korábbi veszélyes helyek ma már nem okoznak gondot. Ami az emberi élet veszélyeztetését illeti, ezekből tavaly több is volt. Olvasóink nyilván emlékeznek a tisztítóműnél bekövetkezett mérgezésre, a múlt év végi tragikus robbanásos szerencsétlenségre és más esetekre is. Az ilyen helyzetekben magától értetődően eddig is, és ezután is összes technikánk, korszerű felszerelésünk felhasználásával segítünk, de reméljük, minél kevesebb esetben lesz ránk szükség."

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETJEK

Dunántúli napló

Az ÉSZKÉP Szociális Munka Bizottságának lapja

"Megyénkben 1973-ban 142 tűzoltó-egyesületben több mint hat és félezer önkéntes tűzoltó vett részt az elismerésre méltó, szakértelemmel és párosuló társadalmi tevékenységgel. Az önkéntes tűzoltók összetétele és gondolkodása előnyösen formálódott, a közösség ügyeiért való áldozatvállalás, a közösség mozgatói munkaterületükön és lakóterületükön egyaránt.

Az egyesületek tagjai sok községben a helyi közélet első soraiban vannak. Többen, amellett, hogy a tűzoltóság munkájában rendszeresen részt vesznek, egyben önkéntes rendőrök, tanácsstagok vagy társadalmi aktivisták is.

A tanácsok és a Belügyminisztérium rendszeresen támogatják anyagi eszközökkel az önkéntes tűzoltó-egyesületek munkáját. Szeretnék építésre, felújításra, a tűzoltó-felszerelések, gépkocsik számának növelésére, minőségfejlesztésére évente mintegy 3–3,5 millió forintot költenek. Jelenleg minden fontosabb tűzoltó-egyesület rendelkezik a megfelelő felszereléssel, s azok elhelyezéséhez szükséges szertárral. Az önkéntes tűzoltók 90,4 százalékát megfelelő ruházattal szerelték fel."

Világ proletárial, egyesületi

NÓGRÁD

A NÓGRÁD MEGYEI SZOCIALISTA MUNKASPÁRT LAPJA

Egy fiatal vasutas, **Gáspár II. István** bátor tettét örökítette meg a „Nógrád” című megyei lap:

"Acsa-Erdőkürt állomáson siető gőzmozdonyokra figyeltek fel a környéken dolgozók. Az történt, hogy öt, egyenként 70 ezer liter gázolajat tartalmazó tartálykocsinak nekiütközött egy tehervonat. A baleset nyomán először az egyik kocsi gyulladt ki, majd a tűz átterjedt a másikra is... Ezt látva a fiatal vasutas – kockára téve testi épségét –, a kocsik közé rohant, és az utolsó hármát lekapcsolta, amelyeket aztán gyorsan elvontattak. E bátor, s tegegyük hozzá, hogy cseppet sem veszélytelen cselekedet eredményeként 210 ezer liter gázolaj nem vált a lángok martalékává, és a három vasúti kocsi is megmenekült a kiselejtéstől."

A történethez hozzátartozik, hogy azóta a MÁV üzembiztonsági osztálya kivizsgálta a baleset körülményeit. A bátor vasutast 5000 forint jutalomban részesítették.

Köszönetet mondunk

Január 17-én 21.45-kor sajnálatos esemény történt a VOLÁN 8. sz. Vállalat gyulai főnökségének műszaki telepén. Műszaki hiba folytán kigyulladt a műhelyben elhelyezett oxigén- és disszociációs palack regulátorja. A műhelyt egy robbanás által megsemmisítés fenyegette, mivel mintegy 100 évvel ezelőtt épült. Veszélyben volt ezenkívül az ott dolgozók testi épsége s az ott tárolt 2 autóbusz és 3 tehergépkocsi is.

A tüzesetről értesítettük a gyulai parancsnokságot. A tűzoltók elképzelésünkönél is gyorsabban értek a helyszínre, és beavatkozásukkal a tüzet eloltották, a robbanás bekövetkezését megakadályozták.

Vállalatunk szakmai, politikai és társadalmi vezetői nevében ezúton is köszönetet mondok a tűzoltásban résztvevők szakszerű tevékenységéért.

Csipke Sándor
főnökségvezető

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem szolgálatában

Gázzaloltók javítása, töltése

Az MSZ 1040/1 és az MSZ 1040/7 szabványok hatályba lépésével 1973. IX. 1-től tilos metilbromiddal vagy széntetrakloriddal feltölteni vagy újratölteni a tűzoltókészülékeket.

A szabványelőírások, valamint az Egészségügyi Minisztérium 8200-8/1954. és 8300-8/1954. sz. utasításának figyelmen kívül hagyásával azonban jelenleg is előfordul, hogy javítás vagy újratöltés során mérgező halonok kerülnek vissza a készülékekbe.

Ez a szabályellenes cselekedet annál is veszélyesebb, mivel ilyen módon a BCF jelzésű készülékekbe is mérgező halonok kerülhetnek. Ez a helyzet súlyosan veszélyes a felhasználókra, de még inkább a szolgáltatóegységek szabályszerűen eljáró dolgozóira.

Tűzvédelmi előadók, figyelem!

GAZZALOLTÓK JAVITTATÁSÁT, ÚJRATÖLTÉSÉT VÉGEZTSESEK AZ „ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA SZOLGÁLTATÓRÉSZLEGÉVEL!

CÍM:

„ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.

Szolgáltatóegységünk az előírásoknak megfelelően pontosan elvégzi a beküldött gázzaloltók méregmentesítését és a kiváló BCF-halonnal való újratöltését. Szakembereink külön-külön gondosan megvizsgálják a vállalatunkhoz javításra beküldött minden egyes tűzoltókészüléket, és műszaki állapotuktól függően

**RÉSZLEGES JAVÍTÁSRA,
TELJES JAVÍTÁSRA VAGY
SELEJTEZÉSRE**

javasoljuk őket.

(x)

Olvasóink leveleiből

mezőkövesdi járási hivatal meg a városi járási tűzoltó-parancsnokság csapat és önálló szellemi vetélkedőt rendezett a közelben a város és a járás önkéntes tűzoltói számára.

vetélkedő témakörét olyan tudnivalókból állítottuk össze, amelyeket a jól felkészült önkéntes tűzoltóknak ismerniük kell. Ezek a kérdések kiterjedtek a tűzzel kapcsolatos ismeretekre, a felszerelésekre, valamint az önkéntes tűzoltói szervezetre.

versenyünkben első ízben rendeztünk ilyen vetélkedőt, megszabtuk a nevezési feltételeket és a jelentkezés minden várakozást felülmúlva, a 20 községből 17 csapat és 46 egyéni versenyző indult, és mint kiderült: eredményesen készültek fel.

csapatversenyt Mezőnagymihály nyerte meg, odovánka és Bogács előtt. Jutalmuk 1000, illetve 500 forint volt.

Szilágyi János, a megyei tanács járási tisztviselője elnöké pénztudalomban részese az egyéni verseny első hat helyezettjétől a következőképpen alakult az értekelés: 1. Kelekyártó Tibor (Cserépfalu), 2. Szalai József, 3. Barta István (mindkettő Mezőnagymihály).

Dr. Csontos Károly igazgatási osztályvezető – Mezőnagymihály (Mezőnagymihály).

Mezőnagymihály önkéntes tűzoltósága február 27-én tartotta meg jubileumi közgyűlését, amelyen az egyesület fennállásának 85. évfordulóját ünnepelték. Az ünnepségen a nagyváradi párt-, állami és társadalmi szervezetek vezetői mellett a Hajdú-Bihar megyei önkéntes tűzoltó-parancsnokság is képviseltette magát.

Kádár Kálmán önk. tű. t. h. gy., községi parancsnok ünnepi beszédében méltatta a nyolc és fél évtized alatt kifejtett tevékenységet, s meleg szavakkal köszönte meg az egyesület veteránjainak, hogy tevékenységükkel hírnevet szereztek az egyesületnek. Ugyanakkor igen elismerően szólt a mostani aktív tagok önzetlen munkálkodásáról is.

A nagy tetszéssel fogadott ünnepi beszédet követően az egyesület 18 tagja részesült előléptetésben, köztük 4 tiszt; nyolcan pedig elismerő oklevelet kaptak.

(Tóth Béla önk. tű. t. h. gy., testületi titkár)

Értékelés

A Zöldség-Gyümölcs Értékesítő Szövetkezeti Vállalatnál (IX., Nagyvársárlétep) február 27-én tűzvédelmi értekezletet tartottak. A résztvevők a vállalat vezető beosztású dolgozói voltak. Az eseményen megjelent Lévai Sándor tű. alez., kerületi tűzoltóparancsnok is.

Földesi Mihály, a vállalat igazgatója, beszámolt az utóbbi három évben végzett kapcsolatos tevékenységről, amely kétségkívül fejlődött a korábbi évekhez képest, továbbá a tűzvédelmi bizottság és a vállalati tűzoltók munkájáról. Lelkiismeretes fáradozásuk eredményeként az utóbbi években nem keletkezett tűz a területükön.

A hozzászólók főként a jelenleg még fennálló szabálytalanságok megoldásának lehetőségeiről szóltak.

Lévai Sándor alezredes, kerületi tűzoltóparancsnok ez alkalommal dicséret oklevelet adott át a tűzvédelem érdekében eddig végzett eredményes munkájuk elismeréséül Endresz András fősztályvezetőnek, a tűzvédelmi bizottság elnökének, Nemesvári Sándor osztályvezető-helyettesnek, a tűzvédelmi bizottság helyettes elnökének, valamint Alföldi István tűzvédelmi előadónak.

Lévai Sándor tű. alez. átadja Endresz András fősztályvezetőnek, a tűzvédelmi bizottság elnökének a dicséret oklevelét. Középen Földesi Mihály, a vállalat igazgatója

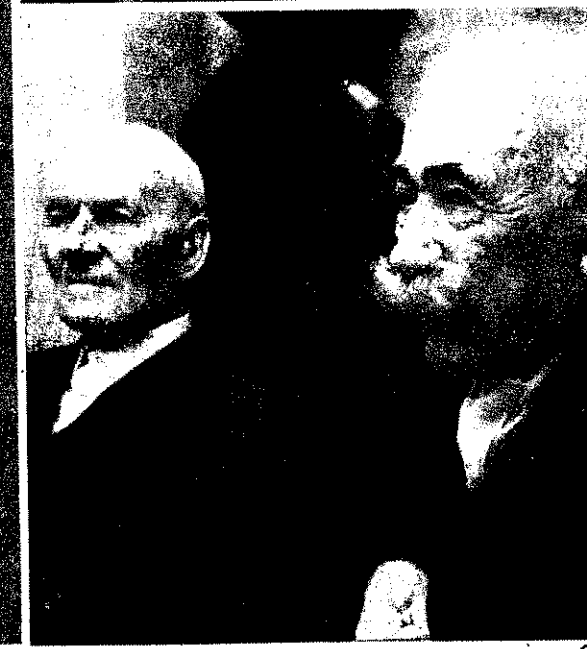
Az értekezleten részt vevők egy csoportja

ÁLLANDÓ SZERKEZÉSI SZAVAK: 1. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 2. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 3. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 4. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 5. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 6. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 7. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 8. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 9. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 10. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 11. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 12. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 13. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 14. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 15. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 16. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 17. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 18. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 19. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 20. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 21. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 22. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 23. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 24. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 25. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 26. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 27. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 28. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 29. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 30. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 31. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 32. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 33. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 34. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 35. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 36. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 37. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 38. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 39. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 40. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 41. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 42. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 43. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 44. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 45. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 46. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 47. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 48. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 49. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 50. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 51. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 52. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 53. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 54. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 55. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 56. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 57. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 58. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 59. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 60. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 61. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 62. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 63. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 64. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 65. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 66. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 67. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 68. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 69. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 70. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 71. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 72. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 73. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 74. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 75. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 76. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 77. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 78. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 79. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 80. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 81. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 82. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 83. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 84. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 85. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 86. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 87. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 88. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 89. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 90. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 91. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 92. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 93. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 94. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 95. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 96. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 97. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 98. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 99. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 100. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 101. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 102. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 103. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 104. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 105. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 106. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 107. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 108. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 109. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 110. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 111. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 112. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 113. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 114. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 115. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 116. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 117. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 118. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 119. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 120. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 121. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 122. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 123. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 124. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 125. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 126. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 127. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 128. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 129. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 130. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 131. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 132. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 133. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 134. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 135. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 136. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 137. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 138. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 139. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 140. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 141. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 142. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 143. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 144. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 145. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 146. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 147. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 148. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 149. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 150. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 151. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 152. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 153. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 154. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 155. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 156. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 157. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 158. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 159. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 160. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 161. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 162. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 163. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 164. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 165. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 166. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 167. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 168. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 169. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 170. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 171. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 172. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 173. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 174. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 175. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 176. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 177. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 178. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 179. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 180. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 181. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 182. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 183. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 184. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 185. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 186. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 187. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 188. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 189. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 190. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 191. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 192. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 193. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 194. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 195. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 196. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 197. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 198. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 199. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 200. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 201. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 202. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 203. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 204. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 205. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 206. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 207. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 208. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 209. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 210. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 211. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 212. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 213. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 214. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 215. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 216. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 217. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 218. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 219. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 220. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 221. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 222. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 223. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 224. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 225. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 226. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 227. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 228. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 229. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 230. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 231. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 232. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 233. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 234. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 235. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 236. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 237. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 238. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 239. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 240. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 241. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 242. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 243. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 244. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 245. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 246. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 247. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 248. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 249. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 250. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 251. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 252. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 253. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 254. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 255. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 256. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 257. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 258. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 259. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 260. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 261. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 262. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 263. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 264. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 265. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 266. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 267. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEINEL — 268. A TŰZVÉDELMI FOLYADEKOK TARTÁLYTŰZ-KÖRÜLMÉNYEIN

**KÖZGYŰ
LÉSEK**
(lásd beszámoló
14-15. oldalon)

DELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 4. sz.

1974 április

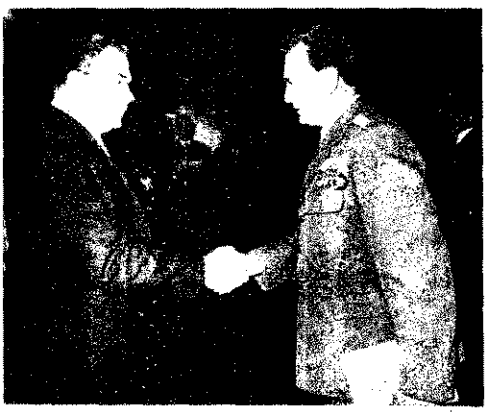

A Belügyminisztérium hősi halottainak iszteleterére koszorúzással kezdődött az ünnepi megemlékezés

Az ünnepségre meghívott és berendelt elvtársak egy csoportja a jelentéstételt követően

Hazánk felszabadulásának 29. évfordulója alkalmából ünnepséget rendeztek a Belügyminisztériumban. Az ünnepségen részt vett Borbándi János, az MSZMP KB tagja, a Minisztertanács elnökhelyettese, valamint a Belügyminisztérium tábornoki és parancsnoki karának több tagja is. Az ünnepségen Benkei András belügyminiszter kiténtetéseket, előléptetéseket és jutalmakat nyújtott át. Az elismerésben részesültek között volt az állami tűzoltóság több főtisztje, tisztje és tiszthelyettese is.

A belügyminiszter tüz. ezredessé léptette elő Újvári Andrást tüz. alezredes, Pest megyei parancsnokot

Cseke Ferenc tüz. alezredes, a BM TOP osztályvezetőjét a belügyminiszter elv. dicséretben és jutalomban részesítette

Az MSZMP KB és a kormány nevében Borbándi János elvtárs köszöntötte az előléptetésben és kiténtetésben részesülteket

Bencze György tüz. főrm. (Komló) a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozata kiténtetésben részesült

A Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság felszabadulásunk 29. évfordulója tiszteleterére rendezett ünnepségen dr. Kovács Mihály tüz. alez. méltatta az esemény jelentőségét, majd dr. Farkas György tüz. vörög., országos parancsnok elismeréseket adott át.

Dr. Farkas György tüz. vörög., országos parancsnok nyújtotta át a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatát Balázs István tüz. szds.-nak (Hódmezővásárhely)

A BM TOP felszabadulási ünnepségén dr. Kovács Mihály tüz. alez. mondó beszédet

A BM TOP ünnepségén részt vettek egy csoportja

A béke katonája

Kedves vendéget köszönhetett nemrégiben a budapesti tüzoltóság. Jakov Ivanovics Baljagint, a Szovjet Hadsereg tartalékos hadnagyát, Mirnij tüzoltóegységének gépkocsivezetőjét. Baljagin elvtárs Czinége Lajos vezérezredes, honvédelmi miniszter vendégeként tíz napot töltött hazánkban. Itt-tartózkodása idején a honvédelmi miniszter elvtárs fogadta őt, és kitüntette a Haza Szolgálatáért Érdemérem arany fokozatával.

E látogatás előzményeinek kereken huszonkilenc esztendő a története. Jakov Ivanovics Baljagin így beszél róla:

– Amikor Leonyid Iljics Breznyev elvtárs, az SZKP főtitkára legutóbb látogatást tett az önök hazájában, engem különösen megragadott az eseményről szóló televíziós tudósítás. Hirtelen – mintha csak tegnap történt volna – föl-
idéződtek bennem a több mint negyed évszázados emlékek, a fasiszták ellen vívott győzelmes harcok, amelyekben háromszor megsebesültem, az önök gyönyörű országa, amelynek felszabadításáért oly sok harcostársam áldozta az életét, és Budapest, ahol a győzelem napját ünnepelhettem.

Elfogott a vágy, hogy újra láthassam Magyarországot és fővárosát Budapestet, s közelebbről is megismerhessem mindazt a nagyszerű szocialista alkotást, amiből természetesen csupán ízelítőt adhattak a televízió tudósításai.

Annál az alakulatnál, ahol Budapesten szolgálatot teljesítettem, gyakran megfordultak a magyar vezető elvtársak, köztük Kádár János elvtárs is, akit szerencsém volt személyesen is megismerni. Levelet írtam neki a bennem kavargó érzésekről, és képzelhetik, milyen boldogan értesültem róla, hogy a honvédelmi miniszter elvtárs vendégeként magyarországi látogatást tehetek.

Nehéz szavakkal elmondanom, milyen nagy élménye ez életemnek. Láthattam a háború pusztításaiból újjászületett Budapestet, amelynek a felszabadításáért vívott harcokban megsebesültem; Hevest, Egert, Miskolcot meg a többi gyönyörű magyar vidéket, megismerkedhettem budapesti tüzoltó kollégáimmal, hírközpontjakkal, felszereléseikkel, és még azt is kipróbálhattam, milyen a vezetői ülés az itteni gépjárműfecskendőkön. Csak azt sajnálom, hogy olyan viharos gyorsasággal múlnak a napok, de így is alig győzők majd beszámolni mindenről otthoni tüzoltó elvtársaimnak.

Ezúton is köszönöm Kádár és Czinége elvtársak figyelmességét, és azt a kedves fogadtatást is, amelyben budapesti tüzoltó kollégáim részesítettek. Őszinte szívből kívánom, még nagyon sokáig erőben, egészségben védhessék szeretett fővárosukat a tűz pusztításaitól.

A mi Mirnijünk is erőteljesen fejlődik, gazdag olajlelőhelyek is vannak a környékünkön. Habár beosztásomra nézve gépkocsivezető vagyok, tüzoltó elvtársaimmal együtt a megelőzésből is igyekszünk kivenni a részünket.

Mirnij magyarul békést jelent. Szép jelkép, hogy éppen Mirnijben teljesít szolgálatot a dicsőséges Szovjet Hadsereg egykori bátor harcosa, aki most a béke katonájaként védelmezi kommunizmust építő népének alkotó munkáját.

Ünnepeinken meg a dolgozó hétköznapok mindegyikén tisztelettel és soha el nem múló hálával emlékezünk meg róla, hogy él Mirnijben egy tüzoltó elvtársunk, aki sok ezernyi társával együtt huszonkilenc esztendővel ezelőtt tulajdon vérével pecsételte meg népeink örök barátságát.

(9)

A 29. ÉVFORDULÓ

Azon a tavaszon később borultak virágba a fák, de olyan kikelet eljöttét hirdették, amilyen nagyszerű még sohasem volt Magyarországon. A béke, a szabadság és a boldog jövőbe vetett hit fényei ragyogták be sokat szenvedett hazánkat 1945. április 4-én, amikor a dicsőséges Szovjet Hadsereg Nemesmedvesnél az utolsó magyar területről is elkergette a fasiszta betolakodókat és hazaáruló bérenceiket.

Felszabadultunk! Ki tudná felsorolni, mi mindent jelentett ez az egyetlen szó, és az a nap, amelynek eljövételét oly régen vártuk. A fehérterror negyedszázados rémuralma, majd a náci megszállás olyan pusztítást zúdított hazánk népére, amelyhez képest a több mint másfél évszázados törökudulás is eltörpül. Alig akadt olyan család, amely ne gyászolta volna szeretteit.

És akkor a kommunista párt hívó szavára mind többen láttak hozzá az ország újjáépítéséhez. A Dunántúlon még súlyos harcokban kellett menekülésre kényszeríteni a fasisztákat, amikor az ország szívében termelni kezdtek a gyárak, és az Alföldön meg a Tiszántúlon a jogos tulajdonos: a dolgozó parasztság kezébe kerültek a földek.

S ami akkor merész álmoknak látszott, alig fél emberöltő alatt megvalósult. Egy olyan Magyarország köszöntötte 1974-ben immár harmincadszor eddigi történelmének legnagyobb eseményét, amely a szocializmus teljes felépítésén munkálkodik, s amelynek dolgozó népe huszonkilenc esztendő alatt évszázadokra szóló tetteket mondhat magáénak. Mindez azonban csupán azért volt lehetséges, mert mindvégig érezhettük a nagy Szovjetunió és a szocialista közösség többi országának önzetlen támogatását.

Utunk, amely ily rövid idő alatt ilyen magasba vezetett, nem volt töretlen, s most, amikor az ünnepi megemlékezés óráiban számba vesszük korszakalkotó eredményeinket, nem feledkezhetünk meg az előttünk álló tennivalók sokaságáról sem.

Tudjuk, még temérdek munka vár mindannyiunkra, hogy elérjük magasztos céljainkat. De jogos reménységgel tölt el valamennyiünket, hogy harcokban edzett pártunk és munkásosztályunk vezetésével szocialista egységben tömörült nép tör újabb magaslatok felé, és munkánkban, küzdelmeinkben mindig magunk mellett tudhatjuk a forradalmi munkásmozgalmat, annak élenjáró osztagát: a kommunizmust építő nagy szovjet népet, valamint a szocialista közösség többi népeit.

Immár 29 esztendeje béke van Magyarországon. Dolgozó népünk felszabadulásunk idei ünnepét is nagyszerű munkásikerekkel köszöntötte, újabb bizonyosságát adva ezzel, hogy élni tud a szabadsággal, és magáénak tekinti a szocializmus építése meggyorsításának nagyszerű programját, amelyet pártunk X. kongresszusának határozatai jelöltek ki számunkra.

Az értekezleten felszólalt Méreg Tivadar, Katona Géza és dr. Farkas György tü. rgy. elvtárs is.

MÉREG TIVADAR elvtárs többek között kiemelte, hogy a fővárosi párt- és tanácsi szervek rendszeresen, szeretettel és az őszinte gújtószándéktól vezéreltetve foglalkoznak a tüzoltóság tevékenységével, és fontosnak tartják az ehhez szükséges feltételek folyamatos biztosítását, valamint a személyi állomány erőtelti és anyagi megbecsülését.

Egyetértett a technikai felszereltség fogyatosságával kapcsolatban tett észrevételekkel, és hangsúlyozta, hogy az véleménye szerint is valóban elmarad a népgazdaság fejlődési szintjétől, és – tekintetbe véve a népgazdaság teherbíró képességét is – feltétlenül pótolni kell a hiányokat az elkövetkezendő évtizedekben.

Ezt követően arra hívta fel a figyelmet, hogy a tűzvédelmi hatóságok csak igen közzétekintő mérlegelés alapján adjanak engedélyeket az előírások végrehajtása alól, semmiféle alkunak nem lehet helye, ha az emberéletet veszélyeztetnének. Mint megjegyezte, még mindig jobb, ha a tervek vagy a kivitelezők panaszokhoz, vagy az engedmények hiánya miatt emelődnek a költségek, mintha haláleset vagy súlyos sérülés következne be. Hozzátette: a hatóságok szerint az indokolatlan engedélyeket szorgalmazó tervezők és kivitelezők baj esetén viszont minden erővel át kell járni a felelősséget a tüzoltóságára.

A továbbiakban arról szólt, hogy a pártbizottsági Bizottsága 1967-es és 1973-as határozatai értelmében minden parancsnoknak eddigénél sokkal több gondot kell fordítania az utánpótlás nevelésére, sőt úgy is gondolhatjuk: a jövőben ez egyik igen fontos szempontja lesz a vezetők és a parancsnokok tevékenysége megítélésének. De nem kevésbé lényeges feladat a személyi állomány további stabilizálása sem, valamint az, hogy a parancsnokok türelemmel és emberségesen segítsék az állomány tagjait családi és egyéni problémáik megoldásában.

A munka színvonalasabbá tétele céljából a személyi állomány tagjainak differenciált megítélése is, aminek az erkölcsi és anyagi elismerés ilyen módjában is meg kell nyilvánulnia.

DR. KATONA GÉZA elvtárs azzal kezdte felszólalását, hogy az irányításváltozással összefüggésben ma már szép eredményekről számolhatunk be, és a kapcsolatos intézkedések az egyik fontos láncszeme volt annak a folyamatnak, amelyet pártunk Központi Bizottsága kezdeményezett az állami élet demokrátizmusának továbbfejlesztése és az állampolitikai korszerűsítése céljából. Várható ugyanis, hogy tanácsi irányítás alá kerül a területi igazgatási szervek túlnyomó többsége, főként azok, amelyek tevékenységük közvetlen kapcsolatban áll a lakossággal.

Az állami tüzoltóság területi szervei szak-

mai irányításának – amelyre továbbra is a Belügyminisztérium jogosult – és helyi irányításának összehangolása – mint említette – természetesen nem könnyű feladat, de úgy érzi, jogosan bízhatunk a sikerében, hiszen minden érdekelt ennek a szellemében fáradozik. Kifejezte reményét, hogy a BM végrehajtási rendelet megjelenésével a még fennálló problémák megoldása gyorsabbá válik.

Hangoztatta, hogy a tanácsi irányításnak a jövőben sem feladata, hogy operatívan beavatkozzon a tüzoltóság szakmai tevékenységébe, éppen ellenkezőleg, maximális önállóságot kíván adni ehhez. Mint említette, a fővárosban is megkísérelték egyes szervek, hogy a tanács segítségével bírák rá különféle engedményekre a tűzvédelmi hatóságot, ezeket a próbálkozásokat azonban a tanácsi szervek mindenütt visszautasították. Ezzel összefüggésben megemlítette, hogy a kerületi igazgatási osztályok is ilyen értelmű eligazítást kaptak. Ugyanakkor rámutatott, hogy a tüzoltó-parancsnokságok vegyék jobban igénybe azt a lehetőséget, hogy ezeken az osztályokon jogászok dolgozzanak, és szükség esetén kérjék a segítségüket egy-egy vitás kérdés megoldásához.

DR. FARKAS GYÖRGY TÚ. VÖRGY., országos parancsnok elvtárs felszólalásában a még meglevő hibák és fogyatosságok ellenére is eredményesnek minősítette az állami tüzoltóság területi szervei – köztük a budapesti tüzoltóság – elmúlt évi munkáját, s tolmácsolta a minisztérium vezetésének ezzel kapcsolatosan a legutóbbi országos értekezleten is kifejezésre juttatott elismerését.

Ezután arról szólt, hogy a munkában tapasztalható biztató fejlődésnek nem szabad megrekednie, és kifejezte meggyőződését, hogy a BM Tüzoltóság Országos Parancsnokság mint szakmai irányító szerv, valamint a tanácsok ebben az esztendőben is minden segítséget megadnak a további eredményes tevékenységhez.

Több felszólalásra reflektálva elmondotta, hogy habár a vártnál hosszabb időt igényel az új belügyminiszteri rendelet kiadása, és az állami tüzoltóság szolgálati feladatait alapvetően érintő különféle szabályzatok is csupán a rendelet megjelenését követően készülhetnek el, az elmúlt évben megjelent magas szintű jogszabályok lényegében meghatározták a tüzoltóság feladatait, tehát helytelen volna valamiféle jogbizonytalanságról beszélnünk.

MINT HANGSÚLYOZTA, az sem várható, hogy az új rendelet alapvetően másként szabályozza a tűzvédelmi követelmények kielégítését, s így például az építkezések tűzvédelmi szabályai is előreláthatólag csupán annyiban módosulnak, hogy a tervezők a rendeletben előírtaktól eltérő, de a tűzvédelmi követelményeket ugyanúgy kielégítő megoldást is választhatnak. Utalt rá, hogy a januári kormányhatározat értelmében a tűzbiztonság növelése érdekében, 1975 januárjáig némely típusú középmagas és magasépület-

Dr. Katona Géza, a fővárosi tanács vb igazgatási főosztályának vezetője kedvezően értékelte az irányításváltozást követő időszak eddigi tapasztalatait

ben pótlólagosan el kell végezni bizonyos munkálatokat, ki kell dolgozni továbbá a könnyűszerkezetes építési móddal kapcsolatos tűzvédelmi irányelvet, az új MSZ 595-ös szabványt és hazai szabványként a középmagas és magasépületek tűzvédelmi szabályait.

Egyetértett a tüzoltóság technikai felszereltségének hiányosságait taglaló észrevételekkel. Rámutatott azonban, hogy e több mint másfél évtizedes problémát nem lehet máról holnapra megoldani. Mint mondotta, az említett kormányhatározat jó alapot teremt arra, hogy a következő ötéves tervben lényegesen meg lehessen gyorsítani az elmaradás pótlását.

Végezetül arra hívta fel a figyelmet, hogy a jelenlegi körülmények között is minden tekintetben igényesebb tevékenység szükséges. A kárelhárítás – mint hangsúlyozta – a jövőben sem képzelhető el feszes szolgálati rend, centralizáltság, valamint az alá- és fölrendeltség érvényesítése nélkül, s mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a személyi állomány egésze képes legyen eleget tenni az ezzel járó követelményeknek.

Ugyancsak nagyobb következetesség szükséges a tűzmelegelőzési munkában is, ami szintén nem nélkülözheti az egységességet.

AZ ÉRTEKEZLETEN felszólalt kerületi parancsnokok számos kérdésben kiegészítették a budapesti parancsnok értékelését, és beszámoltak kerületük nagyarányú fejlődéséről, s néhány helyi kezdeményezésről is. Így többek között hallhatunk a VIII. kerületben bevált brigádelőőrök azon eredményéről, hogy egy-egy létesítményben jóval több szabálytalanságra derítettek fényt, mint a parancsnokság illetékes tűzvédelmi előadója; a IV–XV. kerületi parancsnokság egy veszedelmes lakóházi tűz kapcsán fokozott gondot fordított az új épületek lakásainak belső elektromos szerelésére, valamint az IKV meg a lakóbizottságok bevonására a lakók tűzvédelmi oktatásába; a III., X. kerületi és más parancsnokságok értékes társadalmi munkát végeztek.

A tanácskozás Ficsór Sándor tü. ezds. zárószavával ért véget.

(6)

A résztvevők egy csoportja

Szabó Ferenc, a Konzervipari Ifjúsági Bizottság titkára:

Egy kezdeményezés, amelyből mozgalom született

A Konzervipari Vállalatok Trösztje 17 vállalat működési területén 39 nagyobb létesítmény, 87 kisebb feldolgozó és előkészítő telep munkáját irányítja, és kíséri figyelemmel. 1971-ben KISZ-szervezetünk hosszas egyeztetés és időnként némi vita után szocialista szerződést kötött trösztünk tűzvédelmi dolgozóival.

E szerződés alap gondolata, hogy a tűzvédelmi munkát szélesebb alapokra kell helyezni, érezze valamennyi fiatal, hogy a tűz elleni védelem, az ezzel kapcsolatos rend és fegyelem megtartása közös ügye valamennyiünknek. A trösztben megkötött szerződés természetesen keretjellegetű volt, e szöveget valamennyi vállalatnak megküldtük, kérve, hogy persze az adott sajátosságok figyelembevételével kiegészítve, saját gazdasági egységeinél csatlakozzanak hozzá, és ugyancsak szerződésben rögzítsék a tennivalókat.

Mint minden újdonságot, ennek a kezdeményezésnek a további sorsát is egy kis szorongással kísértük figyelemmel. Ugyanakkor az iparunkban már gyakorlattá vált tűzvédelmi verseny értékelésekor fokozott figyelmet szenteltünk a szerződésekből foglalt vállalások teljesítésének. A pontozásba pedig beszámított a KISZ-szervezetek munkája is, hogy ezzel is ösztönözzük bevonásukat a tűzvédelembe. Az első év eredményei felülmúlták minden várakozásunkat. Egy vállalat kivételével valamennyinél megkötötték az említett szerződést. Tartalmukban a szerződések hűen tükrözték a vállalati sajátosságokat, s így valóra váltották eredeti elképzeléseinket. A próbának szánt első év eredményhirdetését jogos büszkeséggel tarthattuk meg. A magas színvonalú munka jutalmaként három egység vette át ünnepélyes keretek között a BM Tűzoltóság országos parancsnoka tárgyjutalmát, az eredményes munkát végző többiek erkölcsi és anyagi elismerésben részesültek.

Már az értékelés időszakában irányelveket adtunk ki az 1973. évre megkötendő szocialista szerződésekhöz, mivel a további értékelés során nagyobb hangsúlyt kívántunk adni néhány feladatnak, s korábban akadtak túlzott követelmények is.

Nemcsak a gyakorlati végrehajtóknak, de nekünk is értékes tapasztalatokat hozott az elmúlt esztendő.

A bekövetkezett egészséges fejlődést már számadatokkal is érzékeltethetjük. De nézzünk néhány példát a végzett munkáról, a szerződésben vállaltak teljesítéséről. Íme:

Iparágunkban jelenleg megoldottnak tekinthető a vállalati tűzoltóságok utánpótlása. A több mint 900 tűzoltó közül mintegy 700 KISZ-tag, s így a 35—40 éves átlag életkor 20—22 évre csökkent. Amellett 1200-nál több KISZ-fiatal vett részt tűzoltói kiképzésben. Ezek a fiatalok igen aktívan és eredményesen vettek részt a különböző szintű (gyári, városi, megyei) versenyeken, jóllehet nem tagjai a vállalati tűzoltóságnak. A szervezők valamennyi szinten gondoskodtak a megfelelő erkölcsi és anyagi elismerésről. A versenyek alkalmasnak bizonyultak a felkészültség bizonyítására, továbbá a nézőközönség sorából sok fiatal kapott kedvet a részvételre.

A fiatalok bevonása formájának helyes megválasztása tapasztalataink szerint rendkívül tudatformáló is. A gondolkodás-módjukban bekövetkezett pozitív változások szinte lépten-nyomon tapasztalhatók. Ezt bizonyítják az általuk elvégzett értékes társadalmi munkák, valamint a vállalatoknál látható rendezett üzemrészek és manipulálóterek, jóllehet az ennek érdekében végzett tevékenység nem mérhető számokkal.

Több mint 1300 fő vett részt e társadalmi munkákban, és összesen 7738 társadalmi munkaórát teljesítettek. Ennek forintértéke meghaladja a 600 000 Ft-ot, de talán ennél is lényegesebb az, amivel aktívan hozzájárultak a tűz megelőzéséhez. A tűz megelőzés egyik fontos formája a munkaszüneti napok előtti órjاراتok szervezése, minthogy az általuk végzett ellenőrzéseken jórészt azonnal megszüntethető olyan szabálytalanságok, amelyek közvetlenül kárt okozhatnak. Amikor pedig nem lehetett azonnal megszüntetni a szabálytalanságot, és közvetlen veszély sem fenyegetett, akkor jegyzőkönyvbe vették, és intézkedtek a megszüntetéséről. Az említ-

tett órjاراتok során több mint 300-an, ezer nél több ellenőrzést tartottak.

A vállalati tűzoltó-egyesületekbe belépett KISZ-tagok 18 000 órát meghaladó társadalmi munkát végeztek, méghozzá főként a szezon időszakában.

Iparági szinten rendszeresen értékeltük a munkájukat, a szerződésekben vállalt egyéb feladatok teljesítését. Ellenőrzéseinken igyekeztünk segítséget nyújtani a felmerült nehézségek megoldásához. A lényeges és gyakorlati munkát természetesen a vállalatoknál végzik el. Ezért szükseges, hogy a tűzvédelem meg a KISZ-szervezet rendszeresen kísérje figyelemmel ezt a tevékenységet, és célszerűen határozza meg a következő időszak feladatait. Lényegesnek tartjuk továbbá, hogy a tűzoltók és a KISZ-tagok kölcsönösen meghívják egymást rendezvényeikre, hogy ezt azok jellege lehetővé teszi. Sok helyen közös klubdelutánt, baráti beszélgetéseket, kirándulásokat is rendeztek, amellyel ünnepélyes keretek között tartják meg az évadzáró értékeléseket, és a kiemelkedő munkát végzetteknek itt nyújtják át a jutalmakat.

Az elmúlt két év munkáját értékelve megállapíthatjuk, hogy kezdeményezésünktől tömegmozgalommá vált. Az eredménnyel azt tanúsítjuk, hogy ha bíznak a fiatalokban, feladatokkal látják el őket, s végül de nem utolsósorban jó szóval, erkölcs vagy anyagi elismeréssel kellőképpen értékelik is az elvégzett munkájukat, akkor a hegyeket is elmozdítják. Mindenképpen igen fontosnak tartjuk, hogy minden részvevő érezze munkájának értelmét, de az is, hogy észre is vegyék, amit elvégzett. E kétségkívül növeli a lelkesedésüket, és úgy érzem, más déren is további lendület ad a fiataloknak.

Munkánkhoz természetesen szükség van a gazdasági vezetők támogatására, és megértésére is. Elmondhatjuk, hogy felismerték ennek a kezdeményezésnek a jelentőségét, és mindenben segítettek bennünk.

Az elmúlt időszakban kiemelkedő munkát végzett a nagykőrösi, debreceni, nyíregyházi és a paksi konzervgyárak kollektívája. Mind a trösztnél, mind pedig a vállalatoknál megfelelő partnereket találtunk a kezdeményezés mozgalomának szélesítéséhez. Így Sáfrány Istvánt és Márkus Lászlót a Budapesti Konzervgyárból, Sasvári Györgyöt, a Nagykőrösi Konzervgyár KISZ-VB tagját, valamint Kiss Állást, a Debreceni Konzervgyár KISZ-VI titkárát.

Példánk, úgy érezzük, a népgazdaság más ágazataiban dolgozóknak is tanulságul szolgálhat. Ezt annál is inkább mondhatom, hiszen azt tartjuk legnagyobb eredményünknek, hogy a konzervipar tűzvédelmi helyzete szilárdabbá vált: az elmúlt két évben nem fordult elő tüzeset az iparunkban.

KITÜNTETÉS. A belügyminiszter a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával tüntette ki Csonka Ferencet, az Állami Pénzverő igazgatóját, aki több mint két évtizede igen eredményesen tesz eleget tűzvédelmi kötelezettségeinek. Képviseletünkön: dr. Farkas György t. vör. országos parancsnok átnyújtja a kitüntetést

Biztonságtechnikai együttműködési szerződés

gyógyszeriparban

A gyógyszeripar rohamos fejlődése megköeli a vállalatok biztonságtechnikai tevékenységének összehangolását. A gyógyszeripari vállalatok munkavédelmi, tűzvédelmi és egészségügyi tevékenységének fejlesztése a szakmai megelőzés hatékonyságának fokozásával, intenzív kutatómunkával és az információcseré útján érhető el.

A felsorolt tevékenységek összehangolása a járó programjának szellemében – februárban a Magyar Gyógyszeripari Egyesülés által szervezett konferencián – a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének Elnöksége és a nehézipari miniszter közösen a Magyar Gyógyszeripari Egyesülés elnökeivel, az egyesületi vezetőkkel és a vállalatok igazgatói és VSZT-titkárai között megkötötték a biztonságtechnikai együttműködési szerződést, melyhez az országban kívüli vállalatok és intézmények is csatlakoztak.

Dr. Csákvári György, az MGYE elnöke, a szerződés megkötését követő beszédében többek között hangsúlyozta, hogy a gyógyszeripar folyamatos nagyszabású fejlesztésben megnőtt automatizált technológiáinak szerves részét a biztonságtechnikai kérdések, azokat legalább olyan színvonalon kell művelni és megoldani, mint a technológiai és a termelési problémákat. Ezért fogunk a jövőben – mondotta – mindazokkal, akik a biztonságtechnikai kérdéseket gyakorlati vagy tudományos vonatkozásban fejlesztik.

Beszéde befejező részében ehhez a munkához kérte a tagvállalatok vezetőinek és szakmai tanácsainak, valamint a feladatokat ellátó hatóságok és a VDSZ további segítségét, az eredményes munkát kívánt a gyógyszeripari munkahelyek biztonságának növelése érdekében.

A Nehézipari Minisztérium képviseletében a szerződés megkötését követően **Dr. Frigyes**, a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke, a szerződés megkötését követően **Varga Tamás** elvtársak méltóztak a szerződéskötés jelentőségéről. **Révhegyi Jenő**, az MGYE pártbizottságának titkára a szerződés megkötését követően a kezdeményezés politikai tartalmára mutatott rá. A vállalatok részéről **Szombathelyi Dezider**, a Reanal Finomvegyszergyár igazgatója és **Hitesy Lászlóné**, a Kőbányai Gyógyszerárugyár VSZT-titkára hozzászólásukban egyetértésüket fejezték ki a szerződéssel kapcsolatban, melynek véleményük szerint rövid időn belül érezni fog a hatása.

A Gyógyszeripari Biztonságtechnikai Együttműködési Szerződést az Alkaloida Vegyészeti Gyár, a Biogal Gyógyszerárugyár, a Chinoin Gyógyszer- és Vegyészeti Termékek Gyára, az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár, a Kőbányai Gyógyszerárugyár, a Reanal Finomvegyszergyár, a Gyógyszerkutató Intézet, a Gyógynövénykutató Intézet, a Gyógyszeripari Ellátó és Szolgáltató Vállalat igazgatója és VSZT-titkára írta alá. A szerződéshez a Phylaxia Oltó-

anyag- és Tápszertermelő Vállalat, a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézet és a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem vegyipari gépek tanszéke is csatlakozott.

A szerződő felek vállalják, hogy az együttműködési szerződésben meghatározott munka-, egészség- és tűzvédelmi kutatási eredményeiket a résztvevő vállalatok részére meghatározott időpontban bemutatják, illetve közlik.

Az együttműködésben résztvevő vállalatok a szerződés keretén belül több oldalú kapcsolatot is kialakíthatnak egyes témák megoldásában, a tapasztalatok átadásában, átvételében. A meghatározott feladatok sikeres megvalósítása érdekében – amikor a végrehajtás pénzügyi feladatát is igényel – a szerződő felek a vállalati össz létszám arányában vállalják annak biztosítását.

Az együttműködés programját a szerződő vállalatok javaslatai alapján az Operatív Bizottság egyéves időszakra állítja össze a Nehézipari Minisztérium és a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének irányelvei alapján. Az Operatív Bizottság elnöki tisztét az MGYE képviselője tölti be. A szerződés 1975. december 31-ig érvényes.

A biztonságtechnikai együttműködési szerződés a következő, tűzvédelemmel is kapcsolatos témákra terjed ki: központi oktatóbázis kialakítása és működésének biztosítása; „Anti-havarria” tervek cseréje és gyakorlati bemutatók megszervezése; új típusú gázveszély-észlelő- és jelzőberendezések kipróbálása, a szerzett tapasztalatok ismertetése és terjesztése; a felvilágosító tevékenység fejlesztése érdekében szakanyagok, filmek, audióvizuális oktatási programok kidolgozása; nyomástartó berendezések tervezése, vizsgálata; nyomáshatárolók korszerűsítése, nagy tárolórendszer tűzvédelmi problémáinak megoldása; üzemzavarok, váratlan eseményekből adódó veszélyhelyzetek ismertetése; a gyógyszeripar tűzvédelmi feladatainak kialakítása az új tűzvédelmi jogszabály figyelembevételével.

Az 1974. évre összeállított program egyik felelőse az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár. Eszerint az EGYT-ben veszélyelhárító gyakorlatot rendeznek, ezt követően kidolgozzák a gyógyszeriparra vonatkozó veszélyelhárító gyakorlatok tematikáját.

A Kőbányai Gyógyszerárugyár, a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézetével közösen bemutatja az eddig kikísérletezett sav- és lúgálló, valamint lángmentes védőruha-prototípusokat, gyakorlati üzemeltetés közben pedig a legújabb típusú, gázveszélyt észlelő- és jelző berendezéseket.

A gyógyszeripari vállalatok e közös összefogása remélhetőleg nagyban hozzájárul kulturált és biztonságos munkakörülményeik megteremtéséhez.

Dr. Csákvári György megnyitó beszédét mondja

A résztvevők egy csoportja. Jobb szélén Horváth Gyula, az MGYE elnökhelyettese

Az EGYT Gyógyszervegyészeti Gyár képviseletében Tokár Géza műszaki igazgatóhelyettes írta alá a szerződést

Az MGYE részéről dr. Csákvári György elnök (balról a második) és Nuridsányi János, a biztonságtechnikai osztály vezetője (a jobb szélén) látták el kézjegyükkkel a dokumentumot

- k -

Veszélyes idők

E sorokat március utolsó hetében írjuk, de már így is szinte bizonyos, hogy az erdő- és avartüzek száma és kárértéke jóval felülmúlja a tavalyit. S ami különösen nyugtalanító: nem csupán ott nem javult a helyzet, ahol hosszú évek óta minden enyhe és száraz tavaszon egyre-másra pusztítanak az erdőtüzek, vagyis Borsodban, Budapesten, Pest, Nógrád meg Heves megyében, hanem Bács-Kiskunban és Baranyában is igen súlyos károk keletkeztek. Sőt, a legnagyobb tűznek éppen a Baranya megyei Lúzsoknál volt a színhelye. Itt egy asszony — egyelőre kiderítetlen okokból — alig egy méterre az erdőtől rózsát égetett. A viharos gyorsasággal terjedő lángok 38,5 hektáron pusztították el a vegyes telepítést meg az aljnövényzetet. A kár mintegy 920 ezer forint.

A Borsod megyei Arló környékén ugyancsak hasonló okból 70%-ban elpusztult 3 hektár fenyves. E két tűz okozóját és jó néhány másikat sikerült fülön fogni. Az esetek nagy részében azonban, csupán a nyomok árulkodnak arról, hogy szalonناسítás, gallyégetés vagy nagy tömegben eldobott cigarettavégek okozták-e a tüzet.

Február 17-én például a Telki Állami Erdő- és Vadgazdaság területéhez tartozó

„Itt is szalonnát sütöttek” — mutatja Bogyay Zsolt; középen Szalay Sándor

pillisszentiváni erdőszélességben öt hektár vegyes telepítésű erdő égett amiatt, hogy a gondatlan kirándulók mit sem törődtek a szigorú tűzrakási tilalommal, sőt azzal sem, hogy eloltsák a tüzet. Az égő erdőre egy másik kirándulócsoport figyelt fel, és elképzelték, milyen pusztítást vittek végbe a lángok, mire egy férfi öt kilométernyi távolságból tüzet jelezhetett, s mire az állami és önkéntes tűzoltók beavatkozhattak.

Szalay Sándor erdőmérnök az említett gazdaság budakeszi erdészeti erdőművelési műszaki vezetője, s egyben tűzvédelmi felelőse. Arról kérdeztük, hogyan készültek fel a várhatóan „tüzes” kora tavaszra ezen a kirándulók által oly sűrűn látogatott területen.

— A kerületvezető erdészekkel együtt jelenleg negyvenöt tűzört is foglalkoztatunk. Emellett szocialista brigádjaink tagjai is vállalták, hogy vasárnaponként őrszolgálatot teljesítenek. De szükséges is ez, mivel lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy számosan egészen egyszerűen semmi be veszik a tűzrakási tilalmat. Am akárhogyan is igyekszünk megerősíteni az őrszolgálatot, mégsem sikerül mindenütt ott lennünk. A másik nehézség, hogy gazdaságunk dolgozói közül éppen szabad szom-

batokon és vasárnapokon vannak bent legkevesebben a munkahelyükön, márpedig a kár mérséklése döntően a beavatkozó gyorsaságától függ. Ezen a helyzeten a magunk erejéből nincs módunk változtatni.

Bogyay Zsolt kerületvezető erdésznek kiterjedt kirándulóhelyek is tartoznak területéhez. Azt javasolta, nézzünk egy kocsit körül itt.

A látottak valóban elszomorítóak. Itt is ott is — akárcsak tavaly — fekete foltok éktelenkednek. Nem egy helyen négyszázöttszáz méteres utat tettek meg a lángok avaron a tűzgyújtás helyétől az erdőig.

— Elhíhetik, hogy szombatnaponként, vasárnaponként szinte állandóan a terület járóm. Nemegyszer a tűzörünk vagy éppén a tüzet, vagy tapostuk el az égve eldobott cigarettavéget. Nehézséget okoz azonban, hogy jó néhány huliság is akad a kirándulók között — úgy gondolom, nem túlságosan annak neveznem az illetőket —, és egyszerűen nem hajlandók eleget tenni a feladatuknak, sőt nem egy helyen még a tilalmi táblákat is leszedik, alig győzzük pótolni őket. Megmondom őszintén, elégtelenek vagyunk az ilyenekkel, mire rendőri segítségért indulunk, kerekoldanak.

További gondokat okoz az autós és motoros kirándulók egy része. Sehogyan se akarják megérteni, hogy a mostani szára-

Ezt a cigarettázó hölgyet március 23-án fényképeztük le. Szemmel láthatólag nem nyugtalanította különösebben a gyúlékony környezet

**Ők azok, akik erdei őrszolgálatot tartot-
tak Solymár határában**

Szinte az utolsó pillanatban...

**Csak igen kelleetlenül oltották el a ciga-
rettát**

ságban még a kipufogócsőből kipattant szikra is tüzet okozhat.

Eppen egy ilyen motorossal és társával gyűlt meg a baja a solymári önkéntes tűzoltó-egyesület parancsnokának, **Várady Józsefnek** és két segítőjének. Március 3-án éppen ellenőrző úton voltak, amikor felgyeltek az illetőkre. A figyelmeztetésre gúnyosan válaszoltak, majd úgy tettek, mintha odébb állnának, de hamarosan visszajöttek. Szó szót követett, míg végül Várady elvtárs femutatta az önkénes rendőri igazolványát.

De kedvezőbb tapasztalataik is akadtak. A Móra Ferenc Egészségügyi Szakközépiskola kiránduló diákjait például iskolájuk tanári kara erélyes figyelmeztetésben részesítette, miután a solymári önkéntes tűzoltók értesítették az igazgatót, hogy a szigorú tilalom ellenére tüzet raktak az erdő közelében.

Március 24-én erdei portyázásukra mi is elkísértük a solymári önkénteseket, amit — nagyon ügyesen — úgy szerveztek meg, hogy úttörő-tűzoltók derítik fel a terepet. Ezúttal **Kiener Zoltán** és **Kiener György**, **Kiss Ottó** és **Rétfalvi László** pajtások vállalták a feladatot. Ahol tűzrakást vagy dohányzást észleltek, gyorsan értesítették az egyenruhában szolgálatot teljesítő parancsnokot, **Kovács Sándort**, a helyettesét meg a többieket.

Ezen a vasárnapon „csupán” a következők történtek: eldobott cigarettavégtől veszedelmesen kigyóztak a lángok az erdő felé; egy négytagú társaság éppen rágyújtott, s amikor lefűlelték őket, csak igen kelleetlenül tettek eleget a felszólításnak, hogy dobják el és tapossák el a cigarettájukat; a rét túlsó felén pedig ipari tanulók akartak szalonnát sütni.

Tanúsíthatjuk, a nyári melegben mind-egyik cselekmény veszedelmes erdőtüzet okozhatott volna. A solymáriak már több éve örködnék ilyen öntevékenyen. Szívesen teszik, hiszen érzik, hogy mennyire szükség van erre. Csúpan azt sérelmezik, hogy az erdőgazdaságtól még egyszer sem érdeklődtek e tevékenységükről vagy ar-

ról, hogy mivel segíthetnék őket, és kik azok, akik hétről hétre feláldozzák a szabad idejüket?

A Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztériumban is érthető nyugtalansággal regisztrálták az erdőtüzekről beérkezett jelentéseket, hiszen e káresetek járulékos veszteségei is igen magasak, nemegyszer nyolc-tíz vagy még több esztendő fáradságos munkája vesz kárba néhány óra leforgása alatt. Kezdeményezésükre a bűnüldöző szervek gyorsított eljárás keretében vonják felelősségre a tűzokozókat.

Több év adatait összevetve úgy értékelik, hogy az ilyen tüzek leginkább Borsodban, Hevesben, Nógrádban, valamint Budapest környékén és Pest megyében pusztítanak, ugyanakkor — legalábbis eddig — esztendő óta nem okoztak jelentősebb tüzet a kirándulók a Mecsek környéki erdőkben. Eppen ezért úgy vélik, hogy elsősorban az említett területek erdőgazdaságainak tűzvédelmi felszereltségét kell javítani a közeljövőben. Az elképzelések szerint a következő ötéves terv során ezek a gazdaságok az ún. célcsoportos beruházások egy bizonyos hányadát — természetesen saját erőforrásból — erre fordítják majd, hogy egyebek között minél több olyan jármű

álljon rendelkezésre, amellyel a lehető legjobban meg lehet közelíteni a kárhelyeket.

Arról is tájékoztatást kaptunk, hogy a pilisi parkerdőgazdaság URH-készülékeket vásárolt a gyorsabb tűzjelzés elősegítése céljából. Mint mondták, ezt a példát a terepviszonyok miatt nem követheti minden erdőgazdaság, de kívánatosnak tartják, hogy ahol kedvezőek a vételi lehetőségek, ott szintén lássák el az erdészeket, tűzöröket ilyen készülékekkel.

Ugyancsak gondokat okoz a gépjárműforgalom állandó növekedése is. Ezen több erdőgazdaság úgy kíván segíteni, hogy tetemes költséggel autós pihenőhelyeket létesít.

Végül, de egyáltalán nem utolsósorban, a Társadalmi Erdei Szolgálat tagjai sok-sok fáradozását ezúton is köszönik. Sokan egyetértenek tavaly felvetett javaslatukkal, hogy a tűzjelzés lehetőségének meggyorsítása céljából hasznos lenne betű- vagy számjelekkel ellátni az egyes erdőrészeket, mivel nemegyszer az is késlelteti a beavatkozást, hogy a tüzet jelző kirándulók nem képesek pontosan megnevezni a kárhelyet.

(G — K. M.)

Várady József parancsnok köszönetet mond a segítségért

I. A probléma felvetése

Visszapillantás

Az elektrosztatikus feltöltődés jelensége régóta ismert az emberek előtt. Sőt azt is mondhatjuk, hogy ez a legrégebben ismert villamos jelenség. Az iparban — főleg a textilben — ugyancsak nem volt ismeretlen fogalom.

Helmholtz, Loeb, Henry és még sokan mások is foglalkoztak a jelenség elméleti kérdéseivel. Fokozatosan összegyűltek azok a gyakorlati tapasztalatok is, amelyeket érdemes volt megvitatni, elemezni. Az 1940-es években a sztatikus feltöltődés már fontos tématerületévé vált a szilárd testek fizikájának.

1948-ban az angliai Leedsben a Society of Chemical Industry konferenciát rendezett a különféle iparágakban felhalmozódott tapasztalatok, valamint az elméleti eredmények és megfontolások összehasonlítására. Ennek jellemzően „Dust in Industry” („Por az iparban”) volt a címe. Ugyanis ebben az időben a textiliparban keletkező porok statikus feltöltődése okozta a legtöbb gondot. 1952-ben pedig az Institute of Physics rendezett konferenciát Londonban. Itt már a statikus feltöltődés egyéb ipari vonatkozásai is előtérbe kerültek.

1967-ben az Institute of Physics és a Physical Society közös rendezésében a legújabb eredményekről nemzetközi vitát rendeztek a brit fővárosban. 1970-ben Bécsben volt ehhez hasonló konferencia. A Szovjetunióban és a szocialista országokban szintén erősen foglalkoztatja a szakembereket az elektrosztatikus feltöltődés jelensége. A probléma a KGST Vegyipari Állandó Bizottságában is napirendre került.

Hazánkban, a textilipar viszonylagos fejlettsége ellenére is, aránylag későn és kis intenzitással merült fel a statikus feltöltődés problémája. Az utóbbi évtizedben a kemizálási program alapján rohamosan fejlődik a vegyipar. A műszaki haladáshoz a műszáltól a benzinig a legkülönfélébb vegyi anyagok és termékek gyártása vált szükségessé. E gyártási folyamatok technológiai műveletei gyors mozgási sebességet, magas hőmérsékletet és nagy nyomást igényelnek.

A sűrűdés, aprítás, tűzveszélyes gázok, folyadékok áramlása, a gőzök, porok keletkezése, illetve azok mozgása statikus feltöltődéssel jár. A felhalmozódott villamos energia kisülése pedig robbanást, tüzet, balesetet okozhat.

Igy aztán nálunk is — főleg az utóbbi években — erőteljesebb kutatás kezdődött e területen. A téma fontosságát bizonyítja, hogy az OMFB is készített tanulmányt, illetve koncepciót a feladatokról. A statikus feltöltődés ma már nyilvánvalóan a népgazdaság minden ágát lényegesen érintő jelenség lett. A különféle kutatási programok keretében több intézet, társadalmi és egyéb szervezet foglalkozik a feladat megoldásával. Így pl.: a SZOT Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézet, a Műanyagipari Kutató Intézet stb.

Az is bizonyítja a kérdés fontosságát, hogy ma már szinte valamennyi fejlett ipari országban szabványok és más védelmi előírások rögzítik a védelem feladatait és módszereit. A nálunk érvényben levő általános előírások nem oldják meg viszont — véleményem szerint — átfogóan e kérdést.

A szabványosítás hazánkban is mindinkább tért hódít. Ez persze önmagában még nem elégséges, hiszen mélyrehatóbban kell foglalkozni a statikus feltöltődés fizikájával, hogy így az ellene való védekezés konkrét, de egyben általános érvényű is lehessen. A feltöltődés műszeres mérése, a megfelelő műszerek kidolgozása szintén megoldásra váró feladat.

A kutatási programok mellett arról sem szabad megfeledkezni, hogy a népgazdaság különböző területein levő kapcsolatos feladatok megismerése és végrehajtása céljából kielégítő szintű hazai szakirodalom is szükséges. De az is fontos, hogy a különféle elméleti és gyakorlati ismeretanyagot mindazok elsajátítsák, akik a jelenséggel munkájuk során találkoznak.

A tűzvédelem hasábjain most induló cikksorozat éppen ezt kívánja elősegíteni. Igaz, a teljességre való törekvés igénye nélkül — hiszen ez messze meghaladná a lap által nyújtott lehetőségek határait — kívánja felhívni a figyelmet a statikus feltöltődés elleni védekezés módszereire, gyakorlati problémáira, majd kitér a jelenség elméleti magyarázatára is, mivel enélkül a gyakorlati tennivalók csak esetlegések lehetnek; végül pedig a témával összefüggő szabványosítás hazai helyzetét, a kutatások jelenlegi állását ismerteti majd.

Miért szükséges a statikus feltöltődés elleni védelem?

Az ipari méretű statikus feltöltődés több olyan problémát

vet fel, amelyek figyelmen kívül hagyása súlyos károkat idézhet elő. Nézzünk ezek közül néhányat:

— Az ellenkező előjelűre feltöltődött anyagok vonzzák, az azonosára pedig taszítják egymást, ami főleg a textilipari folyamatoknál okoz gondot, minthogy rontja a termék minőségét.

— A munkahelyen kialakuló villamos tér csökkenti az ember munkaképességét, és élettani hatása sem eléggé ismert még.

— A felhalmozódott töltések kisülése — ha ez emberen történik — a dolgozót „megüti”, aminek lélektani hatását sem lehet alábecsülni. Ugyanakkor az ütés hatására bekövetkező mozgáskényszer baleset okozójává válhat.

— Végül, de éppenséggel nem utolsósorban a gyűlékony légtérben (robbanásveszélyes környezet) keletkező szikra tűz- és robbanásveszélyt idézhet elő.

A statikus feltöltődés — amint azt az előzőekben is láttuk — az ipar legkülönfélébb területein bekövetkezik. A továbbiakban nem iparáganként, hanem a feldolgozott anyagok halmazállapota szerinti csoportosításban foglalkozunk a problémával mivel a problémákör így könnyebben áttekinthető.

A porszerű anyagokat gyártó, felhasználó iparágak általában kevésbé veszélyesek, de ez persze nem azt jelenti, hogy például az élelmiszer- és malomiparban vagy a fémporok stb. gyártásánál ne kelljen számolni a statikus feltöltődés veszélyeivel.

A könnyen feltöltődő szilárd anyagokat, főleg a műanyagokat szinte valamennyi iparág gyártja, illetve felhasználja, de a leggyakoribb probléma mégis a

- textiliparban, a műszálfeldolgozásban,
- műanyagiparban,
- a gumóiparban, valamint a
- papír- és nyomdaiparban merül fel.

A gyűlékony folyadékokat is szinte valamennyi iparág felhasználja. A statikus feltöltődés szempontjából a legveszélyesebb műveletek, munkahelyek az alábbiak lehetnek:

- gépkocsin szállítás, onnan való lefejtés, szűrés,
- vegyi tisztítás; szövs; festés; festékszórás;
- papíripari nyomdai rotációs gépek; orvosi műtők.

A gázok, gőzök szállításakor akkor alakul ki veszélyes mértékű feltöltődés, ha azok cseppfolyós vagy szilárd alkotókkal szennyezettek. Különlegesen veszélyesek lehetnek a robbanásveszélyes környezetben működő hajtószíjak, szállítószalagok, és gumikerekű járművek.

A statikus feltöltődés elleni védekezés elméleti és gyakorlati módszereiben eddig elért eredmények alapján még korántsem tekinthetjük megoldottnak e problémákat. Annyi azonban már most is bizonyos, hogy általában sikerrel lehet védekezni a feltöltődés veszélyei ellen. A töltések keletkezését nagyon ritkán sikerül megakadályozni, de a veszélyes mértékű töltésfelhalmozódás ellen védekezhetünk a töltések elvezetésével (földelés, szigetelőanyagok vezetővé tétele, a levegő relatív nedvességtartalmának növelése stb.). Ezenkívül különféle adminisztratív intézkedésekkel is csökkenthetjük a veszély valószínűségét.

Igy pl.: feltöltődésre hajlamos ruházatban (műanyag!) senki ne lépjen be a veszélyeztetett helyiségbe.

A feltöltődés elleni védelem kiindulási pontja a pontos megbízható mérés-technika. Ipari szintű méréseknél nem is annyira a mérések pontossága, mint inkább a műszeren leolvasott adatok helyes értékelése, a kisülésnél felszabaduló energia reális kiszámítása a döntő. Ez pedig komoly berendezést és mérési gyakorlatot igényel. A laboratóriumi mérésekhez ugyanakkor igen nagy pontosságú és reprodukálható eredményeket mérőműszerek szükségesek. Ezek kidolgozása — világszerte — folyamatban van.

Végezetül lássunk néhány példát arra, hogy a statikus feltöltődések milyen — szinte általunk nem is várt módon — károsan vehetnek be.

Az egyik hazai pébégáztöltő telepen 1967-ben véletlenül történt egy töltött palack. A kiömlő gáz ionizálta a környező levegőt, és a dolgozó kezében levő töltőfejen felhalmozódott töltésmennyiség szikrakisülése pillanatában tűz keletkezett. Ennek következtében egy személy életét veszítette, és többen súlyos megsérültek.

A Dunai Kőolajipari Vállalat egyik üzemében 1967-től ugyancsak egy tolozár meghibásodása következtében gázom keletkezett. Eközben statikus feltöltődés játszódott le, szikra súlós történt, tűz keletkezett. Csak a jelenlevők lélekjelenléte miatt, hogy a katasztrófát sikerült elkerülni.

Dunai Gyula t. fhd
okl. villamosmér

Nemrégiben adta ki a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság az állami tűzoltóság részére szóló 1974. évi újítási feladattervet. A kibocsátó a feladattervben megjelölt újítási témák kimunkálásának céljaként a szolgálati feladatok könnyebb, jobb és gazdaságosabb ellátásának elősegítését jelöli meg.

A tűzoltási technikában jártas, azt jól ismerő szakemberek már eddig is számos hasznos újítással, ötletes megoldással járultak hozzá a testület ilyen irányú fejlődéséhez.

E feladatterv közreadásával is azt szeretné elérni a BM TOP, hogy a lehető legszélesebb körben keltse fel az újítók érdeklődését, s közreműködésükkel mielőbb és minél eredményesebben valósíthassa meg a tervben kitűzött célt.

KÉSZENLÉTI SZEREK HIDEG INDÍTÁSA ÁLTAL KELETKEZŐ KÁROSODÁSOK CSÖKKENTÉSE

A tűzoltó készenlleti szerek motorjainál a gyakori hideg indítás jelentős mértékű üzamidő- és teljesítménycsökkenést okoz. A károsodás megelőzésére a hideg indítás legkedvezőtlenebb tényezőinek (üzemi hőfok, kenéshány) megváltoztatása útján kell viszonylag egyszerű, kereskedelmi anyagok vagy szerkezetek felhasználásával megoldható, lehetőleg a tűzoltóműhelyekben kivitelezhető, széleskörűen (több kocsiúpushoz) alkalmazható megoldást javasolni.

Szakirodalomként belső égésű motorokkal, törpefeszültségű villamos fűtőberendezésekkel, kenéstechnikai kérdésekkel foglalkozó könyvek ajánlottak.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: Lantos Sándor t. alez. (BM TOP).

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 2000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1974. június 30.

TŰZOLTÓSZIVATTYÚ AUTOMATIKUS LÉGTÉLENÍTÉSE

A tűzoltószivattyúk gyors és biztonságos üzembe helyezése, majd a folyamatos vízszállítás fenntartása alapvető feladat. Ezt jelenleg a gépjárműfecskeknél csak összetett műveletsorozat hibamentes végrehajtásával lehet elérni. Javaslatot kérünk egy olyan légtelenítő szerkezetre, melynek segítségével a gépjárműfecskeendő bekapcsolt szivattyúja automatikusan légtelenítődik. A légtelenítő szerkezetnek a szükséges vákuumot az üzemelés alatt bármikor tudni kell biztosítani. A szerkezetet a meglévő gépjárműfecskeendőre is felszerelhető kivitelben kell elkészíteni.

Szakirodalomként vákuumtechnikai berendezésekkel, egyszerű automatikákkal foglalkozó szakkönyvek ajánlottak.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: Kovács József t. őrgy. (Központi Javitóműhely.)

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 3500 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1974. szeptember 30.

SZENNYEZETT NYOMÓTÖMLŐK TISZTÍTÁSA

A viszonylag nagy értékű műszál-gumizott nyomótömlők a különböző kárhelyeken sokféle anyagtól (ásványolajtermékek stb.) szennyeződhetnek, amelyektől – a további használhatóság érdekében – a tömlőket meg kell tisztítani. Olyan eljárást vagy módszert kell javasolni, melynek alkalmazásával a nyomótömlők tisztítása a tömlő anyagának károsodása nélkül, viszonylag olcsón, egyszerűen, de feltétlenül gépesített eszközökkel legyen megoldható. A szennyező anyag eltávolításának technológiája nélkülözze mind a mechanikai, mind a vegyi baleset lehetőségét.

Szakirodalomként az oldószerekkel, mosószerekkel, felületi hatáseffektusokkal, szonokémiai eljárásokkal foglalkozó könyvek ajánlottak.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: Lantos Sándor t. alez. (BM TOP).

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 1800 forint.

HABÁRBOCOK SZERELÉSÉNEK MEGKÖNNYÍTÉSE

A tartálytüzek oltására jelenleg rendelkezésre álló habárbocok szerelése intenzív fizikai erőfeszítést igényel, emellett az alkalmazhatósága esetenként kritikussá válik. Javasolni kell egy olyan módszert vagy kisegítő szerkezetet, amellyel a szerelés fizikai munkaigényessége csökken, ugyanakkor a javaslat bevezetésével a szerelés lényegesen gyorsabbá és biztonságosabbá válik.

Szakirodalomként habárboc-, létra-gyártmányismertető, emelő- és szállítógépek ismertetésével foglalkozó könyvek ajánlottak.

A felsoroltakon túl a tűzoltóság szolgálati feladatainak egyszerűbb, gyorsabb, könnyebb végrehajtását elősegítő, e feladattervben nem szereplő más témakörökre vonatkozó újítási javaslatok is kimunkálhatók és benyújthatók.

Az újításokat a BM TOP Technikai, Kutató és Anyagi Osztálya címére (1903 Budapest, Pf. 314) kell beküldeni.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: Strádi Géza t. alez. (BM TOP).

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 1000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1974. május 30.

HABANYAGATFEJTÉS GÉPESÍTÉSE

A készenlleti tűzoltószerek különböző habanyagtartályainak töltése vagy lefejtése során a habanyag gépi úton való szállítása többnyire megoldhatatlan; jelentős fizikai munkával és kívánivalókkal terhes higiéniai módszerekkel történik. Javasolni kell zárt rendszerű, egyszerű és biztonságos, az anyag habzását kizáró, gépesített folyadékszállító szerkezetet. A berendezés, használata során, az igényes higiéniai követelményeket is elégítse ki. A szerkezet házilag elkészíthető vagy a kereskedelemben kapható elemekből összeállítható legyen, és 20–50 l/p szállítási teljesítménnyel rendelkezék.

Szakirodalomként a folyadékszállítással foglalkozó könyvek, illetve gyártmányismertetők ajánlottak.

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 1500 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1974. július 30.

AZ OLTÓPORTOLTÉS ÉS -ÜRÍTÉS GÉPESÍTÉSE

A porral oltó gépjárművek és szerkezetek oltóportartályainak töltése és ürítése körülmenyesen, alapvetően fizikai munkával, kifogásolható munkakörülmények között történik. Ennek megszüntetésére javasolni kell zárt rendszerű, mechanikus vagy pneumatikus működésű, változó körülmények között is biztonságosan és tartósan üzemeltethető berendezést porszállítás céljára. A készülék legyen házilag elkészíthető, illetve a kereskedelemben kapható elemekből összeállítható. A szállított pormennyiség percnként 20–50 kg nagyságú legyen.

Szakirodalomként a mechanikus és pneumatikus anyagmozgató gépekkel foglalkozó könyvek és gyártmányismertetők ajánlottak.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: Tjekái Pál t. fhdgy. (Központi Javitóműhely.)

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 1500 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1974. augusztus 30.

SZEMÉLYMENTŐ SZERKEZET KÖZÉPMAGAS ÉS MAGASHÁZAKBÓL

A középmagas és magasházakban keletkezett tüzek esetenként használhatatlanná teszik a természetes közlekedési útvonalakat. Ilyen esetekben a benttartózkodó személyek menekülési lehetősége az egyéni adottságok függvényévé válik. Javasolni kell a középmagas és magasházak felületén kívül vagy belső terében alkalmazható, az épület tartozékát képező, szükség esetén gyorrlottság nélkül, több személy által is kellő biztonsággal, megnyugtató gyorsasággal használható személymentő szerkezetet. A berendezésnek a menekülési és mentési lehetőségek bármely időpontban történő biztosításán túl egyszerű szerkezettel, karbantartási igénytelenséggel, alacsony előállítási költséggel, kedvező esztétikai összhatással, könnyen kezelhetőséggel kell rendelkeznie, a meglévő vagy ezután épülő házakhoz viszonyítva.

Szakirodalomként az 5/1965. BM TOP szakmai szabvány, a létrákkal, az emelő- és szállítóberendezésekkel, a felvonókkal, a kötél- és láncszerkezetekkel foglalkozó könyvek ajánlottak.

A témában felvilágosítást ad és konzultál: Aradi Lajos t. őrgy. (BM TOP).

Díjazás: A feladat sikeres megoldása esetén az újítási díj egy összegben 3000 forint.

A javaslat benyújtásának célszerű határideje: 1974. szeptember 30.

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Rengeteg kiadvány jelent meg az épületek tűzbiztonságáról. Olyannyira, hogy az építészek és építőmesterek technikai tájékoztatóján javasolták: osszák részekre a tűzbiztonság mintegy 2000 oldalas „Vörös könyvét”, hogy megkönnyítsék a dolgát az építőknek és az építetőknek, mivel a rendelkezések áradata valósággal elborítja őket.

Es ahelyett, hogy kiadási dátuma szerint sorolnák fel az intézkedéseket és rendeleteket, foglalják külön fejezetekbe pl. az ajtókról, az ablakokról, a lépcsőházakról, a felvonókról stb. szóló előírásokat. Az illetékes minisztérium hajlandónak látszik e javaslat tanulmányozására. Mi most meglegszünk azzal, hogy ismertetjük a biztonsági rendszabályok alkalmazásának néhány esetét a magasépületekben: Az 50 méternél magasabb lakóházakat és a 30 méternél magasabb irodaházakat tekintik ilyeneknek.

Az építés szakaszában

Az épületen belül tilos gázt alkalmazni. Az alapnál és falaknál, valamint a belső részéknél tilos a műanyag (hacsak nem „tűzbiztos”), s csak 15 kg fa építhető be a lakóterület egy-egy négyzetméterére. A homlokzaton a mellvédfalaknak – tehát a két, ablakos szint között levő összefüggő részeknek – legalább 1 órán át akkor is tűzállónak kell lenniük, ha egyméteres lángok „ostromolják” őket.

A szellőzőaknákat és azokat is, amelyek a vezetékeket rejtik

Fél évi ellenőrzés, próbariadó a toronyházban

(víz, villany, telefon) kötelező csapóajtókkal ellátni, ezek zárását automata biztosítékok szabályozzák, a biztosítékok kiolvadnak, amint a hőmérséklet meghaladja a 70 fokot. Két lépcsőháznak pedig két órán át „füstmentes”-nek kell maradnia.

Ugyanennyi időn keresztül a tűzoltóknak fenntartott felvonó átmegegy a lánghoz álló emeleten – vagy közlekedik az emeletek között –, hála a különleges ajtók védelmének. Ezek úgy működnek, mint a hajón, ahol a tűz terjedésének vagy a víz beáramlásának kell útját állni. A toronyházak emeleleit kettesével, hármasával vagy négyesével úgy építik és szerelik fel, mint a kesztonokat, amelyeket szempillantás alatt el lehet szigetelni a fölötte és az alatta levőtől; a tűz tehát nem hatolhat be oda két órán át, bárhogy is lángol.

A lakásokat mint „mini” kesztonokat állították be: ezeknek egy órán át kell „kitartaniuk”.

Az igénybevétel szakaszában

Az elővigyázatossági rendszabályok olykor a lakók tudta nélkül itt is aprólékosak és nagyszámúak. A „Sajnai front” épületsor tervezőmérnökeinek egyike, Proux elmondta: akárcsak a tengeren, a Párizsban bejegyzett öt magántársaság egyike hathónaponként ellenőrzi a „hajónaplót”, vagyis az épületek tűz-

védelmi naplóját. A társaságok így biztosítják egymást, hogy minden rendben van a magasépületben. Ellenkező esetben bejegyzik a naplóba a hiányosságokat.

Az ellenőrzésről felvett jegyzőkönyv egy másolatát minden esetben letétbe helyezik a rendőrségen, amelynek szakemberei akkor is jogosultak szűrőpróbaszerű ellenőrzést végezni, ha rögtönzött látogatásai bizonyos mértékig sértik a tulajdonjogot. Jaj annak, aki lyukat fúr a falba, hogy megállapíthassa a váratlan látogató személyét; ez a rés ugyanis megfosztja hatékonyságától a tűzvédő berendezést! De annak is, aki megváltoztatta a kérdéses ajtó zárát – még akkor is, ha ezt a betörők elleni védekezés céljából tette –, vagy benzineskannát, gázpalackot tart a helyiségében.

Az irodák haladéktalan kiürítését követelhetik, ha megállapítják, hogy kulccsal lezárták a vészkijáratokat. Az éjjel-nappal a helyszínen tartózkodó, felkészült őrszemélyzetnek jogában áll 500 frankig terjedő bírságot kirovni azokra, akik megsértenek, vagy működésbe hoznak egy-egy füstszelőt. Ez a berendezés ugyanis a tűz keletkezésének pillanatában részben hangjellet ad az őrtartózkodási helyén, hogy szükség esetén felébressze az őrt, részben pedig

fényjelzést, amely azonnal mutatja, hol kell keresnie a tűzfészket. Az őrt ilyenkor telefonon tapintatosan figyelmezteti a veszélyeztetett emelet vagy emeletlakóit. A többieket azonban nem, hogy elkerüljék a pánikot.

Ugyanez a jelzőrendszer megfeszített rugókat szabályozó elektromágneseket hoz mozgásba: a rugók hirtelen kilazulnak, amivel a tűzvédő ajtók bezáródnak. A lakóknak évente legalább egyszer kiürítési gyakorlatot kell végrehajtatniuk a kapcsolatos előírások gondos megtartásával.

Két héttel ezelőtt a Szajnaparti toronyházban, a XV. kerület városi tanácsosainak jelenlétében zajlott le ilyen gyakorlat. Sokan csak ekkor szereztek tudomást a vészkijáratok létezéséről, hiszen megszokták, hogy liften közlekedjenek.

Mintaserű ajtó

Az egyik párizsi irodatoronyházban bűnös szándékból éppen a beköltözés idején okoztak tüzet. A tűzvédő ajtók azonnal bezárultak. Az egyiket tavaly novemberben kiállították a „Batimat” bemutatóján: kifogástalanul ellenállt a csaknem 800 fokok hőnek.

Az ajtó két acéllemezéből áll, amely közé – szendvicsszerűen – azbesztet és fát préseltek. A tűz felé eső oldala természetesen megafakult és elfeketedett, de a másik oldala teljesen sértetlen maradt: még a festés sem pattogzott le róla.

(Le Figaro)

A tűzoltó-felszereléseket gyártó görllitzi (NDK) üzem néhány egytengelyes utánfutótípust bocsát ki. Az állandó korszerűsítés eredményeként magas fokú szabványosítás jellemzi ezeket az utánfutókat. A futóművet hat-, a felépítményt ötféle típusú utánfutóhoz lehet használni. Mind-egyik csak kialakításában különbözik a többitől. Ez gazdaságos-

Utánfutók

sá teszi előállításukat, és lehetővé válik fő részeik bármely időpontban való cseréje.

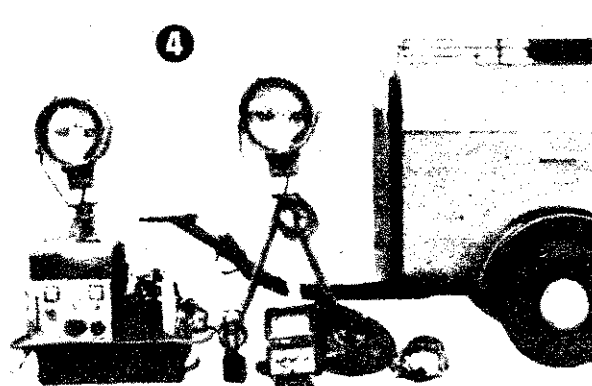
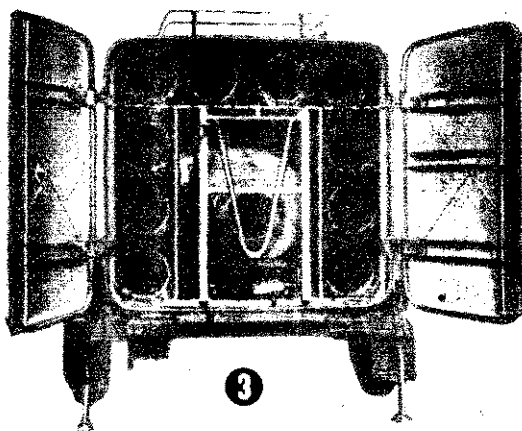
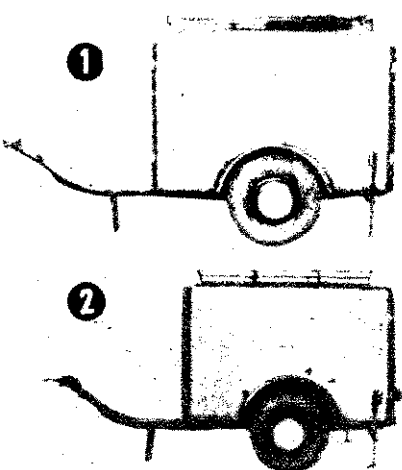
Az utánfutó a rúdjához erősített, felhajtható rögzítőre támaszkodik, az alváz hátsó részén elensúlyal ugyancsak két rögzítő van. A felépítmény különféle be-

épített rögzítőkkel és támasztékokkal tömör acélból készült. Az utánfutó hosszúsága 3520 mm, szélessége 1725 mm, magassága 1925 mm, súlya 470 kg. Maximálisan megengedett vontatási sebessége: 80 km/óra.

Ismerkedjünk meg közeleb-

ről is néhány ilyen utánfutóval!

1. Ez kismotorfecskendőt szállít, továbbá hat, egyenként 1,6 m-es szívótömlőt, hat db 20 méteres és 10 db 15 méteres nyomótömlőt, vízszerszhez szükséges felszerelést, kézioltókat, vílágitóeszközöket, valamint tűzoltók egyéni felszereléseit. A benne elhelyezett alacsony nyomású szivattyú vízszivátásra szolgál.

Nagy kiadósságú habbal oltó gépjármű

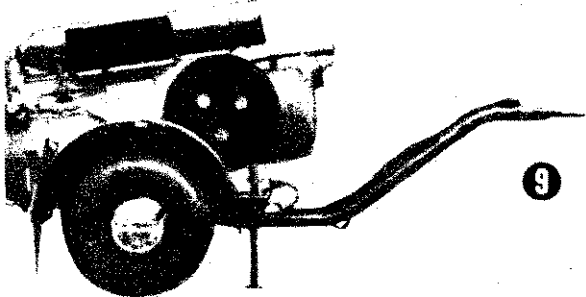
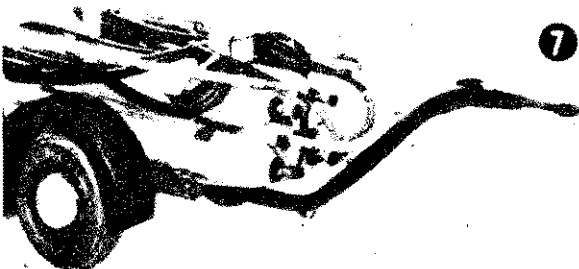
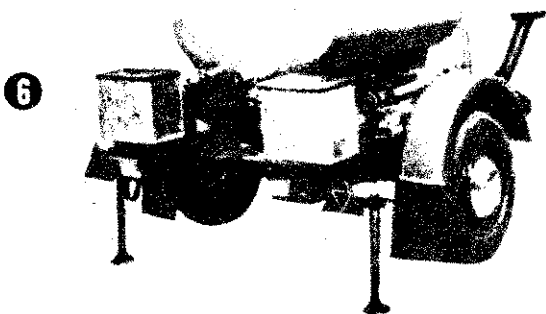
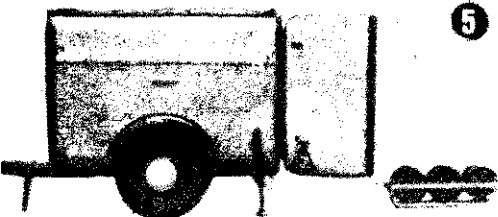
Az NDK ipari és tűzoltó-szakembereinek szoros együttműködésével állították elő ezt a mozgó habszerveletet. Robur alvárra szerelték, és 800 l/p-es turbószivattyúval van ellátva. A csővezetékrendszeren át a turbószivattyú szűrőrácsán át szállítja a vizet a légvezető tömlőhöz. 30 lóerős belső égésű motor hozza mozgásba az axiális ventilátort meg a keverőszivattyút.

A motor különféle fordulatszámának köszönhetően eltérő habintenzitás érhető el. A keverőszivattyú speciális szerkezeten

át szívja ki a habképző anyagot a tartályból, és szabályozó segítségével továbbítja a vízvezetékbe.

A víz és hab keveréke a légvezető tömlőn keresztül kerül a hálóra és a ventilátor segítségével habosodik. A habkiadósság 500–1000-szeres.

Habképzőként a dúsított E-30-ast használják. Ha kifogyott a keverőszivattyúhoz tartó hordók vagy tartályok csatlakoztathatók. A berendezést egy ember kezeli.

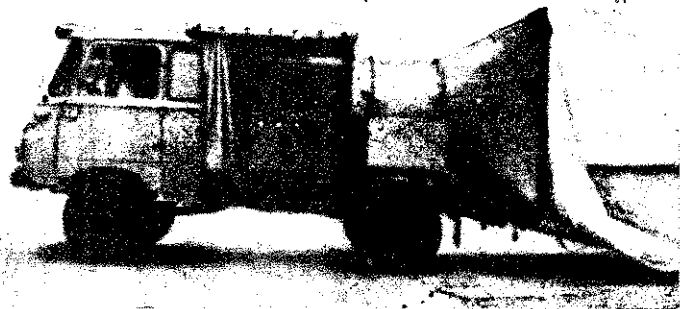
Tömlőszállítóként összesen m hosszú, 21 nyomótömlőt ztek el rajta, továbbá két hidat és tömlőfektetőt. Füstszívóként 60 m³/p teljesnyű szellőztető berendezést t. Ez áll a kétütemű belső i motorból meg a ventilá- l, amelyhez a fogantyúval ígztívóval ellátott hajlékony- övek ventilációs nyílásai közö- nek. A pinceablakok és olyan nyílások elre- zse- z, amelyeken a csőve- zetetik a helyiségbe, 1 db 1300 mm-es meg 1 db 1000 mm-es azbesztvász- on- ál.

4. Generátorként is használják az utánfutókat.

5. Hírközlési célokra 8 telefon- berendezés van rajta, 16 kábel- dob, 2 gyűrűs transzformátor és más felszerelések. Az állomást össze lehet kötni a rendes tele- fonhálózattal.

6. Habszállítóként egy $1360 \times 930 \times 500$ mm-es tartályt helye- znek el rajta, ennek 450 liter hab- képző anyag a befogadóképes- sége. Léghabsugárcsővekkal, ke- verőkkel, tömlőkkel és más fel- szerelésekkel is el van látva.

7–8–9. Végül szénsavval, me- chanikai léghabbal és porral ol- tók szállítására is alkalmasak.

NÉHÁNY SORBAN

GÁZROBBANÁS

AMERIKÁBAN. New York államban egy tehervonat kisklott, majd a levegőbe re- pült. A vonathoz ugyanis két, propán- gázzal töltött tartály- kocsi is volt kapcsol- va, és a szerencsét- lenség következtében felrobbantak. Néhány perccel a katasztrófa után a rendőrséggel együtt tűzoltók is ki- érkeztek a helyszínre, de így is több mint 50 ember sebesült meg súlyosan.

VONATSZEREN- CSETLENSÉG INDIÁ- BAN.

Új-Delhitől mintegy 140 km-nyire keletre egy gyorsvo- nat belerohant egy álló tehervonatba. A mentésben részt vett a tűzoltóság is. A rendőri jelentés sze- rint a szerencsétlen- ségnek 40 halálos áldozata és 50 sebe- sültje van.

TÜZRENDEZETI TANULMÁNYT TET- KEK KÖZZÉ PRÁGÁ- BAN.

A csehszlovák fővárosban tűzren- dezeti jelentést tettek közzé az 1973-as év- ben bekövetkezett tűzesetek alakulásá- ról. Ezek szerint

Csehszlovákia terüle- tén tavaly 8074 tűz volt, amelyekből 213 millió 382 679 korona kár keletkezett. A lángokban 215-en haltak meg, 874 sze- mély pedig égési se- bekkel szenvedett.

Szlovákiában 1973- ban 2361 tüzeset fordult elő. Az épü- letekben, berendezé- sekben és anyagok- ban keletkezett kár értéke 84 millió 412 570 korona volt.

A tűzrendészeti ta- nulmányból kiderül, hogy a tüzesetek 70%-ban a nemtörő- domség és a vigyá- zatlanság követke- zményei. Sokszor a gyermekek játéka okozott tüzet: tavaly például 263 alkalom- mal. Jelentős számban keletkezett ké- ménytűz, és a hibás fűtőtestek is bajokat okoztak.

SOK A TŰZ FRAN- CIAORSZÁGBAN.

Franciaországban az utóbbi időben egyre több tüzeset fordult elő. Burgogne nagy raktárában, Territoir de Belfort-ban 500 000 liter petró- leum gyulladt ki. Dubs-ban pedig a Raffineries de Midi 1 500 000 liter fűtő-

anyaga ment tönkre. A legutóbbi és egy- ben a legnagyobb fű- tőanyagtűz a Macon folyami kikötőjében keletkezett, 3 millió liter petróleum égett el a tartályokban.

A GYŰJTOGATÓ

ÉJLELŐR. Düsseldorfban egy 24 éves éjjeliőr 13-szor csen- gette fel a tűzoltókat, hogy lángokban áll a vállalat hol az egyik, hol a másik részlege, raktára stb. A vizsgálat azon- ban kiderítette, hogy a gyűjtogató maga a fiatalember volt, mert állítólag így akart ismertté válni és bekerülni az újsá- gokba.

„LELKES” TŰZOL- TÓ EGY FRANCIA FALUBAN.

Egy francia faluban, Coucel- sur-Mer-ben, egy Jacques Beaux nevű tűzoltó feltűnési vágytól fűtve egy év alatt – saját beval- lása szerint – hat- szor okozott tüzet, és el is oltotta. Egy banketten bevallotta: „Így akartam, hogy észrevegyenek, mert különben soha nem kerültem volna a la- pok hasábjaira.”

Még egyszer „A tűzvédelmi szabványosítás néhány kérdéséről”

A cikkhez írt első hozzászólásom egy mondata, mely szerint a 17/1968. (IV. 14.) Korm. számú rendelet 17. § (1) bekezdése és a 29/1968. (VII. 13.) Korm. számú rendelet 3. §-a között ellentmondást látok fennforogni, visszatetszést és ellenvetéseket keltett. Mivel — a téma nem megfelelő kifejtése miatt — magam adtam okot bizonyos félreértésekre, így pontosabban megvilágítva álláspontomat, ismételten foglalkozni kívánok ezzel a témával.

Előljáróban ki kell emelnem, hogy a dr. Félix László t.ú. alez. és dr. Záhórák János elvtársak kapcsolatos cikkeiben (Tűzvédelem 1973. évi 4. és 11. száma) foglaltakkal alapjában egyetértek.

Itt kell köszönetet mondanom dr. Záhórák János elvtársnak azért, hogy a diszpozitív (megengedő) szabványok egyedi kötelezővé tételével kapcsolatos szabályokat alaposabban és világosabban fejtette ki nálam. Megjegyzem: én sem úgy gondoltam, hogy a tűzvédelmi hatóság a diszpozitív szabványt teszi kötelezővé. A példámban is azt említettem, hogy a hatóság határozattal elrendelheti a máglyák MSZ 13 352 szerinti, szabványok kialakítását. Ezzel feltétlenül arra kívántam utalni, hogy nem a szabvány, hanem a határozat végrehajtása válik kötelezővé.

Dr. Záhórák János elvtárs cikkének egy része — pontosabban zárómondata — mindemellett arról is meggyőzött, hogy a bevezetőben említett jogszabályhelyek közötti ellentmondás nem látszólagos, hanem valóságos.

Ezen túlmenően azonban kénytelen vagyok megállapítani, hogy a túlszabályozás esetével állunk szemben, ami tévedésekre adhat okot, és félrevezetheti a végrehajtó apparátusban dolgozókat.

Az egyes szabályokról szóló 17/1968. (IV. 14.) Korm. számú rendelet 17. § (1) bekezdése a következőket tartalmazza: „Aki a megelőző tűzrendészeti rendelkezéseket vagy a kötelező szabványban és szabályzatban foglalt tűzrendészeti előírásokat megszegi: ötezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

Ugyanezen jogszabálynak az 52/1970. (XII. 24.) Korm. számú rendelet 2. §-ával módosított 162. §-a szerint: „Aki a kötelező hatályú állami szabvány alkalmazására vonatkozó kötelezettség megszegi: háromezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”

E két idézet összevetésekor azonnal kiderül a túlszabályozás. Véleményem szerint ugyanis felesleges ugyanazon rendelet két helyén is foglalkozni a szabványok megsértésének következményével, különösen most, amikor a szabálysértésért eljáró hatóság is azonos.

A kettős szabályozást az sem indokolja, hogy magasabb összegű bírságot lehet kiszabni a tűzvédelmi, mint más állami szabványok megszegéséért. Szerintem az idő megérett arra, hogy még jobban érvényt szerezzünk a kötelező állami szabványok megtartásának, s ezért a jelenlegi háromezer forintos felső határt ötezer forintra kellene felemleni, tekintettel az élet- és vagyonvédelem fontosságára.

Visszatérve a bekezdő részben említett ellentmondásra, szabadon két idézetet felhoznom állításom igazolására:

a) Dr. Szelényi Zoltán „A szabványosítás a magyar jogrendszerben” című könyve 7.4 szakaszában a következőket írja: „... az állampolgároknak — akik termelő- és kereskedelmi tevékenységet nem végeznek — az állami szabvány kötelezettséget nem állapít meg. ... Az állampolgárokat állami szabvány alkalmazására kötelezni csak olyan jogszabály útján lehet, amelynek hatálya az állampolgároknak kiterjed, vagy más, az állampolgárokat kötelező jogi eszközrel.”

b) Dr. Fróna Dánielné „A Szabálysértési Kódex és a szabványosítás összefüggései” című — a „Szabványosítás” 1968. évi 11. számában megjelent — cikkében megállapítja: „Természetesen a tűzrendészeti szabálysértési rendelkezés szorosan a tűzrendészetről szóló 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendeletre épül fel, méghozzá annak megelőző jellegű rendelkezései töltik ki tartalommal ezt a keretjogszabály jellegű szabálysértési rendelkezést.”

A fentiekből világosan következik, hogy az esetek egy részében nem a szabványok, hanem a megelőző tűzvédelmi szabályok megsértésével állunk szemben. Ilyenkor ugyanis az állampolgárok nem mint állami, szövetségi, társadalmi szerv dolgozói követik el a szabványügyi szabálysértést, hanem magánszemélyekként.

Márpedig dr. Záhórák János elvtárs szerint is: „A jogszabályi rendelkezés, amikor a konkrét szabálysértési cselekményeket

megállapítják, csak a természetes személyt veszi figyelembe nem foglalkozik azzal, hogy az illető milyen szervekkel áll munkaviszonyban, vagy esetleg nincs is munkaviszonya.”

Itt mutatkozik meg azután a bevezetőben említett, két helyen bályhely közötti ellentmondás. Az állampolgároknak mint magánszemélyeknek nem vonatkozik a szabvány, viszont előírás megszegéséért szabálysértési úton felelősségre vonható. Ekkor már az a — korábban már idézett — helyzet áll elő, az állami szabvány alkalmazására csak olyan jogszabállyal kötelezni az állampolgárokat, melynek hatálya rájuk is kiterjed. Vagyis tulajdonképpen nem a kötelező állami szabványok, hanem az általános alkalmazást kimondó jogszabály megsértéséről van szó.

Mint ahogy azt dr. Félix László t.ú. alez. elvtárs cikke ismételi: „... a tűzrendészetről szóló jogszabályok egy része tezi, hogy a konkrét magatartási szabályokat, a vonatkozó tónsági előírásokat szabvány rendezi, annak felsorolásával hat nem foglalkozik.” Vagyis a terjedősség elkerülése vég kötelező állami szabványokban foglalt előírásokat nem is meg.

Itt kívánok visszatérni azon korábbi gondolatomra, mely szerint a dr. Félix László t.ú. alez. elvtárs cikkében foglalt egyetértek, csupán egy félreértést kell tisztázni.

En nem állítottam, az alapcikkhez fűzött előző hozzászólásomban, hogy az említett fiktív esetben a tartályt szabálytalanul elhelyező személy nem vonható felelősségre. Csupán azt írtam, hogy a 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. § (1) bekezdése alapján a szabvány előírásainak megszegéséért — nem indítható eljárás ellene. Rá ugyanis mint magánszemélyre — a 29/1968. (VII. 13.) Korm. számú rendelet 3. §-a szerint — nem vonatkoztatható a szabvány, ilyenkor — bár el kell ismernem, hogy nem írtam le — az 1/1963. (VII. 5.) BM számú rendelet 81. bekezdésének megsértéséért kell eljárást indítani.

Mentségemre szolgáljon, hogy az ilyen vonatkozású felelősségre vonást természetesnek és magától értetődőnek tartottam, nem is ennek megvilágítása volt a céloom, hanem a két korm. rendelet közötti ellentmondás feltárása.

Dr. Záhórák elvtárs azon megállapításával tehát, hogy: „jogszabályok rendelkezései között ellentmondás nincs”, nem lehet egyet, annál is inkább nem, mivel ugyanebben a cikkben néhány sorral az idézettek után a következőket írja: „Mind akire a kötelező hatály kiterjed, a saját részére termelt felhasznált termék tekintetében is köteles megtartani a kötelező állami szabvány előírásait.”

Véleményeltérésünk abból fakad, hogy az általam fiktív esetben a tartály elhelyezőjére nem terjed ki a szabvány kötelező hatálya, mivel nem állami stb. szerv dolgozója, és is kisiparos vagy kiskereskedő, hanem magánszemély. Mint is a saját használatára, saját telkén helyezi el a szabálytalan veszélyesfolyadék-tartályt. Így tehát — dr. Szelényi Zoltán könyvének idézett része szerint is — csak a rá kiterjedő jogszabály kötelezhető a végrehajtásra.

A dr. Záhórák elvtárs cikkében említett retorzió, hogy a gátlató vállalat nem látja el az illetőt energiahordozóval, az idézett esetben nem valósul meg. A tartálytulajdonos ugyan hordókhban — minden nehézség nélkül megvásárolhatja az energiát valamelyik AFOR-telepen, és ezekből feltöltheti a tárolóját.

Tehát a már többször is említett jogszabályrészek közötti ellentmondás véleményem szerint fennáll, és ezért „a kötelező szabványban” szöveget a 17/1968. (IV. 14.) Korm. sz. rendelet 17. § (1) bekezdéséből törölni kellene. Ezzel az ellentmondás megszűnne, az eljárás megalapozott kezdeményezésére pedig fennállna elegendő lenne a bekezdés megmaradó része. A tűzrendészetről szóló rendelet ugyanis magánszemélyekre és termelői vagy kereskedelmi tevékenységet folytatók számára egyáltalánosan kötelezővé teszi a tevékenységükre vonatkozó szabványok előírásainak végrehajtását, illetve megtartását. Ennek pedig még a módosított 162. § is rendelkezésre áll.

Egyébként is, mint ahogy ez dr. Fróna Dánielné cikkéből is látszik: a keretjogszabály jellegű szabálysértési rendelkezés tulajdonképpen a tűzrendészetről szóló rendelet tölti ki tartalommal. Ennek alapján tehát az eljárás bárki ellen megindítható, akár munkaviszonyban áll, akár nem.

Dr. Tarján Lajos t.ú. örökös képvisített szabványszerkesztő

habintenzitás helyett — oldatintenzitás

Az időegység alatt a tűzfelület egységnyi részére juttatott anyagot értjük oltásintenzitásnak. Ezt a fogalmat fölhasználva pítótták meg a különféle oltóanyagok felhasználására készí-
normatívákat, amelyek számításai alapjai a várható tüzek
zdsére készülő terveknek.

E fogalomkörbe tartoznak a liter/m²/perc dimenziójú vízzel
si, a kg/láng m³/mp dimenziójú porral oltási, valamint a
/mp dimenziójú habbal oltási normák is.

A következőkben a habbal oltási, közelebről a nehézhab-
oltási intenzitással, illetve ennek a tűzoltói gyakorlatban is-
etes fogalmával kívánok foglalkozni, és egyben javaslatot
i ennek olyan értelmezésére, ami előnyösebb a tűzoltói gya-
at számára, mivel könnyebben alkalmazható, és alkalma-
nak módszere is jobban elsajátítható az eddig alkalmazott
domnál.

1. Habbal oltási intenzitás

Mint ismeretes, egy még 1966-ban kiadott BM TOP utasítás
ályozza a tűzveszélyes folyadékok oltásának tervezéséhez fi-
lembé veendő habintenzitást. Eszerint 50 °C lobbanáspont alatt
1/m²/mp, 50 °C lobbanáspont felett 1,5 l/m²/mp, védőgödörtűz
én pedig — függetlenül a lobbanásponttól — 0,75 l/m²/mp hab-
ntenzitást kell figyelembe venni.

Nem kívánom részletezni, hogy ezek a hasonló külföldi sza-
zatok mintájára készült normák kellőképpen kielégítik-e a
csolatos követelményeket, hiszen a leninvárosi kísérletek ta-
tálatainak összegezésekor ezt a kérdést is érintettem.

Kísérleti tapasztalatok alapján azonban a következőkben lá-
a 1/m²/mp dimenzióban számított habintenzitás fogalma al-
nazásának nehézkes voltát:

1.1. Az adott habfejlesztő szerelvényvel előállított oltóhab
nyisége időegységben függ:

- a szerelvény kialakításától,
- a habképző anyag minőségétől és bekeverési százalé-
ól,
- a szerelvényt tápláló habképző oldat nyomásától,
- a habképzéshez használt oltóvíz és levegő hőfokától és
nyezettségétől.

Az említett tényezők bármelyikének számottevő változása
egesen megváltoztathatja a szóban forgó szerelvény habter-
ését, ezáltal viszont az említett alapadatokkal készült hab-
oltási terv irreálissá válhat.

Így például az ismert 1500/13,5 típusjelű habsugárcsővek
cenként 13 500 l oltóhabot szolgáltatnak, ha megfelelő minő-
ű, 5 százalékos protein bázisú léghabképző anyag van az
l l/p-es oldatban, és a hőmérséklet 20 °C körüli. Mindezek a
vezők azonban nem lehetnek egyidejűleg állandók, s így elő-
ulhat, hogy a sugárcsővek 9-szeres helyett 6- vagy 7-szeres
kiadósságot szolgáltatnak. Például a tömlők számától füg-
n változhat az oldatnyomás stb., amivel a tényleges oltási
ntenzitás máris lényegesen eltér a számított értéktől.

Nézzünk egy példát!

Az 5000 m³-es tartályvédőgödör felülete 2281 m². Akkor
= 0,75 l/m²/mp az előírt oltásintenzitás. A szükséges 1500/13,5
i habsugárcsővek számát tehát jelenleg a következők alapján
ározzuk meg:

$$2281 \cdot 0,75 = 1710,75 \cdot 60 = 102\,645,$$

$$102\,645 : 13\,500 = 7,6$$

l annyit jelent, hogy 7,6 $\approx$ 8, vagyis 8 db sugárcső szüksé-
a kívánt oltásintenzitás eléréséhez.

Ha viszont valamely okból nem 9-szeres, hanem csupán 6-
ros a habkiadósság, akkor már 11—12 sugárcső kell, mivel
0 $\cdot$ 6 = 9000, és 102 645 : 9000 = 11,4.

Hozzátehetjük, hogy ez utóbbi eset a valószerűbb, s így az
deíleg számított 8 sugárcsővünkkel 0,75 l/m²/mp helyett csak
1/m²/mp habintenzitást érhetnénk el, és kérdéses, hogy ez-
eredményesen olthatunk-e.

2. Oldatintenzitás

Célszerűnek tartom, hogy a habintenzitás fogalma helyett
oldatintenzitást alkalmazzuk. Ezzel ugyan nem változtatnánk
1.1 pontban felsorolt bizonytalanságokon, de a számítás alap-
l vett egyes tényezők hibahatárait sem tolnánk ki az oltás
mpontjából kedvezőül irányba.

2.1. A habbal oltási tervek készítésekor 1/m²/perc dimenzió-
i javaslatom megadni az oldatintenzitást. Ezzel egyidejűleg

6-szoros habkiadósság számítása lenne szükséges, mert ezt egy-
részt nem nehéz elérni, másrészt — tapasztalatok szerint — 6—
7-szeres kiadósság esetén legkedvezőbb a nehézhab oltóhatása.

E számítási móddal emellett lényegesen leegyszerűsödik a
habbal oltási tervek készítése.

Tekintsük meg, mennyivel egyszerűbb így az előbbi példa
megoldása! Tehát: hány darab 1500-as sugárcső kell a 2281 m²
felületű védőgödörtűz eloltásához, ha az oldatintenzitás:

$$i = 5 \text{ l/m}^2/\text{perc?}$$

Megoldás:

$$2281 \cdot 5 = 11\,405, \quad 11\,405 : 1500 = 7,6.$$

Nézzük meg továbbá, hány m²-es védőgödörtűzet lehet el-
oltani 1 db 1500-as habsugárcsővel, ha a szükséges oldatintenzi-
tás 5 l/m²/perc?

Megoldás:

$$1500 : 5 = 300 \text{ m}^2.$$

Vagy: hány m² benzintűzfelület oltására alkalmas az X jelű
habsugárcső (oldatteljesítménye 560 l/p), ha a kívánt oldatintenzi-
tás 12 l/m²/p?

Megoldás:

$$560 : 12 = \approx 46 \text{ m}^2.$$

Vagyis 1 db X jelű sugárcső i = 12 l/m²/p oldatintenzitás
esetén 46 m²-es tűz eloltására alkalmas.

Mint láthatjuk, az oldatintenzitás fogalmának bevezetésével
akár fejben is könnyen elvégezhetők a szükséges számítások.

3. A javaslat indoklása

A nemzetközi tűzoltó-szakirodalomban már hosszabb ideje
a 1/m²/perc dimenziót alkalmazzák a habbal oltás vonatkozásá-
ban.

Nálunk viszont a korábbi normatívák szerinti l/m²/mp-es
dimenzióval határoztuk meg a habintenzitást.

A Tűzvédelemben, a leninvárosi kísérletekről közölt cikkso-
rozatban, először használtam az oldatintenzitás fogalmát, s úgy
vélem, semmiféle nehézséget nem okoztam ezzel a leírtak meg-
értésében, legfeljebb némi átszámítás vált szükségessé, ha valaki
a cikkben közölt adatokat össze akarta hasonlítani az érvényes
habbal oltási normákkal. (Megjegyzem, az így kapott értékeket
azonnal kétségbe kellett vonni, mivel sem a Light Waterrel, sem
pedig az EVEGÉN—UM habbal nem érték el a 9-szeres kiadós-
ságot, vagyis az 1500-as sugárcsővek sem adtak 13 500 l/p habot.)
További indokaim:

3.1. A tűzoltó felszerelések — szivattyúk, habágyúk, sugár-
csővek — teljesítményét gyárilag l/p-es víz-, illetve oldatdimen-
zióban adták meg az általánosan használatos kp/cm²-es nyo-
másértékkel. Ezeket az adatokat így közvetlenül — mp-re való
átszámítás nélkül — lehetne felhasználni az oltási tervek ké-
szítéséhez.

3.2. Az oltási norma ismeretében fejben elvégzett egyszerű
számítással azonnal felbecsülhető a szerelvények oltási területe,
továbbá az adott tűzfelület oltásához szükséges habszerelvények
száma. A kivonult tűzoltóegységnek például egy felborult tar-
tályos üzemanyag-szállító gépkocsi tűzét kell megfékeznie. A pa-
rancsnok megállapítja, hogy a tűzterület kb. 8×12 m, azaz
96 m². A gépjárműfecskendőn 2 db X jelű sugárcső van. Kér-
dés: elég-e ennyi a tűz oltásához, illetve milyen oltási intenzi-
tás produkálható velük?

Megoldás:

Az X jelű sugárcső 6 kp/cm² nyomáson 560 l/p oldatot igé-
nyel. A tűzfelület megközelíti a 100 m²-t. Az oldatintenzitás te-
hát 1020 : 100 = 10,2 l/m²/p, így a 2 db X-es sugárcsővel ered-
ményes oltás várható, mivel az említett oldatintenzitás elegendő
a benzintűz eloltásához, s az 1500-as szivattyú 6 kp/cm² nyomá-
son produkálni képes az 1020 l/p oldatot. Mindennek kiszámí-
tásához alig fél perc elegendő.

Ezúton kérem mindazokat, akik e témakörben érdekeltek,
értesítsenek róla, hogy mi a véleményük a javasolt módosítás-
ról. Kedvező vélemény esetén hivatalosan is javasolni fogom
az előbbieken leírtakat.

A dimenzióváltozással ugyan némileg módosítani kellene a
melevő oltási terveket, továbbá át kellene számítani az oltásin-
tenzitás 1/m²/mp-ben előírt értékeit is. De mivel az egységes
számolás csak előnyös a tűzoltás számára, ez kétségkívül nö-
velné az oltási tervek megalapozottságát. Más kérdés az érvé-
nyes oltási normatívák (2,25; 1,5; 0,75 l/m²/mp) további fenntar-
tása. Erre a kérdésre a lap hasábjain még visszatérek.

Strádi Géza
tű. alez.

FORUM

Tizennyolc éve teljesíték szolgálatot vonulós egységek közvetlen parancsnokaként. Úgy éreztem, talán nem érdektelen papírra vetnem gondolataimat a vonulósok szolgálati életének néhány olyan kérdéséről, amelyekkel kapcsolatban a különféle szabályzatok és utasítások érthetően csupán a cselekvés vezérfonalát határozhatják meg.

Cikkemet – amelyet előreláthatólag három részben közöl a „Tűzvédelem” – abban a reményben bocsátom útjára, hogy hasznos eszmecsere-t kezdeményezhet ezekről a kérdésekről, és vonulós tűzoltó elvtársaim kiegészítéssel, esetleges bíráló megjegyzéseivel gazdagítva, segítséget nyújthat mindazoknak, akik ezt a nehézségeivel együtt is szép szolgálatot választották élethivatásuknak.

Az első fejezetnek akár azt a címet is adhatnám, hogy: kölcsönös bizalom. Enélkül ugyanis véleményem szerint nem alakulhatnak ki az egységen a szolgálat eredményes ellátásához szükséges feltételek.

A beosztottak szemszögéből vizsgálva a dolgot, régi megfigyelésem, hogy ők a lehető leghamarabb és legaprólékosabban igyekeznek megismerni, vagy ha úgy tetszik, kiismerni a közvetlen parancsnokukat. Ez persze sokkal könnyebb, mint fordítva, és nem is mindig találjuk meg a legcélszerűbb módját alárendeltjeink megismerésének. Ráadásul a lakta-

nyai élet szükségszerű kötöttségei esetleg a ténylegesnél élesebb formában hozhatnak felszínre bizonyos jellemvonásokat vagy éppen ellenkezőleg.

Az egyes beosztottak fizikai és szellemi képességei is eléggé eltérők. De nagyon kevés kivétellel mindenki akadnak olyan tulajdonságok, amelyek alapján joggal számot tarthat a megbecsülésre. Ha ily módon tekintünk a beosztottjainkra, akkor rendszerint az eredmény sem marad el, s átérzik, hogy egy-egy utasítás végrehajtása valóban a közösség érdekében szükséges. A szolgálati élet rendjével nem mindig egyeztethető össze, hogy mindenki csak ún. „testhezálló” feladatot kapjon. Ilyenkor szerintem mindenekelőtt az lehet a végrehajtás megítélésének a mércéje, hogy az illető tűzoltó elvtárs a tőle elvárható módon igyekezett-e eleget tenni a követelményeknek. De abba se nyugodjunk bele, hogy ez vagy az a beosztottunk egyszerűen nem képes többre. Ezzel ugyanis arra „nevelnénk”, hogy ne is törekedjen jobban elvégezni a kapott feladatot, mert a parancsnoka tőle így is elfogadja. Sokkal célszerűbbnek látszik, ha ehelyett – rámutatva a jobb végrehajtás lehetőségeire – ismételtelen hasonló megbízatást adunk a számára. Régi megfigyelésem ugyanis, hogy az esetek többségében nem annyira a képességek, mint

inkább a gyakorlat hiánya okozza a gondot, s a gyakorlat, igaz, nem mindig egykönnyen megszereshető, főként ha az erre irányuló törekvést a parancsnok is ösztönzi és mértékül nyújtja.

Az említettek fokozottan vonatkoznak a tal tűzoltókra. Igyekezünk minél többet tudni arról, hogyan dolgoztak korábbi munkahelyükön, és milyen az otthoni környük. Csak így tudjuk reálisan meghatározni, hogy már a kezdet kezdetén milyen követelményeket támaszthatunk velük szemben. Röbben helytelennek tartom például, hogy sármiféle kedvezményben ne részesülhessenek amíg ezt vagy azt nem sajátították el tökéletesen, vagy azért tagadjuk meg különben dokolt kérelmük teljesítését, hogy előbb sármiják csak meg az itteni fegyelmet. A parancsnok az ilyen magatartással sokszor éppen ellenkezőjét éri el annak, amit tulajdonpen akart, vagyis hogy újonc elvtársaink nál hamarabb beilleszkedjenek az új körkörübe, és fokozatosan kialakuljon bennük a hivatás őszinte szeretete.

Habár a mostani huszonevűek műveltségük és magabiztosabbak is, mint mi, sebbek 20–25 évvel ezélt voltunk, nem szer lassabban érik el a többiek szintjét, feltételeztük. Ez részben érthető is, hiszen szeriben számukra eddig jórészt ismeretlen fogalmak egész sorát kell elsajátítaniuk. ből adódik azután, hogy eleinte nehezen ják kifejezni a gondolataikat, visszatérnek.

Bevált módszer nálunk, hogy egy-egy titkailag és szakmailag felkészült elvtárs bízom meg a patronálásukkal, és ulti vet készítettem a havi elsajátítási vák. A teljesítést is – mindkét részről – e sz kértém számon.

Emellett a lehető leghamarabb beoóket a feckendőre, eleinte persze még kapnak konkrét feladatot. Amikor már úctékeljük, hogy ennek is eljött az ideje, zatosan komolyabb megbízásokat adunk szükre, s a káreset színhelyéről való beilást követően, a többi beosztottal közösetékeljük a tevékenységüket.

Ha azt akarjuk elérni, hogy újoncainknél hamarabb teljes értékű tagjai legya állománynak, óvakodnunk kell két vettől. Az egyik: hosszabb ideig nem vonjuk az illetőket a laktanyán belüli különfélekákba, a másik: rögtön szer- vagy moskarrással bízzák meg őket. Látszólag különösebben jelentős kérdés ez, valójában annál inkább, mert hiszen éppkivánt célt hátráltatjuk az ilyen módszerEhhez tartozik, hogy újoncaink, amenn példásan látják el a feladatukat, és va képességeik legjavát igyekeznek nyújtankor az ezért járó jogos elismerés se mjon el a rövid szolgálati időre való hízással. Ennek általában pozitív hatása növeli a biztonságérzetüket, kezdemérekésztségüket.

Új elvtársaink közül jó néhányan szalkások voltak. Célszerűnek bizonyult, hogyhetőség szerint rögtön bevontuk őket a: talos, kőműves, lakatos stb. szaktudást i: tő belső munkálatokba, vigyázva persze, ezzel ne vonjuk el a figyelmüket az e: álló legfontosabb feladattól: az alapvetöltői ismeretek elsajátításától. Ha megjuk a helyes mértéket, akkor kétszere: hasznosak lesznek az ilyen megbízatás: vel növelik az illető elvtársak önbizalm: a kollektíva is hamarabb befogadja öke

(Folytat)

SZERTÁRAVATÁS ÉS EGYESÜLÉS. Március 2-án ünnepi közgyűlést tartott a felsőmocsoládi önkéntes tűzoltó-egyesület. A helyi művelődési otthonban rendezett eseményt megelőzően Horváth László, a községi tanács elnöke meghívott vendégek és az önkéntesek jelenlétében adta át az új tűzoltószertár kulcsát Poth Ferenc önk. tű. szds.-nak, az egyesület parancsnokának. A két szerállásos szertár 415 ezer forintos költséggel épült. A köz-

ségi tanács 370 ezer forinttal, a helyi önkéntesek pedig 45 ezer forint értékű társadalmi munkával járultak hozzá az építéshez.

A közgyűlésen a községi parancsnok számolt be az egyesület elmúlt évi tevékenységéről, majd ismertette az idei főbb feladatokat. Ezt követően bejelentették Ecsény és Felsőmocsolád önkéntes tűzoltóságának egyesülését, és megválasztották az új egyesületi vezetőséget.

Titokzatos gyújtogatók Párizsban

A március 7-re virradó éjszakán Párizsban több helyen tűz ütött ki. A tüzesetek tömmel gyújtogatásra vezethetők vissza, a legsúlyosabbnak 6 áldozata volt: a Montmartre sugárút (IX. kerület) 20-as számú ház VII. emeletén a személyzeti szobák hat néger lakója esett áldozatul a lányok pusztításának.

A bűnügyi nyomozóbrigád tagjainak véleménye szerint — hasonlóan az ugyan-ak a IX. kerületben, a Chauchat utca 23. s a Laffitte utca 46. szám alatt elkövetett gyújtogatáshoz — egyetlen ember műve volt a tüzeset. Ez az őrült mind a három alkalommal azonos módon járt el, s min-tilig olyan épületeket választott ki, amelyeknek második lépcsőházuk is volt.

Nyilvánvalóan szemetesvödörökben ta-ált öreg papírokat halmozott fel, de mi- lőtt a máglyát meggyújtotta volna, még elépte a villanyhuzalokat, lefejtette a zigaretésüket, és lyukakat fűrt a gázcsőbe.

Első ízben 1/2 2-kor hívták ki a tűzoltó- at a Montmartre sugárút 20. szám alá, hol akkor már heves tűz pusztított a hátsó épcsőházban. A nagy hőség és a lobogó ángok következtében a lépcsőn nem lehe- ett feljutni a felső emeletekre, és hat sze- rélyt csak tolélétrával sikerült kimenteni sűrű füstből.

Mint hogy a fulladás jelei mutatkoztak ajtuk, mindnyájukat sietve kórházba szál- tották. Addigra már 12 laktanya tűzoltói iaskodtak a tűzzel, de csak 1/2 4 tájban

sikerült megfékezni. A VII. emelet szo- bácskáiban akkor fedezték fel a 6 holttes- tet.

A vizsgálat azonnal megállapította, hogy a földszinten kiemelték a biztosítékokat, a vezetéket kihúzták, és árral lyukakat vertek a gázcsőbe.

Egy másik gázvezeték elrepedt a nagy hőségben, aminek következtében külön- sen hevessé vált a tűzvész tombolása.

A Chauchat utcában 2 órakor és a Laffitte utcában 1/2 3-kor észlelt tűz után sike- rült sietve riasztani a tűzoltókat, így a ká- rok jelentéktelenek voltak. Az őrült gon- nosztevő azonban ott is ugyanúgy járt el.

A vizsgálat szerint pusztá véletlen, hogy a negyedik tüzeset — amely 3 óra 30 perc- kor a Chateaudun utca 59. sz. alatt (ugyan- csak IX. kerület) — a Royal Trinité sör- gyár ruhatárában tört ki, ugyanezen az éjszakán következett be.

A bejárati ajtót feltörték, ami arra utalt, hogy betörők jártak ott. Vagy véletlenség- ből okoztak tüzet vagy mérgeükben, hogy nem találtak semmi elvinnivalót.

Azon az északán még egy gyújtogatás történt: a Lamarck utca 107 sz. alatt a földszinti folyosón egy másik tettes fel- gyújtotta két kukka tartalmát. A tüzet gyor- san sikerült eloltani, s így viszonylag nem sok kár keletkezett.

A Montmartre utcai tűzvész áldozatai- nak személyazonosságát még nem sikerült megállapítani.

Az ágyban-dohányzott

Ezek a felvételek Gyöngyösön készültek, és tragikus esemény nyomait ábrázolják. Daróczi Miklós nyugdíjas az ágyban do- hányzott a mindentéle limlommal össze- zsúfolt szobában. Elaludt, és mire a tüzet észrevették és jelezték a tűzoltóságának, már nem tudtak rajta segíteni

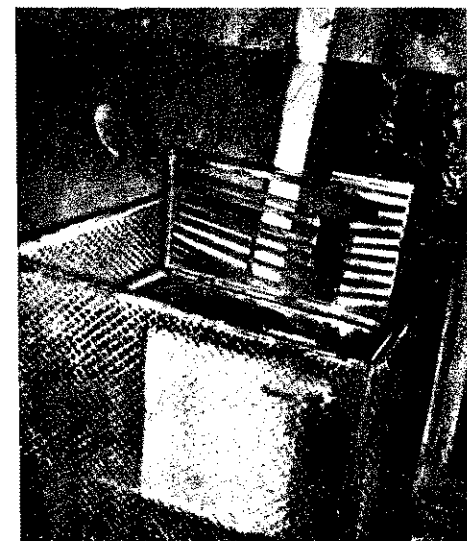

Gyermekhalál Mándokon

Hogy kit terhel a büntetőjogi felelősség egy kisgyermek haláláért és négy másik ési sérüléséért, azt az erre hivatott szer- ek jogosultak eldönteni. De a mándoki, ellemi és testi fogyatékos gyermekeket andozó otthonban bekövetkezett tragédia mindenképpen jogosan vádolja azt a gon- plkodásmódot, hogy úgy igyekeztek el- írtítani az egyik bajt, hogy egy másikat léztek elő ezzel.

Nem ismerjük azokat az esetleg valóban énszerítő körülményeket, amelyek miatt gy ilyen intézmény körterméiben olaj- llyhával fűtöttek. Még azt sem róhatjuk l, hogy nem gondoltak rá: védeni kell a verekeket a kályhától, de a kályhát is a ermekektől, méghozzá éppen az ő ér- kükben.

ma bizonyos MEKALOR a védőráccsal

A felvételen látható megoldás, ha nem árulkodnának rajta az égésnyomok, első pillantásra biztonságosnak látszana. A MEKALOR—1022-est 1 m magasságban körülvevő, szögvas keretre szerelt, sűrű szövésű drótháló a padozatra van erősítve. Csak éppen az volt a baj, hogy ily módon körülményessé, mondhatnánk szinte lehe- tetlenné vált a kályha karbantartása, fel- fogótálcájának állandó szemmel tartása és tisztítása. Ehhez ugyanis minden eset- ben ki kellett volna emelni a drótkerítés mögül.

Február 17-én kora reggel is úgy töl- tötték fel olajjal a MEKALOR-t, hogy nem győződtek meg a felfogótálca tisztaságá- ról. Tizenöt-husz perccel később be is kö- vetkezett a tragédia. Néhány perccel hat óra előtt telefonon jelezték a tüzesetet a kisvárdai parancsnokságnak. A körülmé- nyekre való tekintettel hármas riasztást rendeltek el, az egységeknek azonban nem kellett beavatkozniuk, mivel az intézet dolgozói 2 db tűzoltókészülékkel időköz- ben megfékeztek a lángokat.

Ekkor még a kis áldozat is életben volt, azonnal kórházba szállították, de nem tudták megmenteni. A történtek sokkos állapotot idéztek elő a gyermekeknel, ami legalább olyan veszélyessé vált, mint a fedetlen testrészüket ért hősugárzás.

A tűzvizsgálat során arról is meggyő- ződünk, hogy a korlát zártsága miatt nagy valószínűsége volt a tartály feltöltésekor bekövetkező olajelfolyásnak.

Fölöttébb elgondolkasztató, hogy ha elől zárral vagy lakattal nyitható lett volna a védőrács, akkor a kályha gondos felügye- letével megelőzhető lett volna a tragédia.

Pócsi József
tű. fhdgy.

30 000 köbméter nyersolaj tárolására szolgáló úszótetős tartály oltása negyven perc alatt

Írta: Hellmut Enders mérnök, tűzoltó őrnagy

Egy vasárnapi napon egy vegyi kombinát fölött délután 13.13-kor óriási vihar támadt. A vihar előtt rendkívül magas hőmérséklet uralkodott; nagyon fojtott volt a levegő, számolni lehetett vele, hogy esetleg villám csap a termelő berendezésekre, tartályokba és raktárhelyiségekbe.

13.50 körül egy sok ágú villám valóban belevágott az egyik olajfáklya közelében levő üzemi ostorvilágításba, és megsérült majd kigyulladt a „B” jelzésű tartály is.

A tűz kitörése után nyomban megvizsgálták a tartály földelését. A mérés eredménye 60 mΩ volt, vagyis a földelés teljesen megfelelőnek bizonyult.

A kárszínhely fekvése, a dolgozók első intézkedései

A „B” tank úszótetejű; befogadóképessége 30 000 köbméter. Benne tárolják az olajvezetékeken át érkező olajat. Több hasonló tartály közelében áll, és közvetlenül mellette (l. az 1. sz. ábrát) áll egy fűtőolajtároló. A tüzeset idején 20 000 köbméter olajat tároltak a „B” tartályban, tehát kétharmadrészben volt tele.

A vihar idején a berendezéseket ellenőrző műszakvezető észrevette, hogy a villámcsapás után a „B” tank belsejében tűz ütött ki. A riadótervnek megfelelően haladéktalanul riasztott üzemi tűzoltóság 14 órakor kikerkezett a tűz helyszínére. A felderítéskor kiderült:

A villámcsapás következtében a tartály belsejében levő gáz-levegő elegy fogott tüzet. Az égés nyomán az úszótető fölé a tartály fala is megsérült (hőbehatás).

A tartálykörgyűrű északi oldalán mintegy 25 méteren égett a gumiborítás. A takaróbádog kereken 40 százaléka leesett — valószínűleg a robbanóerő hatására. Minthogy a tartály belsejének először csupán a fele (egyik oldala) égett, fennállt a lehetősége, hogy gyors és ütőképes oltással megakadályozhatják

a tűz kiterjedését, és felszámolják a tüzet.

A kedvező körülményeket azonban mindenekelőtt a műszakvezető és a többi dolgozó felelősségteljes és célszerű magatartása biztosította. Mindenekelőtt az, hogy a vihar idején is, noha szakadt az eső, állandóan szemmel tartották és ellenőrizték a berendezések állapotát. Ennek következtében a tűz keletkezésétől számítva csupán alig 2 perc telt el a tűzoltóság riasztásáig.

Ezzel egyidejűleg megtörténtek az intézkedések annak érdekében, hogy a szivattyúk leálljanak, és az olajvezetékbe ne juthasson több olaj a tartályba. Ezt követően gondoskodtak róla, hogy a „B” tartályból elszívják az olajat, és így lehetőleg csökkenjen a folyadék szintje.

Az üzemi tűzoltóság erői és eszközei pontosan és előírásosan vonultak fel. A dolgozók példamutató magatartása, amely az állandó, rendszeres elhárítási gyakorlatokban kristályosodott ki, ilyenformán döntő kihatással volt arra, hogy a tűzkár — és ezzel együtt a népgazdaságnak okozott kár — minél csekélyebb legyen. A vegyi kombinát vezetősége a bevetés nyomán a kollektívában dolgozó valamennyi személyt kiténtette kiváló teljesítményéért.

Az erők és eszközök bevetése

A szükséges erők és eszközök bevetése a létesítmény tűzvédelmének előírásai szerint történt. Az előírások szerint — az üzemi tűzoltóság egységein kívül — a vegyi kombinát önkéntes tűzoltóságának erői és eszközei, valamint a területileg illetékes vonulócsoportok avatkoznak be itt a tűzoltásba. Ez utóbbi egységek bevetésére azonban nem kerülhetett sor, minthogy a tüzet saját saját erővel és eszközökkel sikerült eloltani.

Mindössze tíz perccel a tűz keletkezése után, 14 órakor, az üzemi tűzoltóság egységei valamennyi erővel és eszközzel felvonultak a tűz színhelyére.

14.07-kor működött két 32-es gépjármű fecskendő (TLF—32) és egy 16-os tűzoltójármű (LF—16). Készenlétben állt egy további LF—16, egy olajriadó-gépjármű (TLF—15), egy LF—LKW—TS—8—STA meg egy RDW.

Addigra megalakult a parancsnok tőrs is, és megkezdte tevékenységét. A előre megtervezett adásirányoknak megfelelően az ultrarövidhullámú információkapcsolat is létrejött.

Minthogy a „B” tartály kétharmadrészben volt teli olajjal, a tartály északi falán — a belsejében elharapózott tűz következtében — hőjelenségek léptek fel (l. a 2. sz. ábrát). Ezért szükségesnek mutatkozott a tartályfal veszélyeztetett részének hűtése. Hogy a hűtés megfelelő hatékonysággal és elég nagy kiterjedésben mehessen végbe, három motoros tömlőt meg egy mozgatható acélcsövet szereltek a TLF—32-esről. Ezzel egyidejűleg a tartály belsejét a stabil, habbal oltó berendezéssel olyan oltóanyaggal fecskendezték, amelyet gépjárművek szállítottak a helyszínre.

A gyors és ütőképes beavatkozás eredményeként sikerült 14.30-kor — vagyis mindössze 40 perccel a kitörése után — felszámolni a tüzet. Az üzemi alkalmazottak és az üzemi tűzoltóság emberei 19 óráig még ellenőrizték a tűz kitérésének helyét.

Néhány végkövetkeztetés

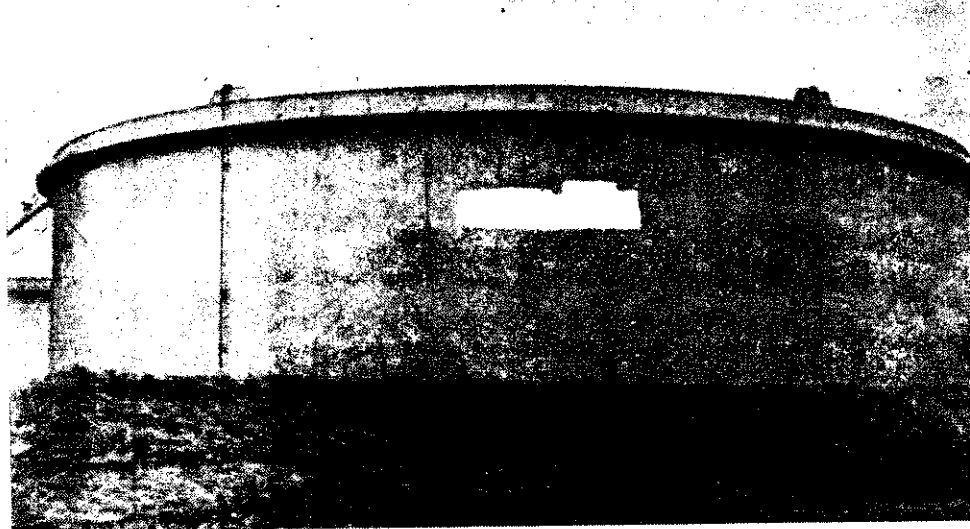
A bevetésből kiderült, hogy van lehetőség az úszófedelű tartályok égésének eloltására. Ehhez bizonyos előfeltételek szükségesek, amelyek a minimumra csökkentik a tüzeset folyamán a beavatkozó különféle szakaszait (jelentési, riasztási, felvonulási, oltási idő).

Az első és igen fontos előfeltétel, hogy a lehető legkisebbre csökkentjük azt az időtartamot, amely a tűz észlelésétől annak jelzéséig tart. Szükséges, hogy a dolgozók haladéktalanul megtegyék az összes szükséges ellenintézkedéseket, amelyek

A villámcsapás nyomai

A 30 ezer m³-es tartály a tűz után

hat lehet szabni a tűzfészek tovaterjesének. (Kárcsökkentő intézkedések.) Az elmondott esetben mindez meg is történt.

A második igen fontos előfeltétel, hogy ilyen bevetéshez az összes erők és eszközök megtervezése és előkészítése a lehető gondossággal történjék. Ez csakis legpontosabb, tudományosan kidolgozott és gyakorlatilag kipróbált bevetési sémák alapján történhet; ezek tartalmazzák a törvényes normákat, figyelembe véve a szóban forgó objektum feltételeit és bevetésre kerülő technika paramétereit. Ezen esetben mindez rendelkezésre állt; ezért történt a bevetés.

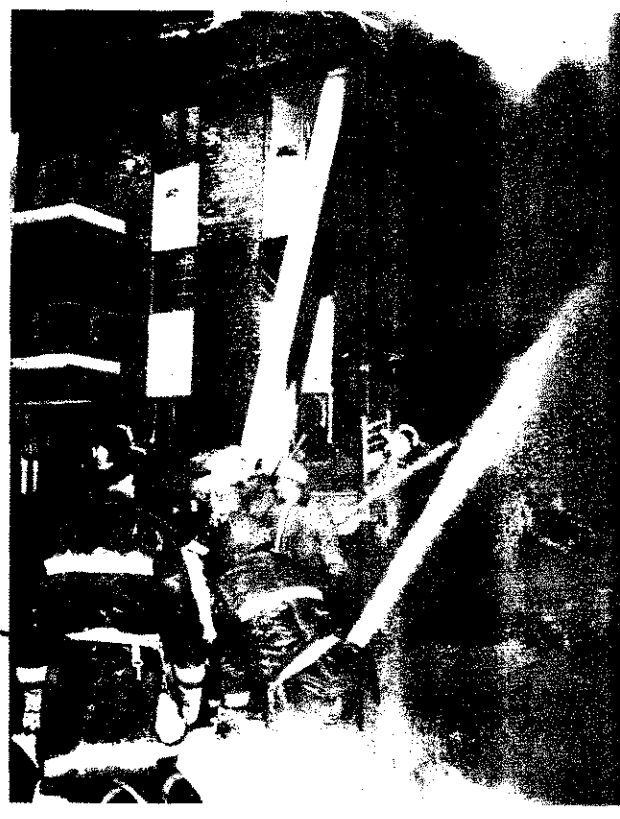
Már a tervezésnél követelményként kell állítani például azt is, hogy a tűzhez vezető utak megfeleljenek a bevetéshez szükséges járművek műszaki-taktikai adottságainak, az oltáshoz igényelt tűzcsapok számának, elhelyezésük és kapacitásának. A jelen esetben közepes méretű habfecskenedőkkel végített mobil bevetéshez két NW-80-as vetéket alkalmaztunk kétoldalú B-csatkozókkal.

A bevetési sémákba fel kell venni olyan téziseket, amelyeknek értelmében tályog hűtéséhez biztosítani lehet a vízvezeték kiépítését, valamint vízgyűjtő létesítését nagy hatótávolságú álcsovakkal.

Összefüggő egységként kell tekinteni a bevetési sémák kidolgozását és részletes leírását, a kárhely operatív-taktikai megvalósítását, valamint a bevetési gyakorlatot. Csak így lehet elérni, hogy a tűzoltóság az objektumot és a hozzá tartozó bevetési sémát a gyakorlatban megismerje, s minden tennivalót biztonságos tudjon végrehajtani. Vonatkozik ez mindenekelőtt valamennyi betervezett eszköz együttműködésére, a bevetési sémák alkalmazására, valamint a fix és a mozgó oltási technika kombinálására.

Bevált szokás, hogy az objektumokat tényleg ellenőrzik, azzal a céllal, hogy a bevetési sémák mindenkor pontosan megfeleljenek a reális valóságnak, s gyorsan ki lehessen szűrni az esetleg felmerülő hiányosságokat. Ennek érdekében rendszeresen és értékelhető feladatokat kell elvégezni. Ma már az objektumokon a rendszeresen fontos változásokat azonnal le kell vezetni haladéktalanul bejelenti az emiatt tűzoltóságnak, hiszen ennek igen nagy jelentősége a tűzkár elhárítása és számolása szempontjából.

(Unser Brandschutz)

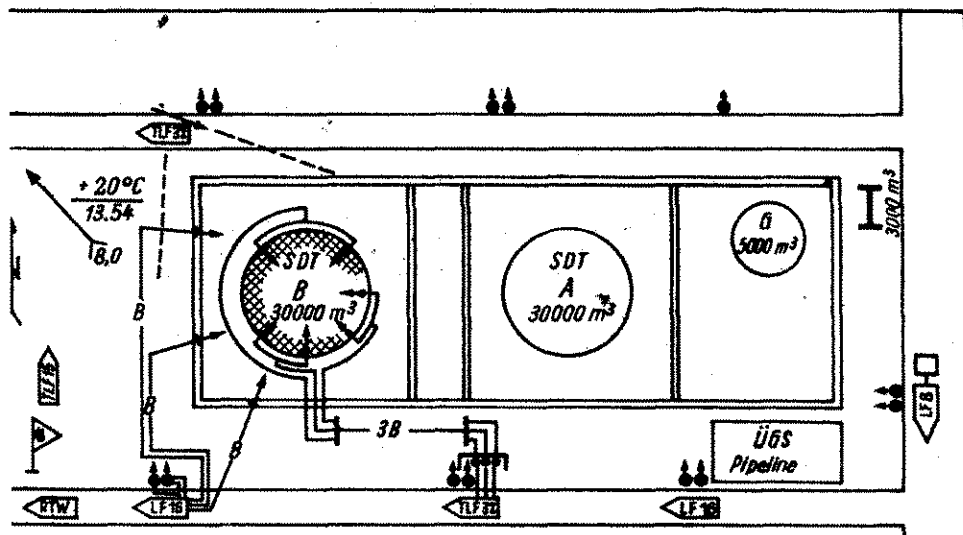
Négy halott, sok sebesült

West St. Paulban (USA, Minnesota állam) garázstűz keletkezett. Balszerencsére éppen a kigyulladt garázs előtt állt egy pébé-palackokkal megrakott tehérgépkocsi.

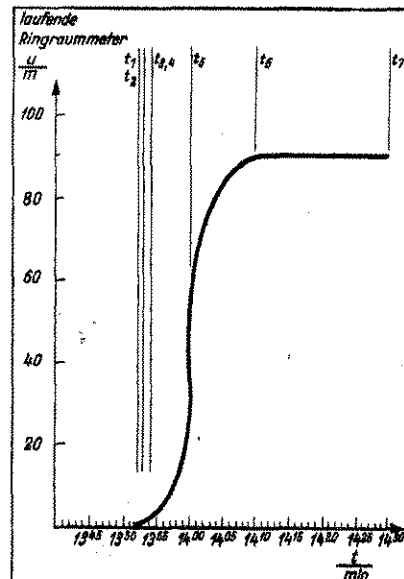
Tizenötöt kezezték tűzoltóságát riasztották, de minden igyekezetük ellenére sem sikerült megakadályozniuk a robbanást. Ezt követően valóságos tűzeső árasztotta el a garázs közvetlen szomszédságában levő lakótelepet.

A tragikus eset következtében négyen – köztük egy tűzoltó – életüket veszítették, és sokan megsébesültek. Közülük négy személyt kórházba kellett szállítani.

1. ábra. Helyzetrajz a tűzoltóság erőinek és eszközeinek bevetéséről

2. ábra. A tűz lefolyásának grafikus ábrázolása, időpontok és időtartamok megjelölésével

BUDAPESTI

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉKÉI

Közlekedési Hírlap

A BUDAPESTI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

„A Tétényi úton kigyulladt egy kandeláber. Délután fél 5 óra körül járt az idő, az úton közepes volt a forgalom, s hiába lángolt, füstölt az oszlop, a gépkocsik sorra elhajtottak mellette.

Hüvelyes Gyula, a Mező-üzemegység dolgozója egy 83/Y jelzésű autóbustsz vezetett arra, amikor észrevette a tüzet. Leszállt kocsijáról, feszültségmentesítette az oszlopot, majd az autóbustsz porraloltójával eloltotta a tüzet.

— Szerintem a lehető legtermészetesebb, hogy az ilyen esetben közbeavatkozzom — mondja Hüvelyes Gyula. — Sietnem kellett, mert egyre nagyobb lett a tűz, és az oszlop mellett ott parkirozott három személyautó. Már azokat is veszélyeztette.

Az autóbustszvezető Ficsór Sándortól, a tűzoltóság budapesti parancsnokától dicséretet és jutalmat, Szabó Lászlótól, a Mező-üzemegység vezetőjétől ezer forint pénzzutalmat kapott.”

FEJÉR MEGYEI

HÍRLAP

AZ MSZMP MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

„A 96 éves lovasberényi tűzoltó-egyesület közgyűlését Etili György veterán tűzoltó, az egyesület elnöke nyitotta meg, aki már 65 éve vesz részt az egyesület munkájában. Ezután Horváth Aprél tanár, az egyesület titkára tartott beszámolót a tavalyi munkáról. Elmondta, hogy az egyesületnek jelenleg 65 tagja van, köztük 9 úttörő és 10 veterán tűzoltó. A megelőző tűzvédelmi tevékenységet a községben 23 területfelelős végzi.

Nagy Lajos, a községi tanács elnöke hozzászólásában elmondta, hogy a tanács végrehajtó bizottsága tárgyalta a község tűzvédelmi helyzetéről, s megállapította: az önkéntes tűzoltó-egyesület eredményes munkát végzett tavaly. A jövőben is segítik munkájukat, idén 20 000 forint támogatást ad a tanács a tűzoltó-egyesületnek.”

TŰZOLTÓK ZUGLÓÉRT. A XIV—XVI. kerületi tűzoltó-parancsnokság személyi állománya már számos esetben bizonyította be Zugló iránti szeretetét. Legutóbb a Lőcsei úti új körzeti rendelő környékén levő park rendbehozatalakor végeztek értékes társadalmi munkát. A felvétel munkájuk egyik mozzanatáról készült

Köbányai TEXTIL

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉI

A KÖBÁNYAI TEXTILMŰVEK DOLGOZÓINAK LAPJA

Negyvenkét éve — húszéves kora óta — vállalati tűzoltó Gergi János, akit a Köbányai Textilművek dolgozóinak lapja bemutatott. A következőket írja róla:

„A tűzoltónak nem az válik dicsőségére, ha elmondja: nagy tüzeket oltott életében, hanem az, ha sokat sikerült megelőzni, sok kis tüzet még idejében, gyors közbelépéssel elfojtani.

Mi a gyors beavatkozás titka? Egyszerű — amikor a lámpa pislog, szaladni kell. Ilyen tűzjelző lámpa minden üzemben több is van, s szaladni pedig nem vaktában kell, nyomozva, hogy hol a tűz, hanem — a szövödéről lévén szó — az órákönyvvezetőhöz. Ő tudja a helyet, s az újabb futás közben rendszerint a kézügybe eső fali oltókészüléket is lekapja az ember... illetve a vállalati tűzoltó, akikből műszakonként 16 van az üzemben.

Gergi bácsi már közel a nyugdíjhoz, a közelmúltban kapott jutalmat eddigi társadalmi munkájáért, külön a tűzoltó-parancsnokságtól ezüstplakettet és pénzzutalmat, s külön vállalatunktól is.”

DIÓSGYŐRI MUNKÁS

A DIÓSGYŐRI NAGYÜZEMEK DOLGOZÓINAK HETILAPJA

A DIGÉP vállalati tűzoltóinak nagyszerű helytállásáról számolt be a diósgyőri nagyüzemek dolgozóinak hetilapja.

„A vasárnapi ügyeletes elektrikuskok, Fekete János és Reményik Sándor a kapcsolóteremben vizszivárgást észleltek, amely akkor már a kábelcsatornát elflötötte. Az 1920-as években készült helyiségbe érkezik a gépgyár villamos energiája, ez tehát egy tulajdonképpeni elosztóállomás. Ha itt üzemszavar következik be, megbénul az egész gyár áramellátása.”

Szilvási Gyula parancsnok a szakemberekkel együtt néhány pillanat alatt felmérte a helyzetet és intézkedett. Szivattyút szereltek össze, lassan leszivatták a vizet, éjjeli ügyeletet szerveztek, és reggelre elhárították a veszélyt. A továbbiakban az üzemi lap így méltatja munkájukat:

„A kapcsolótér 3-as érpárjában 3150 Volt feszültség van. A kábelek nagy része csak nem fél évszázados. Ha szigetelésük csak kicsit is átérészt, bizony bekövetkezett volna tragédia. Mint ahogy a vízszint további emelkedése vagy egy kisebb mérvű hullámzása is ehhez vezetett volna, hiszen a kapcsolótér „csupaszt” síneitől mindössze 50 mm-re volt a vízszint. A vállalati tűzoltók és a két elektrikus nagy felelősségtudatára, bátor helytállására jellemző, hogy tudatában voltak annak: az előzőekben említett okok bármelyik előre nem látható katasztrófát okozhat. Tűzoltók azt is, hogy az energiaellátás kikapcsolása, a feszültségmentesítés egy másik fajta károsodáshoz, kazánrobbanáshoz vezetne volna. Mindezek tudatában hősiességgel, nagy anyagi kártól és termelés kieséstől mentették meg a vállalatot.”

Somogyi Néplap

AZ MSZMP SOMOGYI MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Az úttörőtűzoltó-szakkör-vezetők négy nap csillebérci tanácskozása nyomán jelent meg elemző cikk a megyei lapban. Ebben olvastuk:

„A háromtagú somogyi küldöttség is meglepett a kiskunlacházi általános iskolai úttörőtűzoltó-szakkörét. Azok, akik ebből az egységből kerültek ki, utánpótlást adnak községi önkéntes tűzoltó-egyesületnek. Mi van az, hogy Somogyban és a többi megyében alig-alig tud egy-egy község megjeleni a tavaszi versenyeken és vizsgagyakorlatok egy mindössze héttagú rajjal? Több hely létszámhiány miatt nem vesznek részt, pererőpróbat és gyakorlatot jelent az 19 éves személy elhárítására való felkészülésben. Kell szeretetni a pajtásokkal a tűzoltószakköröket.

A továbbtanuló úttörő-tűzoltó pajtások s mára a középszintű, szakmunkásképző iratok szervezzék meg az Ifjú Garda tűzoltószakaszokat. Így a tartalékképzés, továbbképzés és biztosított.”

Tarjáni ACÉI

A SALGOTÁRJÁNI KOHÁSZATI ÜZEMEK PÁRTBIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A Salgotárjáni Kohászati Üzemek tűzoltó-egyesülete közel 100 esztendeje működik vállalatnál. Az egyesület utóbbi, két éves tevékenységének számvetése alkalmából írja üzemi lap:

„A tűzoltó-egyesület elnöksége mintegy 1 ezer dolgozót részesített szakszerű képzést. Ezek között szerepelnek azoknak a vállalatnak a munkásai is, amelyek a fejlesztésiruházási területeken serénykednek. Tűzoltó azonban nem csupán a megelőzés, a bányalanságok felderítésével, az idevonatkozó utasítások betartásával foglalkoznak, hanem feladatuk a keletkezett tűz lokalizálása. Éberségüknek, jó szakmai felkészültségük köszönhető, hogy eddig jelentősebb tűz nem keletkezett a vállalatnál.”

gyáltalán nem volt meghökkenő, inkább természetes, amikor egyesek a szomszédjuktól érdeklődtek, hogy ki az, aki a szemközti asztalnál X. vagy Y. mellett ül. Hiába, negyedszázad múlik el nyom nélkül: ennyi idő alatt sokan megváltozott...

Jubilánsok

szonót esztendővel ezelőtt, névsorolva 82-en jelentkeztek, ma már mindössze teljesítenek aktív szolgálatot az első tűzoltótiszt-képző iskola egykori növendékei közül. És a többiek?

közben jó néhányan megváltak a testület az élet más területére kerültek, a zöm a megérdemelt pihenést élvezi. (Persze csak jelképesen, mert ilyen vagy olyan formában továbbra is kapcsolatban maradtak a testülettel.)

egykori növendékek századának összehívása tükrözte a történelmi kort, amelyben a társadalom arculatának megváltoztatásához az új alapjainak lerakását kellett elvégezni.

területén a tűzoltók, az élet legkülönbözőbb

területeiről jelentkezett szakmunkás és paraszti fiatalok, technikusok, friss diplomás mérnökök, pedagógusok vállalták a hivatás mesterségbeli ismereteinek elsajátítását, majd a tiszti beosztással együtt járó nem kevés pluszt.

Nagy feladat elvégzésére voltak hívatottak. Belőlük került ki az új alapokra helyezett testület parancsnoki derékhada; az ő irányításukkal bontakozott ki az a fejlődési folyamat, amelynek keretében megerősödött és széles társadalmi bázisra épült a tűzvédelem szervezete.

A jubiléumok méltán büszkéek arra, hogy a testület kötelékében mindvégig megmaradtak a zöme magas vezetői beosztásban töltött el hosszú éveket.

De azok is tisztán érzéssel ünnepelhettek a negyedszázados találkozón, akik időközben megváltak a testülettől. A baráti szálak, amelyek annak idején kötődtek, ma is erősek. Évek, évtizedek edzették s annak tudata, hogy az esztendők során ők is becsülettel megtették – s teszik ma is – a magukét az élet legkülönbözőbb területén, elismert beosztásokban.

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem szolgálatában

**Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára
szolgáltató tevékenysége a tűzoltókészülék-állomány műszaki
állapotának fenntartásáért**

A készenlétbe helyezett vagy a készenlét tartalmát képező tűzoltókészülékek működőképességét az MSZ 1043/3 szabvány előírásainak megfelelően rendszeresen ellenőrizni kell, és gondoskodni szükséges a hibásnak minősülő készülékek javításáról.

Az „ELZETT” Művek Tűzoltókészülékek Gyára jól szervezett szolgáltatórészlegével maximális segítséget igyekszik nyújtani a vállalatok részére a javítási feladatok gyors, szakszerű lebonyolítására.

Gázaloltók javítása, töltése

Az MSZ 1040/1 és az MSZ 1040/7 szabványok hatályba lépésével 1973. IX. 1-től tilos metilbromiddal vagy széntetrakloriddal feltölteni vagy újratölteni a tűzoltókészülékeket.

A szabványelőírások, valamint az Egészségügyi Minisztérium 8200–8/1954. és 8300–8/1954. sz. utasításának figyelmen kívül hagyásával azonban jelenleg is előfordul, hogy javítás vagy újratöltés során mérgező halonok kerülnek vissza a készülékekbe.

Ez a szabályellenes cselekedet annál is veszélyesebb, mivel ilyen módon a BCF-jelzésű készülékekbe is mérgező halonok kerülhetnek. Ez a helyzet súlyosan veszélyes a felhasználókra, de még inkább a szolgáltatóegységek szabályszerűen eljáró dolgozóira.

Tűzvédelmi előadók, figyelem!

**GÁZALOLTÓK JAVÍTTATÁSÁT, ÚJRATÖLTÉSÉT VÉGEZTESSÉK AZ „ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK
GYÁRA SZOLGÁLTATÓRÉSZLEGÉVEL!**

**Cím: „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára
Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.**

Szakembereink külön-külön gondosan megvizsgálják a vállalatunkhoz javításra beküldött minden egyes tűzoltókészüléket, és műszaki állapotuktól függően

**RÉSZLEGES JAVÍTÁSRA,
TELJES JAVÍTÁSRA VAGY
SELEJTEZÉSRE JAVASOLJUK AZOKAT.**

A javítás alá vont valamennyi készülék és azok szerkezeti elemei tüzetes felülvizsgálatra kerülnek, tekintet nélkül, hogy részleges vagy teljes javítás alatt állnak-e.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

A nem javítható készülékeket selejtezzük. Pótlásukra termelői áron új készülékeket szolgáltatunk ki.

A 3, 6 és 12 kg-os belső palackos porraloltók, valamint a 4, 6, 8 és 12 kg-os külső palackos porraloltók, továbbá a 2 és 5 kg-os halonoltók javításának átfutási ideje nem haladja meg a készülék átvételét követő 45 napot. Indokolt esetben a javítások átfutási ideje és a selejt pótlása csupán 30 nap.

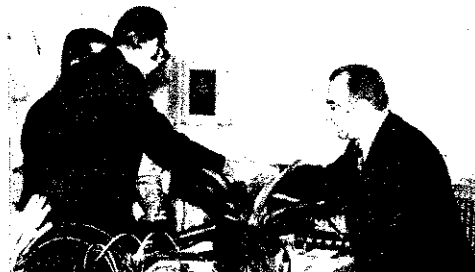
(x)

Dohányipari verseny eredményhirdetése

Dohányipari Vállalatok Trösztje keretében működő vállalatok 1973. évi iparági tűzvédelmi versenyének ünnepélyes eredményhirdetésére június 15-én, ezúttal a Debreceni Dohánygyár került sor. A résztvevőket Márkus Béla, a gyár igazgatója köszöntötte, és tartott megnyitó beszédet, majd dr. Móger János, a Dohányipari Vállalatok Trösztje vezérigazgatója beszélt az 1973. évi tevékenységéről, és arról, hogy a 22 milliós beruházás is elősegítette a tűzvédelmi helyzet javítását. Beszámolt arról, hogy a tavaly januárjában Debrecenben rendezett, és dohányiparunk történetének eddigi legnagyobb raktártűzéről is, melyből, mint mondta, le kell vonni a megfelelő tanulságokat. Dr. Móger János követően bejelentette, hogy a tűzvédelmi versenyen a Sátoraljaújhelyi Dohánygyár győzött II. a debreceni, míg III. a Pécsi Dohánygyár lett. A további sorrend: Egri Dohánygyár, Gyöngyös Váll., Dohánykutató Intézet, NYIDOFER Váll. és DOHEK Váll. A versenydíjak és kitüntetések átadására június 15-én került sor, majd a vendégek megtekintették a debreceni gyárat, és az általuk rendezett tűzvédelmi kiállítást.

Dr. Móger János vezérigazgató tartott értékelést

Kovács Gyula, a Sátoraljaújhelyi Dohánygyár igazgatója átveszi a vándorserleget meg az oklevelet

Tetszett a kiállítás

Emlékeket kegyelettel megőrizzük!

BAGOLY FERENC
ny. tű. főrm.
1929—1974

A diósgyőri üzemi tűzoltó-parancsnokság volt beosztottja, súlyos betegség következtében február 21-én elhunyt. Húsz éven át teljesített szolgálatot becsülettel a diósgyőri parancsnokságon. Február 26-án helyezték örök nyugalomra.

KOVÁCS KÁLMÁN
önk. tű. fhgdy.
1908—1974

A fegyverneki önkéntes tűzoltó-egyesület szolgálatvezetője és egyben szertárosa a közelmúltban elhunyt. 1934. óta volt odaadó tagja az egyesületnek. A felszabadulás után részt vett a községi önkéntes tűzoltóság újjászervezésében. Mély részvétellel kísérték utolsó útjára.

BERECZKI SÁNDOR
önk. tű. fhgdy.
1922—1974

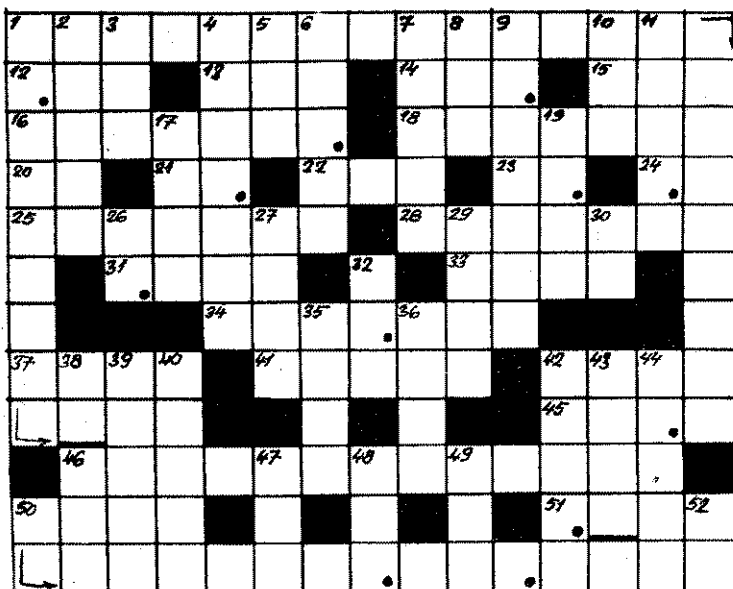

Nádudvar község önkéntes tűzoltóparancsnoka a közelmúltban hosszas betegség után elhunyt. A helyi „Vörös Csillag” Tsz.-ben a tűzvédelmi előadói tisztséget is ellátta. Február 9-én mély részvétellel helyezték örök nyugalomba.

VIZSZINTES SOROK: 1. A TŰZSZELYES FOLYADEK EGÉSE MEGY VÉGBE. 12. Szám, száza. 13. A sok víz! 14. Idegen ország. 15. Művészet, ismert idegen szóval. 16. Van ilyen cipő is, de divatos lesz. 18. Két szovjet okocsifajta. 20. Eneklőhang. 21. Onosak. 22. Utca franciaul. 23. Atlakás. 24. Tagadósó. 25. Helyükésztesről híres olasz város. Vízben él. 31. Becézett női név. Óramárka. 34. Nem a levegő. 37. Francia férfinév. 41. Fás. 42. Idegen taktus! 45. Félvezet. 46. EGŐ FOLYADEKNÁL NOVELI A LÁNGMAGASSÁG. 50. Egészséges, névelős ital. Erre lehet építeni.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. AZ EGŐ FOLYADEK LÁNGMAGASSÁGA SZELCSENDES IDŐBEN NYI METER LEHET. 2. Mezőgazdasági. 3. Gyakorító képző. 4. egyik építőanyag vizsgálata. 5. ré. 6. Folyónak is van. 7. Egtáj. Mint 14., de fonetikusan. 9. Itt nek a parkban. 10. Róla van szó! Európai folyó. 17. Hegynek van. Idegen férfinév. 26. Négylábú. Nikkel és vas. 29. Férfinév. 30. tőszó. 32. Gyilkoid. 35. Megette kenyere javát. 36. Dörmögés ré! 38. Azonosak. 39. Süteményta. 40. Lengyel parlament. 42. kan eiférnek benne. 43. Rövidít t női név. 44. Szabolcsi község. A személyes névmás. 47. Magyar község. 48. OOOOO. 49. Ér-

FEJTÖRŐ

zékszerv. 50. A HIRTELEN MEGNOVEKEDETT LÁNG ERRE ENGED KÖVETKEZTETNI. 52. Polgári alkalmazott.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz.: 1., 46., függ.: 1., 50.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a levegőmozgás hatására a láng és a füst a széliránynak megfelelően valamelyik... eltér. A kipontozott helyre kerül a keresett szó.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1974. május 14.

K. I.

A 3. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: AZ EGÉSZ TARTALYT; SZÉTFOLYIK; REPEDESEK; KICSY; A GÁZTER; KETHARMADA.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható két szó: HÁROM ESETBEN.

Könyvjutalmat nyertek: Samu László, Budapest; Tábi Antalné, Kecskemét; Zsombok János, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII., Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számolatszám: 235-90 151-1108

74.2543/2-04 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.; Bolgár Imre vezérigazgató Postai Irányítószámunk: 1081

Index 25 804

TŰZVÉDELEM

50 ÉVESEK

A monori járás egymáshoz közeli két községének: Ullónék és Nyáregyházának az önkéntes tűzoltó-egyesülete nemrégiben ünnepelte fennállásának ötvenéves évfordulóját. Mindkét eseményen részt vettek a szomszédos községek parancsnokai is.

A felső négy képen az üllői ünnepség néhány mozzanatát örökítettük meg: Az úttörők felvonulásával és műsorával kezdődött a program; az ünnepségen nagy szeretettel köszöntötték az egyesület három alapító tagját: Fülöp Jánost, id. Győri Józsefet és Lucki Jánost. Erdei Gábor, a nagyközségi tanács elnöke ünnepi beszédében ígéretet tett arra, hogy az egyesület új szertárat kap. A nagyközség társadalmi szervezeteinek képviselői közül többen köszöntötték a jubilálókat a kitüntetések és más elismerések, valamint a jubileumi emlékszerleg átadása előtt.

Az alsó négy képen: Végvári József r. szds., a nyáregyházai önkéntes tűzoltó-egyesület elnöke méltatta az évforduló jelentőségét; az üllőiekkel együtt a nyáregyháziak is díszes emlékszerleget kaptak az országos parancsnoktól; a legifjabbak köszöntötték az egyesület veteránjait; az eseményen felszólalt Béki Ferencné, országgyűlési képviselő is.

Tűzriadó gyakorlat

(Képfeliratos oldaltól)

TÜZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 5. sz.

1974 május

JUTALOMKIRÁNDULÁS. A Lublin városi és vajdasági önkéntes tűzoltószövetség 47 fős csoportja április 23.—27. között jutalokiránduláson hazánkban tartózkodott. Programjuk keretében megtekintették a Tűzoltó Múzeumot is, majd dr. Kovács Mihály alez., a BM TOP osztályvezetője tájékoztatót tartott részükre a magyar tűzvédelem szervezeti felépítéséről, és ellátogattak a kerületi parancsnokságra is

TANÁCSKOZÁS. 86 vállalat központi tűzvédelmi előadójának részvételével tartotta meg a Könnyűipari Minisztérium éves eligazító és tapasztalatcsere-értekezletét. A tanácskozáson Kemele János, az iparszervezési osztály vezetője elnökölt (képünkön), a beszámolót Sütő Jenő, a minisztérium tűzvédelmi főelőadója tartotta

ÉRTÉKELEÉS. A Nagykőrösi Konzervgyárban március 20-án értékelték az elmúlt évi tűzvédelmi tevékenységet. Az eseményen Gressai Zoltán, a tröszt műszaki igazgatója elnökölt. A versenyben a Nagykőrösi Konzervgyár győzött. Antal István igazgatóhelyettes átveszi a pénzzutalmat és a vándorszerleget

Az épületek tűzvédelmének korszerezésével kapcsolatos kormányhatározatról*

Interjú dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnaggyal, a Belügyminisztérium Tűzoltóság országos parancsnokával

Az emberéletek megmentése és a népvagyon megóvása céljából ülönös figyelmet érdemel az a kormányhatározat, mely az épületek tűzvédelmi korszerűsítéséről szól. Különösen érdekelheti ez a kérdés az építésügyi szakembereket. Ezért felkértük a legilletesebbet, a Belügyminisztérium Tűzoltóság országos parancsnokát, hogy adjon tájékoztatást e nagy horderejű kormányhatározatról.

KÉRDÉS:

A kormány 1974. január havában megtárgyalta az épületek tűzvédelmi korszerűsítéséről szóló előterjesztést. Kérjük Vezérőrnagy Elvtársat, hogy tájékoztassa szakfolyóiratunk olvasóit ennek az előterjesztésnek az irányzatának a jelentőségéről.

VÁLASZ:

— A kérdéssel összefüggésben előjáróban szükségesnek tartom mondani, hogy az épületek létesítésének és használatának tűzvédelmi követelményeit már a 3034/1974. MT sz. határozat megjelölése előtt felülvizsgáltuk. A tűzrendszetről szóló 1/1963. VII. 5.) BM sz. rendelet, valamint az 5/1965. BM TOP gazdai Szabvány egyes előírásai ugyanis a megjelenésük óta lelt idő alatt részint elavultak, részint egyes túl kötött szabályok következtében esetenként nem feleltek meg a korszerű építési technológia követelményeinek. Hozzájárult ehhez az is, hogy számos alkalmával éppen e jogszabályok rossz értelmezése vagy elytelen alkalmazása következtében olyan épületek is elkészültek, melyek egyáltalán nem feleltek meg a tűzvédelmi követelményeknek. A tűzvédelmi előírások felülvizsgálatát ezenkívül az is indokolta, hogy a Minisztertanács a népgazdaság gyors ütemű fejlődésének biztosítása érdekében megvizsgálta az egyes beruházások megvalósítását akadályozó körülményeket és a 3426/1970. IT sz. határozatában a beruházásokra vonatkozó hatósági előírások — közöttük a tűzvédelmi szabályok — felülvizsgálatát is rendelte.

— Az új jogszabályok, szabványtervezetek kidolgozását, a szükséges kutatótevékenységet az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériummal közösen készített programterv határozta meg. Így többek között döntés történt a már említett rendelet és szabvány átdolgozására, a könnyűszerkezetes kormányprogram égrehajtásához elengedhetetlenül szükséges tűzvédelmi irányelvek megfogalmazására és egyéb más, a tűzvédelemmel összefüggő érdekek vizsgálatára. Ugyancsak az említett programtervben határoztuk el, és lényegében már be is fejeztük az építőanyagok ghetősége, épületszerkezetek és építmények tűzállósága c. MSZ 95 sz. szabvány korszerűsítését.

— Közös munkánk eredményeként elkészült az új rendelet- és szabványtervezet, valamint a könnyűszerkezetes épületek tűzvédelmi követelményeinek előírás-tervezete.

— Az új szabványtervezet elkészítését különösen időszerűvé tette a középmagas, L—N típusú panelos lakóépületek létesítésével és használatbavételénél jelentkező számos probléma, melyről közvélemény, — főleg a sajtó útján — már eddig is több, esetenként azonban egymásnak ellentmondó tájékoztatást kapott. Szeretném megemlíteni, hogy a lakóépületek kialakítására érényben levő 5/1965. BM TOP ASZ számos, jelenleg is korszerűek tekinthető követelményt tartalmaz.

— Ezek közül különösen az épületek biztonságos kiürítésére vonatkozó előírásokat a tervezők — a kivitelezők gyakran figyelmen kívül hagyták, ami esetenként súlyos következményekkel járhat.

— Más esetekben a tervdokumentációkban a tervezők arról nyilatkoztak, hogy minden tűzvédelmi követelményt kielégítettek, mégis a használatbavételi eljárások során az átadni kívánt léteítményeknél több, nem egy esetben súlyos hiányosságot tapasztaltunk, amely késleltette a használatbavételt.

— Előfordult az is, hogy a használatbavételi eljárásra az illetékes szakhatóságok képviselőit — köztük a tűzoltóságot — határozott rendelkezések ellenére sem hívták meg, s így módja sem olt a tűzvédelmi követelmények nem teljesítésének az észrevételezésére.

KÉRDÉS:

Mi az előterjesztés és a minisztertanácsi határozat lényege?

VÁLASZ:

— Az előterjesztés elsősorban a már használatban levő, az építés alatt álló és a jövőben létesíteni kívánt középmagas és magasépületek tűzvédelmi követelményeire, azok megvalósításához szükséges anyagi eszközök biztosítására vonatkozott; emellett az új szabvány, továbbá a könnyűszerkezetes épületek tűzvédelmi szabályozására szolgáló műszaki előírás hatályba lépésére irányuló javaslatok jóváhagyását is magába foglalta. A Minisztertanács elfogadta az előterjesztést, és a kérdések rendezésére határozatot hozott.

— A határozat fontosabb rendelkezései közül említésre méltó például az, hogy a megépült középmagas és magasépületeknél felmentést kell adni a hatályos ágazati szabvány azon előírásai alól, amelyek meg nem tartása nem veszélyezteti az ott tartózkodók életét és testi épségét. Ezzel az intézkedéssel a lakóépületek használatbavételét akadályozó körülmények lényegében elhárultak. Nyomatékosan szeretném hangsúlyozni azt, hogy erre a felmentésre csak akkor és olyan esetben kerülhet sor, amikor a tűzvédelmi előírások nem teljesítése csupán vagyonbiztonsági érdekeket érint vagy sért, mert nem lehet helye kockázatvállalásnak akkor, ha életvédelemről van szó. A BM TOP részéről ezt az elvet érvényesítettük akkor, amikor a határozat egységes érvényesítése érdekében úgy döntöttünk, hogy az 5/1965. BM TOP Ágazati Szabvány egyes előírásai alól csak a fővárosi és a megyei tűzoltó-parancsnokságok adhatnak felmentést.

— Egyidejűleg meghatároztuk azt is, hogy e szerek az érintett szabvány mely előírásainál tehetnek engedményt, vagy adhatnak felmentést. Ezek a következők:

- a 14.4, mely a lépcsőkorlát éghetőségére, a
- 15.2, mely a kijárati előcsarnok legkisebb szélességére, a
- 15.3, amely a kijáratként alkalmas közös helyiségek burkolatára, a
- 19.3, mely a gyermekkocsik, motorkerékpárok helyiségeinek tűzállóságára, a
- 21.1, mely a száraz tűzvezetékek követelményeire, a
- 23.11, mely a szellőző szintenkénti elzárhatóságára, továbbá a
- 23.3, amely a személtedobó-akna követelményeire vonatkozik.

— Ez a felhatalmazás egyaránt nagy felelősséget ró a tűzvédelmi hatóságokra, de a beruházókra, tervezőkre és a kivitelezőkre is. A kérdéses felmentések — éppen az élet- és testi épség fokozott védelme miatt — csak más megtartható, elsősorban a használattal kapcsolatos szabályok szigorításával járhatnak együtt, ami a biztonság miatt feltétlenül szükséges.

— Ugyancsak, főleg életvédelmi célokat szolgál a határozat azon rendelkezése is, mely szerint a már használatba vett, illetve az új szabvány hatálybalépéséig felépülő középmagas és magas lakóépületeknél a tűzvédelemmel kapcsolatban el nem végzett munkákat, mint például:

- a menekülési útvonalakon nem éghető anyagú falburkolatok kialakítása,
- a lépcsőházi füstelvezetés megoldása,
- a különböző szellőzőkürtők nem éghető anyagú burkolattal való szigetelése,
- az egyes felszálló vezetékeknek levő földemáttörések nem éghető anyagú elzárása,

hogy csak a fontosabbakat említsem, utólagosan el kell végezni.

— Lényegében ehhez a határozathoz kapcsolódik az is, hogy a folyamatban levő építkezéseknél — a lehetőségekhez képest — az épületek átadásával egyidejűleg kell gondoskodni a tűzjelzési célokat szolgáló telefonkészülékek üzembe helyezéséről. Nagyon lényeges a határozat ezen előírásának megvalósítása, mivel a használat során emberi hanyagság, nemtörődömség, figyelmet-

* (Megjelent a Hazai Építésügyi Tájékoztató Közlemények 1974/4. számában.)

(Folytatás a 12—13. oldalon)

FEJÉR MEGYÉBŐL JELENTJÜK

Nem sokkal látogatásunk előtt tartotta meg a megyei parancsnokság a szokásos évi értékelést. Nézzünk néhány adatot és megállapítást a beszámolóból:

1973-ban 308 tűz volt a megyében, a közvetlen kár pedig 3,8 milliót tett ki. A legkevesebb anyagi veszteség az ipart, a legtöbb a mezőgazdaságot érte; második helyen a lakóházi tüzesetek szerepelnek. A

megye egységei 536-szor vonultak ki káresetekhez, s ennek során 167-szer szomszédos megyékben nyújtottak segítséget.

A tűzkárstatisztika meg a különféle ellenőrzések értékelése alapján úgy látják a megyei parancsnokságon, hogy mindenképp előtt a mezőgazdaság tűzvédelme igényli a jelenleginél lényegesen több műszaki képzésű szakember tevékeny közreműködését. Éppenséggel nem véletlennek minősítik ugyanis, hogy a tüzek majdnem fele a mezőgazdaságban keletkezett, s az említett anyagi veszteség mintegy hetvenöt százaléka is a mezőgazdasági létesítményeket érte. S hogy mit jelent a hozzáértés hiánya, azt szemléletesen bizonyította a mányi tsz sertésfiataltatójának csaknem milliós kárral végződött égése is, mivel az alajtűzelésű berendezés szabálytalan működtetéséből következett be.

Habár a 27 ipari tűz aránylag csekély összegű közvetlen kárral járt, s itt a tűzvédelem személyi feltételei lényegesen kedvezőbbek, mint a mezőgazdaságban, mégis célszerűnek látják felvetni a javaslatot: belátható időn belül szervezzenek az ipari tárcaik olyan továbbképzést, amelynek résztvevői felfrissíthetik és kiegészíthetik a kétéves tanfolyamon kapott alapokat.

Érdekes tervekről hallhattunk az önkén-

Dr. Herczegh István

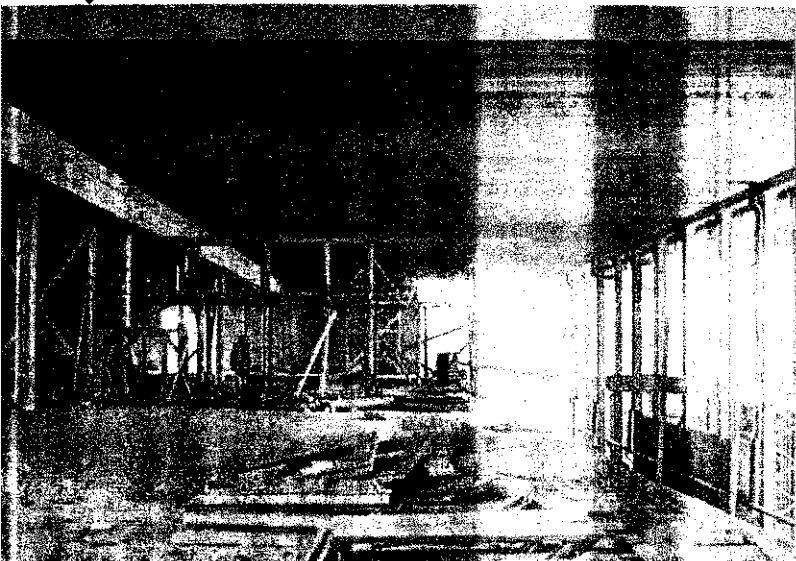
tes tűzoltó-egyesületek további fejlesztésével kapcsolatban a dr. Herczegh Istvánnal, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetőjével és Nemeséri Zoltán t. alez., megyei parancsnokkal folytatott beszélgetés során. Ezek lényege a következő:

Osszhangban a településfejlesztési programmal, a rendelkezésre álló erőforrások túlnyomó többségét a 25-26 legjelentősebb település tűzoltószervezetének fejlesztésére javasolják fordítani, hogy a környék védelmére is minden tekintetben alkalmassá váljanak. Mindez nem csupán a rendelkezésre álló anyagok koncentráltabb felhasználását tenné lehetővé, hanem az erőnek és eszközöknek a védendő terület fontosságával jobban arányban álló megoszlását is. Konkrétan: nem tartják célszerűnek, hogy például két szomszédos községben legyen egy járás — önkéntesek használatában levő — két gépjárműfecskeendője, vagy hogy kis településeken a község anyagi erejét messze meghaladó tágas tűzoltóotthon építésébe kezdjenek; s ezenfelül az egyenruhával való ellátást is elsődlegesen azok számára tart-

A dunaújvárosi hullámvertikumban láttuk ezeket az érdekes építészeti megoldásokat

Április 9-én versenyraj-parancsnokok részére bemutatót tartott a dunaújvárosi parancsnokság a gyakorlatok szabályos végrehajtásából, s egyben előre megejtették a sorsolást is

...készülnek a Videoton számítógépei

Nagszerűen sikerült a próbariadó

...k szükségesnek biztosítani, akikik tényleges munkát végeznek a megelőzésben vagy a megelőzésben. Mindez természetesen komolyan azt célozza, mintha mesterségesen szüszs akornának fejleszteni hosszú évek óta működő önkéntes egyesületeket. Éppen jelenleg, a tervek elsődlegesen azt kívánják elősegíteni, hogy a védelemhez szükséges alapfeltételek mindenütt adottak legyenek.

Az említett elképzelések végleges megfogalmazását az új BM-rendelet megjelenéséig várják. A megyei tanácsok és a városi és járási parancsnokság megbízottjaival. Ennek eredményeként – ideiglenes jelleggel – engedélyezték, hogy az egyik már kész épületben tűzszerezés légtérrel és más alapvető óvintézkedéseket téve (így például zárt edényben kell tartani az éppen nem használt benzint) berendezzék a mosót, mivel ez még mindig sokkal jobb megoldás, mintha egyidejűleg több helyen végeznének ilyen veszélyes, de szükséges munkaműveletet.

Azt mondják a megyei parancsnokságon, hogy jól együtt tudnak működni az itteni beruházás illetékeseivel, mivel minden következő lépés megteremtése előtt annak tűzvédelmi követelményeivel is számolnak, s mindig időben jelzik a felmerült kérdéseket.

Olvasóink előtt bizonyára jól ismert, hogy az új jelent ez a két szó: dunaújvárosi hulladékvesztikum. Ötéves tervünk egyik legnagyobb beruházása ez, mintegy 3,6 milliárd forint keretű a Papírgyári Vállalat itteni új létesítménykomplexuma.

Tóth Miklós létesítményi főmérnök, a felelős tervező volt szíves rövid tájékoztatást adni arról, hogy milyen főbb tűzvédelmi problémák merültek fel az új gyáróriással kapcsolatban. Mint megtudtuk, könnyűszerkezetes építési módot alkalmaznak, s mivel ezeknek még nincsenek kidolgozott tűzvédelmi előírásai, igen sok konzultáció várt szükségessé hatásainkkal.

Ennek eredményeként alakították ki az elképzeléseiket az új 13 ezer négyzetméteres tűzcsarnokkal kapcsolatban is, az alkalmazott épületszerkezetek szükséges tűzállóságát az ÉMI-vel mérették be. Így létesültek olyan vas tartószerkezetek, amelyek belül nem tartalmaznak kitöltve, és a verktikum nélküli épületek olyan gyűlékony panelelemekből készülnek, amelyek éghetetlen váza között tartószerkezet is.

Hogy ízelítőt adjunk az itteni méretek-ből, talán elegendő megemlítenünk, hogy egyidejűleg 50–60 ezer köbméter faapríték biztonságos raktározásáról is gondoskodni kell majd.

Amikor itt jártunk, éppen a benzinmosó ügyében konzultáltak a megyei meg a városi és járási parancsnokság megbízottjaival. Ennek eredményeként – ideiglenes jelleggel – engedélyezték, hogy az egyik már kész épületben tűzszerezés légtérrel és más alapvető óvintézkedéseket téve (így például zárt edényben kell tartani az éppen nem használt benzint) berendezzék a mosót, mivel ez még mindig sokkal jobb megoldás, mintha egyidejűleg több helyen végeznének ilyen veszélyes, de szükséges munkaműveletet.

Azt mondják a megyei parancsnokságon, hogy jól együtt tudnak működni az itteni beruházás illetékeseivel, mivel minden következő lépés megteremtése előtt annak tűzvédelmi követelményeivel is számolnak, s mindig időben jelzik a felmerült kérdéseket.

Igancsak meglepődött a megyei parancsnokhelyettes, amikor legutóbbi éjszakai ellenőrzése alkalmával Mecsépusztán megpillantotta a Mezőföldi Állami Erdő- és Vadgazdaság két nagy csarnokból álló gatterüzemét. Amikor ugyanilyen alkalommal itt járt legutóbb, a két épület még nem létezett. Igaz, hogy akkor viszont elképesztő mennyiségben tárolták a faanyagot. Ez utóbbi szabálytalanságot azóta megszüntették, de abban semmi kivételt valót sem találtak, hogy a két új építményt a tűzvédelmi hatóság megkérdése nélkül létesítsék. Pedig hát egyáltalán nem valami megnyugtató a rácsos deszkatartrón levő hungarocell fődém, amelyen keresztül elektromos szerelvények is húzódnak, de a pórkamrából leválasztott motorház sem, mint-hogy az ellenőrzés idején éppen tele volt

Zsiga János főmérnök, a székesfehérvári parancsnokság elektromos felszerelésének gondozója. Javaslataira így oldották meg a kárhelyi rádiók áramellátását, mivel a hozzájuk szükséges akkumulátor jelenleg hiánycikk

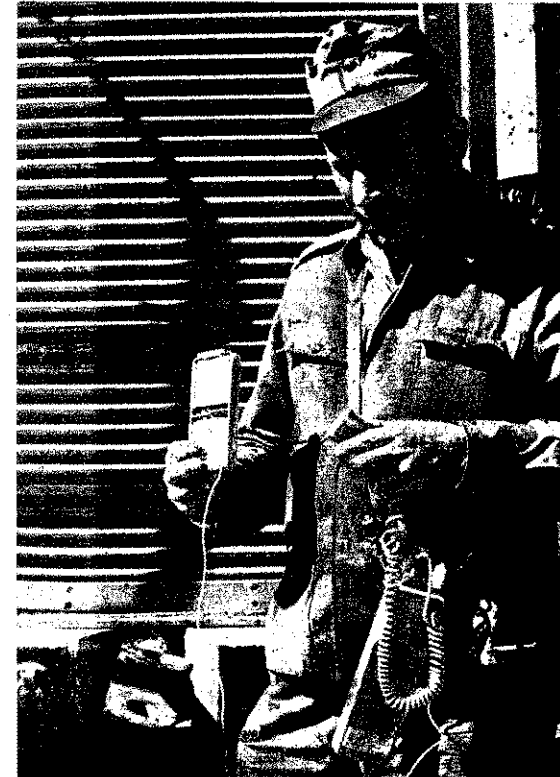
fűrészporral. Szó se róla, különös elképzelése lehetnek a tervezőnek, de azoknak is, akik jóváhagyták az „alkotását”.

Erősen kérdéses persze, hogy egy tüzeset után is ugyanilyen bátran vállalják-e a felelősséget.

Azon az éjszakán egyébként alighanem a bakonycsernyei tsz illetékesei is nyugodtan aludtak, bizonyára nem sejtették ugyanis, hogy 50 liternyi gázolaj volt az egyik szerelőaknában...

„Több pénzt kérek Jakabnak!” – olvashatjuk a számítógép képernyőjén. A felirat tréfás, az ilyen gépek értéke annál komolyabb. Ma már sorozatban gyártják őket a Videotonban.

Legutóbb – jó néhány évvel ezelőtt – egy tüzeset kapcsán jártunk a gyárban. Igen súlyos kár következett be amiatt, hogy nem felügyelték kellően a televíziós készülékek itt égetésnek nevezett próbázomeltetésére.

Szertártározás, derítőakna, kerékpártároló, öltözőhelyiség és szeméttároló — mindezt társadalmi munkában végzik, illetve készítik a székesfehérvári parancsnokságon

A megyei parancsnok köszöntötte a Fejér megyei első nyugdíjas-találkozó résztvevőit

A tűzoltó-egyesület jubileumán nyújtotta át a megyei parancsnok a Tűzrendészeti Erem arany fokozatát Zángó Zoltán igazgatónak

Az esemény alkalmával csapatzászlót kapott az AG tűzoltó-egyesülete

A tűz észlelését követő első intézkedések sem voltak valami szerencsések, s így mire az állami egységek kivonultak, már csak enyhíteni lehetett a károsodást.

A gyorsan fejlődő gyár tűzvédelmét ezt követően hamarosan teljesen „átprogramozták”. Így például állandó ügyeletet tartanak a tűzoltószertárban, s tanúi lehetünk egy váratlan próbariadónak is. Az e napon ügyeletes raj tagjai a jelzéstől számított hetvenedik másodpercben már elfoglalták helyüket a gépjárműfecskendőn.

Egyelőre még egy Csepellel vonulnak, de ez a kocsi hamarosan az egyik vidéki üzemük vonulószerre lesz, mivel nemrégiben TŰ-1-est vásárolt a gyár vezetősége. Dr. Strasser Mihály, az igazgatási főosztály vezetője és Agszer Gusztáv tűzvédelmi előadó elmondották: az álló és forgóeszközök nyolcmilliárd körüli értékéhez képest az új vonulószer ára valóban nem nagy összeg, de persze azért itt is jelentős tétel. Az itteni létesítmények védelme viszont megkövetelte, hogy szükség esetén ne csak vízzel, hanem porral és habbal is beavatkozhassanak, s a TŰ-1-es mindezt „tudja”.

A kiképzéseken most jó ideig a TŰ-1-esről való szerelés a legfontosabb feladat. Ösztönzésben sem lesz hiány, a gyárban a legfontosabb társadalmi munkák egyikének ismerik el a vállalati tűzoltóság kötelességében kifejtett tevékenységet, s ennek megfelelő az erkölcsi és anyagi elismerése is.

Mindegyik megyében akadnak olyan gazdaságok, amelyek a sajtó meg a rádió és televízió adásaiból országsszerte ismertek. A Mezőfalvai AG nem tartozik ezek közé, jóllehet itt is sok szépet és érdekeset láthat a riporter. Az elmúlt évet például 63 milliós nyereséggel zárták, és számos olyan üzemi áruk akad, amely itt hasznát hoz, míg más gazdaságban ugyanez veszteséges.

Az állami gazdaságok megalakulásának huszonötödik évfordulója alkalmából itt a tűzvédelmi szervezet negyed évszázados tevékenységéről is ünnepélyesen megemlékeztek. Technikai okokból ugyan idén áprilisban rendezték meg a szép ünnepséget, ez azonban mítsem változtat a lényegen.

Zángó Zoltán igazgató áll a tízezer hektáros gazdaság élén. S habár közvetlenül csak ritkán van ideje részt venni a tűzvédelmi munkában, azért igencsak rajta tartja a szemét. Ez világlik ki abból a beszámolóból is, amit Csathó Barna, a központi tűzvédelmi előadó állított össze a jubileum alkalmával. Ebből egyebek között kiderül, hogy 1962-73. között tizenkét tüzesetűk volt, s ezek kárértéke együttvéve sem érte el a 300 ezer forintot, az elmúlt évet tűzkármentesen zárták.

Az itteni tűzoltóság egyesületi alapokon működik, tagjai területfelőlsi szolgálatot is ellátnak. A tűzvédelmi bizottságok tagjai között számos műszaki vezető található, és részint ennek is tulajdonítják, hogy olyan okból, mint például szárítógép kigyulladás, vagy olajtűzrelő berendezés égése, nem volt káros esetük. Versenyrajaik kétszeres megyei és huszonhatszoros járási győztesek, s felszereléseik is szépen gyarapodnak.

S hogy itt érdemes is tűzoltónak lenni, arról olyan adatok tanúskodnak egyebek között, mint például, hogy az egyesület 74 tagja öt évnél régebben lát el ilyen szolgálatot, jóllehet igen szigorúan veszik a feyelmet.

Az esemény kapcsán rendezett ünnepségen mi is részt vettünk, s azokról a szép terve-

ről is hallhattunk, amelyekkel a második negyed évszázadnak nekivágtak. Évi 15-20 milliós értékkel gyarapodik a már most is mintegy 100 milliós értékű géppark, eddig ismeretlen új berendezéseket állítanak üzembe a közeljövőben. Eppen ezért az elkövetkező években színvonalasabbá kívánják tenni a tűzvédelmi oktatómunkát, meghozza olyan értelemben is, hogy a dolgozók is idejében felkészülhessenek a fejlődő technológiából adódó új veszélyekre.

Április 11-én kedves ismerősökkel találkoztunk a székesfehérvári fegyveres erők klubjában. A megyei meg a fehérvári parancsnokság pártszervezete és szakmai vezetése első ízben rendezett nyugdíjas-találkozót. Aki csak tehette, eljött, és nagy figyelemmel hallgatta meg a megyei tűzoltóság jelenlegi tevékenységéről elhangzott rövid tájékoztatást, valamint az arról szólót is, hogy milyen szociális ügyekben képes segítséget nyújtani a megyei parancsnokság a nyugdíjas tűzoltóknak. A résztvevők közül számosan különféle létesítményekben ma is aktív tűzvédelmi munkát végeznek, de a többiek sem szakadtak el a testülettől: olyan élénken kérdezősködnek az új felszerelésekről, mintha nekik is használni kellene őket.

Egy kicsit furcsa érzés volt deres hajjú nagyapókként viszontlátnunk azokat, akiket nem is olyan nagyon régen (vagy talán csak mi éreztük olyan gyorsnak az évek múlását?) fiatal atyákként ismertünk meg.

A figyelemességért a többiek nevében is köszönetet mondó felszólaló javaslatát egyhangúlag elfogadták: a jövőben legalább egyszer egy évben újra összejönnek.

Ütközben feljegyeztünk néhány olyan dolgot is, amelyekről ugyancsak nem érdektelen szót ejtenünk.

Így például Dunaújvárosban a tanácsi beruházásból épülő középmagas házakat úgy építik, hogy háztömböknéppen legyen egy-egy mindenki által könnyen hozzáférhető tűzjelző telefon. A védőüveg betörését követően csak fel kell emelni a telefonkagylót, s a vonal túlsó végén a dunaújvárosi tűzoltó-parancsnokság jelentkezik.

Székesfehérváron meg a fehérvári járásban egyre több üzem és gazdaság vásárol tűzoltó-gépjárműveket, s ahol jók az útviszonyok és tűzi vízhálózat is van, ott a Zsuk-ok a legkeresettebbek.

Meglehetősen sok gondot okoz a megyében, hogy az e munkát végző kisipari szövetkezet anyaghiányra vagy más okokra hivatkozva gyakran csak sok hónapos határidőre vállalja méretes tűzoltó-egyenruhák készítését, ami főleg az újoncok esetében igen kellemetlen. Ugyancsak hiányciáknak számítanak a 46-56-os méretű szerelőruhák, vagyis éppen a legkeresettebb méretek. A közel múltban például Budapesten és Veszprémben is hiába próbálkoztak beszerezni ilyeneket.

Több helyen is kérdezték: mikorra várható, hogy a jelenleginél tartósabb anyagból, de azért elfogadható áron lehessen beszerezni egyenruhát az önkéntes és vállalati tűzoltók részére? A mostani sávolnyuhák beszerzése — mint közismert — csak látszólag gazdaságos, mivel aránylag hamar tönkremennek.

gádor-kütvölgyi

Az MSZMP XI. kongresszusa, felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére”

vezélgetés Szilágyi Imrével,
Csepeli Szerszámgépgyár tűzvédelmi előadójával

Mint értesültünk róla, gyárunk tűzvédelmi szervezete április 29-én vállalásot tett a XI. pártkongresszus és felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére. Arra kívánjuk, szíveskedjen tájékoztatni olvasóinkat arról, hogy az üzemrészekben, ahol a technológia vagy a raktározott áru tűzveszélyes. Emellett a jelenleginél több délutáni, éjszakai és munkaszüneti ellenőrzést is tartunk. Meghatározott ütemterv szerint soron kívüli ellenőrzéseket is tartunk majd egy-egy műhelyben, illetve üzemrészekben, és ennek keretében a használati előírások végrehajtásával egyidejűleg azt is vizsgáljuk majd, milyen alaposan oktatták ki a tűzvédelmi megbízottakat a dolgozókat a kapcsolatos feladatokra. Nálunk ugyanis őket bízta meg ezzel a gyár vezetése. Emellett arra is jobban kiterjed majd a figyelmünk, hogy a külső vállalatok dolgozói is mindig csak a szükséges oktatás és óvintézkedések megtétele után kezdhessek meg a tűzveszélyes munka végzését. Végül, de egyáltalán nem utolsósorban elektromos szakembereink bevonásával folyamatosan ellenőrizzük a gyárunkban levő valamennyi villamos berendezést és készüléket.

Az MSZMP XI. kongresszusa és felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére megelégedve gyárunk dolgozóit is — munkaszerenyben vesznek részt a Csepel Műszocialista- és munkabrigádjai, munkai és alkalmazottai. Ez a nemes verseny a IV. ötéves terv befejezéséig folyódik.

Először a mi szerény vállalásainkat ismertetném, röviden vázolni kívánom gyárunk dolgozóinak főbb gazdasági feladatait, mivel feladataink szorosan kapcsolódnak. Eszerint javítani kívánjuk a munka szervezetszabását és a munka gazdaságosságát, és technikailag magasabb szintű s egyben jobb minőségű termékeket kívánunk előállítani. Mind az idén a befejezett termékek értéke előirányzatát 13 millió forinttal, az évi tervünket pedig 10 millió forinttal, vagyis 3 százalékkal, exporttervünket 10 millió forinttal, vagyis 3,6 százalékkal, a gazdasági tervünket pedig — a 24 milliós növekedése ellenére 10 millió forinttal kívánjuk túlteljesíteni.

Emellett, úgy gondoltuk, logikusan közelebb kerülünk a közeljövőben a jelenleginél nagyobb értékek védelmére. Előre kívánom mondani azonban, hogy ezek nem valószínűleg ismeretlen feladatokkal kapcsolatosak, hanem elsősorban az eddig rendszeresen végzett tűzvédelmi munkát a gyorsuló ütemű termelés-

szervezési feladatait el, hogy feladatokat teszünk az említett célok megvalósításának elősegítésére. Előre kívánom mondani azonban, hogy ezek nem valószínűleg ismeretlen feladatokkal kapcsolatosak, hanem elsősorban az eddig rendszeresen végzett tűzvédelmi munkát a gyorsuló ütemű termelés-

szervezési feladatait el, hogy feladatokat teszünk az említett célok megvalósításának elősegítésére. Előre kívánom mondani azonban, hogy ezek nem valószínűleg ismeretlen feladatokkal kapcsolatosak, hanem elsősorban az eddig rendszeresen végzett tűzvédelmi munkát a gyorsuló ütemű termelés-

szervezési feladatait el, hogy feladatokat teszünk az említett célok megvalósításának elősegítésére. Előre kívánom mondani azonban, hogy ezek nem valószínűleg ismeretlen feladatokkal kapcsolatosak, hanem elsősorban az eddig rendszeresen végzett tűzvédelmi munkát a gyorsuló ütemű termelés-

Biztosan ez is hasznos lesz, hiszen mint ismeretes, több év telik el két felülvizsgálattal között, és ennek időszakában is előfordulhatnak veszélyessé válható meghibásodások, vagy fény derülhet bizonyos kisebb-nagyobb szabálytalanságokra. Így például, bár sok-sok esztendő óta nem keletkezett említésre méltó tűz a gyárunkban, valóságos kis gyűjteményünk van fusi munkával készült különféle melegítőkből, és arra törekszünk, hogy a többit kivétel nélkül bevonjuk, mivel tüzet és balesetet is okozhatnak.

Vállalásaink másik csoportja azokkal a feladatokkal függ össze, amelyek keretében az eddiginél jobban be kívánjuk vonni a tűzvédelmi munkába a gyárunkban tevékenykedő nagyszámú szocialista- és munkabrigádot. Ezeknek a tagsága a legképzettebb és egyben legöntudatosabb dolgozóinkból kerül ki, és jogosan remélhetjük, hogy sok haszna lesz annak, ha ők több és alaposabb tűzvédelmi ismereteket szereznek, mint amennyi mindenki szá-

mára nálunk kötelező. Ezt úgy kívánjuk megoldani, hogy előadásokat, művelődési rendezéseket is rendezünk majd a részükre, és foglalkozunk azzal a gondolattal is, hogy felkészültségükről egy vetélkedő keretében is számot adnának.

A program keretében — igaz, nem új, de bevált módszereket — néhány olyan gyakorlatot is szervezünk, amelyekben a résztvevő dolgozóknak igazi tüzet kell eloltaniuk, miután előzőleg a vállalati tűzoltók bemutatják nekik a tűzoltókészülék vagy a vízszugár használatának célszerű módját.

Vállalásaink keretében, túlszám az említettekben, fél évenként speciális tűzvédelmi oktatásban részesítjük majd a tűzveszélyes munkát végzőket, valamint a festőműhelyben dolgozókat, és gondoskodunk a tűzveszélyes folyadékokat tároló raktárak vezetőinek és dolgozóinak emelt szintű oktatásáról is. Végül tűzvédelmi berendezéseink és felszereléseink üzemképességét is rendszeresen ellenőrizzük majd.

Tűzvédelmi bizottságunk, amelynek dr. Kiss József az elnöke, egyidejűleg felhívással fordult a CSM valamennyi vállalatának tűzvédelmi szervezetéhez, hogy ők is tegyenek ilyen vagy hasonló jellegű vállalásokat. Tudjuk, az adottságok gyáranként eléggé eltérőek, de az is kétségtelen, hogy — akárcsak nálunk — mindenütt többet is lehet tenni a tűzvédelemért, mint amennyit jelenleg teszünk, és mivel a Csepel Művek, de az összes többi gyár, üzem és gazdaság újabb munkasikerrel készül 1975 tavaszának két kiemelkedő eseményére, nagyon örülnénk, ha szerény kezdeményezésünk nemcsak a CSM-ben, hanem országosan is kedvező visszhangra találna.

De hogy néhány szóval visszatérjek a magunk dolgához, meg kívánom említeni még: gyárunk általános védelemszervezési osztályán is működik egy szocialista brigád, és ennek tagjai vállalták, hogy napi munkájuk végzése során a tűzvédelemben is több segítséget nyújtanak majd, méghozzá azon feladatok végrehajtása kapcsán, amelyeket vállalásaink során el kívánunk végezni.

ELLENTÉT...

A fa építőipari felhasználása során mind gyakrabban és egyre nagyobb súllyal vetődik fel ez az ellentét, amely a beruházók, tervezők igényei és a — fa tűzveszélyét elsősorban figyelembe venni kényszerülő — szakhatóságok előírásai között egyre növekszik, és mindinkább megoldhatatlannak látszik.

E probléma megoldását célozta a TŰZVÉDELME 1973/12. és 1974/1. számaiban ismertetett kísérletsorozat.

A fa alapanyagú épületek tűzbiztonsági kísérletei az elsőnek kitűzött program értelmében befejeződtek. A kísérleti eredmények elemzésétől, azok felhasználásával, olyan szabályozásra lenne szükség, amely a különböző létesítmények minden vonatkozásában egyértelműen meghatározná a tűzvédelem szempontjából igényelt követelményeket, a megtartandó utasításokat, normatívákat.

A szabályozás azonban az eddig lefolytatott kísérletek után, azok eredményeinek értékelése birtokában is, igen nehéz feladat, kiváltképpen, ha az eredményként kapott ismeretek nem elégségesek a felelősségteljes állásfoglaláshoz, szabályozáshoz.

Az említett kétrészes cikkben közölt kísérletek adatai sokatmondóak, de véleményem szerint egyáltalán nem elégségesek ahhoz, hogy a kapott tapasztalatokra alapozva, a tűzoltóságok a jelenleg érvényes rendelkezésektől eltérő módon engedélyezzék a faépületek létesítését. Ezt azért tartom szükségesnek hangsúlyozni, mert a BM TOP tapasztalatai szerint, az említett ellentétből fakadóan, országos viszonylatban egyre gyakrabban valószínűleg meg olyan faépületek, amelyekben a beruházók, tervezők sajnálatos módon, csak a tűzvédelem rovására elégtűnt ki igényeiket.

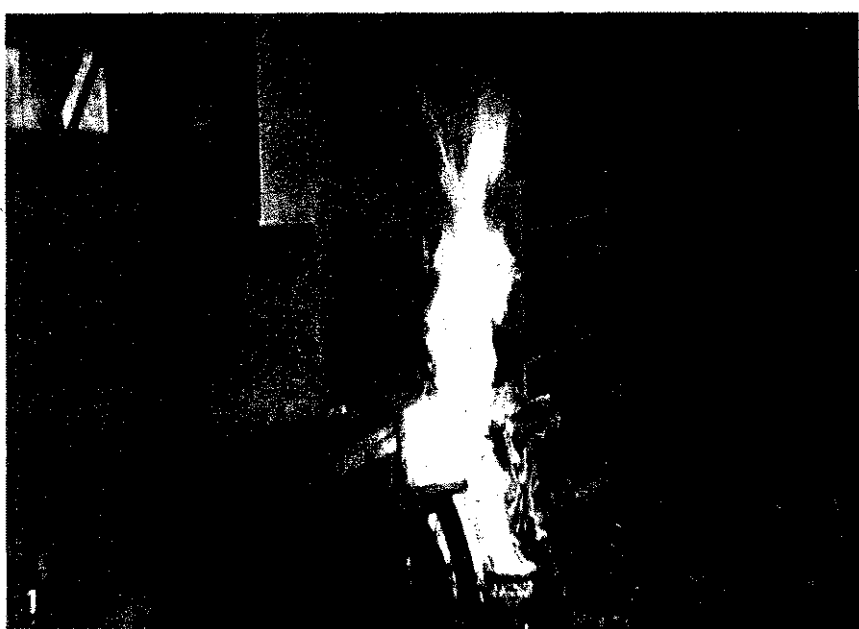
Nem kevés példa bizonyítja, hogy a tervezők nem kellő megfontolásból — sok esetben felelőtlen ségből — tűzveszélyt, sőt életveszélyt idéznek elő, amikor nem tartják meg a faépületek építésére vonatkozó rendelkezéseket, szabályokat.

A lefolytatott kísérletek lényegében és alapvetően csak azokat a veszélyeket igazolják és bizonyítják, amelyek az épületek éghető anyagából adódnak. Ezeknek a veszélyeknek az elhárítását, kiküszöbölésüknek módját csak további — és feltehetően igen sokoldalú — vizsgálatokkal, kísérletekkel lehet és szabad rögzíteni, illetve szabályozásban kimondani. Addig azonban, amíg a jelenlegi rendelkezéseknél részletesebb szabályzat nem segíti a problémák megoldását, helyénvaló, ha egy-egy faépület létesítésekor az érdekelt szervek, hatóságok és a tervezők kellő óvatossággal döntenek a mit, miért és hogyan kérdésében.

Az óvatosság szükségességét a kísérletek során tapasztalt jelenségek egész sora igazolja, ezek közül most csak a következőket emelem ki:

— A faházak szinte kiküszöbölhetetlen tűzveszélye rejlik abban a tényben, hogy rendkívül gyorsan, szokatlanul nagy tűzintenzitással semmisülnek meg. Ez a jelenség kellő óvatosság hiányában, előtérbe állítja az életveszély lehetőségét is, ami elsődlegesen szem előtt tartandó. Egy faház leégése — a tűz kezdeti fázisától számítva (1. sz. kép) — alig függően az emeletszámtól kb. 18—25 percre tehető. Az épület anyagának értéktelenné válása pedig csupán 10—20 percet vesz igénybe. Az épületben tartózkodók számára az életveszélyes állapot viszont már 5—10 perc alatt bekövetkezett, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni. (2. sz. kép.)

— A tűz időben gyors kifejlődését elsődlegesen az éghető bútorkat segíti elő. Célszerű lenne ezért nem éghető anyagú bútorkat alkalmazni a faépületekben. Mindenképpen tö-

rekedni kell arra ugyanis, hogy a lehető leg-minimálisabb legyen a tűzterhelés az épületben.

— Tekintettel arra, hogy a földszintes és emeletes faépületek leégése — az igen gyors vertikális tűzterjedés miatt — csaknem azonos idő alatt megy végbe, emeletes faházak építése nagyon megfontolandó. Ha figyelembe vesszük az ezzel járó fokozott életveszélyt is, akkor egyértelműen leszögezhetjük, hogy több szintes faház építése a jelenlegi építési módok mellett nem lehet indokolt.

— Az engedélyezett alapterületek — tűzfalak közbeiktatásával — lehetőségét adnak nagyobb épületek kialakítására. Figyelembe kell azonban venni, hogy a hagyományos tűzfalak a kísérletek alkalmával nem töltötték be szerepüket. A kevésnek bizonyult tűzfaltúlnyúlás miatt a tűz áttért az egyik épületrészből a másikba, és csak kellő beavatkozás mentette meg a tűzfalon túli épületrészt. (3. sz. kép)

— Tervezési szempontból figyelemre méltó az a nem várt jelenség, hogy a (tudományos intézet által is igazoltan) 0,8 óra (48 perc) tűzállósági határértékű FORFA-típusú építőpanelekból készült épület a gyújtás utáni 21. percben totális égésben volt (4. sz. kép), jóllehet több helyiségből alakították ki.

Ennek megfelelően nem szabad az épület feltételezett állékonysági idejének tekinteni a tűzállósági határértéket.

— A hazai viszonylatban gyártott és alkalmazott égéskésleltető anyagok túlnyomó többsége nem alkalmas a faépületek védelmére!

Tervezéskor csak akkor szabad támaszkodni az égést gátló szerek hatékonyságára, ha azokkal teljes keresztmetszetben telítik a védeni kívánt szerkezetet. A telítési eljárással kezelt fanyagok, a tűzkísérletek során csak felületükben szenvedtek károsodást, s ezt a tulajdonságot a jövőben ajánlatos felhasználni. (5. sz. kép)

— A csoportosan telepített faépületek komoly veszélyt jelentenek egymásra, ha nem biztosítják a szükséges tűztávolságot. Az égő faépülettől 8 méterre telepített kísérleti fapanel meggyulladt. A jelenlegi rendeletekben előírt tűztávolság csökkentése vétkes könnyelműség volna. Bizonyításul szolgáljon a 6. sz. kép, amely egy 9,76 m széles épület égéséből adódó lángkitörést mutat. A horizontális lángfront itt kb. 10—12 méterre tehető. Ez a jelenség oltástechnikai szempontból, de a mentő személyzetre, felszerelésekre nézve is további problémákat vet fel. Összegezve az eddigi tapasztalatokat:

Jelenleg a fa- és fa alapanyagú épületek felhasználása részben szabályozott, de nem korlátozott hazánk területén. Véleményem szerint azonban tudomásul kellene venni, hogy figyelembe véve a még nem elegendő védelmi berendezéseket, nem lehet indokolt:

- a faépületek nagyságának növelése,
- az engedélyezett tűzszakaszok túllépése,
- az életveszélyt előidéző, jelentős értékű faépületek építése.

Jogosan vetődik fel a kérdés, hogy a részletes és új szabályozás megjelenéséig mégis miképpen lehetne áthidalni a felmerülő nehézségeket. Úgy gondolom, a következőképpen:

1. Faépületek létesítésekor elengedhetetlenül szükséges alkalmazni az 1/1963. (VII. 5.) BM sz. rendelet 74. §. (4) bekezdés a—d előírásait.

2. A tűzoltóságok továbbra is hiánytalanul szerezenek érvényt az 1062/1967. BM TOP állástoglalásban közölt megkötésestnek.

3. A tervezők, beruházók tartásuk meg a BM és az EVM 818/1972. számú együttes közleményében foglaltakat.

4. Az elektromos berendezések létesítésekor a kivitelezők vegyék figyelembe az ESZ 28/1971 szabvány előírásait.

Dékány István
tű. örgy.,
okl. építésmérnök

ELEKTROMOS TÜZEK

A tűzkárstatisztikát elemezve megállapítható, hogy a tűzkeletkezési okok között előkelő helyet foglal el az elektromos áram.

Ez önmagában is bizonyítja a kérdéssel való foglalkozás időszerségét, amit megerősít a villamosenergia-felhasználás állandó növekedése.

A villamosenergia-termelés és -fogyasztás a felszabadulás után indult el a fejlődés útján. E jelentős fejlődést a 1. sz. ábra szemlélteti. A villamos energia legnagyobb üzemeinkbe éppen úgy eljut, mint a háztartásokba, és ki kell emelni, hogy a villamosítási program megvalósítása a falvakban is lehetővé tette a korszerű energiateljesítést, ami a mezőgazdaságban is számottevő.

Elmondható, hogy a legszélesebb tömegek ismerkedtek meg a villamos energia áldásaival, de egyúttal annak veszélyeivel is, ami szakszerűtlen létesítésből, üzemeltetésből, illetve használatból adódik. Hazánkban több száz szabvány és előírás igyekszik meghatározni a villamosenergia-átalakítás és -felhasználás (hálózatok, gépek, készülékek stb.) veszélytelen vagy legkisebb veszéllyel járó megoldásait, illetve módját. Ezek közül a legfontosabbak az emberi élet és a népgazdasági vagyon megővését szolgálják, és mindenki számára kötelező erejűek. Az utóbbi 10 év villamosenergia-felhasználását fogyasztói csoportonként vizsgálva jelentős fejlődés mutatkozik. (2. sz. ábra.)

A villamosenergia-felhasználás növekedése együtt jár a fogyasztók számának emelkedésével, ami tovább növeli a tűzkeletkezési lehetőségét. (3. sz. ábra.)

TŰZOLTÓVERSENY Ez évben is megrendezték a VIII. kerületi nagyüzemek tűzoltóversenyét. A 300-400 fő részvételű versenyben lebonyolított találkozók érdekessége volt, hogy a vállalatok tűzvédelmi előadói értékeltek a gyakorlatokat. 800-asban: 1. Állami Pénzverő, 2. Autótaxi, 3. Ganz-MÁVAG. Osztoztatásban: 1. Minőség Csepelgyár, 2. Franklin Nyomda, 3. BUBIV.

Bővebb tájékoztató a Szikra Lapnyomda igazgatója átadja a díjakat a Minőség Csepelgyár parancsnokának.

Az 1973. évi tüzesetek keletkezési okai közül az elektromosság mint tűzkeletkezési okot részleteiben vizsgálva a tűzkárstatisztikai adatai a következőket mutatják. (4. sz. ábra.)

Az elektromos tüzek keletkezésének okai

Részletesebb elemzéssel el lehet jutni a keletkezési okok fizikai magyarázatához és a következtetések levonásához.

Túlterhelés

Túlterhelés akkor jön létre, ha a vezetékek és fogyasztók áramerőssége nem lényegesen nagyobb a megengedett értékénél, legfeljebb annak néhányszorosa. Ennek gyakran a helytelen üzemeltetés az oka. A gépeket túlterhelik, a hálózatra több fogyasztó kapcsolódik, mint amit a méretezéskor alapul vett névleges áramerősség megenged.

A vezeték túlterhelése káros következményekkel jár. A hálózatoknál a szigetelés idő előtt elöregszik, a készülékekben, gépekben működési rendellenesség következik be. Súlyosabb esetekben az éghető szigetelőanyag és a környezetben levő anyagok meggyulladhatnak. Ezért megfelelően kell méretezni a vezetékeket.

I (A) terhelésű R (ohm) ellenállású vezetékben

$$I^2 \cdot R \text{ (watt)}$$

meleg fejlődik.

1 W = 0,24 grcal/sec, ezért q cm² keresztmetszetre

$$Q = \frac{0,24 I^2 \cdot R}{q}$$

melegmennyiség jut.

A környezet 1 °C hőfokkülönbségen d cm átmérőjű huzal l cm felületéről λ grammkalóriát vesz át, miközben a huzal túlmélegedése θ °C.

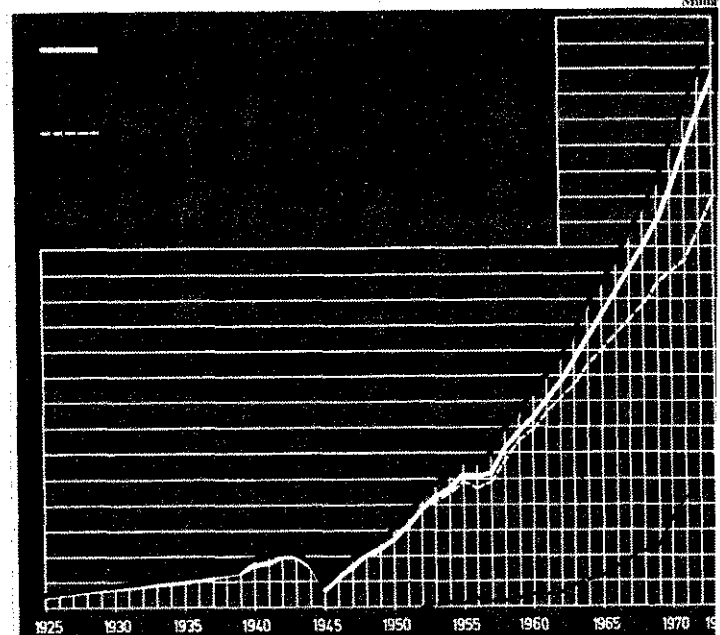
$$Q = \frac{0,24 I^2 R}{q} = \theta \cdot \lambda \cdot d \cdot \pi \cdot l$$

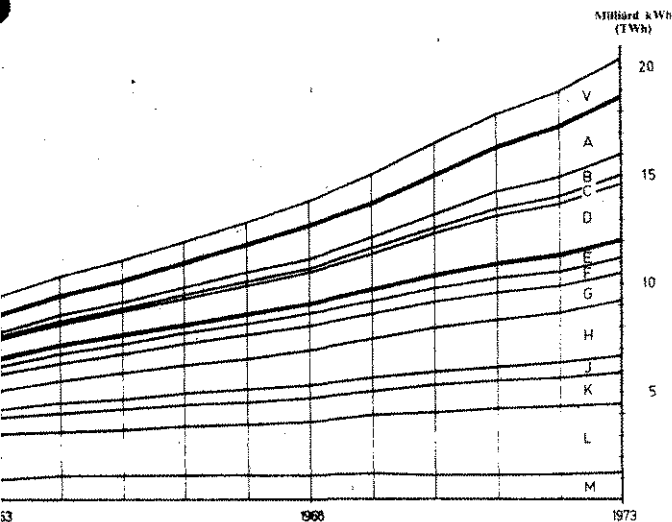
átrendezve

$$\theta = \frac{0,24 I^2 R}{q \lambda d \pi}$$

Célszerűségi okokból az egyenletet átlakítva a számlálót és

Magyarország villamosenergia-termelése és -fogyasztása (1925-1973)

Árnyékban a tíz év alatti fejlődés indexe

(1963 = 1)

Háztartások

E Vontatás	800 GWh (2,16)
F Élelmiszeripar	671 GWh (1,65)
G Könyvnyomtatás	1 290 GWh (1,82)
H Vegyipar	2 550 GWh (2,90)
J Értékpapír- és pénzügyi szolgáltatás	760 GWh (2,23)
K Gépipar	1 420 GWh (1,74)
L Kőbányászat	3 240 GWh (1,53)
M Bányászat	1 220 GWh (1,31)

Mezőgazdaság

Nagyfeszültségű fogyasztók összesen 11 951 GWh (1,88)

Közügyellátás

Egyéb fogyasztás

Külföldi forgalmazás összesen

Hálózati veszteség

V	Nagyfeszültségű	Kisfeszültségű
	fogyasztók száma	
70	2720	3,130.000
71	2745	3,220.000
72	2760	3,276.340
73	2810	3,358.000

1973. évi elektromos tűzkezelési okok százalékos megoszlása

okozta a tüzet	%
terhelés	2,3
vidzárlat	79,16
biztosítás	0,95
tatikus elektromosság	1,35
yéb	16,24

nevezőt megszorozzuk d-vel, majd a nevezőt megszorozzuk, és elosztjuk 4-gyel:

$$\theta = \frac{0,24 I^2 R d}{4 q \lambda \frac{d^2 \pi}{4}}$$

$$\text{mivel } q = \frac{d^2 \pi}{4}$$

$$\theta = \frac{0,24 I^2 R d}{4 q^2 \lambda}$$

Az egyenletben szereplő állandókat jelölve:

$$a = \frac{0,24}{4}$$

$$\theta = a \frac{R}{\lambda} \cdot \frac{1}{q^2} d$$

A q keresztmetszet megfelelő megválasztásával a káros túlmelegedés elkerülhető. A melegedés elméleti levezetése csak vastag vezetőknel ad kielégítő eredményt. A kísérletek szerint a terhelés és felmelegedés közötti összefüggés vörösréz erű, gumi-szigetelésű vezetékre:

$$I^2 = \theta (10 q + 2,1 q^{3/2})$$

A terhelhetőségre vonatkozóan — a megengedhető melegedést figyelembe véve — az MSZ 1600-as és az egyes vezetékanyagokra vonatkozó szabványok tartalmazzák előírást.

A túlterhelést tehát mint tűzkezelési okot úgy lehet megelőzni, hogy a hálózat keresztmetszete mindig feleljen meg a terhelésnek. Ha növelni kell a terhelést, akkor a vezeték keresztmetszetét is annak megfelelően kell megválasztani. A túlterhelés következményeinek megelőzését szolgálják a megszakító automaták, biztosítók és egyéb biztonsági berendezések.

A villamos gépeknél fellépő elektromos veszteségek hővé alakulnak. A villamos motoroknál ez a hőmennyiség részben hőfokukat emeli, részben pedig a környezetnek adódik át. A motor felmelegedése függ a terhelés időbeli lefolyásától. A melegedés hatására a tekercselés szigetelése felmelegszik, és egy megengedhető értéken túlmenően tönkremegy, rövid idő alatt előregszik, elszenesedik, esetleg meggyullad. A legfontosabb és leghatásosabb védelem a motor gondos kiválasztása és helyes használata. Ennek ellenére is előfordulhatnak elsősorban túlterhelésből adódó káros felmelegedések, ezért igen fontos a helyesen megválasztott és alkalmazott motorvédelem, az ún. motorvédő kapcsoló.

Transzformátoroknál levegő- vagy olajhűtés szolgál a hőfejlődés elvezetésére. Az olajhűtésű transzformátoroknál káros felmelegedés esetén meginduló gázfejlődés robbanáshoz vezethet. Ennek megakadályozására a legfontosabb védőeszköz a Buchholz-relé.

Rövidzárlat

Zárlat akkor jön létre, ha a feszültség alatt álló vezetők lényegében ellenállás nélkül, fémesen érintkeznek egymással. Ez szigetelési hiba vagy helytelen kapcsolás következtében jön létre. Zárlat esetében az áramerősség (túláram, zárlati áram) a névleges áram sokszorososa, mely több ezer ampert is elérhet.

Zárlat következtében a vezetők rövid idő alatt igen magas hőfokot érhetnek el. Ez alatt az idő alatt a környezetnek átadódott melegmennyiség elhanyagolhatóan kicsi. Itt elsősorban a megoldást izzó fémrészek jelentenek tűzveszélyt.

Állandósult zárlati áram (I_a) esetén a túlmelegedés, ha e kapcsolási idő (t sec):

$$\theta = k \frac{I_a^2}{q} \cdot t$$

ahol k tényező a vezető anyagának fajhője (Ws) cm³-enként, 1 °C melegedésnél (Ws = 0,24 cal)

k értékei:

vörösrézre: 0,00636

alumíniumra: 0,0137

A zárlati lökőáramokat is figyelembe véve t értéke t'-re módosul.

$$t' = t + \Delta t$$

$$\Delta t = \frac{I_{es}^2}{1,8 \cdot I_a} \cdot \left(10,1 + \frac{0,3}{a^2} \right)$$

Generátor-kapocszárlatnál a = 1, minden más esetben a > 1. A rövidzárlatok káros következményeinek megelőzésére a biztosítók szolgálnak. A biztosítók feladata, hogy a zárlat kezdetén megszakítsák az áramkört, ezzel megszüntessék a további felmelegedést. Ezért nem szabad túlbiztosítani a hálózatokat, gépeket.

lenség folytán — melyre sajnos számos példa szolgál más helyeken is — vagy egyéb okból tüzeset adódhat. Ilyenkor viszont a tűzoltóság eredményes beavatkozásának — mind a mentés, mind a tűzoltás vonatkozásában — egyik előfeltétele, hogy azonnali tűzjelzés folytán mielőbb a helyszínre érkezzen.

— A Minisztertanács határozatában a felsorolt intézkedések végrehajtásáért az illetékes ágazati minisztereket tette felelőssé, ezzel is kifejezésre juttatva a téma fontosságát.

KÉRDÉS:

Az építési technológia nagyarányú fejlődése szükségessé tette a különböző tűzvédelmi előírások módosítását. Ezekről a módosításokról is szeretnénk hallani.

VALASZ:

— A tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. tvr., valamint az annak végrehajtására kiadott 14/1973. (VI. 2.) MT sz. rendelet meghatározzák a tűz elleni védekezéssel, a tűzoltóság szervezetével és irányításával, a tűzoltással és kárelhárítással, a tűzvédelmi hatósági tevékenység ellátásával, valamint a különböző szervek tűzvédelmi feladataival kapcsolatos irányelveket, szabályokat. E jogszabályokkal a továbbiakban már nem kívánok részletesen foglalkozni, azt azonban szükségesnek tartom, hogy a jogszabályok rendelkezéseinek végrehajtására szolgáló belügyminiszteri rendelettervezet néhány alaprendelkezéseről adjak előzetes tájékoztatást, és annak is, figyelembe véve e lap olvasóinak érdeklődési körét, elsősorban a létesítéssel, illetve a használatlalt összefüggő előírásairól.

— Először is a rendelettervezet szerkesztésében megmutatkozó különbségekre hívom fel a figyelmet. A tervezet első része az általános rendelkezéseket tartalmazza, míg a második rész a létesítési és használatlalt tűzvédelmi szabályait rögzíti. Ezen belül is különbséget tesz az általános és speciális szabályok között, továbbá az adott témán belül együtt tárgyalja a létesítésre és a használatlalt vonatkozó szabályokat. A jogszabály-szerkesztésnek ez a módja nagymértékben könnyíti a tervezők dolgát, mert lényegében jogszabály-kódifikálásról van szó.

— További új vonás, hogy a jogszabály élesen elkülöníti a szakvéleményezést, a szakhatósági eljárást és a szakértői tevékenységet. Ezeket azért tartom szükségesnek megemlíteni, mert a múltban az eljárások során a pontatlan meghatározás számos félreértésre adott okot.

— Bővebben ez azt jelenti, hogy az állami tűzoltóság hatósági jogkörében felkeresés szakvéleményt ad, szakhatóságként viszont azokban az engedélyezési ügyekben jár el, amelyekben az engedélyezés, illetve jóváhagyás más hatóság vagy szerv feladata. Szakértői tevékenységet pedig például: bírósági, fejlesztési, kísérleti és tanulmányi jellegű ügyekben lát el.

— Ami a létesítésre vonatkozó speciális szabályozást illeti, elsősorban a tűztávolságok megállapítását említem meg. A múlt gyakorlatával szemben a jogszabály lehetőséget biztosít a tűztávolságok számítás útján történő meghatározására. A számítási metodika összeállítására remélhetőleg a jogszabály hatálybalépésével egyidejűleg használható lesz. A számítási eljárás lényege, hogy azzal a tüztérheléssel és a sugárzó felülettel függően lehet majd a különböző tűzveszélyességi osztályba tartozó létesítmények, épületek közötti tűztávolságokat meghatározni. A számítási eljárás végleges kidolgozásáig természetesen — csupán a tapasztalatokra támaszkodó — távolsági értékeket szükséges érvényesíteni, melyeket ugyancsak a rendelet tartalmaz.

— Tovább bővül a rendeletnek a tűzállósági fokozatokkal kapcsolatos része. E témakörben már kidolgozott házi szabványok állnak rendelkezésünkre, melyekkel nagy pontossággal lehet a mértékadó tűzállóságokat megállapítani. Lényegében itt is számítási eljárásról van szó, amely differenciáltan tartalmaz útmutatásokat a tűzállóság megállapításához. Ezt viszont számos tényező, mint például a tüztérhelés, a rendeltetés, a tűzoltóságtól való távolság és a tűzoltóság készütségi állapota jelentős mértékben befolyásolja.

— Újszerű a tűzszakaszok méreteivel és azok kialakításával foglalkozó szabályozás is. Ez a rész a létesítményekben építhető szintek és tűzszakaszok számát tartalmazza, és meghatározza azt is, hogy mit kell a vizsgált alapterületen tüztérhelésként figyelembe venni. Differenciáltabb szabályozásra került sor a lakóépületre, hétfégi házra, a közösségi épületre, a művelődési-oktatási épületre, az üzemi épületre, a kereskedelmi, mezőgazdasági és tárolási jellegű épületre vonatkozóan.

— A múltban sok gondot okozott az embereknek épületekből való eltávolítása. Az új jogszabály lehetőséget ad a kiürítés számítás útján történő meghatározására. E számítás elvégzésekor a

tervezőknek figyelembe kell venni a kiürítési útvonalak hosszát a haladási sebességeket, a nyílások, vészkijáratok szabad szélességét, végül a vízszintes és függőleges, illetve a lépcsőn történő haladásra vonatkozó értékeket. Végezetül a jogszabálynak meg kell adnia, hogy a korábbtól lényegesen eltérő vonására kell felhívni a figyelmet. Ez a tűzoltóvíz számítás útján történő meghatározása. E módszer lényege, hogy a szükséges oltóvíz mennyiséget tűzveszélyességtől, valamint egyéb tényezőktől (épületszerkezet szint és tűzgátlási) teszi függővé. Ezzel a számítási eljárásról úgy vélem, lehetőség nyílik a tűzoltóvíz-igény realisztikus megállapítására.

— Már utaltam rá, hogy a jogszabálytervezetből csupán néhány, általam is fontosnak ítélt és újszerű szabályozási elvet kívánok megemlíteni, olyanokat, melyek, elsősorban az építésügyi szakemberek körében, érdeklődésre tarthatnak számot. Ezekkel kapcsolatban már most felhívom a figyelmet arra, hogy az érdeket megjelenését követő — éppen az újabb elveket vagy korábbtól eltérő módosításokat figyelembe véve — nagyon is dokolt az új követelmények alapos, elmélyült tanulmányozás, mert alkalmazásuk csak akkor válhat eredményessé.

KÉRDÉS:

Mi a lényege a közép- és magasépületek tűzvédelmi előírásait tartalmazó országos szabványoknak, továbbá a könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó új műszaki előírásoknak?

VALASZ:

— A közép- és magasépületek tűzvédelmi követelményeit az eddigi ágazati szabvány helyébe lépő országos szabványtervezetben korszerűbben kerültk megfogalmazásra. Általában elmondhatom, hogy a szabvány tervezetében megfogalmazott szabályok egyes régi előírásoknál enyhébb követelményeket tartalmaznak. Utaláskeppen néhány fontosabbat ismertetnék tájékoztatás céljából:

- lehetővé teszik az irodaépületekben 150 négyzetméteren belül és a lakásokban legalább 0,5 óra tűzállósági határértékű fa és műfa válaszfalak alkalmazását,
- lényegesen megnövelik a tűzszakaszok alapterületeit,
- több tűzszakaszból álló magasépületek esetén csökkenthető a szükséges lépcsőházak száma,
- differenciáltabban állapítják meg a tűzjelző és riasztórendszerek létesítésével kapcsolatos kötelezettségeket,
- bizonyos feltételekkel a nehezen vagy közepesen éghepadlóburkolatok menekülési útvonalon történő alkalmazását is lehetővé teszik,
- a közép- és magasépületek legfelső használatlalt szintjének jelenlegi 29 m-es padlómagasságát 30 m-ben határozzák meg,
- a helyi tűzoltóság felszereltségének és körülményeinek, az épületek konkrét telepítési helyének figyelembevételével száraz tűzivízvezeték beépítésének megkövetelésére mérlegelési lehetőséget adnak.

— A régiéknél enyhébb követelményeket gazdasági, illetve műszaki megfontolások is indokolták, közülük egyeseket az ipari háttér fejlesztésével összefüggő hazai lehetőségek kifejezett szükségességük tettek.

— Nem lehetett például kizárni az éghető, PVC padlóburkolatok alkalmazását, mert helyette más, háziépületi épületszerkezeti konstrukcióhoz felhasználható korszerű hazai anyag nincs.

— A szabvány tervezetében az említett enyhébb követelményeket tartalmazó szabályok mellett a szükséges tűzbiztonság érdekében néhány új előírás is szerepel. Ilyenek például:

- az úgynevezett nem átmenő lakásoknál — mentési okból — szükséges kétoldali tűzoltási felvonulási út létesítésére,
- a tűzoltási felvonulási terület gépjárműparkolóként történő számításbavételének, illetve használatlaltának tilalmára,
- a függőleges tüztérjedés megakadályozását célzó, úgynevezett tűzvédelmi gátak megvalósítására, esetenként tűzgátló fűdém létesítésére,
- a közép- és magasépületek lakóépületek lakásbejárati ajtóinak fokozottabb tűzállóságára,
- az aknáknak nyílásait elzáró szerkezetekre vonatkozó szabályok, illetve követelmények.

— Természetesen az új szabvány megjelenéséig az érvényben levő ágazati szabványban foglaltakat fogják a szakhatóságaink az eljárásaik során megkövetelni, kivéve azokat az eseteket, amikor felhatalmazás alapján felmentést adhatnak.

— A könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó tűzvédelmi követelmények Műszaki Előírásban történő meghatározásának közkeletű tétele is folyamatban van. Itt fokozott mértékben kerül előtérbe

Általános érvényű tűzvédelmi követelmények — gazdasági szempontból mérlegelt — megfogalmazása. Ezt mindenekelőtt az lehetné, hogy a könnyűszerkezetes program keretében döntő értékben olyan földszintes, vagy kétszintes épületek létesülnek, amelyeknél a menekülés — kiürítés — lehetőségeinek fokozott értékű megoldása az általános érvényű tűzvédelmi követelmények csökkentését ellensúlyozza.

— A könnyűszerkezetes épületekre vonatkozó tűzvédelmi irányelvek megközelítésének másik szempontja szerint a korszerű szerkezethez a tűzvédelmi követelmények korszerű eszközökkel technikával történő megoldása tartozik, a korszerű szerkezet hagyományos eszközökkel, beton- vagy téglafalakkal stb. történő védelme feloldhatatlan ellentmondásokhoz vezetne.

— A könnyűszerkezetes épületek tűzvédelmi szabályozásával kapcsolatosan szeretném megemlíteni, hogy itt kizárólag differenciált követelményekről van szó, az alapvető szabályok érvényesítése mellett. A könnyűszerkezetes építési móddal épülő létesítményeket lényegében ugyanazon optikán keresztül kell vizsgálni, mint a hagyományos építési móddal épülőket, az előbbi vonatkozásokat figyelembevételével.

— A műszaki előírás-tervezet többek között tartalmazza a berendezés és tervező feladatát, a tűztávolságokat, az épületen belüli elrendezéseket, a tűzállósági követelményeket, a tűzszakaszok kialakítását, továbbá foglalkozik a különböző jellegű épületek (üzemi, lakó, közösségi) kialakításával, a villamos berendezések, szellőző- és füstelvezető berendezések megoldásával. Többé tartalmazza a tűzjelzéssel, a tűzivízzel kapcsolatos követelményeket is.

— Új vonása a szabályozásnak a füst- és hőelvezetés megvalósításával kapcsolatos követelmények kialakítása. Az elvezető csatlakozások nagysága a tűzveszélyességi osztály, a tűzterhelés (cal/m²) függvényében lett megállapítva.

— Az épületszerkezetek mértékadó tűzállósága a belügműszaki rendeltetésűvel azonos módon, ezeknél az épülettípusoknál is számítással határozható meg.

— Természetes, hogy az általam eddig elmondottakon túl az előírás-tervezet még számos olyan igen lényeges szabályozást tartalmaz, melyet, úgy érzem, jelen interjú keretében nincs lehetőségem ismertetni.

— Bízom abban, hogy a könnyűszerkezetes épületek differenciált tűzvédelmi előírásait tartalmazó tervezet választ ad azokra a kérdésekre, melyek a gyakorlati szakembereket eddig e témában foglalkoztatták.

KÉRDÉS:

Mit jelent a gyakorlatban a kormány 1974. januári határozata a tűzoltó-felszereltségének formáiról, a tűzoltás technológiájának korszerűsítéséről? Mikorra várható ennek a fontos kormányhatározatnak a végrehajtása?

VÁLASZ:

— Az iparban, a mezőgazdaságban és külön az építőiparban alkalmazott új építőanyagok, épületszerkezetek és építési technológiák a korábbiaktól eltérően befolyásolják a tűz kialakulását, terjedését, ennek következtében pedig a várható anyagi károkat, az emberélet veszélyeztetettségét. E kérdés kapcsán elutalnom kell arra, hogy az egyes tűzvédelmi normák enyhítésére csak akkor kerülhet sor, ha a tűzbiztonságot egyéb módokkal, például a tűzoltóság felszereltségének és a tűzoltás technológiájának korszerűsítésével meg lehet oldani.

— A tűzoltóságok rendelkezésére álló felszerelések nem mindegyikét ki azokat a követelményeket, melyek az új feladatokhoz jelentkeznek. Ezért bír különös jelentőséggel az, hogy a tűzoltóság felszerelésének, oltástechnikájának fejlesztését és korszerűsítését — a vonatkozó kormányhatározat szerint — az ötéves tervben kell előirányozni.

— A közép- és magasházaknál ez a fejlesztés elsősorban az élelmetmentés feltételeinek megteremtésére törekszik, ami a tűzoltóságok gépezetétől eltekintve, emelőkosarasgépjármű-ellátásban kell, hogy kifejezésre jusson. Ezzel párhuzamosan indultak a szükségesek — figyelembe véve a nagyváros forgalmi viszonyait is — olyan könnyűkategóriájú gépjárműfecskendők kialakítására, melyek a vonulási idő csökkentését, az elsőnek kiérkező egység gyors beavatkozásának lehetőségét hivatottak biztosítani. A tűzoltástechnika másik fontos területének a szervezési és az alkalmazott módszerek megváltozott körülményeknek megfelelő alkalmazását kell tekinteni. Ezek a kérdések a tűzoltóságok felkészítésében, a beavatkozások szabályainak kialakításában jelentenek majd változásokat. Ezek mellett számos, műszaki mentéssel és a tűzoltás korszerűsítésével kapcsolatos kérdést vár megoldásra, amelyeket a tervezések során kell kimunkálni.

— A kormányhatározat állásfoglalása a korszerűsítés igénye és szükségességét illetően, egyidejűleg jó alapot teremtett arra, hogy a tűzoltóságot fenntartó szervek pénzeszközeiknek megfelelő tervezésével a népgazdaság fejlesztésével összhangban — a kormányhatározatnak megfelelően — az igényeket kielégíthessék.

— A határozat maradéktalanul és kellő időben történő végrehajtása mindenekelőtt a tanácsai szerveken múlik, mivel a hatályos jogszabály szerint a területi tűzoltóságok felszerelésének beszerzése, működtetésük feltételeinek megteremtése rájuk hárul.

— A kormányhatározat kétirányú tennivalót jelent. Egyrészt — mint beruházóknak — gondoskodniuk kell arról, hogy a városrendezési tervekkel egyidejűleg, azokkal összhangban történjen azoknak a tűzoltó-felszereléseknek a beszerzése, tervezése is, amit a kialakításra tervezett épületek, azok közép- vagy magas jellege, illetve az adott közigazgatási egység általános fejlesztése megkíván.

Másrészt a területileg illetékes tanácsoknak látniuk kell azt is, hogy az egyes tűzoltóságok felszereltsége nincs mindig arányban a város, a település fejlődése során kialakult helyzettel, az általános fejlődéssel. Ezeket a hiányokat — a lehetőségekhez képest — a legrövidebb időn belül és a legmegnyugtatóbb módon pótolni kell.

KÉRDÉS:

Hallhatnánk valamit a tűzvédelem társadalmi vonatkozásairól?

VÁLASZ:

— Szeretném felhívni a figyelmet, hogy az épületek tűzvédelmének korszerűsítése a már említett jogszabályok megjelenésével természetesen nem zárul le. Folyamatosan vizsgáljuk azokat a kérdéseket, melyeket a technika rohamos fejlődése nap mint nap felvet, és szükségszerűen követeli mielőbbi megoldásukat. E kérdések vizsgálatába és megoldásába igyekszünk minden arra önként vállalkozót bevonni, a tűzvédelem ügyét az egész társadalom számára fontos közügyvé tenni.

— Véleményem szerint igen nagy szerepe van a tűzvédelem társadalmiasításában a különböző tudományos egyesületekhez tömörült biztonságtechnikai szakemberek áldozatkész munkájának. Jó példa erre a Gépipari Tudományos Egyesület Tűzvédelmi Szakbizottsága — mely már 13 éve tevékenykedik — és az Építőipari Tudományos Egyesület 1973. november 27-én megtartott közös ankétja az építmények tűzvédelméről. Az ankét mintegy 300 résztvevője — minisztériumok, országos hatáskörű szervek, kutató- és tervezőintézetek, kivitelező vállalatok, a tűzvédelem hivatásos és társadalmi szakemberei — két szekcióban tárgyalta meg az időszzerű kérdéseket:

— az építési szekcióban a könnyűszerkezetes építési módról, a tűzállósági méretezésről, a közép- és magasépületek létesítéséről;

— a tűzvédelmi szekcióban az ipari tűz- és robbanásveszélyről, az automatikus észlelő, jelző és beavatkozó berendezésekről, valamint a korszerű tűzoltókészülékekről tanácskoztak, számos hozzászólás kíséretében.

— Hasonlóan közérdekű szakmai kérdéseket tárgyalt és oldott meg a Magyar Kémikusok Egyesületének Vegyipari Biztonságtechnikai Szakbizottsága, például az szellőzés és elszívás korszerű elveinek tisztázásával, vagy a Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület „A ruházat szerepe égési sérülések esetén” című előadásával.

— E gyakorlatot, véleményem szerint, követni kell, és a jövőben még jobban támaszkodni a tűzvédelem-tudomány szakembereinek alkotó tevékenységére. Ugyanakkor nagyobb lehetőséget kell biztosítani a kutatók, tervezők, beruházók és kivitelezők tapasztalatcserejére, az időszzerű kérdések fórumoszerű megvitatására.

— Terveink között szerepel — ha arra az ÉVM igényt tart, és feltételeit biztosítja —, hogy az építész-, épületgépész mérnökök és technikusok számára továbbképzési lehetőséget, e szakmákat tanulók részére pedig — az illetékes felsőoktatási intézmények megkeresése esetén — a diplomatervezést megelőző félévben mintegy 4—4 óras előadást, illetve konzultációt biztosítunk.

— Az ismertett célkitűzések és feladatok, úgy gondolom, érintékeltek azokat az erőfeszítéseket, melyeket az emberi élet védelme és az anyagi javak megóvása céljából a magyar tűzoltóság végez, és a jövőben is szándékozik végezni.

Hálási Dezső

II. Az elektrosztatika alaptörvényeinek rövid áttekintése

Egy üzemi orvosi rendelőben PVC padlóburkolatú volt a helyiség meg a folyosó, az ott közlekedő betegek statikusan feltöltődtek, és amikor az orvos a fém injekciós tűvel a beteg testéhez közelített, szikraátívelés keletkezett. A beteg ennek hatására megijedt, és a reflexszerű mozgás következtében a tű beletört a testébe.

Mielőtt a statikus feltöltődés gyakorlati kérdéseivel foglalkoznánk, feltétlenül szükséges megismernünk a jelenség elméleti vonatkozásait is.

Villamos töltés

Mint ma már az közismert, a villamosság korpuszkuláris szerkezetű. Azaz a villamos jelenségek olyan legkisebb, tovább már nem osztható elemi villamos részecskék hatására jönnek létre, amelyeknek előjele különbözik egymástól. A pozitív és negatív elemi villamos részecskék létezése szorosan kapcsolódik az anyagok atomos felépítéséhez. A villamos jelenségek megértéséhez azonban elegendő lesz elfogadnunk az önálló villamos részecske létezésének tényét. Ezt tömegével és elektromos töltésével jellemezhetjük. Az elemi villamos töltés nagysága $1,62 \times 10^{-19}$ As. A valóságban lezajló töltésvándorlások során ennek egész számú többszöröse jelenhetnek csak meg.

A pozitív töltésű villamos részecskéket *protonoknak*, a negatív töltésűeket pedig *elektronoknak* nevezzük. (Másképpen töltéshordozóknak is nevezzük őket.)

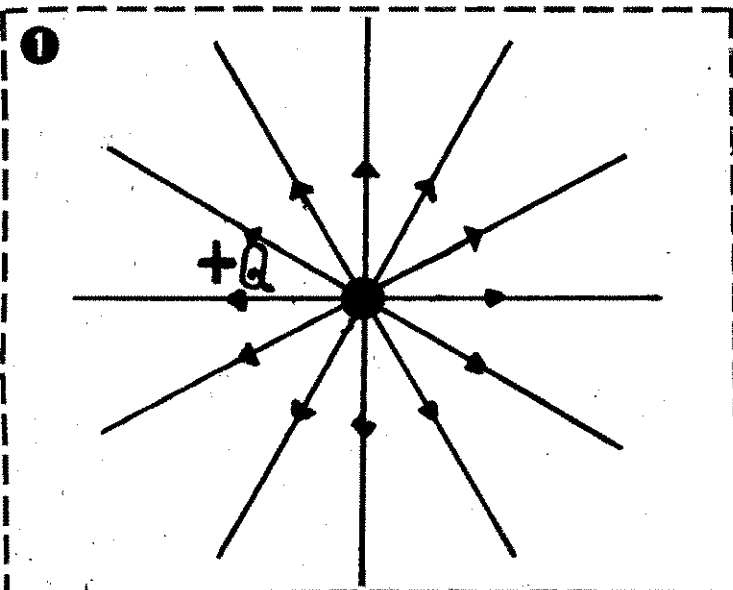
Ha egy anyagban — testben — a pozitív és negatív töltésű részecskék száma megegyezik, akkor azok villamosan semlegesítik egymást. A különféle testek általában normál körülmények között villamosan semleges hatásúak. Ha valami módon egy adott testről „erőszakkal” elektront távolítunk el, vagy viszünk rá, akkor az eredetileg semleges test pozitív, illetve negatív irányú „feltöltődést” szenved.

Ugyanis ha elektronokat távolítottunk el, akkor a protonok kerülnek túlsúlyba, a villamos egyensúly felbomlik, és pozitív, míg elektrontöbblet esetén negatív irányú feltöltődés mutatkozik. Ha mikroméreteiben vizsgáljuk a testet, úgy látjuk, mintha az egyikken pozitív töltések, míg a másikon negatív töltések halmozódának fel. A gyakorlati ismeretek szempontjából nyugodtan elfogadhatjuk ezt a szemléletes magyarázatot.

Megjegyzés:

A gyakorlatban a töltéshordozók sok esetben pozitív, vagy negatív töltésű ionok lehetnek. (Azokat az atomokat vagy molekulákat, amelyeknél a villamos egyensúly felborul — azaz — pozitív vagy negatív töltésű túlsúlyba jut, *ionoknak* nevezzük.)

A fémeknél ténylegesen maguk az elektronok, a folyadékoknál pedig — a disszociáció miatt létrejövő — pozitív illetve negatív ionok a villamosság létrehozói. Gáznemű anyagoknál az ionizáció során keletkező ionok és elektronok jelentik a töltéshordozókat.

Igy tehát minden esetben „töltéscsere” megy végbe. Ez azt jelenti, hogy két test közül az egyiknek mindig annnyival több töltése, mint amennyit a másik lead, elveszt. A hiányzó vagy feleslegben levő elektronmennyiség határozza meg, hogy egy test mekkora pozitív vagy negatív töltéssel rendelkezik.

A technikai mértékegység:

$$1 \text{ Coulomb (C)} = 1 \text{ As} \quad (1)$$

Az 1 As töltésmennyiség megközelítőleg $6,3 \times 10^{18}$ elektron töltésének felel meg.

Villamos tér

A villamos töltéseket a térben elhelyezve azt tapasztaljuk, hogy azok erőhatással vannak környezetükre. A térnek azt a részét, ahol ezek a hatások érvényesülnek, *villamos térnek* nevezzük.

Villamos térerősség

Ha egy villamos térbe Q nagyságú töltést viszünk be, akkor arra egy F nagyságú mechanikai erő hat. A tér valamely pontjában a villamos tér erősségét (E) annak az erőnek a nagysága és irányja jellemzi, amely erő a tér adott pontjába helyezett egységnyi pozitív töltésen jön létre.

$$F = E \times Q,$$

ahol: F = az erőhatás; E = villamos térerő; Q = töltés.

Ezt kissé átalakítva megkapjuk a villamos térerősség definícióját:

$$E = \frac{F}{Q} \quad (2)$$

A villamos térerősség technikai mértékegysége:

$$(V/m) \quad (\text{Volt/méter})$$

Megjegyzés:

Meg kívánom jegyezni, hogy valójában ez az egyenlet vektoregyenlet, amit a megoldás során figyelembe kellene venni. Ugyanis az F és az E is vektormennyiség, tehát nagyságuk és irányuk folyamatosan, illetőleg szakaszosan változhat. Az egyenlet megoldása során tehát a vektorszabályai szerint kell eljárni.

A gyakorlati ismeretek szempontjából most tekintsünk el a vektorjellegtől, és annyit szögezzünk le, hogy az erőhatás mindig olyan irányú, hogy az egymű töltések taszítják, a különmű pedig vonzzák egymást.

A villamos térbe helyezett pozitív töltésre ható erő irányát, valamint az ide irányuló térerősség irányát pozitívnak fogjuk tekinteni.

A villamos térben ható erők vonalait (erővonalait) szemléletesen is tehetjük. Ugyanis, ha egy ilyen térben elegendően sok helyen megmérjük a térerősség irányát, és ezeket az irányokat vonalakká kötjük össze, akkor — a nagyon szemléletes — *erővonalakat* kapjuk meg. (1. ábra.) Ezen erővonalak felrajzolásával érzékeltethetjük a villamos töltések taszító, illetve vonzó erőhatását.

A teljesség kedvéért meg kell jegyezni, hogy az erővonalak egymástól való távolsága fordítva arányos az E térerősséggel, így az „erővonal-sűrűség” (azaz: hány erővonal halad át a tér egy adott nagyságú felületén) a térerő jellemzésére — viszonylagos méréseire — is alkalmas.

Ha egy villamos térben az erővonalak sűrűsége állandó, akkor *homogén*, ha változó, akkor *inhomogén* villamos térről van szó.

Az elektrosztatikus terekben az erővonalak mindig a pozitív töltésből indulnak ki, s a negatív töltés felé irányulnak, illetve azon végződnek. (2. ábra)

A villamos töltések közt fellépő erők hatására az egymástól elkülönült (elválasztott), ellenkező előjelű töltések mindig újra egyesülésre, azaz az elektromosan semleges állapot visszaállítására törekkenek. A villamos töltések szétválásának, illetve egyesülésének módjától függően áramló vagy nyugvó (statikus) elektromosságról beszélünk.

Az elektrosztatika tárgyalása során statikus elektromosságnak a (egyenmű) töltések olyan felhalmozódását értjük, amely a töltés elválás után — valamilyen ok miatt — képtelenek gyors újraegyesülésre az ellenkező előjelű töltésekkel.

Feszültség, potenciál

A villamos erőter, amelyet akár pontszerű töltések akár egy test felületén elosztott töltések hoznak létre, nemcsak az E té

sséggel jellemezhető. Gyakorta célszerűbb, ha a *villamos potenciál* fogalmát használjuk.

gy homogén villamos térbe helyezünk el Q nagyságú töltést. Ekkor ez az erővonal mentén elmozdul, és bizonyos l távolságra el. Ez csak úgy lehetséges, hogy a villamos tér eközben nekét végzett — azaz a töltést „eltolta” az A pontba. Ez a munkát végzett:

$$= F \cdot l, \text{ de } F = E \cdot Q, \text{ s így} \\ = Q \cdot E \cdot l \quad (3),$$

l. $W = a$ végzett munka, mértékegysége: Ws (wattsekundum). Ezzel a mechanikából ismertekhez hasonlóan itt is beszélünk potenciálról, s ezen a tér egy adott A pontjában azt a helyzeti potenciális villamos energiát értjük, amellyel az ott levő töltést a tér képes levegézni.

a tér különböző pontjaiban így nyilvánvalóan más és más a potenciális nagysága.

a tér két különböző pontja közötti meglevő potenciálkülönbséget *potenciálkülönbségnek* nevezünk.

$$U = E \cdot l \quad (4),$$

ahol $U =$ villamos feszültség.

a villamos tér két pontja között akkor egységnyi a feszültség, ha az egységnyi töltést az egyik pontból a másikba vite éppen egységnyi munkát végzünk.

a mértékegység = 1 V (volt)

Jegyzés:

A pontosság kedvéért megjegyzem, hogy az elméletileg helyes számítások a tér két pontja közötti vonalintegrállal számítható. (3. ábra.)

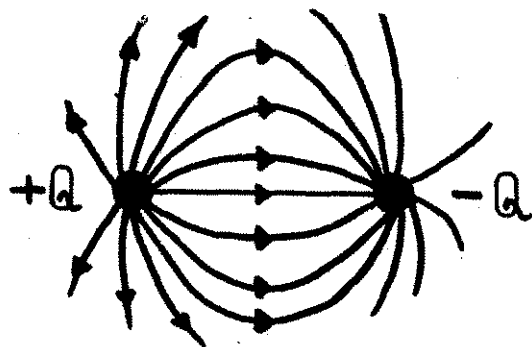
$$U_{AB} = \int_{l=A}^{l=B} E \cdot dl = E \cdot l$$

szemlélet kedvéért azonban maradjunk a (4) képletnél.

ily módon nyilvánvalóan mindig csak két pont közötti feszültségkülönbség (potenciálkülönbségről) beszélhetünk. Ez viszont semmiféle pontot nem adhat a különféle mérések összehasonlításához. Ezt megállapodunk abban, hogy az egyik pontot, amelyhez az összes többi potenciálkülönbséget viszonyítjuk, rögzítjük, akkor egyértelműen beszélhetünk bármely pont feszültségéről.

Föld potenciálját nullának tekintjük a gyakorlatban. Ezzel a töltést kell még tenni az *ekvipotenciális felületekről* is. Ha a villamos tér azonos potenciálú pontjait összekötjük, akkor egy felületet kapunk, s ezt ekvipotenciális felületnek nevezünk. A határozásból következően ha, Q töltés mozog egy ilyen felületen, akkor nem kell munkát végeznie.

ezek a felületek mindig merőlegesek az erővonalakra. Az erővonalak mentén mért távolságuk pedig fordítva arányos a térséggel.

Kapacitás

Láttuk, hogy villamos erőter csak azonos nagyságú, de ellentétes előjelű töltéseket tartalmazó pontok vagy felületek között képes kialakulni.

Ekkor viszont a pontok, felületek között potenciálkülönbség (feszültség) alakul ki. Ha mindkét felületen növeljük a töltés számát, akkor a kialakuló feszültség is egyenes arányban nő.

$$U = C \cdot Q$$

ahol: $U =$ feszültség; $C =$ állandó.

Ez a feszültség függ a felületek közötti dielektrikumtól, a geometriai elrendezéstől (gömb alak, sík felület) stb. Ezt az arányosság tényezőt (állandót) C -vel jelöljük és kapacitásnak nevezünk.

$$C = \frac{Q}{U}$$

A kapacitás mértékegysége 1 As/V (ezt faradnak nevezük, és F-el jelöljük).

A gyakorlatban ennek törtrészeit használjuk:

$$1 \mu F = 10^{-6} F \text{ (mikrofarad)}$$

$$1 nF = 10^{-9} F \text{ (nanofarad)}$$

$$1 pF = 10^{-12} F \text{ (pikofarad)}$$

Ebből következik, hogy 1 F a kapacitása az olyan töltéssel rendelkező felületnek, amelynek 1 Coulomb töltés éppen 1 V feszültséget létesít.

Töltéssűrűség

Az elektrosztatikus terekben a töltések általában a testek felületén helyezkednek el. Így nem közömbös az, hogy egy test, anyag egységnyi felületén mennyi töltés található, azaz milyen sűrűségeben helyezkednek el.

Felületi töltéssűrűségnek nevezük a valamely anyag egységnyi felületén elhelyezkedő töltésmennyiséget.

$$\delta = \frac{Q}{A}$$

ahol: $\delta =$ felületi töltéssűrűség; $A =$ a felület nagysága.

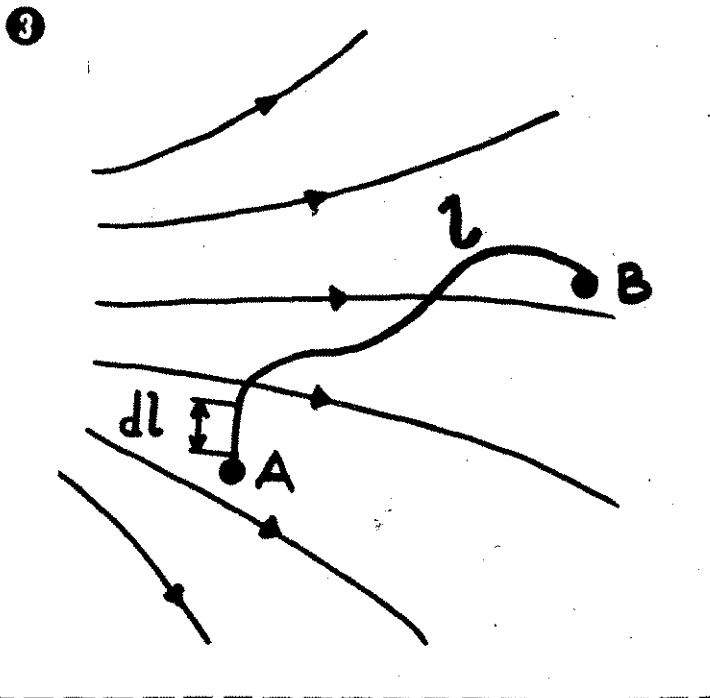
Megjegyzés:

Ha a töltések az anyag, test térfogatában helyezkednek el, akkor térfogati töltéssűrűségről beszélünk.

$$\rho = \frac{Q}{V}$$

$\rho =$ térfogati töltéssűrűség; $V =$ térfogat.

Dunai Gyula t. fhdgy.
okl. villamosmérnök

NAGY TÜZEK OLTÁSI TAPASZTALATAIBÓL

TŰZ A METRÓN

A berlini Alexanderplatz metróállomásánál éjszaka keletkezett tűz egy tartalék vágányon álló vonat kigyulladásával kezdődött. Az építővagon munkásai vették észre az égést, és kézi tűzoltókészülékkel megpróbálták eloltani, de nem sikerült. A jelzésre elsőként kikerkezett tűzoltóegységek szabadították ki őket, majd intézkedtek kórházba szállításukról.

A tűzoltók harcba szálltak az egész vonatot elborító lángokkal. A helyzet igen komoly volt. Ekkorra az alagút megtelt füsttel. A melléknéből mintegy 1,5 m magas lángoszlopok törtek fel a metró útvonalaának közvetlen közelében.

Öt-öt fős csoportok (tiszták vezetésével) sűrített levegős készülékekben indultak felderítésre. Ezzel egyidejűleg a területi terv szerint kikerkezett egységek hozzákezdtek az oltáshoz. Az alagút földemének bedőlése bonyolította a tűznél kialakult enélkül is kivételesen nehéz helyzetet.

Azután, hogy a felderítés megállapította az égés határait, nagy erőfeszítéssel, autogénnel levágták a legközelebbi akna földemét. A képződött nyíláson keresztül a harcosok egy csoportja hővédő öltözetben próbált behatolni, de tekintettel a tűz erős kiterjedésére, nem járt sikerrel ez a kísérletük.

Elhatározták az új habbal oltó gépjárművek mintapéldányának bevetését. Amikor 500-as kiadósságú habot folytattak az alagútba, észrevehetően csökkent a hőmérséklet. Ez lehetővé tette, hogy nagy teljesítményű vízsugarakkal működésbe lépjenek.

A beomlott alagútnyíláson kitörő láng veszélyeztette a „Stadt Berlin” szállodát, meg a központi áruházat. A lángok elfojtása céljából az alagút beomlott földemét nagy kiadósságú habbal takarták le. A füstgázok hűtése, valamint a vitrinek védelme céljából négy turbóreaktív oltógép működött. De hamarosan beomlott az alagút földemének még egy része, s így újra erősödött az égés. A felületen kigyózó tűz ellen vízsugarakat vetettek be. Mindezen intézkedések eredményeképpen megállították a tűz terjedését. A központi áruház, meg a „Stadt Berlin” nem szenvedett sérülést. Az összes művelet pontos elvégzése döntötte el a küzdelem kimenetelét. A tűzoltás vezetését a korábban összeállított tűzvédelmi instrukciók szerint a korábbi operatív-taktikai foglalkozások alapján szervezték meg. Létrehozták a vezetési törzset, továbbá négy harci szakaszt. Amíg a három harci szakasz felderített, és harcolt a tűzzel, a negyedik a szomszédos építményeket védte.

A vezetési törzs az irányítópontokkal rádióval, a harci szakaszok vezetőivel pedig megafonok segítségével tartott állandó kapcsolatot. A harciszakasz-parancsnokok is megafonok segítségével irányították az alagútban levő egységek működését. Az egységparancsnokoknál is megafonok voltak, ami gyakorlatilag és pszichológiailag egyaránt jelentőséggel bírt.

A tűzoltóegységek általános vezetése a főpolgármester helyettese kezében összpontosult. A tűz elleni harcban részt vevő

rendőrök tevékenységét a népi rendőrség felügyelőségének vezetője irányította. A tűzoltás sikerét kétségkívül az a körülmény is elősegítette, hogy a környék védelmére kirendelt rendőrség erőit és az utcai forgalmat irányító rendőröket a tűzoltóegységekkel egyidejűleg értesítették és mozgósították.

Meg kell emlékezni az oltás résztvevőinek bátorságáról és önfeláldozásáról is, minden parancsot bátran és gyorsan hajtottak végre, jóllehet, a helyzet súlyos volt, és egész sor sajátossággal tűnt ki. Mintegy 1,5 kilométeres területen kellett felderítést végezni erős tűzterjedésben, füstben és látási lehetőségek hiányában. Az alagútföldém hőmérséklete 800—1000 °C volt. A boltív alatt körülbelül 1,5 m vastagságú forró levegőréteg gyülemlt fel. Az alagútföldém beomlása miatt növekedett az égés intenzitása, a tűz fészke pedig a roncsok alatt volt. S nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a tűz a város közepén keletkezett, és néhány órán át égett.

Csak rátermett tűzoltásvezetés és valamennyi tiszt és harcos magas fokú felelősségét teszi lehetővé ilyen bonyolult tűz felszámolását.

A metróban történt események azt tanúsítják, hogy hasonló esetekben milyen fontos olyan készenléti tűzvédelmi instrukciókkal s a helyszín tervével rendelkezni, amelyekben előírnyozzák az összes erő és eszközök bevetését és működését; a tűzoltóságot, az utcai forgalmat irányító rendőröket, a bűnügyi rendőrsé-

TŰZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

gét és más szolgálatokét. Ezeket a dokumentumokat állandóan hitelesíteni kell, hogy mindig megfeleljenek az objektumok adott helyzetének. E dokumentumok alapján feltétlenül szükségesek a tűzoltóság meg a rendőrök operatív-taktikai foglalkozásai és gyakorlatai.

A metróban keletkezett tűz még egyszer alátámasztotta a nagy kiadósságú hab hasznosságát a tűz oltásában, a hőmérséklet meg a füst csökkentésében.

Tűz pusztította el Barcelona kikötőjében a főleg gyapotbólakal tároló raktárakat a 8. sz. rakparton. Több millió pezetára becsülik a károkat

Belgrádban, a „Duna” vasútállomás közelében történt. A tűzoltóbrigádnál csengett a telefon, egy izgatott hang jelezte: „Eltűársak, ég a »Raduga«!” A „Raduga” nagy lakkfestékgyár.

Azonnal 15 gépjárművet irányítottak a tűz színhelyére. Már egy kilométerre a gyártól, sűrű és fojtogató füsttakaróval találkoztak a tűzoltóegységek, s emiatt időnként nem volt látható az út.

Csak két oldalról lehetett megközelíteni a tűz által elborított épületet. Ezért az emberek és gépek azonnal, fele-fele részben északról és délről, támadtak. Egyidejűleg két csoport felderítést végzett. Megállapították, hogy a lángok elborították a téglából és vasbetonból épült háromemeletes készáruraktár keleti oldalát.

A raktár mellett vasúti vágányok és áru- rakodók voltak, a vágányokon benzin-, etilacetát-, butilacetát-, butilalkoholos, len- és ricinusolajos tartályok álltak. A lángnyelvek időnként elérték őket.

A keleti oldalon, 10 méterre a tűz fész- kétől, még egy raktár volt, könnyen gyúló és robbanó anyagokkal. Az északi oldalon egy mintegy 200 tonna őrztartalmú mazut- tartály, mögötte műhelyek. Ezek mellett mindenütt azok a hordók és más tárolók heverték — bennük készáruval és nyers- anyaggal —, amelyeket a gyár dolgozói ki akartak menteni. Az égő raktárhelyiség tele volt könnyen gyúló termékekkel, lak- kokkal, oldatokkal, festékekkel.

A raktár teljes hosszában tűzvédő fal húzódott. A benne képzett vágaton helyezkedett el a lépcsőház: itt volt a lift az áruk és anyagok szállítására. Minden emeleten fémajtók voltak a tűzvédő fal- ban.

Elemelve a helyzetet, a tűzoltók min- denekelőtt biztonságos helyre szállították

a könnyen gyúló folyadékokat tartalmazó tárolókat, s azután vegyi habbal avatkoz- tak be az első emeleten. Néhány vízugar hűtötte a tűzvédő fal kapuit és működött a lépcsőháznál meg a liftnél, hogy meg- gátolja a tűz terjedését az épület felső ré- szébe (a második emelet akkor csak részben égett). Az erők ilyen elosztása bizo- tosította a tűz lokalizálását meg a rak- tár épületszerkezetének védelmét.

A második emeleten sok gondot okozott a tűzoltóknak a tűzvédő falba épített át- járó. A hozzá vezető út zsákokkal és hor- dókkal volt eltorlaszolva, a helyiséget pe- dig sűrű, fojtó füst borította el. Ráadásul a gyár dolgozói nem tudták pontosan megmutatni, hogy a fal melyik részén van ez az átjáró.

Mint a felderítés megállapította: a tűz fészke az első emeleten volt, ahol a fes- tékek, lakkok és más tűzveszélyes anya- gok halmozódtak fel. A fal repedésein meg az átjárókon áttörő tüzes láva a gyár egész területét fenyegette. Ebben az irány- ban koncentrálták a tűzoltás fő erőit.

Az épület déli részén 3 sugar működött, ezek egyike vízugar volt, és a harmadik emeleti fémajtót hűtötte, a két habsugar a lépcsőházi teret meg a liftnél védte. A keleti oldalon tűzoltók két víz-, vala- mint egy habsugárral a nyersanyagraktá- rat védték. Ez történt a tűz elleni harc első szakaszában.

A második szakaszban a belgrádi bri- gád rendelkezésére álló minden erőt ki-

rendeltek, és a kárhelyre hamarosan ki- érkezett három, 3000 kg-os porral oltó gép- jármű, valamint néhány habképzőanyag- és víztartály. Kérkeztek az emberek is: a körzetben kiképzésen tartózkodó tartalékos alakulat szakasza, a belgrádi garni- zon harcosai, önkéntes tűzoltók.

Az oltás folyamán hol jobbra, hol rossz- szabrra fordult a helyzet. Néhányszor si- került lokalizálni a tüzet, de a robbaná- soktól újra föllángolt. A magas hő szét- roncsolta a habot, s mindent előlő kellett kezdeni. Az áru olyan módon volt a raktárban, hogy semmiképpen sem le- hetett teljes egészében habbal letakarni.

A tűzzel vívott harc menetében fontos szerepet játszott a gyár félautomatikus oltóberendezése, (a 100 m³-es víztároló a 2500 l/p-es elektromos szivattyú) és a 6 tonnás habtartály. Az áramszolgáltató megszüntével ez a rendszer sajnos tönkre- ment. A magas hőtől a raktár vasbeton szerkezetei folyamatosan vesztek szil- lárdságukból. Repedés jelent meg a falon és gyorsan nőni kezdett. A cement lehul- lott, az armatúra megolvadt, de a tűzoltói folytatták a tűz elleni harcot, sikerre alkalmazva a vegyi habot meg a vizet. A víz gyorsan hűtötte az átforrósodot falakat; amellet, hogy folyamatos tá- madása nem tette lehetővé könnyen gyúl- termékek fölhalmozódását.

A belgrádi tűzoltóság történetében mé- nem jegyezték fel ilyen bonyolult tűz esetet. A „Raduga” gyárban mintegy 400 m³ vizet használtak fel, habképző anyag- ból és tűzoltó porból pedig többet, mir- a megelőző 26 évben.

A tűz lokalizálása 6 óráig tartott, oltás pedig még 24 óráig. A kár mintegy 1 millió dinár volt. A megmentett érték vi- szont 300 milliárd dinár.

Bajnok Imre
tű. szds.:

Egy szolgálatparancsnok naplójából

A múltkori közlemény gondolatörát azzal kívánom folytatni, hogy a fiatal készütségi szolgálatosok a jelenleginél jóval szélesebb alapját adhatnák káderutánpótlásunknak, ha a parancsnokok jobban igyekeznének felkel- teni bennük a tanulás iránti kedvet. Jóleső érzés visszagondolnom például arra, hogy néhány esztendő leforgása alatt őt fiatal tisztésünk, illetve tiszthelyettesünk végezte el a középiskolát, s mostani magasabb beosz- tásukban is jól megállják a helyüket. A fog- lalkozásokon való részvétel miatt szükséges eltávozások lehetővé tétele, valamint a tan- nulmányi szabadságok persze nálunk is okoz- tak nehézségeket. De úgy vélem, fölöttébb helytelen, ha a parancsnok ezekre gondolva egyszerűen kijelenti, hogy nem javasolja a középiskolai tanulást, mivel az illető jelen- legi beosztásának ellátásához a már elvégzett nyolc általános is elegendő. Természetesen azt is figyelembe vettük azonban, hogy ké- peségeikhez mérten jól is tanuljanak tűz- oltóink. Szerveztünk egy kis brigádot azok- ból az elvtársakból, akik már érettségiztek, és ők segítették középiskolásainkat, meg- hozzá ki-ki abban a tantárgyban, amelyik annak idején neki is jól ment.

A káderutánpótlást szélesebben értelmezve arról is helyenvalónak tartok néhány szót

ejteni, hogy pártszervezetünk is folyamato- san erősödött olyan fiatalokkal, akiket elő- zőleg kisebb mozgalmi megbízatásokkal lát- tunk el, például könyv- vagy sajtóterjesztés- sel, és jó hatással volt rájuk, hogy rend- szeresen figyelembe vettük, hogyan teljesí- tették a kapott megbízatást.

A laktnyai élet kötöttségei adottak ugyan, de meglátásom szerint igencsak elősegíti a szolgálati feladatok jobb elvégzését, ha az ún. szabad foglalkozások idejére is szerve- zünk közös programokat. Természetesen nem arra gondolok, hogy beosztottjaink minden percét „betöblázzuk”, mivel ezzel éppen hogy voltaképpen célunk ellenkezőjét érünk el. Ezzel szemben, ha előzetesen felmérjük a kollektíva érdeklődési körét, akkor például jó közérzetet teremt és a politikai meg a szak- mai továbbképzést is előnyösen segíti egy- egy ismeretterjesztő film vetítése, vagy külső előadó érdekes előadása politikai vagy ter- mészetudományi témákról. Jól beváltak ná- lunk például azok a foglalkozások, amelye- ken számtani, fizikai, kémiai, helyesírási és fogalmazási ismereteinket frissítettük fel. Eze- ken nem volt ugyan kötelező a részvétel, de így is majdnem mindenki szívesen kapcsoló- dött be a közös ismeretszerzésbe. Az iskola elvégzéséről szerzett bizonyítvány ugyanis

csupán egy adott időszakban elsajátított i- meretanyag tudását igazolja, és amivel ne foglalkozunk a továbbiakban, abból nagy- sokat elfelejtünk. Kötetlen formában tartó- tuk ezeket a foglalkozásokat, de így is v- lamennyien sok hasznosat tanultunk. Ehh- még talán csak annyit, hogy eközben ö- lvasás iránti igények is gyorsan növeke- tek parancsnokságunkon, ami a könyvterje- sítők forgalmában is kézzel foghatóan me- mutatkozott. Előfordult például, hogy egy- e- többek által is érdekesnek tartott köny- később mindenki elolvasott, azután egy- vitát rendeztünk róla.

Szép élményekkel gazdagodtunk, és a l- zösség életére is igen jó hatással volt, ha időről időre szabadnapjainkon közös kir- dulást rendeztünk. Eleinte a hozzátartozó- kal együtt is kevés volt a jelentkező, késő- annál több. Jártunk például Esztergomb- Zircen, Pécsen, sőt Prágában, Krakkób- Lidicében, Karlovy Varyban és Késmárk

Egyszóval sok lehetőség kínálkozik ar- hogy ha úgy tetszik, jó legyen a közér- egységünkön, és a több tudás, a szélese- látókör a mindennapi szolgálati felada- jobb végrehajtását is elősegítse.

Az Athenaeum Nyomda mélynyomójának égése

1. március 24-én, 01.39-kor távbeszélentették a budapesti tűzoltóság hírtájékoztatóját, hogy ég a nyomógép a VII. kerületi Ósváth utca 8. sz. alatti Athenaeum Nyomda mélynyomó üzemében.

A központ riasztotta az V—VI—VII. kerületi parancsnokság 1-es és 2-es, valamint a VIII. kerületi parancsnokság 1-es riasztó egységét.

A riasztást követően újabb jelzések érkeztek, s ezek közül az egyik azzal egészült ki az első jelzést, hogy a papírriasztó ég.

2-kor elrendeltem a kiemelt riasztás feladatát, és 1 db P—1500-as porralöltőt kirendeltem a kárhelyre.

4-kor az V—VI—VII. kerületi parancsnokság egységei kiérkeztek a helyszínre.

Az őrségparancsnok a felügyelő V—VI—VII/1-es fecskendővel beoltotta az udvarra, a tűz közvetlen közelébe. A felügyeleti fecskendő nagy üdörgésszerűen, 250 kg-os porralöltőt, 200 SOL léghabképző anyagot, habbekezeitővel és 40 kg CO₂ gázt szállított. A felügyelő mellett 2 db vízszugárral, 2 db középkiadósságú, 2 db lóhabsugárral és 2 db gázsugárral dolgoztak.

Az őrségparancsnok jelentette az őrségparancsnoknak, hogy a mélynyomó üzemrészben oltartályból kifolyt toluol ég, s a tűz az udvar felőli ablakon. A parancsnok a jelentés és a szemrevételezés alapján 2 db habsugarat szerelt a felügyeleti fecskendőről, és az a keresztül mindkét sugárral támadta a tüzet. A felderítés elvégzése után ideje, mivel 01.45-kor a tűzoltási csapat a helyszínre érkeztem, és átvelem a tűzoltás vezetését.

Az alagsorban levő mélynyomó üzemrészben égett a szétfolyt toluol és az üzemanyag is. A toluol részben átáramlott a mélynyomó üzemrész alatti pincébe, és ott különféle anyagok is égtek. A tűz veszélyeztetett a mélynyomó üzem feletti üzemrészben egy 250 l-es oltartályt is. A tűz közvetlenül veszélyeztetett a visszanyerő üzemrész is, és ez növelte a veszélyt, mert ha a tűz átterjed a visszanyerőbe, akkor az felrobbanhat, szinte beláthatatlan károsodást okozhat.

Az üzem dolgozói és a vállalat tűzoltói (és a vállalat tűzoltókészülékkel) és falitűzcsapról szerelt 3 sugárral támadták az ablakon át támadást, de nem tudták megfékezni.

Az üzem dolgozóinak mindenképpen meg kell adniuk a robbanást, és gyorsan oltaniuk a mélynyomó üzemrészben égő tüzet. Az üzemben levő gépek igen nagy értékűek, s ha a tűz tovább terjed, akkor több, mint 100 millió forint értékű gépek elpusztulása is megkérdőjelezhető. Neheztelték az oltást a toluol égése miatt igen erős volt a füst, szinte áthatolhatatlan korom volt a levegőben, mint a három veszélyeztetett. A behatolás csak vízszugárral és légzőkészülékben volt lehető.

Az őrségparancsnok felderítés, az üzemvezetők szakvilágosítása és a vállalati tűzoltó-

parancsnok szakszerű jelentése alapján egy időben négy irányból indítottam támadást, s ugyanakkor elrendeltem a X. kerületi parancsnokság 1-es gépjárműfecskendőjének és habbalöltőjének a riasztását is.

A támadást az alábbiak szerint indítottam:

1. A legveszélyesebb helyre, az alagsori mélynyomó terembe a rohamparancsnok hatolt be egységével, légzőkészülékben, 2 db ködsugárral. Feladata volt a toluolvisszanyerő robbanásának megakadályozása, és közösen az V—VI—VII. beosztottaival a mélynyomó üzem tüzeinek eloltása.

2. Az V—VI—VII. őrségparancsnok mindkét fecskendőjének beosztottaival az udvar felől, az ablakon át 2 db habsugárral és 2 db ködsugárral támadta a tüzet. Feladata volt a tűz eloltása. Különös körültekintéssel kellett irányítani a sugarakat, hogy a porsugár ne roncsolja szét a habot.

3. A VIII. őrségparancsnok egységével légzőkészülékben, 1 db ködsugárral a pincében levő papírraktárba hatolt be, a papírraktár védelme és az ott levő tűz eloltása volt a feladata.

4. A X. őrségparancsnok ugyanakkor légzőkészülékben, 1 db ködsugárral a mélynyomó üzem feletti kiszerelő üzemrészbe hatolt be azzal a feladattal, hogy védje az üzemrész, és oltsa el a csigalépcsőnél felé terjedő tüzet.

5. A létesítményi tűzoltókat a falitűzcsapról három sugárral tartalékba helyeztem, s azt a feladatot kapták, hogy szükség esetén támogassák az V—VI—VII. egységének támadását.

6. A háttérparancsnok a 6 sugár és a felügyeleti fecskendő vizellátásának folyamatos biztosítását kapta feladatul.

01.56-kor 1 porsugárral, 2 habsugárral és 6 ködsugárral támadtunk. A körülhatárolás megtörtént, és a robbanásveszélyt is kiküszöböltük. A 250 kg-os porralöltő azonban kevés volt a tűz eloltásához. 02.00-kor a IX. kerületi parancsnokság P—1500-as porralöltője megszerelte a porsugarat, és az udvar felől, az ablakon át támadásba indult.

02.05-kor eloltottuk a tüzet. A nagy hő miatt egyes helyeken hűteni kellett, hogy megakadályozzuk a toluol visszagyulladását. A tűzoltás befejeztével egyidőben intézkedtem a VIII. kerületi parancsnokság generátorszerének riasztásáról, s erről a füst eltávolítását és a világítást biztosítottuk.

A gyors beavatkozás, a por-, hab- és vízszugárvezetők szakszerű munkája és kemény helytállása meghozta a gyümölcsöt, mert a jelzéstől számított 26 perc alatt el tudtuk oltani ezt a veszélyes és nagy kiterjedésű tüzet. A közvetlen kár a megmentett sok milliós értékhez képest nem volt nagy, 95 000 Ft-ot tett ki. A tüzet rövidzárlat okozta.

A tűzoltásban részt vett sugárvezetőket bátor helytállásukért és szakszerű, gyors munkájukért dicséret illeti. De elismerést érdemelnek az üzem dolgozói, az üzem művezetője és vállalati parancsnokukkal az élen a vállalati tűzoltók is, mivel odaadó munkájukkal nagyban hozzájárultak az oltás sikeréhez.

Totzl Károly
tű. alez.

A Mississipi folyó partján levő Venice kikötőjében (USA Louisiana állam) a „Kay” tartályhajó összeütközött a „Baune” tehergőzzel és kigyulladt. A hajói igen nehezen lehetett megközelíteni, a tűzoltóknak még harmadnap is küzdeniük kellett a lángokkal. Képközlő: vízszugárral hűtik az egyik sugárvezetőt

TŰZRIADÓ GYAKORLAT

A tűzriadó gyakorlatok március 28-án az
Észak-nyugati Zébrányi Zsolt Rt. munkások felkötélezés sze-
lyén szeltek. A felkötés volt a gyakorlat a hirtelen
buzogás a szelvények felkötéséből kifolyt acetont.
A gyakorlat célja az, hogy a munkások a vállalati
szelvények mind a felkötés, mind a felkötésével több
munkások részvételével gyakorolják.

(Fotó: Kútölygy)

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára

a tűzoltókészülék-állomány műszaki állapotának fenntartásáért

Az MSZ 1040/3. sz. szabvány előírásának megfelelően a készenlétbe helyezett, valamint a készenlét tartalékát képező tűzoltókészülékeket negyedévenként, illetve fél évenként ellenőrizni kell. Az ellenőrzés elmulasztása vagy hiányos végrehajtása a tűzrendészetről szóló 1/1963. BM számú rendelet 121. §. (7) bekezdése alapján szabálysértésnek minősíthető, mivel veszélyezteti a létesítmény tűzvédelmét szolgáló felkészülést.

A szabványelőírásnak megfelelően gyártmányaink ellenőrzését az általunk készített és a BM TOP által jóváhagyott „Ellenőrzési Előírás” szerint kell végrehajtani.

Az „ELZETT” Művek gyártmányainak szakszerű ellenőrzéséhez szükséges „Ellenőrzési Előírás”-t készségesen megküldjük azoknak a javítóvállalatoknak, amelyek rendelkeznek a BM TOP által kiadott működési engedéllyel. Az említett előírásoktól eltérő módon történő ellenőrzés nem megengedett, és az ebből származó károkért semminemű felelősséget nem vállalunk.

Tűzoltókészülékek ellenőrzését jogosító vizsgával rendelkező magánszemélyek részére — amennyiben működési engedéllyel rendelkeznek —, kérelmükre „Ellenőrzési Előírások”-at adunk ki.

Tűzvédelmi előadók, figyelem!

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK JAVÍTTATÁSÁT, ÚJRATOLTÉSÉT VÉGEZTESSÉK AZ „ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA SZOLGÁLTATÓRÉSZLEGÉVEL.

CÍM:

„ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest. XIV. ker., Vágány u. 17.

FIGYELEMI A GYÁRTMÁNYUNKAT KÉPEZŐ 2 ÉS 5 KG-OS BCF-OLTÓK JAVÍTÁSÁT VAGY ÚJRATOLTÉSÉT RÖVID HATÁRIDŐRE VÁLLALJUK.

A vállalatunk által végzett újratöltés vagy javítás esetén a BCF szennyeződése a rendkívül mérgező metilbromid-dal vagy széntetrakloriddal kizárt.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

(x)

Kaleidoszkóp A vörös kakasról

Megragadó élményben lehetett részük roknak, akik május 10-én este meghallgatták a Kossuth rádióban a Kaleidoszkóp hetvenperces műsorát. „A vörös kakas ébred, amikor az emberek ébersége szűk” — ez volt a mottója Zoltán Péter rogramjának, és nem csupán a tűz elleni harc évezredek történetéből adott tartalmas ízelítőt, hanem a tűzvédelem mai gyakorlati és önkéntes munkásainak minnennapi áldozatos tevékenységéből is. A hallgatók tanúi lehettek egyebek között a jól sikerült tűzoltási gyakorlatnak, megismerkedhettek a debreceni dohánygyár igazgatójával, aki vállalati tűzoltó százados, továbbá a versenyre készülő kariz önkéntesekkel, a VIII. kerületi páncsnokság rohamszerének néhány beosztottjával, és mindennek kapcsán arról a tájékoztatást kaptak, hogy milyen sokrétű felkészültség szükséges a tűzoltói hivatáshoz. Végül, de nem utolsósorban a tűzoltótechnika várható fejlődési irányairól is szó esett, s közben megrendülten hallgattuk Csokonai Vitéz Mihály szívbearkoló írását kis házának leégéséről, és Árkai Mór „Fekete gyémántok” c. regényének egyik megkapó részletét egy bátytűz oltásáról.

A gazdag műsor vezetője Dallos Szilvia, rendezője pedig Vadász Gyula volt. Közreműködői közül meg kell említenünk: Érdy Györgyöt, Orbán Tibort, Seres Józsefet, Szatmári Istvánt, Szóó Györgyöt, Újlaky Lászlót, valamint az Állami Tűzoltóság Zenekarát és karmesterét: Földes Vilmost.

Háromtusa

Hét csapat részvételével április 23-án tartották meg a BM-iskolák közötti háromtusa versenyt az Elektromos sporttelepen.

Az első helyen a BM Tartalékostiszt-képző Iskola csapata végzett, a BM Tűzoltó-tiszt-képző Iskola csapata a IV. helyen végzett.

Gerdelics József
hallgató

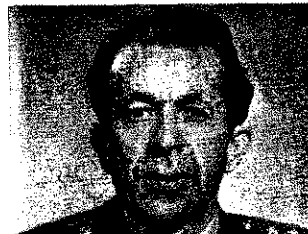
EMLEKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK!

TÖRÖK ISTVÁN t. fhdgy.
1930—1974

A berettyóújfalui járási tűzoltó-parancsnokság parancsnokhelyettese március 23-én váratlanul meghalt. 1962 óta teljesített tűzoltói szolgálatot. Magatartásával és lelkiismeretes munkájával kiérdemelte előjárói és munkatársai megbecsülését. Március 28-án nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

RÓZSAVÖLGYI JÁNOS ny. t. szds.
1924—1974

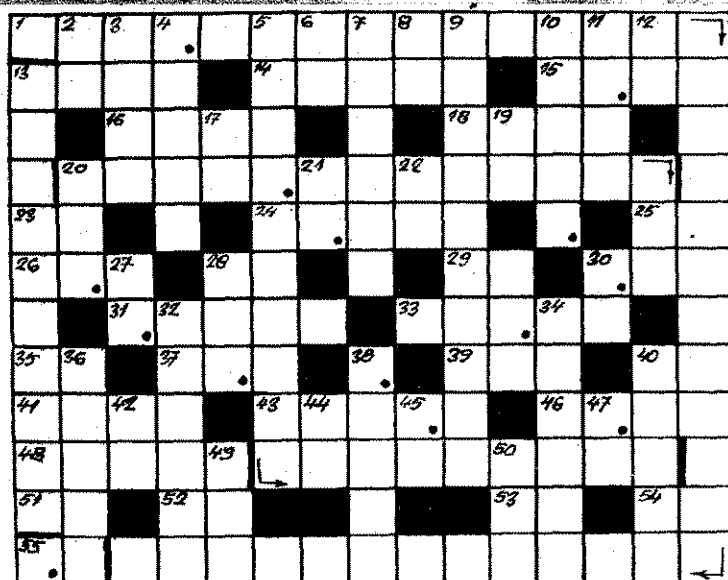

A dunaujvárosi tűzoltó-parancsnokság nyugállományban levő tűzvédelmi előadója március 11-én tragikus hirtelenséggel elhunyt. A különféle felelős beosztásaiban munkáját mindenkor odaadóan végezte. Igen sokat tett a város és a járás tűzvédelmi helyzetének megszüldéséért. Hozzá tartozól, munkatársai március 15-én nagy részvétellel kísérték utolsó útjára.

VÍZZINTES SOROK: 1. A TŰZSZELYES FOLYADEKOK EGÉNEK SZETTERJEDESET — TOBÉK KÖZÜTT — EZEK A TÉNYESK SEGITIK. (Folyt.: függ. 5.) 13. Ist megszüntető. 14. Magyar közg. 15. mh. 16. x! 18. Idegen női v. (Sommer) 20. PÜGG. 5. DLYTATÁSA (folyt.: függ. 13.) 23. ancia pénz, rov. 24. Földről gyűj. 25. Káté! 26. Távolabbra. 28. Zarat. 29. Terített asztalon a helye. Rendellenesség. 31. Mondát ond. 33. Összetűz. 35. Nyer a köpen! 37. Angol férfiak. 39. Tár bel. 40. Tinó azonos hangzói. 41. Két anymutatás. 43. Aki ezen van, nagyon figyel. 46. Vigad. 48. Pecsét-rűrdn is látható volt, regényben tv-ben! 51. Rangjelző. 52. Nem a ásk. 53. Vissza! szelíd vad. 54. ógé, közepén! 55. Pedigrész!!

FÜGGŐLEGES SOROK: 2. Azonok. 3. Ameddig, (ék. fel.). 4. Magyar község. 5. A VÍZZINTES 1. DLYTATÁSA (folyt.: vízsz. 20.). Személyes névmás. 7. Megezsi. 8. Inai mértékegység. 9. Gyümölcs-üretkor alkotják az emberek. 10. ykok családjába tartozó egzotikus lat. 11. Úgy legyen. 12. Atörök-snél is fontos ez a tényező, vérl kapcsolatos. 13. VÍZZINTES 20. DLYTATÁSA. 17. Sándor Ferenc. Folyadék. 20. Nagyközség Buda-ist közelében. 21. Lizi azonos angzól. 22. Nem önző. 27. Argon egyjele. 28. Nyelvtani fogalom. 30. ri azonos hangzói. 32. Magasabb

FETTŐRÓ FETTŐRÓ

ház része. 34. Ami utánam marad. 36. Régi magyar férfinev. 38. A „tini” köszöntés. 40. Nők sokat nézik, pedig filléreket is kapható. 42. 50, 50! 44. Kötőszó. 45. Azonosak! 47. Francia sziget. 49. Becézett 53! 50. Beszédrez.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 5., vízsz. 20., függ. 13.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a kiömlő égő folyadék terjedési irányát ez döntően meghatározza.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1974. június 15.
K. I.

A. 4. számban megjelent kereszt-rejtvény helyes megfejtése a következő: NAGY FÜSTKEPZŐDES MELETT; A LEVEGŐMOZGÁS; NYOLCTÓL HÚSZ; A TERMEK FORRÁSA.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: OLDALIRÁNYA.

Könyvjutalmat nyertek: Kovács József, Mezőkeresztes; Pásztor Mihály, Mérk-Vállaj; Dombrovsky Nándor, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

TŰZVÉDELEM

Magyar Tűzvédelem Társaság
BESZTERI
TELEFON: 331-143. Kiosztó
1974. évi Előzetes díj egy
F. v.: Bolgár Imre
Tűzoltó szervezet
Balogynémet
1974. évi Előzetes díj egy
F. v.: Bolgár Imre
Kiosztó Postai

TŰZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 6. sz.

1974. június

(Képes beszámoló a tűzoltóság működéséről)

Parancsnoki értekezlet

A Belügyminisztériumban június 21-én parancsnoki értekezletet tartottak a berendelt vezetők és a meghívott pártmunkások részére. Az értekezleten részt vett Biszku Béla az MSZMP Politikai Bizottság tagja, a KB titkára és Rácz Sándor az MSZMP KB Közigazgatási és Adminisztratív Osztályának vezetője is.

Benkei András belügyminiszter, az MSZMP KB tagja ismertette a személyi változásokat. Biszku Béla elvtárs felszólalásában hangsúlyozta a Központi Bizottság legutóbbi ülésének jelentőségét a XI. kongresszusra való készülési folyamatában.

DR. KAMARA JÁNOS
rendőr vezérőrnagy,
belügyminisztériumi
államtitkár

Született: Budapesten 1927-ben. Próbarendőrként kezdte szolgálatát. Hosszabb ideig a Budapesti Rendőr-főkapitányság területén dolgozott, a főkapitány bünyügyi helyettese volt, majd a Belügyminisztériumban állambiztonsági csoportfőnök-helyettes. Belügyminisztériumi államtitkárrá való kinevezése előtt az Információfeldolgozó és Felügyeleti Csoportfőnökség vezetője volt.

BORGOS GYULA
rendőr vezérőrnagy
kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Borgos Gyula rendőr vezérőrnagynak, a Belügyminisztérium titkársága vezetőjének 60. születésnapja alkalmából a munkásmozgalomban kifejtett több évtizedes tevékenysége és a Belügyminisztériumban végzett eredményes munkássága elismerésül a Vörös Zászló Érdemrend kitüntetését adományozta.

A kitüntetést Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke adta át. Jelen volt a kitüntetés átadásánál Benkei András belügyminiszter.

A BOLGÁR FŐVÁROS tanácsi delegációjának tagjaként a közelmúltban Budapesten tartózkodott Dimo Dimov vezérőrnagy, a szófiai tűzoltóság főparancsnoka és Gancso Marinov ezredes, szófia kerületi parancsnok. A vendégek a magyar főváros tűzoltóságának szervezetét és tevékenységét tanulmányozták.

A Magyar Népköztársaság belügyminiszterének

PARANCSA

Budapest, 1974. június 21-én

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa

Rácz Sándor rendőr vezérőrnagyot

belügyminisztériumi államtitkári beosztásából felmentette a MSZMP KB Közigazgatási és Adminisztratív Osztály vezetőjének történő kinevezése alkalmából.

Dr. Kamara János rendőr ezredest

belügyminisztériumi államtitkárrá, egyben rendőr vezérőrnaggyá kinevezte.

Szabó Gusztáv határőr vezérőrnagyot,

a BM Határőrség országos parancsnokát beosztásából felmentem és nyugállományba helyezem.

Földesi Jenő rendőr ezredest

a Népköztársaság Elnöki Tanácsa határőr vezérőrnaggyá kinevezte, egyben a BM Határőrség országos parancsnokává kinevezem.

Kovács András rendőr alezredest

előléptettem rendőr ezredessé és osztályvezetőnek kinevezem.

Borgos Gyula rendőr vezérőrnagyot

60. születésnapja alkalmából eredményes munkája elismerésül a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Vörös Zászló Érdemrenddel tüntette ki, egyben a BM Titkárság vezetőjének teendői alól felmentem és nyugállományba helyezem.

Dr. Berkes István rendőr ezredest,

a BM Igazgatásrendészeti csoportfőnök-helyettesét a BM Titkárság vezetőjének kinevezem.

Benkei András s. k.
belügyminiszter

Baráti látogatás

Június 17-19-ig hivatalos baráti látogatáson hazánkban tartózkodott Ferdinand Heger, az Osztrák Tűzoltó Szövetség elnöke (Ladislav Wigger, a szövetség alelnöke).

A vendégek megbeszélést folytattak a BM TOP vezetőivel a közorvos tűzoltó szervezet kölcsönösen érdeklő szakmai témáiról kiemelten - nagyobb tűz. vagy káreset alkalmával - a hat menti együttműködés, kölcsönös segítségnyújtás lehetőségeiről, kapcsolatos információcseréről.

Dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok séretében tanulmányozta a delegáció a Duna menti Hőerőmű a Dunai Kőolajipari Vállalat védelmét ellátó tűzoltóegység elhelyezését, felszereltségét; találkozott a két nagyvállalat vezetőivel: Csenterics Sándor és Péceli Béla elvtársakkal. A Csinin Gyógyszer és Vegyszeti Termékek Gyárában Tóth Géza műszaki igazgató, a Ganz Villamossági Műveknél pedig Farkas Béla vezérigazgató-helyettes tájékoztatta a vendégeket az őket érdeklő kérdésekről.

Fogadta a delegációt Körösi György rendőr vezérőrnagy, belügyminiszter-helyettes elvtárs.

A küldöttség, amely június 19-én délután utazott el hazából, elismerően nyilatkozott a látogatása során tapasztaltakról.

100 éves a kapuvári önkéntes tűzoltó-egyesület

Május 26-án a városi tanács fúvószenekara zenés ébresztőjével kezdődött a helyi önkéntes tűzoltó-egyesület megalakulásának 100. évfordulójára tiszteletére rendezett jubileumi emlékünnepe. Mihálka Jenő gimnáziumi igazgató, kornagy vezetésével a zenekar – 7 úttörő-tűzoltó is volt közöttük – az egész napos programból jócskán kivette részét, és méltán arattak nagy közönségsikeret.

Az ünnepi közgyűlést megelőzően a Rábaközi Múzeumban „100 éves a tűzoltóság Kapuvárott” címmel tűzvédelmi kiállítást nyitott meg Varga Károly tű. alez., megyei parancsnok. Dr. Faragó Sándor, a múzeum igazgatója igen értékes segítséget nyújtott a kiállítás megrendezéséhez.

Ezt követően a Petőfi moziban került sor jubileumi közgyűlésre.

A közgyűlés elnökségében helyet foglaltak: dr. György Ernő, a Győr-Sopron megyei Tanács vb-titkára, Raszler Mihály, az MSZMP városi Bizottságának első titkára, dr. Kovács Ilmos, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője, Varga B. István országgyűlési képviselő, a Hazafias Népront városi bizottságának helyettes elnöke, Varga Károly tű. alez., megyei tűzoltóparancsnok, dr. Nagy András, a városi tanács elnöke, Kovács Bálint, városi tanács vb-titkára.

A Himnusz elhangzása után Etlinger József, az egyesület elnöke meleg szeretettel köszöntötte az elnökség tagjait, a vendégeket, a jubiláló egyesület veteránjait és aktív tagjait. Ezután dr. György Ernő ünnepi beszédben méltatta az önkéntes tűzoltóság 100 éves történetének, fejlődésének kiemelkedő állomárait és az önkéntesek, valamint a hivatásos tűzoltók közérdeket szolgáló munkásságát. Beszédében megemlítette, hogy a megyé-

ben Győr és Sopron után Kapuvárott az elsők között alakult meg az egyesület 1874-ben. „100 éve ennek, éppen ezért a mai ünnepünkkel tisztelegni kívánunk a nagy múltú és még ma is nagyra hivatott egyesületünk előtt. ... Elődeink bölcsességét bizonyítja a fellelkesítés – mondotta –, melyet tettek sorozata követett, ezért hálával köszöntjük az alapítókat, tisztelettel idézzük fel a 100 év névtelen tűzoltóit, akik szabad idejüket feláldozva készültek arra, hogy vész idején – legyen az tűz vagy víz okozta – megfelelhessenek jel-szavuknak: „egymásnak segítség.”

Az ünnepi beszédet követően többen köszöntötték az egyesületet, közöttük Varga Károly tű. alez., megyei parancsnok is felszólalt. Kedves jelenete volt az ünnepségnek, amikor az úttörők népes csoportja zászlókkal felvonult, szavalattal üdvözölték a jubilálókat, és virágcsokrot adtak át az elnökség tagjainak.

Ezután Bagl Ferenc tű. szds. olvasta fel a jubileumi disztárgycsokrot.

A belügyminiszter elvtárs a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával tüntette ki: Etlinger József elvtársat, az egyesület elnökét, Jakobi Róbert elvtársat, az I. sz. általános iskola tűzoltó-szakkörének vezetőjét és Dukai Ferenc önk. tű. lhdgy. elvtársat. E kintüntetés bronz fokozatát 4 főnek adományozta.

A BM Tűzoltóság országos parancsnoka dicséretben részesítette és jubileumi disztárgycsokrot jutalmazta a kapuvári önkéntes tűzoltó-egyesületet 100 éves jubileuma alkalmával, a tűzvédelem terén kifejtett eredményes munkája elismerésül. A disztárgyat a megyei parancsnok elvtárs adta át a testület elnökének.

Ezt követően adták át az egyesületi munkában élen járóknak az országos parancsnok elvtárs pénzjutalmát és dicséretét; hadnagyi előléptetést Szűcs Imre önk. tű. alhdgy. nak, az egyesület parancsnokának, valamint dicsérelt okleveleket, továbbá előléptetéseket és más elismeréseket.

Az elismerések átadása után dr. Nagy András városi tanácselnök a tanács adományát, egy új tűzoltózáslót adott át az egyesület elnökének és mondott avatóbeszédet, majd a párt- és tanácsi szervek, valamint a vállalatok képviselői szalagokkal látták el azt.

Az emlékünnepe a továbbiakban a Spartacus KSE sportpályáján a jubileumi tűzoltóversennyel folytatódott. Itt dr. Kar Alajos, a városi tanács vb igazgatási osztályának vezetője köszöntötte a 10 férfi és 9 ifjúsági rajt.

Öt kategóriában az eseményhez méltó, színvonalas küzdelem alakult ki. Eredmények: 800-as szerelésben: 1. Osló, 2. Kapuvár II.; kocsifecskendő-szerelésben, tűzoltó-egyesületek, szakköri fiú: 1. Kapuvár I.; osztottsugar-szerelésben, tűzoltó-egyesületek, szakköri fiú: 1. Kapuvár II.; osztottsugar-szerelés, tűzoltó-egyesületek, szakköri leány: 1. Babót; osztottsugar-szerelés, vállalati férfi: 1. Vagongyár, Kapuvár.

Az eredményhirdetést és a díjak átadását megelőzően állami egységek látványos folyadéktűzoltási bemutatóját jutalmazta tapssal a szépszámú közönség. A jubilálókat ezután közös ebéden vettek részt, és a rendezvény tűzoltóballal zárult.

— Kaszás —

- 1 A Rábaközi Múzeumban Varga Károly tű. alez., megyei parancsnok nyitotta meg a tűzvédelmi kiállítást
- 2 A jubileumi közgyűlésen dr. György Ernő, a megyei tanács vb-titkára mondott ünnepi beszédet
- 3 Úttörőleányok is köszöntötték a jubiláló egyesületet
- 4 A közgyűlés résztvevőinek egy csoportja
- 5 A jubileumi tűzoltóverseny nyitánya: a városi tanács fúvószenekara a Himnuszot játssza

TOLNA JELENT

EGYBŐL

A Pakson átutazó még nemigen veszi észre, hogy itt épül hazánk első atomerőműve. Pedig a régi utcák földszintes házi műjűl kimagasló emeletes épületek már a bendő atomvároshoz tartoznak.

A Duna-partnál levő hatalmas építési terület még jórészt kopár, de már több jelét átni a hamarosan nagy ütemben megkezdődő építkezésnek.

Ami a tűzvédelmi vonatkozásokat illeti, sok újdonságról még nem számolhatunk be. Az új feladatok egyelőre igencsak hagyományosak: az építkezési munkával kapcsolatosak. Égyre nagyobb számban szemle- és szakvélemény-kérélmek érkeznek az itteni járási parancsnokságra.

*

A néhány hónap múlva fennállásának 100. évfordulóját ünneplő paksi önkéntes tűzoltóegyesületre igazán büszkék lehetnének az alapítói. Szoros együttműködésben a konzervgyári vállalati tűzoltósággal igen jól megszervezték a vonulást. Évente átlagosan 20-30 alkalommal avatkoznak be a környéken. A szertárhoz lakást is építettek az egyik gép-csovisvezető számára.

Az egyesület elnöke, dr. Rimai István szüész-nőgyógyász főorvos.

— No és önkéntes tűzoltó hadnagy — teszi hozzá —, még egyenruhám is van! Úgy kezdődött, hogy a szertárnál laktam, és felfigyeltem az előtte gyakorlatozó önkéntes tűzoltókra. Azután közelebről is megismerkedtünk, és amikor felkértek erre a tisztségre,

abban a reményben vállaltam el a megtisztelő feladatot, hogy segíthetem szép törekvéseiket.

Orvosi hivatása mellett társadalmi munkával is igen bőven ellátott ember. Tanácsstag, és őt választották meg a rendelőintézetben nemrégiben alakult pártszervezet titkárának. Emellett a marxizmus-leninizmus esti egyetem szakosított tagozatának is hallgatója. Örök rejtély marad, hogy miképpen osztja be az idejét, de ritkán fordul elő, hogy ne az elsők között jelenjen meg a vezetőségi ülésen.

Hogy mit jelent számára a népes egyesület közössége? A közös célért munkálkodó társakat, jó barátokat. Mint mondja, ma már szinte el sem tudná képzelni az életét nélküle. Büszkén említi, hogy az egyesület számos tagja jól képzett elsősegélynyújtó is.

*

A május 2-i dombóvári pébétüz- és robbanás tanulságai jóval túlmutatnak a megye határain. Tapaszi Gyula tű. őrm., Németh Ferenc tű. őrm. és Biró Gyula tű. őrv. — mindhárman a dombóvári tűzoltó-parancsnokság beosztottai — súlyos, de szerencsére nem életveszélyes égési sérüléseket szenvedtek, amikor ki akartak menteni egy idős férfit az égő konyhából. A tűz és robbanás bűnügyi krónikába tartozó előzményei röviden a következők voltak:

Az illető felájultan a pébétüzhelyre borult, amikor hozzátartozói rátaláltak, a tűz helyi csapjait előzőleg kinyitotta. Hirtelen magához

Dr. Rimai István

tért, a konyhaszekrényhez ugrott, és kések dobált feléjük. Az egyik nagy kés pengéje segítségül hívott orvos combjába fúródott. Riadalomban az idős férfinak sikerült bezenia a konyhaajtót, majd meggyújtotta konyhába hordott ágyneműt.

Ekkor értesítették a tűzoltóságot. Az egyesület jelzést követően két perc alatt kiérkezett. A felforrósodott palack hatalmas erővel rejjel felrobbant. A robbanás ereje kitörte a konyha tülös végének ablakait. Amikor a tűzoltók a megszerelt sugárral a kapualj nyíló konyhaajtón be akartak hatolni az égő konyhába, hirtelen lángok csaptak ki a konyhaajtó feletti világítóablakokon. Az erő a kapu tülös feléről visszaverődött, és a szemüvegükön, arcukon és kezeiken az említett sérüléseket.

A megyei parancsnokság sürgősen levonta a tanulságot, intézkedett sikkra erősíthető nyakvédők és hővédő kesztyűk beszerzéséről, és elrendelte azok kötelező használatát a kárhelyeknél történő beavatkozásokon.

Még csak annyit, hogy a tűz okozója a lálos égési sérüléseket szenvedett.

*

Egy bátaszéki begyakorló gyakorlat is arra figyelmeztet, hogy látszólag apróságok néha nagyon sok is mulhat. De mutassuk előbb a helyszínt, hiszen hamarosan az ország egész területén találkozhatunk majd a gyár termékeivel. Úgynevezett vázkerám építőelemeket állítanak elő a szinte teljesen automatizált technológiájú, modern gyárban. Mint a gyakorlat előtti tájékoztató Csáki Béla gyárvezetőtől hallhattuk: fő feladatuk a tartó- és válaszfalak építésére egyaránt alkalmasak. Kézbe vettük az egyik lyukcsos mintadarabot.

Mint hallottuk, ez egyenértékű 9,2 téglával, jóllehet könnyebb, mint egy normál téglával, és a téglához hasonlóan a téglához hasonlóan fontos terméke a tetőcserep.

Nos, ezek után térjünk vissza ama bátaszéki gyárra, ennek az volt a célja, hogy a szakszáradi, mohácsi és bajai egységek megismerjék a közös védőgödörbe telepített tűzveszélyes folyadékot tároló három tartály használatának lehetőségeit.

Egy kicsit nehezen indult meg a vízszelvények felépítése. Úgy látszott, mintha az általános csapok használhatatlanok volnának. Pé

Gyárlátogatás előzte meg a gyakorlatot

sak a fagyvédelmi célból mellettük létesített káknban zárták el őket. A gyakorlat idő-ontja június 15-e volt! A gyáriak nem tud-ak az elzárók létezéséről. Mint ahogy az is ost derült ki, hogy a víztároló medencénél tesített felállási hely is szük.

*

Kellemes gondokat okoz a szekszárdi pa- rancsnokságon, hogy rövid idő alatt tizen- yalc újonc került az állományba, köztük ha- an gépkocsivezetők. Akadnak közöttük tech- ikumot végzettek és gépszerezők is. Ahhoz erse idő szükséges, hogy teljes értékű tűz- ltókká váljanak. Ezért egy-egy rajba osztot- ik be őket, és olyan tematika szerint zaj- nak le a foglalkozásaik, hogy a következő ktatási évben már együtt gyakorolhassanak s tanuljanak a többiekkel.

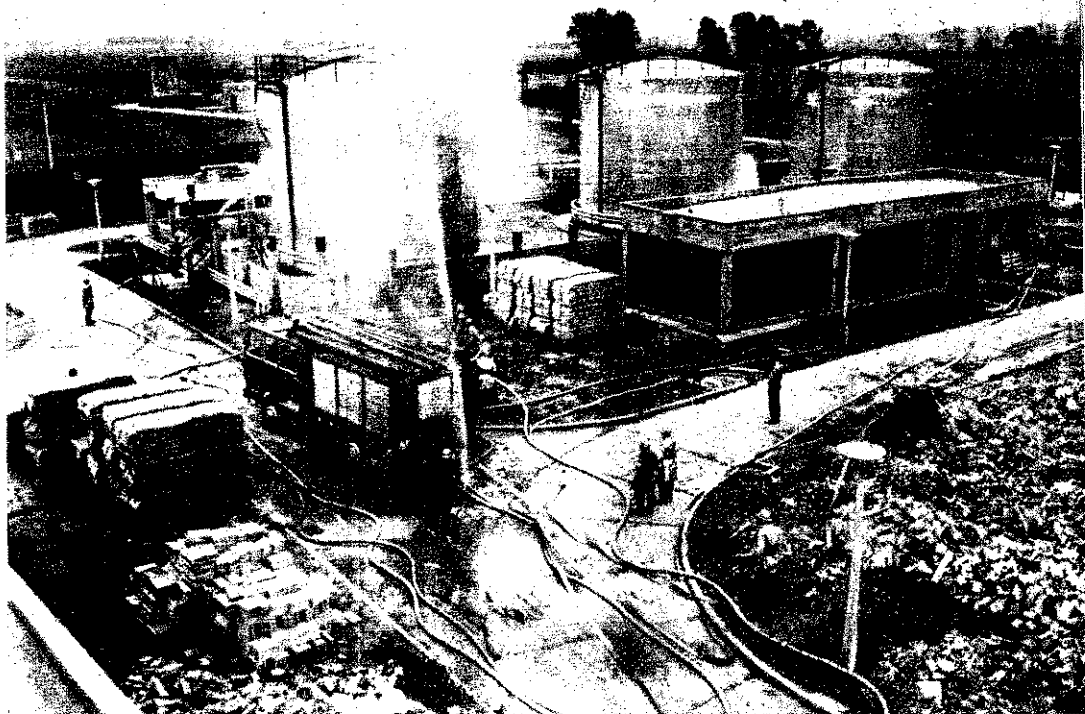
Egyikük, **Szántó Ferenc őrm.**, februárban ítötte fel először a tűzoltó-egyenruhát, rettségizett, majd elektroműszerész lett a ideotonban. Nősülése után Tengelicre köl- izött. Itt olvasta a megyei újságban, hogy szekszárdi parancsnokság felvételt hirdet. lentkezett, és nem bánta meg. A laktanya- öület elektromos szerelvényeinek gondozó- ként is jól kamatoztathatja a szaktudását, s azzal a gondolattal is foglalkozik, hogy diós szakkört szervez.

*

Idestova két évtizede kísérjük figyelemmel kurdí önkéntesek tevékenységét, és így azán nem okozott meglepetést, hogy idén nyerték el a „Tolna megye kiváló önk- intes tűzoltó-egyesülete” címet. Évente csak y önkéntes tűzoltóság részesülhet ilyen el- merésben, s kap jogot rá, hogy ilyen fel- atú táblát szögezzen a szertár falára, s indaddig jogosult a kiváló cím viselésére, nig ennek megfelelő szintű a munkája.

Az egyesület tevékenységének minden jára kiterjedő értékelés egyebek között azt figyelembe vette, hogy az alapos megelö- i munka mellett az itteniek nemcsak a ver- nyeken jeleskednek, hanem káreset alkai- ával mindig gyorsan és nagy létszámmal nálnak ki, és **Biró József önk. szds.**, pa-

Szántó Ferenc őrm., a szekszárdi újoncok egyike

Ez az a bizonyos három tartály

rancsnok körültekintő irányításával az után- pótlás neveléséről is folyamatosan gondos- kodnak.

Nyári veszélyes időszak lévén bizonyára nem érdektelen megemlíteni, hogy itt a pa- rancsnok telefonja egész éven át „bepereg- zött”. Tűzjelzés esetén a parancsnok laká- sán is cseng a telefon, hallhatja, mit jelez- nek a dombóvári parancsnokságnak, s így gyorsan intézkedhet. A téesz műhelyében riasztócsengőt szerelt fel, ugyanis villany- szerelő mester. Így ha a téesz irodájába te- lefonálnak segítségért, onnan egy gomb- nyomással értesíthetők az ott dolgozó önkén- tesek.

*

Hogy elröppent majdnem tizenhét eszten- dő! Pedig mintha csak tegnap történt volna, hogy azt nézegettük a dunaföldvári kender- pozdorja gyárban, hogyan készülnek bútor- lapok a pozdorjából.

Most is **Varga János** a gyár vezetője. Irányításával úgy szervezték meg a tűzvédel- met, hogy majdnem mindegyik művezető egyben vállalati tűzoltó is, sőt mi több, a szerelési gyakorlatokon is részt vesznek. **Nagy Ferenc**, a parancsnok is művezető. A vál- lalati tűzoltóság szükség esetén a duna- földvári és környékbeli káresetekhez is kivo- nul.

Jó néhány hónappal ezelőtt azonban a saját gyárukban kellett helytállniuk. Reflek- tor világította meg az egyik tárolót. Amig nem látták el védőburával, semmi baj nem volt vele. Ezt követően azonban a ráarakodott por annyira felmelegedett, hogy megrepedt az üvege, s lehulló izzó részei meggyújtották a kazal melletti hulladékot.

— Persze nem a bura felrakatása volt a baj — magyarázza **Varga János**, hanem az, hogy a reflektor részei a hulladékra eshettek.

Szerencsére gyorsan észrevettük a tüzet, s így időben megkezdhatték a veszélyeztetett anyag elhordását. De így is csaknem egy

hónapon át tartottak a munkálatok, mire a segítségül érkezett szovjet katonák tevékeny közreműködésével végképp sikerült elhárítani minden veszélyt.

*

Az elmúlt években nagyarányú rekonstruk- ció színhelye volt a szekszárdi nyomda, s így csaknem hatszoros lett a létszáma. Mint **Szél István** igazgató említi, nehéz időszak áll a hátuk mögött, hiszen a munkálatok ideje alatt is termelni kellett, ami viszont a tűzvédelmet illetően is kényszermegoldásokat tett szükségessé.

Biró József önk. tű. szds., kurdí parancs- nok felhelyezi a kiváló címét tanúsító táblát

Széll István

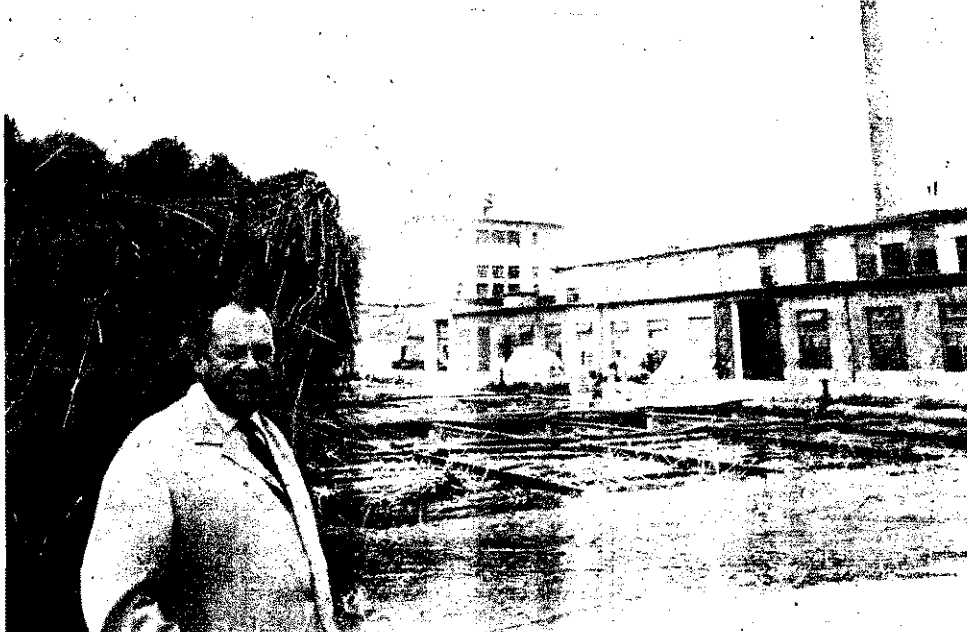
Ebben az időszakban a nyomda vezetőinek kérésére gyakran látogattak ide a szakszárdi parancsnokságtól, hogy segítsenek a körülményekhez képest legjobb megoldás kialakításában.

Csodára persze itt sem voltak képesek, de arra igen, hogy a nyomda tűzvédelmi szervezete a szokásosnál jóval alaposabban kísérje figyelemmel a különösen érzékeny üzemszerveket.

Egy tűzük mégis keletkezett, igaz, ennek az égvilágon semmi köze nem volt a rekonstrukcióhoz.

Egy ipari tanuló, miután a kliséüzemben sem petróleummal, sem benzinnel, sem pedig kromofággal nem tudta eltávolítani a festéket, gázlánggal meggyújtotta. Porraloltóval gyorsan megfékeztek a tüzet, s utána az illetékes vezetők is alapos fejmossaiban részesültek. Teltek-múltak a hónapok, ám a tűzokozó a leghalványabb jelét sem mutatta a megbánásnak. Így aztán, amikor elérkezett a szakmunkásvizsga ideje, közölték vele, hogy ebben a nyomdában nem fog-

Varga János

A Schunk házaspár és néhányan az idén is kétszeres győztes aparthanti úttörőtűzoltó-szakkörből

lakoztatják tovább, s remélik, tudja, mi nem. Szó se róla, ez is megelőzés.

*

Az elvi döntést már meghozták, s a me nyíben a terv részleteit is jóváhagyják, a vőben egyhetes továbbképzésben részes nek majd az önkéntes és vállalati tűzoltó parancsnokok. A megyei parancsnokság fontos tartalmi változást vár ettől, hiszen így adott témák legjobb ismerői tarthatják meg az előadásokat, ezáltal pedig maguk a parancsnokok alaposabb ismeretek birtokába oktathatnak majd.

*

Egy tüzeset tanulságai kapcsán fotót rövid leírást kaptak a vonulócsoportok a r gyében jelenleg működő 22-féle típusú tűzoltó menyszárító berendezésről. Ezt az anyag mindenütt oktatás tárgyává is tették, s ha valahonnan ilyen tüzet jeleznek, az rendelt riasztási fokozat is ennek megfelelő lehet.

*

Ezerötszáz körüli a lakossága Aparhanak. Néhány lelkes pedagógus meg a h vezetőik összefogásával a nyolcosztályos általános iskola a szó teljes értelmében újjáélt iskolává is lett. Már jóval szőzön felel azoknak a száma, akik Illés Lajos igazgató meg Schunk József és felesége — mindketten tanárok — jóvoltából egész életre szóló tűzvédelmi alapképzést kaptak, s ezen nem csak a szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek elsajátítása értendő, hanem mind az annak a szeretete is, ami a tűzvédelem kapcsolatos.

A mostani pedagógusnapon e há nagyszerű pedagógussal való találkozás kelvyes emléke is felidéződött bennünk. Mi izgatottan várták, hogy a járási versenyben les-e kis tanítványaik új egyetemes hája, s milyen büszkeséggel mutatták az iskola mellett gyakorlókeretet is, amelynek termése az úttörőcsapat vagyonát is győpítja meg a tanítványaik készítette gyönyörű kézimunkákat, amelyek azonnal vevőre találnának. És milyen szenvedéllyel szóltak arról, hogy a mostaninál is több lehetőséget adni a továbbtanulásra minden tehetséges parasztyereknek. S közben minduntalan szóba került, hogyan lendíthetnék fel jobban a szakköri munkát a csillebérci szakköri szellemében. A közelgő nagy nap: felszabadulásunk 30. évfordulója a mából például azt tervezik, hogy a tűzoltó szakkör tagjai feldolgozzák a három évtizeddel ezelőtti események tűzvédelmi körülményeit, felkeresik azokat, akik részesei voltak a szemtanúi voltak az önkéntes egyesület megalakításának, majd szép fejlődésének.

A sikerért itt is keményen meg kell dolgozni. Nemegyszer hadakozni szükséges a közönnnyel meg az értetlenséggel. De jó tudni, hogy az itteni kistűzoltók minden támogatása egyaránt szívére Laufer Mária tanácselnöknek — igaz, bátyja, Laufer József a parancsnok —, de a helyi tées elnöke is, amelynek a főagronómusa az egyesület elnöke.

Mint értesültünk róla, a Schunk házaspár tanítványai idén is győztek a járási versenyben.

Gádor-Kútvölgy

Negyvenkét és fél ezer dolgozó aktív részvételével

Beszélgetés dr. László Ferencsel,
az OVH igazgatási főosztályának vezetőjével

— Hogyan kapcsolódik a tűzvédelem az OVH és szervei sajátos feladataihoz?

— az Országos Vízügyi Hivatal fő feladata az ország vízkincsével való tervszerű gazdálkodás és a vizek kártétele elleni védekezés. Az OVH jól kiépített szervezeti útján végzi ezt a felelősségteljes feladatot. A különféle vízügyi szervek — a vízügyi igazgatóságok, az ár- és belvízvédelmi szervezetek, a vízipítőipari vállalatok, regionális vízművek, tervező- és tudományos intézetek — egyre nagyobb értékű eszközökkel, korszerű technikai berendezésekkel és felszerelésekkel rendelkeznek. Ezen értékek részleges vagy teljes, tűz által történő károsodása így sok esetben szinte beláthatatlan járulékos károkat vonhatna maga után. Hiszen, hogy csupán egyetlen példát említsék, elegendő utalnom rá, milyen súlyos zavarokat okozhat egy szivattyúegység tűzeset miatti kényeszerű leállítása. Éppen ezért a fő cél nálunk is a megelőzés.

Az OVH felügyelete alá tartozó szervezetnél a vonatkozó BM rendelet előírásai szerint társadalmi tűzvédelmi szervezetek látják el a kapcsolatos feladatokat. Az OVH-ban megfelelő képezésű függetlenített tűzvédelmi előadó irányítja és hangolja össze tevékenységüket. Ehhez még hozzá kell tennem, hogy e szervezetekben számos magas műszaki képesítésű vízügyi dolgozó is tevékenykedik, ami kétségtelenül előnyös. Nehézségeket okoz viszont, hogy számos vízügyi szervünk működési területe erősen széttagolt.

— Mint értesültünk róla, a közelmúltban érdekes tűzvédelmi verseny résztvevői voltak a vízügyi szervek dolgozói. Milyen főbb céljai és tapasztalatai?

— Voltaképpen nem is egy, hanem két versenyről beszélhetünk. Az első 1971—72-ben volt, s 34 szervünk közül 19-en neveztek be rá, és teljesítették a feltételeit. Vagyis a vízügyi szolgálat 29 500 dolgozója kapcsolódott be az akcióba. Ezzel a versennyel elsősorban a vonatkozó BM rendeletben meghatározottak jobb végrehajtását kívántuk elősegíteni. Az értékelés Szentendrén és Budapesten jól sikerült tűzvédelmi napokkal zárult. A díjazások és más elismerések átadását követően olyan határozatot fogadtunk el, hogy tovább kell folytatni a versenymozgalmat, s a rendező szerepét a mindenkori első helyezett vállalja. Ez első ízben a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság volt.

A második versenyre már 29 szerv nevezett be, ami azt jelenti, hogy 42 500 dolgozó aktív részvételével bonyolítottuk le. Ennek a Tisza menti Regionális Vízmű és Vízgazdálkodási Vállalat lett a győztese, de mindegyik résztvevőjét nyertesnek tekintjük. Igaz, a közvetlen összefüggést nehezen mutathatnánk ki, mégis a versenymozgalomnak is tulajdonítható, hogy míg 1971-ben 32 tűzünk volt, addig 1972-

ben 18, 1973-ban pedig 14, és a kárérték is több mint a felére csökkent.

A második verseny feltételei egyébként magasabb követelményt támasztottak résztvevőivel szemben, mint az első. Minden benevezett + 500 alapponttal indult, és a feltételek teljesítésétől függően +, illetve — pontokat szerezhettek. Minusz pontokat vontak le például a tűzvédelmi munkaterv egyes előírásai végrehajtásának elmulasztásáért, tűzesetekért stb.

A rendes feladatokon túl egyebek között mindenütt nyár eleji rendkívüli tűzvédelmi ellenőrzést kellett tartani, továbbá próbariadót és oltási gyakorlatot, tűzvédelmi filmkankót és vetélkedőt is. Ezeket a részvétel aránya alapján értékeltük.

A versenyfeltételek egyike a vízügyi szervezetnél dolgozó műszakiaknak a tűzvédelemben való aktívabb bevonását szolgálta, amikor jutalompontokat helyezett kilátásba a tűzveszélyes munkafolyamatok megszüntetését vagy számuk csökkentését elősegítő újtásokért, illetve ezt szolgáló technológiák kidolgozásáért és alkalmazásáért.

Hasonló törekvéseket kívántunk elősegíteni a lakókocsik fűtésének biztonságosabbá tételét elősegítő megoldások szorgalmazásával, valamint olyan megoldásokkal, amelyek csökkentik a tűzveszélyes gépek, gépi berendezések és felszerelések használatának szükségességét. Az OVH 10, 7, illetve 5 ezer forinttal jutalmazta meg az első három helyezettet. Emellett erkölcsi és anyagi elismerésben részesítettük a versenyben igen jó eredményt elért vízügyi szervezetet és dolgozóikat.

A mostani versenyprogramot tűzvédelmi anketón értékeltük. Ennek során jelentős eredményként könyvelhetjük el, hogy a tűzvédelmi feladatok ellátásáért közvetlenül felelős dolgozók és az érintett középvezetők összesen mintegy 4300 fős tábora ma már lényegesen nagyobb társadalmi erő segítőkészségére támaszkodhat, mint néhány esztendővel ezelőtt.

— Hallhatnánk valamit a közeljövő terveiről is?

— Úgy gondolom, ezek közül a következőket emelhetem ki:

Arra törekszünk, hogy tűzvédelmi szervezetek felelős tisztségeket ellátó dolgozói közül minél többen elvégezzék a kétéves tűzvédelmi előadói tanfolyamot, emellett a vízügyi szolgálat sajátos tűzvédelmi feladatait és ezek végrehajtását szemléltető oktatófilmet készítettünk, ennek előmunkálatai már meg is kezdődtek.

Jóllehet tűzkárstatisztikánk görbéje lefelé tendál, mégis az a véleményünk, hogy továbbra is színvonalasabb megelőzést kell állítani az ideai munkaterv végrehajtásának középpontjába, mivel még távolról sem ragadtunk meg erre minden lehetőségét. Ezért a korábbinál magasabbra emeljük a követelmények mércéjét. Ugyanakkor gondunk lesz rá, hogy dolgozók minél szélesebb körben megismerjék a külföldön lefolytatott nagyobb tűzesetek tanulságait is.

A vízügyi szolgálat területén és annak sajátosságai folytán ideiglenesen létesített felvonulási telepek, vízipótlási munkahelyek — melyeknek helye állandóan változó — nagy feladatot ró a tűzvédelmi szervezetekre, hiszen a településektől és a központoktól távoli helyeken sokszor csak a legnagyobb nehézségek árán érvényesülhetnek a megelőzés követelményei. Ezért mindenütt nagyobb felelősségérzet és öntevékenység is szükséges. Úgy érzem, valós célok ezek, hiszen — átérzve ennek fontosságát — szolgálatunk gazdasági vezetői a legmesszebbmenőkig igyekeznek gondoskodni a tűzvédelmi szervük működéséhez szükséges feltételekről.

Végezetül, tűzvédelmi munkatársaink nevében is ezúton is köszönetet kívánok mondani a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságtól, valamint a területi tűzvédelmi hatóságoktól kapott segítségnyújtásért és szakmai tanácsadásért.

HÁZIVERSENY. A Békéscsabai Konzervgyár vállalati tűzoltó-egyesületének szervezésében 22 női és 24 férfiraj részvételével háziversenyt rendeztek a szezonra való felkészülés jegyében. A nőknél a lapkaüzem, a férfiaknál a TMK győzött. Kardos Ernőné igazgató pénztalamban részesítette az első négy helyezettet. A minden eddiginél nagyobb arányú részvétel a KISZ-szervezet meg a szocialista brigádok segítségének is tulajdonítható

BUDAPEST

A főváros önkéntesei idei versenyének nyitányára május 3-án került sor a MOM Sporttelepén. Az I. számú körzeti versenyen az I., II., III., V., VI., VII., XI., XII. és a XXII. kerület vállalatának, intézményeinek önkéntes tűzoltói mérték össze felkészültségüket a hagyományos szerelési kategóriákban. A csapatokat *Németh Gyula* t. alez., a vendéglátó I—II—XII. kerületi tűzoltóság parancsnoka üdvözölte.

A II. sz. körzeti verseny rendező házigazdája a VIII. kerü-

leti parancsnokság volt. A VIII., X., XIV., XVI. és XVII. kerület vállalati tűzoltóinak versenyén megjelent *dr. Farkas György* tűzoltó vezérőrnagy, a BM Tűzoltóság országos parancsnoka. A BKV Előre Sporttelepén május 10-én rendezett találkozó részvevői előtt *Horváth Károly* t. alez., a VIII. kerületi tűzoltóság parancsnoka mondott ünnepi beszédet.

Mindkét rendezvényt a jól szervezettség, a gördülékenység s a résztvevő egységek magas fokú versenyfegyelmé jellemezte.

A Ganz-MÁVAG győztes raja ezt a serleget is elnyerte

Az EVIG — Villamosforgógép-gyár női raja is első helyezést szerzett

Pillanatkép az I-es körzet versenyéről

Szerelnek a Fonalkikészítő Gyár II-es telepének versenyzői

SOPRON

A Széchenyi téri iskola zenekara is nagy közönségsikert aratott a soproni versenyen

A találkozó érdekes színtöltője volt az egyik határőr alakulat tűzoltórajának nagyszerű szereplése

Nagy volt az öröm a soproni Pamuttextil versenyzőinek táborban

Május 12-én Sopronban, a Pamuttextil Sporttelepének edzőpályáján rendezték a járás községi önkéntes, illetve vállalati tűzoltóságainak hagyományos találkozóját. A résztvevő 90 raj gépjármű-, 800-as, 400-as kismotorfecskenő- és osztottsugar-szerelésben, valamint stafétában versenyzett. A városi tanács vb. igazgatási osztálya vezetőjének megnyitója után a járási hivatal elnöke méltatta a rendezvény jelentőségét, a községi önkéntes és vállalati tűz-

oltóságok szerepét, eredményességét a járás és a vár tűzvédelmében.

Három kategóriagyőztes rajtanács vb. illetve a járási KIS bizottság által alapított vándorserleget is elnyerte. 800-ast Rőjtőkmuzsaj, 400-asban Főd II. férfi; 800-ast szerifjú-gárda-rajok közül pe Hűdség csapata (ezúttal h madszor) lett a vándorszerőzője. A rendezvényen meg lent a városi pártbizottság e titkára is.

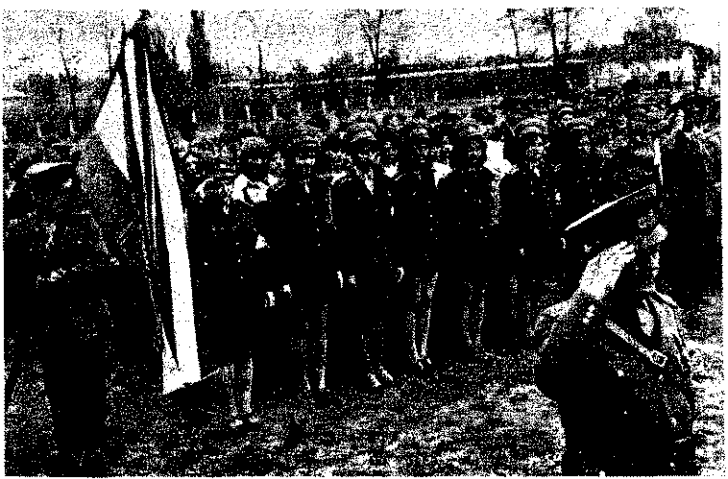

A szeghalmi járás versenyé-
ezúttal itt zajlott le. **Sándor Jó-
sef** országgyűlési képviselő, a
megyei tanács járási hivatalá-
nak elnöke nyitotta meg az ese-
ményt, s köszöntötte a találko-
zón részt vett 52 rajt.

A versenyen különösen a kö-
rösladányi csapatok tettek ki
magukért. Öt számban győztek,
s emellett egy második meg egy
harmadik helyezést is szereztek.

Ez utóbbit is úgy, hogy a vállá-
lati férfiak osztottsugar-szerelé-
sében ugyancsak körösladányi
raj győzött: az itteni MEZŐ-
GÉP-é.

Érdekesség még, hogy az is-
kolai leányrajok osztottsugar-
szerelésében a körösladányi raj
419 pontot szerzett, s ezzel két
ponttal jobb teljesítményt ér-
tek el, mint a harmadik helye-
zett férficsapat.

52 raj sorakozott fel a szeghalmi járás versenyének megnyitóján

Néhányan a stafétázók közül Dévaványán

A körösladányiak győzelemsorozatának részese volt az itteni KISZ-raj is

Sötét felhők tornyosultak az
itteni sportpálya felett, de az
eső csak akkor kezdett rá iga-
zából, amikor már lezajlott az
eredményhirdetés is.

A törökszentmiklósi járás csa-
patait **Tordai József**, a házigaz-
da nagyközség tanácselnöke kö-
szöntötte. A példás rendben le-
bonyolított találkozón nem szü-
lettek országra szóló eredmé-
nyek, viszont az átlagos teljesít-
mények meghaladják a közep-
est, ami a jó felkészültséget is
tanúsítja. Itt az első helyezések
jobban megoszlottak a részvevő
községek között, és csupán az
örvényesieknek sikerült kettős
győzelmet aratniuk. Igaz ugyan,
hogy a második győzelem mind-
össze egyetlen ponton múltott,
mivel a kunhegyesi általános is-
kolai fiúk mindössze ennyivel
maradtak le az örvényesiek mö-
gött a 400-as szerelésben.

Első ízben szerepelt járási
versenyen a tiszaroffi COM-
PACK férfiraja, és szép bemu-
tatkozásként 414 pontot ért el
a férfiak osztottsugar-szerelésé-
ben. Csak azt sajnálták, hogy
ezúttal csupán a stopperóra volt
az ellenfelük.

A találkozó eredményhirdeté-
sét követően számos, kiváló
munkát végző önkéntes része-
sült elismerésben. Igen jól sike-
rült a tűzoltási bemutató is. Egy
éggő erőgép eloltása volt a fel-
adat, s ebben a házigazdák ön-
kéntesei jeleskedtek.

1
Tordai József tanácselnök kö-
szöntötte a törökszentmiklósi
járás versenyzőit

2
Ekkor még nem tudtuk, hogy
a tiszabői női raj győzelmet
szerzett ezzel a szereléssel

3
Mint látható, Kenderesen is iz-
galmas volt a staféta. A 2-es
pályán versenyző még a szája-
val is segíteni próbált igyeke-
zetében

ELEKTROMOS TÜZEK

Tűlbiztosítás

A villamos gépeket, készülékeket, hálózatokat áramerősségre (névleges áramra) méretezik.

A névleges áramnál nagyobb áram a berendezés szempontjából káros, mivel túlmelegíti azt, s ebből tűz keletkezhet.

Kisfeszültségű berendezésekben két okból jöhet létre túláram:

- túlterhelés és
- zárlat miatt.

A túláramvédelem legfontosabb eszközei:

- az olvadóbiztosítók
- a kismegszakítók
- a motorvédő kapcsolók.

A biztosítónak védelmet kell nyújtania zárlati áramok ellen. Védenie kell a készüléket vagy a vezetéket a túlterhelés ellen is. Érintésvédelmi célt is szolgál azzal, hogy a helyesen megválasztott biztosító, földelés és nullázás esetében, kellő idő alatt megszakítja az áramkört, így megszünteti a veszélyes érintési feszültséget.

Olvadóbiztosító

Az olvadóbiztosítók és a kismegszakítók egyaránt alkalmasak a túlterhelésből és zárlatból adódó túláramok elleni védelemre.

Az olvadóbiztosítók az áramkörbe iktatott cserélhető, különleges vezetőrészek, amelyek az illető áramkörben megengedett legnagyobb áramerősség túllépésekor elolvadnak, ezzel az áramkört megszakítják, s így a veszélyes túláramtól megvédik a mögöttük levő gépet, készüléket vagy vezetéket.

Az olvadóbiztosítónak általában három fő része van: az olvadószáll, a burkolat és a foglalat. Azokat a biztosítókat, amelyek már viszonylag kis áram hatására is igen gyorsan kiolvadnak, gyors kioldású biztosítóknak nevezzük. Az olyanokat viszont, amelyek a határáramnál valamivel nagyobb áramot hosszabb ideig is elbírnak, s csak rövidzárlat esetén olvadnak ki azonnal, késleltetett vagy lomha kioldású biztosítóknak nevezzük.

A biztosító névleges áramerőssége (I_n) a határáramnál (I_0) valamivel alacsonyabb érték. Túláramnak nevezzük a névlegest meghaladó áramerősséget. A biztosító megszakítóképeségének azt a zárlati csúcstartó (I_z) nevezzük, amelyet a biztosító a környezet veszélyeztetése nélkül megszakíthat. A határáramot meghaladó áramerősség keletkezésének pillanatától a megszakítás befejezéséig eltelt idő a biztosító működési (t_2) ideje.

$$I_0 = I_n \cdot (1 + a \cdot e^{-bI_n})$$

$$I_z = I_n \cdot (c + \frac{I_n}{d})$$

$t_2 =$ (általában) 0,001 sec

$a = 0,3-0,6$

$b = 0,002$

$c = 30-50$

$d = 12-20$

A vezető elemi darabjának energiaegyenlete:

$$k \cdot q \frac{\partial \tau}{\partial t} = \frac{I^2 \rho}{q} + \lambda q \frac{\partial^2 \tau}{\partial x^2} - \alpha \cdot u (\tau - \tau_0)$$

$I =$ áramerősség (A)

$q =$ a vezető keresztmetszete

$u =$ a vezető kerülete

$\alpha =$ lehűlési együttható

$\lambda =$ a vezető anyagának hővezető képessége

$k =$ a vezető térfogategységének fajhője

$\rho =$ a vezető fajlagos ellenállása

$\tau =$ a vezető hőmérséklete

$\tau_0 =$ a környezeti hőmérséklet

$\theta = \tau - \tau_0 =$ a vezető túlmelegedése

$x =$ a vezető valamely keresztmetszetének távolsága a kezdő ponttól

$t =$ az idő

$V =$ a vezető vizsgált elemének térfogata

$s =$ a vezető felülete

Zárlat (gyors felmelegedés) esetén:

$$\frac{\partial \tau}{\partial x} = 0; \text{ ekkor a differenciálegyenlet megoldása:}$$

$$\theta = \frac{\partial I^2 \rho}{\partial \alpha u q} \left[1 - e^{-\frac{\alpha u}{k q}} \right] = \theta_0 \left[1 - e^{-\frac{t}{T_0}} \right]$$

$T_0 =$ a biztosító időállandója.

$$T_0 = \frac{k q}{\alpha u} = \frac{k V}{\alpha S}$$

Ha a melegedés állandó: $\theta = \theta_0$

akkor keressük azt az időt (t), amely alatt a melegedés (olvadás) $I > I_0$ áramerősségen bekövetkezik

$$t = T_0 \log \frac{I^2}{I^2 - I_0^2}$$

$$\text{ha } \theta_0 = \frac{I^2 \rho}{\alpha u q} \text{ és } t \ll (\tau_0; I) I_0$$

$$I^2 t = I_0^2 T_0 = \frac{k q^2 \theta_0}{\rho} = \text{állandó}$$

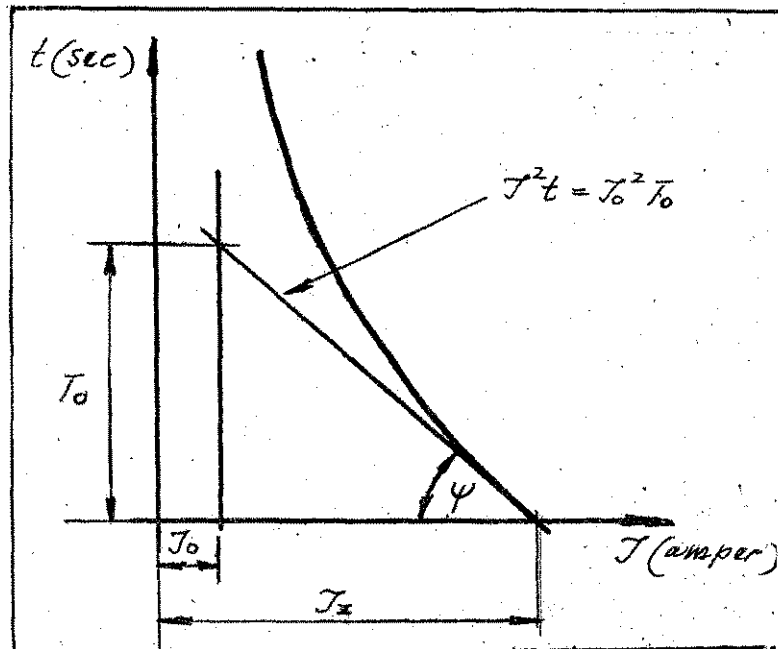
$I_0 =$ határáram, amelyen a biztosító csak végtelen hosszú idő alatt olvad ki.

$\psi =$ az olvadószáll anyagának jellemző szöge.

Az üzembiztonsági működést a biztosító jelleggörbéje mutat.

A kisfeszültségű hálózatok legelterjedtebb, szabványos biztosítója a D-(Diazed-) rendszerű dugós biztosító. A leglényegesebb alkatrész szigetelőanyagból (porcelán) készült, az olvadószállat is magába foglaló cserélhető hengeres betétet (dugó).

1. sz. ábra

ul és felül az áram-hozzávezetést biztosító fémkupak zárja le. kettő között van kifeszítve az olvadószál. A fémalkatrészek eladása, hogy a betétfej felső fémkupakja és az aljzat egyik csatlakozó szorítója között fémes összeköttetést létesítenek. Az aljzat másik csatlakozása az aljzat üregének alján elhelyezett lesztócsavarhoz vezet. Ez rögzíti az aljzatba az illesztőgyűrűt, amelynek furatába illeszkedik a betét alsó fémcsapja. Az illesztőcsavar illy módon a betét és az aljzat másik érintkezését szolgálja, az illesztőgyűrű pedig a felcserélhetetlenséget biztosítja. Az illesztőgyűrű ürege és a betét alsó csapja ugyanis a névleges áramerősség fokozatainak megfelelően változó átmérőkkel készül. Árammely illesztőgyűrűbe csak fokozatának megfelelő, vagy ennél kisebb áramerősségű dugó csapja illeszthető, így nagyobb áramerősségre méretezett dugóval nem lehet érintkezést teremteni az illesztőcsavar és a dugó fémkupakja között. A nagyobb dugó csapja ugyanis nem megy bele az illesztőgyűrű hengeres furatába. Fontosabb tájékozódás érdekében az azonos áramerősségre méretezett dugó jelzőkombija és az illesztőgyűrű színjelzése azonos. A biztosítóaljzatok és a biztosítófejek öt nagyságban készülnek, ezekbe illeszthető biztosítóbetétek:

- I. és V jelű aljzatba: 2, 4, 6, 10, 15, 20 és 25 A-es betét;
- II. jelű aljzatba: 2, 4, 6, 10, 16, 20 és 25 A-es betét;
- III. jelű aljzatba: 35, 50 és 63 A-es betét;
- IV. jelű aljzatba: 80 és 100 A-es betét;
- V. jelű aljzatba: 125, 160 és 200 A-es betét.

E szabványos betétek 500 V névleges feszültségre készülnek. Az egyes biztosítóknál alkalmazott betű-, szín-, illetve számjelzés az 1. sz. táblázatban található, melyben az olvadóbetét DO és a késleltetett (tomha) olvadóbetét DOL jelzés alatt található.

Ha a hálózatban akkora zárlati áramok alakulhatnak ki, amelyekkorát a D-rendszerű olvadóbetét már nem képes külső károsodás nélkül megszakítani, nagy teljesítményű, NKI vagy NOL jelű fogantyús biztosítót kell alkalmazni.

A nagy teljesítményű fogantyús biztosító elsősorban ipari hálózatokban használatos, s miután az olvadóbetét kivétele kapcsolásterületen lehetséges, egyszerűen szakaszolásra is alkalmas. A biztosító két részből áll: aljzataból és betétből. Az aljzaton kettős U alakú rugós érintkezők találhatók, ezek közé megfelelő kezelőfogantyú segítségével kell benyomni az olvadóbetétet. Az olvadóbetét teste az NKI típusnál bakelit-henger, a NOL típusnál — nagyobb megszakítási teljesítmény elérése céljából — steatit-henger.

A biztosítóaljzat ötféle nagyságban készül, 60, 100, 200, 400 és 600A névleges áramerősségre, egysarkú kivitelben.

Biztosítóbetétek

NKI típusban 10—160A névleges áramerősségre,

NOL típusban 10—600A névleges áramerősségre,

NOGE típusban, germániumdiódák védelmére, igen gyors kioldással, 50, 100, 150 és 300A névleges áramerősségre,

Super NOL típusban, igen nagy megszakítási teljesítményű 10—600A névleges áramerősségre készülnek. Az olvadóbiztosítók szerelésekor — biztonságtechnikai okokból — feltétlenül ügyelni kell a következőkre:

D rendszerű biztosítóaljzat bekötésekor az áramot hozzá, feszültség alatt levő vezeték a biztosító talpérintkezőjéhez (illesztőcsavar), az elmenő, biztosítandó vezeték pedig a menetes hüvelyhez kell kötni.

Csak gyárilag készített betétet szabad használni, külső fémszállal áthidalt „megpatkolt” betétet a legszigorúbban tilos alkalmazni. Az ilyen betét megszünteti a biztosító védőhatását (tűlbiztosítás), tehát a biztosítandó berendezés védelem nélkül marad. Ugyancsak tilos a biztosítóaljzat sarkainak áthidalása! A megpatkolt betét vagy az áthidalt aljzat nemcsak tűzveszélye miatt, hanem érintésvédelmi szempontból is megengedhetetlen.

A kioldott biztosítót mindig új betéttel pótoljuk. Az új betét névleges áramerőssége feleljen meg a tervezett, korábban alkalmazott biztosító áramerősségének. Az új betét behelyezése előtt azonban keressük meg a hiba okát, javítsuk ki a hibát, s csak ezután helyezzük be az aljzatba az olvadóbetétet.

Kismegszakítók

Világítási hálózatokban olvadóbiztosító helyett 25A névleges áramerősségig igen jól bevált az önműködő kismegszakító, az ún. kisautomata.

A legismertebb kismegszakító-típus az S 12 I jelű, egysarkú kismegszakító, amely 2, 4, 6, 10, 15, 20 és 25 A névleges áramerősségre készül.

Az EB típusú kismegszakítók 15 és 40 A névleges áramerősségre készülnek.

Motorvédő kapcsolók

A túláramvédelem harmadik, az előzőktől teljesen eltérő eszköze a motorvédő kapcsoló, amely az erőátviteli, motoros hálózatok leggyakoribb túláramvédő készüléke.

Az erőátviteli hálózatok leggyakoribb hibaforrása a gépek túlterhelése, testzárlat, rövidzárlat, fázisszakadás. A már ismert tetett túláramvédelmi eszközök megfelelő védelmet nyújtanak zárlatok ellen. A motor tekercseit azonban már olyan túlterhelésből adódó áramok is tönkreteszik, amelyek egyáltalán nem, vagy csak túl későn működtetik a biztosítót. Ezért a motorok elé olyan túláramvédelmi eszköz szükséges, amely zárlatok alkalmával igen rövid idő alatt működik, tartós túlterhelés esetén a túláram nagyságától függően hosszabb vagy rövidebb, de a motorra nézve nem veszélyes idő alatt lekapcsolja a motort, viszont a motorra nézve nem káros, rövid ideig tartó (indítási) túláramok esetén nem kapcsolja le a hálózatról. (Folytatjuk)

1. sz. táblázat

Egységjelzés	Áramerősség, A		Szín	Feszültség V
	DO	DOL		
VD	2	-	rózsás	500
	4	4	barna	
	6	6	zöld	
	10	10	vörös	
	15	15	szürke	
	20	20	kék	
25	25	sárga		
D II	2	-	rózsás	500
	4	4	barna	
	6	6	zöld	
	10	10	vörös	
	16	16	szürke	
	20	20	kék	
25	25	sárga		
D III	35	35	fekete	500
	50	50	fehér	
	63	63	rézvörös	
D IV	80	80	ezüst	500
	100	100	vörös	
D V	125	125	sárga	500
	160	160	réz	
	200	200	kék	

D rendszerű biztosítóbetétek áramerősség-színjelzése

2. sz. táblázat

Típus	Értékhatarok, A
MO 27	0,45...0,8; 0,7...1,3; 1,2...2,1; 2...3; 6,3...5,4; 5...9; 8,4...15; 14...25
MO 62	14...25; 22...40; 36...64
MO 202	40...70; 70...100; 100...150
MO 352	160...240; 200...300
MO 602	240...360; 320...480
MCO 42	1,2...2,2; 2,1...3,7; 3,5...6,2; 5,4...9,5; 9...16; 15...26; 24...42
MCO 122	24...42; 38...70; 62...110
MCO 252	70...120; 120...170
MIO 27	0,45...0,8; 0,7...1,3; 1,2...2,1; 2...3,6; 3...5,4; 5...9; 8,4...15; 14...25
MIO 62	14...25; 22...40; 36...64
MIO 202	40...70; 70...100

MO motorvédők túláramkioldóinak beállítási határai

Az ergonómia és a technikai esztétika néhány problémájáról

A címben említett két tudományág közül – rövid kifejtésben – az ergonómia azt vizsgálja, mennyiben alkalmazhatók a munkafeltételek az ember fizikai és pszichikai adottságaihoz, vagyis hogyan lehet minimális fizikai és pszichikai erő-kifejtéssel elérni a munka magas hatékonyságát. A technikai esztétika pedig a különféle munkaeszközök forma- és szín-megoldásaival foglalkozik abból a célból, hogy tegyék lehetővé ezen eszközök legkényelmesebb használatát, azok maximális hatásfokát.

A Pozsarnoje gyelo februári számában arról írt cikket M. Bezborodko professzor és N. Bubir docens, hogy a két tudományág vívmányait feltétlenül alkalmazni kell a tűzoltóság tevékenységében, hiszen mint bevezetőben rámutatnak, egy bonyolult tűz oltásakor nagy fizikai és pszichikai feszültséget kell kiállnia az egyeségek személyi állományának.

Az ergonómia egyik problémája a munkahigiéna. A higiéniai követelmények megtartása mind a kárelhárításban, mind a taktikai foglalkozásokon különösen fontos a személyi állomány számára. Pontosán meg kell határozni tehát az olyan mutatókat, mint a test melegedésének és lehűlésének szintje, valamint a magas hőmérsékletű vagy füsttel elárasztott környezetben való tartózkodás megengedhető ideje.

E célból – mint írják – a tűzoltásvezetőknek egyrészt ismerniük kell ezeket a mutatókat, másrészt rendelkezniük kell olyan hordozható műszerekkel, amelyekkel a bonyolultabb harc feladatok meghatározása előtt értékelhetik is ezeket a mutatókat. Mint rámutatnak, ez az értékelés jelenleg intuitív módon történik, aminek különféle egészségügyi ártalmak lehetnek a következményei.

Leszögezhető, hogy a tűzoltók kárelhárító tevékenységének összes higiéniai mutatói a megengedhető szintek határain vannak, s mint a pszichológusok mondják, e harci feladatok igen erős, ún. munkastresszt okoznak. Valóban, a tűznél tevékenykedő ember szervezetére egész sor ártalmas tényező hat egyidejű-

leg: a magas hő és a környezet nedvessége, az erős sugárzás, nemritkán a láng közvetlen közelsége, a levegő szennyezettsége az égéstermektektől stb.

Ugyanakkor – mint rámutatnak – jelenleg még nincsenek adatok e tényezők együttes hatásáról a tűzoltókra, s ezért egyik vagy másik tényező külön hatásának alkalmazása a tűzoltók munkafeltételeire veszélyes lehetne. Így például a szerzők felvetik, hogy a szakirodalmi adatok szerint egy ember tíz percen át tartózkodhat 70 °C hőmérsékletű és 70–75%-os légnedvességű helyiségben. Az említettekől viszont – mint hangsúlyoztatják – az következik, hogy ilyen magas hőmérséklet nem lehet alapja a kapcsolatos higiéniai feltételek szabályozásának.

Ebből következik, hogy célszerű a tűzeknél meg a foglalkozásokon speciális kísérleteket végezni, hogy a tűzoltók szervezetének orvos-biológiai és pszichológiai mutatóiról objektív adatok álljanak rendelkezésre. Az így szerzett adatok lehetővé teszik a tűzoltószervevényekkel, -öltözettel, -felszereléssel és a személyi állomány védelmi eszközeivel szemben támasztott követelmények tudományos megalapozását.

Az antropometrikus problémák – mint folytatják – azzal kapcsolatosak, hogy meg kell határozni: a különféle tűzoltószervevények és a tűzoltótechnika irányító eszközei mennyiben

felelnek meg a tipikus emberi test és részei méreteinek. Ehhez figyelembe kell venni a dolgozó azon ésszerű helyzetét is, amelylyel a leghatékonyabb munka és az emberi test legkisebb elfáradása érhető el.

A továbbiakban jó néhány konkrét példával támasztják alá azt a megállapításukat, hogy jóllehet e követelmények egész sorát kielégítik a különféle tűzoltószerek és -felszerelések szerkesztésében és gyártásában, még távolról sem tettek meg mindent ennek érdekében. Akad például olyan elhelyezésű tömlősor, amely megnehezíti a szivattyú karbantartását, továbbá veszélyesek lehetnek egyes típusú gépjárművek magas felépítési, és nem tartják szerencsésnek a falusi települések számára gyártott egyik gépjárműfecskeendő pótkerekének közvetlenül a vezető háta mögé való elhelyezését sem.

A cikk további része a kapcsolatos fiziológiai problémákat vizsgálja. Ennek keretében szükségesnek tartják értékelni: mennyiben felelnek meg a tűzoltófelszerelések és irányítóeszközök az ember fizikai képességeinek (erő, gyorsaság, látás, hallás stb.). Ez azt jelenti, hogy a tűzoltónak egészsége károsodása nélkül és anélkül kell kezelnie az említett technikai eszközöket, hogy túlságosan kifáradna.

Ezzel összefüggésben is több konkrét példát említenek bizonyos fogyatékosokról, így például olyan háromtagú kihü-

zósletráról, amelynek a sú egyenlőtlenül oszlik meg a szlításakor, és felvetik, hogy mininc szabványos szerkezet tömlők tűz után történő tisztására.

Ugyancsak igen fontos tartják a különféle pszichikai problémák helyes megoldását, amelyek közül legfontosabb a megfelelő optikai és akuszkai információk küszöb biztosítása.

Szintén igen lényeges tűzoltásvezető, továbbá a vezető- és a háttérzolgálat számára a tűzoltó-gépjárművek szokatlan megkülönböztetése, lamint – a főként bonyolult tpen – a személyi állomány t jainak figyelemmel kísérése füsttel borított helyiségekt Mint említik, kísérleti úton m állapították, hogy a viló festékek alkalmazása a gép művek borításának vagy a mélyi állomány öltözetének felszerelésének egyes rész 4–5-szörösére növeli megkü böztetésük lehetőségét a s ben.

Ami a technikai esztétikát leti, a szerzők hangsúlyozz hogy a tűzoltóság techn eszközeinek mindenekelőtt kell felelniük a szerkesztés u kodó művészeti tendenciájá s mint említik, még nem k az olyan technikai felszer amely nem felel meg a b nikai esztétika követelmér nek.

Hangsúlyoztatják, hogy a fel relések, szerelőruhák és tűz szerelvények, valamint a t delmi automatikák formáji kivitelének és színmegoldás egyértelműen és meggyő tanúsítaniuk kell rendelkez ket, könnyűvé szükséges t a velük való munkát, s egyidejűleg ki kell elégíte az esztétikai követelmény hogy ne csak praktikusul megbízhatók, hanem lehet szerint szépek is legyenek

Végül rámutatnak, hogy l volna szabványokat kidolgo a kapcsolatos követelménye a tűzoltótechnikaiban való nyesítésére, és a tűzoltóság tatási intézményeiben – ha pán röviden is – oktatni lena az ergonómiát me technikai esztétikát, ahogya számos más főiskolán és t nikumban már megvalósul

A Karakum sivatagáról régen tevékaraván-útvonalaként beszéltek. Ma Türkmenistán ez a része is fontos területe a kommunizmus építésének. A csatornaépítések eredményeként kertek és gyapotmezők létesültek itt. Képviselet az egyik gyapotgyűjtő állomás önkéntes tűzoltói gyakorlatának gázai és vízzel oltó gépjárműfecskeendőjükkel

Az általános rekonstrukciót követően megnyílt a kijevi tűzoltó-technikai kiállítás. Első látogatói a belügyi szervek vezető munkatársai számára rendezett össz-szövetségi tanácskozás résztvevői voltak. A vendégeknek nagyon tetsettek a szép tárlati, a nagyszámú működő mellett a tűzoltóság magas fokú felkészültségét, valamint a mindennapi életben meg a természetben szükséges tűzvédelmi rendszabályokat szemléltető eszközök. Minden teremben távolból irányítható film- és diavetítők helyeztek el. Igen szemléletesek a tűz-ésszelő, jelző- és oltó automatikák is. A kiállított anyag a látogatók összetételétől függően gyorsan változtatható. A kiállításon technikai információk kabinet is működik. A látogatók, köztük mérnökök, technikusok, tervizok részére nagyszámú szakirodalom és egyebek között kétezernél több mikrofilm áll rendelkezésre.

NYOLCÉVES ÉLETMENTŐ.

Jiri Lom nyolcéves tanuló önfeláldozó hősiességgel mentette meg három kisgyermek életét a tűzhaláltól Ceské Budejovicében. A kisgyermekek édesanyja, amikor vásárolni ment, nem zárta el a gyufát. Az égő lakásra először Jiri Lom figyelt fel, felmászott az ablakpárkányra, és egyenként kimentette a három gyereket, majd riasztotta a tűzoltókat.

A kis életmentő értékes tárgyjutalmakat meg egy lengyelországi üdülésre joga-

NÉHÁNY SORBAN

sító beutalót kapott. iskolájának igazgatója pedig nyilvános dicséretben részesítette.

TOZ A NEW YORK-I KENNEDY REPÜLTÉREN.

Bomba robban az ALITALIA légitársaság itteni várótermében, majd tűz keletkezett, amit azután a tűzoltóknak sikerült gyorsan eloltaniuk. Szerencsére nem tört ki pánik, de két repülőtéren alkalmazott megsérült, és

a terem üvegfalai szétrepedtek.

TOKIOBAN AZ EGYIK

filmstúdióban túlságosan élethűen vettek fel egy erdő-tűzjelenetet. A füst-előállító berendezés túlterhelése miatt iz- zásig hevült tetőszerkezet ugyanis szinte pillanatok alatt lángba borult. Riasztották a tűzoltóságot, de a legnagyobb erőfeszítések árán sem akadályozhatta meg az épület porrá égését.

TRAGÉDIA MEXIKÓBAN.

Az ország délkeleti részében lévő Villahermosa közelében a híd korlátját áttörve a folyóba zuhant egy autóbusz. A szerencsétlenség következtében harmincnyolc ember vesztette életét. A mentési munkálatokhoz riasztott tűzoltóegységek igen gyorsan a helyszínre érkeztek. A tragédia, mint megállapították, azért következett be, mert a busz vezetője előzőleg egész éjszaka vezetett, és elaludt a volán mellett.

„A tűz frontjának harcosai” — ez volt az elnevezése annak a rendezvénynek, amelyet a szovjet belügyminisztérium klubjában rendeztek. Az eseményen F. Obuhov vezérőrnagy, az országos főparancsnokság vezetője elnökölt, és felszólalt Sz. Posztyevoj, a Szovjetunió hőse, I. Sziikin veterán tűzoltó, F. Vegyenjapin fiatal tiszt, valamint V. Kipko, az alkalmazott tűzoltóspart nemzetközi osztályú mestere. Érdekesek voltak a tűzoltóság ifjú segítőinek felszólalásai is.

Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszélyei

A töltéssűrűség fogalmának ismeretében térjünk vissza kis időre a térerősségre. Az eddigiek alapján belátható, hogy egy villamos tér erősségét az adott felületen eloszló töltések száma (δ) erőteljesen befolyásolja. Ugyanakkor a felületet körülvevő anyag tulajdonságai is hatással vannak a térerő kialakulására.

Ha a környező teret vákuumnak tekintjük, akkor

$$E = \frac{\rho}{\epsilon_0}$$

ahol: ϵ_0 = arányossági tényező, a vákuum dielektromos állandója. Értéke:

$$\epsilon_0 = 8,86 \cdot 10^{-12} \text{ As/Vm.}$$

Ha most a környező teret valamilyen anyag (levegő, csillám stb.) tölti ki, akkor a térerősség módosul a kitöltő anyagtól függően. Így:

$$E = \frac{\sigma}{\epsilon_0 \cdot \epsilon_r}$$

ahol: ϵ_r = dimenzió nélküli arányossági tényező, az adott anyag relatív dielektromos állandója.

A felületi töltéssűrűséget azonban nem növelhetjük tetszés szerinti értékre, mivel ennek határt szab a felületet körbevevő anyag (tér) villamos szilárdsága. Ugyanis a felületi töltéssűrűség növelésével nő a villamos térerősség is, aminek hatására az erőterben levő anyag (dielektrikum) elveszti szigetelő tulajdonságát, átütés következik be, vezetővé válik, s a töltés elvezetődik. A gyakorlatban a levegő — mint dielektrikum — esetében az átütés $E = 3 \cdot 10^6$ [V/m] térerőn következik be.

Villamos megosztás (influenca)

Egy vezető anyagra (testre) a villamos erőterbe helyezve, a tér erőhatás gyakorol. Ennek az lesz a következménye, hogy a szabadon mozgó elektronok a tér irányával ellentétes irányban kényszerülnek elmozdulni. Így az eredetileg semleges villamos állapot felbomlik. Ugyanis a test két ellentétes felületén ilyenformán különmemű töltések halmozódnak fel.

Ha a villamos erőteréből kiemeljük a testet, akkor — a kényszerítő erő hatásának megszűnése miatt — az előbbieknél során kialakult töltéskülönülés megszűnik. Az elektronok ismét — statisztikusan — szétszóródnak, s a test újból villamosan semlegessé válik.

Amennyiben — valamilyen módon — még a villamos térben sikerül a testet kettéválasztani, vagy valamelyik előjelű töltést elvezetni, akkor a térből kiemelt test megtartja a töltését. Ezt a jelenséget nevezzük töltésmegosztásnak, influenciának.

Polarizáció

A villamos erőterbe helyezünk el szigetelőanyagot. Ez esetben ugyancsak jelentkeznek a töltésmegosztáshoz hasonló folyamat. Itt azonban — szigetelő lévén — nem találkoznak szabad elektronokkal, nem következhet be szétválás. Ehelyett az történik, hogy a villamosan semleges atom, molekula az erőter irányába torzul, „polarizálódnak”, azaz: dipólussá válnak. Az eredetileg is dipólus elrendezésű anyagok pedig az erőter irányába állnak be.

A polarizáció tehát nem jelent a valóságban is szétválászató töltéskülönülést, így a külső tér megszűnése után visszaáll az eredeti állapot. A visszaállítás csak bizonyos idő alatt, bizonyos sebességgel következhet be.

Ezt a visszaállási sebességet a relaxációs idővel jellemezzük. Ez az az idő, mely alatt a külső villamos erőter megszűnte után a polarizáció értékének $\frac{1}{e}$ -ed részére csökken.

Megjegyzés: e = a természetes alapú logaritmus alapja. Értéke 2,718... Ezt érdemes megjegyezni, mivel a töltéskiegyenlítődés illetve a feszültség megszűnése általában exponenciális időfüggvényt követ. Pl. ha a feltöltött testen levő töltés nagysága Q_0 , akkor az alábbi összefüggés áll fenn:

$$Q_t = Q_0 \cdot e^{-\frac{t}{\tau}}$$

ahol: Q_t = a t időpillanatban mérhető töltésmennyiség, τ = a folyamat időállandója, illetve relaxációs ideje. Egyébként τ = Rsz · C összefüggés alapján kiszámítható. Itt az Rsz szorul némiképp magyarázatra. Rsz ellenállás jellegű tényező, amely a test felületi és térfogati ellenállásainak elrendeződésétől függ és azok eredője (szivárgási ellenállásnak is nevezik).

Gyakorlatban a töltéselrendeződés (kiegyenlítődés) 5 · τ idő alatt befejeződik.

Az időállandó (relaxációs idő) ismerete az elektrosztatikus veszély megítélés szempontjából rendkívül fontos, mivel értéke a másodperc tört-része és a több napos idő közt változhat. Meg kell jegyezni, hogy a gyakorlatban mérés-technikai szempontból inkább a felezési időt alkalmazzák. Ez az az idő, amely alatt a kezdeti töltésmennyiség éppen felére csökken.

Még egy fogalmat célszerű tisztázni. Az elektrosztatikus feltöltődés során a testeket úgy tekintjük, mint valamiféle kondenzátort (kapacitás). Ha tehát egy anyag feltöltődik, akkor ez úgy fogható fel, mintha a kondenzátor töltődne, s ennek feszültsége nőne. Ez a feszültség ugyancsak meghatározható:

$$U_t = U_0 \left(1 - e^{-\frac{t}{\tau}} \right)$$

ahol: U_t = a pillanatnyi feszültség értéke.

U_0 = a töltőfeszültség (állandó nagyságának feltételezve).

Az elektrosztatikus feltöltés során azonban inkább a töltési áram lehet állandónak tekinteni, s így

$$U_t = \frac{Q}{C} = \frac{I_t \cdot t}{C} \text{ összefüggést használjuk. (5)}$$

ahol I_t = a töltőáram; t = a töltés pillanatnyi ideje.

A töltődés során — vele egyidőben — azonban a szivárgási ellenállás kisülési is történik. Ezért a töltés csak akkor képes felhalmozni a testre az I_t értéke nagyobb, mint az elfolyó szivárgási áram (I_{sz}). Az elektrosztatikus feltöltődés elleni védekezésben ezért épp az a legfontosabb, hogy csökkentjük a szivárgási ellenállást, vagy ami ugyanaz: növeljük a szivárgó áramot. Tudnillik ezzel éppen a feltöltődést akadályozzuk meg.

A feltöltődés során — mint azt már említettem — növekszik a kondenzátor feszültsége is. Ha ez a feszültség túléli a levegő átütési feszültségét — amely egy adott helyi elrendezés esetén érvényes — akkor átütés azaz szikrakisülés következik be.

A villamos tér energiatartalma

Az elektrosztatikus feltöltődés eredményeként minden esetben villamosenergia halmozódik fel a villamos térben. Ez energia számítható. Ha egy test kapacitását és a feltöltés határára keletkező feszültségét ismerjük, akkor az energia értéke:

$$W = \frac{1}{2} \cdot U^2 \cdot C [W_s] \text{ módon számítható. (6)}$$

Szigetelőanyagok esetében — a felületi feltöltődés során — elég nehézkes meghatározni a kapacitás fogalmát, s így inkább a mérés-technikailag könnyebben meghatározható („kimerhető” térerősségből indulnak ki. A számítási eljárás levezetése nélkül közöljük az összefüggést:

$$W = \frac{1}{2} \cdot \sigma \cdot E \cdot A \cdot l [W_s] \quad (7)$$

ahol: A = felület nagysága; l = távolság, hosszúság.

Könnyen belátható, hogy ez gyakorlatiasabb számítási, illetve mérési eljárás, mivel az energiatartam a mért térerősségből és felületi töltéssűrűségből meghatározható.

Használatos — célszerűen — még az energiasűrűség fogalma is. Ha a villamos tér egységnyi térfogatában vizsgáljuk meg ott található energiamegnyiséget, akkor jutunk az előbbi formulához.

$$W = \frac{1}{2} \cdot \sigma \cdot E$$

Felületi ellenállás

A szigetelőanyagoknál a töltés elvezetése gyakran a felületen történik, s így ezeknek fontos jellemzője a felületi ellenállás. Ezt úgy definiálhatjuk, hogy egy próbatestet azonos oldalán a felületre helyezünk 2 elektródát. Ezekre feszültséget bocsátva mérjük ezen feszültség hatására a — túlnyomórészt — felületre folyó áramot. Ezek után az ellenállásérték Ohm-törvénye alapján

$$R_A = \frac{U}{I} \text{ ahol } R_A = \text{felületi ellenállás. (8) Mértékegysége: } \Omega.$$

Kritikus térerősség

A térerősségnek azt az értékét, ahol az átütés bekövetkezik, kritikus térerősségnek nevezzük.

Megjegyzés: Ha növeljük a villamos térerősséget, akkor az történik, hogy a kapacitásrendszer szigetelését biztosító levegő, gáz molekulái kitárolódnak. Ugyanis azok bászétköznak az erőter hatására felgyorult elektronokkal, ionokkal, s így maguk is ionokká válnak. Ha ez a folyamat eléri egy bizonyos értéket, akkor lavinászerűvé válik, s ennek hatására ugrászerűen lecsökken a szigetelőréteg ellenállása, — tehát a szóvaln vezetékvé válik — aminek hatására bekövetkezik a töltéskiegyenlítődési folyamat. Ez maga a villamos kisülés jelensége.

A kritikus térerősség értékét sok minden befolyásolja. A szigetelő közeg (anyag) jellemzői, az elrendezés geometriai mérete, jellemzői, az elektródák anyaga, alakja stb.

III. A villamos kisülések gyújtóhatása

Mint azt a cikksorozat bevezetőjében is említettem, a statikus erőter — illetve a kisülés jelensége — az ember számára ke-

lyan hatású, közvéltetve balesetet okozhat, zavaró a technológiai lyamatokban. Habár ezen hatása sem elhanyagolható, a tulaj-
nképpen veszélyt mégis a gyúlékony anyagokon át kisülő sta-
tus töltések okozta tűz- és robbanás jelenti. Az éghető gázokat,
izőket, folyadékokat, porokat előállító, feldolgozó, raktározó
arágak vagy létesítmények esetében ez konkrét probléma.

Hogy realisan fel lehessen mérni az ipari tűz- és robbanás-
s, hogy ezeket a veszélyes anyagokat különféle szempontok szent
osztályozzák, csoportosítsák. Az óvintézkedéseket pedig a ve-
ély mértékének megfelelően alakítsák ki.

Az anyagok — statikus szikrakísülés veszélye szempontjából
rtendő — osztályozása a legtöbb országban most van kialakuló-
an. (Nálunk is most foglalkozik vele a készülő MSZ.) A statikus
sülés okozta veszély azonban kétségtelenül mindenütt fennáll,
ol az anyagra megállapított bizonyos minimális gyulladási
ergia — vagy annál nagyobb — kialakulhat.

Minimális gyulladási energia

A villamos kisülés — mint ismeretes — hőfejlődéssel jár, s
közben igen magas hőmérséklet alakulhat ki. Ez a hők esetleg
ppen elegendő a gyúlékony anyag meggyújtásához. A különféle
yúlékony anyagok különbözőképpen viselkednek a szikrák gyű-
jhatásával szemben. Ezért nem közömbös, hogy valamiképpen
eghatározzuk azt a minimális energianagyságot, ami még éppen
legendő lesz az illető anyag begyújtásához. Ezt az energiát ne-
zzük minimális gyulladási energiának.

Megjegyzés: A villamos szikrákat legmegbízhatóbban villamos áramkő-
kkel lehet előállítani, illetve tanulmányozni, s így a minimális gyulla-
ási energia pontos definíciója is ebből következik: Minimális gyulladási
nergianak nevezzük azt a kondenzátor kísülésével keletkező legkisebb
illamos energiát, amely még éppen meggyújtja a 760 Torr kezdeti nyo-
ású 20°C hőmérsékletű leggyúlékonyabb gáz-levegő elegyet. Ezt a
minimumot a kisütő áramkör összes villamos paramétereinek, geometriai
llemzőinek változtatásával kell meghatározni.

A különféle kísérletek során megállapították, hogy létezik
yan elektrodátávolság, amelynél kisebb távolságon belül a gyul-
adási energia függ az elektróda alakjától, míg annál nagyobb
távolság esetén nem. Ezt kritikus távolságnak vagy lángkilo-
tási távolságnak nevezik, mivel megállapították, hogy — elég nagy
tméretű párhuzamos elektródák közt — ennél kisebb távolságon
elül a szikráknak nincs gyújtóhatása, illetve annál nagyobb ene-
ia kell, minél kisebb a szikráköz.

A szikrával történő gyújtás kísérleti úton történő tanulmányo-
ását a 40-es években végezték el, s igen nagy jelentősége volt,
mivel ezzel nagymértékben hozzájárultak az égés és robbanás
lméletének kimunkálásához.

Hogy is alakul ki a villamos szikra gyújtóhatása? A villamos
zikra — a gyors kisüléskor — azonnal létrehoz egy olyan kis
áztérfogatot, melynek belsejében igen magas a hőmérséklet. Ez
hőmérséklet a szikra térfogatában — a sugárirányban kifelé —
yorsan csökken. Ennek oka, hogy a hő — a hőterjedés törvénye
lapján — a hidegebb környezetbe áramlik. Így a szikrával köz-
etlenül érintkező réteg hőmérséklete emelkedik, égéshullám ke-
zkezik, ami csaknem szimmetrikusan terjed kifelé. Hogy ez az
géhullám stationáriussá válik-e, az attól függ, hogy mekkorává
ó az égési térfogat addigra, amire az induláskor keletkező hő-
érséklet lecsökken a normál lánghőmérséklet értékére.

Megjegyzés: Ezek szerint a folyamatos hullám kialakulásához az szük-
éges, hogy ekkora a láng legalább olyan méretű legyen, hogy a már
létező belső mag és a külső anyag között az égés során a — stationárius
géhullámnak — megfelelő hőmérsékletű gradiens alakuljon ki. Ha a gra-
dens túlságosan meredek, azaz a láng mérete túl kicsi, akkor a megin-
ult kémiai reakció során keletkező hő kisebb, mint a felületi hőveszté-
ég. Így az eredeti szikratérfogat körül egy kis mennyiségű anyag elég
gyan, de ez tovább nem terjed, s kiálszik az égés. Tehát levonható a
onklúzió: a szikragyújtáshoz legalább egy minimális nagyságú gyújtási
nergia szükséges, mert csak így alakulhat ki a minimális — de megfelelő
-méretű láng.

Irodalmi adatok szerint a szénhidrogének és származékaik
minimális gyulladási energiáj 0,2 mWs nagyságrendűek, a kettős
agy hármass kötésű telítetlen szénhidrogéneké 0,02 mWs-ig csök-
enhet, a hidrogéné pedig 0,019 mWs. A por-levegő keveréké ál-
alában 10—100 mWs közötti.

Az előzők alapján általában igen fontos fogalom a minimális
yulladási energia, és így érthető, hogy sokat foglalkoztak annak
neghatározásával. A számszerű adatok meghatározását célzó első
kísérletek során azonban nyilvánvalóvá vált, hogy ezen energia-
rték meghatározása rendkívül függ a meghatározás körülmé-
yeitől.

Azt már a kezdettől fogva tudták, hogy ez az energia a kisü-
ét létrehozó áramkör paramétereitől függ. Tehát bizonyos, hogy
ez az energia önmagában nem lehet mértékadó a gyújtóképesség
ellemzésére.

Ugyanis — és ez kísérleti úton igazolt tény — ha veszünk egy

kondenzátorrendszert, s azt a minimális gyulladási energiánál
nagyobb energiával töltjük fel, akkor csupán a kisütő áramkör
villamos paramétereinek változtatásával elérhető, hogy az ener-
gia 100%-os gyújtást adjon, de az is, hogy gyújtás egyáltalán ne
következzék be.

Ez azzal magyarázható, hogy az első esetben az időegység
alatt felszabaduló energia lényegesen nagyobb volt mint a má-
sodikban.

A minimális gyújtási energia definíciójának nagy hátránya,
hogy azt a laboratóriumokban kondenzátorkisülésből adódó szik-
rával modellezzik, míg a valóságban a többnyire szigetelőanyag-
kon felhalmozódó töltések ún. pamatos kisütése a fő veszélyforrás.
Arra vonatkozóan viszont még kevés adat van, hogy e két típusú
szikra energiakvantuma és gyújtóképessége hogyan viszonyul
egymáshoz.

Szikraérzékenység

Mostanában egyre több olyan közlemény jelenik meg, amely
a szikra gyújtóképességeinek egyéb jellemzőktől való függését
vizsgálja. Leonard-Carhart szerint a gyújtóképesség jellemzésére
csak jobb híján lehet alkalmazni a minimális gyulladási energiát.
Célszerűbb lenne, ha azt a minimális energiát adnák meg, ame-
lyet egy meghatározott időn belül kell közölni a gyulladáshoz.

Tucker szerint a gyújtás nemcsak a közölt energia nagyságá-
tól, hanem annak közlési sebességétől is függ. E vizsgálódások
hatására definiálták a szikraérzékenység fogalmát. Ez a kisülés
minimális időtartama és az ehhez tartozó legkisebb áramerősség
együttes meghatározásán alapszik.

Megjegyzés: A szikraérzékenységet az alábbi módon definiáljuk:

$$W = \int_{t=0}^{t=tg} i^2 \cdot R \cdot dt [Ws] \quad (9)$$

ahol: t_g = a gyújtás bekövetkezéséhez szükséges minimális idő; i = a pillanatnyi kisülési áram; R = a szikráköz ellenállása.

Ennek a jellemzőnek a meghatározása bizonyára bonyolultabb
és nagyobb felkészültséget is igényel, de előnye, hogy így lehető-
ség nyílik a statikus töltés különféle kisülési formái gyújtóképes-
ségének összehasonlítására, és ennek alapján már realissá válik a
veszély nagyságának felmérése.

Méréstechnikailag is jól érzékelhetőek a gyakorlatban kiala-
kuló pamatkisülések, mert azok oszcilloszkópos követésével már
egyértelműen megállapíthatók azok a kritériumok, amelyek a
szigetelőanyagok esetén bekövetkező gyújtóképes kisülésekre
mérvadóak.

Ezeknek megfelelően a készülő magyar szabványjavaslat
(MSZ 18 040/3.) szikraérzékenységi osztályokat állapított meg.
A szikraérzékenység mértékét a minimális gyulladási energia
adja. Nyilvánvalóan más és más intézkedést kell tenni, ha egy
anyag rendkívül szikraérzékeny, és megint mást, ha kis szikra-
érzékenységű. Ezeket az alábbi táblázatban foglalhatjuk össze:

Szikraérzékenységi osztályok	Jelölése	Min. gyüll. energia (mWs)
Rendkívül nagy szikraérzékenység	RSz	0,1 alatt
Nagy szikraérzékenység	NSz	0,1—4
Átlagos szikraérzékenység	ASz	4—20
Kis szikraérzékenység	KSz	20 felett
Néhány példát soroljunk fel az egyes osztályokra vonatkozóan: (1)		
RSz:	Acetilén	0,019 (mWs)
	Hidrogén	0,019 (mWs)
	Etilénnoxid	0,06 (mWs)
NSz:	Benzol	0,20 (mWs)
	Etán	0,25 (mWs)
	Propán	0,26 (mWs)
ASz:	Fűrészpor	20,00 (mWs)
KSz:	Polietilén	80,00 (mWs)
	Műgumi	30,00 (mWs)

(1) Megjegyzés: A minimális gyulladási energiára vonatkozó értékeket a CsN 34 1380 alapján állítottam össze.

(Folytatjuk)
Dunaj Gyula t. fhdgy.
okl. villamosmérnök

LAPSZEMLE

Megyei és üzemi lapokból röviden

Elegant

A MÁJUS 1 RUHAGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

A Május 1 Ruhagyár dolgozóinak lapja írja: „Mindig érdeke a dolgozóknak, hogy a munkájuk által megtermelt javakat, értékeket, tulajdonukat megvédjék a tűz pusztításától. A tűz kimondhatatlanul sok anyagi kárt, pusztítást okoz, sőt sok esetben életveszéllyel jár, vagy emberéletet követel.

Akik az eddigi munkánk által megtermelt javainkat, értékeinket meg gondolatlanul egy égő gyufával, eldobott égő cigarettával, egyéb nyílt láng használatával veszélyeztetik, azokat hanyagságukra mindig figyelmeztessük. Ilyen dolgozók a vállalatunknál is vannak, hiszen 1973-ban a tűzvédelmi hatóság hat személy ellen indított szabálysértési eljárást. Ezek a dolgozók részben a tűzrendészeti utasításokat nem tartották be, részben pedig tiltott helyen dohányoztak. Büntetésük 250–300 forintig terjedt.

A tűzrendészeti előírások betartása nagy, de a kötelességen túl szép feladat is, ezért lépünk fel a tűzrendészeti szabályok ellen vétők és a tűz pusztítása ellen.”

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

AZ MSZMP MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

„Pusztáegresen sok tennivaló gondjával küzd a községi tanács. A falu tűzoltószertára az évek során olyan állapotba jutott, hogy felújítása nem gazdaságos, 70 ezer forint állami támogatást kaptak az új szertár építésére. A tervrajzokért sem kellett fizetni: *Iffy Molnár János* technikus, pusztáegresi lakos, a sörbogarédi TEVÁLL dolgozója társadalmi munkában készítette el.”

Kábel

A MAGYAR KÁBEL MŰVEK DOLGOZÓINAK LAPJA

A Magyar Kábel Művek dolgozóinak lapja írja:

„Ez évben első ízben – a vonatkozó rendelkezések megfelelően – összevont biztonságtechnikai – tűzrendészeti szakvizsgát tartottak a szegedi gyárban. A kiadott vizsgaanyag jobb elsajátítása, valamint a felkészülés segítése érdekében, háromszor nyolcórás előkészítő tanfolyamot rendeztek.”

Az üzemi lap beszámol arról is, hogy a 179 vizsgáló közül átlagosan felüli felkészültségéért 9 dolgozó igazgatói dicséretben részesült.

16 TŰZVEDELEM

MEZŐGÉP

A Műszaki Munkaadókat Cégkár Pártbizottságának lapja

„Garamvölgyi György vállalati tűzoltó fő-törzsrörmester, mosoni gyárunk tmk-műhelyének dolgozója 1950-ben kezdte tűzoltói tevékenységét.

Volt motorkezelő, rajparancsnok, tagja volt a gyár tűzoltó-felszerelési karbantartó brigádnak, ezenkívül mint munkásvédelmi aktív is kiemelkedő munkát végzett. Munkáját mindig a teljességre való törekvés, segítségnyújtás, a feladatok maradéktalan végrehajtása jellemezte. Gyárunkban a tűzvédelem terén eddig elért fejlődésnek egyik fő részese.

Következetességéért munkatársai is, tűzoltótársai is tisztelték, becsülték. Többször részesült dicséretben és pénzjutalomban.

Társadalmi munkája elismeréséül – és egyben nyugdíjazása alkalmából – a vezérigazgató elvtárs 2000 Ft pénzjutalomban részesítette, és emléklapot adott részére.

VILÁG PROLETÁRIÁLIS EGYESÜLTETKEI

TIMFÖLD és Alumínium

Az Ajkai Timföldgyár és Alumíniumkohó Üzem Pártbizottságának lapja

„A tűz megelőzésére nagy gondot kell fordítani a létesítménytervezés, -építés és -üzemelés időszakában, amely nem kis feladatot jelent a szervezetek részére. Természetesen nem elégséges a tűz elleni védelmet a megelőzésre alapozni, hanem a vállalati tűzoltóság korszerűsítését, fejlesztését is elsődendő fel-

VERSENYSZERELÉS. Május 31-én immár ötödik alkalommal rendezték meg a budapesti kerületi nagyvállalatok tűzoltórajainak vetélkedőjét a 800 l/p-es kismotorfecskendő-szereken. A Budapesti Csokoládégyár által 1969-ben alapított vándorsereg sorsa ezúttal végül nyesen eldőlt, mert a Budapesti Hűségi Vállalat versenyraja 1972–74-ben háromszor egy után győzött. A második helyen a Fegyver- és Gázkészülékek Gyára végzett, harmadik a Budapesti Vegyiművek Kén utcai gyáregysége lett. A képen: a győztes raj, középen Szepes Mihály, a vállalat tűzvédelmi előadója.

adatnak kell tekinteni. Vállalatunknál ennek érdekében beszerzés alatt van egy gépkocsi a tűzoltóság részére, amelyet korszerű tűzoltó felszereléssel látunk el, valamint folyamatban van egy új tűzoltószertár kialakítása is.”

VILÁG PROLETÁRIÁLIS EGYESÜLTETKEI

VAS NÉPE

AZ MSZMP VAS MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A VAS MEGYEI TANÁCS LAPJA

Fennállásának negyedszázados évfordulóját ünnepelte a Vas megyei VASÉP Vállalat tüzoltóság. A jubileumi évforduló alkalmából állítást rendeztek, amelynek egyik igen becses darabjáról írja a Vas Népe megyei lap:

„A rendkívül tartalmas, nyugodtan mondhatjuk, muzeális értékű kiállítás egyik legizgalmasabb darabja egy 1919. augusztus 17-keltetett, táncmulatságról szóló meghívó, amelyen ez olvasható:

„A Magyarországi önk. Tűzoltóegylet felszerelése javára. Magyarországon 1919. augusztus 17-én, vasárnap Cseke József vezérlőjében zórtkörű táncmulatságot rendeztünk, amelyre a t. elvtársat és becses családját tisztelettel meghívja.”

A meghívó elvtársnak szólítja a meghívottat, halott 1919. augusztus 1-én lemondott Forradalmi Kormányzótanács, gyakorlatilag bukott a Tanácsköztársaság. Augusztus 9-én Vas megyébe érkezett a hírhedt Lehar-küldetés, amely megkezdte a kommunisták a velük rokonszenvezők üldözését. Augusztus 4-én elfogták Entzbruder Dezsőt, Sárvár sárvári löttét, Sopron megye katonai biztosát, akik egyben az időszakban a sárvári kommunisták együtt vallattak és kínoztak. A nagyobb városokban – így Szombathegyen is – elkezdte a kommunisták bebörtönzését. A magyarországi batfaiak ennek ellenére vállalták a meghívó szövegben, augusztus 17-én az elvtárs meghívást.”

Tragédia São Paulóban

16-an meghaltak, 375-en sérülést szenvedtek a braziliai város egyik magasházában keletkezett tűz következtében.

Ezt a 31 emeletes épületet 1961-ben létesítették. Az alagsorban meg a két alsó melegen áruháza, a nyolcadik emelettől a uszonhetedikig pedig különféle intézmények voltak. A négy felső emelet üres volt. Az épület tetején található São Paulo egyetlen helikopter-leszállója, de nem használták, mivel jelzőfényei nem feleltek meg a biztonsági követelményeknek. Az épület 100 m magas. Összes hordozószervezetei (oszlopok, gerendák, födémek) vasbetonból készültek. Külső vasbeton hordfalai 20 cm vastagságúak. Mindkét oldalról vakolat, kívülről pedig ötmilliméteres kevert cement borította őket. A 20 cm vastagságú külső téglafalakat ugyancsak vakolták és lemezbontásúak voltak. Acélkeretbe foglalták a padlótló mennyezetig érő hatmilliméteres nagy üvegtáblákat. A homlokzaton létesített 30 cm-es kilépők a födémekhez csatlakoztak.

A 10 cm-es belső hordfalak mindkét oldalról be voltak vakolva. Fa átjárók oszlozták meg az áruháza néhány szolgálati helyiségét és raktárát. A szolgálati helyiségekben a falak lent falemezből, fent üvegtáblából készültek. A mennyezeteiket borító, 13 mm-es szintetikus anyagból készült lemezeket a födémhez szögezték 19 x 32 mm-es keretekhez erősítették. A négy üres emeleten függesztett gipszmennezezek voltak.

Az áruházaiban négy lépcsőház és két lift volt. Az irodai helyiségekben pedig egy lépcsőház és öt lift, ezek a (leválasztott) előtérre néztek. A lépcsőházak összes ablaka kifelé nyílt. Háromféle típusú ajtókat alkalmaztak: tömörfából, üveges falemezből, valamint acélból készültet. Csak néhányan volt közülük automata zárja. A liftakna nyílásait fából készítették. Az elosztótábla az első emeleten volt.

Az üres felső emeletet mindegyikének saját ventilációs rendszere volt, ezért ennek a csatornái nem haladtak át a födémre. Emellett az ablakok a szellőzőaknákra néztek. Ennek az alja a negyedik emelet, teteje pedig a hatodik emelet födémje volt. A hatodik és hetedik emeletet az akna szintjén helyezkedtek el. A negyedik és ötödik emelet térségében levő aknarást az áruháza raktárakat használták, ahol könnyen gyúló anyagokat tároltak. E raktár területe 13 m²-t tejt ki.

Az épületben hiányzott az automatikus jelzőrendszer. Az üzleti részen a lépcsőház mellett a hatodik emelettől kezdve 2,5"-os vízvezetékcső húzódtott. A tartályt a legfelső emeleten helyezték el, ide elektromos szivattyúval az alagsorból juttatták fel a vizet.

A tűz keletkezésekor mintegy ezren tartózkodtak az épületben. 16 óra körül az áruháza egyik dolgozója vette észre az ötödik emeleti raktár égését. Aztán lángok borították el a negyedik emeleti kérszobaosztályt, és a lépcsőházon át behatoltak a hatodik meg a hetedik emeletre. A magas hőtől kitortek az üvegek, s a lángok négy emelet ablakaiból valóságos égő falat alkotva csapódtak ki.

16.27-kor érkeztek ki a tűzoltók. Ekkor

már az egész homlokzat égett, a lángok a tető fölé emelkedtek. Az erős szél elősegítette a tűz gyors terjedését. A lángnyelvek átkigyóztak az utcára, annak túlsó oldalán még három ház kezdett égni. A tűzoltók segítséget kértek. Számos gépjármű-fecskenő érkezett ki, köztük 28 vízporlasztásra szolgáló felszereléssel. Az összes tűzoltó hozzákezdett az oltáshoz és a mentési munkákhoz.

A tűz által veszélybe került emberek a tetőre menekültek, néhányan a liften, de többségük a lépcsőházakon át. Lemenni lehetetlennek bizonyult, mivel a tűz kezdetén az ötödik emeleti ajtó átengedte a füstöt és a meleget, azután keresztüleggett.

Mintegy háromszázan gyűltek össze a helikopter-leszállónál. Valaki bezárta a tetőajtót, nyilvánvalóan attól való félelmében, hogy a hely nem elég mindenkinek. Mintegy kétszázan a belső lépcsőházban csapdába estek, felfelé és lefelé el volt zárva az útjuk.

A 15-ik emelet ablakán keresztül a tűzoltók megkezdtek ezeknek az embereknek a mentését azzal a létrával, amelyet a 16-ik emelet ablakához állítottak. Ezen a létrán 3 óra alatt mintegy százan jutottak biztonságos helyre. A tetőn levő emberek helyzete reménytelennek látszott. Pánik tört ki. Egy ember leugrott a tetőről, és összetörte magát. Egy másik megkísérelt leereszkedni a villámhárító vezetéken, de szintén meghalt.

A tűzoltóknak sikerült két helikoptert kapniuk, s ezeken megközelítették az épületet. Ekkor (17.15-kor) minden ami éghetett, elégett, s a ház hatalmas máglyája elcsendesedett. Amikor az első helikopter elkezdett leereszkedni, az elkecsereedett emberek megkísérelték lefelé lökdödni, s így a pilótának le kellett szállnia, hogy elejét vegye a szerencsétlenségnek. A másik helikopter a tető felett lebegett, erről három tűzoltó ugrott le, és megtisztította a helyet a leszállásra. Az első feladat a pánik megelőzése volt és rendet teremteni a tömegben. Ez sikerült is. De amikor kinyitották a belső lépcsőház ajtaját, ismét nehézségek támadtak. Súlyosan sérült embereket találtak ott, akiket szorongatott az ajtó a lefelé támaszkodó tömegtől.

A tűzoltók még mintegy 100 embert hoztak fel a tetőre, sokan közülük gázmérgezésből eszméletüket veszítették, elsősorban őket kezdték kihozni.

A mentésben 11 helikopter vett részt, és ezekkel négy óra alatt 350 embert hoztak ki.

Egész éjjel folyt a tűz oltása. A kár meghaladja a 8 millió márkát.

Az épület tartószerkezetei különösen a 25. emeleten sérültek meg, ahol a födém leomlott, a gerendák összetörték. A födém más részei ugyancsak változást szenvedtek. Az oszlopokról sok helyen levált a beton, és kiálltak a vasszerkezetek. Elegett majdnem az összes belső főtál, erősítéseikkel együtt a függőmennyezetek, valamint a faasztalok és faszékek is.

Az üres emeleten kevesebb volt a veszteség, szemmel láthatólag a függesztett gipszfödémek meg a nem jelentős mennyiségű éghető anyagoknak köszönhetően.

A São Paulo-i tűz világos példája annak,

TÜZ- ÉS KÁR- SE- TEK

milyen veszélyesek a szerkezeti hiányosságok a magasépületekben. Az épületben széleskörűen használtak éghető borításokat a falakon és a padlókon, továbbá faajtókat, s nem volt téglából készült tűzfal és megbízható tartalék kijáratok sem. Nem készítették tervet a mentésre. Az automatikus oltóberendezések hiánya is súlyosította a körülményeket.

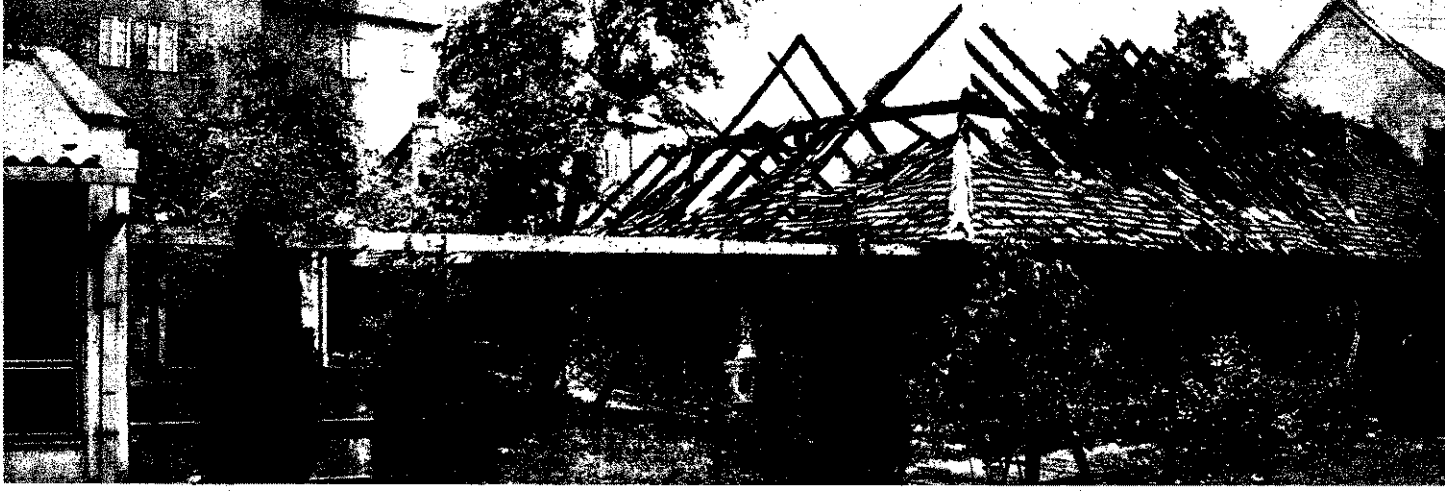
(A Pozsarnoje gyelo
cikke nyomán)

Tűz a győri Magyar Vagon- és Gépgyárban

Mint a sajtóközleményekből ismeretes, 6 millió forintot meghaladó kárral járt tűz pusztított a közelmúltban az említett gyár központi festék- és vegyiárúraktárában. A több szempontból is tanulságos tüzesetről lapunk júliusi számában riportot közlünk

A Janus Pannonius múzeumban történt

Nézzük először a tüzeset rövid krónikáját! Május 15-én 23.40 körül csaptak fel a lángok a pécsi múzeum ún. Zsolnay kiállítótermének toldaléképületében. E kiállítóteremben a Zsolnay gyár termékeit mutatják be, a toldaléképületben raktár és szolgálati lakás van.

Amikor Orth János r. törm. értesítette a káresetről a pécsi tűzoltó-parancsnokságot, már erős lánggal égett a tetőszerkezet. A riasztást követően a pécsi 1-es és 2-es gépjárműfecskendők 23.50-kor, a komlói 1-es gépjárműfecskendő pedig 16-án 0.27-kor érkezett be a kárhelyre. A visszajelzés alapján helyszínre rendelt pécsi gépezetes tololétra és tömlőszállító gépjármű 0.03-kor érkezett ki.

4 tűzcsap is használhatatlan

A beavatkozást Baráti József tű. törm., pécsi szerparancsnok irányította. A felderítés idején a lángok már elborították a 48 x 7 m-es alapterületű, L alakú épület duplapadlós tetőszerkezetét.

Az egységek 6 E sugárral, valamint kéziszerszámokkal avatkoztak be. Mintegy 10 percen át késleltette azonban a támadást, hogy a környéken levő 4 db tűzcsap — feltehetően az útfelújítási munkálatok következtében — nem volt használható állapotban, s legközelebb körülbelül 300 méterre találtak működőképes tűzcsapot.

De az is nehezítette a beavatkozást, hogy a pécsi parancsnokság áramfejlesztő gépjárműve javításon volt, a gépjárműfecskendőkön levő szerelvények fényereje viszont nem volt elegendő a sűrű füsttel borított és vízpáratól gőzölgő kárterület kellő megvilágítására.

Az említett akadályozó körülmények ellenére hatékony beavatkozással, no meg a tűzfal segítségével sikerült meggátolniuk egységeinknek, hogy a tűz átterjedjen a kiállítótermekre meg a raktárakra. Több száz festményt és kerámiát, valamint régi

iratokat, vázlatokat és egyéb dokumentumokat tároltak ezekben a helyiségekben, s értékük, tűzás nélkül, szinte felbecsülhetetlen, hiszen semmi mással nem pótolhatták volna őket. A közvetlen anyagi kár így is eléri a 200 ezer forintot.

5 cm-es hézag

A Baranya megyei rendőr-főkapitányság e sorok írásakor még nem fejezte be a vizsgálatot. Szakvéleményünkben sugárzó hőt jelöltünk meg a tűz keletkezési okaként. Megállapítottuk ugyanis, hogy a toldaléképületben a szolgálati lakás fürdőszobájában levő 250 kcal/ó teljesítményű gázbojler és az ugyancsak gázfűtésű fali melegítő égéstermék-elvezető csövén a csatlakozás helyén hézag volt, és az ezen keresztül kiáramló füstgázok gyújtották meg a közvetlen közelében tárolt papírt, deszkát és egyéb éghető anyagokat.

Az égéstermékeket egy 14 x 14 cm-es belső keresztmetszetű, szabályosan falazott kéménybe vezették ugyan, s a csövek is kielégítették a vonatkozó követelményeket, azonban a padlástérben levő könyökcső nem illeszkedett a függőleges felszálló idomdarabhoz, s így mintegy 5 cm-es csőátmérő maradt szabadon. A vízmelegítőt meg a fűtőberendezést május 15-én 21 óra körül használták.

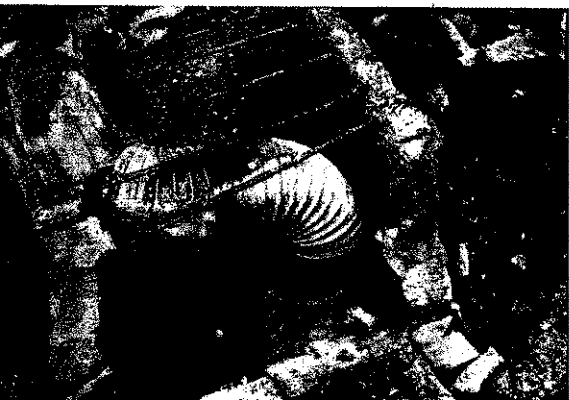
Emellett további súlyos mulasztásokra is fény derült, habár ezek nincsenek közvetlen okozati összefüggésben a tűz keletkezésével.

Így például a létesítménynek nem volt tűzvédelmi utasítása, továbbá a villamos berendezések MSZ 1600-as szabvány szerinti felülvizsgálatáról meg a padlástér lomtalanításáról sem gondoskodtak.

Az is vizsgálatra szorul, hogy a múzeum miért nem szerepelt eddig a tűzvédelmi hatóság nyilvántartásában, s valóban az útépités miatt váltak-e működésképtelenné az említett tűzcsapok, és miért nem értesítették erről a tűzoltóságot.

Az eljárás során a múzeum vezetői nagyfokú járatlanságot árultak el a tűzvédelmi feladataikról, ami ugyancsak főlöttebb elgondolkoztató, és sürgős intézkedést követel.

Dukits Károly
tű. alez.

Gyermekjátékból

Hét portán pusztítottak a lángok, és számos másik is közvetlen veszélyben volt április 19-én a Győr megyei Pér községben. Itt a József Attila meg a Kossuth Lajos utca igen sűrű beépítésű. A keskeny portákon szinte egymás mellé épültek a nád- és zsúpfedésű lakó- és melléképületek. Különösen a Kossuth Lajos utca rendkívül zsúfolt. Itt építési tilalom miatt nem alakíthatták át a régi épületeket.

Először a József Attila u. 35. sz. alatti lakóház udvarán levő bálázott alomszalmarakás gyulladt ki. Szabó Istvánné vette észre a tüzet, és fellármázta a szomszédokat. A helybeli önkéntes tűzoltókat 9.43-kor, a győri tűzoltó-parancsnokságot 9.53-kor értesítették. A megyei ügyelet először 2-es riasztást rendelt el, majd az újabb jelzés alapján ezt 9.57-kor 3-asra módosította.

9.46-kor érkeztek ki a helyi önkéntesek a színhelyre. Mivel csak itt észlelték tüzet, azonnal megkezdték az oltást. Hamarosan kiderült, hogy a meteorológiai adatok szerint 7—13 m/mp sebességű szél eközben felkapta a lángcsóvákat, és a környező porták felé repítette őket. A József Attila utca szomszédos lakói hamar észrevették ezt. Valósággal megszállták a házak tetejét, vederláncon szállított vízzel védték a puha fedésű épületeket meg a környezetükben levő gyúlékony anyagokat. Ezzel sikerült is megakadályozniuk a tűz átterjedését a keletkezési hely szomszédságában levő portákra.

A szélirányba eső Kossuth Lajos utcában azonban nem szerveztek ilyen védelmet, így ott — mintegy 300 méterre a tűzkeletkezés helyétől — röptüzek keletkeztek.

A nagy zsúfoltságban tárolt, könnyen gyúló anyagok, valamint a szél elősegítették az égés gyors terjedését. Ilyen körülmények között

a tűz mintegy 15 perc

alatt kiterjedt a teljes kárterületre. Ez azonban a már említettek miatt nem volt összefüggő, hanem két fő részre oszlott a két utcában. A két tűzterület közötti négy nád-, illetve zsúpfedésű épületben nem pusztítottak a lángok. Az is kétségek nélkül elősegítette a tűzterjedést, hogy a helyszínen siető lakosok először nem oltottak, hanem Erős Ágnes 2 éves kisgyermekét keresték, mivel a tűz keletkezésekor a kislány a helyszínen tartózkodott. Ezzel magyarázható, hogy nem történt meg az állatok mentése a közeli ólaktól meg istállókból.

Az első állami egység kikerzésekor (10.16-kor) a József Attila utcában három, a Kossuth Lajos utcában pedig négy portán pusztítottak a lángok. Eggett 4 lakóház nád-, illetve zsúpfedésű, valamint a 7 portán levő — zömmel szalmafedésű — gazdasági épületek, a bennük meg a padlásokon tárolt különféle anyagok nagy része,

továbbá jelentős mennyiségű takarmány és szalma. Két hízbika és hét sertés is elpusztult ekkorra.

Egységeink a tűz terjedésével szemben, a Kossuth Lajos utca 4. sz. lakóháznál kezdték meg az oltást, és sikerült megakadályozniuk a tűz további terjedését. Ezután a veszélyeztetett részek védelméről gondoskodtak, továbbá oltották a még fellobbanó kisebb lángokat meg az eléggé veszélyes paraszas részeket. Ezzel egyidejűleg irányításukkal és közreműködésükkel kimentették és biztonságba helyezték a veszélybe került bútorkat, ingóságokat, valamint a nagyszámú és sokféle háziállatot.

A beavatkozást kezdetben

vízhiány nehezítette. Ez az akadály azonban elhárult, amikor a helyszíntől kb. 400 méterre levő tóról alapvezetékét szereltek, majd kiérkeztek a tartálykocsik is.

A győri városi és járási parancsnok 10.38-kor helyettesével együtt érkezett ki a kárterületre, és hamarosan átvette a tűzoltás vezetését, amit a kárterület nagysága és tagoltsága miatt bonyolult beavatkozás körülményei indokoltak.

A beavatkozásban a következő egységek vettek részt: Pér község önkéntes tűzoltósága 9 fővel és 1 kocsifecskeendővel (a 800-asuk éppen javításon volt); a győri parancsnokság 21 fővel, és 5 db gépjárműfecskeendővel; a mosonmagyaróvári parancsnokság 5 fővel és 1 db gépjárműfecskeendővel; a győri városgazdálkodási vállalat 2 fővel és 2 db 7 m³-es öntözőkocsival, valamint a péri tsz két dolgozója 2 db 3 m³-es szippantóval.

Az egységek 2 óra 40 perccel működtek a tűz színhelyén. A tüzeset következtében halálos eset, sérülés nem történt. Az anyagi kár mintegy 290 ezer forintot tett ki. Megemlítendő, hogy az elégett anyagok túlnyomó többsége a padlásokon meg a melléképületekben volt, s a tűz gyors terjedése miatt nem tudták kimenteni őket. A kárt szenvedett házak bútorkatát — 1 konyhaszékére kivételével — sikerült kimenteni.

Az oltás idején megkezdődött tűzvizsgálat során kiderült, hogy gyermekjáték okozta a tüzet. Erős Lajosék portáján Szűcs István 6 éves, Erős Ilona 4 éves és a már említett Erős Ágnes gyufával játszottak a szalmarakás mellett. Játék közben a kislány meggyújtotta a szalmát, majd megijedve a tűztől, a nagyobbik lánnyal együtt elszaladtak Erős Ágneszt a nagyanyja vitte el az égő szalmarakástól.

A tűzokozás körülményeit a kislány szülei jelenlétében mondotta el, majd a helyszínen is bemutatta, hogyan gyújtották meg a szalmát. A gyufát — elmondása szerint — Erős Lajosék konyhaszékére nyújtotta el, megfoghatóan könnyen, mivel a skatulya hozzáférhető helyen volt.

Bagi Ferenc
tű. szds.

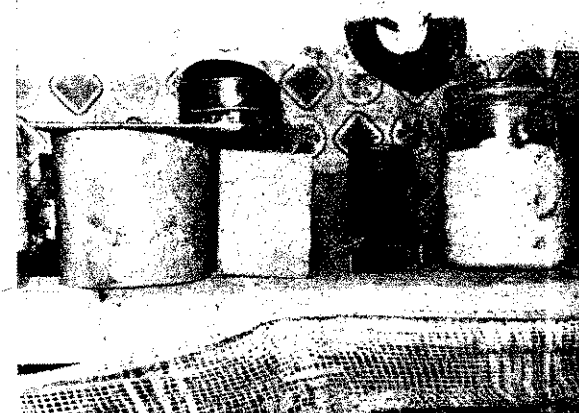
Ilyen épületek vannak a két utcában

Munkában a péri önkéntesek

A bútorkat sikerült kimenteni

Ahol így tartják a gyufát, ott nem csoda, ha könnyen hozzáférnek a gyerekek

Egy laboratóriumi tűz és tanulságai

1974. május 19-én 12 óra 14 perckor szakadást jelzett a Komáromi Kőolajipari Vállalat tűzoltó-parancsnokságán az 5-ös hurkon levő tűzjelző berendezés.

A híradó-ügyeletes telefonon felhívta a kutatólaboratóriumot, hogy meggyőződjön a szakadás okáról. Munkaszüneti nap lévén, a hívásra senki nem jelentkezett. A tűzjelző berendezésen gyakori a szakadás és földzárlat jelzése, ezért az ügyeletes nyugtázta a jelzést.

Május 20-án 7 óra 50 perckor jelentették, hogy a kutatólaboratórium 5-ös termében tűz volt, a hűtőszekrény kiegészít.

Hogyan történt a tüzeset?

Gyártási és gyártmányfejlesztési célból a kőolaj feldolgozása során keletkezett termékeket vizsgálják a kutatólaboratóriumban. E termékek között akadnak olyan anyagok is, melyek gőznyomása átlagos hőmérsékleten a légköri nyomás alatt vagy annak közelében van. E tényező miatt feltétlenül szükséges néhány fokkal alacsonyabb hőmérsékleten tárolni a vizsgálandó mintákat, hogy összetételük állandósága biztosítható legyen.

A hűtés céljára a kutatólaboratóriumban — de valamennyi kőolajipari vállalatnál és tudományos intézetben — Lehel vagy egyéb típusú, háztartási célra készült hűtőszekrényeket használnak. Mind-éideig ezzel kapcsolatos tüzesetről nem volt tudomásunk.

A vizsgálati célra hűtéssel tárolt anyagok általában pentánok, hexánok, mint egyedül szénhidrogének, továbbá könnyű-benzinek, melyek butánt és pentánt is tartalmaznak, de vannak stabilizálatlan gázolinok stb. is. Ezen anyagokat laboratóriumi üvegekben (folyadéküveg) általában parafadugóval lezárva tárolják.

A hűtőgép megvizsgálása és a vegyipari szakértők véleményének összegezése után megállapítottuk, hogy a hűtőszekrényben elhelyezett anyagok jelentős része „A” tűzveszélyességi osztályba tartozott. A hűtőgép hőfokszabályzója vagy belsőteri vi-

lágításkapcsolója meghibásodásából létrejött villamosív vagy hő meggyújthatta a hűtőszekrényben létrejött robbanóképes elegyet.

Hogyan jöhet létre robbanóképes elegy a hűtőszekrényben?

Az egyedi könnyű szénhidrogének esetében bizonyíthatóan fennáll a diffundálás lehetősége, vagyis hogy a szénhidrogének a hőmérséklet változására a parafadugón keresztül a légterbe jussanak.

Hogy jelen esetben a hőfokszabályzó vagy a világításkapcsoló hozta-e létre az elegy begyűjtéséhez szükséges hőt és ívet, azt teljes bizonyossággal nem lehet megállapítani, mert a hűtőszekrény belseje teljesen kiégett.

A tűz terjedését akadályozó körülmény volt a tűzveszélyes folyadék kis mennyisége, a laboratóriumi helyiség jól záródó nyílászáró szerkezetei, ezek ugyanis megakadályozták, hogy friss levegő juthasson a helyiségbe, és így az égés oxigénszegény közegben ment végbe.

A tűz oltását segítette a hűtőfolyadék (freon 12) kijutása a cső eltörése következtében, és a szekrény felett elhelyezett CO₂ kézi tűzoltókészülék hőre történő lefűvése. Tanulság:

Az MSZ 9904—64 számú szabvány szabályozza a tűzveszélyes folyadék kis mennyiségben való tárolását, kórházban, laboratóriumban, tudományos intézetben stb. Meghatározza a tároló edényzetet, de azt már nem, hogy az 5—10 liter űrtartalmig az edényzetek hol tárolhatók.

Egyedi és könnyű szénhidrogének alacsony hőmérsékleten történő tárolására a laboratóriumokban speciális hűtőszekrényeket kell biztosítani, és addig is a külső térre kell kihelyezni a jelenleg használatos hűtőszekrények elektromos berendezését.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy az élelmiszer tárolására gyártott hűtőszek-

A 4-es teremben is ugyanúgy helyezték a hűtőszekrényt, mint a tűz színhelyén

rényben elektromos meghibásodás következtében hő termelődhet.

A laboratóriumi helyiségen belül szekrények és egyéb éghető berendezés között legalább 2 méter tűztávolság szükséges.

A veszélyes de állandó ellenőrzés alatt nem álló helyiségekbe beszerelt hőveszélyes tűzjelzőket legalább negyedévenként az adott üzemi körülmények között kell próbálni. Erre lehetőséget kell teremtenie az adott üzem vezetőjének.

Galambos László
tű. őrgy.

A hűtőszekrény belseje. A mélyhűtő távolítása után láthatóvá vált a kapcsoló meg a hőfokszabályzó elége

Itt keletkezett a tűz

Két évtizeddel ezelőtt kezdődött

Egy albumot nézegetek Madaras Jenő nagykapornaki iskolaigazgató irodájában. A fedelén adóssze ennyi áll: „Emléke”. Belelapozok. Az első olon egy fiatalember mosolyog a fényképről. A kép 1946-r készült, 20 évesen akkor ült Zalába tanítani. Két év-ezelőtt már mint úttörőt-

kárt örökölték meg. A következő felvételen ugyancsak úttörők között látható, de a pajtások egy lajtfecskendőnél álltak. A kép alatti dátum: 1954.

— Rádón tanítottam akkoriban — meséli Madaras Jenő, amikor 1953-ban gyufával játszó gyerekek felgyújtottak egy házat. Borzalmas látvány volt. Akkor döbbsentem rá, hogy a gyerekeket a tűz elleni védekezésre is meg kell tanítani. A tüzeset után kis tanítványaimmal figyelő szolgálatot szerveztünk, majd megalakítottuk az iskolai tűzoltórajt. 1954-ben már versenyen is szerepeltünk.

Négy esztendővel később éppen magyarórát tartottam, amikor megkongatták a harangokat. Rajunk tagjai villámgyorsan felugrottak. Ki az ajtón, ki pedig az ablakon át rohant a szertárhoz, kivontatták a fecskendőt, s mire a helyszínre érttem már oltották a lángokat. Ól égett egy zsindeletes ház mellett. A házat sikerült is megmenteniük.

1970-ben kerültem ide igazgatónak. 293 tanulónk van jelenleg, és működik egy diákotthonunk is. Hat községből járnak ide tanulni a gyerekek, illetve itt is laknak az otthonban.

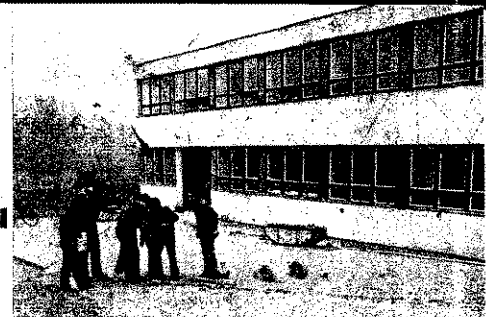
Ezért azután úgy szerveztem meg a tűzoltócsapatunkat, hogy mindegyik község tanulóiból kerüljön ki egy-egy raj. Közülük kerülnek ki azok, akik azután iskolánk színeit képviselik a versenyeken. A lányok 1971 óta tartják első helyezésüket. Nemrégiben váratlan öröm ért minket. 4000 forintot kaptunk a tancstól úttörőtűzoltó-egyenruha vásárlására.

Az oktatások alkalmával magnót és diavetítőt is használunk. Eleinte nehezen ment a telefon kezelése, de aztán az igazgatói irodában levő készüléken mindenki megtanult szabályosan tüzet jelezni.

Időnként — persze veszélytelen helyen — tüzet is gyújtunk, s ilyenkor a gyerekeknek kell oltani. A foglalkozásokon legjobban szereplő raj tagjai jutalmul cukorkát kapnak.

Diákotthonunk fő rendfenntartói az úttörő-tűzoltók. Naponta ellenőrzik a hálókat meg a többi épületet. Már olyasmi is előfordult, hogy ők figyelmeztették a fűtőt, mivel tűzvédelmi szabálytalanságot találtak a kazánházban.

(Kút völgyi)

Igy sajátítják el az iskolaudvaron az osztottsugar-szerelést

Most már minden gyerek tud szabályosan tüzet jelezni

Ellenőrzés a kazánházban

Bajnok Imre
tű. szds.:

Egy szolgálati naplójából

Természetesen a mi egységünkön sem tartunk fel valamiféle csodaszert a készült szolgálatosok fizikai felkészítésére. Ennek a feladatnak a fontosságát, úgy vélem, folyóirat hasábjain szükségtelen részleteztem.

Megfelelő sportolási lehetőségek hiánya miatt idővel nálunk is egy kissé sablonosak váltak a délutáni foglalkozások. Ezen erencsés adottságaink folytán aránylag könnyen segíthetünk, ugyanis az egyik sportyesületnek laktanyánk közelében van a pályája. Szívesen megengedték, hogy használjuk.

Mindig alapos lazítással és bemelegítéssel zdtük. Szerintem erre nem szabad sajnáln az időt. Résztint ennek is tulajdonítható yanis, hogy nem is lett sérültünk. A gyakorlatokat úgy igyekeztünk összeállítani, hogy etőleg minél játékosabbak legyenek. Ennek az volt az előnye, hogy mindenki szísen hajtotta végre ezeket a gyakorlatokat, eközben azért elég jelentős terhelésnek itak kitéve.

Azt mondják, a röplabdázás a legnépszerűbb sportág egységeinknél. Mi tagadás, a eink is kedvelték, s annyiban is valóban önyös, hogy nem igényel különösebb fel-erelést. Ugyanakkor azonban, ha állan- an csak ez a program, akkor ugyanúgy rá

lehet unni, mint a rántott csirkére, ha mindennap ezt ebédelnénk. Ezért, élve lehetőségeinkkel, más labdajátékokat is népszerűsítettünk, a fiatalabbakkal pedig igyekeztünk megszerettetni az atlétikát, de a lövészet is igen kedvelté vált.

A sportfoglalkozások emellett arra is választ adtak egy kicsit, hogy ki milyen szerelősámat kapjon a rajában. A jó erőállapot önmagában még távolról sem elég a beavatkozás kapcsán felmerülő feladatok sikeres végrehajtásához. Akadtak például olyan beosztottaink, akik eleinte bátoratlanul mozogtak a létrán. Ezen úgy próbáltunk segíteni, hogy először kisebb magasságig az átlagosnál jóval többet gyakoroltattuk őket, azután fokozatosan emeltük a magasságot. Egy másik beosztottunk valósággal a torkában érezte a szívét, amikor megszólalt a riasztócsengő. Őt azután többször is híradós szolgálatra osztottuk be. Itt aztán a váratlan megszokottá vált a számára, hiszen neki kellett venni a jelzéseket, és ő riasztott.

És nálunk is akadtak olyanok, akik az átlagosnál lassabban sajátították el egy-egy szerelősáma feladatát. Úgy érzem, a közvetlen parancsnoknak ilyenkor nem csupán aza a feladata, hogy gyakorlott segítő társat

jelöljön ki melléjük, hanem nem szabad megengednie, hogy társai különféle megjegyzésekkel illessék, mivel így még sokkal nehezebben oldódnak fel a gátások.

Végül a beosztottak még egy — gondolom, egyáltalán nem ritka — típusát említeném. Ők azok, akik túlságosan is bíznak fizikai képességeikben, s a bátorságot öszteteszítik a vakmerőséggel. Rendszerint a legkiválóbb vonulósok közülük kerülnek ki később, de ehhez előbb egy kicsit le kell higgadniuk. Bevált módszere volt ennek a mi egységünkön, hogy jó darabig a sugárvezetők mellé osztottuk be őket. Így rájuk is vigyáztak, s idővel ők is megtanultak saját magukra is vigyázni.

Ezzel lényegében mondandóm végére értem. Céлом természetesen nem az volt, hogy valamiféle elméleti fejtegetésbe bocsátkozzam, még kevésbé az, hogy néhány, nálunk bevált módszer általános érvényét bizonygassam. Remélem azonban, hogy a három közleményben felvetett gondolatok visszhangra találnak, és szolgálatparancsnokok meg más készütségi szolgálatos elvtársaim egybevetik őket saját tapasztalataikkal. Érdeklődéssel olvasnám erről szóló írásait a Tűzvédelemben.

Az „Elzett” Művek

Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem szolgálatában

Tűzoltókészülékek javítása, újratöltése

Az MSZ 1040/1–1040/8 szabványok hatályba lépésével biztosítva vannak a szakszerű karbantartás és ellenőrzés feltételei. Ennek ellenére jelenleg is előfordul, hogy szakszerűtlenül végzik a javítási és ellenőrzési munkálatokat, s emiatt károk következhetnek be.

A szabványelőírásnak megfelelően gyártmányaink ellenőrzését az általunk készített és a BM TOP által jóváhagyott „Ellenőrzési Előírás” szerint kell végrehajtani.

Az „ELZETT” Művek gyártmányainak szakszerű ellenőrzéséhez szükséges „Ellenőrzési Előírás”-t készségesen megküldjük azoknak a javítóvállalatoknak, amelyek rendelkeznek a BM TOP által kiadott működési engedéllyel. Az említett előírásoktól eltérő módon történő ellenőrzés nem megengedett, és az ebből származó károkért semminemű felelősséget nem vállalunk.

Tűzoltókészülékek ellenőrzését jogosító vizsgával rendelkező magánszemélyek részére – amennyiben működési engedéllyel rendelkeznek –, kérelmükre „Ellenőrzési Előírások”-at adunk ki.

Tűzvédelmi előadók, figyelem!

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK JAVÍTTATÁSÁT, ÚJRATÖLTÉSÉT VÉGEZTESSÉK AZ „ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA SZOLGÁLTATÓRÉSZELEGGEL.

CÍM:

„ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.

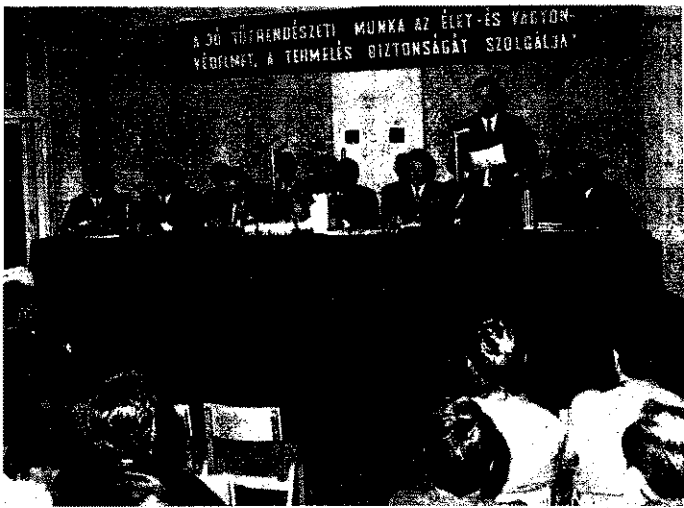
FIGYELEMI A GYÁRTMÁNYUNKAT KÉPEZŐ 2 ÉS 5 KG-OS BCF-OLTÓK JAVÍTÁSÁT VAGY ÚJRATÖLTÉSÉT RÖVID HATÁRIDŐRE VÁLLALJUK.

A vállalatunk által végzett újratöltés vagy javítás esetén a BCF szennyeződése a rendkívül mérgező metilbromid-dal vagy széntetrakloriddal kizárt.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

(x)

A 30 TŰZVÉDELMI MUNKÁZÁS AZ ÉLET-ÉS VACSONY-
VÉDELMI, A TEHETSÉG BIZTONSÁGÁT SZOLGÁLTATJA

ÉRTE- KEZ- LET

Május 9-én munkaértekezlet keretében értékelte a Ganz Villamossági Művek vezetése a vállalat tűzvédelmi helyzetét. Papp György vezérigazgató megnyitóját követően Barna József termelési igazgató számolt be az 1973. évben végzett tevékenységről, s határozta meg az ideiglenes feladatokat a gyáregységek és főosztályok rendezvényen részvevő gazdasági, műszaki vezetők gárdája és társadalmi tűzvédelmi aktívái előtt. A tanácskozást követően kitüntetések, elismerések és pénzjutalmak átadására került sor. Az értekezlet elnökségében foglalt helyet Pataki István, a KGM Általános Szervezési Főosztályának vezetője, dr. Farkas György tűz. vör. gy., a BM Tűzoltóság országos parancsnoka, Ficsór Sándor tűz. ezds., a budapesti tűzoltóság parancsnoka, Csikvári Jenő, a GVM pártbizottságának és Szántó István, a vállalat Szakszervezeti Tanácsának titkára.

EMLEKÜNKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK!

MOLNÁR ISTVÁN ny. tű. ftörm.
1920—1974

A zalaegerszegi városi és járási tűzoltó-parancsnokság volt beosztottja május 13-án súlyos betegség következtében elhunyt. Több esetben, így 25 éves pártmunkájáért is elismerésben részesült. Május 16-án hozzátartozói és egykori munkatársai mély részvétellel kísérték utolsó útjára.

ARVAI VINCE önk. tű. szds.
1928—1974

A debreceni AFIT XIII. sz. Autójavító Vállalat vezető tűzvédelmi előadója kétheti súlyos betegség következtében április 15-én elhunyt. Vezetői, munkatársai szerették, tisztelték és becsülték. A vállalat saját halottjának tekintette. Április 19-én mély részvétellel helyezték örök nyugalomba.

VIZSZINTES SOROK: 1. A TARTÁLYTŰZ NAGYMÉRTÉKBEN VEZÉLYEZTETI EZEK CSŐVEZETÉSEI; 12. Zokog. 13. Fűg. 1-gyel lát (vissza). 14. Vegyi elem. 15. Lakó-kettősbetű. 16. Vasgyár része! Gól betű. 19. Benőli azonos hangzó. 20. Előírás. 23. Nincs tiltó? 28. Mérges volt, argóban. 28. hív. elcsal. 29. Tv készülékben ilyen csatorna. 30. Újságokból jól ismert öböl neve. 33. Régi névszer. 35. Indok-e? 37. HA A ZSZ. 1. ALATTIAKKAL EZ TÖR-
NIK, KILYUKADNAK, ÉS EZÉRT FÖLDRE KIÖMLŐ EGŐ FOLYÁK NAGYON MEGNÖVEKSZIK. Kettőszó. 42. OSÚ. 43. Ráér. 45. arr. Ikerszáva. 47. Labdarúgó egyik sje. 51. Ritka férfinév.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. Így épeget" a hernyó. 2. Egyik fő-
önkkel kapcsolatos. 3. Hangtala-
l rászó! 4. Lel. 5. Kirakatban lát-
tó. 6. Képlékeny. 7. Tud. 8. Kiló-
onos hangzó. 9. Balatoni hal. 10.
rázsa. 11. ... György. 17. Idegen
rfinév. 19. Gyermekekjáték része.
Támasz. 22. Alt betű. 24. Tele-
nba így betűzzük: Zoltán, Cecilia,
Anna. 25. Van Anna is! 27. Ott-
n. 31. Bika is lehet ilyen. 32. A
ZJ HATÁSÁRA A TARTÁLYOK
NEN KEZDENEK DEFORMÁ-
DDNI. 34. Filmszínház. 36. Majd-
m sátán, visszafelé! 37. Kötőszó.
Rová, inté. 39. Otthonukban. 40.
41. HA A FINOMÍTÓTELEPE-

FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13		14				15				16	
17		18			19					20	
21		22			23	24			25		
26					27	28					
29				30	31	32			33		
			34	35				36			
	37		38					39		40	
41				42				43			44
			45	46			47				
48	49				50			51	52	53	

KEN VAGY TARTÁLYPARKBAN
A CSATORNARENDSZER ILYEN,
AKKOR FOKOZÓDIK A VESZÉLY.
44. Dugig. 46. Fém. 46/a. Kezd rá-
érni! 48. 15. fordítva! 49. Jóságú.
50. Varr. páratlanjai! 52. ... és bá.
53. Vidéki ló, vissza.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell
beküldeni: vízsz: 1., 37., függ.: 32.,
41.

Be kell küldeni továbbá a pon-
tokkal megjelölt kockákban levő
betűkből összeállítható szót: a tart-
ály fala mindig itt hévül fel leg-
jobban.

A helyesen megfejtők között
könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1974. július 16.
K. I.

Az 5. számban megjelent keresz-
trejtvény helyes megfejtése a követ-
kező: HOÁTVITEL SUGÁRZÁS UT-
JAN; IEGÁRAMOKKAL VITT IZ-
ZÓ SZÉNREZESZESKÉK; EGŐ FO-
LYADERNAK A TŰLPOLYÁSA.

A pontokkal megjelölt kockákban
levő betűkből összeállítható szó:
TEREPDOMBORZAT.

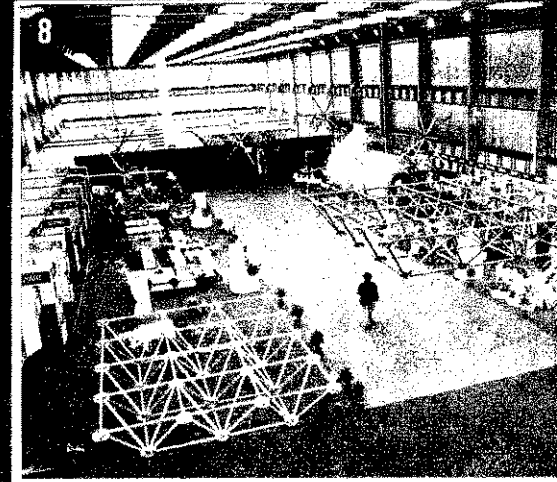
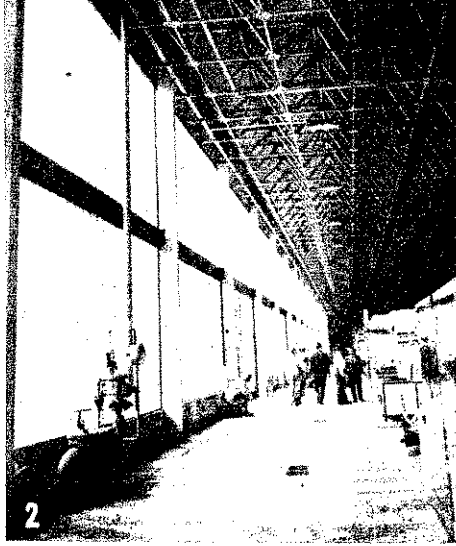
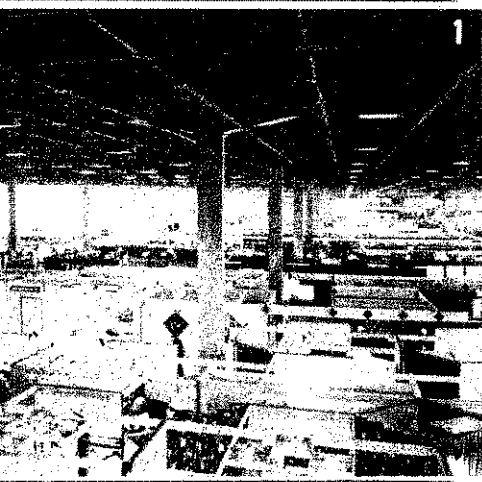
Könyvjutalmat nyertek: Galamb-
bos Ferenc, Budapest; Lukács Béla,
Eger; Somi István, Gyál.

A nyereményeket postán küldjük
el.

TŰZVÉDELMI

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkesztő a szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII.,
Szántó Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Országos Parancsnokság
Felelős kiadó: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számilazám: 235-90 151-1106
74.2543/2-06 - Zrínyi Nyomda, Budapest, F. v.; Bolgár Imre vezérigazgató Postai Irányítószámunk: 1081 Index 25 804

A E

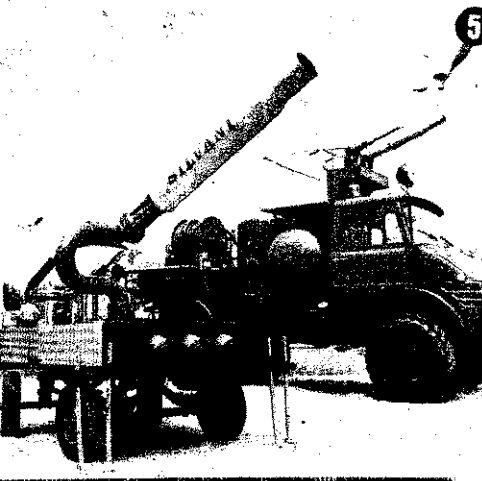
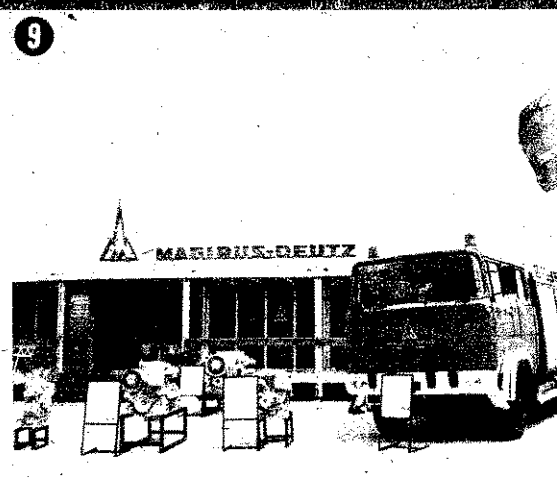
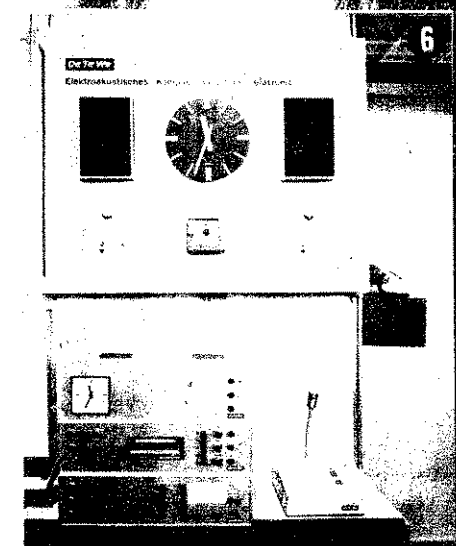
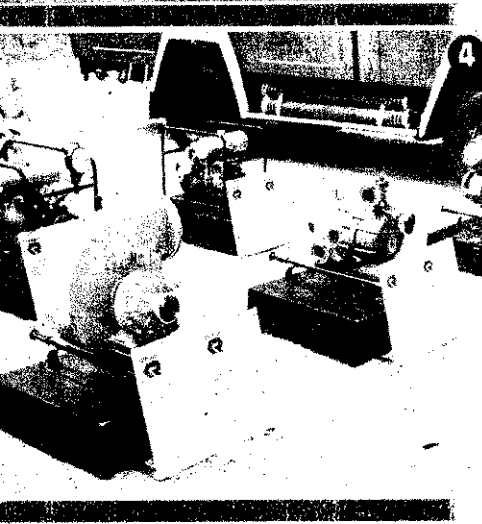
ájusban új helyén
 szakosított Budapesti
 eddigéknél jóval
 ebből adun

KIPSZER 24 000 m²
 könnyűszerkezetes
 Közép-Európában
 ZK gyármányú víz
 tűzszakaszra osz
 tűzcsapok vízellát
 egyenként 200
 szolgált

ausztriai Rosenb

8

87 ezer m² területen
 Budapesti
 Budapesti
 Budapesti

ÚZ DELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 7. szám

1974 július

A jelszó: Óbánya...

(Képes összeállítás a 6-7. oldalon)

KITÜNTETÉSEK. A belügyminiszter a tűzvédelem érdekében hosszú idő óta végzett eredményes és lelkiismeretes munkájuk elismerésül Horváth Gyulát, a Magyar Gyógyszeripari Egyesülés elnökhelyettesét a Tűzrendészeti Érem arany, Nuriánsy Jánost, a Magyar Gyógyszeripari Egyesülés tűzvédelmi műszaki vezetőjét pedig az érem ezüst fokozatával tüntette ki. A kitüntetést dr. Farkas György tű. vörgy., országos parancsnok adta át. A képen: Horváth Gyula (bal oldalt) átveszi a kitüntetést

NYUGDIJAS-TALÁLKOZÓ. Május 14-én baráti találkozóra hívták össze a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságának vezetői nyugállományú dolgozóit. A résztvevőket dr. Farkas György t. vezérőrnagy, országos parancsnok köszöntötte, meleg hangon méltatta az esemény jelentőségét, és kívánt nagyon jó egészség a megérdemelt pihenés hosszú éveire, évtizedeire.

A belügyminiszter a tűzvédelem érdekében végzett eredményes munkájuk elismerésül a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával tüntette ki Morvai Ferencet, a Dunántúli és Duna-Tisza közti Dohányfermentáló Vállalat igazgatóját (bal szélén), valamint dr. Németh Józsefet, a Dohányipari Vállalatok Trösztje vezető tűzrendészt. A kitüntetéseket a DOVÁT-nál június 7-én tartott tűzvédelmi értekezleten dr. Kovács Mihály tű. alez., a BM TOP osztályvezetője, a pénzütemeket pedig dr. Mőger János, a tröszt vezérigazgatója adta át

EMLEKÉT KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜNK!

HJ. TÓTH LÁSZLÓ
őnk. tű. tőrm.
(1936—1974)

A szilvászáradi őnkéntes tűzoltóegyesület rajparancsnoka életének 36. évében május 21-én tragikus körülmények között elhunyt. Tagja volt az országos bajnokságot nyert csapatnak. Temetésén — hozzátartozóin kívül — az őnkéntes tűzoltók, barátai munkatársai is lerótták végsi tiszteletüket.

A belügyminiszter a Tűzrendészeti Érem arany fokozatával tüntette ki Márkus Bélát, a Debreceni Dohánygyár igazgatóját (a bal oldali képen), Héjjas Ferencet, a gyár főmérnökét pedig a Tűzrendészeti Érem ezüst fokozatával. A gyárban tartott tűzvédelmi értekezleten nyújtották át a kitüntetéseket, a tröszt részéről Jermendy Károlyné gazdasági igazgató pénzütemeket adott át a két vezetőnek

Budapest, 1974. június 5.

**MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGE
ORSZÁGOS ELNÖKSÉGE**

Budapest V., Balassi Bálint utca 16.
Postacím: 1387 Budapest, Pf.: 102.

A Győr-Sopron megyei tűzoltó-parancsnokság
parancsnokának,

VARGA KÁROLY tűzoltó alezredes elvtársnak, Győr

Kedves Varga elvtárs!

A Magyar Úttörők Szövetsége Országos Elnöksége nevében köszönetemet szeretném kifejezni Önnek és valamennyi munkatársának, akik közreműködtek az első alkalommal megrendezett megyei úttörőtűzoltó-verseny sikeres lebonyolításában, megszervezésében. Úgyzerető, áldozatvállaló munkájuk, értékes szakmai segítségük lehetővé tette, hogy úttörő-tűzoltóink bemutathatták, hogy kellően felkészültek, hogy képesek szükség szerint megállni a helyüket valóságos körülmények között is. Kérem Önöket – az elkövetkezőkben is –, legyenek segítőink, támogatóink, hogy úttörőink, gyermekeink képesek legyenek értékeink, nemzeti vagyónunk védelmére, saját maguk és egész népünk érdekében.

További munkájukhoz minden jót kívánok.

Eltársi üdvözléssel:

SZABÓ FERENC,

a Magyar Úttörők Szövetség főtitkára

NNEPI TAGGYÜLÉS keretében zárta a pártoktatási évet a IV—XVI. kerületi parancsnokság pártalapszervezete. Az esemény különös jelentőségét az adja, hogy a fővárosban ezen a izoltáegységen működött — kihelyezett iskolaként — a Marxizmus—Leninizmus Esti Középiskola, amelyet az állomány 97 százaléka elvégzett. A taggyűlésen Szabó István t. zls., alapszervi titkár méltatta a kezdeményezés szerepét; a kerületi pártbizottig elismerését B. Kiss Mihályné tolmácsolta a foglalkozások két vezetőjének, Barna Imrénének és Jókai Oszkárnak. A legjobb tanulmányi eredményt elérteket jutalomban részesítették

KIÁLLÍTÁS. Az oroszlányi városi tanács vb és a Komárom megyei tűzoltó-parancsnokság Oroszlány várossá nyilvánításának 20 éves évfordulója alkalmából „A tűzvédelem régen és ma” című kiállítást rendezett a III. sz. általános iskolában. A rendezvényt június 22-én ünnepélyes keretek között Havasi Márton tanácselnök nyitotta meg, majd Deutsch Sándor t. örgy., megyei parancsnokhelyettes tárlatvezetésével számosan megtekintették a gazdag és izléesesen kiállított anyagot. A kiállítást június 30-ig látogathatták a város lakói

TÁRSADALMI MUNKA. A zalaegerszegi városi és járási tűzoltó-parancsnokság személyi állománya 3 szerállásos hidegszertárt és hozzávezető utat épített társadalmi munkával. Az építkezésre 3000 munkaórát fordítottak

ÉVZÁRÓN

Június 28-án bensőséges ünnepség keretében zárták az 1973-74-es oktatási évet a BM Tűzoltótiszt-képző Iskolán.

A rendezvényen részt vettek: dr. Farkas György t. vörgy., a BM Tűzoltóság országos parancsnoka, Rózsa Andor r. ezds., BM tanulmányi és propagandá csoportfőnök, Ficsór Sándor t. ezds., budapesti parancsnok, valamint meghívott megyei, illetve budapesti kerületi parancsnokok is.

A Himnusz elhangzása után dr. Bendő Mihály t. alez., iskolaparancsnok köszöntötte a vendégeket, hozzátartozókat, valamint a tisztí és a tiszthelyettesi tagozat díszszázadában és az iskola csapatzászlójával felsorakozott végzős hallgatóit, majd beszédet mondott.

Beszéde elején hangsúlyozta, hogy a mostani évzárónak különleges jelentőséget ad az a körülmény, hogy éppen negyedszázada fejeződött be az első állami tűzoltótiszt-képző iskola első évfolyama. Tisztelettel köszöntötte ez alkalomból az akkor végzett s még aktív tisztiket, továbbá azokat, akik a nehéz, de becsületos szolgálatot követően már nyug-

állományba kerültek, és mindazokat, akik az elmúlt 25 év alatt az iskola hallgatói voltak.

Ezt követően rövid számvetést adott az iskola 1973-74. évi munkájáról. Mint mondomta, az iskola eredményesen hajtotta végre azokat a feladatokat, amelyek a tanév elején előtte álltak.

Kiemelkedő jelentőséget tulajdonítottak a hallgatók politikai és világnézeti nevelésének, a marxizmus-leninizmus alapvető ismeretei elsajátításának, hogy a végzetek egységében a politikai munka, a pártélet jól képzett, tevékeny, cselekvő munkásai legyenek.

A szakmai anyagok oktatásakor arra törekedtek, hogy olyan ismereteket adjanak, amelyek korszerűek, és jó alapot nyújtanak a követelményeknek megfelelő gyakorlati munkavégzéshez a megelőző és mentő tűzvédelemben.

Az oktató-nevelő munkában jelentős részt vállalt magára a hallgatók párt- és KISZ-szervezete is. Vezetőségük irányításával elismerésre méltóan tevékenykedtek a fegyelmi helyzet megszilárdításában, a politikai és

A Himnusz felhangzásakor

szakmai oktatásban, egymás segítségével, az iskola környezetének szépítésében, kulturális és sportéletük fejlesztésében.

Megállapította, hogy a hallgatók tanulmányaik során megismerték a tűzoltás alapjait, az oltóanyagokat, -eszközöket és -felszereléseket, továbbá azokat a szervezési-irányítási feladatokat is, amelyek birtokában – mint tűzoltás vezetői – eredményesen tudják felvenni a harcot a tüzek, robbanások és egyéb káresetek ellen.

Felhívta a most végzett tisztiket és tiszthelyetteseket figyelmét a beosztottak nevelésére és a saját maguk önképzésére irányuló lényeges feladatokra. A nevelőmunkát – mint hangsúlyozta – nagy türelemmel, erőköltséggel, ugyanakkor megfelelő igényeséggel és következetességgel, saját példamutató munkájukkal lehet csak eredményesen végezni.

Köszönetet mondott mindazon szervek, így a BM TOP, a BM Tanulmányi és Propaganda Csoportfőnökség, a Tanulmányi és Képzési Osztály és egyes területi szervek vezetőinek, akik a tisztképzés magasabb szintre történő emeléséhez szakmai irányító, nevelési, pedagógiai és módszertani segítségnyújtottak.

Végezetül méltatta a hallgatókat, a szülőket és hozzátartozókat áldozatvállalásáért és az elért tanulmányi eredményekért. A végzős hallgatók gyakorlati életbe való beilleszkedéséhez a szolgálati helyükön végzendő felelősségteljes munkájához további sok sikert kívánt.

Ezután dr. Farkas György t. vörgy., országos parancsnok köszöntötte a vendégeket, az iskola parancsnokát, a tanácsvezetőket, a tanári kart és az iskola tisztí és tiszthelyettesi tagozatának végzős hallgatóit, illetve tiszthelyettesé avatásuk alkalmából.

Nem volt könnyű a mai tanévzáró-ünnepségig, a tisztí, illetve a tiszthelyettesi rangfokozat megszerzéséig eljutni – mondomta – ez sok lemondást, áldozatvállalást kívánt minden hallgatótól. Ugyanakkor hangsúlyozta, hogy szolgálati helyükön az új beosztással járó kötelezettségek teljesítése se jelent majd könnyebb feladatot.

Felhívta a figyelmet, hogy az iskolán elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket csupán az alapot adják meg a tényleges munka elkezdéséhez. Most az a feladat, hogy minél hamarabb kialakítsák gyakorlati kés-

Néhány perccel az évzáró ünnepség megkezdése előtt

Az ünnepség elnöksége

Dr. Farkas György t. vörgy., országos parancsnok, beszédét mondja

Dr. Bendő Mihály t. alez., iskolaparancsnok összegezte a tanulmányi év eredményeit

ségüket, tudatosan alkalmazzák a megtanult új, korszerű ismereteket, tanítsák, neveljék beosztottaikat.

Ez azért is szükséges — mondotta —, mert a tűzoltóság feladatköre mind a tűz megelőzés, mind a mentő tűzvédelem vonatkozásában kibővült, több irányúvá vált az iparban, a mezőgazdaságban végbement lényeges mennyiségi és minőségi változások, az energiahordozók strukturális változása miatt, valamint az új technológiák egész sora lépett a termelésbe, és új építési anyagok és eljárások kerültek és kerülnek bevezetésre.

A végzősök részére azt az elvárást is kifejezésre juttatta, hogy szolgálati helyükre kerülve vigyenek fiatalos lendületet, harcos szellemet a gyakorlati munkába. Használják fel azt a tudást, amit az iskolán megszerettek. Éljenek, de soha ne éljenek vissza azokkal a lehetőségekkel, melyet az új beosztásuk nyújtani fog. Törekedjenek arra, hogy kialakuljon a hivatás- és munkaszeretetük, mert az állandó lendítőrőt jelent a munkában, a jól végzett munka pedig a legfőbb erkölcsi mérce. Lássák tisztán, hogy akár megelőző, akár mentő tűzvédelmi feladatot hajtanak végre, felelősségteljes munkát végeznek. Legyenek esküjükhöz méltóan hűek pártunkhoz és kormányunkhoz, szocializmust építő hazánkhoz. Szolgálják öntudattal, magas fokú hivatásszeretettel a tűzvédelem ügyét.

A végzős hallgatók nevében Dunai Gyula t. fhlggy. mondott köszönetet

Az országos parancsnok beszédét követően **Biczó István t. alez., iskolaparancsnok** helyettes ismertette a Magyar Népköztársaság belügyminiszterének vonatkozó parancsát. A parancs szerint a belügyminiszter elvtárs a BM Tűzoltótiszt-képző Iskolán elért eredmények alapján 1974. július 1-i hatállyal a két-éves, bentlakásos hallgatók közül 2 főt hadnaggyá, 19 főt pedig alhadnaggyá nevezett ki.

Ezután a BM Tűzoltóság országos parancsnoka parancsának ismertetésére került sor, mely szerint az országos parancsnok elvtárs a BM Kun Béla Tiszthelyettes-képző Iskolán elért tanulmányi eredményük alapján az egyéves tagozaton végeztek közül — soron kívül — három főt zászlóssá léptetett elő.

A tiszthelyettesi tagozaton 27-en, a hároméves levelező tisztin pedig 10-en végeztek sikeresen. Az előléptetési okmányokat, illetve a vizsgabizonyítványokat az iskola parancsnoka adta át.

A végzős hallgatók nevében **Dunai Gyula t. fhlggy., okl. villamosmérnök** (levelező tagozat) mondott köszönetet a BM párt- és szakmai szerveinek, a KISZ-szervezetnek, az iskola parancsnokságának, a tanári karnak azért a sok-sok segítségért, melyet részükre tanulmányaik során nyújtottak. Mindannyiuk nevében ígérte, hogy az iskola kapuján kilépve vezetők útmutatása alapján eleget tesznek

a nehéz, felelősségteljes, de megtisztelő feladataiknak. Esküjükhöz hiven azon fáradoznak, hogy embertársaik életét, a szocializmust építő társadalom anyagi javait és értékeit megvédjék a tűz pusztításaitól.

Az évzáró ünnepség az Internacionálé elhangzása után a díszszórad elvonulásával ért véget.

(Kaszás-Ozváry)

Az iskolaparancsnok átadja Kiss Károly szkv.-nek az alhadnagyi kinevezési okmányát és a vizsgabizonyítványát

Az évzáró utolsó perceiben

A jelszó: ÓBÁNYA...

Június 5—6—7-én került sor a hagyományos Mecsek Expedíció Találkozó Váralján, a Tolna megyei Úttörő Elnökség rendezésében. A festői környezetben szervezett táborozás kettős célt szolgált: gazdagítsák az egész évben végzett hazaszeretetre nevelés tartalmát; tábor és harcijáték zárja a „Trombita harsong — dob pereg” akciókat. A rendezvény egyúttal a fel-szabadulás 30. évfordulójára való felkészülés és az új tanévben végzendő úttörő-munka ünnepélyes nyitánya is volt. A szakrajok táborozásán 80 úttörő-tűzoltó is részt vett.

A nyitó tábor tüz gazdag műsora, a közreműködő úttörő-tűzoltók látványos produkciója sokat ígérő bevezetése volt a 3 napos változatos programnak, amelynek keretében éjszakai riadó és harcijáték, akadályverseny és a szakrajok bemutatói váltották egymást.

Az utolsó nap délelőttjén a modellezők, a vöröskeresztesek és a harci szakaszok bemutatói után a tűzoltók következtek. Aparhant, Decs, Gyöng, Mucsi, Kurd, Németkér, és Pincehely fiú- és leányversenycsapatái nagyszerű teljesítménnyel hívták fel magukra a figyelmet, és adtak ízelítőt a tűzoltóéletből.

Maradandó élményt nyújtó táborozás volt; sok érdekességgel, izgalommal teli 3 napot töltöttek el a résztvevők a váraljai erdőszél szomszédságában. (KM)

Az akadályverseny egyik legizgalmasabb része

Előszőr...

Tizenkét fiú és hét leányraj fejlődött fel a díszelgéshez a nyúli úttörőzenekar indulójának pattogó ütemére a győri Elektromos pálya zöld gyepe.

A június 2-i megyei verseny alkalmából Varga Károly t. alez., megyei parancsnok köszöntötte az iskolai úttörő-

tűzoltó-szakkörök járási, városi legjobbjait, a rendezvény résztvevőit.

Az esemény jelentőségét Rosta Sándor, a megyei tanács vb művelődési osztályának képviselője méltatta rövid ünnepi beszédében, majd megkezdődött a legifjabbak megyei vetélkedése 400-as, kocsi-fecskendő-, osztottsugar-szerelésben és stafétában.

A kis résztvevők példás fe-

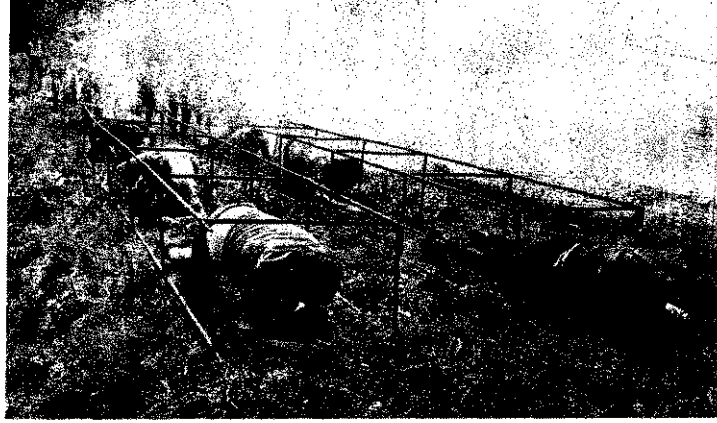
gyelmezettséggel, akarással versenyeztek, bebizonyítva a tavaly ősszel született kezdeményezés életrevalóságát: célszerű és hasznos, ha az úttörő-tűzoltók számára megteremtjük az önálló versenyzés lehetőségét.

Ha a következő években tartalmilag tovább gazdagítjuk, a pajtások életkori sajátosságához igazítjuk és országosan általánossá tesszük az

egyelőre csak Győr, Szabó és Szolnok megyében megismert új versenyzési módot, eredménye hamarosan érző fog majd az utánpótlás felmatosságában, bázisának szélesedésében.

Igaz, többletmunkával és nemcsak a tűzoltó-, hanem az úttörőszervek vezetőire az eddigiektől bizonyos mértékig eltérő feladatokat hárít megéri a fáradságot. (B)

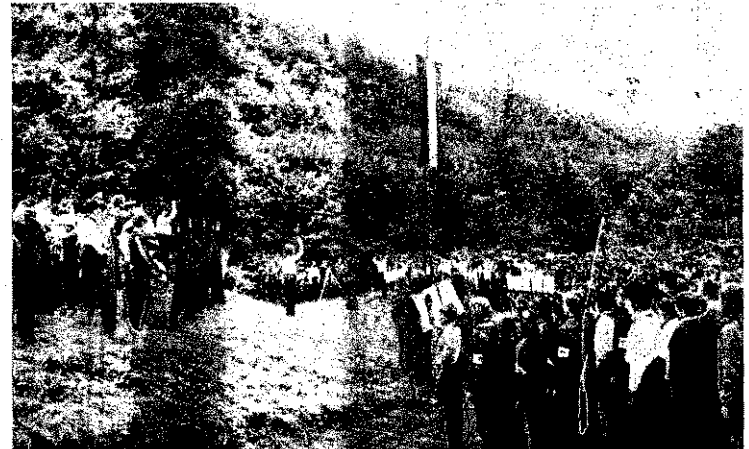
A kúszófolyosó alatt

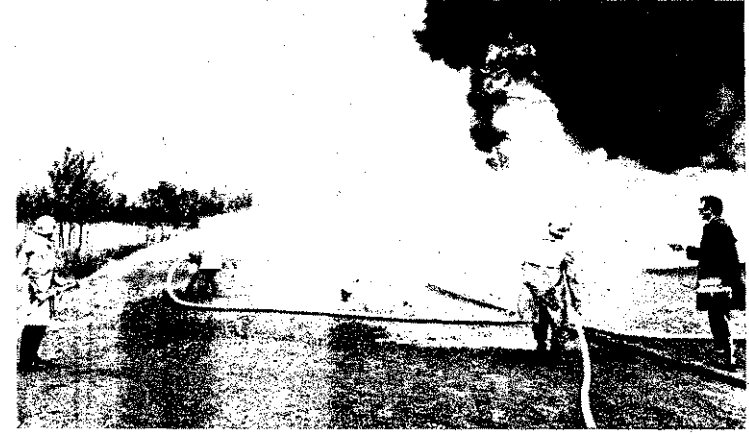
Népes szurkolótábora volt az aparthanti és a németkéri fiúk vetélkedésének

Akcióban a győztes németkéri leánycsapat

A záróünnepély

Az egyszerűség és célszerűség érdekében

Érdeklődéssel olvastam a „TÜZVÉDELEM” ez év áprilisi számában a „Habintenzitás helyett oldatintenzitás” című cikket, amelyet Strádi Géza alvezéres elvtárs írt. A tanulmányozás során több olyan kérdésre felfigyeltem, amelyek gyakorlati megvalósítása nagyban megkönnyítené a tűzveszélyes folyamatok oltásához szükséges számításokat.

A cikk írója a javaslat indokolásában szemlélteti is néhány példával, hogy egy-egy feladat elméleti számításai mennyivel könnyebben végezhetőek el az általa javasolt módszerrel.

Miután tűzoltásnál az egyszerűség és célszerűség a követendő, időszereket tartanám a habkiadósságot is úgy megállapítani, hogy az a lehető legjobban megközelítse a valóságot. Vagyis a habkiadósság figyelembevételével meghatározni az oldatintenzitást.

Gondolom, a lefolytatott kísérletek elegendő gyakorlati tapasztalatot adnak ehhez. Ha így van, ezek alapján új utasítás kiadása lenne indokolt a jelenlegi – nyolc évvel ezelőtt kiadott – helyett.

A másik kérdés a Light Water-rel való oltási mód. Időszerűségét az adja, hogy a könnyűvíz, mint oltóanyag, egyre inkább elterjedőben van. Tulajdonságairól és felhasználásának módjáról – tudomásom szerint – eddig még nem jelent meg olyan publikáció, amely megfelelő gyakorlati útmutatást adott volna az említett oltóanyag felhasználásához. A Nehézipari Minisztérium „Tűzrendészeti Tájékoztató”-jának 5. számában található ugyan egy ezzel kapcsolatos leírás, de azt gyakorlati és módszerbeli szempontból nem tartom elegendőnek.

Úgy vélem, hogy az általam felvetettek csak egyértelmű állásfoglalással és egységes irányelvek kiadásával alkalmazhatók eredményesen. A magam részéről egyetértek a szerző írásában érintett kérdésekkel, s javaslom azok részletes kidolgozását és mielőbbi gyakorlati alkalmazását.

Varga István
tű. szds.
Szöny

Tűzoltó-fiatalok Komárom megyébe

A Komárom megyei tűzoltó-parancsnokság – a párt- és szakmai vezetés kezdeményezésére – 1974. május 6-án Szönyben tartotta meg a fiatalok helyzetével foglalkozó ifjúsági értekezletet. Az értekezleten megjelent Kacz Ferenc, a megyei pártbizottság munkatársa, dr. Kelemen Béla, a megyei tanács vb igazgatási osztályának vezetője, Lengyel-fi Rudolf tű. őrgy., a megyei tűzoltó-parancsnokság vezetője, valamint a városi-járásai tűzoltó-parancsnokságok pártalapszervezet-titkárai és parancsnokai. A tanácskozást valamennyi egységen szűkebb körű elbeszélgetés előzte meg a fiatalokkal gondjaikról,

problémáikról, terveikről. A felméréseket végzők teljes őszinteséggel a párt- és szakmai vezetés elé tárták a fiatalok által elmondottakat. Az értekezlet, melyen 45 fiatal tűzoltó vett részt, Lengyel-fi őrgy. elvtárs vitaindító beszámolójával kezdődött. Ebben nagyon sok a fiatalokat közvetlenül érintő kérdést vetett fel. Ilyenek voltak:

- a fiatal tűzoltók tevékenységének értékelése,
- az általános műveltség,
- a sport és
- a lakáskérdések stb.

Mint említette, a fiatal tűzoltók tevékenységének erkölcsi és anyagi elismerése meglehetősen alacsony szintű. Átlagkeresetük jelenleg 2600 Ft. Elmondható, hogy valamennyi fiatal elvégezte az általános iskola 8 osztályát, s közülük 14-en érettségizettek. Akad közöttük felsőfokú végzettségű is, 13-an szakmunka-képesítéssel rendelkeznek, heten marxizmus-leninizmus esti középiskolát végeztek. Összességében a fiatal állomány adottságok kintetében igen pozitívan értékelendő. Valamennyi egységen biztosított a sportolás kulturálódás lehetősége, tehát adva vannak a feltételek a szabad idő hasznos eltöltésére. Az egyik, a fiatalokat legközvetlenebbül érintő kérdés, a lakáshelyzet is fokozatosan javul.

A beszámoló korántsem érintett minden kérdést, de így is 14-en szólaltak hozzá. Valamennyi megyei tűzoltóegységben nincs olyan fiatal, hogy KISZ-szervezeteket alakítsanak. Az értekezleten a következő határozatot hozták:

Valamennyi egységen meg kell vállalni a fiatal elvtársat ifjúsági felelősnek, ők azután közvetlen kapcsolatot tartanak a pártszervezetekkel és a szakmai vezetőkkel, valamint a területi KISZ-szervezetek képviselve ott a fiatal tűzoltókat.

Emellett a fiatalok a következőket vállalták:

- az eddiginél fokozottabb mértékben igyekeznek elsajátítani a politikai és szakmai ismereteket;
- eredményesebben végzik a tűzmegegyezési és kár felszámoló tevékenységet;
- szolgálatban és szolgálaton kívül magánéletükkel kapcsolatos problémáikkal a tűzoltótestület jó nevét;
- összességében méltó utódaivá kívánják válni az idősebbeknek.

A fiatalok vállalásának eredményéről 1975-ben ismét megrendezésre kerülő ifjúsági értekezlet ad majd hiteles képet. Összességében elmondható, hogy rendezvényünk elérte a célját, s minden bizonnyal elősegíti majd a megyei fiatal tűzoltóinak további pozitív fejlődését.

Komáromi Lajos tű. ftó.
a Komárom megyei
tűzoltó-parancsnokság
mb. ifjúsági felelős

Busa János tű. fhdgy. tatabányai városi és tatai járási tűzoltóparancsnok pozitívan értékelte a fiatal tűzoltók tevékenységét

Herbst Tibor tű. őrm. (újonc) egyebek között különféle szakkörök szervezésének szükségességéről is beszélt

Az értekezlet résztvevői

„Új színfolttal is szeretnénk gazdagítani”

Beszélgetés Mossóczy Vilmos t. fhdgy., karmesterrel, a Tűzoltózenekar vezetőjével

— Mostanában aránylag ritkán ad ön-álló hangversenyt a Tűzoltózenekar. Mi az oka ennek?

Az ilyen fellépéseink számát átmenetileg valóban csökkentettük, ugyanakkor változatlan módon szerepelünk a kiemelt testületi eseményeken, sőt a társszervek, valamint a különféle társadalmi szervezetek rendezvényein is.

Mindez elsősorban a zenekar tevékenységében várható jelentős változással — szabadjon remélnem, egyben fejlődéssel — függ össze.

A Tűzoltózenekar fellépéseivel testületünket reprezentálja, az általa nyújtott

Már gyakorolnak az új hangszereken

művészi teljesítmény színvonalára dönti el, mennyiben sikerül elősegítenie a tűzoltóság tömegkapcsolatainak elmélyítését. Minthogy ezt a maga sajátos eszközeivel teszi, a közelmúltban teljes élességében fel kellett vetni a kérdést, milyen úton haladjon tovább. Ennek eldöntése annál is inkább sürgetővé vált, mivel az utóbbi évtizedben rohamos fejlődés jellemezte zenei életünket. Zenekarunk korábban a legkülönfélébb igényeket kívánta kielégíteni. Fellépett fúvósegyüttesként, de szimfonikus zenekarként is. A klasszikusoktól az operettig, sőt a magyarnótáig terjedt a repertoárja.

Úgy láttuk, és ezzel a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság vezetése is megszemenően egyetértett, ilyen széles skálájú műsorral nem fejleszthetjük tovább a zenekarunkat, hiszen például már létszámunknál fogva sem vehetjük fel a versenyt a kétszer-háromszor annyi muzsi-

kust foglalkoztató szimfonikus együttesekkel. Ilyen megfontolások alapján született meg a döntés zenekarunk részben új arculatának kialakításáról.

— Miben foglalhatnánk össze ennek lényegét?

Továbbra is alapvető feladatunk marad a fúvószenekari tevékenység, amit a már említett testületi események jellege igényel tőlünk. Új színfolttal is szeretnénk gazdagítani zenei életünket, amikor kellő előkészületek után korabeli hangszereken kívánjuk előadni a régi hangszeres muzsika remekait.

Kevesen tudják, hogy zenei örökségünk igen értékes alkotásai ezek a már-már feledésbe ment művek, emellett a szomszédos baráti országokban is gazdag zenei irodalma van ennek a műfajnak, s reméljük, az új kifejezési lehetőségek mai zeneszerzőinket is értékes alkotásokra ösztönzik majd.

Új hangszereink: például a különféle gembák, lantok, valamint az ún. blokkflöte, a görbektürt, a dudák, stb., a mai húros és fúvóshangszerek ősei; a csembaló pedig a zongoráé. Az általunk megszólaltatandó művek e hangszerekre készültek. A dalirodalom korabeli alkotásait pedig énekesek közreműködésével fogjuk előadni.

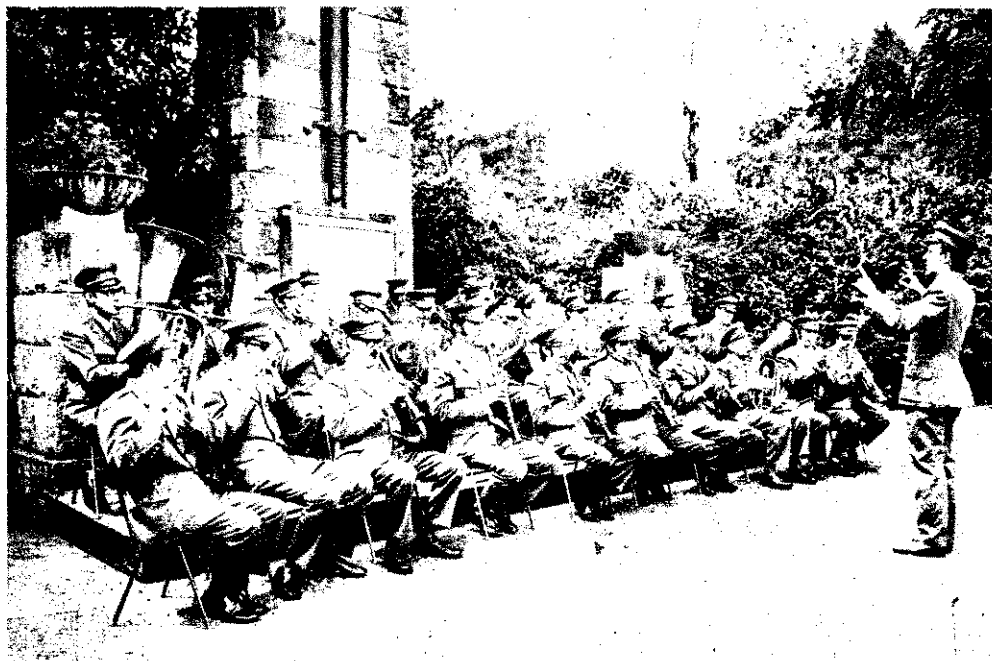
Az új hangszerek egy része már megérkezett, a többi a közeljövőben várható. Zenekarunk tagjai most ismerkednek velük, és remélem, nemsokára ugyanolyan jártassággal szólaltatják meg őket, mint azokat a fúvós és vonóshangszereket, amelyeken jelenleg játszanak.

Törekvéseinket a Kulturális Minisztérium is támogatja, és muzsikuskörökben is várakozással tekintenek bemutatkozásunk elé.

Az új műfaj elsajátítása természetesen a jelenleginél jóval magasabb követelményt támaszt velünk szemben. Úgy érzem azonban, rendelkezünk az ehhez szükséges előfeltételekkel, minthogy a közelmúlt években jó néhány tehetséges muzsikus került a zenekarhoz, s így ma már tagjaink jelentős része főiskolát vagy konzervatóriumot végzett, néhányan pedig jelenleg folytatnak ilyen tanulmányokat.

Most, amikor e hangszereken való minél több gyakorlás a legközvetlenebb feladatunk, még nem időszzerű szólnom a bemutatkozás várható időpontjáról. Mindenesetre azon munkálkodunk, hogy ez zenei életünk jeles eseménye legyen, s a zenekar új programjának kialakításához kapott sok-sok támogatás szerény visszonzásaképpen valóban olyan produkcióval lépünk a nyilvánosság elé, amellyel testületünk tekintélyét is gyarapíthatjuk.

Hangversenyen Szentendrén

ELEKTROMOS TÜZEK

A kapcsoló lényegében három, egymással kényszerkapcsolatban álló főérintkező és egy segédérintkező. Ki- és bekapcsolását a hálózatra kapcsoló behúzómagnesek végzik. A kikapcsolásra a rugóerő és a kapcsoló mozgó részeinek saját súlya szolgál. A túlterhelés hatására történő kikapcsolás az ikerfém hőkioldók útján jön létre.

Az ikerfém az áram hőhatására deformálódik, s ezáltal működteti a kapcsoló kioldószervezetét. A hőkioldót a védett készülék árama közvetlenül vagy közvetve melegíti, tehát ugyanúgy melegszik, mint a védett motor.

A hőkioldók, a motor névleges áramának megfelelően, kézzel különböző érzékenységre állíthatók. Az egyes típusokon belül a beállítható hőkioldó egymást átfedő kisebb lépcsőkben változtatható. Az MO motorvédők túláramkioldóinak beállítási határait a 2. sz. táblázat mutatta.

Az MO típusú motorvédő kapcsolók mellett a hazai ipar termékei a különböző nagyságú, 15, 35 és 100, 160 és 250 A-es, MK és VM típusú motorvédő mágneskapcsolók.

Ügyelni kell a motorvédő kapcsolók helyes kiválasztására. A típust a védendő gép és az elhelyezés, a környezet figyelembevételével kell meghatározni. A hőkioldót a védendő gép névleges áramerősségének megfelelően, annál 15—20%-kal nagyobb értékre válasszuk.

Ügyelni kell arra is, hogy a motorvédő lehetőleg ugyanolyan környezeti hőmérsékletnek legyen kitéve, mint a motor; a hőkioldó csak így töltheti be szerepét tökéletesen.

Statikus elektromosság

Villamos töltések keletkezhetnek a villamos szempontból szigetelő tulajdonságú anyagok egymáshoz vagy más anyaghoz való dörzsölődése, áramlása folytán. Ez olyan kisülésekkel végződhet, amely tűz, robbanás előidézője lehet. A műanyagok gyártásának, felhasználásának elterjedése gyakoribbá tette ezeket az eseteket.

Nemcsak szilárd, hanem gáz- és folyékony anyagok érintkezése, áramlása és szétválása közben is keletkezhetnek elektrostatikus feltöltődések.

A keletkező elektromos töltésmennyiség:

$$Q \text{ (Coulomb)} = C \text{ (Farad)} \cdot U \text{ (Volt)}$$

Ebből a feszültség számítható.

Ha a töltéssűrűség egy felületen olyan nagy, hogy átlépi a környező levegő 25—30 kV/cm átütési szilárdságát, akkor szikra formájában töltéskiegyenlítődésk jön létre. Ez a környezetben levő gáz (por) — levegő keveréket meggyújthatja vagy robbanást idézhet elő.

Az elektrostatikus feltöltődések a gyakorlatban néhány 10 ezer V-os vagy ezt meghaladó nagyságúak. A szikrák energiatartalma legtöbbször lényegesen meghaladja az egyes gáz (por)—levegő keverékek iniciálásához szükséges energiát. Az ilyen eredetű tüzesetek megelőzésének módja az elektrostatikus töltések káros hatásának csökkentése, illetve kiküszöbölése. Ennek megvalósítása a keletkezés körülményeitől függ. Ilyen gyakorlati módszerek: a töltések elvezetése földeléssel, légnedvesítéssel, a levegő ionizálásával. Ez utóbbi korszerű megoldása radioaktív izotópok alkalmazásával történik.

Az egyéb kategóriába sorolt villamos tüzkeletkezési okok

A tüzesetek statisztikája igyekszik összefoglalni azokat a villamos eredetű tüzkeletkezési okokat, amelyek gyakorisága nem jelentős. Ezek sokfélesége miatt a részletes elemzés nehezen végezhető el. A leggyakoribb jelenségek, melyek e kategórián belül tüzet okoznak, a következők:

Szikrázás

Vannak olyan villamos berendezések, melyeknél a szikrázás a működésből adódik; más berendezéseknél ilyen jelenség csak valamilyen hiba folytán észlelhető. Üzemi viszonyok között szikrá-

zás jöhet létre a motorok szénkeféjénél, kapcsoló működtetésekor és egymáson elmozduló, feszültség alatt álló más fémszerkezeteken.

A villamos berendezéseket az üzem (helyiség) jellegének megfelelően kell megválasztani, hogy a szikrázásnak ne legyenek káros következményei (robbanás, tüzeset). Ehhez a szabványok megfelelő útbaigazítást adnak.

Nagy átmeneti ellenállás

Feszültség alatt álló fémszerkezetek (vezetők) érintkezési pontján — abban az esetben, ha nincs tökéletes fémes kapcsolat — az elektromos ellenállás az eredetinek sokszorosára növekedhet. Ennek következtében olyan káros hőfoknövekedés jöhet létre, mely az érintkezési helyet felizzíthatja. Ennek elkerülésére a helyesen kialakított csatlakozások, továbbá az állandó ellenőrzés és karbantartás szolgálna.

Örvényáram

Az indukció elve alapján működő berendezésekben, azok vastestében örvényáram jöhet létre, mely károsan felmelegítheti azt. Ez üzemi rendellenességekhez, a tekercsek szigetelésének tönkremeneteléhez, leégéséhez, végső soron tüzeset keletkezéséhez vezethet. Az örvényáramok keletkezésének megelőzése céljából olyan lemezekből állítják össze a berendezések vasmagját, melyeket egymástól elszigetelnek. A helyes tervezés, kivitelezés és a rendszeres ellenőrzés, karbantartás azonban mindenkor megelőzheti a káros örvényáramok kialakulását.

Elektromos tüzek oltása

Az elektromos tüzek, illetve a feszültség alatt álló elektromos vezetékek, készülékek, gépek tüzeinek oltása az áramütés veszélye miatt megköveteli a megfelelően megválasztott oltóanyagot és oltás közben a helyes magatartást.

Ha ugyanis az emberi testen keresztül külső áramforrásból származó villamos áram folyik át, illetve az emberi test az áramkörbe kapcsolódik, fennáll az úgynevezett villamos áramütés, vagy villamos sérülés veszélye.

A villamos áramnak az emberi szervezetre gyakorolt hatása számos fizikai és élettani tényezőtől függ. A baleset következményeit befolyásoló tényezők:

- az áram erőssége,
- az árambehatás időtartama,
- az áram útja,
- az áramnem (egyen-, váltó-) és frekvencia,
- a feszültség,
- az ellenállás és
- az áramsűrűség.

Következményei lehetnek:

- halál,
- tetszhalál,
- égési sebek,
- roncsolt sebek stb.

Aki villamos árammal dolgozik (ez vonatkozik a mentésben, tűzoltásban részt vevő tűzoltóra is), annak ismernie kell annak veszélyeit s azokat a tudnivalókat, amelyek a villamos balesetekkel kapcsolatos segélynyújtásra vonatkoznak. Az MSZ 1040/2 számú szabvány a legjellemzőbb éghető anyagokat tűzosztályokba sorolja (A, B, C, D, E). Ennek megfelelően a feszültség alatt álló (nagyfeszültségű) villamos berendezések jelenlétében végzendő tűzoltás az E tűzosztályba tartozik.

A tűzoltó anyagot (készüléket) a tűzosztálynak megfelelően kell megválasztani. Az E tűzosztályba tartozó tüzek oltására a szénsavval oltó (CO₂, MSZ 1033), a gázolató (MSZ 1034) és a porralolató (MSZ 1037) alkalmazható. Az oltóanyagot a tűz helyszínén levő berendezések jellegének megfelelően kell megválasztani. Ahol mozgó finommechanikai berendezések vannak, ott lehetőleg kerülni kell az oltópor alkalmazását. Az oltógázok közül jelenlegi ismereteink és gyakorlatunk alapján a Freon 12 és BCF tekinthető a legalkalmasabbnak.

A villamosenergia-fejlesztő-, átalakító-, kapcsoló- és elosztó-berendezésekben alkalmazásra kerülő tűzoltó berendezések és tűzoltókészülékek tekintetében az MSZ 15 888 számú szabvány intézkedik.

A nagyfeszültségű berendezésekben keletkező tűzesetek különleges intézkedéseket igényelnek. Ezeket az intézkedéseket részleteiben az Üzemi Szabályzat Erősáramú Villamosberendezések Számára (MSZ 1585) c. előírás, illetve szabvány tartalmazza. Az üzemben tartó köteles a tűzoltósággal közölni azon személyek nevét, akiket tűz esetén értesíteni kell. Ezek a személyek a helyszínen kötelesek tájékoztatni a tűzoltásvezetőt, a feszültség alatt levő vezetékekről és berendezésekről. A tűzoltásvezető intézkedésére az egyes szakaszokat kötelesek feszültségmentesíteni, hogy az oltás emberi élet veszélyeztetése nélkül történhessen.

A villamos erőművekben, berendezésekben, alállomásokon keletkező tűzek oltásakor egyes esetekben nem mondhatunk le a víz vagy hab használatáról. Ilyenkor — de ez számos esetben üzemekben, háztartásokban is előfordulhat — az oltásra használt víz- vagy habsgár feszültség alatt álló berendezésekkel érintkezik. Ezért szerte a világon foglalkoznak e probléma elméleti és gyakorlati kérdéseivel.

A vizet kötött vagy porlasztott sugár formájában használják. A víz vezetési villamos áramot. Ez bizonyos feltételek között veszélyt jelenthet a tűzoltást végző személyekre.

A vízsugár vezetőképességét több tényező befolyásolja: a víz villamos ellenállása, a porlasztás mértéke stb. Ebből kiindulva különbséget kell tenni kötött sugár és porlasztott sugár alkalmazása között.

A feszültség alatt álló berendezések szempontjából külön kell választani a kis- és nagyfeszültségűeknél felmerülő problémákat. Befolyásoló tényező a vízbe kevert fagyáscsökkentő, a felületi-feszültség-csökkentő és habképző anyag kémiai összetétele folytán előálló villamos vezetőképesség-növekedés, továbbá a vízsugár nyomása.

A hazai kísérletek szerint 220 kV-os névleges feszültségű 3 fázisú rendszer esetén

- porlasztott sugár alkalmazása, 5 m-nél nagyobb,
- kötött sugár alkalmazása (13—18 mm lövőkeátmérő) 10 m-nél nagyobb távolságból áramütés szempontjából veszélytelen.
- A külföldi szakirodalom szerint
- porlasztott sugárral a nagyfeszültségű berendezéseknél az általánosan előírt legkisebb megközelítési távolságot
- kötött sugárral (12—24 mm lövőkeátmérő esetén) 110 kV — 380 kV névleges feszültség között 6—11 m távolságot kell megtartani, de a távolságnak mindenképpen nagyobbak kell lennie a kötött sugár hosszánál.

Némely külföldi szakirodalom nem ajánlja a 4 kp/cm²-nél nagyobb nyomás alkalmazását.

Kisfeszültségű berendezéseknél (1000 V-ig) 3 m legkisebb megközelítési távolságot írnak elő 12 mm lövőkeátmérő használatakor. Ennél nagyobb lövőke esetén az átmérő minden 1 mm-rel történő nagyobbításával 25 cm-rel növelik ezt a távolságot. A vízhez kevert adalékanyagok (fagyást gátló, felületfeszültség-csökkentő) alkalmazásakor minden anyagra célszerű külön elvégezni a vizsgálatokat. Ezek villamos vezetőképesség-növelő hatása széles határok között változhat.

A léghab alkalmazásával kapcsolatban a szakirodalom általában úgy foglal állást, hogy nehéz léghabot csak kisfeszültségű berendezéseknél alkalmazzanak, mégpedig legalább 3 m távolság megtartásával, és ügyelve arra, hogy az oldat mint folyadék-sugár lépjen ki a szerelvényből. Nagyfeszültségű berendezéseknél azonban a nehézléghab csak feszültségmentes állapotban alkalmazható. A könnyüléghab alkalmazásával kapcsolatban egyértelmű kísérleti eredmények hiányában célszerű ugyanúgy eljárni, mint nehézléghab esetén.

Mind a szovjet szakirodalom, mind a hazai kísérletek tapasztalatai szerint feltétlenül szükséges, hogy a legkisebb megközelítési távolság megtartásával a sugárcső és a sugárvezető talppontjai közé rövidre zárt vezetékkel iktassanak be, ami a veszélyes áramerősség és feszültség létrejöttét földeléssel meggátolja. V. Voszkreszenszkij szerint, ha gépjárműfecskeendő (tűzoltószivattyú) szolgáltatja a vizet, akkor földelni kell a szivattyút is.

Megítélésem szerint tovább kell folytatni a víz alkalmazásával kapcsolatos kísérleteket, és még használatbavétel előtt el kell végezni a vizes oldatok (habanyag, könnyűvíz, egyéb adalékanyagok) vezetőképességének vizsgálatát.

Felhasznált irodalom:

- Csordás László: Erősáramú tervezés és szerelés kézikönyve
- Hajdú László —
- Keschitz József —
- Rónai Béla:

A villamosság és biztonságtechnikája.

TUDÓSÍTÓINKTÓL:

Kettős ünnepség

Jubileum

A közelmúltban bensőséges, kettős ünnepségen vett részt a Baranya megyei tűzoltó-parancsnokság törzsállománya. Az ünnepség egyik eseménye Borbás Ferenc főrm. elvtárs búcsúztatása volt, nyugállományba vonulása alkalmából. Közel 25 évi szolgálati idejét Baranyában, részben a pécsi-, részben pedig a megyei parancsnokság állományában töltötte. Eredményes munkája elismerésül a megyei parancsnok tárgyjutalomban részesítette, a törzs kollektívájától pedig ajándékot kapott.

Ugyanekkor köszöntötték Pfeiffer Márton tú. örgy., szolgálati és kiképzési csoportvezetőt, a megyei parancsnokság pártalapszervezetének a titkárát is 50. születésnapja alkalmából. Az ünnepségre tulajdonképpen nem a születésnap szolgáltatta az okot, hanem az a fáradhatatlan tevékenység, melyet Pfeiffer elvtárs a párt érdekében huzamos idő óta kifejtett. 1951 óta végzi megszokott-nélkül a reá bízott pártfeladatot.

Baranyában 1956 óta teljesít szolgálatot, és titkára a megyei törzs pártalapszervezetének. Eredményes és kitartó munkája elismerésül a megyei pártbizottság, a megyei tanács pb és a BM szervek megyei pártbizottsága, valamint a megyei parancsnok is értékes jutalomban részesítette. Az ünnepségen a felsorolt pártiszervek vezetői is képviseltették magukat.

Mezei László tú. szds.
Pécs

Bököny község önkéntes tűzoltó-egyesülete június 16-án ünnepelte 50 éves fennállásának évfordulóját. Az évfordulóra nagy lelkesedéssel készültek. A készülődés eredményeként az 1973-ban és 1974-ben rendezett járási tűzoltóversenyeken férfi csapatuk a 800 l/p-es kismotorfecskeendő-, az úttörő-tűzoltók pedig a kocsi-fecskeendő-szerelésben lettek 1. helyezettek.

Az Úttörő Szövetség által szervezett „Trombita harsoq, dob pereq” versenyt Szabolcs-Szatmár megyében megnyerték, ezért pénzjutalomban és kétéhes csillebérci táborozásban részesültek.

A BM Tűzoltóság országos parancsnoka díszdíjjal jutalmazta a jubiláló egyesületet. Ezenkívül számosan részesültek jutalmazásban, előléptetésben és dicsérőoklevél-elismerésben.

A Kossuth Mg. Szakszövetkezet az önkéntesek megelőző és mentő tűzvédelmi munkája elismerésül csapatzászlót adományozott az egyesületnek. Annak átvételekor Farkas János községi parancsnok fogadalmat tett az egyesület tagjai nevében, hogy önként vállalt kötelezettségeiknek a jövőben még inkább eleget tesznek.

A jubileumi ünnepséggel egy időben a községi kultúrházban tűzvédelmi kiállítást is rendeztek, melynek anyagát nagy figyelemmel tekintette meg nemcsak Bököny, hanem a szomszéd község lakossága is.

Csernyák József tú. zls.
Nagykálló

FELAJANLÁS. A lenti járási parancsnokság pártalapszervezetének kollektívája az MSZMP XI. kongresszusa tiszteletére felajánlotta, hogy az alapszervezethez tartozó elvtársak elősegítik az önkéntes és vállalati tűzoltók szakmai továbbképzését. Egyed Csaba alhdgy. pl. vállalta, hogy foglalkozik az úttörő-tűzoltók ügyeivel és a nemrégiben alakult Épületasztalos-ipari Vállalat Lenti Gyárának tűzoltóival (képünkön).

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Nem állapították meg a pontos okát annak a tűzvésznek, amely tíz perc leforgása alatt megsemmisítette Summerland városában (Man sziget, Anglia) a világ egyik leghatalmasabb zárt típusú és 2 millió font sterling értékű üdülőközpontját. Egyes megállapítások szerint véletlenül keletkezett, mások szerint gyújtogatásból. A katasztrófa következtében ötvenen meghaltak, és számosan sérülést szenvedtek.

Héteemeletes volt az épület, amelyet mindössze három idényben használtak. A borítások meg a falak hatalmas üveggapot akril lemezekből készültek, a falak egyike a „trópusi erdővel” körülvett mesterséges szakadék és vízesés keretként szolgált. A vízeséshez csatlakozott néhány

Summerlandban történt

terasz vendéglőkkel, bárokkal, boltíves galériákkal. Itt szintén fürdők és strandok működtek.

A tűz este nyolc óra körül keletkezett. Ebben az időben mintegy 2 ezren tartózkodtak az üdülőközpontban. Még néhány száz ember is idejött, hogy kivárja az esőt.

A tűz szemtanú szerint a kijáratok többsége be volt zárva. A katasztrófát követően vált ismertté, hogy az üveggapot lemezek, amelyeket az épület falaihoz és tetőzetéhez alkalmaztak, nem felelnek meg a tűzvédelmi követelményeknek, ugyanis elősegítették a tűz gyors terjedését.

A tűzvédelmi szövetség képviselői kijelentették, hogy a brit törvények értelmében nem lett volna szabad olyan épületet létesíteni, mint a summerlandi. Az akrillemezek alkalmazása a legnagyobb mértékben szerencsétlen építészeti megoldásnak bizonyult; az ilyen fajtájú anyagokat be kellene tiltani.

És ennek az anyagnak az alkalmazását az építészeti felügyelőség helyi szervei engedélyezték. Ez azért történhetett meg, mert a profitérdekeket főlébe helyezték a tűzbiztonsági követelményeknek.

A tűzbiztonság Man szigeti felelőse kijelentette, hogy az

1973-as nyári idény előtt szemlét tartottak az épületben. De milyen minőségű is lehetett ez?

A városi és kommunális dolgozók szakszervezetének adatai szerint London 3000 vendégfogadója és szállodája közül csak 15-nek kielégítő a tűzbiztonsága. Ugyanez a helyzet az egész országban.

A szakszervezet azzal a kérelemmel fordult a belügyminiszterhez, hogy haladéktalanul intézkedjen a szállodák, vendégfogadók, étkezők és üdülőhelyek tűzvédelmi helyzetének ellenőrzéséről. Ugyancsak követelték, hogy az épületek és helyiségek tűzvédelmi helyzetének királyi társasága vizsgálja felül a valaminegyi vendégfogadó és szálloda részére kiadott határozatait.

A Pozsarnoje gyelo áprilisi számának konzultációs rovatában olvastuk, hogy milyen módon történhet a Szovjetunióban a feszültség alatt álló elektromos berendezések oltása.

A vonatkozó rendelkezések értelmében kötött és porlasztott vízugarakkal csak abban az esetben megengedhető az oltásuk, ha a sugárvezető jól látja a tűz színhelyét. Ez a szabály érvényes azon kábelek oltására is, amelyek névleges feszültsége nem éri el a 10 kilovoltot.

Ugyanakkor minden esetben földelni kell a sugárcsövet, a sugárvezetőnek pedig dielektrikus

lábbeliben (csizmában) és kesztyűvel kell működnie, továbbá meg kell tartania a táblázatban feltüntetett távolságot a tűz színhelyétől.

Az érintett létesítményekben rendelkezésre áll a szükséges mennyiségű földelő, s időszakszerűen ellenőrzik őket. E földelőket, valamint a dielektrikus lábbeliket és kesztyűket olyan helyeken tárolják, amelyeken át meg lehet közelíteni az esetleges kárterületet.

Tűzoltás feszültség alatt

A tűzoltóegységek csak a technikai személyzet vezető beosztású tagjának instrukcióját követően kezdhetnek az oltáshoz, és kizárólag azután, hogy erre írásos engedélyt kaptak tőle. Az engedélyben meg kell határozni azt a helyet, ahol oltási munkákat végezhetnek, továbbá azokat a létesítményeket, ahová oltóanyagot lehet juttatni. Ez vonatkozik a tűz zónájában levő elektromos berendezésekre, kábelekre és a hozzájuk vezető

utakra is. Ugyanakkor fel kell tüntetni, hogy áramtalanítva vannak-e, és mekkora a maximális feszültségük.

A feszültség alatt levő berendezések oltása előtt a sugárcsövek, tűzoltó-gépjárművek, generátorok stb. földelését az érintett létesítmény szakembere vizsgálják felül. Ki kell dolgozni minden elektromos létesítmény (szükség esetén valamennyi állomás) operatív oltási tervét. Ebben fel kell tüntetni a földelések rendjét, valamint a biztonságos személyi állományi biztonságáért az oltás folyamati szükséges intézkedéseket.

A HIBÁS VILLANVÉZETÉK MIATT. A szomszédos Szlovákiában a rimaszombati járásban az egyik mezőgazdasági szövetkezetben tüzet okozott a hibás villanyvezeték, írja a pozsonyi Új Szó. A közelben tartózkodók 180 tehenet kiengedtek az istállóból, de az anyagi kár így is meaközeli a 200 000 koronát.

pusztít, hatalmas tüzek keletkeztek az erdőkben. Tekintettel arra, hogy a tűzvédelem fejletlen, az országban az erdők hatalmas területen leégtek, főleg Wolló térségében.

MALOMÉGÉS PRÁGÁBAN. A cseh főváros egyik kerületében a közelmúltban malomtűz pusztított. A lángok a lisztelő helyiségeiben csaptak fel, és a második emeletről egészen a negyedik emeletig terjedtek, sőt még a

NÉHÁNY SORBAN

tetőszerkezet faalkatrészei is lángba borultak. Röviddel éjfél előtt a kivonult tűzoltóegységeknek nagy erőfeszítések árán sikerült a veszedelmes tüzet eloltaniuk. A kár értéke több mint 500 000 korona.

TARTÁLYKOCSI-KATASZTRÓFA MEXICÓBAN. Az ország fővárosában, Mexicó Tacuba negyedében,

útszéli vasoszlopnak ütközött egy 45 000 liter benzint szállító utánfutós tartálykocsi. A benzin pillanatok alatt a környező épületekre ömlött, és meggyulladt. Tetézte a bajt, hogy a kocsin szállított hegyven palack gáz is felrobbant. A szerencsétlenségnek 10 halálos áldozata és 152 sebesültje van. A tűzoltók néhány perccel a riasztás után a helyszínre érkeztek, és igyekeztek megakadályozni a tűz to-

vábbi terjedését, ami lényegében sikerült is.

ROBBANÁS EGY TOKIOI VEGYIGYÁRBAN. A japán főváros Koto nevű negyedében egy vegyigárban történt nagyerejű robbanás következtében 44 személy égségi sebeket, jelentősen súlyosabbakat, a Japan Times. A robbanás következményeként a levegőbe került mérgező anyag csapadék formájában a város részére hullott. A sérülteknek hoz-

TÖZÁLLÓ VÉDŐ-NÖVÉNYEK? Élénk figyelmet keltett nemzetközi tűzvédelmi szakkörökben a hír, hogy francia és amerikai kutatóknak sikerült készíteniük olyan tervet, amely szerint a jövőben az erdőtüzek megakadályozhatók. A megoldás lényege: 14 olyan növényfajtából, amelyek nem égnak, és hő hatására legfeljebb elszáradnak, védősáv létesítése az erdők körül.

2

Tréfásan, bár nem egészen tréfából nevezik így az azerbajdzsán tűzoltó-parancsnokság tudományos-kutatólaboratóriumának munkatársai kísérleti telepüket Gjuzdekben, amely 40 perces útra van Bakutól. A kísérleti telep még nyolcéves sincs, és a szövetséges köztársaságok, valamint külföldi országok szakemberei részvételével az olaj- és olajterméktüzek legkülönbélebb oltásával kísérleteznek itt.

A két hatalmas ötezres tartály és a tucatnyi kisebb gazdag lehetőségeket ad minderre. M. Plotkinnal, a laboratórium vezetőjével az élen a laboratórium tudományos munkatársai majdnem minden hónapban egy héten át, de előfordul, hogy kettőig is vizsgálódásokat végeznek itt a legújabb preparátumokkal és keverékekkel, hogy választ kapjanak a számos tervben és számításban felmerülő kérdésekre.

Képeinken:

1. A. Samsilov tudományos munkatárs hőmérsékletet mér
2. Az első vonalban
3. Kezdődik a kísérlet

„Tudományos fiókiintézet”

Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszélyei

IV. Töltéskeletkezési folyamatok

Az elektrosztatikus töltések igen sokféle folyamat eredményeképpen halmozódhatnak fel. Ezek közül azonban aránylag kevés okoz problémát ipari méretekben.

A jelenség lényegének megismerése céljából arra törekszenek, hogy a töltésselkülönülést valamiféle anyagi jellemzőhöz, fizikai-, kémiai folyamathoz kössék, mivel így lehetséges a kvantitatív tárgyalás. Mai felfogásunk szerint a feltöltődés bonyolult folyamatok, egyidejűleg ható mechanizmusok eredője, s ezért rendkívül nehéz annak tanulmányozása, kezelése.

Abban viszont egyetértenek a jelenség vizsgálói, kutatói, hogy az anyagok határfelületén elkülönülő pozitív és negatív töltések ún. kettős réteget hoznak létre. A kiváltó okokról, a folyamatban részvevő anyagi részecskék természetéről meg a töltésselkülönülés mechanizmusáról azonban már vitatkoznak.

A gyakorlati élet során a következő két nagy csoportba sorolt jelenségek okozhatják a statikus feltöltődést:

1. Érintkezés, majd szétválás

Ennek két alapvető formája van, éspedig:

- folyamatos töltésselkülönülés,
- részecskefeltöltődés.

A folyamatos töltésselkülönülés az áramló folyadékok, mozgó szálak, fóliák stb. esetében következik be. Itt a folyamatot döntően befolyásolja az abban részvevő anyagok vezetőképessége.

A részecskefeltöltődés inkább a porszerű anyagok, gázok, gőzök esetében következik be. Ezt a folyamatot viszont — gyakorlatilag — nem befolyásolja az anyagok vezetőképessége.

2. Influenca (megosztás)

Az ipari veszélyek szempontjából ezt sem szabad figyelmen kívül hagyni. Ugyanis — mint azt már korábban láttuk —, ha villamos erőterbe helyezünk egy vezető anyagot, akkor minden mechanikai beavatkozás (dörzsölés stb.) nélkül töltésmegosztás jelensége lép fel. Kiemelve az említett térből az anyagot, a villamosan semleges állapot visszaáll. Ha viszont egy rövid ideig tartó földeléssel elvezetjük a szabad töltéseket, akkor a villamos térből kiemelt vezetőn töltések maradnak vissza. Az ilyen jelenség főleg a mozgó vezetőknél okoz veszélyt. (Ilyen pl. a statikusan feltöltött térben mozgó ember.)

E két folyamat a gyakorlatban nem különül el élesen egymástól, egyidejűleg is lejátszódhatnak.

A következőkben azt vizsgáljuk, hogy a szilárd, cseppfolyós és gáznemű anyagok esetében hogyan magyarázzuk a feltöltődés jelenségét.

Szilárd anyagok vizsgálata

Szilárd anyagok esetében feltöltődés a töltéshordozóknak az érintkezési felületek közti tényleges kicserélődésével jön létre. Ez esetben döntő jelentőségű az egyszerű érintkezés, majd szétválás.

Ez a folyamat, illetve a töltések nagysága sok tényező függvénye. Ilyenek lehetnek pl.:

- az érintkező felületek anyaga, fizikai állapota,
- az érintkezési pontok száma,
- a szétválasztáshoz alkalmazott erők nagysága,
- az érintkező anyagok vezetőképessége,
- a környezet ionizációs foka,
- a környezet relatív páratartalma stb.

Szilárd anyagok esetében a feltöltődés azért jön létre, mert az egyes anyagok egymással, más szilárd anyaggal vagy folyadékkal érintkeznek, s utána szétválnak.

Megjegyzés:

Fémek esetében az érintkezéskor fellépő potenciálkülönbség nagyságát a Fermi-nívók közti különbséggel magyarázzák. Ez a felfogás félvezető anyagok esetében is elfogadható, mivel az elektronok itt is könnyen átugorhatnak a vegyértéksávból a vezetési sávba.

Más a helyzet a szigetelőanyagoknál, mivel a vezetési- és vegyértéksáv közti tiltott zónájuk olyan széles, hogy ezt egyetlen elektron sem lépheti át nagyobb energiatelítél nélkül. Így tehát egy pozitívan feltöltött szigetelőanyagnál — elektronáramlással — nehezen volna magyarázható a jelenség. Sőt, a negatív feltöltődés — elektronok felvétele — is csak a szigetelőanyag vezetővé válásával jöhetne létre.

Az érintkezési potenciál — [V] nagyságrendű — kialakulását sokféle-keppen magyarázzák, közülük azonban nehéz volna bármelyiket is egyértelműen bebizonyítani, ami elméletileg persze fontos kérdés, azonban a gyakorlati emberek számára másodlagos.

A töltéscserét előidéző erők hatására kétségkívül kialakul — a már említett — kettős réteg, s ennek potenciálkülönbség [V] nagyságú.

Az itt szerepet játszó villamos paraméterek azonban becsülhetők, mivel nem ismerjük pontosan a potenciálkülönbség és az érintkező felületek közti távolságot.

Például, ha $l = 10^{-9}$ m-nek tételezzük fel az érintkező anyagok felületei közti távolságot, s a potenciálkülönbség $U = 1$ akkor:

$$U = E \cdot l, \text{ átalakítással:}$$

$$E = \frac{U}{l} = \frac{1}{10^{-9}} = 10^9 \text{ [V/m] és}$$

$$\sigma = \epsilon_0 \cdot E = 10^{-2} \text{ [As/m}^2\text{]}$$

Ha a két felületet távolítani kezdjük egymástól, a legutóbbi érintkezésben levő pont meglétéig a feszültség feltételezhetően állandó marad. Ez esetben viszont $E = U/l$ összefüggés alapján E -nek és σ -nek is csökkennie kell, ami azt jelenti, hogy indul egy töltéskiegyenlítődé, és pontosan addig tart, amíg nem érjük azt a távolságot, amelyen már nem jöhet létre a bad töltéscsere.

Eddig eljutva, a térerősség egy meghatározott értékre csökken — már a statikus térrel ellentétes erők is gyengék —, s így tényleg érvényesülhet a statikus erőhatás. Ezután a távolság növekedésével — E állandó — a feszültség növekedni fog.

Megjegyzés:

A jelenség pontosabb lefolyása a következő:

Ha a térerősség (E) értéke ekkor még mindig nagyobb volna 10^8 értéknél, akkor a töltésmennyiség a térerősség okozta emissióval tovább csökkenne. Amikor pedig a távolság eléri a levegőmolekulák szabad hosszának $5 \cdot 10^{-7}$ m-nek a többszörösét, akkor — egészen a levegő részleges ionizációjáig — a térerősség csökken. Az így meglévő felületi töltéssűrűség alig több mint két ezreléke az eredetileg létrejött mennyiségnek.

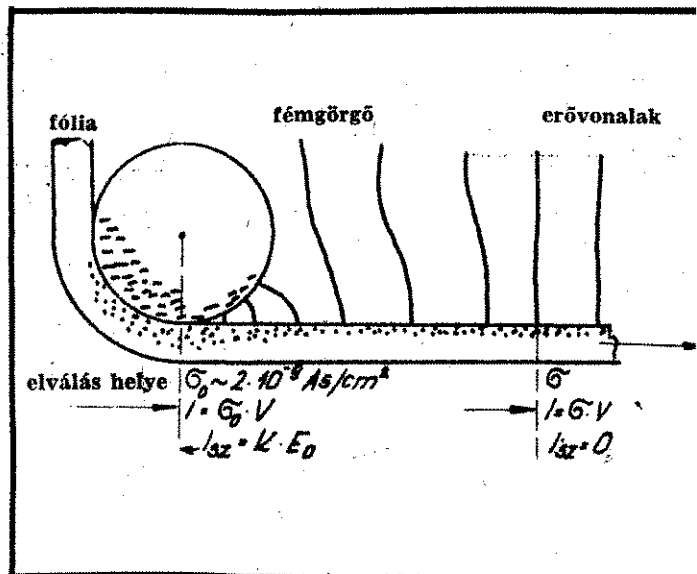
Ezek a megmaradó töltések — most már — a töltések kialakulását a megmaradó töltések szerint vagy elvezetődnek, vagy pedig a környezet geometriai elrendezése megváltozik — kialakulhat egy lokális s a kritikusnál nagyobb térerősség, és bekövetkezik a kislülés.

Folyamatos töltésselkülönülés

A töltésselkülönülésnek ez a fajtája akkor alakul ki, ha az anyag érintkezése nem egyszerre, hanem többé-kevésbé folyamatosan szűnik meg (ekkor a feltöltődési folyamat során végig megmaradnak érintkező felületek).

Szilárd anyagok esetében erre jellemző példa a fonal, végigfuttatása hengeren, görgőkön. (Folyadékoknál ilyen esetekben folyadék csöben történő áramlása.)

1. sz. ábra

Megjegyzés:

A például fémgörgön gördül egy fólia, akkor a keletkező töltések része visszarámlik, az elszállított töltésmennyiség így — az elválás től számítva — a távolsággal mindaddig csökken, amíg a fémhenger visszagördülő erővonalak léteznek. Végül is beáll egy stationer állás. A visszafelé töltésmennyiség tehát nemcsak a mozgásban levő vezetőképeseségtől, hanem a geometriai elrendezéstől is függ.

A helyzet eléggé komplikált, ha a henger nem fém. Ez esetben egy-egy térerő iránya nehezen jelölhető meg, másrészt pedig a szigetelőjón felhalmozódó töltés maga is befolyásolja a töltésekülönülési állapotot.

Folyadékok vizsgálata

Folyadékok esetében a feltöltődés jelensége szintűgy fellép, a szilárd anyagokéhoz. Az elméleti kutatások szerint pl. a határfelületén a dipólus jelleggel bíró vízmolekulák többsége tív pólusával kifelé áll. A befelé álló pozitív pólusok vagy mmolekulák negatív pólusait vagy a vízben oldott szennyezők anionjait kötik le, aminek egy kialakuló kettős réteg a közezménye. Ez a határfelületi kettős réteg képes legyőzni a v-n-mozgás hatását.

Ha a víz valamilyen módon felaprózódik, akkor a felületről nado cseppek negatív, a belső részből jövőek pedig pozitív tölték maradnak. Minél kisebbek a cseppméretek, annál több leszni részből jövőik aránya, s annál tovább maradnak a leben lebegve. Az így kialakuló vízköd negatív töltésű lesz. adat szerint ez esetben a légáramlással előállított finoman asztott vízköd elérheti a 60 nA/gr nagyságú feltöltődést is. Áramló folyadék esetében lényegében ugyanez a jelenség ódik le. Fontossága miatt azonban célszerű részletesebben glalkozni vele.

Ez esetben a határfelületén kialakuló dipolréteg önmagában nem elegendő ahhoz, hogy létrejöjjön a töltésekülönülés. anis ennek az az előfeltétele, hogy a folyadékokban ionok leek (ugyanúgy, mint a vízporlasztás esetében.) Ekkor az egyik dő ionok egy része — a kialakuló kettős rétegben — a cső- z tapad, míg a másik ionfajta a folyadékokban marad felesen. Tehát a folyadék feltöltődésének mértékét döntően be- isolja a benne levő ionok száma. A folyadékokban — még a hidrogénekben is — mindig vannak (pl. a szennyeződésekben mázó) ionok.

Megjegyzés:

Áramló folyadékok esetében — mivel a részecskék kötetienek — a áramlásnak két egymásra merőleges komponense van. Amennyiben itésáramlás csak a csőfallal párhuzamos irányú, akkor lamináris lásról beszélhetünk. Turbulens áramlásról akkor beszélünk, ha az íre merőleges irányú áramlás is bekövetkezik. (Ilyen lehet például nszúrón átáramló folyadék esete.)

A töltésáramlás lecsökkentéséhez elegendő például megnő- i egy tartályban végződő cső utolsó szakaszának átmérőjét. r ugyanis a folyadékáramlás során fellépő esetleges nagy seikülönülés sem okoz problémát, mert a viszonylag nagy ittivitású (dielektromos tényezőjű) folyadékok keresztüli szük- sülés nem valószínű. A levegővel érintkező szabad felületen nt bekövetkezhet a kisülés. (Tudniillik a töltés által létre- tt erőter már meghaladhatja a levegő átütési térerősségét.) z eset fennállhat a szűrőknél, tartályoknál. E hatás kivédé- növelik meg a betorkolló csőszakasz átmérőjét.

Egy földtől elszigetelt fémtartály esetében az oda beáramló s statikusan már feltöltött — folyadék által szállított töltések almozódnak. A tartály feszültsége így $U_{max} = I_1 \cdot R_{sz}$ értéket ér- el, ahol U_{max} = a maximális feszültség; I_1 = töltőáram; = a tartály szivárgási ellenállása.

Ez a feszültség hosszabb-rövidebb idő alatt elérheti az át- i feszültséget, s átüt a legközelebbi földelt vezetőre. (Ebből tható, hogy a jó tartályföldelés elengedhetetlen követelmény.)

Ha a tartály belsejében földeletlen fémrészek vannak (pl. nívójelző), akkor a veszély még nagyobb, mivel az ezekből ó kisülési szikrák meggyújthatják a tűzveszélyes folyadékok. y ebből kifolyólag mégsem keletkeznek gyakran tüzek, an- az az oka, hogy a zárt tartály belsejében eléggé nagy az elegy artalma.

Földelt tartály esetében a beáramló töltések gyorsabban vagy bban, de a tartály falához áramlanak, és levezetődnek.

Megjegyzés:

Állandó beáramlási sebesség esetén (ekkor I_1 is állandó) a folyadék- $Q_{max} = I_1 \cdot \tau$ töltés halmozódhat fel.

= a folyadék relaxációs ideje; $\tau = \frac{\epsilon_0 \cdot \epsilon_r}{\kappa}$

= a folyadék vezetőképesége.

z így felgyülemelő töltések létrehozják a maguk erőterét, s ezáltal ó földelés ellenére is — szikrakísülés jöhet létre. Ez ellen a töltő- i csökkentésével védekeznek.

Ha a tartályban a fal mentén turbulens módon áramlik a folyadék, akkor magában a tartályban is képes feltöltődni. Ezzel még nagyobb po- tenciálkülönbség alakul ki, mivel a turbulencia nem engedi a tartály fa- lához áramlani a töltéseket, s így gátolja azok levezetődését.

A turbulens áramlás kérdéseit sokan vizsgálták, de ma is akadnak még tisztázásra váró problémák. Számunkra, úgy vélem, azonban, hogy e téma kapcsán elegendő annak tudomásulvétele, hogy turbulens áramlás esetén a feltöltődés sokkal nagyobb mértékű, mint lamináris esetben.

Benzin és hasonló szénhidrogének esetében a töltésáramlás nagysága:

$$I \approx \beta \cdot v^2 \cdot r^2 \text{ ahol}$$

$$\beta = 1,5 \cdot 10^{-5} \cdot \left[\frac{As^2}{m^4} \right] \quad v = \text{áramlási sebesség} \quad \left[\frac{m}{sec} \right]$$

r = csőátmérő (m); a szénhidrogéneknél általában; 0,01 m < r < 0,1 m.

Mivel a folyadékok feltöltődésének nagysága döntően azok vezetőképeseségtől függ, a legcélszerűbb védekezési módszer en- nek megnövelése.

Gázok, gőzök vizsgálata

Amikor por- vagy folyadéksczemcsék — levegővel alkotott keverékei — áramlanak és sűrűlődnak a falhoz, akkor is fellép a töltésekülönülés. Az érintkezési idő ugyan rövid, azonban ez is elegendő töltéscsere létrejöttéhez a fal és a nedves fal meg a folyadékcsépp határfelületén.

Elektrosztatikai szempontból vizsgálva a folyadékporlasztás és a szilárd anyag finom aprítása lényegében azonos folyamatnak tekintendő. Az ilyen folyamatok közös jellemzője, hogy feltöltés után a részecskék egymástól is elszigetelődnek, s így nem jöhet létre (a szétválás meg a felaprózottság miatt) töltés kiegyenlítődé. Ennek következtében a maradó töltések száma független az anya- gok vezetőképeseségtől. (Például a fémpor, a vízköd ugyanúgy feltöltődik a sűrűlődasos áramláskor.)

Fémcsőben való áramlás vagy útközéskor keletkező felapró- zódás esetén a feltöltődés unipoláris (vagy pozitív, vagy negatív). Ennek oka az, hogy az egyik fajta töltést a jól vezető fém elve- zeti. Gáznemű anyagok porlasztásakor viszont a feltöltődés bi- poláris. A vegytiszta gázok — áramlásuk során — nem töltődnek fel. Ugyanakkor a technikai életben használt gázok mindig tar- talmaznak cseppfolyós vagy szilárd halmazállapotú részecskéket, amelyek viszont képesek feltöltődni. A feltöltődés akkor a leg- nagyobb mértékű, ha pl. hirtelen expanzió esetén a gőz csepp- folyósodik, vagy szilárd hó képződik. (Több esetben előfordult már tragikus eset, amikor CO₂-vel oltottak robbanásveszélyes közegben.)

Megjegyzés:

A feltöltött gőz — köd felhő és folyadék esetében — tekintet nélkül arra, hogy a keletkezési mechanizmus más — ezek meghatározott töltés- felhőt képeznek, melynek Q töltése, e töltéssűrűsége van.

A gyakorlat szempontjából itt két gyújtási lehetőséget vesznek szá- mításba:

- szikrátütés (ha az átlagos térerő nagyobb 2,7–5 kV/cm-nél, és lokálisan túllépi az átütési térerő értékét).
- az előbbinél kisebb térerő esetén is bekövetkezhet az ún. pamat- kísülés.

V. Az elektrosztatikus feltöltődés elleni védekezés módszerei

(A lehetőségek áttekintése)

Eddigi ismereteink birtokában azt lehetnének, hogy most már az elektrosztatikus feltöltődés elleni védekezés módszereit, tech- nikai részleteit is biztosan és egyértelműen meghatározhatjuk. Azonban nincs olyan módszer, amely teljesen egyértelműen biz- tonságos és általánosan alkalmazható. Ennek az oka, hogy a töltéskeletkezési folyamatok sokfélék (a keletkezési mechanizmu- suk körül is van vita); ugyanakkor a védekezési módok csupán korlátozott biztonságot nyújtanak.

Ezért minden esetben külön-külön vizsgálat alapján kell el- dönteni, hogy — adott viszonyok között — melyik védekezési módszer a célravezető. E vizsgálatok (felmérések) során:

1. Meg kell keresni a lehetséges töltéskeletkezési (töltéselkü- lönülési) helyeket, okokat, valamint a kritikus technológiai műveleteket, ahol ezek hatása káros lehet.
2. Méréseket kell végezni, majd ennek alapján meg kell ha- tározni a kisülési energia nagyságát.
3. A technológiai folyamatok során alkalmazott éghető anya- gok minimális gyulladási energiája ismeretében a mérési eredmények összevetésével lehet eldönteni, hogy milyen védekezési módszert választunk.

(Folytatjuk)

Dunai Gyula t. fhdgy.,
okl. villamosmérnök

LAPSZEMLE

Megyei és üzemi lapokból röviden

Világ proletárijai, egyesüljétek!

NAPLÓ

AZ MSZMP VESZPRÉM MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

A másfél évszázados keszthelyi tűzoltóságról írja a Veszprém megyei lap:

„Keszthelyt egy királyi oklevél már 1421-ben »oppidumnak«, tehát mezővárosnak nevezi, de a rendszeres tűzvédelem megszervezéséről csak 1823-ban intézkedett Feste-tics László gróf. Ekkor vásárolt a város részére hat nagy, hat középnagyságú és két kisfecskendő és 24 vízeslajtot. Ő dolgozta ki a város és a tűzoltóság első tűzrendészeti szabályzatát.

A felszerelések a Georgikonban és a Felsőmajorban (ma Kis-Keszthely) álltak. A város fecskendőjét a városházanál, a vízeslajtokat pedig különböző utcákban tartották.

A tüzeseteknél előforduló fejetlenség, zűrzavar elkerülésére és az egységes cselekvés biztosítása céljából a céhbeli mesterembereket és legényeket 14 »compagniába« (csapatba) osztották be. Egy »compagniába« 40 ember tartozott. Ezek közül négy ember a fecskendő irányításával foglalkozott, és a fecskendő számával ellátott bádoglemezt viseltek a kalapjukon.

A városi tűzoltók őrtornyát és szertárhelyiségét a Deák Ferenc utcában állították fel 1884-ben. Ugyanakkor a város saját költségén 20 egyenruhát készíttetett a szegényebb tűzoltóknak.

A szabályzat rögzítette azt is, hogy aki magát a tűzoltásban és a mentésben kitüntette, dicséretre és pénzjutalomra javasolt.

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLJÉTEK!

Ujság

A PAMUTTEXTILMŰVEK DOLGOZÓINAK LAPJA

„Békéscsabán nemrégiben tartottuk meg a tűzvédelmi előadói értekezletet. Ennek célja volt, hogy törekvéseinket összehangoljuk, munkánkat még szervezettebbé tegyük, hogy tűzvédelmünk mind eredményesebb legyen.

Üzemünkben 1974 májusában szerveztük meg a tűzvédelmi hónapot. Megrendeztük a megnyitót, az üzembejárást, ezt az értekezletet, a dolgozók újrakztatását filmvetítéssel, vízgyakorlatot tart minden tűzoltóraj, szellemi vetélkedőt is szervezünk.

A dolgozókat is felkértük arra, hogy nyújt-sanak segítséget ötletekkel, javaslatokkal az eredményesebb tűzvédelmi munkához. Nagy erőt képviselnek a szocialista brigádok. Most is élénjárnak az oktatásban.

FEJÉR MEGYEI HIRLAP

AZ MSZMP MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

„Tűz van! – hangzik a kétségbeesett kiáltás, és valahol felbűg a sziréna. A tűzoltók vagy időben érkeznek, vagy nem. Szerencsére, legtöbbször még időben jön a segítség. Megmentik a házat, az embert.

Tudom, sok ember még unalmasnak tartja, ha újból és újból a felelőtlenségről, a figyelmetlenségről szólnak, arról, hogy ezekből a semmiségeknek tűnő hibákból hány tragédia, mennyi gondtal-bajjal járó kár keletkezett.

Az év első negyedében egy felnőtt és két gyermek halt tűzhalál! Rettenetes tények. Az ember azt hinné, nem is kell ehhez kommentár, hisz ki az, aki ezekből a tragédiákból nem tanult? És lám, mégis vannak olyanok, akik eleresztik a fülük mellett a figyelmeztető szót.

A vörös kakas nemcsak az emberi életeket veszélyeztette, hanem nagy pusztítást végzett értékeinkben is. A tüzesetek száma megközelítette a százat, a kárérték pedig elérte a másfélmillió forintot. Az ipari és mezőgazdasági létesítményekben közel félszáz, a lakóházakban pedig huszonhárom tűz keletkezett.

A keletkezési okok sokfélék, de leggyakrabban a felelőtlenül eldobott égő cigarettavég, a gyémekjáték és a szabadban való szabálytalan tüzelés okozott tüzeket.

Világ proletárijai, egyesüljétek!

NŐGRÁD

AZ MSZMP NŐGRÁD MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

„Szokatlan, ijesztő látvány állította meg egyik este az utazókat Mátraverebély és Kisterenye között. Kigyulladt egy gépkocsi. Lángokban állt a motor. Aki erre tartott, megállt, bénultan, tehetetlenül nézte a lángok pusztítását. A kocsit mellett egy fiatal hölgy jajveszékelt.

Ekkor újabb autó érkezett. Utasai azonnal észrevették a tüzet, de azt is, hogy ha azonnal nem cselekednek, úgy felrobbanhat a gépkocsi. Szinte ösztönösen megéreztek, mit kell tenni. Kirángatták az ülést borító takarókat, földet kapartak össze a szántóföldön, és szaladtak az égő motorhoz, szórva a lángokat. De újból kigyulladt, s ekkor hirtelen autóbusz tűnt fel Salgótarján felől. A Volán gépkocsivezetője ugyancsak talpraesett ember lehetett, mert azonnal vette a porraloltót, és a három önkéntes tűzoltó munkájára pontot tett. A kocsit nem égett le.

Ha nem segít Ritz József, Pap László, Lavrencsik István és az ismeretlen volános, talán nagyobb baj is történhetett volna.

Nagy ára lett volna a közömbösségnek, kibic módra tehetetlenül szemlélődő emberek között.

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLJÉTEK!

Somogyi Néplap

AZ MSZMP SOMOGY MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

„Négy egymással határos község – Kacsok, Rákai és Somogyszil – önkéntes tűzoltó-egyesületét riasztották a napokban föltételezett káresethez. Délelőtt 9 óra után pár perccel Emri Gyula vb-titkár távbe-lőn értesítette a községeket: »önkéntes oltók! azonnal induljanak, tüzeset van igali malomnál.«

A föltételezett tüzesetről csak a közve-l szervezők tudtak, ezért a következő tele-már a DEDÁSZ-nak szólt, melyben kért áramtalanítsák a malom környékét, mer-tűzoltók gyakorlatoznak. Gyors intézkedés mire gépkocsival a föltételezett káreset s. helyére értünk, már csak a távozó villa-szerelőt üdvözölhettük.

Közben szirénázva megérkezett a helyi önkéntesek gépjárműfecskendője. Gy-szerelés, és rövid percek múlva már n. sugárral támadják a »lángoló« malom é-ltet. Arrább dr. Márton György, a já-tűzvédelmi ügyekkel foglalkozó főelőad-már a kacsokiakat, a somogyszilieket, vé-a rákiaiakat fogadta, s jegyezte érkezé-idejét. Pár perc ismét, és »kész!-t jelen-tek a parancsnokok, a gyakorlat befeje-dött.»

Világ proletárijai, egyesüljétek!

ZALAI HIRLAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT ZALA MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

„Ha belelapozunk a »forró statisztikák és az elmúlt évet vesszük alapul, bizony gyon szomorú a kép. A tavalyi év 12 napja alatt csak nyolc jelentősebb erdő-höz kellett kivonulniuk a tűzoltó-gépjár-veknak, a jelentéktlenebb avarégése nem számítva. Az idén viszont a korai száraz tavasz miatt csupán márciusban tíz egyszer borultak lángba az erdők a me-különböző pontjain. Az esőszegény áprilisi folytatódott a sorozat, hiszen április 9-ig mé-t három erdőtűz volt. Tízezrek mer-füstbe, és a lángokat nem is az öngyulla-okozta, hanem az ember.»

Világ proletárijai, egyesüljétek!

CSEPEL

A CSEPEL VAS ÉS FÉMMŰVEK DOLGOZÓINAK LAPJA

A vállalati tűzoltók idei versenye kapo-irja a Csepel Vas- és Fémművek dolgo-nak lapja:

„Az ipar korszerűsödése, az új techn-giák bevezetése, az olaj és a gáz sze-körü felhasználása egyre magasabb fe-szültséget igényel, s hogy a vállalati oltók eleget tesznek a követelményeknek, két számadat is bizonyítja: 1973-ban esetben vettek részt tűzoltásnál, s 42 al-lommal az állami tűzoltóegységek megé-zése előtt szakszerűen eloltották a lán-akat.»

Huszonnyolc halott, százöt sebesült

Június 2-án Londontól mintegy 150 érföldnyire, Kelet-Angliában szörnyű bbanás történt, majd csaknem 48 óra sszat tartó tűzvész pusztította el a ypro Ltd. Műszálgárat Flixborough-n.

A közeli falvakban legalább 100 ház űsen megrongálódott. A robbanás éj- akáján (szombatról vasárnapra) mintegy iszezer embert telepítettek ki a környék- l, s helyeztek el iskolákban és temp- mokban. A műszálgár teljesen kiégett; tűz csak 48 óra után aludt ki teljesen. A vizsgálat több hétig is eltart. Munká- t valószínűleg megkönnyíti majd az a ínes film, amelyet egy amatőr filmes zdedt forgatni nyomban az első robba- is után, és kamerája végigkísérte a ka- sztrófa eseményeit.

Miután sikerült a tűz utolsó fészkeit is lszámolni, oszladozni kezdett a rettene- s, sűrű füstfelhő, amelyet 25 mérföld voiságból is látni lehetett.

VILVÁNOS VIZSGÁLAT

Michael Foot brit munkaügyi miniszter jelentette, hogy a flixborough-i kataszt- fa nyomán állami vizsgálatot folytat- k annak megállapítására, milyen biz- nsági intézkedéseket kell tenni olaj- iomítók, petrokkémiai raktárak és olyan emek közelében, ahol alacsony lobba- ispontú szénhidrogéneket használnak, gy tárolnak. A legveszélyesebbnek m- sítik azokat a vegyigyárakat, ahol na- ból műtrágyát állítanak elő.

Jellemző, hogy Nyugat-Európa egyik gnyagobb szénhidrogén-raktározó és-fel- lgozó vidékén, Rotterdamban részle- s riadótervet dolgoztak ki, hogy szük- g esetén igen rövid idő alatt kitele- thessék a környék lakosságát.

IT NAP UTÁN SEM SIKERULT...

24 órával a tűz kitörése után a tűzol- k, üzemi ellenőrök és műszaki szakér- k légzőkészülékekben és radarral fel- erelve próbálták elérni azoknak a mun- soknak a holttestét, akikről feltételez- k, hogy a vegyigyár központi kapcsoló- cmében lelték halálukat. De fel kellett ni vállalkozásukat, részben mivel a tőzött vizen nem tudtak áthaladni mit a fecskendők vizébe került vegyi yagok okoztak), emellett az épület el- enesedett és összevissza görbült acél- zá minden pillanatban összeomlhatott. kor még kisebb tűzfészkek égtek a árterület közepén.

Külön terveket kellett készíteni, hogy a vaktól és egyéb vegyi anyagoktól erősen tőzött vizet kiszivattyúzzák, és a ki- ett acélgerendákat darukkal eltávolít- k. A közeli Severn és Trent folyók víz- zdálkodási hatásáival együtt a leg- gorúbb intézkedéseket tették, nehogy a tőzött víz bejusson a folyókba, illetve ztartályokba.

A gyárban kaprolaktámot állítottak elő, rendkívül gyúlékony ciklohexanoi és dohexanon nevű gázok polimerjét. Eb- l készül a nyolonszál, de a gyártás egyik álléktermékét, az amóniumsulfátot a ítrágyagyártásban is használják.

GYVENEZER MUNKÁST ÉRINT

Hogy milyen súlyos kihatással lesz e gyigyár katasztrófája, azt még nem is rthették fel a brit iparban teljes egészé-

ben, csak annyit tudnak, hogy rendkívül súlyos következményekkel kell számol- ni. Bizonyos ipari körök szerint olyan text- tilfeldozó iparágakban, mint a szövő- és különösképpen a kötszőipar, a gyár termelésének kiesése 40 000 munkást érinthet.

Ugyanakkor a textilipar csupán egyike azoknak az iparágaknak, amelyek meg- érzik majd a flixborough-i katasztrófát.

A nyolonszálát — amely a gyárban elő- állított kaprolaktám terméke —, ugyanis a ruházkodástól kezdve egészen a repülő- gépgyártásig a legkülönbébb iparágak- ban felhasználják.

A kaprolaktám hiányát azonban kétség- kívül a Courtaulds és a British Enkalon gyárak sínylik meg legjobban, amelyek együtt 30%-át állítják elő a brit nylonter- melésnek. A Courtaulds cég már bejelen- tette: mindent elkövet azért, hogy meg- próbáljon alapanyagot szerezni a Szovjet- uniótól, minthogy a cég elnöke, *Lord Kearton* évek óta jó üzleti kapcsolatot tart fenn a Szovjetunióval. Úgy tudják, hogy a Szovjetunióban két üzem is állít elő kaprolaktámot, de számolnak vele, hogy az importköltségek magasak lennének, te- kintettel arra, hogy világszerte nagy hiány van kaprolaktámban.

ROBBANÁSOK VEGYIGYÁRKBAN

Az elmúlt esztendőben világszerte több vegyigyárban is fordultak elő súlyos rob- banások. Többek között Japában 14 ízben, ha nem is olyan katasztrófális méretek- ben, mint Flixborough-ban. A legsúlyo- sabb japán robbanást követően a vegyigyár 73 óra hosszat égett, és igen jelentős kár keletkezett. Nyugat-Európában a nyugat- németországi Wacker Chemie egy évvel ezelőtt súlyos robbanást szenvedett, né- hány hónappal ezelőtt pedig a svájci Ciba Geigy schweizerhallei üzemében fordult elő robbanás és tüzeset.

Angliában 1973 februárjában a British Petroleum Baglan Bay-i üzemében szén-

TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

hidrogén szökött ki egy tartályból, miköz- ben a hatalmas etilénüzemet építették. A tüzet egy álló napig oltották, szerencsére haláleset nem fordult elő.

HUSZONÖT MILLIÓ FONTOS BIZTOSÍTÁS

A Brit Biztosítók Szövetsége (British Insurance Association) becslése szerint a flixborough-i katasztrófából származó kár- térítési követelés mintegy 25 millió fontot tesz majd ki. Ez a csillagászati összeg azonban egész sor viszontbiztosítás követ- kezteben igen sok biztosítótársaságot ter- hel. A 25 millió fontos becslés egyébként csak a robbanásból eredő gyári tüzeset feltételeire vonatkozik, és nem veszi figye- lembe a járulékos károkat.

H. F.

Négyen veszítették életüket

1974. május 22-én 12.10-kor benzingőzlobbanással induló tüzeset színhelye volt a Növényolaj- és Mosószergyártó Országos Vállalat Kőbányai Növényolajgyárának (Bp. X. ker. Maglódi út 6.) ügynevezett extrakciós üze me. A tüzeset következtében viszonylag csekély anyagi kár keletkezett, azonban négy dolgozó halálos égési sérüléseket szenvedett a tüztől.

Éves karbantartás volt

A Kőbányai Növényolajgyár extrakciós üze me fokozottan tűz- és robbanásveszélyesnek minősül. Az üzemben végzett technológiai folyamat nagy vonalakban a következő: Az olajos magvakból megfelelő előkészítés (hajlás, aprítás, pörkölés) után távolítják el olajtartalmuk jelentős részét. A sajtolás után megmaradó ún. „preszling”-ből — melynek olajtartalma még mintegy 20% — öldőszeres kivonással — extrakcióval — nyerik ki a maradék olajat. Oldószerként ún. extrakciós benzint használnak. A munkafolyamat tűzvédelmi szempontból legveszélyesebb része az oldott olaj benzintől való szétválasztása, illetve a visszamaradt dara benzintelenítése.

E munkafázist desztillálás útján úgy végzik el, hogy az olaj mellől az alacsonyabb forrási intervallumú benzint elpárologtatják, majd a benzingőzőket lecondenzálják. Így egyrészt visszamarad a tiszta növényolaj, másrészt visszanyerik az oldószerként használt extrakciós benzint is. E munkafolyamatot zárt rendszerben, a szükséges technológiának megfelelő több fázisú berendezéssel végzik el.

Mivel az extrakciós berendezésben keletkezett esetleges hibák kijavítása, valamint a berendezés karbantartása — az állandóan jelenlévő benzin és benzingőzők miatt — üzem közben rendkívül veszélyes, sőt esetenként lehetetlen is, ezért általában évenként az égés extrakciós üzemrészt termelését leállítják, hogy a szükséges ja-

vitásokat, illetve karbantartásokat elvégezhessek.

30 liter benzin

Május 2-án is az éves karbantartási munka elvégzése céljából szünetelt a termelés az említett üzemrészben. Bizonyos intézkedések megtétele után — mint később a vizsgálat megállapította, ezek egyáltalán nem voltak megfelelőek — május 6-án elkezdték a berendezések benzintelenítését, illetve kigőzőlését. A benzintelenítés, illetve kigőzőlés eredményességét szaglással ellenőrizték, és a munkafolyamatot végző TMK-dolgozók ennek alapján úgy vélték, hogy a benzintelenítés és kigőzőlés megtörtént, tehát el lehet kezdeni a nyílt láng használatával is járó karbantartási munkálatokat.

A karbantartási munkafolyamat során a különféle zárt csőrendszerek megbontását, valamint a szükséges javításokat egyidejűleg végezték a hegesztésekkel. A hegesztők engedéllyel rendelkeztek. Az együttes munkavégzésnek elvileg nem volt akadálya, hiszen a megfelelő benzintelenítés, átgőzőlés után tűzveszélyes folyadékok, illetve azok gőzei nem maradhattak a rendszerben.

Közvetlenül a tüzeset előtt a karbantartást végző dolgozók közül négyen az üzemrész III. emeletén éppen a csőrendszer egyik ügynevezett csőkarimáját bontották meg. (Ez látható a képen.) Az emelet szinten, valamint a II. emeleten ekkor hegesztési munkálatokat is végeztek. A csőkarima szétfeszítése előtt a munkálatokat végző dolgozók szóltak a hegesztőknek, hogy hagyják abba a hegesztést, és ők a tanúvallomások szerint ezt meg is tették. A csőkarima szétfeszítésének pillanatában a függőlegesen elhelyezkedő megbontott csőből teljesen váratlanul nagyobb mennyiségű — mint később megállapították — kb. 30 liter benzin ömlött le, s a földemáttöréseken keresztül még a II. emeleti szintre is lefolyt. A csőrend-

szerből kifolyt nagy mennyiségű benzin a tanúvallomások szerint — a kifolyt után azonnal robbanásszerűen belobba tüzet okozott, és a környezetben levő egyéb anyagok meggyulladásával együtt csőbontást végző négy dolgozó ruhájára tüzet fogott. Valamennyien életveszélyes égési sérüléseket szenvedtek.

A dolgozók kézi tűzoltókészülékekkel oltották a lángokat, a sérült dolgozók pedig — sajnos jobbra eredménytelenül — igyekeztek letépni az égő ruhákat. Kérkezett tűzoltóegységek már csak u munkálatokat végeztek. A sérülteket mentők szállították kórházba, azonban nem segíthettek rajtuk.

A szakértő véleménye

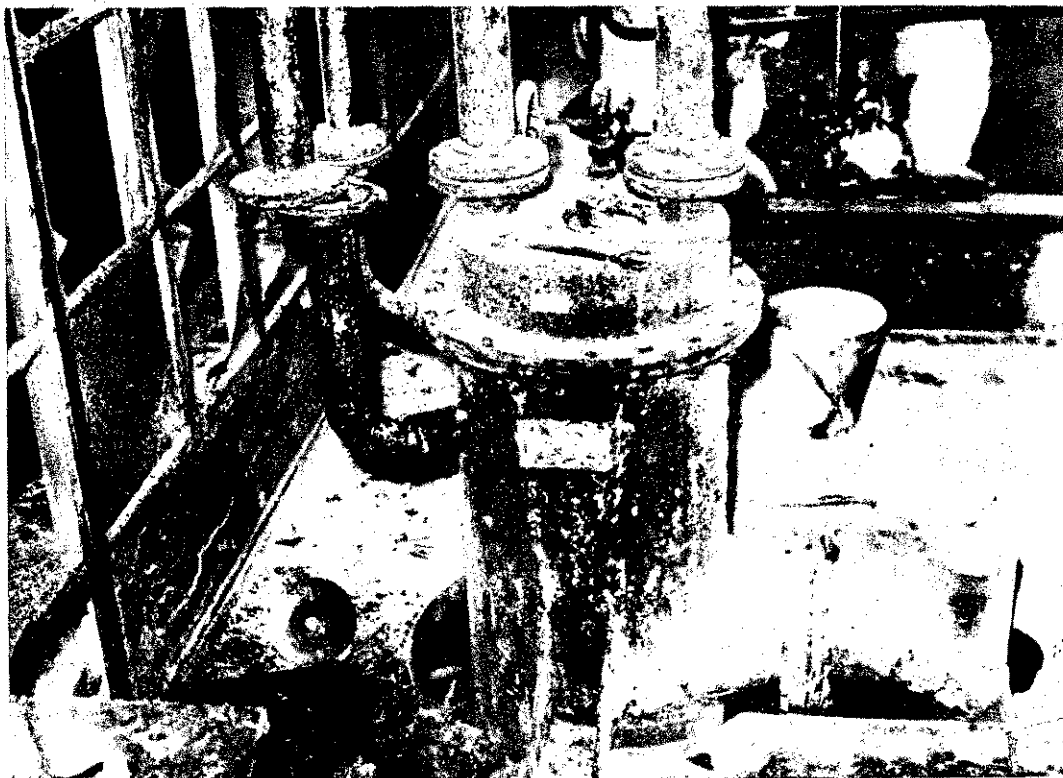
A lefolytatott tűzvizsgálat során a rendelt szakértő megállapította, hogy extrakciós berendezés benzintelenítés nem kellő gondossággal hajtották végre. Egyértelműen kiderült, hogy a hálózat levő egyik kondenzátor mellett ún. v tárcsa akadályozta meg ennek eredményes elvégzését. A tűzkeletkezés közvetlen a vizsgálat során egyértelműen nem távozott, mivel a csőbontást végző, és veszélyesen megsérült dolgozókat a hallgathatták ki. A vizsgálatot végző zottság 3 közvetlen tűzkeletkezési okot telezett fel:

1. A csőkarima megbontásához használt szerszámok által okozott szikra. A kötés ugyanis olyan szoros volt, hogy azt csak hidegvágóval, illetve fesszással lehetett megbontani.
  2. Bár a figyelmzetéskor a csőbontást kb. 5–6 m-re hegesztést végző dolgozó hegesztőpisztoly lángját elolt, azonban a hegesztett varrat még a felforrósodott állapotban lehetett, és képes volt belobbantani a keletkezett benzingőzőket.
  3. Végül elképzelhető, hogy a csőbontást végző dolgozók közül valaki dohányt ugyanis a sérült dolgozókról letépett égett ruhamaradványok között dohanneműt és cigarettaszípkát találtak.
- Véleményem szerint azonban, ha az írásoknak megfelelően benzintelenítik a gőzőlik ki a rendszert, akkor e helyen a hegesztést, akár a dohánnyást is megtehették volna. Eppen ezért azt tartom a fő kérdésnek, hogyan fordulhatott elő, hogy a rendszerben benzin maradt, és ezért ki a felelős?

Súlyos mulasztások

A vizsgálat során megállapították, a tüzesetet megelőzően súlyos tűz- és kávédelmi mulasztásokat követtek el — A karbantartás során, tekintett nyílt lánggal járó munkavégzésre, tartották meg — mint alapvető kötelességet — az 1/1963 (VII. 5.) BM sz. dekrétum 114. §. (1) bekezdése b) pontjában, valamint (5) bekezdésében foglaltakat. A karbantartási munkafolyamat megkezdése előtt tehát körülményekben kellett volna elvégezni a tűzveszélyes folyadékok, illetve azok gőzeinek eltávolítását a berendezésből, és ennek megtörténtét meghatározott módon ellenőrizni. Az (5) pontban foglaltaknak megfelelően

A tűz közvetlen helyszíne a szétfeszített csőkötéssel

A tilalmi táblát kifüggesztették...

követően adhatták volna meg az engedélyt a nyílt lánggal járó munkák végzésére.

„Általános Baleset-elhárító és egészségvédő Óvórendszabály” (ABEO) 01., valamint 11.011 pontjában foglalt munkavédelmi előírásokat is megítélték. Ez a következőket tartalmazza:

„Az egészségre ártalmas, mérgező, valamint tűz- és robbanásveszélyes memű, folyékony, szilárd anyagok ártására, tárolására, szállítására, felhasználására szolgáló berendezés (kémlel, csővezeték, akna, bunker stb.) első tisztítását, ill. karbantartását és yéb belső munkákat csak a 3.27 pontban foglaltak megtartása mellett és illetékes üzemvezető által kiadott írásos utasítás alapján szabad végezni. z írásos utasítás foglalja magába a szélytelenítésre, a munkát végző személyekre, védőfelszerelésekre, szerszámokra, világításra vonatkozó biztonsági előírásokat és a munka megkezdésének őpontját.” Továbbá:

z ilyen berendezésnél a munka megése előtt gondoskodni kell a káros anyagok semlegesítéséről, eltávolításáról a berendezés kitisztításáról és átszeléséről. Meg kell gátolni, hogy a munkalatt a berendezésben káros anyagok aduhalassanak fel.”

vizsgálat során kiderült, hogy ennek ére az illetékesek semmiféle írásos írást nem adtak ki a karbantartási kálatok végzésére. Ez annál is súlyosmulasztás, mert egyrészt a vállalat kavédelmi szabályzata szerint a zaki osztályvezető feladata: „... a karartási munkák technológiájának kiözása”, másrészt az üzemvezető, nőké, a főművezető és a művezető g többek között e technológiai utasíkvégrehajtásának ellenőrzése.

mennyiben az ABEO, valamint a válti „Munkavédelmi Szabályzat” ezen rásainak eleget tesznek, ki lehetett völdolgozni azokat a konkrét, helyi előokokat, pl. a benzintelenítés, kigőzőlés íját, ennek megfelelő ellenőrzését, csőtások alkalmával a nyílt lánggal és raképjűdésével járó minden munka leását stb.

Műszálas ruhát viseltek

személyi sérülések feltéhetően légesen enyhébbek lettek volna, ha a llt dolgozók nem műszálas anyagú ruatatot, illetve lábbelit viselnek. Ugyanazek anyaguknál fogva szinte ráolvadtestükre az égés következtében. Felődik a kérdés, hogy tekintettel az tktromos feltöltődés veszélyére is, ilyen egű üzemekben, illetve munkafolyama: végzésekor, miért nem tiltják meg egyelműen a műszálas anyagú ruházat visését?

tragikus kimenetelű tüzeset tanulsátt figyelembe véve hatóságaink is levonják azt a következtetést, hogy a tűzlelmi és munkavédelmi jogszabályok mtalan esetben szorosan kapcsolódnak másához, és főként az ilyen és ehhez onló fokozottan tűz- és robbanásveszés létesítmények ellenőrzésekor igen kötekintően és mindenre kihatóan — tleg a munkavédelmi előírásokat is yelembe véve, az ellenőrzésbe pedig tleg a munkavédelmi előadót is bevon— kell eljárni és megtenni a szükséges tósági intézkedéseket.

Palotai László
tű. alez.

Látszólag csupán egy ostoba véletlen okozta június elsején a győri Magyar Vagon- és Gépgyár központi festék- és vegyáruraktárában a végül is hatmilliót meghaladó kárral járt tüzet. Ha azonban végiggombolyítjuk az események fonalát, akkor gyorsan kiderül: az állítólagos véletlen ez esetben is csupa szükségszerűség volt.

Az alkalmi targoncás

Solymosi Péternek hívják azt a 18 éves fiatalembert, aki alaposan gyanúsítható a tűz okozásával. Szerény magaviseletű és szorgalmas munkásnak tartják a gyárban. Keresetéből idős, beteg szüleit is segíti, munkája mellett tanul: két gimnáziumi osztályt, továbbá alapfokú raktárgazdálkodási tanfolyamot végzett. A tűzzel kapcsolatos szerepét részben segítőkészségének tulajdonítják.

A vele folytatott beszélgetés alapján azt is elmondhatjuk róla, hogy a szükséges mértékben ismeri a munkahelyére vonatkozó tűzvédelmi előírásokat, és nem tagadja, külön is figyelmeztették annak idején: elektromos meghajtású targoncákkal tilos behajtani a raktárba. Azt is tudja, melyik oltókészülék mire használható, és mire nem.

Felsóhajt, amikor arra kérjük, mondja el a történeteket. Erződik a tekintetén, azóta sem képes megszabadulni e számára is oly szörnyű nap kínos emlékeitől.

— Gyermekkorom óta szenvedélyesen vonzódom a különféle járművekhez, motorokhoz. Nem sokkal azután, hogy a gyárba kerültem, összebarátkoztunk Lép István bácsival, az egyik targoncavezetővel. Ha tehettem, segítettem neki. Ő pedig kérésre megmutatta, hogyan kell vezetni az ilyen targoncákat. Ezután jó néhányszor előfordult, hogy én is vezettem, de emlékezetem szerint senki nem szólt érte.

— Miért nem próbált jogosítványt szerezni?

— Úgy tudtam, ez csak akkor lehetséges majd, ha nagykorú leszek. Meg aztán egy kicsit féltem is jelentkezni a tanfolyamra, ugyanis születésem óta alig látok valamit az egyik szememmel.

A tüzeset napján Lép István bácsinak árút kellett vételeznie. A raktár előtt üresen állt a targoncája, gondoltam, felrakom rá az anyagot, amíg odabent kitöltik a papírokat. Egy ipari tanuló fiú volt velem, vállalta, hogy segít.

Kérésre Sebestyén András nyitotta ki a zárt raktárkaput. Behajtottunk. Ha jól emlékszem, tizenhárom 25 kilós festékes-

dobozt és gittet raktunk fel a targoncára. Miközben kifelé kanyarodtam, ütődésre lettem figyelmes. Hátranéztem, és láttam, hogy két festékesdoboz leesett. Un. Imer mártó zománccfesték volt bennük, és tartalmuk kezdett kifolyni a padlóra.

Azonnal megállítottam a targoncát, legalábbis ekkor még azt hittem. Eppen öszszejakartam szedni a kifolyt festéket, amikor rémülten észleltem, hogy a kocsi elindult, és felém tart. Félreugrottam az útjából, majd szerencsére sikerült fel is ugranom rá. 0-ás fokozat helyett előre, 1-es fokozatban állt a kapcsolója. Hátramenetbe akartam állítani, de eközben villanást észleltem, a festék égni kezdett.

Először egy hatkilós porralöltővel próbáltam oltani, de nem sikerült. Ezután az egyik 50 kilós készülékhez szaladtam, de hiába kísértem meg működésbe hozni.

Hogy a többiek mit tettek ezalatt? Emlékezetem szerint nyolcan voltunk a közelben, de csak hárman próbáltunk oltani. Amikor láttam, hogy nem bírunk az egyre jobban elharapódzó tűzzel, telefonálni akartam a rendészetre, de a készülék nem működött. Ekkor a legközelebbi borbódehoz futottam, és onnan sikerült telefonálnom.

Még csak annyit kívánok mondani, hogy mások sem tartották be mindig a tilalmat, s bár egy kissé furcsán hangzik, de higgyék el, igaz: előfordult, hogy éppen én figyelmeztettem az illetőket.

Elrendelték, visszaigazolták

A Solymosi Péter által elmondottak lényegében megfelelnek a tűzvizsgálati jegyzőkönyvben olvashatókkal. Kiegészítésül csupán annyit, hogy a két dobozt az egyik polcra lökte le a targonca, s felvételeink egyikén jól látható, milyen helyzetben voltak, amikor ivhúzás következtében tartalmuk égni kezdett.

A gyárban mindenekelőtt arra voltunk kíváncsiak, milyen megelőző tűzvédelmi intézkedéseket tettek az ilyen esetek elhárítására, és ezek miért bizonyultak ennyire hatástalannak.

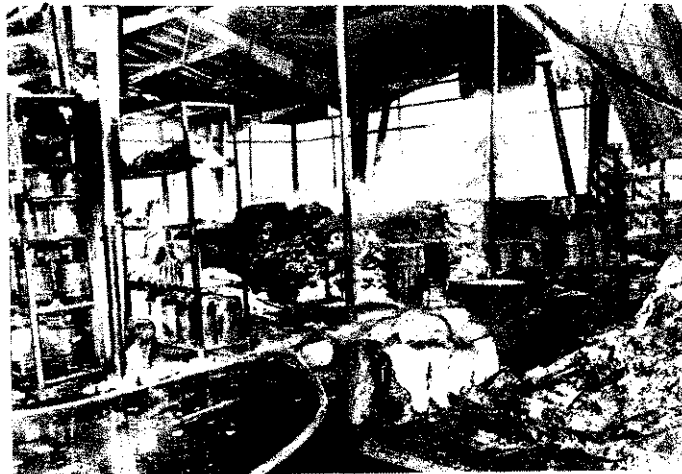
A győri városi és járási parancsnokhelyettes 1973 májusában, ellenőrzés alkalmával figyelt fel a raktárba ki- és behajtó elektromos meghajtású targoncákra. Az észlelt szabálytalanságokat tartalmazó jegyzőkönyv 5. és 15. pontja foglalkozik ezzel. A két jegyzőkönyvi pont lerögzíti: azonnali hatállyal meg kell tiltani e targoncák közlekedését a „B” tűzveszélyességi osztályba sorolt raktárpületben, továbbá ki kell függeszteni az erre figyelmeztető ti-

(Folytatás a 21. oldalon)

A targonca

A kárhely

A közműlámpák tűzvédelmére

4 ma már

általánosan jellemző gyors ütemű város- és településfejlesztés szükségessé teszi a korszerű követelményeknek megfelelő s egyben a biztonságtechnikai és minőségi követelményeket is kielégítő közműhálózat létesítését is.

Mivel hazánkban eddig csak a budapesti XX. kerületben kezdődött meg, kísérleti jelleggel, egy ilyen hálózat kialakítása, ezért a közműalagutak létesítésével kapcsolatos összes kérdések — beleértve a tűzvédelmi és biztonságtechnikaiakat is — tisztázására magyar szakemberek népes csoportja nemrégiben tanulmányutat tett az NDK-ban. A résztvevők magas száma is jelzi, hogy az említett téma milyen sok szerv tevékenységét érinti.

Az ÉVM, a NIM, a FÖMTERV, a Fővárosi Tanács Közműgazgatósága, a Fővárosi Gázművek, a MÉLYÉPTERV, a Fővárosi Távfűtő Művek, az ETI, a Mélyépítési Vállalat meg a VÁTI képviselőivel együtt a sorok írójának is alkalmá volt részt venni ezen a nagyon hasznos tanulmányúton.

Utunk első állomásán Lipcsében az Építészeti Akadémián elvi ismertetőt tartottak számunkra. Ennek során megtudtuk, hogy az országban 1976—1980 között mintegy 750 ezer lakás felépítését tervezik, ami mintegy negyedmillióval több az eredetileg előirányoztnál. Ennek figyelembevételével a mélyépítési költségek csökkentésére is törekedniük kellett.

Elmondották továbbá, hogy az elvi megoldásban lerögzítettek túlmenően a kapcsolatos minőségi követelmények további szigorítása vált szükségessé, s emellett különféle részletek is újabb konzultációkat igényelnek, s ebben a jövőben is szoros kapcsolatot kívánnak tartani a magyar kollégákkal.

A közműalagutak tűzvédelmi követelményeinek részletezése előtt tekintsük át röviden létesítésük és üzemeltetésük főbb szempontjait. Ezek a következőkben foglalhatók össze:

A közműalagút keresztmetszete

A közművezetékek — gáz, víz, villamos (hírközlő) — gyomános technológiával történő kialakítása — mint ism — számos hátrányos következményt von maga után a beru alkalmával, mivel

- a velejáró földmunka jellegénél fogva bonyolult és korlátozott mértékben gépesíthető;
- meghibásodás esetén nem kerülhető el az útburkolás bontása;
- a vezetékek szakszerű lefektetése csak kedvező idő esetén lehetséges;
- az ellenőrzés lehetőségei erősen korlátozottak;
- a javítás viszonylag sok időt követel;
- a magasépítési munkálatok zavarják a vezetékek elzését és viszont.

A korszerű közműalagutakkal lényegében kiküszöböl az említett hátrányokat. Létesítésük gazdaságos megold bennük levő vezetékek jól ellenőrizhetők, a hibák gyors javíthatók, a kialakításhoz szükséges földmunka gépesi Emellett a közműalagút elemei előregyárthatók, és az alagutak a magasépítés menetét sem zavarják, hiszen a tékek később is elhelyezhetők bennük.

4 Halléban

látott közműalagút-rendszer kb. 15 hosszúságú. A hálózat egyes helyei kényszerszellőzést alkalmaznak. 100 renként telefont helyeztek el a vesztett részekben. A csöcserek megkönnyítésére kb. 6 m hos ún. berakonyilásokat létesítettek, és utólag fedlappal látt őket. A csöveket szállítótargoncákkal mozgatják az alagút 100 méterenként gázelemző készüléket helyeztek el a várgás időben történő észlelésére. Mint tájékoztattak, jelenség eddig még nem fordult elő.

Az elektromos kabeleket nem éghető anyagú szigetelték el. A víz- és távfűtővezetékeket helyenként — szakr ként — nehezen éghető anyaggal szigetelték. A vezeték konzolokra helyezték, a világítást pedig úgy oldották meg, 20—30 méterenként robbanásbiztos lámpatesteket helyezt az alagút földeme közelében. Úgynevezett lebúvóaknákat helyenként létesítettek.

Terv szerint végzik a javításokat. Az érdekelt sz szakemberei félevenként oktatásban részesülnek. A szer igazolvánnyal látták el. A munkálatok idején ők felelő biztonsági előírások megtartásáért. Vendéglátóink elmon még, hogy azok a különféle előírások, amelyek alapján d nak, részben kötelezők, részben azonban ők mérlegelhe végrehajthatóságukat. Az Építészeti Akadémián egyébként dolgozzák ki az általános előírásokat. Jelenleg ugyanis b eseti előírásokra támaszkodhatnak.

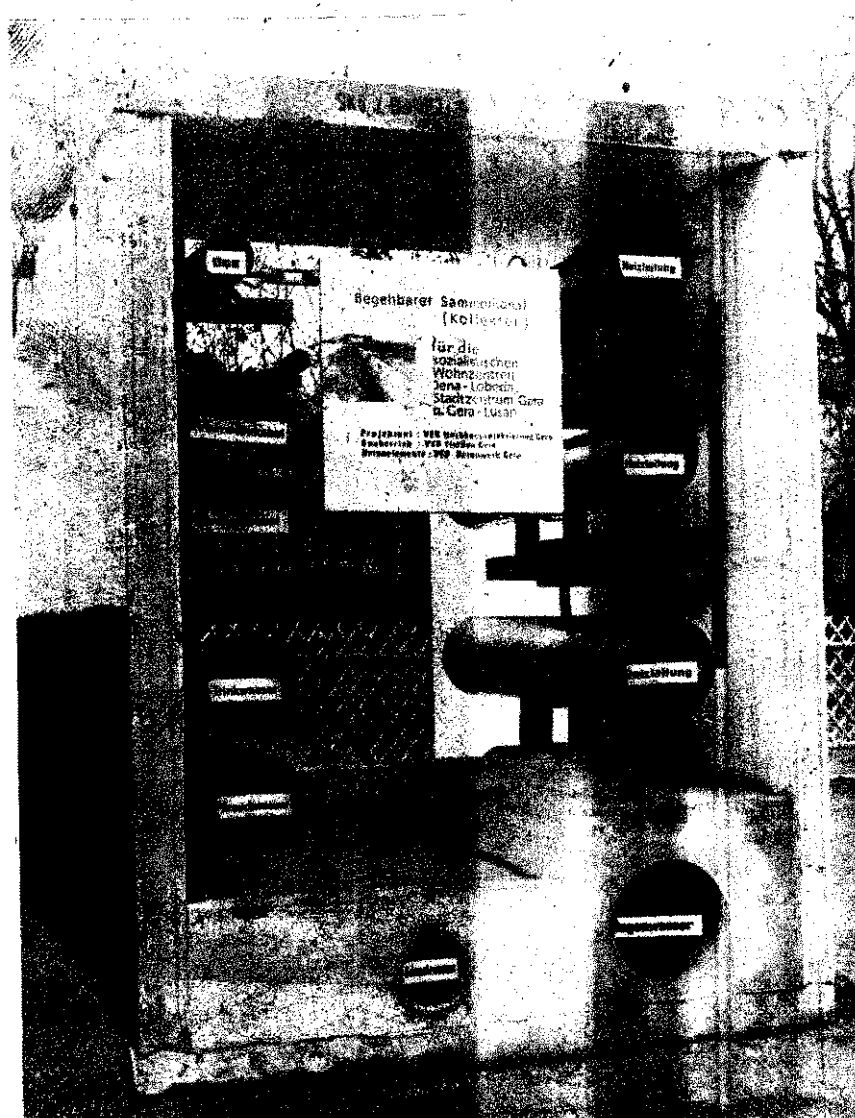
A megtekintett közműalagút-rendszerben -15 °C küls mérsékleten, 10 percig szellőztetnek, amit 20 perces szünet Amennyiben azonban éppen dolgoznak az alagútban, állandó a szellőztetés.

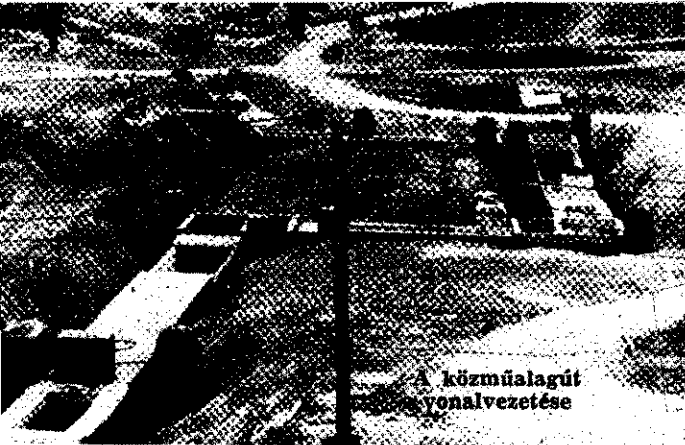
A beruházás során nem lehet élesen elhatárolni egy a közművesítés meg a lakásépítés költségeit. Mindenesel épületekbe vezetett folyosós szakaszok költsége 370 már míg az épületen kívül, a föld alatt kialakított közműa 4—4,5 ezer márka/fm.

Az alagutak építésekor arra törekedtek, hogy ehhez kevesebb földet kelljen megmozgatni, mivel így igen csökkentetik a költségeket. Ennek érdekében a városte párhuzamosan készítik el a közműalagutak vonalvezetési vel. Így nagyjából sikerül megoldani, hogy minél nagyobb bañ, az épületek alagsorában — lehetőleg a külső traktus helyezzék el a folyosórendszereket.

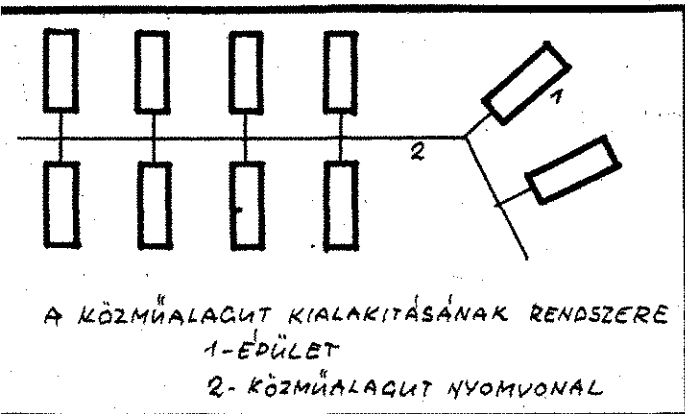
Diszpécserközpont is tartozik egy-egy közműalagút-ren hez. Itt szolgálatvezető és nyolc fő teljesít szolgálatot. A ide is jelezhetik az észlelt rendellenességeket. Ezt követ hibaelhárítók kimennek a helyszínre, és azonnal megkez szükséges intézkedéseket. A központ egyben a polgári vé érdekeit is szolgálja. Itt mérik a távfűtővezetékek nyomását (mérsékletét, továbbá rögzítik a hibák bejelentésével kap tos adatokat.

A talajvíz elleni szigetelést PVC fóliával és bitumens sal oldották meg. A villamos vezetékek és a szellőztetől dezők kialakítása robbanásbiztos. A gázvezetékek egyé kívülről nem zárható mechanikusan. A nagy nyomású vezetékekről még nincsenek kellő tapasztalataik. Sok gond

A közműalagút
nyomvonalvezetése

A KÖZMŰALAGUT KIALAKÍTÁSÁNAK RENDSZERE
1-EPÜLET
2-KÖZMŰALAGUT NYOMVONAL

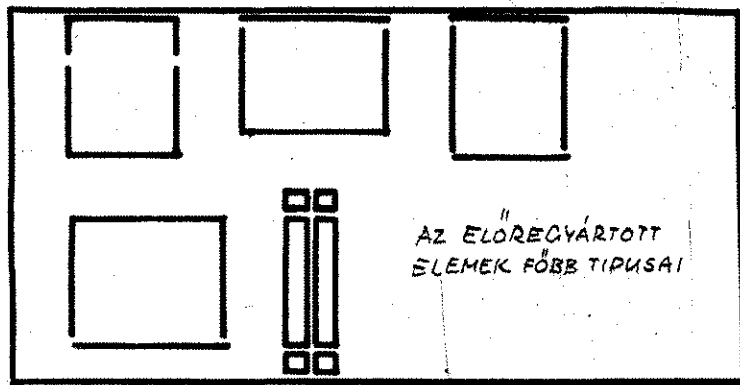
ának a hegesztési varratok minőségére, kialakításuk szabványos.

énában

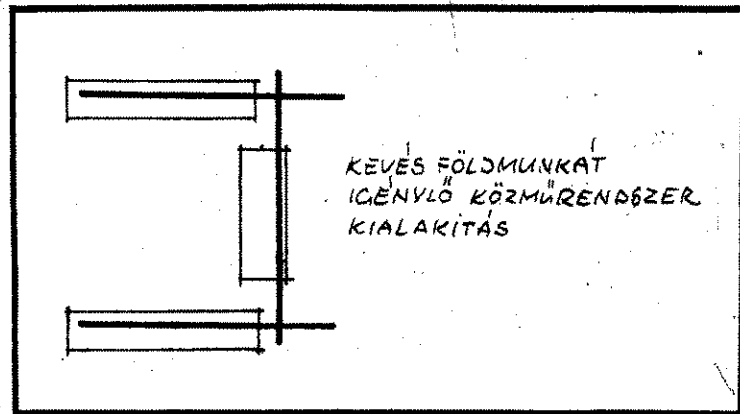
olyan panelszerű közműalagút építését helyezték előtérbe, amely részben eltér az állami ajánlástól. Az építési és szerelési rész összehangolása lényegében kísérleti

gű létesítésnek tekinthető.

Az itteni szakemberek nem minősítik robbanásveszélyesnek alagútrendszert, de a használat során a dohányzást meg a lt láng használatát tiltják. A tervezett gázelemző készülék íptésétől is eltekintettek.

AZ ELŐREGYÁRTOTT
ELEMEL FŐBB TÍPUSAI

KEVÉS FÖLDMUNKÁT
ICÉNYLŐ KÖZMŰRENDSZER
KIALAKÍTÁS

Mindenütt földeléssel látják el a kábeltartókat. A vezeték-eket kizárólag konzolokra illetik, az egymásra fektetésüket tiltják. A föld feletti tűzcsaphálózat is a közműalagút vízvezeték-hálózatáról van leágaztatva.

A teljesség kedvéért meg kívánom említeni, hogy bizonyos tűzvédelmi előírások megítélésem szerint még kiegészítésre szorulnak. Így például a szakaszolásokkal, a kábelek szigetelésével, a hegesztési varratok kialakításával kapcsolatosak stb. Összegezve: még nem jutottak érvényre teljes mértékben egyébként megvalósítható és ésszerűnek mondható bizonyos követelmények.

Aradi Lajos tő. örgy.

(Folytatjuk)

(Folytatás a 19. oldalról)

ni táblát, és a kapcsolatos tiltó rendbályal ki kell egészíteni a raktár tűz-dészeti utasítását.

gyárban az a szokás, hogy a hatósági mőrzésekről készült jegyzőkönyveket az egyben lesokszorosítják, és intézke-, valamint okulás céljából megküldik nden érintett vezetőnek.

úlius 13-1 keltezéssel meg is érkezett a száigazolás. E szerint a tilalmi táblát üggesztették. Igaz, nem egészen azt ígá- ták vissza, ami szükséges lett volna, nthogy még utalást sem tettek a raktár- ilet tűzrendészeti utasításának a kiegészé- sére. Erre csak 1974 májusában ült sor, alig négy héttel a tüzészet t. A szóban forgó tilalmi rendszabály- lsó, vagyis 18. pontként szerepel az át- gozott tűzrendészeti utasításban.

Mivel a tilalmi táblát kifüggesztették, az ntett dolgozókat pedig igazolható módon ktatták erre a tilalmi rendszabályra, a rendészeti utasítás késedelmes kiegészzé- e nem tekinthető lényeges kérdésnek az ott összefüggésben. Úgy látjuk, sokkal- ább az szorul további vizsgálatra, sőt úgy tetszik, önvizsgálatra is a gyáriak zéről: miért szegtek meg a tilalmat. gy Solymosi Péter előtt kik és hányzor- tek ezt, arra természetesen nem talál- ik egyértelmű bizonyítékot, jóllehet az tok tanúsága szerint maga a raktárve-

zető, Kovács Ferenc is elismerte meghall- gatásakor, hogy ilyen esetek előfordultak.

A tilalmi rendszabályok életbe léptetése után ugyanis kétszer kellett rakodni. Elő- szőr egy kézikocsira, majd erről a targon- cára. Aki tehát megszegte a tilalmat, az egy rakodást „megtakarított”. S mivel az 1/1963-as BM rendelet 106. § (2) bekezdése szerint tiltott cselekmény ebben a raktár- ban alig egy évvel ezelőtt mindennapi gy- akorlat volt, aligha lehetett véletlen, hogy még ki is nyitották a kaput Solymosi Pé- ternek.

Késedelmes jelzés, vízhiány.

A raktárban tárolt anyagok jó része tűz- és robbanásveszélyes volt. Mint megtu- dtuk, a polcokon meg a padozaton álta- lában zárt dobozokban tárolták őket.

Amikor fellebbantak a lángok, még aránylag kis területen égtek az 1314 m²-es épületben. A tűzvizsgálati jegyzőkönyv szerint a káreset keletkezésének időpontja 6.40-re tehető. Am csupán 6.56-kor jelezték először a rendészetnek. Innen 6.58-kor riasztották a vállalati tűzoltóságot, és 7 órakor továbbították a jelzést a győri pa- rancsnokságra.

Mint minden ilyen esetben, a tűzkelet-kezés időpontjának meghatározásában, ez- úttal is lehetett egy-két perces eltérés, el- végre általában nem az órára pillantanak először, amikor valahol a lángok fellebb- bannak, s ráadásul nem is minden óra pontos. A tűz késedelmes jelzésére utal

azonban, hogy amikor 7.06-kor az első győ- ri egységek kiérkeztek, már jóformán az egész épületre kiterjedő tüzet találtak.

Erősen zavarta az oltási munkálatokat, hogy a raktárhoz legközelebb eső tűzcsap- nak (sugár rendszerű, 100-as vezetékre volt csatlakoztatva) mindössze 600 liter/perces volt a vízhozama, és itt nyomásfokozás nem volt lehetséges. Ezért azután 300—600 méter távolságban levő vízforrásokról mű- ködtethették csak a sugarakat. A habsu- gárhoz szükséges oltóvizet egy 800-as kis- motorfecskendő szolgáltatta, mivel a ne- héz terepen gépjárműfecskendővel nem közelíthették meg a Duna-partot.

A győri egységek, valamint a vállalati tűzoltók 9 db E, továbbá 1 por- meg az említett habsugárral 8.40-kor fektették le a tüzet, és 9.15-kor sikerült eloltaniuk. Még nem egészen pontos adatok szerint a veszélyeztetett értékek mintegy kétharma- dát mentették meg a gyári dolgozók tevé- keny közreműködésével.

Az üzemi lapban is olvashattuk, hogy a történet ellenére biztosítottnak látszik a gyár fél évi tervének teljesítése. Reméljük azonban, hogy a tanulságok levonása sem marad el, hiszen ezúttal is bebizonyosodott, hogy hiába függesztik ki a tilalmi táblát, ha a tilalom megtartását nem ellenőrzik kellőképpen. Június elején senki és sem- mi nem védte meg ezt a nagy értékű rak- tárat attól, hogy egy mindössze 48 V fe- szültséggel működő targonca ekkora tüzet „okozzon” benne. (g)

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem szolgálatában

**Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára
szolgáltató tevékenysége a tűzoltókészülék-állomány műszaki
állapotának fenntartásáért**

A készenlétbe helyezett vagy a készenlét tartalékát képező tűzoltókészülékek működőképességét az MSZ 1040/3 szabvány előírásainak megfelelően rendszeresen ellenőrizni kell, és gondoskodni szükséges a hibásnak minősülő készülékek javításáról.

Az „ELZETT” Művek Tűzoltókészülékek Gyára jól szervezett szolgáltatórészlegével maximális segítséget igyekszik nyújtani a felhasználók részére a javítási feladatok gyors, szakszerű lebonyolításához.

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK-javítási ügyeivel keresse meg szolgáltatótelepünket.

**Cím: „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára
Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.**

Szakembereink külön-külön gondosan megvizsgálják a vállalatunkhoz javításra beküldött minden egyes tűzoltókészüléket, és műszaki állapotuktól függően RÉSZZLEGES JAVÍTÁSRA, TELJES JAVÍTÁSRA vagy SELEJTEZÉSRE javasoljuk őket.

A javítás alá vont valamennyi készülék és azok szerkezeti elemei tüzetes felülvizsgálatra kerülnek, tekintet nélkül, hogy részleges vagy teljes javítás alatt állnak-e.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

A nem javítható készülékeket selejtezzük. Pótlásukra termelői áron új készüléket szolgáltatónk ki.

A 3, 6 és 12 kg-os belső palackos porraloltók, valamint a 4, 6, 8 és 12 kg-os külső palackos porraloltók, továbbá a 2 és 5 kg-os halonoltók javításának átfutási ideje nem haladja meg a készülék átvételét követő 45 napot. Indokolt esetben a javítások átfutási ideje és a selejt pótlása csupán 30 nap.

Szolgáltatóegységünk az előírásoknak megfelelően pontosan elvégzi a beküldött gázraloltók méregmentesítését és a kiváló BCF-halonnal való újratöltését is.

(x)

Olvasóink leveleiből

Több mint száz dolgozó vett részt a Dél-lunántúli Textil- és Felsőruházati Nagycereskedelmi Vállalat által rendezett tűzvédelmi vetélkedőn. A 13+1-es szelvény titöltése és két kérdés írásbeli megválaszolás után lerakatonként a 3-3, legmagasabb pontszámot elért versenyző jutott a döntőbe.

A döntőn először ötven villámkérdésre kellett válaszolni, s minden helyes válaszáért 1-1 neszton járt. Ha valamelyik versenyző nem tudta a választ, akkor egy másik is felelhetett helyette.

Ezután tűzvédelmi témájú ún. „Kicsoda — kicsoda” következett. Aki tárgyat válaszolt, annak 4 perc alatt kellett kitalálnia, és 9 pontot kapott érte; aki pedig fogalmat, annak 5 perc ideje volt, és ha kitalálta, akkor 12 pont járt érte.

A vetélkedőt dr. Miseta László igazgató nyitotta meg, és ő is tartotta meg az értékelést, majd adta át a díjakat az első három helyezettinek: Újhelyi Katalinnak (pécsi lerakat), Pintér Annának (központ) és Huti Kázmérnak (szekszárdi lerakat). A IV—IX. helyezettek vásárlási utalványt nyertek. (Wezmár Gyula tűzvédelmi előadó leveléből.)

Május 19-én tartotta ötvenéves jubileumát a kunszentmiklósi önkéntes tűzoltóegyesület. Az ebből az alkalomból rendezett ünnepségen egy gimnazista lány el-

szavolta Hajni József építész, helybeli lakos versét, amelyet a nagy esemény tiszteletére írt.

A jelenlevők tetszéssel fogadták a verset, és szerzőjéről tudni kell, hogy nagy barátja az önkéntes tűzoltóságnak, s mindenben segíti őket. Így például minden térítés nélkül 6 irányította az itteni tűzoltószertár építését is. (Nép Mihály ny. t. a. le. leveléből.)

A debreceni tűzoltó-parancsnokság kezdeményezésére jól sikerült tűzvédelmi vetélkedőt rendeztek a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Házban. Részvevői voltak: a község két termelőszövetkezetének és öt vállalatának 1-1, valamint a helyi önkéntes tűzoltóság 2-2 csoportja. Egy-egy csoport 5-5 főből állott + 1-1 tartalék játékosból.

A zsűriben helyet foglalt dr. Tolvay Imre, a megyei tanács vb igazgatási osztályvezetője, valamint dr. Gutí János, a balmazújvárosi nagyközségi tanács vb-titkára is. Fodor Péter, a művelődési ház igazgatója volt a játékvezető.

A rendezvény igen tartalmas és nézői számára is izgalmas volt. A tíz forduló közül három nemzetközi és községgazdasági témákkal volt kapcsolatos, hét pedig tűzvédelmi témákkal. Az önkéntes tűzoltóegyesület első csapata szerezte meg a győzelmet a Vörös Csillag Tsz előtt. Az építészvetkezet meg a Lenin Tsz csapata megosztotta a harmadik negyedik helyen. A győztes csapat 2400 forint díjazásban részesült, de a többi részvevők is díjat kaptak jó szereplésükért.

A vetélkedő szelvényezésében és eredményes lebonyolításában igen nagy érdemeket szerzett Klepács Ferenc önk. t. h. gy. a balmazújvárosi Lenin Tsz elnökhelyet-

tese, Hadházi László, az itteni tanács szakigazgatási szervének vezetője, valamint a művelődési ház minden dolgozója. (Bírdzó Imre t. ö. gy. leveléből.)

A Pamutfonóipari Vállalat Kaposvári Gyárának a vállalati tűzoltósága 1968 óta tart baráti kapcsolatot a Bjelovári Tejgyár tűzoltóságával. Az elmúlt időszak alatt több ízben is találkoztak. 1970-ben például a kaposvári gyár női versenyzői is szerepeltek a bjelovári megyei versenyen, tavaly pedig a gyár vezetői meg az „A” műszak női raja részt vett a jugoszláv testület 100 éves jubileumán.

Nemrégiben viszont a kaposváriak láták vendégül a tejgyári vezetőket, s férfiarajukat. A fogadáson Róna Imre és Vladimir Druzinec igazgatók mondtak üdvözlő

beszédet, és méltatták a két gyár között kialakult baráti kapcsolatot. A vendégek megtekintettek egy tűzvédelmi kiállítást, bemutató szereléssel részt vettek a kaposváriak háziversenyén, továbbá megtekintették a város és fővárosunk nevezetességeit is.

A gyári vezetők és tűzoltók találkozója tovább erősítette kapcsolatukat és egyben a két szomszéd nép barátságát. (Neiczer Ádám tűzoltóparancsnok leveléből.)

VIZSZINTES SOROK: 1. NAGY TŰZVESZÉLYES FOLYADEKTARTÁLYOK EGÉSEKOR A KÖRNYEZET HÖMÉRSEKLETE 40-50 M-EN BELÜL OLYAN NAGY, HOGY ENELKÜLT OTT TARTÓZKODNI LEHETETLEN. 13. Állat, névelővel 16. Állami bevétel. 15. Lak-kal, ismert gyár telephelye. 16. A FÜGG. 19. FOLYTATÁSA. 19. Régész ígéje. 20. Legyen kövér! 21. Idegen olaj. 22. Kis doboz, visszafelé. 24. Tova. 25. Fél sróf! 26. Idegen Anna. 28. Azonosak! 30. Kötőszó. 31. Kintről mond valamit. 33. Széthint. 34. A közelebbi. 35. Van előtte étel. 37. Autós is teheti. 38. Szidjuk, de nézzük. 39. Vissza: a képakasztó. 41. Lócsemege. 42. Vélte. 44. Erős. 46. Dala. 48. Étlap röv. 50. Tettél. 52. Az amerikai polgárháborúban a déliek parancsnoka volt. 54. Pipázik. 55. q! 56. Kettősbetű. 57. E helyen. 58. Adnak neki. 59. Lassú mozgású. 60. Régi úrmérték.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. Kötőszó. 2. Üzemi Bizottság. 3. Vissza: férfinév, tárgyesetben. 4. Katonai rang röv. 5. A HÖMÉRSEKLET-KÜLÖNBSEG OLYAN INTENZÍV GÁZCSERÉT IDÉZ ELŐ, HOGY AZ ÉGŐ TARTÁLYOK FELETT EZEK KELETKEZNEK. 6. Európai tó, de halfajta is. 7. Juttat-e? 8. Hozzá tartozó. 9. Fémét tartalmazó ásvány bányája. 10. Rómán város. 11. Vissza: adnak-e neki? 12. 50 és 100:16. Ketté vágó. 17. Mint 55. 18.

21. 19. A TARTÁLYBAN LEVŐ NYERSOLAJBAN A VÍZ ILYEN ÁLLAPOTBAN HELYEZKEDIK EL (folyt.: vizsz. 16.). 23. Előirányzat. 25. Ital is lehet. 27. Mutatószó. 29. Ebédel. 32. Alá. 33. Mint 24. 36. Kártvas teszti, vissza. 37. Kuttyáját. 40. A néma levente nőalakja. 43. Műlik. 45. Tanul. 47. Lakásán. 49. Tűzkö azonos hangzói. 51. Vissza: bevonat. 53. NB I-es csapat.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vizsz. 1., függ.: 5., 19., és vizsz.: 16.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: ilyen összetételű a nyersolaj.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1974. augusztus 18.

K. I.
A 6. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: A TARTÁLYOK FÖLD FELETTI; DEFORMÁLÓDNAK; BELÜLRŐL; FOLYADEKZÁR NÉLKÜL.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: SZELVEDETT.

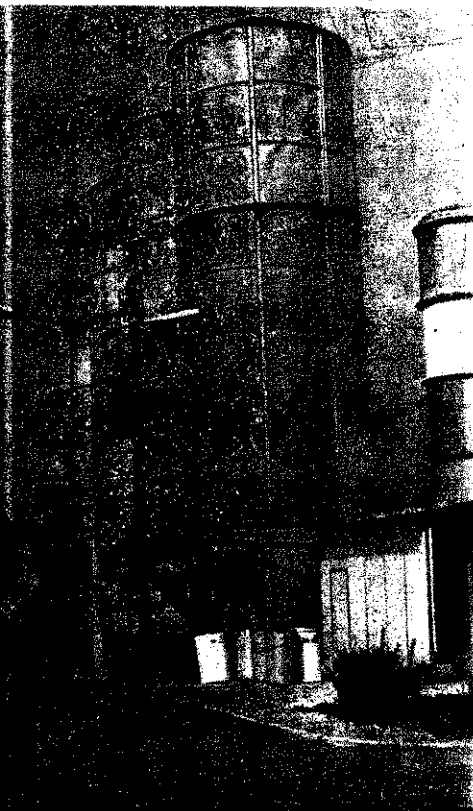
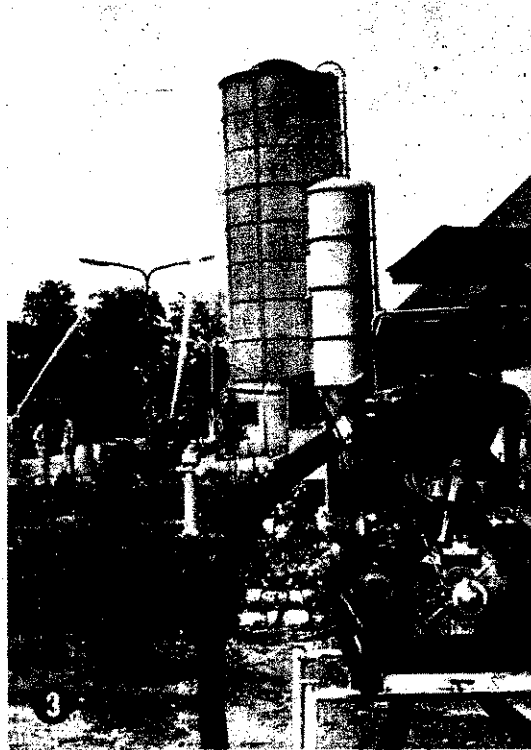
Könyvjutalmat nyertek: Horváth Sándor, Gödöllő; Szitár Miklós, Budapest; Kasza Zsuzsanna, Debrecen.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóiratát szerkesztő és szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII., Szénelvő Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kijelöl a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság. Folyóirat vezetője: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számolatszám: 235-20 151-1108

74.234/1971 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató Postai hírvivőszámszám: 1081

Index 23 204

TŰZRIADÓ-GYAKORLAT

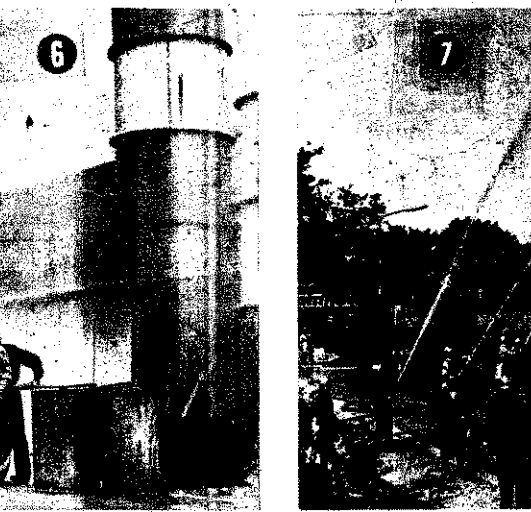
A Nitrokémia Ipari Üzem (Fűző gyártelep) a Gumi- és Műanyagipari Együttműködési Szerződés keretében 1974. június 7-én tűzriadó-gyakorlatot, illetve bemutatót tartott az V. sz. gyárrészlegben. A bemutatót több vállalat kérésére és a vállalatok szakemberei részvételével tartották meg.

Bemutatták az általuk gyártott NIKE-CELL és poliészter anyagok éghetőségét és olthatóságát.

A gyakorlatot a gyárrészlegi tűzriadótervnek megfelelően hajtották végre. A gyárrészlegi vállalati és az állami tűzoltóság, valamint a mentőszolgálat tagjainak együttműködése biztosította a gyakorlat sikeres végrehajtását.

A résztvevő vállalatok szakemberei elismeréssel nyilatkoztak a színvonalas rendezvényről. Képeinken a gyakorlat egyes mozzanatait mutatjuk be.

1. A siló az imitált tüzeset előtt
2. A gyárrészleg tűzoltói érkeztek elsőként
3. Beavatkoznak a vállalati tűzoltók is
4. Kérkeztek az államiak
5. Működnek a hűtősugarak
6. Mentik a tűzveszélyes anyagokat
7. Összpontosított támadással lokalizálták a tüzet

TÜZVÉDELMI ÉRTESÍTŐ

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 8. szám

1974 augusztus

ALKOTMÁNYUNK ÉVFORDULÓJÁRA

Huszonöt esztendővel ezelőtt iktatta törvénybe az országgyűlés a Magyar Népköztársaság alkotmányát. Ezeréves történelmünk egyik legnagyobb eseménye volt ez, hiszen az immár véglegesen győztes proletárforradalom államának alaptörvénye szocializmust építő társadalmunkban a munkásosztály vezette dolgozó népet nyilvánította minden hatalom birtokosává, és társadalmi rendünk alapjának a munkát deklarálta.

A dicsőséges Tanácsköztársaság rövid időszakát leszámítva negyed évszázaddal ezelőtt kapott először olyan alkotmányt hazánk dolgozó népe, amelynek tartópillérei: a szocialista tulajdonviszonyok, a szocialista demokrácia és a szocialista törvényesség. E megingathatatlan tartópillérekre épül dolgozó népünk uralma, amely legfőbb érdeknek a közérdeket tekinti, és a jogos egyéni törekvéseket harmonikusan és emberségesen egyeztetli össze az egész társadalomával.

Alkotmányunk – ellentétben a kizsákmányoló államrendek alkotmányaival – nemcsak köteleességeket határoz meg és jogokat biztosít, hanem garantálja is a jogok gyakorlását az állampolgári köteleességeit teljesítő minden ember számára, és alapvető állami érdeknek tartja, hogy a közügyek intézésébe minél szélesebb néptömegek kapcsolódjanak be.

Pártunk X. kongresszusa útmutatásai alapján két esztendővel ezelőtt országgyűlésünk módosította az alkotmányt, hogy az 1949 óta elért vívmányainkat is hivatásuk tükrözze, és a szocializmus építésének még hatékonyabb segítőtje legyen.

Ha visszatekintünk az elmúlt negyedszázad eseményeire, jogos büszkeséget érezhetünk, hiszen alkotmányos rendünk erősödésével viszonylag rövid idő alatt olyan eredményeket vívtunk ki, amilyenekre még nem volt példa hazánk történelmében.

Mindez csupán azért volt lehetséges, mivel a világ első szocialista állama, a nagy Szovjetunió példáját követjük, és szoros egységben munkálkodunk a hős szovjet néppel meg a szocialista közösség többi testvéri népével.

Az idei alkotmányünnep méltó kezdete volt annak a több hónapos ünnepegsorozatnak, amellyel hazánk felszabadulásának harmincadik évfordulójáról országsszerte megemlékezünk. A dicsőséges Szovjet Hadsereg hozta el a mi népünk számára is a szabadságot, s teremtette meg annak a lehetőségét, hogy az ország ura a dolgozó nép legyen.

1975 tavaszán ül össze pártunk XI. kongresszusa, amelyen társadalmunk vezető politikai erejének küldöttei arról tanácskoznak majd, hogyan gyorsítsuk meg leghatékonyabban a szocializmus építését.

A dolgozó milliók, országunk kizárólagos gazdái, újabb munkasikerekkel készülnek a két nagy esemény méltó megünneplésére. És abban a szilárd meggyőződésben, hogy alkotmányos rendünk erősödése, az alkotmányunkban lefektetettek kiteljesedése egyaránt szolgálja hazánk és minden becsületes állampolgára érdekeit.

Kiállítás Tatabányán

Két héttel az oroszlanyi kiállítás kapuzárása után, a Komárom megyei tűzoltó-parancsnokság Tatabányán, az Ipari Szakközépiskolában is bemutatta a „Tűzvédelem régen és ma” című anyagot.

A július 12-i ünnepélyes megnyitón megjelentek: Makri Pál, a megyei és Sántha Béla, a városi pártbizottság titkára, dr. Fábián László, a megyei tanács vb-titkára, Sütő András, a városi tanács vb-elnöke, Tóth Lajos t. alez., a BM TOP osztályvezetője, valamint a megye és a város politikai, szakigazgatási és társadalmi szerveinek vezetői, képviselői, továbbá megyei, járási és városi tűzoltóparancsnokok.

A vendégeket és a látogatókat dr. Fábián László, a megyei tanács vb-titkára üdvözölte, majd Lengyel Rudolf t. örgy., megyei parancsnok beszédben méltatta a kiállítás célját, mondanivalóját.

A rendezők tartalmilag három fő részre tagolták az anyagot. Két terebben a történelmi dokumentumokat mutatták be, amelyek főként az önkéntes tűzoltó-egyesületek hagyományait, múltját és részben jelenét szemléltették. További három helyiségben a megye Ipari és Mezőgazdasági Üzemelőinek a tűzvédelmi tevékenységéről, a termelés és a tűzvédelem szoros kapcsolatáról, a vállalati tűzoltók szakmai munkájáról, a mai modern üzemi tűzvédelem dokumentumairól készült felvételeket, grafikákat, maketteket, illetve kisebb termékbemutatót is láthattak az érdeklődők.

Az első emeleti folyosón és a lépcsőtérletről a két tartalmi részt szervező egységbe foglalt eszközök, felszerelések, fényképek, grafikák, statisztikai kimutatók tették teljessé a községi önkéntes és a vállalati tűzoltók tevékenységének bemutatását.

Az állami tűzoltóság tagjainak életéről, munkájáról – amellott, hogy a már említett két főbb témacsoporton belül is helyezték el anyagokat – főként az iskola udvarán elhelyezett mai korszerű tűzvédelmi eszközök révén kaphattak tájékoztatást a kiállítás látogatói.

A kiállítás megszervezése, rendezése példája volt a széles körű társadalmi összefogásnak. Múzeumok, községi tűzoltó-egyesületek, magánosok támogatásával kívül a megye Ipari, Mezőgazdasági Üzemelői is (kb. 30) jelentős részt vállaltak saját tűzvédelmi munkájuk egy-egy mozzanatának bemutatásával. Erkölcsi és anyagi támogatást nyújtott a megye, tatabányai és az oroszlanyi városi tanács is. A BM TOP a történelmi anyagok egy részének az átadásával, valamint szakmai tanácsadással segítette a rendező parancsnokságot.

A kiállításon egy olyan tabló is méltó ragadta meg a látogatók figyelmét, amelyen a megyei parancsnokság felhívására gyermekek által készített, az ember és tűz kapcsolatát, a tűzoltók munkáját életét ötletesen ábrázoló rajzok, festmények, pályamunkák szerepeltek. A pályázati felhívásra kb. 80 művet készített a gyerekek, azok közül Krajcsovics Henrik festőművész javaslatára a megyei parancsnokság nyolcat értékes jutalmakkal díjazott.

A kiállítás izékes kivitelezéséért többek között a tatabányai, a szőlői komáromi parancsnokság 10 fős brigádja, a tatabányai Centrum Áruház dekorációs csoportja és Galambos László t. örgy., szőlői üzemi parancsnokhelyett fáradozott sokat.

-kazás-

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK!

ÓVARI JÁNOS ny. t. alez.
1913—1974

A budapesti IX. kerületi tűzoltó-parancsnokság 1968-ban nyugállományba vonult parancsnoka életének 52. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. 1948-ban lépett a tűzoltóság kötelékébe, és a szolgálati idő felső korhatárának elérésével helyezték nyugállományba. Két évtizedes szolgálata alatt különféle vezetői, parancsnoki beosztásokban tevékenykedett. Lelkismeretes és fáradtságot nem ismerő munkáját számos kitüntetésben és elismerésben részesült. Gyászoló családjá, egykori munkatársai és ismerősei méltó tiszteletadással vették le a végső búcsút a Kispesti újtetőtűzoltóságban.

NAGY JÓZSEF t. őrgy.
1927—1974

A budapesti tűzoltó-parancsnokság szolgálati és kiképzési osztályának a főelőadója életének 47. évében súlyos és hosszas betegség után elhunyt. 1945-ben lépett testületünk kötelékébe. A különféle beosztásokban tanúsított szorgalmas munkáját számos kitüntetésben és jutalmazásban részesült. Sok éven át erősege volt az Újpesti Dózsa röplabdacsapatának és a válogatottnak. Jelentős érdemeket szerzett a nemzetközi tűzoltóversenyeken részt vevő csapatok felkészítésében.

Július 31-én szeretett családjá, hozzátartozói, munkatársai, egykori sporttársai részvételével katonai tiszteletadással helyezték örök nyugalomra a Rákospalotai köztemetőben.

HETÉNYI FERENC t. főrm.
1928—1974

A Ferihegyi repülőtér tűzoltóparancsnokságának beosztottja életének 46. évében hosszas betegség után távozott az élők sorából. A tűzoltóság állományában 24 évig teljesített szolgálatot becsülettel, odaadó munkával. Fegyelmezett magatartásáért elöljárói, munkatársai szeretettel tisztelték. Erdemiért több esetben is kitüntették, dícséretben részesítették. Július 15-én nagy részvétel kísérettel utolsó útjára a Rákospalotai temetőben.

Huszonnégy—negyvennyolc

A Minisztertanács határozata értelmében kedvezően módosul a készültségi szolgálatos állami tűzoltók szolgálatidő-rendszere. A feltételek megteremtésének ütemében 1976. január 1. és december 31. között az eddigi 24/24 órás helyett a 24/48 órás rendszerre kell áttérni, vagyis a szolgálatban töltött minden naptári napot két szabadnap követ majd.

Az állami tűzoltóság személyi állományának legnépesebb rétegét, mondhatnánk derékhadát igen előnyösen érintő kormányhatározatot mindenekelőtt a testületünk tevékenysége iránti megbecsülés újabb tanújelének kell tekintenünk. Pártunk és kormányunk körültekintő gondoskodásának eredményeképpen évről évre kedvezőbb körülmények között munkálkodhatunk, hiszen a tűzvédelem és a tűzoltóság tevékenységét korszerűbb alapokra helyező magas szintű jogszabályokkal egyidejűleg egész sor olyan intézkedésre is sor került, amelyek az állami tűzoltók szolgálati és életkörülményeit hivatottak javítani.

A mostani kormányhatározat is szervesen beilleszkedik ezen intézkedések láncolatába, amikor régi és nem kevés feszültséget okozó gond megoldását teszi lehetővé közmegelégedésre.

Ugy érezzük, nem szükséges bővebben ecsetelnünk, országsszerte milyen örömmel fogadták tűzoltó elvtársaink kormányunk említett döntését. Arról viszont annál inkább szót kell ejtenünk, hogy az új szolgálati rendszer bevezetése számos feladat körültekintő végrehajtását igényli.

Igy mindenekelőtt azt, hogy nemcsak fenn kell tartani, hanem a jelenleginél magasabb követelmények kielégítésére is alkalmassá kell tenni mentő tűzvédelmünket. Ennek személyi és tárgyi feltételei szorosan összefüggnek. Egyrészt ugyanis korszerűsíteni szükséges a tűzoltóság technikai felszereltségét, másrészt pedig fel kell készíteni az állományt a több és korszerűbb technika hatékony alkalmazására, hiszen népgazdaságunk gyors ütemű fejlesztésével a mentő tűzvédelem feladatai is bonyolultabbá váltak, és a tűzoltóság csakis e két feltétel egyidejű teljesülésével tehet eleget a tevékenységével szemben támasztott növekvő igényeknek.

Az eddiginél lényegesen kedvezőbb szolgálati körülmények a korábbiakhoz képest minden bizonnyal jóval több, tűzoltónak alkalmas fiatal számára teszik vonzóvá ezt a hivatást. Am ahhoz, hogy ez valóban így is legyen, nem nélkülözhető a tanácsok, valamint a parancsnokságok párt- és KISZ-szervezetei s általában az egész személyi állomány segítségnyújtása sem.

Szorosan ehhez kapcsolódik, hogy viszonylag rövid idő alatt jól felkészült tűzoltóvá kell kiképezni a testületünk kötelékébe lépő újoncokat. Anélkül, hogy elébe vágnánk az ezzel kapcsolatban szükségessé váló átfogóbb jellegű intézkedéseknek, már most is leszögezhető: az elkövetkező továbbképzési évad céljainak meghatározásakor ezt a körülményt is tekintetbe kell venniük a parancsnokoknak, hogy minél felkészültebb állomány adhassa át tudását az újonnan felvételre kerülőknek.

Az új szolgálati rendszer kétségkívül fordulópontot jelent majd az állami tűzoltóság életében. Nem szabad meglepedeznünk azonban arról, hogy zökkenőmentes bevezetésének feltételeit még a jelenlegi rendszer keretei között kell megteremteni, ami egyrészt számos olyan többletfeladatot jelent, amit viszonylag rövid idő alatt kell megoldani, másrészt további fokozott helytállást igényel az egész személyi állománytól. Jogosan bízhatunk benne, hogy mindenki szívesen vállalja a kapcsolatos nehézségeket, hiszen éppen a jelentős könnyítést eredményező új szolgálati rendszerre való áttérés érdekében válnak szükségessé. S ha ebben a szellemben munkálkodunk, akkor a tennivalók egységes értelmezésével, valamint a szolgálati kötelek fegyelmezettebb végrehajtásával mindenütt úrrá lesznek a jelenlegi szolgálati rendszerből adódó, de most már valóban átmeneti gondokon, és ezzel is viszonzozzák majd pártunk és kormányunk bizalmát, szerető gondoskodását.

FELHÍVÁS!

ÉRTESITJUK OLVASÓINKAT, HOGY A „TŰZ ELLENI VÉDEKEZÉSRŐL ÉS A TŰZOLTÓSÁGRÓL” SZÓLÓ 4/1974. (VIII. 1.) BM SZÁMÚ RENDELET 1974. AUGUSZTUS 1-ÉN AZ 54. SZÁMÚ MAGYAR KOZLONYBEN JELENT MEG.

AZ IGÉNYELT KOZLONYOK BESZEREZHETŐK MEGRENDELÉS ALAPJÁN, UTÁNVÉTEL, ILLETŐLEG SZEMÉLYES ÁTVÉTELLEL KÉSZPÉNZFIZETÉS ELLENÉBEN VAGY CSEKK ÚTJÁN A POSTA KÖZPONTI HIRLAP IRODA BOLTJÁBAN, BUDAPEST VI., BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 76.

TÁBOROZÁS CSILLEBÉRCEN

A Magyar Úttörők Szövetsége és a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság együttműködési terve alapján július 12-25 között rendeztek hazánkban első ízben nemzetközi úttörőtűzoltó-szaktáborozást. A valamennyiünk számára felejthetetlen élményt nyújtó eseményre 10-10 fős küldöttség érkezett a Szovjetunióból, Bulgáriából, Csehszlovákiából, Kubából, Lengyelországból és Romániából, a magyar úttörőtűzoltókat háromszázhusz pártás képviselte.

Az ünnepélyes nagytábori zászlófelvonás követő napon a szaktábori foglalkozások megnyitóján részt vett dr. Farkas György t. vörgy., a BM Tűzoltóság országos parancsnoka és Szabó László, a Magyar Úttörők Szövetségének titkára, majd szívélyesen elbeszéltek a testvéri szocialista államokból, valamint az ország minden tájáról érkezett csapatok vezetőivel és tagjaival.

A tízennégy napos program keretében szívélyes, baráti légkörben igen hasznos eszmecsere folytathattunk a testvéri szocialista országokból érkezett küldöttségek vezetőivel. Ennek során meggyőződhattünk róla, hogy törekvéseink lényegében közösek, és helyes utat választottunk, amikor a januári csillebérci ta-

nácsozás eredményeként az úttörőmozgalom keretein belül kívánjuk részben új és a korábbinál szélesebb alapokra helyezni az úttörőtűzoltók tevékenységét.

Valamennyien nagy figyelemmel hallgattuk meg a szovjet küldöttség tájékoztatását is arról, hogy a Szovjetunióban milyen sokoldalúan gondoskodnak az ifjú állampolgárok tűzvédelmi neveléséről, s hogy a szovjet tűzoltó-sportolók világraszóló teljesítményei nem kis részben az úttörőtűzoltó-mozgalom hatalmas tömegbázisának is tulajdoníthatók.

A szaktáborozás másik igen fontos célja volt az 1975. évi nemzetközi úttörőtűzoltó-verseny előkészítése, szabályzatának összeállítása, gyakorlatainak kimunkálása. A küldöttségek vezetői egyetértettek a tervezett fecskeendőszerelési, sport- és ügyességi gyakorlatokkal, állást foglaltak a benevezés módjáról és a felszerelésekről is. Úgy érzem, e kérdésre érdemes lesz még bővebben is visszatérni a Tűzvédelem hasábjain, most csupán annyit kívánok megemlíteni, hogy a csapatok a táborozás során begyakorolták az új fecskeendőszerelési módot, és versenyszerűen ki is próbálták. A nem hivatalos találkozón a mieink mellett a bolgár és a szovjet pártások bizonyultak legügyesebbnek.

Akadályversenyek, órsi parttyák, a főváros nevezetességeivel való ismerkedés, vidéki kirándulások is színesítették a programot, a tóalmási SZOT-gyermeküdülőben pedig a résztvevőkből alakult nemzetközi úttörőtűzoltó-rohamcsapatok igazi tűz oltásával is számot adtak felkészültségükből.

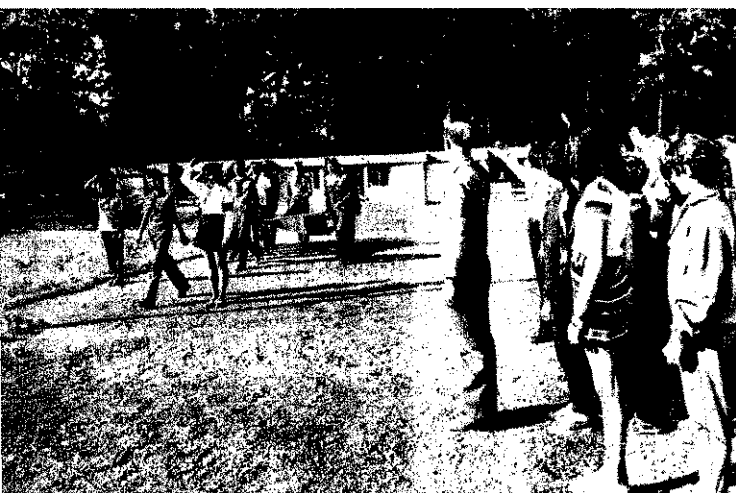
Tudásban, tapasztalatban gazdagabban tértek haza a táborozás résztvevői. A legnagyobb élményt a személyes találkozások jelentette számunkra, a nyelvi nehézségek ellenére is jól megértettük egymást, és abban a reményben búcsúztunk, hogy a közeljövőben számos újabb követi majd ezt a találkozót. Jogosan remélhetjük, hogy együttműködésünk további elmélyítése testvéri népeink barátságának erősítését is szolgálta, és bőségesen kamatozik majd úttörőtűzoltó-mozgalmaink fejlődésében.

A szervezők nevében ezúton is szeretnék köszönetet mondani a Magyar Úttörők Szövetsége, valamint a csillebérci nagytábor vezetőinek azért a készséges segítségükért, amellyel programunk sikeréhez hozzájárultak.

Török László
t. örgy.

Zászlófelvonás a „Szorgalom” altáborban

Dr. Farkas György t. vörgy., országos parancsnok üdvözölte a résztvevőket, mellette balról Szabó László, az úttörőszövetség titkára

Számos kérdés hangzott el a vezetők látogatásakor

Szívélyes fogadás, zászló- és jelvénycsere Tóalmáson

Felkészülés az izgalmas tóalmási tűzoltásra

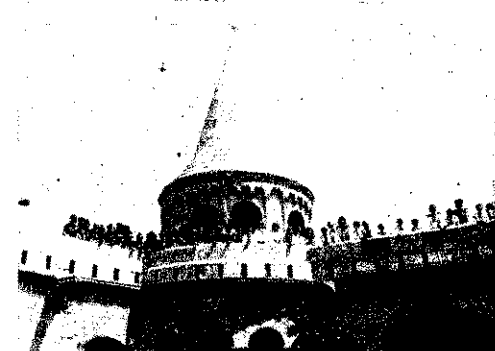

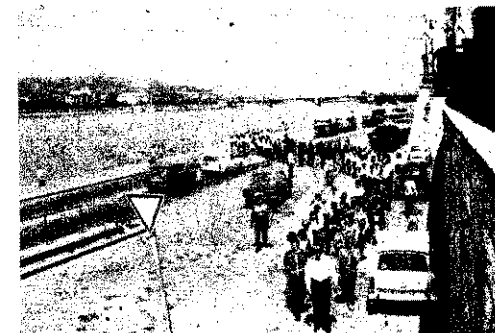

Kegyelet és hála a szovjet hősöknek

Városnézésen a Halászbástyán...

... a Parlamentnél, ...

... a Hősök teren, ...

...s végül bemutató a IX. kerületi parancsnokságon...

... itt a tololétrával is megismerkedhettek

Szakági foglalkozás az „Április 4” altáborban

A dorozsmal zenészek is sok örömet szereztek

Az egyik rajfoglalkozáson

Az izgalmas nemzetközi verseny győztesei a magyar pájtások voltak

Akadályverseny a farkashegyi pályán

A tábor zárásának egyik felejthetetlen mozzanata

Viszontlátásra!

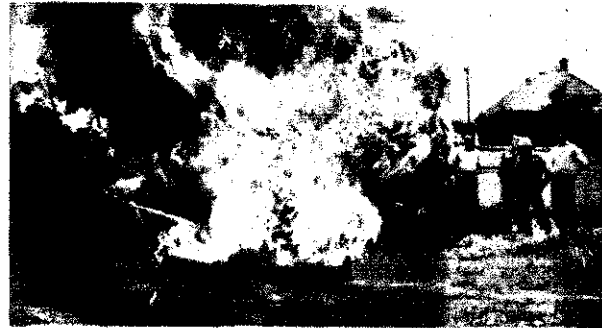
Sorsolással döntötték el a szerelési és versenyzési sorrendet

A debreceniek nagy lendülettel kezdték a 800-as szerelést

Munkában az értékelő bizottság. Középen: Zolnai Sándor szds., a bizottság elnöke

A 100 m-es akadálypályán legjobb teljesítményt nyújtó Kovács József tőr. (Debrecen) a 4x100-as befutója

A összetett versenyben győztes hajdúnánási csapat. Tányérsapkában Hásás László szds., parancsnok-helyettes, derékszíjjal Máró Gábor alhdgy., szolgálatparancsnok

HAJDÚ- BIHAR MEGYE

MEGYEI

Július 8-án Püspökladányban, a MÁV sporttelepén rendezték meg a megye állami egységeinek raj- és egyéni versenyét. A részvevő debreceni, püspökladányi, hajdúnánási és berettyóújfalui egységeket Bögös János tű. őrgy. megyei parancsnokhelyettes üdvözölte.

Sorsolás után 800 l/p-es kis-motorfecskenő-szereléssel kezdődött a küzdelem. A debreceniek szereltek elsőként, majd a püspökladányiak, hajdúnánásiak és a berettyóújfaluiak következtek. A negyedik szerelésig fokozatosan javult az időeredmény. A berettyóújfaluiak egyik sugara azonban túl hosszan bírkózott a víz-tartály feltöltésével. Az így teljesített 93,1 mp csak a negyedik helyre volt elegendő. A győzelmet a hajdúnánásiak szerezték meg 59,4 mp-cel.

100 m-es akadálypályán a debreceniek jeleskedtek 144,5 mp-es átlaggal a hajdúnánásiak (153 mp) előtt. A legjobb egyéni teljesítményt Kovács József őrm. (22.3), Tóth Lajos őrv. (23), Szabó Sándor szkv. (24) debreceni versenyzők nyújtották. Ugyancsak 24 mp alatt küzdötte le az akadályt Oláh Miklós őrv. (Hajdúnánás), míg Török Imre tőr. (Berettyóújfalui) 24,4-et teljesített.

A 43 éves Balogh Gyula tőr. (Debrecen) korát meghazudoló gyorsasággal haladt végig az akadálypályán

Fülöp Gyula szkv. (Berettyóújfalui) a kispalánkon

A 4x100-as váltó eredménye döntötte el, hogy Hajdúnánás vagy Debrecen nyeri-e az összetett. A debreceniek „A” csapata nagy lendülettel kezdett. A versenyzők jól vették az akadályokat, a váltások is jó ütemben történtek. Az értékelő bizottság azonban mégsem fogadta el az eredményüket, mert oltás után is plálkoló lángok maradtak a tűzveszélyes folyadékot tartalmazó edényben. A hajdúnánásiak — biztonságra törekedve — 92,9 mp alatt küzdöttek le a távot, s a Horváth Imre őrm., Oláh Miklós őrv., Kocz Kálmán szkv. és Harsányi Gábor őrm. összetételű csapatuk megszerezte a végső győzelmet.

Az összesített pontszám alapján: I. Hajdúnánás 17, II. Debrecen 15, III. Püspökladány 11, IV. Berettyóújfalui 11 ponttal. Az utóbbi két egységnél a 800-as szerelésben elért jobb időeredmény döntött a püspökladányiak javára.

Jól vizsgáltak az újonc tűzoltók. A csapatok teljes értékű tagjaként nagy kedvvel, fiatalos lendülettel mozogtak, új szint vittek a versenyzésbe.

DÖNTŐK

HEVES MEGYE

Viharos erejű szélben, a hatvani Kinizsi sporttelepen, július 10-én került sor a Heves megyei állami egységek döntőjére. Eger, Gyöngyös és Hatvan csapatai, valamint egyéni versenyzői 800-as kis-motorfecskendő-szerelésben, 4x100 m-es váltóban és 100 m-es akadálypályán álltak rajthoz. Papírforma szerint — több éves sikersorozat alapján — a házigazdák számítottak esélyesnek, egészen a 800-as szerelés befejeztéig. Súlyos taktikai hibát követtek el: a víz előbb ért a teljes nyitott osztóhoz mint ők, így csak nagy ügyel-bajjal sikerült rákapcsolniuk a két sugarat. 64 mp-es idejük messze elmaradt az utánuk következő egriek (49 mp), de még inkább a gyöngyösiek (47 mp) teljesítményétől.

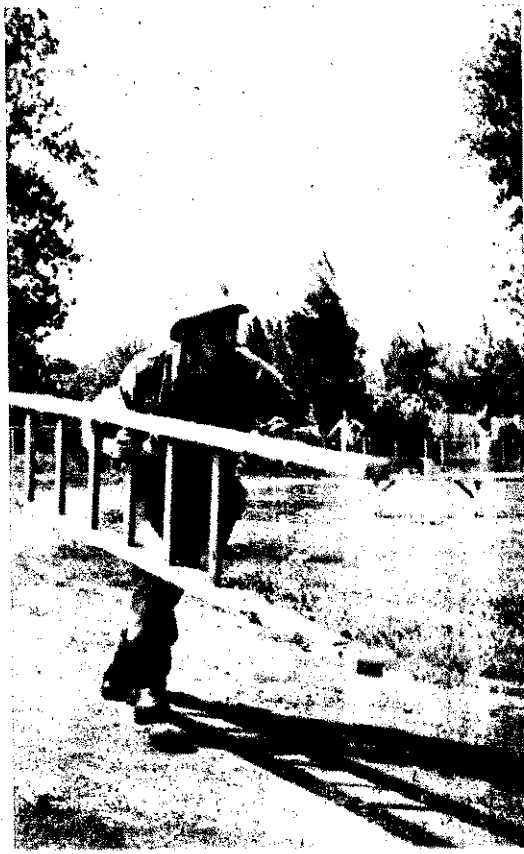
A 4x100-as váltó sem hozott szerencsét számukra (101,2). Mert bár az egriek „A” csapatának eredményét — a kapcsolár szétvétele miatt — megsemmisítették, a gyöngyösiek 95 mp-es ideje behozhatatlan előnyt jelentett a hatvaniakkal szemben.

100 m-es egyéniben *Csvincsik Vince* őrm. (Eger) 22,2 mp-cel biztosította első helyét a gyöngyösi *Szabó László* őrm. (25 mp) és az egri *Antal László* őrm. (25,8 mp) előtt. Az egyéni összesítés is Egernek kedvezett (157,18); a hatvaniak 159,18-cal, a gyöngyösiek 161,8-cal végeztek. Az ellen-szélben még a javítás is egyszerűen lehetetlen volt. Kedvező időjárás esetén egészen bizonyosan jobb eredményeket érnek el a versenyzők minden számban.

800-as szerelésben és a váltóban elért eredményével *Gyöngyös* végzett az első helyen *Eger* és *Hatvan* előtt. *Toronyay István* t. ezds. 12 ezer forint értékű tárgyjutalmat adott át a legeredményesebb versenyzőknek.

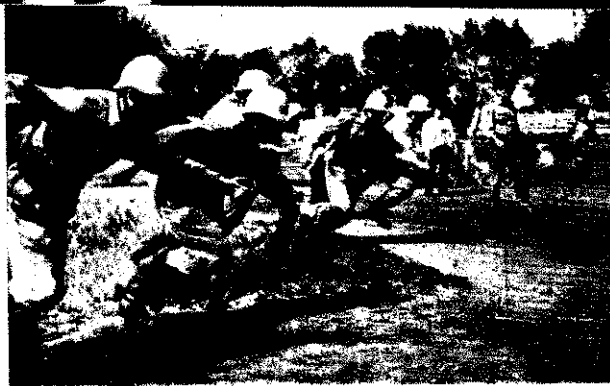
Heves megye állami egységeinek idei versenye a fiatalok összecsapásának jegyében zajlott le. A versenyzők zöme 25 éven aluli volt; a gyöngyösi *Molnár Miklós* őrm. 38 évével és a 34 éves egri *Antal László* őrm. veteránnak számítottak a mezőnyben. Az eredmények — a kedvezőtlen időjárás ellenére is — jobbak voltak az előző évekenél. Gyöngyös ugyan meglepetést keltett, de a *Csőgőr József* őrm., *Palócz János* szkv., *Szabó Pál* tiz., *Szabó László* őrm., *Molnár Miklós* őrm., *Nagy János* szkv., *Bugyi István* tiz. és *Zárvivecz János* tiz. összetételű csapat megeredmélten győzött.

Beszterci—Kaszás

4x100: Czintner Sándor őrm. (Eger)

Csintalan István őrm. (Hatvan) a nagypalánkon

A gyöngyösiek 800-as rajtja

Lukács Béla őrgy., a versenybizottság vezetője az egységek sorsolását ismerteti

Az egyéni legjobbak (balról jobbra): 1. Csvincsik Vince őrm. (Eger), 2. Szabó László őrm. (Gyöngyös), 3. Antal László őrm. (Eger)

Az egyéni első helyezett átveszi a jutalmat Toronyay István ezds., megyei parancsnoktól

A gyöngyösiek győztes csapata: középen Vágner István tőrm., szerparancsnok

BÁCS-KISKUN MEGYEI TŰZVÉDELMI SZERVEZET JELLENKÉPE

Június 19-i ülésén határozatot hozott az MSZMP Bács-Kiskun megyei tanácsapparátusának végrehajtó bizottsága a megyei parancsnokság pártalapszervezete munkájának fejlesztésére. Mint a vb-ülés megállapította, a vezetőség által előterjesztett jelentés sokrétűen, kritikusan igyekezett bemutatni a törzs pártalapszervezetének tevékenységét.

Egyebek között pozitívan értékelte azt a tényt, hogy a pártalapszervezet, illetőleg annak kommunistái munkájuk során nagy gondot fordítanak a politikai, ideológiai képzettség növelésére; segítséget nyújtanak a szakmai tevékenységhez; jól segítették a tanácsi irányítás alá kerülésből adódó személyi és szemléleti problémák megoldását, az önkéntes tűzoltók szakmai képzését társadalmi munkában; eredményeket értek el a KISZ-szel és az úttörő-mozgalommal való kapcsolat bővítésében; a pártalapszervezet nemcsak „befelé”, de „kifelé” is igen jelentős munkát véggez, és ennek hatása érződik az állomány társadalmi, politikai életében.

A vb felhívja a pártalapszervezet figyelmét, hogy a jelenlegi helyzetben az elért eredményekre alapozva, felhasználva a XI. kongresszusra való felkészülést, a pártmunka minőségének a javítására törekedjenek.

Nemzedékváltás folyik megyeszerte az állami egységeken. Tavaly és az idén eddig 48 fő ment nyugállományba. A felvettek száma 65, ami azt jelenti, hogy teljes a létszám, a tervezett fejlesztést is beleértve. Hat éven belül az egész állomány kicserélődik. A fiatalításban jelenleg Kiskunhalas vezet, itt az újoncok aránya meghaladja az 50%-ot. A parancsnokok

elégedettek a változással, mert a tűzoltói szolgálatot vállaló fiatalok túlnyomórészt szakmunkások voltak, és jól be is illeszkedtek a közösségbe. Az idősebbek példásan vesznek részt az újonnan felvettek kiképzésében. Tanfolyam híján helyileg kell megoldani az utánpótlás felkészítését, ami ennek a sajátos jellegét is magán viseli. Az ekkora arányú változás – intézményesen szervezett alapképzés hiányában – nehézségeket okozhat az első beavatkozásoknál. Pedig egyáltalán nem mindegy, hogy egy fiatal tűzoltó milyen körülmények között esik át a „tűzkeresztégen”.

Az is a nemzedékváltás jellemzője, hogy évről évre gyarapszik az új tisztek száma. A tervszerű kéaderfejlesztés eredményeként most is két fiatal tiszttel kezdte meg a szolgálatát. Kettő nappal, kettő pedig levelezőn végezték el a tisztképző iskolát. Jelenleg két fiatal tanul az NDK-ban, kettő a második évet, ugyanakkor kettő az első évfolyamot kezdik a nappali tagozaton, egy főt pedig a levelezőre vettek fel. A tervszerű utánpótlás ezen a téren is indokolt, hiszen 1980-ig a parancsnoki posztokon is örségváltást kell végrehajtani.

Az első fél évi statisztika szerint – az előző év azonos időszakához képest – 23-mal csökkent a tüzek száma, a kárérték azonban közel egymillióval emelkedett. A megye jellegéből adódóan tavaly és az idén is a mezőgazdaságban volt legnagyobb a károsodás forintértéke, jöllehet a szám szerinti csökkenés is ugyanitt következett be. Figyelemre méltó – és

Mócza Lajosné, a Habselyem igazgatója

az általános értékeléssel megegyező tendencia –, hogy az értékek koncentráltága a károsodás mérvét is nagyban megnöveli. Esetünkben pl. az összes tűz 3,7%-a az összkár érték 72,7%-át okozta. A keletkezési okok ez a sorrend: gyerekjáték, dohányzás, nyíl láng használata, építési hiba, sugárzó hő. Erdemes kiemelni a dohányzást. Tavaly és az idén is 27 tűz okozója volt, az általa okozott kárérték azonban négyszerese a műévinek, és meghaladja az egymilliót.

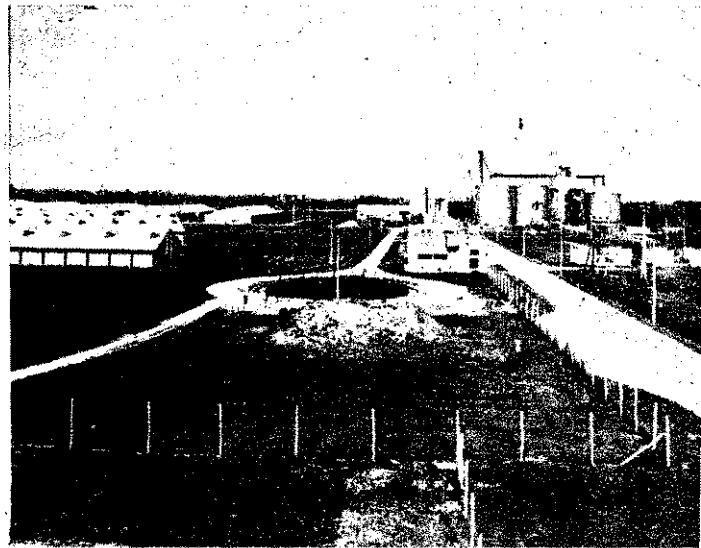
Tavaly 9 ZSUK-ot adtak ki a községi önkéntes tűzoltóságoknak; az idén 6 ARO további 10 ZSUK szolgálatba állítását tervezik. Az V. ötéves terv időszakában mind a községet gépjárművel látják el. Az újonnan vásárolt szereket a megyei parancsnokság műhelyében alakítják át. A járműveken 800-és tartozékai, valamint 5 fő számára van hely. A községi gépjárműszerek szervizét a műhely látja el. A tanács az erre biztosított anyagi keretet és 2 fő státusát a megyei parancsnokság rendelkezésére bocsátja; Nysa szervizkocsijuk 1971 szeptemberében áll szolgálatban.

Idén szeptemberben másodízben rendezték meg Kecskeméten – 99 községi, vállalati tűzoltó parancsnok és tiszttel részvételével a 6. hár-

Az újonnan vásárolt szereket a megyei parancsnokság műhelyében alakítják át

A Városföldi Sertészhalász Társulás zárt rendszerű telepéről részlete, háttérben a kiszolgáló rendszerrel

A fiatalabb is a hivatást választotta. — Daróczy Mihály hdgy. és Daróczy Pál szkv. Kiskunhalasról

amelynek ötlete szintén tőle ered. Egy-egy lapszámban tíz feladványt idéznek munkavédelmi-, tűzvédelmi- és KRESZ-tudnivalókból. Megfejtésként az idézet farrását megjelölő számjellel kell beírni: a 10, 9 és 8 találatot 500, 300 és 100 Ft-os vásárlási utalvánnyal jutalmazzák. E nagyon is komoly játékokban kizárólag a tsz dolgozóinak megfejtéseit értékelik.

Szanknak és térségének a kiskunhalasi járáshoz kerülése nemcsak a területet növelte, hanem a gondot és a felelősséget is, amely a városi és járási parancsnökságra hárul. Alapvetően a mezőgazdasági jellegben sem változtatott ez a tény, az ipari arculat erősítéséhez azonban jelentősen hozzájárult. A Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szanki üzeme az utóbbi három évben épült ki és érte el jelenlegi formáját. Ez a népgazdasági szempontból igen fontos üzem nemcsak létezését, hanem irányító gárdáját tekintve is a fiatalok sorába tartozik.

Falk Miklós üzemevezető (a választókerület országgyűlési képviselője) arról tájékoztatt bennünket, hogy 1964 óta folyik a termelés a Szank-Táziár térségére kiterjedő mezőben. Tíz év alatt egyenletesen nőtt a mintegy 50-60 km²-es kiterjedésű és 400 dolgozót foglalkoztató mező termelése. Földgázból az

országos igény napi 25%-át, kőolajból évi 10%-át adja. A földgáz előzetes előkészítés, feldolgozás után kerül az országos távvezeték rendszerbe, a kőolaj pedig az előkészítést követően tartályokban jut el a finomítóba.

Az üzem kiemelt „A” kategóriába sorolt. Az iparág sajátosságából és az üzemelés veszélyességi fokából adódóan a tűz- és robbanásveszély elleni megelőző tevékenység, a technológia mellett, a szó szoros értelmében éltető elem — hangsúlyozta. Egy rossz mozdulat az egész vertikum berobbanását idézheti elő. Érthető tehát, ha a tűzvédelmi megelőzés napi feladat mindenki számára. Az itteni tevékenység állandó technikai és pszichikai felkészültséget igényel. Az itt dolgozóknak olyan lélektani biztonságérzetet kell teremteni tudni, hogy adott esetben helyesen cselekedjenek. Az emberek legyenek tudatában annak, hogy 50-100 atmoszféra nyomású rendszerek közelében, állandó veszélyhelyzetben dolgoznak. És ha ezzel tisztában vannak, akkor képesek leküzdeni a sokkhatást, és átgondoltan cselekedni baj esetén. A belső feszültség feloldását tudatosan, állandó ráhatással kell irányítani, úgy, hogy az egyrészt ne okozzon görcsös munkatempót, másrészt a félelemérzetet ne eredményezzen zárkózottságot.

Tíz év alatt két gázkitörés volt, szerencsére egyik sem gyulladt be. Baleset vagy károsodás egyiknél sem történt. A baleseti és tűzvédelmi statisztikát tekintve, a vállalat egyik legjobb, legkedvezőbb helyzetben levő üzemének számítanak. E mögött persze nagyon tudatos, rendszeres megelőző tevékenység van.

A megelőzés: ez a döntő — húzta alá az üzemvezető. Ennek jegyében kell naprakész állapotban lennie a havariatervnek, és az üzem 16 fő tűzoltóságának (a legutóbbi járási versenyen 800-asban első lettek) rendszeresen készülnie az ebből adódó feladatokra. Ezért veszik örömmel és támogatják messzemenően az állami tűzoltóegységek náluk végrehajtott gyakorlatait, s ezeken maguk is részt vesznek minden alkalommal. Így a dolgozók is látják, mire kell nagy körültekintéssel odafigyelni, mire képes a tűzoltóság, és mi hárul a helyiekre szükség esetén.

Három év alatt 24 fiatalot vettek fel Kiskunhalason. A fiatalítás ütemére jellemző, hogy aki öt éve van itt, az már öreg tűzoltónak számít. Amellett, hogy 14-en rendelkeznek hivatásos gépjárművezetői jogosítvánnyal, egyben szakmunkások is, de a tiszteknek és

a kihelyezéseknél levőknek is jogosítvány van. Utánpótlásban tehát nincs hiány, persze teniszklubból sem. A 104 km átmérőjű, 28107 m² területű járás 24 községgel, 27 tészevel és 16 szakszövetkezetével bőven elfoglaltságot. A 28836 kat hold kalászos vetésterület, a tízféle típusú 77 takarmány-szállító, 712 erőgép és 136 kombajn főleg a nyári tennivalókról ad képet. És hogy a fiatal állomány „házon belül” sem tétlenkedik, arról egyetlen adat: eddig 100 ezer forint értékű társadalmi munkát végeztek a körletben.

A bajai parancsnökság június 17-én tsz elnöki értekezleten értékelte a járás termelő szövetkezeinek tűzvédelmi helyzetét. A tanácskozáson 22-en jelentek meg (csupán ketten maradtak távol), és 12 hozzászólás hangzott el. (Előtte egy héttel a tűzvédelmi előadók számára szerveztek hasonló rendezvényt.) Szót értettek, mert az értékelés realitásbírálat névre szóló volt, az elismerés pedig egyetértéssel találkozott. A kiemelkedők között sorolják a nemesnádudvari Kossuth-ot (a első hely, ahol — végül — fiatalok látják a szolgálatot), a dávodi Augustus 20 Tsz-t (itt példásan működik a tűzvédelmi bizottság, és a tsz-nek önálló tűzoltóegység is van), a nagybaracscai Haladást (a vezeték igen erőteljesen segíti a községi önkénteseket) és a felsőszentiváni Új Eletet (éve óta nem volt náluk tüzeset).

Az utóbbi 8-10 évben az intenzív iparosítás jellemző Bajára. Hat olyan vállalat működik a város területén, amelyben 3000-en felelül a dolgozók létszáma. Teljes üzemmel be lépett az állami gazdaság sertéskombinátja, és igen gyorsan fejlődik a Terményforgalmi Vállalat. Eddig két 2000-es silóját helyezték üzembe, és további három építését kezdték meg.

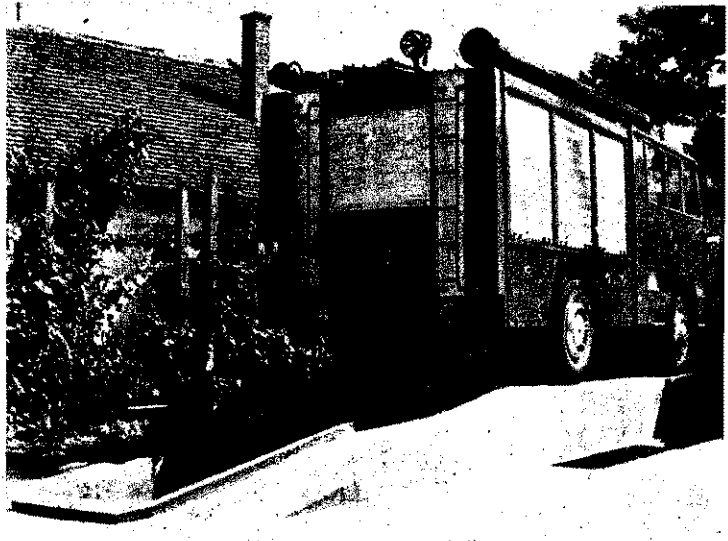
A tsz-ekben 2-3 év óta a forrólevegős szűrőberendezések használata terjed erőteljes tempóban. Már 12 tsz-ben működnek ilyenek és okoznak gondot egyik-másik helyen. Bár van a technológiai fegyelemmel, ami tavasza már több tűz okozója is volt. A berendezések számának gyarapodása nem jár együtt a szakképzett kezelők létszámának növekedésével.

A belkereskedelem is igyekszik lépést tartani

A dávodi önkéntesek új otthona. Egy éven belül Tasson és Felsőszentivánon is ehhez hasonlót építettek

A bajaiak házzal készített kocsimosója. Kb. 300 ezret kért volna érte

tani a növekvő igényekkel: építik az új ruházati áruházat, amelynek átadását november 7-re tervezik. A mind nagyobb idegenforgalomra tekintettel nemzetközi camping létesítéséhez kezdtek a Petőfi-szigeten.

A dávodi tanácselnök, Gál József azt javasolja, vegyenek Nysa-t, Zsilinszky Ferenc községi parancsnok meg egyre csak a tsz üzemyangszállító Csepelje mellett kardoskodik. Jobb a kiskocsinál – érvel –, mert ha kivesszük belőle a szivattyút, és 400-ast tesznek a helyére, a tartály vizével három ember mindent eloltana... Egyelőre a tanács volt Zetorja van a targonca elébe „kötvé” az új otthon szertárában. Nem ezzel a céllal kapták, hanem inkább azért, hogy a fiatalok a kiüregedett masinán aprólékosabban is megismerhessék a technikát. Arra nem gondolt a tanácselnök, hogy az öreg Zsilinszki 35 esztendei parancnoksága alatt sok mindent megtanult... 65 éves fejjel nem veszített energiakusságából. Szervez, mozgósít, morgóldók a fiatalokra, de nem adná őket semmiért, ha megannyi bosszúságot is okoznának neki mint eddig, mert jó tűzoltók. Az ő nevelése valamennyi...

Jelentősnek számító esemény volt a megye állami gazdasági igazgatóinak bácsalmási értekezlete. Az egész napos összevadás kiemelkedő programja volt a 12 állami gazdaság tűzvédelmi helyzetének értékelése, Kovács Sándor tűzvédelmi előadó vitaindítóját követően. A tanácskozás elnöki tisztét Miklós János, az állami gazdaságok megyei főosztályának vezetője látta el; a rendezvényen – meghívottként – a megyei és járási parancsnokságok vezetése is teljes létszámban képviseltette magát.

A rövid vitaindító általános értékelését adta egy év tűzvédelmi munkásságának, különös tekintettel az ez idő alatt meghonosított új technológiákra, az általánosíthatóan jellemző megállapításokra. Mint hallhattuk, a központi irányítás kb. egy évtized óta módszeresen vizsgálja a tüzek keletkezési okait, s arra a következtetésre jutott, hogy a legkorszerűbb automata berendezés is csak addig képes rendeltetésének megfelelően működni, amíg azt fizikai tulajdonságai, gyártási pontossága lehetővé teszi. Azon túl továbbra sincs más, mint az emberi figyelem, a gondos előrelátás, a magas szintű szakmai ismeret és a kifogástalan karbantartás. Tehát súlyos hibát követnének el azok a vezetők, akik a nagy értéket képviselő berendezések kezelő személyzetének kiválasztásánál nem a szakmai felkészültséget tekintenek alapnak, az automatizált rendszer megbízhatóságának túlértékelése miatt. Ezt azért hangsúlyozta olyan nyomatékosan, mert a megye állami gazdaságában 6 korszerű sertéskombinát, 5 automatizált takarmánykeverő és 4 szemesztermény-tároló beruházása készült el, és kezdte meg részben vagy egészben a működését.

Ebben az évben a zárt rendszerű sertéslepék vizsgálatára fordítottak különös gondot, a nevelőistállók infralámpákkal történő fűtése miatt. A veszélyhelyzetet itt az jelenti, hogy – áramkimaradásra vagy egyéb üzemzavarra számítva – égésre hajlamos almozással ellensúlyozzák a rendeltetészerű fűtés hiányát.

A további tennivalókat meghatározó szempontként emelte ki a vitaindító azt a körülményt, hogy az egyre fejlettebb technológia alkalmazásával a tűzveszélyek okai is újabb és újabb feladatok megoldása elé állítják mind az üzemeteltetőt, mind pedig a tűzvédelmi hatóságokat. És mindenképpen új szemlélet kialakítására kell hogy ösztönözzenek.

Néhány javaslat a vitában elhangzottak közül:

– szakmai fórumot (bizottságot) kellene létrehozni, amely az új technikának a meglévő technológiába való beillesztését már eleve preventív jelleggel vitatná meg, és a tűzvédelmi aktívok továbbképzését is ehhez igazodva kellene módosítani;

– egységesíteni kellene a szárítóknaál a meggyulladt termény leeresztésének módját, tekintve, hogy esetenként több vagonos mennyiségről van szó;

– füstdetektorokat kellene felszerelni az olyan helyeken, ahol a felügyelet csak időszakos;

– nagyobb szigort és következetességet alkalmazni a tűzvédelmi szabályok megsértésével szemben.

Végezetül egy gondolat Miklós János zárószavából: „Nem tarthatja magát komoly vezetőnek, aki nem tesz eleget társadalmi tájékoztatási és ezen belül tűzvédelmi közlekedési feladatainak...”

A kalocsai parancsnok elégedett a megszületett körlettel. Kényelmes, tágas, és bár elrendezését tekintve a legjobb indulattal sem mondható korszerűnek, általában kielégíti az itteni szolgálati igényeket. De csak általában, mert ha például egy TÖ-1-est kapnának, az magassága miatt nem férne be a szertárba. Ez esetben vagy süllyeszteni kellene a szerelvény betonpadozatát, vagy a kocsikijárával szemben külön szertárt építenének a számára...

Ha a szerelőmunka műszaki állapotát tekintjük, Rác Ferenc tű. őrgy. már korántsem elégedett. Mindkét gépjárműfecskendő megbízhatatlan. A 710-est nemegyszer úgy kell megtolni, hogy beinduljon, a 344-es is állandóan rossz. Ha vonulni kell, valamelyik bizonyosan „lerobban”. Tavasszal a dunavecsei hűtőház tüzénél a helyiek mentették meg a helyzetet 350-esükkel; a kalocsai, kecskeméti és a dunaújvárosi szerek felmondták a szolgálatot. Hiába, a legjobb fecskendők sem tartanak örökké, „a kihordási idő” után ezt az állományt is fiatalítani kell...

Tíz műanyagkádás utánfutó targoncát számoltunk meg a kalocsai laktanya udvarán. Második éve foglalják a helyet, és romlik az állaguk. Nyilván ezeket sem a szabad ég alá tervezték... A megye az üzemeknek szánta őket (a községekben mindenütt van már), 42 ezerért darabját, készpénzben. Így és ennyióért nem kell. Könyvjóváírással már vettek volna át belőlük, úgy viszont ők nem adhatják. Most már csak azt kellene eldönteni, hogy az ügy szempontjából melyik hasznosabb: a borsos árhoz való ragaszkodás és a készpénzfizetés, vagy hogy ezek a szerek végre a rendeltetésüknek megfelelő helyekre kerüljenek. Szerintünk az utóbbi.

A felszabadulás 30. évfordulójának tiszteletére minden kalocsai 30 óra társadalmi munkát vállalt a város fejlesztése, szépítése érdekében. A tűzoltók a leendő kultúrközpont születésénél bábáskodnak szabadnapokon. Egyelőre bontanak. A régi épület átalakításából a pincerészt vállalták. Kicsit poros, de szép, mert nemes célkitűzést szolgáló feladat. Aki a szűkebb pátria, a közösség gyarapításáért hoz áldozatot, maga is gazdagodik, formálódik.

Akaszto községben tavaly december óta gyakorlatilag nem működik a testület. A tanácselnök véleménye szerint a régi vezetőség kiüregedett, és a községpolitikai irányvonalat tekintve alkalmatlanná vált az önkéntesek irányítására. Mint mondotta, már 1967-től kezdett gyengülni a testület munkája, és attól kezdve mind kevésbé töltötte be a szere-

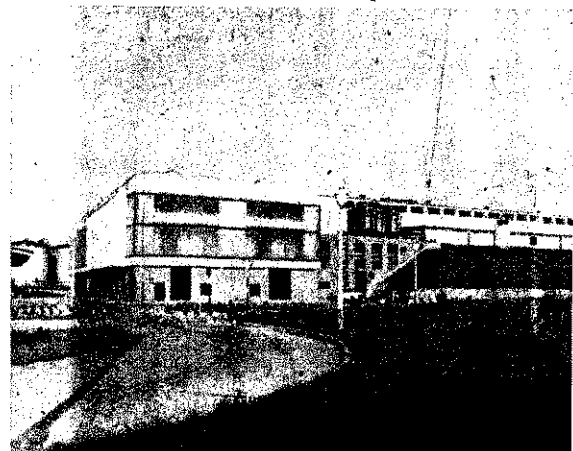
pét. Meghökkenő vélemény, hiszen a 80 fős akasztói testületet évtizedeken át a kiskőrösi járás egyik legaktívabb, legeredményesebb tűzoltóközösségeként tartották számon... Új testületi vezetőség és parancsnok még nincs, a bázist a szakszervekezetre kívánja majd építeni a tanács. Egyik-másik önkéntestől az egyenruhát is bevonták; a testület kultúrhonahona helyén könyvtárat terveznek. Egyelőre ők is, mint korábban az önkéntesek, lakodalmas rendezésére adják ki. Eddig már 40 ezer forint körül hozott... És mi történne, ha ilyen körülmények között tűz ütne ki a községben? Válasz nincs, jöllehet, december óta már jó néhány hónap eltelt...

Beszteri-Kútvolgyi

Miklós János a bácsalmási tanácskozás jelentőségét méltatja

A Kunbajai ÁG új, 170 ezer hektoliter kapacitású borkombinátja

Karbanfartás a kalocsaiaknál

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

Új szovjet gépjárműfecskendő

A különleges követelmények miatt szükséges több módosítással a ZIL 130-as alvázának bázisán fejlesztették ki az új szovjet gépjárműfecskendőt.

Eltérően az eddiektől, a vezető fülkéje a motor elé került. A hosszúság kihasználási együtthatójának megnövelése ún. blokkszerkesztést tett lehetővé, ami a gépkocsiparban a szállítandó térfogat horizontális elhelyezése néven ismeretes, amikor is a felépítmény három blokkra oszlik.

A szállítandó teher horizontális elhelyezése a gépjármű külső magasságát 30–35 cm-rel csökkenthették, súlypontját pedig 120 cm-ről 105 cm-re. Az is újdonság, hogy a gépjárműfecskendőre beosztott egység tagjai két oldalt, a hosszanti tengely mentén két sorban foglalnak helyet. A célszerűen süllyesztett ülések igen kényelmesek, az ergonómia meg az emberi test követelményei szerint alakították ki őket. A legénység ülései kemények, üvegplasztikából készültek. Az egységparancsnok meg a vezető ülése lecsavarható oldal támasztékokkal és rezgécscsilapító tömítéssel van ellátva.

Az utastérben – beleértve a vezetőt is – hat fő számára van hely, emellett két fő számára felhajtható üléseket szereltek be.

A tartály felett a felépítmény oldalsó rekeszei közötti mélye-

désben helyezték el a létrákat és tokokban a 4 m-es szivó-tömlőket. Ezek 190 cm magasságban vannak az üffelülettől, és egy ember lépcső igénybevétele nélkül leveheti őket.

A hidegindítás céljából elektromos vezérlésű, ciklusadagolós üzemanyag-beporlasztót alkalmaznak, minthogy ez a vizsgálatok szerint lényegesen javítja a gyorsulóképességet, egyben pedig csökkenti a fajlagos üzemanyag-fogyasztást. A haladás sebességét és biztonságát – fő-

ként a fordulásoknál – jelentősen elősegíti majd a súlypont 12–15%-os lesüllyesztése.

A gépjárműfecskendő felépítményének aktív, dinamikus és feltűnő formája oldalról szemlélve az erőteljesen előre való haladás érzetét kelti, előlről és hátulról pedig a stabilitását. Festése két ellenétes szín: a piros meg a fehér kombinációja, ami változó fényviszonyok esetén a legkedvezőbb láthatóságot segíti elő.

A 2700 literes víztartály – a továbbiakban 3000 literesek lesznek – acélból készült, és el van látva keresztirányú hullámtörővel. A rozsdamentes acélból készült 150 l-es habtartályt az időjárási viszonyok miatt az utastérben helyezték el.

A tűzoltó-felszerelések elhelyezésére szolgáló felépítményrészt „panelváz” szerkezetű. Mindegyik rekesznek két oldalsó és felfelé nyíló ajtaja van, az egy hátsó, oldalt nyílik.

A gépjárműfecskendőt kombinált szivattyúval látták el. Az alacsony nyomású fokozat teljesítménye 90 m vo-n 2400 l/p, a magas nyomásúé 350 m vo-n 96 l/p. A szivattyú a gépjármű középső részén, az utastérben van elhelyezve. A gépjármű mindkét oldalán létesítettek szivó és nyomó csatlakozáscsonkokat. Felülről levehető fedél borítja a szivattyút, pneumatikus rendszerű távirányítása a vezető ülése mellől történik. Durítbetétes pneumatikus szeleppel ellátott 80 mm-es csővezeték köti össze a szivattyút a tartállyal. Az egyik oldalsó rekeszben

240 m hosszú, összehajtott tömlővezeték van, amit menet közben ki lehet fektetni. 8 m hosszú tömlővezeték sugár csövekkel ellátva könnyű, hordozható kazettákban, 40 m hosszúságú pedig orsón van elhelyezve. A felépítmény jobb oldali rekeszében orsón van magas nyomású vízugarat szorgálat, 70 m hosszú tömlővezeték meg a porlasztófej és garcsó.

A tűzoltók személyi felszerelése (négy légrőkészülék, csizmák, lábbelik, lámpák, hírközlési eszközök, megafon) meg a rádióberendezés az utasfülkébe van elhelyezve. Ide egyébként közvetlenül az úttestről lépcső nélkül lehet belépni, sőt az ajtó méretei lehetővé teszik az egyidejű ki- és beszállást.

A felépítmény felső részén létrák meg a szivó-tömlők elhelyezésére szolgáló mélyedéses tömlők szállítására használhatják.

Komplett műszakimentő-felszerelés is található a fecskendőn.

A gépjárműfecskendőn szálattal felszereléssel a következő taktikai feladatok oldhatók meg: – vízszolgáltatás kézi sugár csövekkel (négy RSZK–50-essel és két RSZ–70-essel) saját vagy külső tartályról;

– magas nyomású, porlasztó vízugarral való beavatkozás; – vízzel történő beavatkozás a fecskendő tetetjén levő kombinált vízágyúval álló helyzetben és menet közben;

– habbal oltás (középfokú adósságú habbal) nyomótömlőkkel, két GVP–600-as habgázrátorral;

– habbal oltás (alacsony kiadósságú mechanikai lég-hab) a kombinált vízágyúval álló helyzetben vagy menet közben;

– menet közben tömlővezeték lefektetése, ennek hossza a vízforrástól a tűz fészkéig 240 m;

– működés szivattyúállomásként más gépjárműfecskendővel;

– műszaki mentési feladatok – elektromos vezeték elválgatása és eltávolítása.

Külön igény szerint 800-as kiegészítő motorfecskendő is elhelyezhető a gépjárműfecskendőn.

NÉHÁNY SORBAN

ERDŐTÜZEK CSEH-SZLOVÁKIÁBAN. A szomszédos Cseh-szlovákiában több erdőtüz pusztított – közlik a távirati irodák Prágából és Pozsonyban. A kezelt tudósításokban. Az égő cigarettától tüzet fogott a trencini járásban levő tölgyes és nyírfaterjed, és mire a tűzoltók a helyszínre érkeztek 9 hektárnyi leégett. A kár értéke meghaladja a 200 000 koronát.

Szlovákiában a Jakubovo község határában elterülő borókafenyőerdő közel-

ben kb. 5 hektárnyi területen pusztítottak a lángok, és 50 000 korona kárt okoztak.

TRAGÉDIA VENEZUELÁBAN. Az ország nyugati részén egy kirándulókat szállító autóbusz beleszórt egy tehergépkocsiba. Az összeütközés után a kocsik kigyulladtak, és az utasok közül 12-en a lángok között lelték halálukat, 25-en pedig súlyosan megsérültek.

HÁZI KÉSZÍTÉSŰ BOMBA OKOZTA

TÜZEK JAPÁNBAN. Japánban az utóbbi időben elszaporodtak a házi készítésű bombák okozta tüzesetek, állapítja meg az a sajtójelentés, amelyet most hoztak nyilvánosságra Tokióban. Különösen a fiatalok körében gyakori ez, s főleg azóta, hogy Osakában egy szélsőséges anarchista ifjúsági szervezet 36 oldalas könyvecskét adott ki a gerillaakciók sikeréről. A japán rendőrség kénytelen most a felforgató propagandakiadvány árusítását beszüntetni.

Tűzvédelem a New York-i ENSZ-palotában

A hatalmas New York-i ENSZ-palotában 25 év alatt nem kevesebb mint 1648 mérőföldet tett le a kis piros tűzoltó-gépjár-tűnyomórészben azonban a föld alatti garázsban, az ellenőrző és próbaútak során.

Comolyabb tüzeset miatt még a sem kellett bevetni, mert az East Riverre néző hatalmas épületkomplexumban még nem fordult elő. A gyedülfálló nemzetközi státus-folytán az ENSZ-palotának a tűzoltósága van.

Az ENSZ-tűzoltósíjtjei büszkák arra, hogy a heti ellenőrző útjaik és megelőző intézkedé-eredményeként New York-nincs is több olyan tűzbiz-épületcsoport, mint az ENSZ-palota.

ersze, ha valóban súlyos tűz-: fordulna elő, az ENSZ-tűz-

oltóság kénytelen lenne mozgá-sítani a New York-i városi tűz-oltóságot is, hiszen felszerelése nem áll egyébből, mint a már említett, 25 éves piros tűzoltó-gépjárműből és egy olyan tar-goncából, amelyet be lehet tolni a felvonókba.

Az ENSZ tűzoltóságának ve-zetője, Peter Denig elmondta, hogy vonulószerűk főként a mo-toros fecskendők, gumisísakok, csizmák és védőöltözetek szállí-tására való.

Az ENSZ-palota személyzete szinte a világ minden országá-nak fiaiból tevődik össze, a tűz-oltóság azonban „helybéli”: mind a 14 tűzoltó korábban a New York-i tűzoltóságnál telje-sített szolgálatot.

Az ENSZ-palota 1950. év-t megnyitása óta néhányszor azért akadt dolguk a tűzoltók-

nak. Ezek azonban jobbára ki-sebb tüzek voltak, égő papírko-sarak, rövidzárlat okozta tűz egy konyhában, egy izben pedig a tűzveszélyes festék gyulladt meg, ekkor azonban senki sem tartó-zkodott az épületben.

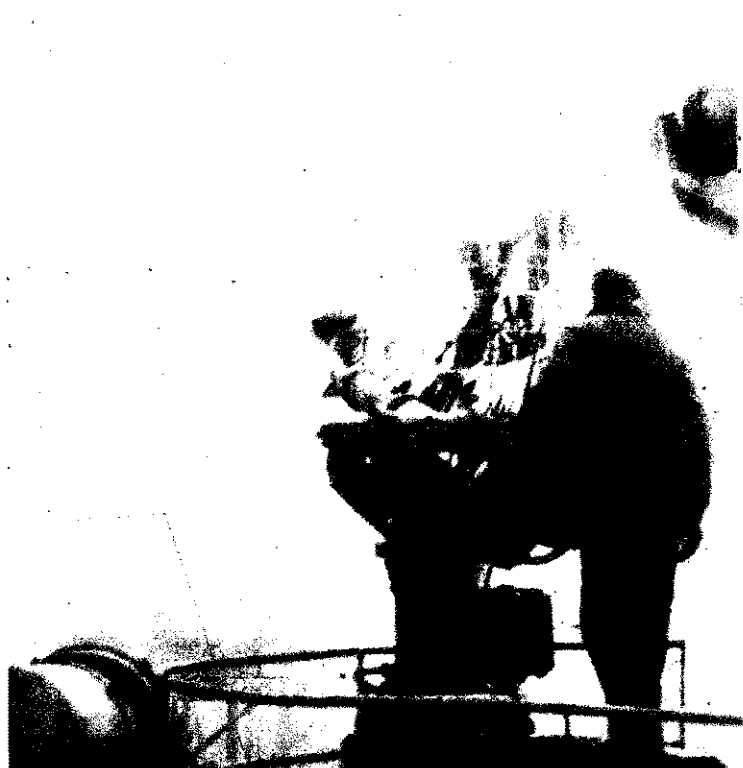
Az is az itteni tűzoltók köte-lességei közé tartozik, hogy megakadtt felvonókból kisegítsék az embereket, szívroham esetén elsősegélyt nyújtsanak, de elő-fordul olyasmi is, hogy nekik kell elválni azokat a vaslánc-okat, amelyekkel időnként tünte-tők láncolják oda magukat az ENSZ vaskerítéséhez.

Az ENSZ-palota könyvelőségé-nek megállapítása szerint a tűz-oltóság fenntartásának évi költségei mintegy 250 000 dollárt tesznek ki.

Az ENSZ-tűzoltóság 60 éves parancsnoka, Peter Denig, 17

esztendeje tölti be hivatalát. Mint mondotta, a főként alumí-niumból, üvegből és márvány-ból készült ENSZ-palota alapve-tően tűzbiztos ugyan, de ez ter-mészetesen nem vonatkozik a helyiségek belső berendezésére. Tűzoltás céljaira rendelkezésre áll egy tűzivíz-hálózat, továbbá füstdetektorok és egy beépített, szénsavval oltó berendezés is, amely a számítóközpontban vagy a könyvtárban keletkezett tüzet anélkül fojtja el, hogy a könyvek vagy feljegyzések kárt szenvednének.

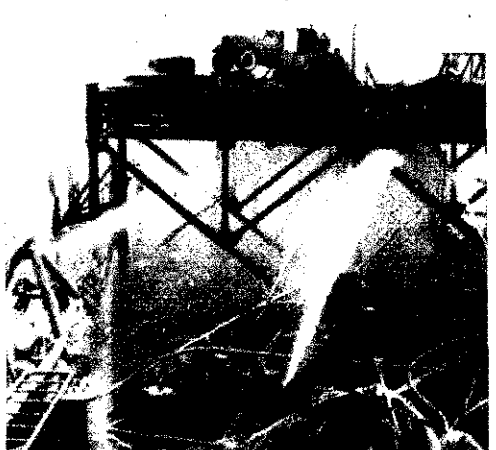
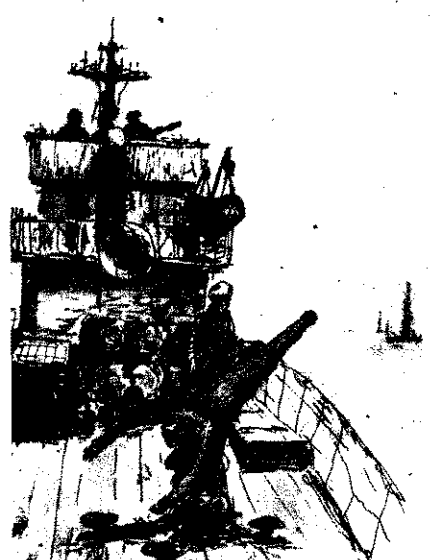
Az ENSZ-palotában 183 belső riasztóberendezés van felszerel-ve; mindegyik külön-külön kód szerint működik, és az alagsor-ban elhelyezett ellenőrző helyi-ségben riaszt, ahol természet-szerűleg 24 órás szolgálatot tar-tanak.

Objektív és ecset

A bahari tűz idején a helyszínen járt Ga-lina Kmit fotóriporter és N. Bulanov, a Po-zsarnoje gyelo szerkesztő bizottságának tagja. Osszeállításunkban két, eredetileg színes fel-vételt közlünk, természetesen fekete-fehérben, továbbá két rajzot, amelyeknek ugyancsak színes az eredetijük. Ez utóbbiakat N. Bulanov készítette.

A képekhez meg az egyik rajzhoz nem szükséges kommentár, hiszen a beavatkozás egy-egy mozzanatát örökíti meg. Csupán a kör alakú rajz szorul egy kis magyarázatra. Ez az építmény a hajdani bakui tűzimádók temploma volt. Ők már rég eltűntek, viszont Bakuban is vannak tűzoltók, akik ismerik a tűz erejét, és képesek megszelídíteni azt.

Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszélyei 5

A gyakorlati életben a következő főbb védekezési eljárások ismereteseik:

1. A töltéskeletkezés kiküszöbölése.
2. Vezetőanyagok töltéseinek levezetése.
3. Szigetelőanyagok vezetővé tétele.
4. Szigetelőanyagok töltésének semlegesítése (ionizátorok alkalmazása).
5. A töltéskisülés megakadályozása.

1. A töltéskeletkezés kiküszöbölése

Az elektrosztatikus feltöltődés okozta veszély kiküszöbölésének tulajdonképpeni megoldása a töltések keletkezésének kiküszöbölése volna. Ezzel a lehetőséggel azonban a gyakorlatban szinte sohasem élhetünk, mivel töltések — jóformán — mindig keletkeznek.

2. Vezetőanyagok töltéseinek levezetése

Az egyes anyagok — szokásos módon definiált — vezetőkre és szigetelőkre történő felosztása helyett itt célszerű inkább jól illetve rosszul vezető anyagokról beszélni. A töltéselvezetés szempontjából például

$$\rho < 10^6 (\Omega \text{ cm})$$

esetén már jól vezető anyagról beszélünk.

A fémek vagy más jól vezető anyagok feltöltődését legegyszerűbb módon azok leföldelésével akadályozhatjuk meg. Ez esetben meg kell határozni a földelési ellenállás maximális értékét, nehogy a még legérzékenyebb anyag minimális gyulladási energiájának is megfelelő töltés halmozódhasson fel, illetve szikra keletkezzen. Levezetés nélkül közlöm a szükséges összefüggést:

$$R_f^{max} = \frac{1}{I_{max}} \cdot \sqrt{\frac{E_{gy}^{min}}{0,5C}} \quad (10)$$

ahol:

R_f^{max} = a maximális földelési ellenállás;

I_{max} = a földelési áram maximális értéke;

E_{gy}^{min} = minimális gyújtási energia;

C = a földelendő tárgy kapacitása.

Mivel az R_f^{max} értékeinek e képlet segítségével történő számolása és az értékek pontos meghatározása nehézkes, ezért a gyakorlatban a következő szabályt alkalmazzák: $\tau = R_f \cdot C < 1$ msec

(11) vagyis: a rendszer időállandója (τ) legyen kisebb 1 msec-nél.

Ennek alapján néhány összetartozó érték:

C (pF)	10	10 ²	10 ³
R _f (Ω)	10 ⁵	10 ⁷	10 ⁶

Megjegyzés: Kivágható a táblázatból, hogy ha a rendszer kapacitása például 10 pF, akkor a földelési ellenállás értékének 10⁶ Ω-nak kell lennie. A 10⁶ Ω-nál nagyobb kapacitású rendszerek nemigen fordulnak el a gyakorlatban, ezért a 10⁶ Ω földelési ellenállás már kielégítő földelésnek számít.

A vezetők (fémek) ily módon történő földelése könnyen megvalósítható, csak arra kell vigyázni, hogy a kötéseknel fellépő — esetleges átmeneti ellenállások sorba kapcsolódva megnöveik az együttes ellenállást.

A mozgó vezetők, szállítókoocsok, személyek földelése viszont már bonyolultabb feladat. (Az emberi test kapacitása: C=100~200 pF)

Itt az okozza a problémát, hogy a szigetelési ellenállás (R_{szig}) több tényezőtől tevődik össze.

$$R_{szig} = R_t + R_p + R_{lb}$$

R_t = a talaj ellenállása,
 R_p = a padlózat ellenállása,
 R_{lb} = a lábball ellenállása.

A lábball akkor tekinthető jónak, ha üzemi használat közben is: $R_{lb} < 10^3$ (kΩ)

Néhány szokásos padló átlagos fajlagos ellenállását a következő táblázatban foglaltam össze:

	anyag	$\rho (\Omega m)$
vezető padlók	gumi	10 ²
	habbeton	10 ²
	műkő	10 ² —10 ³
	mozaik padló	10 ³
nem vezető padlók	egyszerű beton (3 cm vastagság)	10 ⁵
	mozaikpadló	10 ⁵ —10 ⁷
	linóleum	10 ⁶ —10 ¹⁰
	aszfalt	10 ¹⁰
	nem vezető műkő	10 ¹¹

A táblázatot a csehszlovák állami szabvány (341 380 szám alapján állítottam össze.

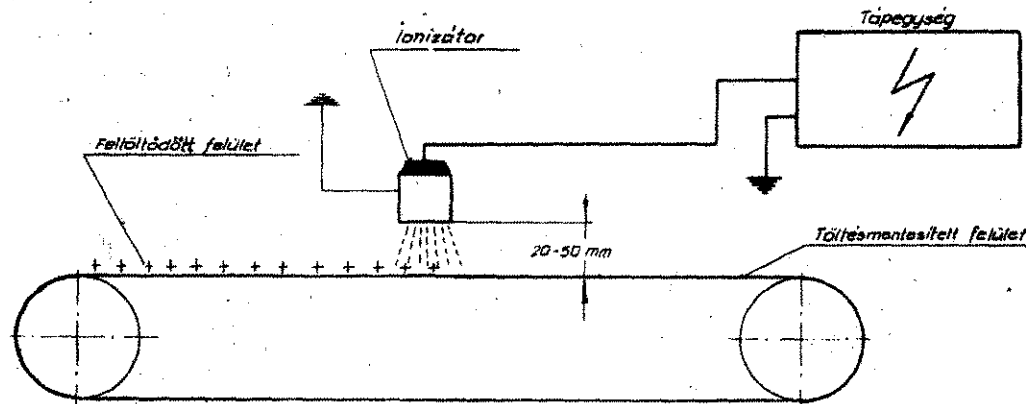
A megadott értékeket csak tájékoztató jellegűnek tekinthetjük, mivel a padló lerakási módja, felületi tisztasága lényegesen folyásolja az R_{szig} értékét.

3. Szigetelőanyagok vezetővé tétele

A szigetelőanyagokon — a fémekhez képest — lényegesen hezebb feladat megakadályozni a töltésfelhalmozódást.

Megjegyzés: Az adott környezetben (légtérben) előforduló természetes ionok száma 600—800 db/cm³. Ha a felületi töltéssűrűség 1/nAs(cm²), akkor ez cm⁻²-enként 0,6 · 10¹⁰ elemi töltést jelent. Mivel ez a légtér nem zeti el a töltéseket, más megoldás után kellett nézni.

Az egyik lehetőség a szigetelőanyag — mint töltéshordozó an — felületének vezetővé tétele. A legjobb szigetelőanyag szelése sem tökéletes, s így feltétlenül fellép a töltéselszívár. E folyamat sebessége kicsiny, és az R_{sz} -tól függ. A követi táblázat azt érzékelteti, hogy a τ értéke (ha a rendszer kapacitását C = 10³ pF-nek és állandónak tételezzük fel) hogyan 1 R_{sz} értékétől:

Nagyszültségű ionizátor lehetséges elrendezése

$t_{sz} (s)$	10^6	10^8	10^{10}	10^{12}	10^{14}
	1 msec	10^2 msec	10 sec	17 min	28 óra

A táblázat alapján belátható, hogy a szívárgási ellenállás (R_{sz}) értékeinek beállítása miért olyan fontos feladat. (Minél kisebb az R_{sz} értéke, annál gyorsabban távozik el a töltés.)

A levegő nedvességtartalmának emelése az egyik legrégebb és gyakorlatban is alkalmazott — szinte klasszikus — módszer a elületi vezetőképesség növelésére. Páradús környezet hatására a legtöbb szigetelőanyag összefüggő, nedves réteg alakul ki, ami lehetetlenné teszi a töltések felhalmozódását. (Tl. azonnal elvezeti a töltéseket.)

Hydrofob anyagok esetében ez a módszer azonban nem alkalmazható. Arról sem szabad elfeledkezni, hogy a nagy páratartalmú levegőben az emberi munkavégzés nehézkes. Ezért — ha lehetséges — elsősorban a kérdéses munkahely közvetlen környezetét kell párával dúsítani.

Egy másik módszer: antisztatikumok alkalmazása. (A szigetelőanyagok vezetőképességének növelésére felhasznált anyagokat nevezzük antisztatikumoknak.) Míg az első antisztatikumok nedvzívással, addig a mai korszerűek a felületfizika törvényszerűégei szerint fejtik ki hatásukat. Ezeket vagy gyártás közben dolgozzák a nyersanyaghoz, vagy a készterméket kezelik vele. Mivel az antisztatikumokkal szemben magasak a követelmények, azok nem is minden esetben felelnek meg az előírásoknak. Néhány ilyen követelmény:

- az olcsóság,
  - ne legyen káros a kezelt anyagra,
  - színtelen, szagtalan és
  - kopásálló legyen,
  - ne öregedjen el, stb.
- Az antisztatikumokat két csoportra bonthatjuk, és pedig — nem tartós hatású antisztatikumok, ezek csak a gyártás során fejtik ki hatásukat;
- tartós hatású antisztatikumok, ezek hosszabb idő után is megtartják hatásukat, és ellenállnak az erősebb behatásnak (pl. lörzsölésnek).

4. Szigetelőanyagok töltésének semlegesítése ionizátorral

Az ipari gyakorlatban sok olyan technológiai folyamat akad, melyet a légnedvesség vagy akár az antisztatikumok alkalmazása zavar. Ilyen esetekben a levegő mesterséges ionizálása (vagy mi ugyanaz: a környezet vezetőképességének növelése) a megoldás. Ezt a feladatot az ún. ionizátorok (eliminátorok) végzik el.

Az ionizátorok tipikus felhasználási helyei: nagy sebességgel áthaladó fonalak, szövetek stb. munkagépei. Mivel rendes körülmények között a levegő villamos vezetőképessége nem elegendő a töltések elvezetéséhez, ezért a benne lévő töltéshordozók számát növelik. Ezeknek az ionoknak el kell jutniuk az illető anyag felületére, ahol a felhalmozódott töltésekkel rekombináálódnak.

Megjegyzés: Az ionoknak a felület irányába történő mozgását a villamos térerősség határozza meg, és haladási sebességét arányos azzal:

$$v = B \cdot E \text{ (m/sec) ahol:}$$

- v = az ion mozgékonyasága,
- B = az ion haladási sebessége.

Az ionizátorok működésük szerint két csoportba sorolhatók:

- koronajelenségen alapuló ionizátorok,
- radioaktív ionizátorok.

Ezek után röviden tekintsük át mindkét típust:

- koronajelenségen alapuló ionizátorok:

A levegő ionizációját a töltéshordozók és a neutrális atomok ütközése hozza létre.

Megjegyzés: Ez az ionizáció azonban csak akkor alakulhat ki, ha a levegőben mozgó töltéshordozók mozgási energiája nagyobb, mint az elektronoknak az atomokból történő kiszakításához szükséges energia. Levegő, légtér esetében a szükséges ionizációt létrehozó minimális térerő a két fő alkotó gázra nézve):

	oxigén (O ₂)	nitrogén (N ₂)
ionizációs feszültség (V)	13,5	15,8
minimális ionizációs térerő (V/m)	0,519.10 ⁸	0,658.10 ⁸

Egy elektróda felületén (adott feszültségen) annál nagyobb a térerősség, minél kisebb az elektróda csúcsának görbületi sugara. A csúcs

közvetlen közelében nagy térerő alakul ki, amely a felületől számítva gyorsan csökken. Ez a nagy térerő — adott körülmények között — képes elindítani az ionizációt.

Ütközésen alapuló ionizációt vagy úgy hoznak létre, hogy a földelt csúcsokat a semlegesítendő töltések által keltett villamos térbe helyezik, vagy nagyfeszültséget kapcsolnak a csúcsokra.

Influencia csúcsonizátorok

Szerkezetileg ezek a legegyszerűbb ionizátorok. Működésük, elvük a következő: Ha fémcusócot viszünk olyan adott test közelébe, amely feltöltött állapotban van, akkor igen nagy a felületi térerősség. Egy bizonyos térerősség hatására megindul a levegő ionizációja.

Ha a feltöltött felülettől távolítjuk a csúcsokat, akkor az ionizátor hatékonysága rohamosan csökken. A gyakorlatban 1 cm-nél nagyobb távolságra nem helyezik el őket.

Nagyfeszültségű csúcsonizátorok

Ha a feltöltött felületen a töltéssűrűség kicsi — azaz nem tud kialakulni a csúcsonizáció —, akkor nagyfeszültségű ionizátorokat alkalmaznak. Működésük azon alapul, hogy a csúcs körüli ionizációt külső feszültségforrással hozzák létre (egyen- vagy váltófeszültség alkalmazásával).

A nagyfeszültségű ionizátorok hátránya, hogy szerkezetük bonyolultabb, ki kell elégíteniük az érintésvédelmi követelményeket, szikrammentesnek kell lenniük stb. Előnyük viszont, hogy teljesítményük független a védendő tértől.

A nagyfeszültségű ionizátorok hálózati készülékből és a csúcsokat tartalmazó kisütőrudakból állanak.

(Folytatjuk)

Dunai Gyula t. fhdgy.,
okl. villamosmérnök

OLVASÓINK ÍRJÁK

A sorozatos győzelmek „kovácsa”

A tüzeseteknél tanúsított helytállás, valamint a versenyeken elért eredmények készítettek arra, hogy a Tűzvédelem olvasóival megismeressem Kiss János érpataki önkéntes tűzoltóparancsnokot.

Élénk mozgását látva, valamint temperamentumos vezényszavait hallva nem is gondolnánk, hogy ez a munkában edzett ember már elmúlt ötven éves.

— Miért jelentkezett önkéntes tűzoltónak?

— Egy tüzeset alkalmával azt tapasztaltam, hogy az önkéntes tűzoltók sokkal szakszerűbben és határozottabban cselekednek, mint mi, akik csak szemléből voltunk a gyakorlatoknak. Ekkor értelmeztem meg bennem az a gondolat, hogy én is közéjük állok.

1951-től megszaktás nélkül látja el a parancsnoki tisztséget. Evente 16–20 főt készített fel a versenyekre, valamint adott esetben a helytállásra. Természetesen nemcsak ennyiben merül ki a parancsnoki munka, a technikai felszerelések ellenőrzése, karbantartása, valamint a községben a tűzvédelmi előírások ellenőrzése, illetve megtartása is a feladatkörébe tartozik.

A versenyeken elért eredmények is azt bizonyítják, hogy nem hiába fáradozott, hiszen az érpataki csapatok szinte évről évre győzelmeiket arattak. Eddigi legértékesebb győzelmüket 1964-ben Szolnokon, az országosrizsi versenyen érték el. A népes mezőnyben másodikak lettek.

— Melyik győzelmekre emlékszik legszívesebben? — kérdezem.

— Természetesen az idei járási versenyre. Három csapatunk indult (férfi, női, fiú), és mind a három kategóriagyőztes lett. Leginkább persze a fiatalok győzelmének örülök.

Többször kapott jutalmat, dicséretet önzetlen munkájáért, 1972-ben a Munka Erdemrend ezüst fokozatával tüntették ki.

— Mik a tervei?
— Az utódlás kérdése foglalkoztat. Ha találkozik egy olyan emberrel, akinek nyugodt lelkiismerettel átadhatom a stafétabotot, akkor visszavonulok.

Egy kissé elszomorított és el is gondolkodtatott. Miért is nem marad Kiss János és a hozzá hasonló többi önzetlen harcos mindig fiatal?

Kőcson Pál

Balatoni kirándulás

A Hatvani Kukorgyár vállalati tűzoltói már több alkalommal elismerésben részesültek szakszerű felkészültségükért, önként vállalt lelkiismeretes munkájukért. Elméleti és gyakorlati ismereteiket a vállalat területén kívüli a városi és járási, illetve az iparági versenyekbe való bekapcsolódással igyekezzenek szélesíteni. Tudják jól, hogy tűz esetén csak ők tudhatják meg eredményesen a feladatukat.

1971-ben az iparági versenyen első helyezést szereztek, és 10 000,— Ft jutalmat kaptak érte, de nem pihentek meg a babérokon. Az idén újra beneveztek a járási versenybe, végigküzdöttek a selejtezőket. Nem hiába! Az ipari üzemek között a második helyen végeztek. Kiss László tűzoltóparancsnok elmondta, hogy a vállalat vezetősége 5000,— Ft jutalomban részesítette őket a kiképzésben elért jó eredményeikért. Ugy döntött a kollektíva, hogy az összegből egy két-napos kirándulás költségeit fedezik. Családtagjaikkal együtt két napra, a vállalat saját autóbusszával Balatonakaliba utaztak. A természetjárószakosztály is segített. Táborhelyet, sátrakat és egyéb felszereléseket adott. A két-napos balatoni pihenésről, a kellemes táborozásról kedves élményekkel tértek haza.

Kődmön Ferenc,
Hatvani Konzervgyár

Lónapok óta feszültség alatt állott

Június 13-án egy rendőrszolgálat vette észre, hogy füst szivárog a Textil-ipar-üzemelési Kisz Kossuth Lajos utca 3. sz. utáni üzlethelyiségéből.

A rendőrök jelzésére helyszínre érkező budapesti tűzoltóegységek feltörték a lezárt üzletajtókat, és vízsugár védelme alatt, légzőkészülékben hatoltak be a helyszínre. Két db porlasztott sugárral hatoltak be, s az első egység kikerülésétől számítva, 39 perc alatt eloltották a tüzet.

Az előreláthatóan nagy kárértékre való kintetellel közvetlenül az oltás után megkezdtek a tűzvizsgálatot. Ennek során kiderült, hogy az üzlet eladóterében, valamint raktárrészében igen nagy mennyiségű bútorszővet, szőttes és egyéb textilanyag volt főlhalmozva. A különben igen tisztos sok faburkolat meg a különféle egyéb anyagokból készült díszítőelemek növelte az üzlethelyiség tűzterhelését.

Fűtőberendezéstől júniusban

Az égésnyomokból ítélve, bármennyire kicsinél a látszólag is eleinte júniusban, az elektromos fűtésű 2 db hőátviteli rendszerű, ún. hőkandallóra terelődött a tüz, s ezért alaposabb vizsgálat alá került a szerelvényeit.

Az említett fűtőberendezések az olcsóbb, 1. éjszakai árammal működtek. Működésükre rugós felhúzású kapcsolót szereltek fel. Az óra este 10-kor kapcsol be, és reggel 6-kor kapcsol ki. megfelelő értékű mágneskapcsoló működésbe hozásával kerültek feszültség alá a fűtőtestek (3×380 V, három fázis). A fűtőtestbe épített kapcsolóval lehetett üzemeltetni a berendezést.

Egy jelzőlámpa lett volna hivatalosan jelezni a fűtőtest bekapcsolt állapotát, ez azonban — mint megállapították — hosszabb idő óta nem volt üzemképes. A fűtőtesten levő kapcsoló kikapcsolt állapotban a berendezés áramtalanítva volt. Biztonsági okokból olyan hőfokszabályzókat építettek be a fűtőberendezésbe, amely 0 C-fok hőmérséklet esetén kikapcsolta, majd egy meghatározott alacsonyabb hőmérséklet elérésekor újra áram alá helyezte a fűtőtestet.

A beállított időpontban az említett mágneskapcsoló — függetlenül a fűtőtestben levő kapcsoló állásától — feszültségmentesíti a fűtőtestet. Napközben a fűtőtestet kisugározza a benne felhalmozott hőenergiát, ez egy beépített hőszigetelő segítségével szabályozható.

Hosszú hónapok óta

Mindent azért kellett előrebocsátanom, mert a vizsgálat során igénybe vett igazgatási szakértő megállapította, hogy a kandalló kapcsolóórája lejárt állapotban, de bekapcsolt helyzetben volt, és miatt a mágneskapcsolón keresztül hosszú hónapok óta feszültség alatt állott a fűtőtest! A fűtési idény befejeződése óta ugyanis nem húzták fel a kapcsolóórát. Egyébként a fűtőtestbe beépített kapcsolóval bármikor üzembe lehetett helyezni a rendszert.)

Az említetteket tanúsítja, hogy az Elektromos Művek által fémszárral lezárt mérőbiztosítókat kioldva állapotban találtak.

A biztosítók viszont csak a tüzeset következtében elégett fűtőtest kábeleinek zárlata következtében olvadhattak ki.

A tüzesetet megelőzően nagy mennyiségű textiliát raktak a fűtőtestre, s ezáltal oly mértékben elszigetelték a berendezést a külső légtérrel, hogy csupán minimális hő volt képes kisugározni oda. A hőátadás hiánya miatt azután igen magas hőmérséklet jött létre, s így a hosszabb ideig üzemben levő és jól hőszigetelt fűtőtest hőmérséklete megközelíthette a 400—500 C-fokot. Ez a hő viszont, tekintettel az itt tárolt textiliák kb. 300 C-fokra tehető gyulladási hőmérsékletére, elegendő volt a gyújtáshoz.

Tavaly novemberben felülvizsgáltatták

A vizsgálat során arra is fény derült, hogy a szövetkezet tavaly novemberben felülvizsgáltatta ugyan az üzlet elektromos berendezéseit, azonban az erről készült jegyzőkönyvben feltüntetett szabálytalanságok felszámolása már nem történt meg. Pedig a felülvizsgálati jelentés többek között azt is tartalmazta, hogy az elosztó- és biztosítóberendezéseknél, valamint a kapcsolóknál hiányoznak a hovatartozást meg a ki- és bekapcsolást jelző feliratok, nem választották külön az éjszakai és nappali világítási áramköröket, továbbá a hőfejlesztő készülékek bekapcsolt helyzetét jelző lámpák sem működnek.

A tűz következtében mintegy 700 ezer forintos kár érte a népgazdaságot. Egy kissé szokványosan hangozhat talán, de

A vizsgálat megállapításai szerint gyújtogatásból tűz keletkezett a párizsi metró 7-es vonalán. Egy új típusú szerelvény I. osztályú kocsija gyulladt ki, négy személy füstmérgezést szenvedett. A kocsi teljesen klégett, egy órán át elviselhetetlen hőség volt a Porte d'Italie állomáson, még a falakat szegélyező fajanszdíszek is elolvadtak. A veszélybe került 50 utast sikerült idejében kimenteni

TÜZ- ÉS KÁR- ESEMÉ- NYSÉ- G

ezúttal is igaz, hogy ezt a tüzesetet is megelőzhetnék volna, ha a feltárást követően idejében megszüntetik az említett szabálytalanságokat, a tűzrendészeti utasításban kellőképpen rögzítik az eltávozáskor végrehajtandó feladatokat, és megtartják a raktározás tűzvédelmi követelményeit, különös tekintettel a tűztávolságokra.

Vida György
tű. szds.

Tűz a festékszóróban

Május 19-én 22.05-kor tűz keletkezett a Tisza Bútoripari Vállalat 5. számú gyáregysége csongrádi 1. számú telepe nitrófestékszóró helyiségének szórófülkéjében. A helyiségben kárptozott heverők faalkatrészeinek felületkezelését végezték, a tüzeset előtt két nappal — azaz május hó 17-én, pénteken estig — dolgoztak utoljára itt. A dolgozók a munka befejeztével semmi rendkívüli jelenséget nem tapasztaltak.

Május 19-én 21 óra körül a festékszóróműhelybe beosztott egyik betanított munkás és egy segédmunkásnő megkezdtek az anyag előkészítését. A festésre került bútorelemeket egy különálló műhelyből kézikocsival szállították ide, és részben a festékszórófülkével szomszédos helyiségbe rakták, részben pedig az udvaron hagyták őket.

Amikor körülbelül 22 órakor bementek a festékszóró-helyiségbe, mindketten kellemetlen szúrós szagot érztek. Ekkor az említett munkás bekapcsolta az elszívóberendezést, hogy a kellemetlen szagot a helyiségből eltávolítsa. Alig fél perc múlva azonban a szórófülke padozata füstölni kezdett. Azonnal kikapcsolták az elszívót, áramtalanították, és a helyiségtől 30 méterre levő portára siettek tüzet jelezni.

A helyszínen készenlétben tartott CO₂ tűzoltókészülékkel meg sem kísérelték oltani a tüzet, mert mint később elmond-

ták, attól féltek, hogy a szórófülkében „robbanás” következik be. Félelmük azonban indokolatlan volt, ugyanis a szórásra használt festéket a tűzállóan elválasztott szomszédos helyiségben tárolják, és innen a festék a falnyíláson át, vezetéken keresztül jut el a szórópisztolyhoz.

Ekkor a padozat könnyebb feltakaríthatósága végett odaterített hullámpapírra lerakódott kb. 7—8 cm vastagságú festékhulladék égett a helyiségben, tehát a rendelkezésre álló tűzoltókészülékkel még el lehetett volna oltani a lángokat. A tűz ezután a szórófülkéből áttérte a kézikocsira rakott, festésre váró faalkatrészekre is. A festékvezeték meg a szórópisztoly is elégett.

A tűz tovaterjedését az akadályozta meg, hogy a festékszóróműhely és a csatlakozó helyiségek különálló épületben vannak, továbbá a festékszóróműhely a szomszédos előkészítő- és szárítóhelyiségtől tűzállóan van elválasztva, és a nyílászáró szerkezetek is megfelelnek a szabványban foglalt tűzállósági követelményeknek.

A riasztás után három dolgozó, két vagonőr és egy vállalati tűzoltó tűzcsaporról szerelt kötött sugárral kezdte meg oltani a tüzet, majd a kiterjedő városi önkéntes tűzoltósággal együtt 22.28-kor eredményesen be is fejezték az oltást. A víz hatásos oltóanyagának bizonyult.

A vizsgálat során keletkezési okok öngyulladását állapítottunk meg. Megállapításunkat a szakértőként felkért vizsgálómunkások is alátámasztotta. Szakvéleményében leírta, hogy a helyiségtől alaplast nitró-lakkot és ezek hígított halmazát felületkezelésre. Véleményem szerint a mintegy 15—18% töltőanyagot tartalmazó alaplast finom filmrétegre vontatta be a helyiség padozatára lerakott hullámpapírt. A töltőanyag portása folytán igen nagy mennyiségű anyagot képes megkötni, s minthogy a közdött finom film fajlagos felületnyegesen megnőtt, a rászóródott nitrócellulóz lakkból kicsapódó cellulóznitró a fajlagos felületen — autooxidáció hatására — nagyon hajlamos az öngyulladásra. Fontos feladat tehát, hogy az illető helyen dolgozók tűzvédelmi oktatásán kellőképpen ismertessék a műhely meg az alkalmazott technológia szelvényét és a keletkező tűz leállítás módját. Csak mindezen veszélyes esetein várható el, hogy az ott dolgozók önállóan megkezdjék a tüzet, egyidejűleg a tűzoltó értesítésével.

A szakértői véleményt és a mi javaslatunkat figyelembe véve a gyáregység vezetője intézkedett a dolgozók tűzvédelmi oktatásának gyakorlatiasabbá tételéről, valamint arról, hogy olyan dolgozókat helyezzenek a tűzveszélyes üzemrészekbe, akik tűz esetén önállóan tudnak cselekedni.

A vizsgálat során megállapítottuk, a főművezető felelős a tüzeset bekövetkezéséért, mert nem gondoskodott a helyiségben lerakódott festékhulladék eltávolításáról, illetve a tevékenység befejezése szabálytalanság megszüntetéséről, illetve a tűzrendészeti utasításban is előírtak számára. Mulasztásáért felelősségvállalását kezdeményeztük.

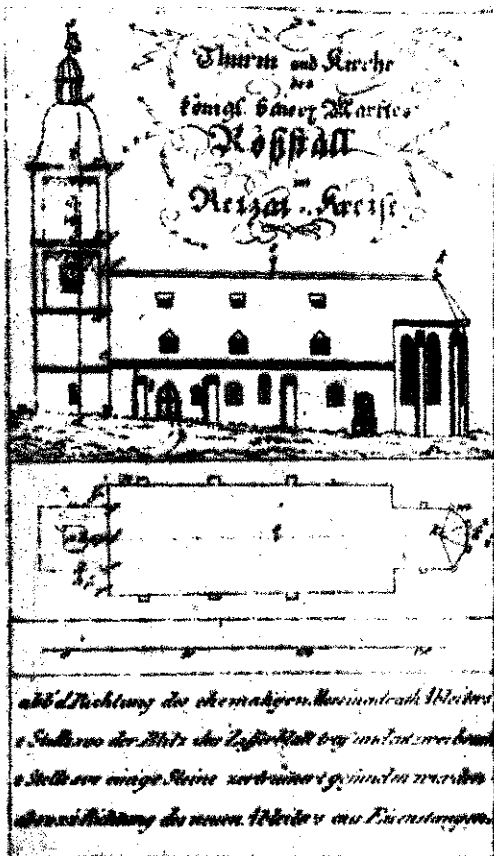
A tüzeset kapcsán azt a tanulságot kaptuk, hogy fokozottabban kell ellenőrizni a dolgozók oktatása kiterjedését a helyiségek és az ott alkalmazott technológiák tűzveszélyességének részletes ismeretét.

— A dolgozókat az oktatás során felelően felkészítik-e a munkahely keletkező tüzeset eredményes felszámolására és az ott elhelyezett tűzoltókészülékek használatára?

— Az érintett vezetők kellőképpen ellenőrzik-e a részükre kiadott tűzrendészeti utasításban foglaltak végrehajtását?

Az üzem területén, de a megyében ismert festési technológiát alkalmazó ipari üzemekben sem tapasztaltunk eddig a festékszóróráskor lerakódó és szilárdult festék öngyulladására utaló jeleket. Ez a tüzeset azonban tanulságot is szolgáltat a festési technológiák tűzveszélyeinek jövőbeni megelőzéséhez.

Gyovai László
tű. hdgy.

A Brandschutz című lapon láttuk ezt a rajzot meg képet. Mindkettő jól szemlélteti, hogy a villám általában a tornyokba csap bele, szükségtelen tehát a lakásokban rézdrótot elvezetőket felszerelni. A rajz a retzkreisel templom tornyába csapott villám útját szemlélteti, ez 1822-ben történt. A kép pedig a müncheni olimpiai falu „Olympia”-tornyát ért villámcsapást örökítette meg

Nem jött a halál

sszú évek fáradságos munkájával
tték fel kis családi házukat Vargaék
glédi járásban levő Csemő község-
Varga László malmi segédmunkás,
em kis részben az állami gazdaság-
dolgozó felesége segítségével jutott
lái. Két gyermekük közül a nagyobb-
kilenc, a kisebbik hatéves.

ztűzhelyt és tévét is vásároltak, egy-
al, ahogy mondani szokás — meg-
mindenük. Varga László azonban
álatos módon meghasonlott családjá-
sót önmagával is. Tették elköveté-
alkalmas időpontnak látszott számá-
z egyik nyári nap alkonya. Felesége
ivoll boltba küldte vásárolni a két
eket, s mint jószággondozó munkába
t.

arga némi szeszes ital elfogyasztása
leszerelte a pébépalack nyomáscsök-
őjét, hogy gyorsabb legyen a gázöm-
majd fordított egyet a szelepkeréken.

kiáramló gáz ilyen mennyiségben
acsaró bűzt árasztott, de ez sem re-
ette vissza tettétől. Ám hiába várta
alált, csak a gázzal lett egyre kibír-
atlanabb. Idegességében cigarettát ko-
elő. Hej, ha ezúttal nem működött
a gyújtója! De az rendeltetéséhez
n fellobbantotta kicsinyke lángját.

halálthozónak szánt gáztömeg óriási
renéssel detonált. A kis ház romba-
Néhol csak a szekrények tartották
erendáit. A romok csaknem betemet-
a tett elkövetőjét, fekhelyének tám-
azonban megvédte. Így mindössze
asz bőrfelületein szenvedett kisebb
si sérüléseket.

lképzhetető, mekkora riadalom tá-
ít a környéken. A romhalmaz láttán
g a két gyerek sorsáért aggódtak a
nszédok. A gyorsan kitérő ceglédi
ségek beosztottal is elsősorban utánuk
attak. Csak később derült ki ugyanis,
y a gyerekek nem tartózkodtak ott.

Az összesereglett kíváncsiskodók is
megkönnyebbülten vették tudomásul,
hogy a robbanás, majd a ház összedőlése
nem követelt emberáldozatot. A halál kü-
szöbéről oly szerencsésen visszatért em-
ber remélhetőleg tudatára ébredt felelőt-
lenségének.

Habár az ilyen tragikus esetek megelő-
zése természetesen nem tűzvédelmi fel-
adat, azért nem ártana, ha önkéntes te-
rületfelelőseink megmutatnák a cikkem-
hez mellékel két képet azoknak, akik
gondatlanul használják a gázkészülékü-
ket. Így remélhetőleg elhiszik, hogy a
szabályos használat esetén biztonságos
palackból vigyázatlanságuk folytán elsa-
badulható energia valóban képes romba
dönteni egy ekkora házat, és annak is
igen ritka a valószínűsége, hogy valaki
ilyen szerencsésen megússzon egy ilyen
robbanást, mint az a csemői férfi, aki
azon a nyári alkonyaton a halált várta.

Jakab Zoltán
tű. ftórm.

Ez maradt a robbanás után

Ama bizonyos pébé-palack

Nem volt vészkijárat

Huszonegy fiatal munkás, köztük öt lány
szenvetett tűzhalált a spanyolországi Saragossa
közlemben levő kis bűtorüzemben.

Egy olyan 20 méter hosszú és ugyanilyen
széles föld alatti helyiségben dolgoztak, amely-
nek nem volt vészkijárata. A tüzet valószínűleg
az egyik kompresszorból kipattanó szikrák
okozták.

A tűz 7.30-kor keletkezett, röviddel azután,
hogy az itt alkalmazott harminchárom munkás
megkezdte a munkát. Néhány pillanattal ké-
sőbb robbanás következett be, és a romok el-
torlasztották az üzem központi bejáratát.

Azok a szerencsétlen munkások, akiknek nem
sikerült valamilyen módon útat törni, szinte
kivételesen élőtűket veszítették. Súlyosbította
a tűzoltók munkáját, hogy a föld alatti műhely
egy háromemeletes épület alatt volt. Így mint-
egy öt órán át küzdöttek a tüzzel, és a be-
avatkozás során három szomszédos épületet is
ki kellett üríteniük.

A katasztrófa következtében további öt mun-
kás életveszélyes égési sérüléseket szenvedett.

ten meghaltak és ötven megsérültek, amikor
banás és tűz keletkezett a franciaországi
n-Florens-sur-Cher-i O' Cedar üzemben. A
esetet az üzemben uralkodó igen kedvezőt-
munkakörülményeknek és a kellő biztonsá-
l intézkedések hiányának tulajdonítják, ezért
GT (a legnagyobb francia szakszervezet) a
zigorúbb vizsgálatot követeli

A közműalagutak tűzvédelmére

Utunk tapasztalatai alapján a résztvevők egyetértenek abban, hogy nálunk is megvannak a reális feltételei a közműalagutakkal kapcsolatos biztonságtechnikai és minőségi követelmények érvényesítésének.

A szakemberek egybehangzó véleménye szerint a jövőben csakis a közművezetékek egy közös térben — közműalagútrendszerben — történő elhelyezésének lehet létjogosultsága. A kapcsolatos tűzvédelmi követelményeket néhány alapvető — eseti — előírással minden bizonnyal lehetséges lenne kielégíteni. E követelmények közül most csak a legfontosabbakat kívánom érinteni. Ezek a következők:

— a közműalagút építményszerkezetét úgy kell méretezni, hogy a tűzoltóegységek felvonulása és zavartalan működése biztosított legyen, ezért a méretezéskor szükséges figyelembe venni a 22 tonnás nyerges, kombinált tűzoltó-gépjárművet, a 26 t-ás és 3 tengelyes darut, a 17 t-ás tolólétrát, valamint a 14 t-ás gépjárműfecskenődőt;

— a közműalagút építményét „D” (mérsékeltén tűzveszélyes) tűzveszélyességi osztályba kell sorolni. A gázvezetékek jelenléte ellenére sem lehetne egyértelműen alkalmazni az „A” tűzveszélyességi osztályba sorolást, mivel a rendeltetésszerű használat közben nem kerülhet sor gázszivárgásra. Egyébként szigorú megkötöttségek érvényesek a hegesztési varratok kialakítására, továbbá a közműalagútban állandó jelleggel szükséges a gázszivárgás ellenőrzése;

— a „C” tűzveszélyességi osztályba sorolás ugyancsak nem volna célszerű, mivel a közműalagútban jelenlévő éghető anyagok mennyisége megfelelően mérsékelhető a vezetékek szigetelésével;

— valamennyi építményszerkezetet nem éghetőre, legalább 1 óra T_H értékűre szükséges kialakítani;

— az épületekbe vezetett közműalagút-szakasz (folyosó) T_H értékének megválasztásakor az épületre megállapított T_H értéket kell alapul venni, ez az érték azonban nem lehet kevesebb az előző bekezdésben meghatározottnál;

— az alkalmazott nyílászáró szerkezeteket nem éghetőre, legalább 1 óra T_H értékűre kell megépíteni;

— a zárt kábelek közötti ajtókat két irányból szükséges nyithatóvá tenni;

— az épületben levő közműfolyosó bejárati ajtaját gáz-tömören, a közműfolyosóból nyílóra kell kialakítani;

— az egyéb jellegű nyílászárókat — de főként a szabadba vezetőket — úgy szükséges tömíteni, hogy szennyeződés (olaj, por stb.) ne érhesse a vezetékeket;

— a kábelalagutat, illetve közműfolyosót legalább 300 m-enként nem éghető anyagú, 1 óra T_H értékű tűzgátló szerkezettel tűzszakaszokra kell osztani;

— tűzgátló szerkezetet szükséges alkalmazni további épületbe való betorkollásnál, illetve az elágazásoknál;

— a közműalagutat és közműfolyosót a kiürítés, tűzoltás céljából kijáratokkal szükséges ellátni, megköveteljük, hogy legalább 300 m-en belül a szabadba vagy biztonságos helyre lehessen jutni;

— az akna mérete nem lehet kevesebb $0,80 \times 0,80$ az ajtóé pedig $0,80 \times 1,60$ m-nél;

— a habbal való eláraszthatóság céljából tűzszakasz legalább két helyen $0,50$ m $\varnothing$ nyílást kell létesíteni, ugyanahelyre kell tenni a kiszorított levegő és füst elvezetését;

— a hab bevezetése a közműalagút, illetve a közműfolyosó terébe szükséges, ezért természetesen a tűzoltóság felvételéhez szükséges területre is gondoskodni kell ezeken a helyeken;

— tűzszakaszonként legalább egy helyen olyan gáz és beavatkozó berendezés, továbbá füstészélő elhelyezése szükséges, amely gázömlés, illetve -szivárgás és füstjelzést ad a központba;

— a gázjelzéssel egy időben gondoskodni kell a gázvezeték zárásáról, illetve a füsttel feltöltött tűzszakasz szellőztetéséről (füstelszívásról);

— a közműalagútban és -folyosóban csak szabványos berendezést és tüzet nem okozható világítást, valamint villamos berendezést szabad alkalmazni, a villamos berendezést központosan és szakaszonként (tűzszakaszonként) leválaszthatóan kell kiválasztani, és legalább 5 évenként tűzvédelmi szempontból fel kell vizsgálni;

— az alkalmazott erőátviteli és vezérlő villamos berendezések elhelyezését, továbbá a kábelkarmantyúknál tűzgátló kialakítása szükséges (homokkal történő kitöltés kb. 1 m távolságban vagy függőlegesen);

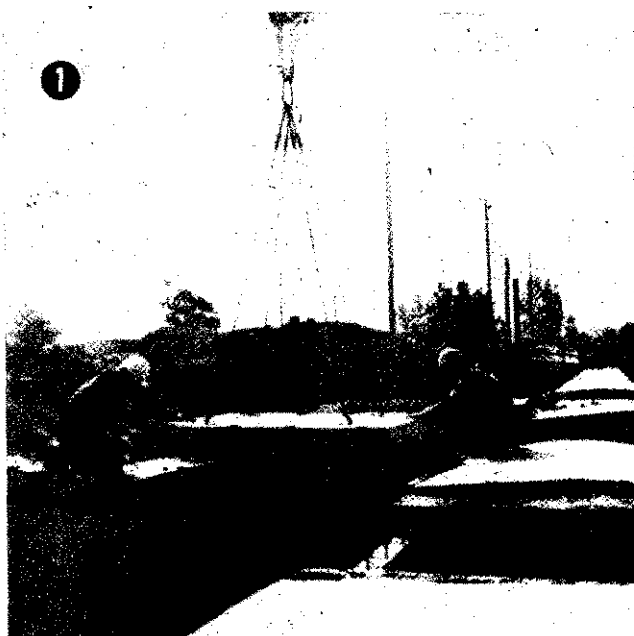
— a kábeltartó szerkezetek (konzolok) csak nem éghető anyagból készülhetnek;

— gondoskodni szükséges a tűzszakaszokból egyéb irányba történő kivezetések elterelő kivezetések — húzócsatlakozások — elhelyezéséről;

— két tűzszakaszonként 1 db s az ott keletkező gáz- és füsttér társára alkalmas tűzoltókészüléket kell elhelyezni;

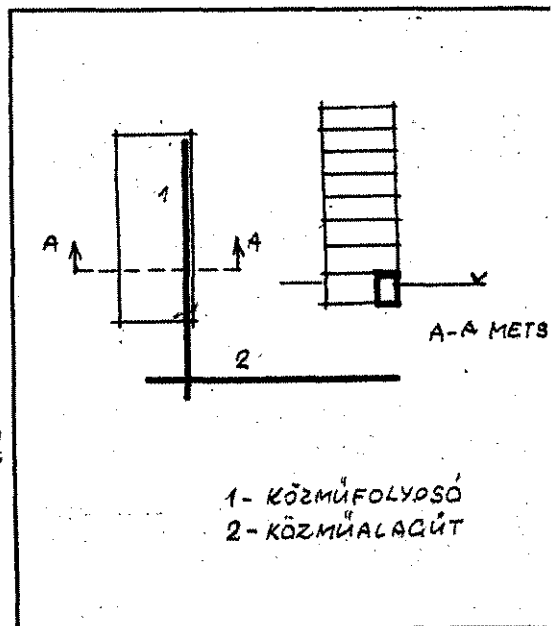
— megfelelő módon jelölni kell a vészkijáratokat és a vészkijáratok helyeit az egyes tűzszakaszokban;

— a közműalagútban és -folyosón legalább $0,80$ m magas, közlekedésre alkalmas úrszelvény áll

Az elemek beemelése

A közműfolyosó és a közműalagút kapcsolata

Tűzoltóversenyen – Első-Ausztriában

... csapat részvételével július 5–7 között
... zték Mistelbachban az 56. alsó-ausztriai
... napot és a 24. tartományi tűzoltóver-
... A rendezvényen belga, dán, dél-tiroli,
... a, holland, jugoszláv, luxemburgi, ma-
... olasz és NSZK-beli csapatok is részt vet-

... magyar színeket három községi önkéntes
... y vállalati versenyraj képviselte, elisme-
... méltó eredménnyel. Kunsziget, Kurd és
... r, illetve a Nagykőrösi Konzervgyár csa-
... bronz és ezüst kategóriában indultak
... es bенеvezés alapján. A két kategória-
... előírt teljesítményt valamennyi raj telje-

... Osztrák Tűzvédelmi Szövetség kitűnően
... zett rendezvénye a nemzetek közötti tes-
... barátság jegyében zajlott le. A vendég-
... az eredményes versenyzés minden felté-

A Nagykőrösi Konzervgyár vállalati tűzoltói

... telét biztosították, és gazdag, változatos prog-
... rammal tették emlékezetessé az immár hagyom-
... mányos rendezvénysorozatot a résztvevők szá-
... mára.

A városná nyilvánításának 100. évfordulóját

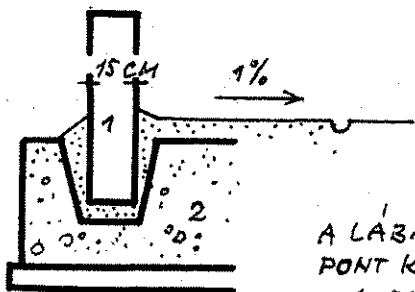
... ünneplő Mistelbach példás házigazdája volt
... a nagyszabású tűzoltóeseménynek.

Bíró József
önk. tű. szds., Kurd

... zésre (ezen úrszervényen belül kerülni kell konzolok, lám-
... tek, gáz- és füstérzékelők elhelyezését);

– a szükségnek megfelelően, de legalább 300 m-enként
... elelő jelöléssel kell ellátni a különféle rendeltetésű közmű-
... ékeket (gáz, erőátviteli és vezérlő villamoskabel, telefon,
... ivíró, tűzjelző, tűzi- és ivóvíz, távfűtő, szennyvíz);

– az üzemeltetés során végre kell hajtani a tűzvédelemről
... belügyminiszteri rendelet vonatkozó előírásait, így többek
... lt a tűzvédelmi utasítás elkészítésére vonatkozó rendelkezé-
... : az alkalmoszerű tűzveszélyes tevékenység végzésére (ezt
... az építmény vezetője vagy megbízottja engedélyezheti),
... obá a dohányzás és nyílt láng használatának tilalmára vo-
... ozókat is, és természetesen itt is kötelező a tűzvédelmi
... íások végrehajtásának folyamatos ellenőrzése.

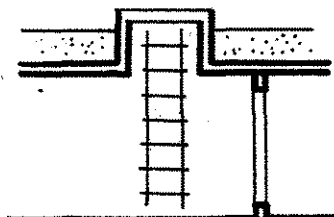

A LÁZARATI CSOMÓ-
PONT KIALAKÍTÁSA
1- ELŐRECVÁRTOTT
ELEM
2- HELYSZINI BETONO-
ZÁS

A KIJÁRATI HELYEK MEGOLDÁSA
A TŰZSZAKASZ HATÁROK KÖZÉ-
LEBEN

AZ ELEMÉK ÖSSZEILLESZTÉSE

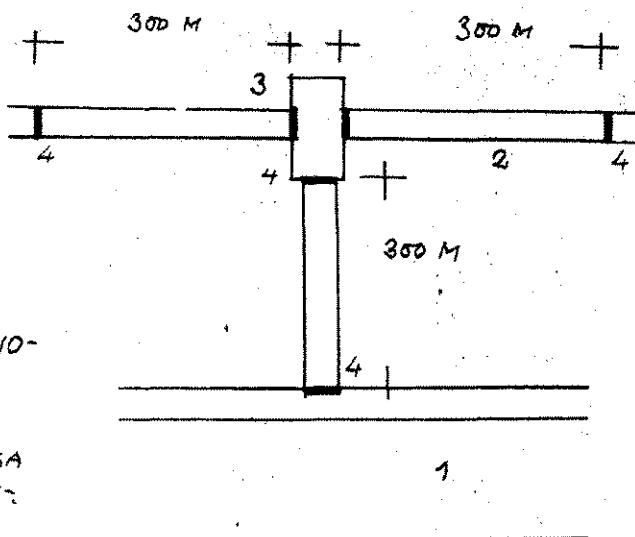

Végezetül

... szeretném hangsúlyozni, hogy a körvonalá-
... zott tűzvédelmi követelmények csupán el-
... veiben határozzák meg a tennivalókat, ezek
... további részletezése csak a konkrét ter-
... vezés és kivitelezés során válhat lehetségessé. Remélem azon-
... ban, hogy e javaslatok figyelembevételével az érdekelt minisz-
... térium: az ÉVM által összeállított és a BM TOP által elfoga-
... dott általános érvényű tűzvédelmi szabályozás jó alapot ad majd
... a tűzvédelmi hatóságok eseti szakhatósági állásfoglalásainak ki-
... alakításához.

... Úgy érzem, hogy a tanulmányút tapasztalataival is gazda-
... gabban az érintett szervek közös összefogással megoldhatják a
... hazai közműalagút-rendszerek biztonságos és a minőségi köve-
... telményeknek is mindenben megfelelő létesítését.

Aradi Lajos tű. őrgy.

1- ÉPÜLETBE TÖRTÉNŐ BEVE-
ZETÉS
2- KÖZMŰALAGÚT-RÉSZ
3- ELÁGAZÁS
4- TŰZSZAKASZOLÁS (300M)

Az „Elzett” Művek Tűzoltókészülékek Gyára a tűzvédelem technikai eszközeinek fejlesztéséért

Széndioxiddal oltók korszerűsítése

A tűzoltókészülék-szabványok korszerűsítése folyamán sor került az MSZ 1033—63 szabvány átdolgozására, az MSZ 1040/8—73 szabvány kibocsátására.

Az új szabvány lehetőséget nyújtott a 2 és 5 kg-os, széndioxiddal oltó korszerűsítésére, ezt az Esser céggel együttműködve az Elzett Művek elvégezte. Az illetékes hatóságok — az Állami Energetikai és Energiabiztonsági technikai Felügyelet meg a BM TOP — engedélyezte az új típusú CO₂ készülékek használatát, és ennek alapján az Elzett Művek megkezdte a pisztolyszelepes 2 kg-os és a pillanatnyító-szelepes 5 kg-os, széndioxiddal oltók sorozatgyártását.

Korszerű tűzoltókészülék — korszerű tűzvédelem

A pisztolyszelepes 2 kg-os és a pillanatnyító-szelepes 5 kg-os CO₂ készülékek megjelenése számottevő érdeklődést váltott ki a tűzvédelem területén, miért is az alábbiakban összefoglaljuk e két új készüléktípus előnyeit a korábbiak használati jellemzőihez képest:

Az új típusú készülékek bevezetését megelőző vizsgálatok során bebizonyosodott, hogy a pillanatnyító-szelepek előnyei a korábban használatos MSZ 1033—63 szerint kivitelezett orszózáras CO₂-szelepekhez képest igen jelentősek. Nevezetesen:

- gyors, biztonságos nyitás—zárás,
- biztonságos tömítettség,
- könnyen kezelhetőség, a szelep egy mozdulatra teljes nyitást vagy teljes zárást biztosít.

Ezek az előnyök jelentősen növelték a 2 és 5 kg-os CO₂-készülékek tűzoltási hatékonyságát, s valóban korszerű tűzoltókészülékeknek tekinthetjük őket. A pisztolyszelepes illetve a pillanatnyító-szelepes CO₂-készülékekkel a szabványban meghatározott vizsgálati tüzek biztonságosan olthatók.

Tűzvédelmi előadók, figyelem!

KORSZERŰSÍTÜK A CO₂ OLTÓKÉSZÜLÉKEKET! ÚJRATÜLTÉSKOR, FELŰJÍTÁSKOR AZ MSZ 1033—63 SZERINT KIVITELEZETT CO₂ SZELEP HELYETT KÉRJÉK AZ „ESSER”-TÍPUSÚ SZELEPEKET.

A gyártmányunkat képező széndioxiddal oltók átalakítását vállaljuk.

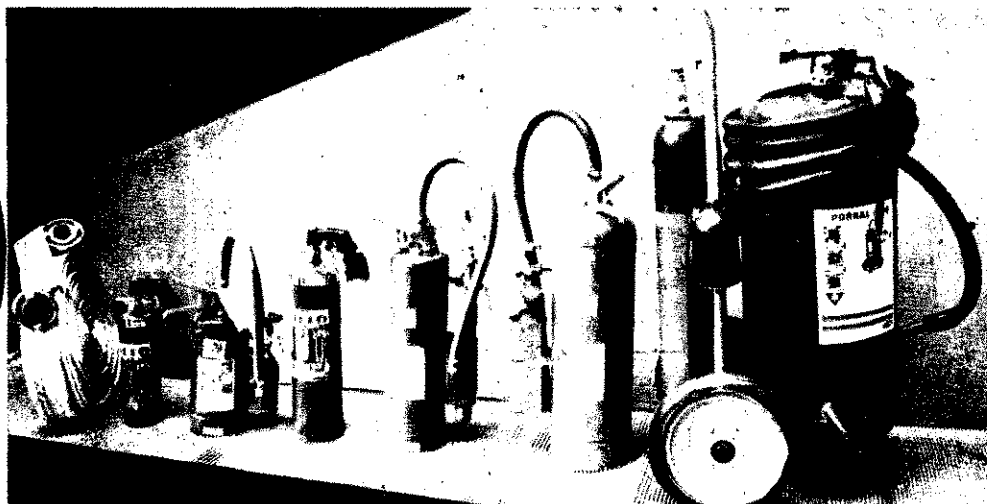
„ELZETT” MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉKEK GYÁRA

Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.

FIGYELEM! A 2 ÉS 5 KG-os CO₂-KÉSZÜLÉKEK FELŰJÍTÁSÁT PISZTOLYSZELEPES KIVITELRE, ILLETVE PILLANATNYÍTÓ-SZELEPES KIVITELRE RÖVID HATÁRIDŐN BELÜL VÁLLALJUK!

(X)

Mindenkor biztonságot jelent a tűzoltókészülék!

Tűzoltókészülékek különféle méretekben kaphatók a VASÉRT Vállalat szaküzleteiben, a:

2. sz. boltban, Bp. VII., Majakovszkij u. 53. sz.	5. sz. boltban, Bp. VIII., Üllői út 32. sz.
3. sz. boltban, Bp. VIII., Mária u. 32. sz.	6. sz. boltban, Bp. IX., Knézits u. 11. sz.
4. sz. boltban, Bp. IV., Templom u. 1. sz.	9. sz. boltban, Tata, Somogyi Béla u. 21. sz.

(Csak az 5. sz. boltban: szerelt tűzoltótömlők is kaphatók.)

A tűzoltókészülékeket viszonteladók megrendelhetik a Kohóosztályon,

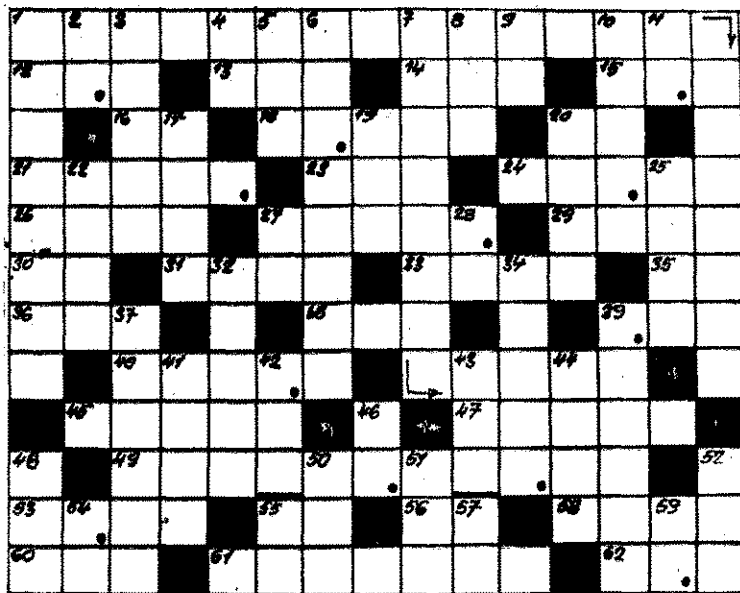
Bp. VIII., Üllői út 32. sz.

(X)

VIZSZINTES SOROK: 1. A YERSOLAJ FINOMÍTOTT, KÖNYVŐ TERMEKEI (Folyt.: függ. 1.) . Férfinév. 13. Farmernadrágárka. 14. ... France. 15. Talál. 16. égtelenül mér! 18. Riadó. 20. bi . Magas hegyekben él. 23. A kö- nebbit. 24. Nem jó tanácsadó. 26. rmal. 27. Erdel tisztás. 28. Orvos- szí a beteggel. 30. Asszonynévkép- s. 31. ... Fészek, régi munkásmoz- almi hely. 33. Az IKV partnere. 1. Vissza: a nagy varázsló. 36. Kor- rak. 38. Kettőzött kettősbetű. 39. agyon régi. 40. Nem mosolyog, de em is kacag! 45. Madár. 47. Ággal- lheti. 49. A VIZSZ. 1. SZ. ALAT- IAK EGÉSEKOR EZEK NEM FOR- ULHATNAK ELŐ (a tartályból). 1. A gyermekváros. 55. Szabadba. 3. Rangjelző. 58. Adózik. 60. Faház. 1. A FÜGG. 1. FOLYTATÁSA. 62. unántúli község.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. A IZSZ. 1. FOLYTATÁSA (Folyt.: issz. 61.) 2. Becézett angol férfi- év. 3. Mára! 4. Malacik. 5. éánynev (majdnem a meghatáro- ás kezdete). 6. Ujjatlan körgal- irt, esőköpenyt. 7. HA ITT NINCS /Z. A PAKURA, OLAJOK ES /ÁTRÁNYOK EGÉSEKOR NEM /ELL SZÁMOLNI FELFORRÁS- /AL (kivetődéssel). 8. Kín is le- tet!! 9. Feiről 10. Odajut. 11. Ul- isch Ede. 17. A fák eddig nem nő- nek. 19. Nem ezt. 20. Színművésznő (Márta). 22. Gyors négy lábú. 26. /isszaköszönés! 27. Nevek előtti áll- lat ez a röv. 28. Francia RT. 32.

FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

Magas kardoz. 34. Víz jelzője lehet (gyógyvíz). 37. Azonos nevű lá- nyok. 38. Személyes névmas és tárgysete. 41. Elsőrangú. 42. Ba- rázdahasogató. 43. Nem is mögé. 44. Sölet! 46. Növényi rész. 48. Épületrés. 50. Szám. 51. Nóta. 52. Építészeti stílus. 54. Növény. 55. K1 57. Enekhang. 59. Francia sziget.

K. I.

Megfejtésül az alábbi sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., függ. 1., vízsz. 61., vízsz. 49., függ. 7.

Be kell küldeni továbbá a pon- tokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható kipontozott szót: külső jelek szerint a sötét á- ványolatjelmekek feiorrását rend- szerint az égés ..... előzi meg.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki. Megfejtési határidő: 1974. szeptem- ber 20.

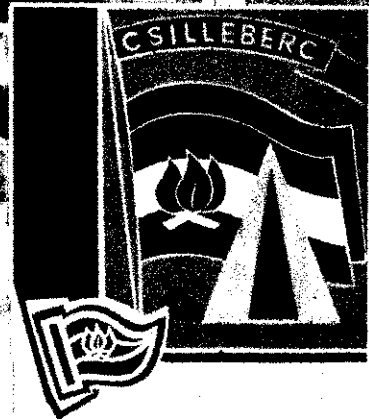
A 7. számban megjelent keresz- rajtvény helyes megfejtése a kö- vetkező: HÜTŐUGÁR VEDELME; SZÉLROHAMOK; LEBEGŐ ES FE- NEKRE KICSAPÓDOTT.

A pontokkal megjelölt kockák- ban levő betűkből összeállítható szó: EGYENETLEN.

Könyvjutalmat nyertek: Péva Mi- hály, Berettyóújfalú; Fehér József, Szolnok; Gécsé István, Mezőkövesd.

A nyereményeket postán küldjük el.

A Magyar Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata szerkesztés és kiadásért felelős: Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG; Budapest VIII., Károlyi László utca 1-3. TELEFON: 331-100. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokságának Pénztárosa: DR. PÁRKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18.- Ft. Számolmány: 235-90 151-1108. 1974. évi 7. szám. Budapest, P. v. Bolgár Imre vezetőigazgató Postai engedélyszámunk: 1981. 1974. évi 7. szám.

7 VÉDELEM

A BM. Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 9. sz.

1974. szeptember

szeli döntők

(szállítás: 10-14-es oldalon.)

A belügyminiszter Juhász Sándor tüzoltó századost, a Dunai Vasmű vállalati tüzoltóságának a parancsnokát közel két évtizedes eredményes munkássága elismeréséül a Haza Szolgálatáért Erdemérem bronz fokozatával tüntette ki nyugállományba helyezése alkalmából. A kitüntetést dr. Czákó Sándor örgy., a BM TOP osztályvezetője adta át

A belügyminiszter a tűzvédelem érdekében végzett kiváló munkájuk elismeréséül Orsi Ferencet, a Pest megyei Ipari-Építési Kiskereskedelmi Vállalat igazgatóját a Tűzrendészeti Erem arany, Takács László főosztályvezető-helyettes igazgatót és Csuka Tivadar osztályvezetőt, a Tűzrendészeti Erem ezüst fokozatával tüntette ki. A kitüntetéseket Ujvári András tñ. ezds., megyei parancsnok adta át

A Magyar Népköztársaság belügyminisztere Huszti Ferencet, az Egri Dohánygyár főmérnökét eddigi eredményes tűzvédelmi tevékenységéért a Tűzrendészeti Erem arany fokozatával tüntette ki. A kitüntetést Toronyay István ezds., megyei parancsnok, a DOVÁT pénzfutalmát pedig dr. Németh József tűzvédelmi vezető adta át

Emléküket kegyelettel megőrizzük!

HUSZAR IMRE ny. tűzvédelmi vezető
1905—1971

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztériumból 1965-ben nyugdíjnyugdíjba vonult tűzvédelmi vezető augusztus 13-án súlyos betegség következtében elhunyt. 1938 óta dolgozott fardarhatatlanul a vasúti tűzvédelem megszilárdításáért. Irányításával szervezte meg 1954-ben a MÁV tűzrendészet műszaki csoportját, majd 1959-től nyugdíjazásáig tűzvédelmi vezetőként tevékenykedett minisztériumban. Munkája elismeréséül a Közlekedés Kiváló Dolgozója, a Tűzrendészeti Erem és a Közbiztonsági Erem arany fokozata kitüntetésekben részesült. Szeretett családja, rokonsága, munkatársai és barátai mély részvétellel kísérték augusztus 29-én utolsó útjára a Kispesti újtemetőben.

CSERNI JÁNOS vállal. tñ. szd
1932—1974

A Beremendi Cement- és Művek vállalati tüzoltóságának parancsnoka július 17-én tragi hirtelenséggel elhunyt. 1950 volt tüzoltó, nagy szorgalom és hozzáértéssel irányította a vállalati tüzoltóság tevékenységét. Kiemeretes munkájáért több ízben részesült elismerésben. Július 19-én nagy részvétellel helyszíni örök nyugalomra a beremendi temetőben.

VARGA LÁSZLÓ önk. tñ. fhdgy.
1919—1974

A girincsi önkéntes tüzoltó-egyesület parancsnoka július 27-én tragikus körülmények között váratlanul meghalt. Az egyesületet, barátait, ismerőseit megröndítette a szomorú hír, mert vele egy fardarhatatlan, lelkiismeretes parancsnokot veszítettek. Vezetése ideje alatt az egyesület tevékenysége évről évre javult. Hozzá tartozói, tüzoltó munkatársai és barátai július 29-én mély részvétellel kísérték utolsó útjára.

SZÁLKU PETER önk. tñ. h
1910—1974

A nyírpilisi önkéntes tüzoltó-egyesület parancsnoka augusztus 9-én elhunyt. 1930 óta volt önkéntes oltó, 1942-től parancsnoki beosztásban. A község lakói emberi méltóságáért, odaadó munkásságáért, becsülték, tisztelték. Szeretett családja, hozzátartozói s barátai részvétellel vettek végső búcsút

VIRÁG JÁNOS önk. tñ. szds.
1906—1974

Hantos község önkéntes tüzoltó-egyesületének a parancsnoka életének 68. évében elhunyt. Fél évszázadon át volt tagja az egyesületnek, 25 évig parancsnoki beosztásban. Hivatásszeretetéből adódóan munkáját lelkiismeretes és szakmailag hozzáértéssel végezte. Ezért több alkalommal is elismerésben részesült. A megyei és a járási parancsnokság, a járási hivatal képviselőinek, Sárosd, Nagylók és Hantos tüzoltóinak, valamint a község lakosainak jelenlétében helyezték örök nyugalomra.

M Tűzoltóság országos parancsnoka kiváló tűzvédelmi munkájú-országos parancsnoki díjéértben részesítette Kálmánovics Tibort, Jár-Veszprém megyei Élelmiszer- és Vegyiarú Nagyker. Váll. igazgát; országos parancsnoki díjéértben és pénztalomban Ori Jánó, a Centrum Aruház Vállalat, Szamoszegi Lajos, a Budapesti er- és Édesség Nagyker. Váll., Kárpáti Ottó a BAV tűzvédelmi tő, Csontos Gyula, a MUART, Timár Elemérné, a Pécsi Centrum ház és Kocsis László, a Corvin Nagyáruház tűzvédelmi előadói ré- ltek. Az elismeréseket a Belügyminisztériumban dr. Kom- Mihály tő. alez., a BM TOP osztályvezetője Sipos István üzem- msági főosztályvezető jelenlétében nyújtotta át

Vál község tanácsa és a helyi önkéntes tűzoltó-egyesület szeptember 8-án szertáravatató ünnepséget rendezett. László Gábor tanácselnök avató- beszédében méltatta a nagy múlttal rendelkező egyesület tevékenységét, eredményeit, majd átadta Vranek Péter önk. tő. szds. egyesületi parancsnoknak a korszerű, emeletes, kétszerállásos szertár kulcsát. Az új otthon saját erőből, járási és megyei hozzájárulással épült. Az önkéntesek, a Vajda János Tsz építő brigádja és a Mezőgazdasági Szakmunkástanulói Intézet kb. 50 000 forint társadalmi munkával is segítettek. A beszédét követően elégtétéseket, dícsérő oklevelet és jutalmakat adtak át, majd szerelési verseny és tűzoltási bemutató tette színessé a rendezvényt. A program az állami tűzoltóság zenekarának tén- zenejével zárult

tűzoltószertárt vettek birtokukba az ozorai önkéntesek. A két szer- isos impozáns épület építési költsége 300 000 forint volt. Az önkén- tűzoltó-egyesület tagjai 50 000 forint értékű társadalmi munkát vé- tek, és nagy örömmel vették használatba új otthonukat

Szigetváron augusz- sus 22-én rendezték meg a Baranya me- gyei állami tűzoltó- egységek idei röp- labdabajnokságát. Az 5 részvevő csa- pat küzdelmén a pécsi I. sz. együttes elhódította a kom- lóiak több év óta tartott elsőségét. A harmadik helyezést a mohácsi csapat szerezte meg, ne- gyedik Szigetvár, ötödik Pécs II. A képen: a győzte- sek

TANÉVNYITÓ

A BM Tűzoltótisztképző Isko- lán szeptember 2-án ünnepé- lyes keretek között nyitották meg az 1974—1975-ös iskolai évet. Az eseményen dr. Farkas György tő. vezérőrnagy, or- szágos parancsnok is megje- lent. Dr. Bendő Mihály tő. alez., iskolaparancsnok tartott megnyitó beszédet. Ezt köve- tően az országos parancsnok

köszöntötte az ünnepségen részt vevő tanári kart és a hallgatókat. Felhívta figyel- műkét a megnövekedett fel- adatokra, amelyek megoldása bővebb ismereteket követel a jövő tisztt és tiszthelyettes elvtársaktól. Beszéde befejez- tével eredményes, jó munkát kívánt az ünnepség résztvevői- nek. (Tudósítónktól)

BARANYA MEGYÉI JELÉNY

„Életveszélyben az életmentők” – írta néhány hónappal ezelőtt a megyei újság, amikor váratlanul életveszélyessé vált a pécsi tűzoltó-laktanya. Hogy mi okozhatta a bajt, azt még nem állapították meg pontosan, alapos gyanú szerint azonban a belvárosi pincerendszer meg az épület előtt dübörgő forgalom együttes hatása is közrejátszott tartószerkezeteinek meggyöngyülésében.

A személyi állomány biztonságáról természetesen azonnal gondoskodtak. Alátámasztásokat alkalmaztak, és részlegesen kiürítették az épületet. A készültségiak hálóját az udvar elejében levő szolgálati lakásokba költöztették, a két bérleti tanácsai segítséggel új otthont kapott. A jó néhány évtizede épített laktanya már régóta szüknek bizonyult, hiszen annak idején a mostaninál jóval kisebb egység és kevesebb felszerelés számára létesítették. Igaz, akkor Pécs lakossága is alig egyharmada, ipari termelése pedig töredéke volt a jelenleginek.

Ezért a működés alapfeltételeit csak a laktanyaudvart szegélyező egyszintes építmények birtokbavételével lehetett megteremteni, ilyenekben működik a megyei parancsnokság is.

A mostani súlyos helyzetben mind nehezebb a technikai felszerelések ütőképes állapotban tartása, és ha újabb csuszamlás következik be – ami a szakemberek szerint egyáltalán nem kizárt –, jóformán lehetetlenné válhat, mivel akkor a szertárait is teljesen ki kellene üríteni. S ehhez jön még ugyancsak nem mellékes körülményként tengernyi kényelmetlenség is.

Amikor az új gyakorló pályát építették, még minden jel szerint szilárdan állt helyén az öreg laktanyaépület. A máshoz a leg-

A pécsi laktanya földszinti tantermében ez a látvány fogadott bennünket, amikor a fődémet megszemléltük...

utóbbi országos verseny után került ide, a pompás gyepszőnyegű pálya és minden kényelemmel ellátott öltözője tanácsai beruházásból készült, és ezúton is üzenik a baranyaiak: szívesen látják majd a szomszédos megyék tűzoltó-sportolóit is. Ennél különbség hely aligha akad a telkészülésre.

A szeptember 29-i rendezvényen népesül be először, az állami tűzoltók meg az úttörő-tűzoltók versenyét rendezik ekkor, ez utóbbit első ízben önálló programmal.

Miközben az új létesítménnyel ismerkedünk, egyre az innen alig négy kilométerre levő laktanya jár az eszünkben, és az, hogy milyen nagyszerű helye lenne itt az újnak, minthogy a vonulási lehetőségek is lényegesen kedvezőbbek. De vajon mikor kerülhet sor erre?

A megyei város tanácsán dr. Mihály Lajos igazgatási osztályvezetőnek tettük fel ezt a kérdést.

Mint mondotta, ha csupán tőle függene, akkor már a közeljövőben megkezdődhetne az építkezés, még hozzá a sportpályánál, amely véleménye szerint is ideális hely lenne a laktanya számára.

Jelenleg azonban a tanácsnak nincsen fedezete egy ilyen nagy összegű és váratlan beruházásra, mint erről a tűzvédelmi kérdéssel is foglalkozó márciusi vébéülésen is szó esett. Egy pécsi tervezővállalatot ugyan felkérték soron kívül tervekészítés lehetőségének megvizsgálására, és felterjesztés is készült a megyéhez, de ennél a pontnál még nem sikerült tovább jutni, tekintve hogy a pincerendszer okozta tetemes kiadások is erősen terhelik a város költségvetését.

Beszélgetésünk időpontja augusztus 8-a

volt, s mint ismeretes, pár héttel később súlyos elemi csapások érték a megye néhány települését. A kárelhárításban és a mentésben részt vettek a pécsi tűzoltók is. Tudjuk, hogy mivel most az elemi csapások okozta károk felszámolása a legsürgetőbb feladat, mégis úgy véljük: a pécsi tűzoltó-laktanya sorsának megnyugtató eldöntése sem halasztható sokáig. A jelenlegi helyzet tartóssá válása vagy éppenséggel rosszabbodása már súlyosan veszélyeztetné a város és környéke tűzvédelmét, s ennek nem szabad bekövetkeznie. Még akkor sem, ha a városnak és a megyének jelenleg nincsen fedezete ilyen célra, hiszen negyedmilliónál több ember lakik a pécsi tűzoltóság vonulási körzetében, s az itt található létesítmények biztonságára is országos jelentőségű.

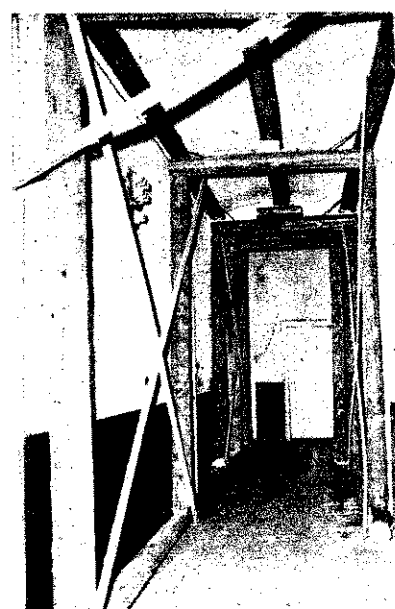
Ha a laktanya sorsáról egyelőre nem sok biztatót hallhattunk, annál több jót jelenthetünk arról a segítőkészségről, amellyel a pécsi tanácsai szervek igyekeznek hozzájárulni a tűzvédelmi tevékenység hatékonyabbá válásához. Ime:

A végrehajtó bizottság határozata értelmében megalakult az igazgatási és jogi bizottság tűzvédelmi albizottsága; tagjai együttműködnek a megyei tanács pécsi járási hivatalának elnökhelyettesével is, hogy bizonyos közös feladatokat jobban összehangolhassanak.

Ugyancsak vb-határozat alapján javaslatok kell tenni a megyei város tanács tisztviselői értekezletének a tűzvédelmi hatósági munka hatékonyabbá tételére, különös tekintettel a létesítményekben tapasztalható tűzvédelmi fegyelem megszüntítésére. A tanácsai ún. komplex vizsgálatokba amikor a szakosztályok a felügyeletük alatt tartó létesítményeket ellenőrzik, bekapcsolódik a pécsi tűzoltó-parancsnokság is.

Ugy érezzük, külön bekezdést és országos figyelmet érdemel, hogy Pécsen két általános iskolában meg az egyik gimnáziumban 1-1 tűzoltórajt alakítanak a tűzoltó tisztjelöltés, illetve tisztútanpótlás kinevelés céljából. A pécsi parancsnokság megbízott kiemelt feladatként foglalkoznak majd diákokkal.

... a laktanya folyosóján pedig ez

Készülődés a megyei versenyre az új gyakorló pályán

Végül, de nem utolsósorban a népművelési csoport segítséget nyújt majd új tűzvédelmi oktatófilmek készítéséhez.

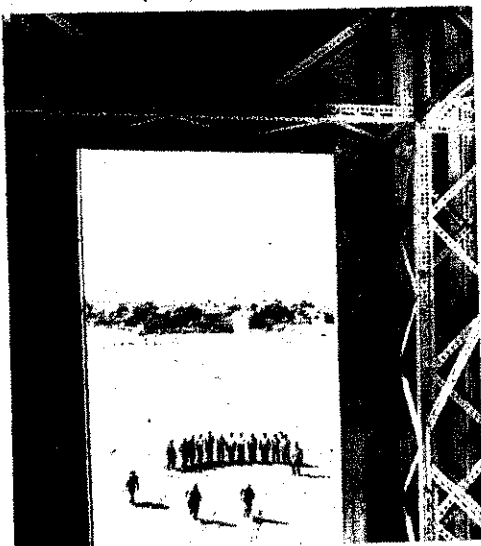
Baranya megye tűzvédelmi hatóságai engedélyt kaptak rá, hogy kísérletképpen egyszerűsített tűzvizsgálati eljárást folytassanak le a csekélyebb következményekkel járt eseteket követően. Ezeket a vizsgálatokat a szolgálat- vagy a szerparancsnokok is lefolytathatják, az erre a célra készült nyomtatványon rögzítik az összes adatokat, elmaradnak viszont a tanúmeghallgatások, valamint a vaskos jegyzőkönyvek stb.

Természetesen pontosan körülhatárolták, hogy mikor nem lehet helye az eljárás egyszerűsítésének. Eszerint ha:

- emberélet esett áldozatul, vagy súlyos testi sérülés történt;
- bűncselekmény gyanúját látják fennforogni, vagy a kár 50 ezer forint felett van;
- idegen vagyontárgyban 2 ezer forintot meghaladó kár keletkezett;
- a tűz színhelye kiemelt fontosságú;
- tüzeset többszöri (3 vagy annál több) ismétlődése fordult elő;
- a tűz hegesztéssel vagy engedélyhez kötött tűzveszélyes munkával volt összefüggésben;
- veszélyhelyzet alakult ki;
- a parancsnok úgy értékeli, hogy a tüzeset alaposabb vizsgálatot igényel;
- s végül: a tűzkezelési ok ismeretlen, akkor nem lehet helye az egyszerűsített eljárásnak.

Ilyen megszorítások ellenére az elmúlt év

Ezt láttuk a mászóházból

ben 404 tűz közül 289-nek, ebben az esztendőben pedig 243 közül 214-nek a vizsgálatát ily módon folytatták le.

A megyei parancsnokság értékelése szerint az első fokú tűzvédelmi hatóságok általában helyesen éltek az új lehetőséggel, nem számottevő azoknak az eseteknek a száma, amikor helytelenül alkalmazták, vagy nem éltek vele. Emellett jelentős időt és fáradságot takaríthattak meg, illetve fordíthattak fontosabb célokra, így például a „rendes” eljárás szerinti tűzvizsgálatokra. Végül, de nem utolsósorban az ilyen csekélyebb jelentőségű ügyekben az érdekelt állampolgárok beidézését is mellőzhették.

Elváltatni a lényegét a kevésbé fontos, csökkenteni a kirendeléseket, a papiros-munkát meg az állampolgárok idejének igénybevételét, amikor ennek eredménye nincs összhangban a ráfordított energiával, lényegében ez a célja a baranyai kezdeményezésnek, amit – úgy látják a megyében – érdemes lenne országosan is bevezetni.

A most következő két tüzesetnek az a közös tanulsága, hogy néha ugyan segítségünkre lehet a véletlen, de erre nem szabad számítani.

A pécsi orvostudományi egyetem kutatólaboratóriumában július 25-én felrobbant egy 450 literes Lehel hűtőszekrény. Előzőleg étterrel kezelt patkányokat tettek ide, s a vizsgálat megállapításai szerint vagy a hőfokszabályzó vagy a világításkapcsoló szikrája robbantotta be az állatok által kilehelt étert.

Ez már a sokadik ilyen káreset volt hazánkban, és csupán azért nem okozott komolyabb kárt, mert a hűtőgépet veszélytelen helyen tartották.

Fogas kérdés persze, hogy laboratóriumi célokra alkalmas hűtőszekrények hiányában milyen megelőző intézkedést lehet tenni, hiszen egy aránylag veszélytelen hely bizonyos körülmények között nagyon is veszélyessé válhat, s a tudományos-technikai fejlődés korszakában az sem követelhető meg, hogy térjenek vissza a közönséges hűtőszekrényhez, elvégre Pécssett sem kiáltják már reggelente, hogy: „Itt a jeges!”

A kisharsányi tűz milliós kárral végződött ugyan, de ha teljesen elég a növényvédő állomás helikoptere, amire a nem kellően át gondolt tűzvédelmi utasítás alapján megvolt a lehetőség, akkor ennek a többszöröse lett volna a közvetlen veszteség, s ráadásul a hatalmas szőlőterület késedelmes permetezése is bajokat okozott volna.

A siklósi járásban levő Kisharsánytól másfél kilométerre egy dombtetőn létesítették a helikopter ún. nyugőzőhelyét, ami egy kb. 12 m átmérőjű kör alakú beton.

Eppen feltöltötték a helikopter tartályát, amikor felcsaptak a lángok. PA-2 típusú, külföldi gyártmányú motorral végezték ezt a műveletet, a motor permetezőként és kompresszorként is használható.

Az égési nyomokból ítélve – ezek a porlasztó szívótorok légszűrőjénél voltak a legerősebbek – a motorból pattantak ki a tűzokozó szikrák, amikor a helikopter kb. 100 literes tartályát egy 200 literes hordóból éppen feltöltötték, és a motort még nem állították le. A benzínlángok a megégett szívótömlőből a gyújtócső felé terjedtek, s éani kezdett a helikopter. A töltést véázó szerelő szetenására idejében leugrott. (A hordó, amelyben még kb. 100 liter benzín volt, feltehetően felbillent.)

Kivételes szerencse volt a bajban, hogy a gép vezetőjével meg a két szerelővel együtt 7 olyan dolgozó is a helyszínen volt, akiket a gazdaság kiegészítőnek rendelt ide a növényvédő szerez munkákhoz. Nem veszítették el a lélekjelenlétüket, hanem idejében odébb húzták a helikoptert.

Dr. Mihály Lajos

De még ennél is szerencsésebb, hogy – éppenséggel nem szükségszerűen – a helyszínen volt egy 3000 literes teli víztartály meg egy Honda szivattyú a növényvédelmi munkákhoz. Az igazgatói utasítás szerint ugyanis csupán 2 db 2 kg-os gázaloltót kellett készületben tartani a helyszínen.

Igy azután bátor beavatkozással úgy fékeztek meg a tüzet, hogy – a megyei parancsnokság tájékoztatása szerint – még a helikoptert rendbe hozhatják. Oltás közben Pluhár Ferenc szerelő mindkét kezén II. fokú égési sérüléseket szenvedett.

Tiszázatlan kérdés azonban, hogy ki engedélyezte ennek a külföldi motornak a használatát ilyen célokra.

Utközben egy órácskára megálltunk a siklósi úttörőtáborban: Úttörőtűzoltó-szakrajok is részt vesznek a táborozásban, és mint Mosgai Miklós táborparancsnoktól, a megyei úttörőszövetség tiltárhelyettesétől megtudtuk, igen lelkesen dolgoznak. Szaktanácsadóként és a pedagógusok segítőitársaként Magyar Jenő tű. ftorm., a komlói parancsnokság beosztottja segítkezik, a „tűzoltó bácsi” nagyon népszerű a pajtások körében.

A tábor vezetősége arról is gondoskodott, hogy élve az alkalmal, a többi szakraj is lásson igazi tűzoltófecskeket, és gyerekek számára is hasznos tájékoztatást kapjon a tűz elleni védekezésről meg a tűzoltóság tevékenységéről.

A táborozás csupán egyik programpontja a megyei úttörőszövetség és a tűzoltó-parancsnokság együttműködési megállapodásának. Ez azonban külön cikket érdemel, s akkor majd bővebben is írunk róla.

S néhány sor még egy rövid látogatásról. Éppen gyakorlatoztak a gyánudvaron a Pécsi Dohánygyár női tűzoltói Gyenis Sándor parancsnok irányításával.

Rekordokat még nem dönthetnek, elvégre mint elmondták: alig néhány hónapja ala-

Mosgai Miklós

A Pécsi Dohánygyár női csapata

Brun József

kult a csapat. Ságodi István rendszeti és tűzvédelmi vezető ehhez még hozzátette: olyan szorgalmasak, hogy hamarosan talán ez sem lesz lehetetlen.

A célt azonban így is elérték: a fiatal munkások ott vannak minden üzemszabzon, és jól segítik a megelőzést. Most már jóval ritkábban fordul elő például, hogy valamilyen munkás ne tudná: melyik tűzoltókészüléknek mi a töltete, és mire használható. Sőt mi több: számosan érdeklődnek közülük: lehet-e még jelentkezni a női csapatba, őket is érdekelné a dolog.

Négy esztendővel ezelőtt egy ZSUK fecskendő ünnepélyes átadása alkalmából jártunk legutóbb Újpestrén. Hihetetlenül sokat fejlődött azóta az itteni Petőfi Tsz. Gyönyörűen parkosított tsz.-központ, mellette uszoda rájtkövekkel — ez a kép fogadja az érkezőt.

Egy valami azóta sem változott: Brun József tsz.-elnök meg a szövetkezet többi veze-

tői szívégyüknek tekintik a községi tűzoltóság jó működését.

Nem látványos gesztusokkal, hanem például úgy is, hogy a tsz. javítóműhelyében reparálják meg az egyesület felszereléseit is; a csillebérci táborozáson részt vett helybeli kistűzoltóknak is segítséget adtak az utazáshoz, sőt most olyan tervel foglalkoznak, hogy náluk is táborozhasson nyaranta a járás néhány csapata.

— Mindezt saját érdekünkben is tesszük — magyarázta Brun József tsz.-elnök. Ha a község tűzoltósága ütőképes, az számunkra is megnyugtató, és ha segítjük a környék úttörőmozgalmát — beleértve az úttörőtűzoltórajokat is — azt sem csupán azért tesszük, mert telik rá, hanem azért, mert a tervek szerint a mostaninál jóval nagyobb lesz a gazdaságunk, és még több jól képzett fiatalra lesz szükségünk, s ha kiképzett tűzoltók is lesznek, annak kétszeresen hasznát látjuk.

Ehhez még annyit, hogy amint egyre inkább ipari jellegűvé válik a tevékenységük, tűzvédelmi munkájukat is szervezetség és rendszeres törődés jellemzi.

Mindig van pénzügyi fedezetük a kapcsolatos javításokra, karbantartásra, felújításra, és aki megszegi a tűzvédelmi utasítást, az fegyelmit kap és elveszti a nyereségprémiumát. Szabálytalanság esetén minden munkahelyi vezető köteles rendkívüli jelentést írni a tsz. elnökének, még akkor is, ha ezzel a feleltetése nem ért egyet.

A Mohácsi Farostlemezygyárban a szó igazi értelmében műszaki feladat — a tűzvédelem. Dr. Fáy Mihály igazgató olyanokra bízta ennek irányítását, mint Pap Ferenc főtechnológus és termelési osztályvezető és Steindl László beruházási osztályvezető, mindketten okleveles erdőmérnökök. Balla András, a vállalati tűzoltóparancsnok a beruházási osztály gépészeti csoportvezetője a Szovjetunióban repülőtisztai főiskolát végzett, s emellett technikus is. Vele beszélgettünk arról, hogy mennyire szükséges is ez, hiszen az ország egyetlen ilyen jellegű gyárának több részlege igen veszélyes, s egy tűz miatt bekövetkező termelés kiesés a kooperáló vállalatoknak is érzékeny veszteséget okozna.

A közelmúltban volt például egy igen veszedelmes tüzesetük, amiből azt a következtetést vonták le, hogy nem elég, ha feltett kérdésekre mindenki kitűnően el tudja mondani, mi ilyenkor a teendő.

Abba az üzemhelyiségbe, ahol kábelt meghibásodástól a tűz keletkezett, tűz esetén nem lehet behatolni. Annak idején, amikor épült, Balla elvtárs volt a felelős a munkálataikért, és éppen emiatt is egy gözzel altó berendezést is felszereltetett,

Békés Sándor

Amikor a kárhelyre ért, az első kérdés volt: Kinyitották-e a szelepet. A hőközpontban azt válaszolta a kezelő, hogy igen. „Teljesen?” — kérdezősködött tovább. „Nem” — felelte az illető, mert attól félt, hogy cső eltörök.

A színhelyen levő dolgozók leszedték infraalagút oldalait; azonnal visszatehető, és szivattyúkról is neki kellett rendelkeznie, mivel a hálózati nyomás nem volt kielégítő.

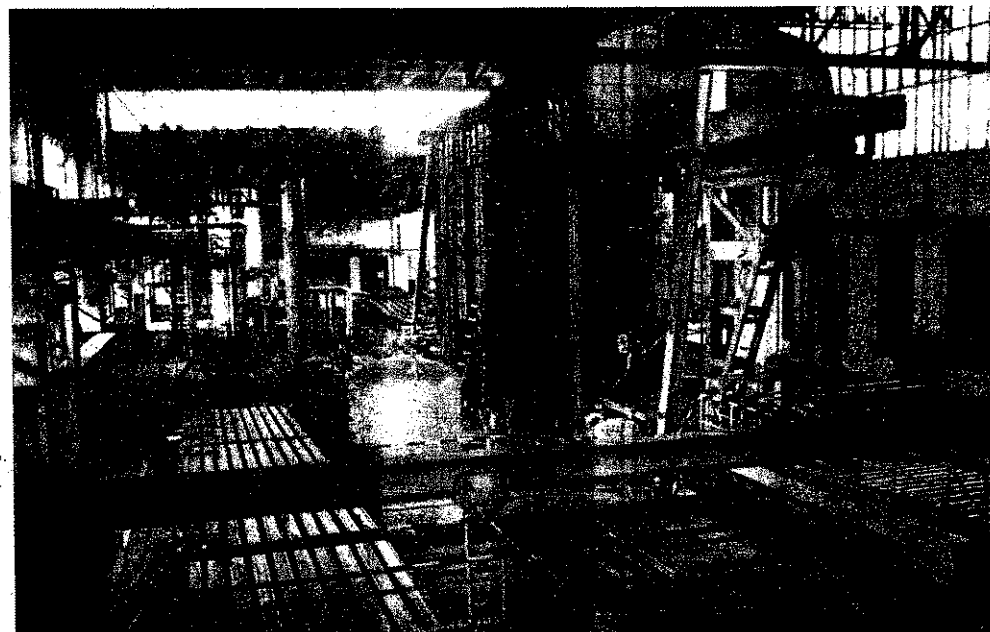
Most az a tervük, hogy még gyakorlatiasabbá kívánják tenni a tűzvédelmi oktatást, s arra is jobban igyekeznek felkészíteni a dolgozókat, hogy váratlan helyzetben is mindig a tanultak szerint járjanak el.

Annak, hogy műszaki vezető a parancsnok a versenycsapat sem látja kárát, évről évtartolnak.

Szekerénye tetején egy régi tűzoltósisak. Tűzrendszeti Érem arany fokozatának tüntetettje, és abban az oklevélben, amely elöléptetése alkalmával munkatársai nyújtották át neki, szintén említés található a tültőség iránti szeretetéről.

Békés Sándor, a Dunántúli Napló helyettes

A Mohácsi Farostlemezygyár egyik garncsarnoka

Kosteleczy Sándor tí. ezds., megyei parancsnok átadja a főtűrszormesteri előléptetéséről szóló okmányt Gálos Imre tí. őrmesternek

„A felszólalásokból is éreződött a bizalom tűzoltó elvtársaink iránt”

Beszélgetés Arany Istvánnal, a Pest megyei tanács vb-titkárával

— Titkár Elvtárs! Mint értesültünk róla, a közelmúltban végrehajtó bizottsági ülésen foglalkoztak Pest megye tűzvédelmi helyzetével, tűzoltóságának tevékenységével. Arra kérjük, szíveskedjen tájékoztatni olvasóinkat az ülésen elhangzottokról, valamint a határozatokról és személyes véleményéről is mindezzel kapcsolatban.

— Azzal kezdeném, hogy mint ez a végrehajtó bizottság ülésén is elhangzott, megyénkben nem okozott fennakadást vagy valamiféle zökkenőt az állami tűzoltóság területi szerveinek irányításában bekövetkezett változás, ami egyike volt a tanácsok hatáskörét, de egyben felelősségét is lényegesen megnövelő intézkedéseknek.

Az irányításváltozást megelőzően is jelentős tűzvédelmi kötelezettségek hárultak ránk, és ennek az állami tűzoltóság szerveivel együttműködve igyekeztünk eleget tenni. Az elmúlt években ezek a kapcsolatok érthetően szorosabbá váltak.

Az őszinte segítőkészségtől áthatott tanácskozást követően elfogadott határozat mindenekelőtt kimondja, hogy megyénk tűzvédelmi helyzetét általában megnyugtatónak tartjuk, és elégedettek vagyunk tűzoltóságunk tevékenységével. Az elmúlt évben ugyan valamelyest növekedett a tűzkár a korábbi esztendőkhöz képest, de ez jórészt szerveink részéről elháríthatatlan olyan okoknak tulajdonítható, mint például a közúti káresetek számának emelkedése.

Általánosságban a hivatásteret és az áldozatkészség jellemzi a személyi álló-

mányt. Jó példáját adták ennek a közelmúltban, amikor Százhalombattán villámcsapástól kigyulladt a DKV egyik 20 ezer m²-es tartálya, s a káreset felszámolásában részt vett*egységek gyors, bátor és szakszerű beavatkozással sikeresen fékeztek meg ezt az igen veszedelmesnek induló tüzet. Jelentős kártól óvták meg ezzel népgazdaságunkat. Megyénk önkéntes és vállalati tűzoltóit is a szerényen végzett, de határozottan jó és alapos munka jellemzi. Igen nagyra értékeljük aktív közéleti tevékenységüket, amivel településük szocialista arculatát is formálják. Több százan közülük tanácstagok, s ezekre tehető azoknak a száma, akik tűzvédelmi feladataik mellett tevékeny részesei a helyi párt-, állami és társadalmi szervek életének, részt vesznek a falugyűlések, tanácsosági beszámolók, valamint a népfrentrendzvények előkészítésében és a különféle társadalmi ünnepségek lebonyolításában.

Ma már egyszerűen elképzelhetetlen volna nélkülük megyénk állami és társadalmi élete, s a magam részéről ehhez még hozzáténném, hogy közéleti szereplésükkel tűzvédelmi tevékenységük tekintélyét is erősítik.

A végrehajtó bizottság elé terjesztett jelentésben, a vita során és az elfogadott határozatban egyaránt szerepel a megyei tűzoltóság technikai felszerelésekkel való ellátottságának néhány problémája. A határozat arra kötelezi az érintett tanácsoserveket, hogy a tűzoltó-parancsnokságokkal együtt mérjék fel a reális igényeket, és tegyenek megalapozott javaslatokat a következő öt éves terv során

szükséges beszerzésekre. Ezzel függ össze a vb azon állásfoglalása is, hogy az önkéntes tűzoltóságok technikai és egyéb ellátottságára vonatkozó elképzeléseinket hozzuk összhangba a településfejlesztési programmal meg a körzetesítésre vonatkozó terveinkkel.

Arra gondolunk, hogy a rendelkezésre álló eszközöket a jövőben célszerűbben használjuk fel, méghozzá annak szem előtt tartásával, hogy elsődlegesen ott szükséges nagyobb arányú tűzvédelmi fejlesztés, ahol maga a település is az átlagosnál gyorsabban fejlődik. Továbbá: kiemelten kell kezelnünk azokat az egyesületeket, amelyek nemcsak székhelyükön, hanem egy-egy körzetben is hatékonyan segíthetik a mentő tűzvédelmet.

Egy-két gondolat erejéig visszatérve munkakapcsolatainkra, úgy vélem: ezek a járási hivatalok meg az első fokú tűzvédelmi hatóságok esetében igen jók. A tanácsoservek, megállapításaink szerint sok szeretettel és következetesen foglalkoznak a tűzoltó-parancsnokságokkal, és lehetőség szerint a személyi állomány ügyes-bajos dolgaiban is igyekeznek segítséget nyújtani.

Az elkövetkező időszakban — a vb határozata értelmében — meg kell oidani a megyei tűzoltóság anyagi, technikai és pénzügyi feladatainak decentralizálását, ami az érintett tanácsoservek részéről is nagy körültekintést és tervszerűséget igényel. Az ehhez szükséges intézkedéseket úgy kell megtenni, hogy mindenütt biztosítva legyenek a zavartalan működés feltételei. A tapasztalatokról 1976 elején a megyei parancsnok tájékoztatni fogja a végrehajtó bizottságot.

Összegezve az elmondottakat, úgy vélem: a megyei tanács végrehajtó bizottsága az ügy fontosságához méltóan foglalkozott az előterjesztéssel. A felszólalásokból is éreződött a bizalom tűzoltó elvtársaink iránt, akik e megtisztelő hivatást választották.

Az ülés véleményem szerint is reálisan értékelte megyénk tűzvédelmi helyzetét, és olyan határozatokat fogadott el, amelyek jó alapot adhatnak a további eredményes munkára.

Mindenhhez a magam részéről hozzáfűzhetem, hogy az elmúlt években gyakran módomban volt elbeszélgetni tűzoltó elvtársainkkal, és ezek a találkozások mindig kedves élményt jelentettek a számomra. Örömmel hallgattam, milyen lelkesedéssel beszélnek munkájukról, s hogy átérzik: megyénk lakossága számít rájuk.

Ezúton is további jó munkát, erőt egészséget kívánok valamennyiüknek. Őszintén remélem, hogy a tűzvédelemmel foglalkozó legközelebbi végrehajtó bizottsági ülésen még több eredményről, újabb tervekről számolhatunk majd be.

főszerkesztője. A lap naponta 84 ezer példányban jelenik meg, és Baranyán kívül a szomszédos megyékben is igen olvasott.

Hosszú esztendőkn át munkatársaként ő tartotta a kapcsolatot a megyei parancsnoksággal; lényegretörő, színes írásai jó értelemben vett közvéleményt teremtettek a tűzvédelem ügyének.

A kapcsolatok most is elevevnek, szerkesztői munkájában is sokat fáradozik azért, hogy a népes olvasótábor sokoldalú és valószínű tájékoztatást kapjon mindarról, ami a tűzvédelemmel meg a tűzoltóság életével kapcsolatos. E cikkeknek most jobbra Lombosi Lenő és Miklósvári Zoltán a szerzői.

Eppen most folyik egy érdekes tűzvédelmi rejtély pályázatuk gyerekek részére, s úgy tervezik, hogy felnőtt olvasók számára is rendeznek ilyen.

Az érem másik oldala viszont, hogy a megyei parancsnokság is igyekszik gyors és pontos információkkal segíteni a lap munkatársait, jól tudva, hogy minden hír az idő múlásával négyzetes arányban veszít az érdekességéből.

A hivatalos kapcsolatokat egyébként olyan

baráti találkozók is elősegítik, mint a szerkesztőség és a megyei parancsnokság közötti hagyományos labdarúgó-mérkőzések.

Gálos Imre tű. őrmestert a megyei parancsnok főtörzsőrmesterré léptette elő soron kívül. Amikor legutóbb írtunk róla, emlékeztünk szerint még őrvetető volt. Találmányát, a sziréna-hangra szabadot jelző közlekedési lámpát sok szakember dicsérte, de nem valósították meg.

Annál több szerencsével járt tűzoltói pályafutása. Érettségizett, majd felvették a tiszti iskola levelező tagozatára; a soron kívüli előléptetés egyebek között jó tanulmányi eredményeit is honorálta.

Három fiú meg két kislány boldog édesapja. A legidősebb 10, a legkisebb 2 éves, és a közelmúltban végre egy ilyen népes családnak szükséges lakásba költözhettek. A szolgálat, a tanulás meg az iskola most minden idejét lekötik, de ahogy ismerjük: kárunkkal még néhány érdekes műszaki megoldással.

Gádos-Kútvolgyi

Az új

lényeges minőségi különbséget fejez ki, amelynek vázlatos ismertetése is kötetekre rúgna.

De adjuk át a szót az erre hivatott szakembernek: Nagy László üzemvezetőnek, akit megkértünk, hogy mutassa fel lapunk olvasóinak a közeljövőben üzembe lépő leninvárosi új olefinművet:

— Célszerű először néhány számadatot említenem a művek jellemzésére. Az új olefinmű évi 250 ezer tonna etilén, továbbá 125 ezer tonna propilén, 80 ezer tonna C_4 frakció, továbbá jelentős mennyiségű hidrogénezett pirolin benzín előállítására alkalmas.

Ezt azt jelenti, hogy óránként mintegy 100—110 ezer tonna benzín áramlik a berendezésben, s egyebek között mintegy 3 ezer tonna cseppfolyós etilén és 5 ezer tonna cseppfolyós propilén tárolásáról is gondoskodni kell.

Talán e néhány adat is érzékelteti a kapacitás méreteit. Ehhez még hozzáfűzhetem, hogy éppen az ilyen nagy teljesítményű üzemek tekinthetők gazdaságosnak vegyiparunkban, jóllehet az olefinmű által előállított termékek messze meghaladják hazánk szükségleteit.

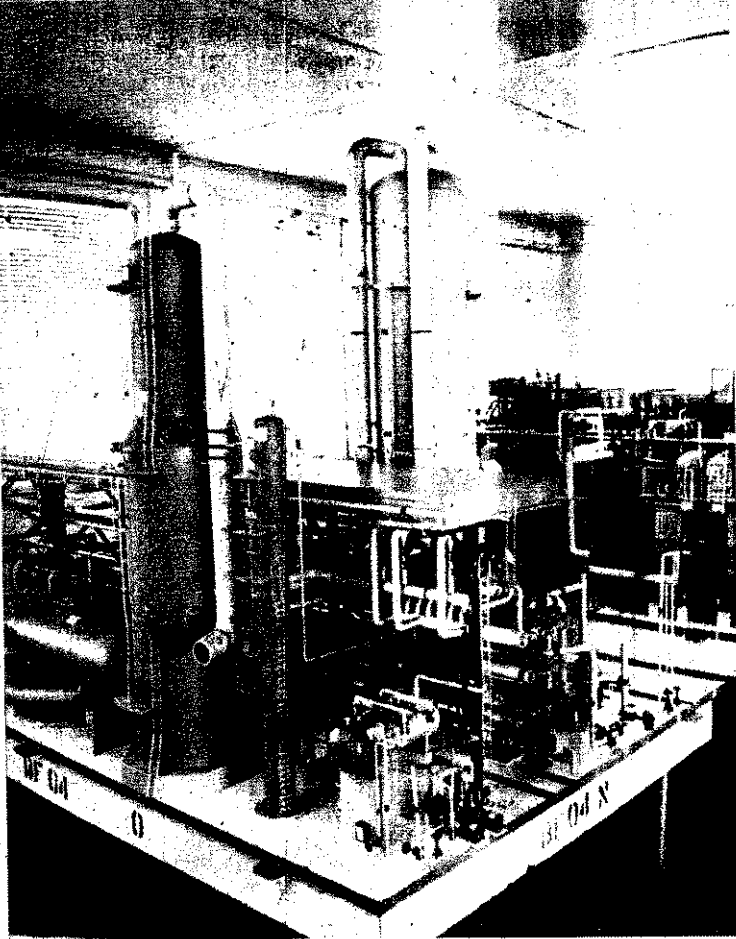
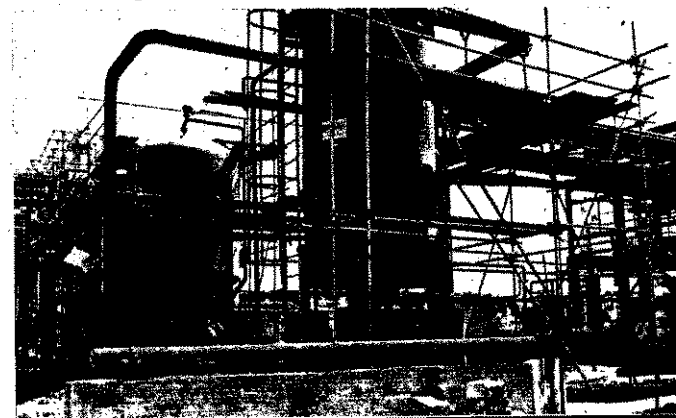
A magyar—szovjet vegyipari együttműködés tette lehetővé, hogy megépíttessük. Kooperációnk mindkét számára igen hasznos. Évi 130 ezer tonna etilént és 80 ezer tonna propilént szállítunk a Szovjetunióba. Az előbbi kb. 300 kilométeres távvezetéken a kallusi vegyikombinát az utóbbit vasúti tartálykocsikon. A további feldolgozást szovjet barátainknál végzik, és tőlük a műanyagiparban nélkülözhetetlen anyagokat kapunk ennek fejében: polietilén, ütésálló polisztirolt, etilén-glikolt, akrilnitrilt, sztírolt és cink-finekből készített más termékeket. Emellett a gyártás során számos egyéb értékes anyagot nyerünk, például aron-szénhidrogéneket, amelyek világpiaci ára jelentősen emelkedett a közelmúltban.

Az olefinmű berendezéseit az NSZK-beli Linde cég szállította, és a tűzoltók, tűzvédelmi dolgozók számára bizonyára nem érdektelen, hogy területére nézve nem lesz nagyobb mint a jelenlegi olefinüzemünk, pedig ennek mindössze kétszeres a kapacitása.

S egy másik érdekesség: az új üzemet először makettben építették fel, így gyorsabban és pontosabban eligazodhatunk a kivitelezők.

VEGYIPARUNK ÚJ BÚSZKESÉGE fokozottan tűzveszélyes üzem. A technológiában feldolgozott anyagok égésekor felszabaduló energiák, sokszorosan megnövekedett a közelmúltban.

Védőfal és gőzzel oltó

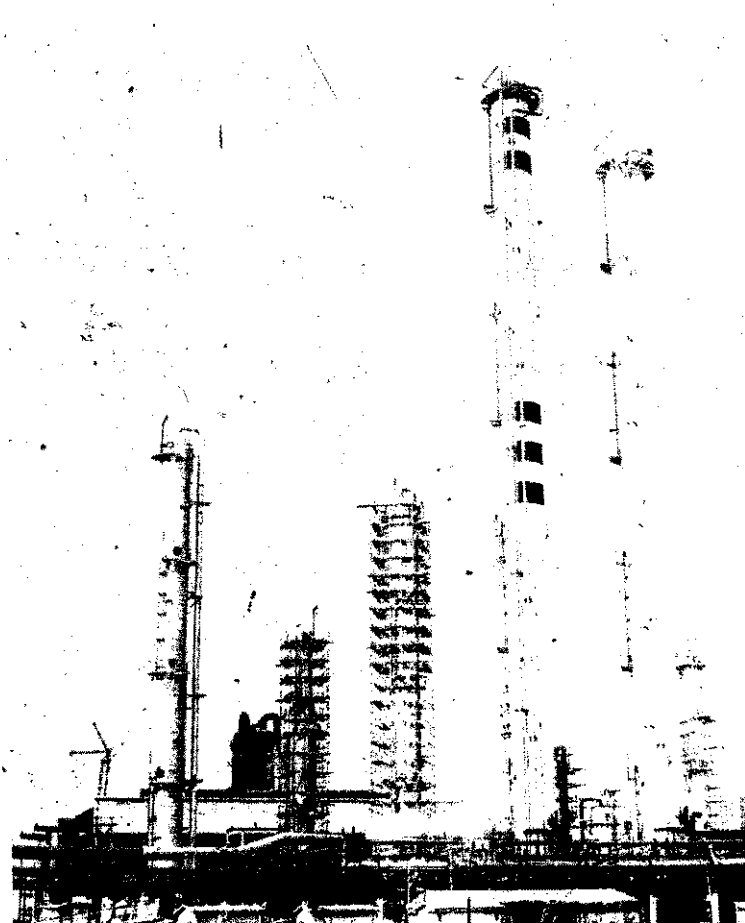

Ezt láttuk a makettházban ...

MINT TUDJUK, az olefinek molekulájukban két szénatom között egy kettős kötést tartalmazó szénhidrogének. Általános képletük: C_nH_{2n} . Az etilén például: $CH_2 = CH_2$.

Az ember éppen azért lett óriás, mert ilyen egyszerű általánosításban képes megragadni végtelenül bonyolult dolgok lényegét. Mert hát ha azt írjuk, hogy CH_2 , akkor az etánt jelent, s a kettős kötést szimbolizáló = jelölés olyan

... ezt pedig a terepen

Nagy László

őriás

aladják az ásványolajét vagy akár a benzinét. Éppen ezért öbbszörös biztonságot kellett tervezni, s ezek lényegéről *Sup Istvántól*, az ún. gázzétválasztó üzem vezetőjétől, valamint *Pintér Ferenc* tű. őrgy., leninvárosi tűzoltóparancsnoktól és helyettesétől *Kovács Albert* tű. fhdgy.-tól a következő tájékoztatást kaptuk:

Az első gondot éppen a már említett méretek, valamint jelenlegi olefinüzem meg a festégyár közelsége okozta, berendezések jellegénél fogva ugyanis nem lehetett más megoldást találni. A jelenlegi olefinüzem meg az új területazonosságát — jóllehet az utóbbi tízszeres kapacitását — két üzem építésének eltérő időpontja magyarázza.

Az említett okoknál fogva a tűvédelem elsődleges szempontja, hogy a bekövetkezett káresetek színhelyét lehetőleg szerint maximálisan elszigetelhesék a szomszédos létesítményektől, illetve a többi üzembrésztől.

Az üzem területén viszonylag kevesen dolgoznak egy-egy műszakban. A berendezések működését különféle jelző-észlelő- és beavatkozó automatikák tartják ellenőrzésük alatt, közöttük természetesen beépített tűz- és gáزدetektor-érzékelők is.

A vízellátást három rendszer biztosítja: egy-egy 4 meg egy 12 atmoszférás alapnyomású rendszer, továbbá a Sajócsatorna vízkivételi helyei.

A lokalizálásra, illetve a veszélyeztetett részek hűtésére beépített vízágyúk szolgálnak, ezek 50—50 méteres sugarú körterületeket védenek.

Ugyancsak ilyen célokra szerelték fel a védőgátas vízfűgőny-berendezéseket is a 4 db 1000 m³-es ún. C₁-tároló és a meglévő tartálypark között.

E berendezés valóságos falat állít az igen gyorsan kiterjedő és a levegőnél nehezebb gázok elé.

Az eredeti tervek szerint a tartálysorok közé építették volna a tűzcsapokat; ezen érthető okokból módosítani kellett, mivel az uralkodó szélirány miatt igen nehéz, sőt szinte lehetetlen lett volna a megközelítésük. Ezért a leninvárosi parancsnokság közbelépésére négy oldalról veszik körül a tűzcsapok a védendő objektumokat.

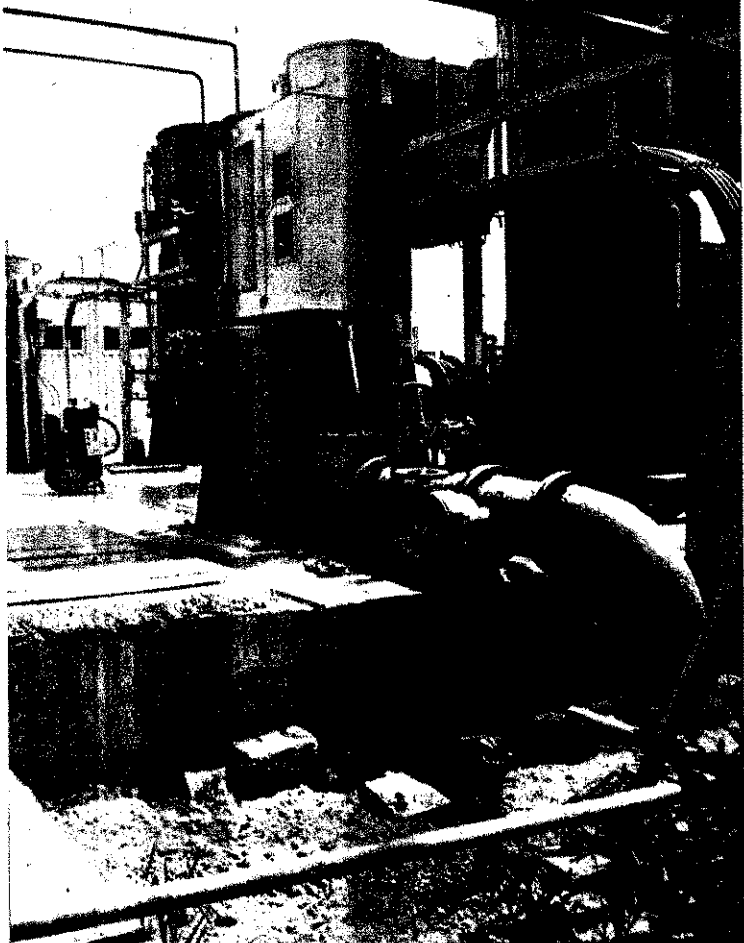
Új megoldásként nem acseppfolyógáz-tartályok alatt létesítették a védőgődröket, hanem terelőlemezekkel és beton-gátakkal azoktól mintegy 50 méterre gyűlik össze a kifolyó anyag, ami külföldi tapasztalatok alapján jóval biztonságosabb megoldás a hagyományosnál.

A tartálytartó-szerkezetek háromrétegű hőszigetelése 2 óra T_H értékűek lesznek.

MINDEZ PERSZE CSAK IZELÍTŐ a különösen érzékeny üzem tűzvédelméből, minthogy a leninvárosi parancsnokság által kiadott kapcsolatos szakvélemények például több kilo súlyúak.

Az olefinüzemek világszerte a legveszélyesebb vegyipari berendezések közé tartoznak. Jó néhány külföldi káreset tanulságai is azt bizonyítják azonban, hogy a védelem leg-

A vezérlőteremben

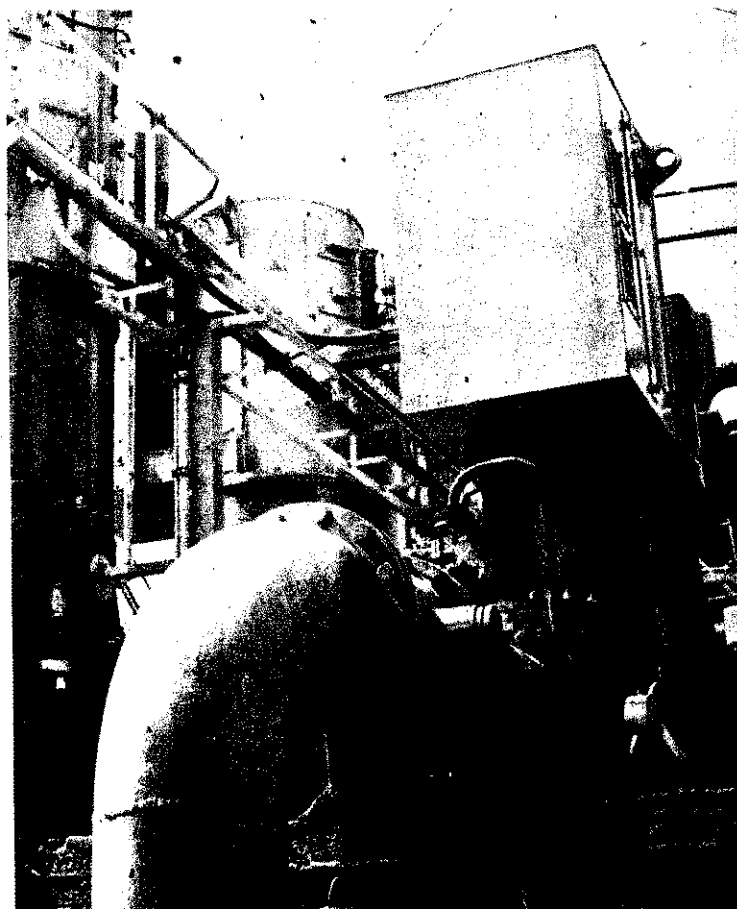

Hagyományos oltókészülékek is szükségesek a védelemhez

fontosabb tényezői ezekben az üzemekben is azok a munkások és műszakosok, akik itt tevékenykednek. Hogy erre miként készítik fel azt a csekély számú kollektívát, amely nép-gazdaságunk oly fontos új ütőerének egyenletes löktetésén örökdió majd, arra lapunk hasábjain még visszatérünk.

(g—km)

Oltóberendezés és automatikák

KÖRZETI

Még egy pár pillanat és a XI. kerületiek mindkét sugara eleget tesz a követelményeknek

4x100-as váltó: a XI. kerületiek versenyzője a nagypalánkon

Jól rajtoltak a X. kerületiek, de a folytatást kissé „elhamarkodták”

A budapesti tűzoltó-parancsnokság, augusztus 13—14—15-én, a Vágóhid utcai gyakorló pályán rendezte meg a fővárosi állami egységek 1974. évi körzeti versenyét. A háromnapos küzdelemnek nemcsak a körzeti elsőség volt a tétje, hanem az is, hogy az időeredmények, illetve az összesített pontszámok alapján melyik egység nyeri el a budapesti parancsnok vándorszerlegét. A kerületi és üzemi parancsnokságok ezt megelőzően házi versenyeken döntöttek a színeiket képviselő válogatott raj összeállításáról.

A rendezők a verseny időtartamának rövidítése céljából — a pálya adottságait figyelembe véve — úgy határoztak, hogy a 800-as szereléssel egy időben a 4x100-as váltót is bonyolítják, s ez utóbbi számban — takarékosági okokból folyadéktűzoltást nem kell véghezvinni. Majd ezután következett a 100 m-es akadálypálya leküzdése, két pályán.

A 17 benevezett egységet három körzetbe osztották. Az I. sz. körzet rajai közül a XI. kerületiek jeleskedtek. 800-as szerelésben 51,5, a 4x100-as váltóban 76,8, a 100 méteres akadálypályán pedig 156,5

mp-et teljesítettek, s így 284,2 ponttal a XXII. és a XXI. kerület előtt körzeti elsősk lettek. A további sorrend: 4. IV., XV., 5. III., 6. XIII., ker. XI. kerületiek ekkor még tizedekben reménykedtek abban, hogy ez a pontszám elegendő lesz a vándorszerleg elnyeréséhez is.

A II. számú körzeti döntőben azonban a IX. kerületiek elnyerték a vándorszerlegét. Ugyanis 1-2 tized másodperccel jobb időt értek 800-asban és a tűzoltóváltóban, az akadálypályán pedig 1,2 perccel lett jobb az átlaguk. Így 283,2 ponttal megelőzve az V—VI—VII., XVII., a X., a CSM és a NSZK rajait, nyertek körzeti bajnokságot.

A harmadik versenynapban felkelt a izgalom. A III. körzetben indult ugyan a VIII. kerület jó képességű versenyrája is. Számukra volt a kérdés, sikerül-e megtartaniuk a vándorszerlegét.

A kezdet biztató volt: 800-asban azonos időt (51,4 mp) szereltek a IX.-ével. A váltóban már 1,5 mp-es előnyre tartottak szert, az akadálypályán pedig 1,5 mp-el (148,8 mp) pedig előnyük 8 pontra emelkedett.

Vált a XIII.

DÖNTŐK

75,2 összpontszámmal a XX., XIV—XVI., az I—II—XII. s a XVIII—XIX. kerületieket maguk mögé utasítva yerték a körzeti elsőseget, és vándorszerleget is megtartot-

A 4 X 100-as váltóban a vég-5 rangsorolásban 7. helyen ágzott IV—XV. kerület csa-ata (Rudner István szkv., Horváth József szkv., Madarász József szkv. és Lencsés ános őrm.) érte el a legjobb lőeredményt; 72,5 mp alatt üzdötték le a távot.

A 100 m-es akadálypálya gjobbjai: Rudner István szkv. (IV—XV.) 22,1 Andruska György őrm. (XI.) 22,4, Csicsmann Gyula őrm. (VIII.) 23,00, Horváth József szkv. V—XV.) 23,2, Kiss András szkv. (IX.) 23,4, Hernádi Rael és Csanádi József őrm.-ek (KVIII.) 23,5—23,5 mp-cel láltak.

A harmadik napon rendez-ak meg a horglétra egyéni ersenyt is. Ez a szám egyéb-ént nem számított be az ösz-zesített versenybe, a 9 induló redményét külön értékelték. Itt Andruska György őrm. (XI. ker.) bizonyult a leggyor-ábbnak, 18,3 mp-es eredmé-

nyével végzett az élen Horváth József szkv. (IV—XV.) 20,00, Molnár István szkv. (XXI.) 21,00 és Rudner István szkv. (IV—XV.) 21,2 mp előtt.

A budapesti parancsnok a körzeti elsőket 5600—5600 forint pénzzutalomban, a II—III. helyezetteket pedig oklevél díjazásban részesítette. A horglétra-verseny első három helyezette ugyancsak pénzzutalmat kapott.

A vetélkedősorozaton nem születtek ugyan újabb csúcs-eredmények, azonban a fővárosi egységek ezúttal is tanú-jelét adták jó felkészültségük-nek. Igen sok egységnél meg-fiatalodtak a csapatok, az ujonc tűzoltók lendületet, gyorsaságot vittek a verseny-zésbe. Estenként azonban még érezhető volt a rutinhiányuk, ez főként a kapocspárok szét-esésében, az osztóvillára csat-lakoztatások és a vízes-tartá-lyokba való pontatlan „belövé-sek” alkalmával mutatkozott meg. A gépkezelőknek pedig a jövőben a víz adagolásakor arra kell ügyelniük, hogy job-ban összhangban dolgozzanak a szerelést végzőkkel.

Kaszás—Kútvílgyi

Teljes erőbedobással (VIII.)

Egységen belüli párharc Kiss András szkv. (jobb oldalt) és Beke Ferenc őrm. között (IX. ker.)

Toth György szkv. (X. ker.) a garendán

Szerel a VIII. kerület raja

TŰZOLTÓK AZ ELSŐ SOROKBÓL

Kazanlik körzeti tűzoltó-parancsnokságának tűzoltóiról van szó. Ők mindig az első sorokban voltak. Bulgáriában az első példamutató harci brigádokat a kazanlikiek alakították meg 1963-ban.

Bulgária felszabadulása 25. évfordulójának a tiszteletére a kazanlik körzeti tűzoltó-parancsnokságot Angel Szolakov vezérezredes belügyminiszter rendelkezésére példamutatóvá nyilvánították, zászlóval tüntették ki, és személygépkocsival ajándékozták meg.

A tűzoltók számára oly drága zászló, valamint a kapott kitüntetések mögött száz meg száz nyugtalan óra, sok álmatlan éjszaka van: objektumok átvizsgálása, igazgatási bizottsági ülések, munkagyalások, beszélgetések a háztasszonyokkal és a gyerekekkel.

Mint minden településnek, Kazanliknak is megvan a maga múltja, jelene és jövője. A város története hosszú évszázadokra nyúlik vissza – így ér el napjainkig.

Régi és mégis örökké fiatal város Kazanlik, Bulgária földrajzi középpontja. Gyönyörű és termékeny vidék ez. Itt terem az

illatos kazanlik rózsza. A kazanlik tűzoltókat büszkeséggel tölti el az a tudat, hogy szolgálhatják ezt a várost – immár a gépgyártás, a textilipar és az élelmiszeripar városát, amely egyben jelentős kulturális központ is.

A nép vagyonának a tűztől való védelme fontos, felelősségteljes feladat. Éppen ezért a belügyminisztérium körzeti parancsnoksága nagy figyelmet szentel a tűzvédelemnek. Idejében tanulmányozták a körzet gazdasági sajátosságait, megismerkedtek annak múltjával és jelenével, fejlődésének perspektíváival. Elemzték az öt év alatt végzett munka tanulságait is.

Arra a következtetésre jutottak, hogy különös figyelmet kell fordítani a nagy és tűzveszélyes objektumok védelmére. És a megelőző tűzvédelmi munkatársak – Bojcsjev alezredes, Filipov őrnagy, Koev főhadnagy, Uzunov őrmester – mind gyakrabban keresték fel azokat a létesítményeket, ahol sok millió levas értékű nyersanyagot, valamint félkész- és késztermékeket állítanak elő és tárolnak.

Dimov ezredes, a körzeti tűz-

oltó-parancsnokság vezetője személyesen vállalta a felelőséget a legnagyobb üzemekért.

Munka, munka és munka – ez az a három dolog, amit szentnek tartanak a kazanlikli tűzoltók. Ezért csökken a kazanlikli körzetben évről évre a tűzesetek száma, ezért egyre kisebbek a népgazdaságot ért veszteségek. Nem kis eredmény ez, ha szem előtt tartjuk, hogy a körzetnek több mint 120 ezer, a városnak pedig 60 ezer lakosa van.

Kazanlik nagyságát tekintve Bulgária 16. városa, az ipar fejlettségi szintjét tekintve pedig az első tíz között van. Itt van a „Május 1” állami iparvállalat – az ország egyetlen textilipari berendezéseket gyártó üze me. A „Bulgár Cremona” pedig kiváló minőségű húros hangszereket gyárt egyrészt a hazai igények kielégítésére, másrészt kivitelre.

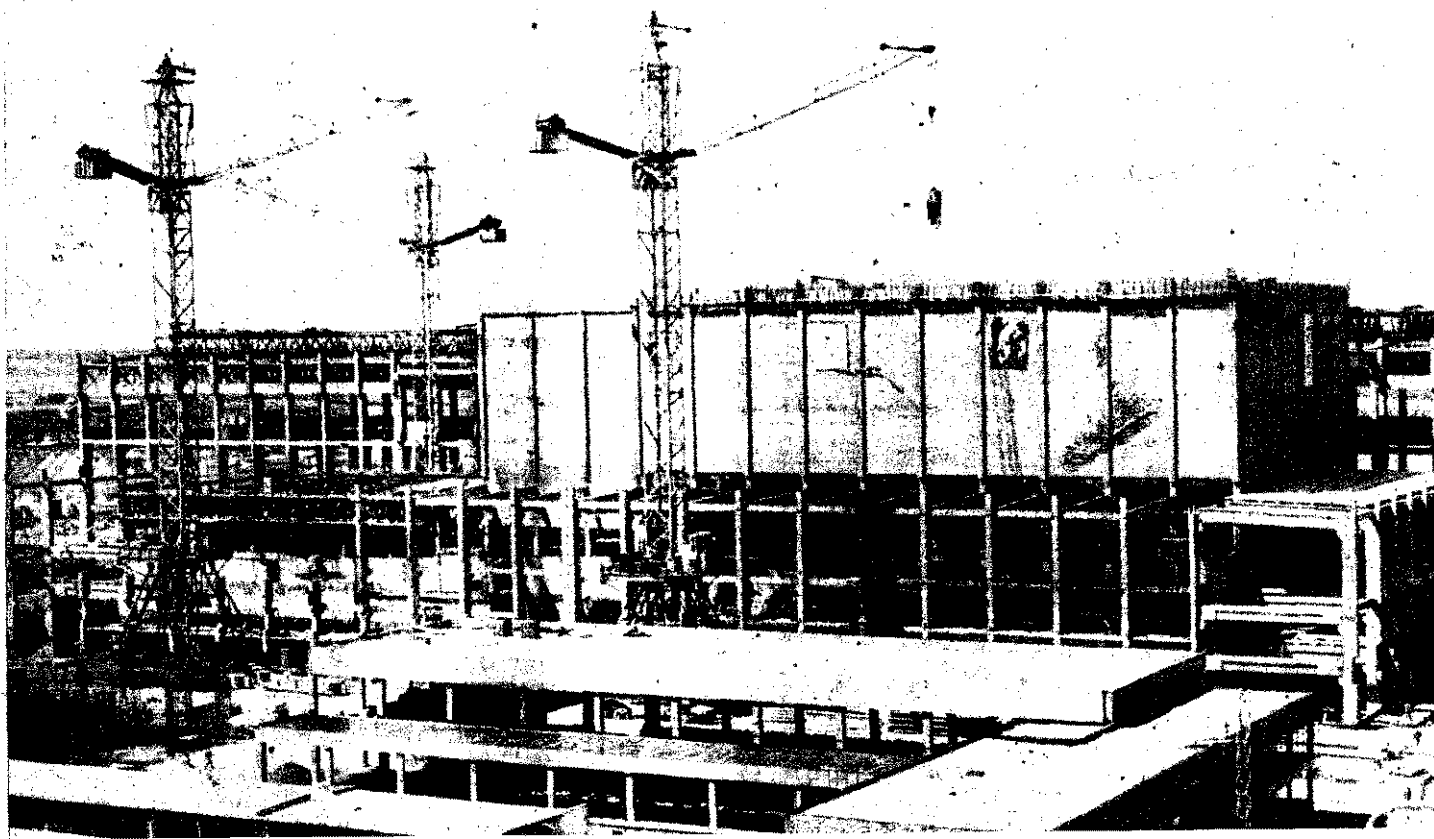
A kazanlikli ipar össztermelése 1960-ban 66 millió 500 ezer levát tett ki, 1975-ben pedig a 370 millió levát is meg fogja haladni.

A minisztertanács 1968. VIII. 8-án kelt 34-es számú rendelkezésének megjelenése óta a kazan-

likli körzetben megerősített objektumok tűzvédelmét. A mányrendelet kötelezte a töket, hogy személyesen vállalják a felelőséget a rájuk zott objektumokért, idejébe szöböljék ki a tüzesetek ébanások okait, és a sikeres oltás lefektetését is tere meg. Már sok intézkedés tek. A „Bulgária” állami vállalatnál 25 elektromotor rélitettek ki, raktárt építel gyűlékony anyagok tárol kiszélesítették a kész- és fél termék raktározására sz bázist.

A tűzvédelem fejleszté jelentős szerepe van a v mellett működő tűzoltó-m bizottságnak, amelynek Sztéfan Sztéfanov főmérn bizottság tagjai: Mihail B nov főmechanikus, Pencs tanov könyvelő, Bonju V főenergetikus helyettese é ter Marinkov őrmester, a jektum tűzvédelmi vezetőj

Felszabadulásunk 30. dulójának a tiszteletére a filaktikusok nemes vers hirdettek meg. Nemeset – igazi értelmében –, hiszen csak versenyeznek egyen hanem kölcsönösen segí

NÉHÁNY SORBAN

ymást. Gyakran elmennek a „ulgária” vagy a „Május 1” ktrárbázisába, megvizsgálják objektumot, beszélgetnek, viktznak az új termékek tűzszélyességéről, az emberekkelő munka különböző formáik hatékonyságáról. Mindanyian egyetértenek abban, amia gyakorlat tanította meg et: a jó szó olyan, mint a vaszi nap; és még valami: i gyakran ellenőriz, semmit m veszít. Bojcssev alezredes akran mondogatja: „Elkezdi a dalt – énekeld el végig!”

Ezért —, hogy „végigénekeljék dalt” — Bojcssev alezredes, mov ezredes és Filipov őrgy — valamennyien profilaktikusok — áttették munkaterületeket a vállalatokhoz, az emberek közé. Aktivizálták az őntes tűzoltócsoportok tevényességét, mérnököket, technikusokat, egész dolgozó kollekták mozgósították a tűzesek okainak kellő időben történő elhárítása érdekében. A „imitar Blagoev” állami tekombinátban a „tűzvédelmi mpontból példamutató munhely” címért folyó szocialista rseny magával ragadta valannyi üzemrész dolgozóit.

A mérnökök és technikusok vonásával speciális tűzvédelmi Sadásokat tartottak. A tűzvédelmi műszaki bizottság minden gyedévben alaposan átvizslija a kombinátot, intézkedéket tesz a rendellenességek kiszűrésére, és nincs olyan et, hogy ne a bizottság jegykönyveiben szereplő előírásokik megfeleljen jártak volna el.

Végül is minden a munka szervezésén múlik. A tűzvédelm alapvető feladata a meg-

előzés. Eppen ezért az éves perspektívikus terv és a havi tervek összedállításakor figyelembe veszik a körzet problémáit, az elmúlt évek során keletkezett tüzesetek okait.

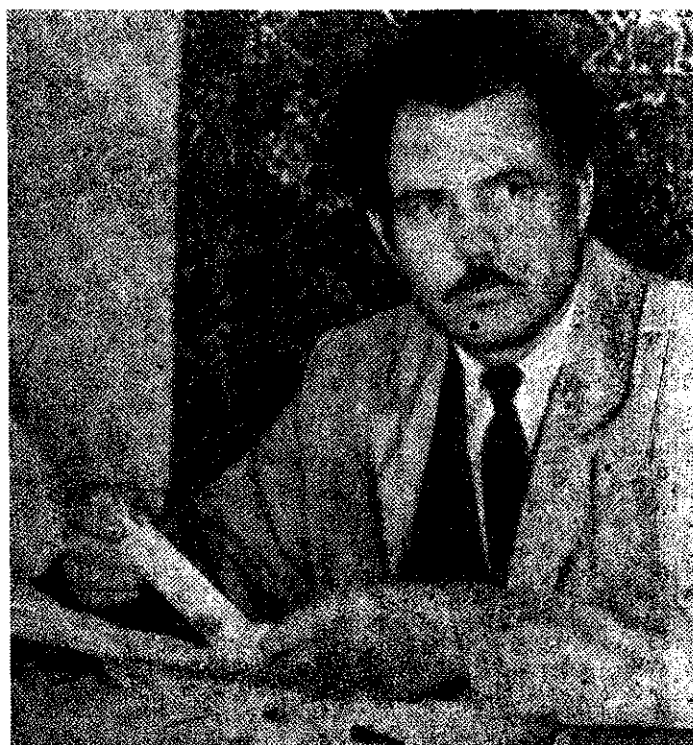
Dimov ezredes dolgozószobájában minden hétfőn összegyűlnek a profilaktikusok. Ezek az értekezletek tulajdonképpen speciális szemináriumok, amelyeken arról számolnak be, milyen intézkedésekre került sor az elmúlt héten, a profilaktikusok kicserélik tapasztalataikat, új feladatokat tűznek ki.

A nagyobb szabású célkitűzések megvalósítása érdekében Dimov ezredes a BKP városi bizottsága, a városi tanács és a közvélemény segítségét, támogatását kéri. A vezető tapasztalataiból okulnak a beosztottak is. Tevékenységük során ők is együttműködnek a párt-, komszomol- és szakszervezetekkel. Nem feledkeznek meg legfontosabb segítőitarsaikról: az önkéntes rendészekről sem, akik különösen sokat segítenek a tűzvédelmi szabályzat megtartásában.

A kazanlikiak szeretik városukat. Ha más vidékről vendég érkezik, felviszik a „Tűlbé”-re. Innen jól látszik az egész város — az üzemek magas kéményei, az új lakótelepek, a termékeny kazanlikai mező.

Mindezen javak fölött féltő szemmel őrködnek a tűzoltók. Büszkék városukra, szép szülőföldjükre. Ezért a szocialista forradalom győzelmének 30. évfordulóját méltóképpen ünneplik meg.

Ivan Paunov ezredes,
az Ogneborc főszerkesztője

Ivan Paunov ezredes, az Ogneborc főszerkesztője

HATALMAS TÜZVÉSZ KANADÁBAN.

Ontario tartomány északnyugati részén hatalmas tűzvész pusztított: a lángok 16 000 hektáron tönkretették az erdőt. A tűzrendészeti hatóságok hivatalos beszámolója megállapítja, hogy ez a tűzvész csak egyike azon 71-nek, amelyek az utóbbi időben a környék erdősegeiben nagy pusztítást okoztak.

SÜLYOS VASÚTI SZERENCSETLENSÉG AMERIKÁBAN.

45 halálos áldozata volt a Malverno Cansas állambeli városban történt súlyos vasúti szerencsétlenségnek. Egy személyvonat 18 kocsijából 6 kisklott, s a meredek töltésről egy 15 méteres mélységbe zuhant. A szakértőknek az a véleményük, hogy a megrongált sínek okozták a súlyos szerencsétlenséget. A bajba jutottak mentésében a tűzoltóegységek is megfeszített erővel vettek részt.

FORGÓSZÉL GORKIJBAN.

A Szovjetunióban, Gorkij város déli részén, a közelmúltban 12 percen át, másodpercenként 48 méter sebességű forgószél pusztított. Ennek következtében többen meghaltak, és sokan megsebesültek. A szél fákát csavart ki tövestül, és a Volgába döntött egy 240 tonnás hatalmas darut. A mentés során a helyszínre érkező tűzoltók derekas munkát végeztek.

FURCSA TILTAKOZÁS.

A kanadai város, Montreal egyik forgalmas utcáján benzinnel leöntötte magát egy fiatalember, majd felkattintotta öngyújtóját. A járőrök azonnal közbeléptek, és megakadályozták, hogy eléljen. Az öngyilkos-jelöltet másod- és harmadfokú égési sérülésekkel szállították kórházba. Érdekes, hogy amikor a rendőrség a fiatalembert kihallgatta, ezt mondta: „Uram, én híres író és költő vagyok, de nem akarjak elismerni.” A hírek szerint elmebetegintézetbe szállították a fiatalembert.

TÜZOLTÓ-SPORTBAJNOKSÁG SZLOVÁKIÁBAN.

Nagy érdeklődés kísérte a 13 egyéni versenyző és 12 csapat részvételével a pozsonyi Vörös Csillag Stadionban rendezett negyedik szlovákiai tűzoltó-sportbajnokságot. A tervek szerint a bajnokság négy legjobb csapata és 44 legjobb egyéni résztvevője országos forduló keretében a szövetségi tűzoltóság legjobb tűzoltóival méri össze tudását.

KIGYULLÁDT EGYSZÁZ ÉVES FÖLDGÁZFORRÁS.

A szomszédos Szlovákiából származó értesülések szerint Plavecky Stvrtoktól kb. 3 kilométerre nyugatra kigyulladt egy földgázforrás. A kitérés a fűrtorony összeomlását idézte elő, és tűz is keletkezett. Az eseményt megelőzően ugyanis a fűrtorony ducolása közben föld-

gáz tört elő mintegy 40 méternyi távolságból. A szerencsétlenségnek nem volt halálos áldozata.

TÜZOKOZÓ TRAKTOR.

Brazíliában tragédiát okozott egy szabálytalanul közlekedő traktor Sao Paulótól mintegy 700 kilométernyire, amikor belerohant egy turistákat szállító autóbuszba. A busz kigyulladt, s a baleset következtében 26 utas a helyszínen szénáégett. A tűzoltók már csak a tűz továbbterjedését tudták megakadályozni.

SOK FRANCIA TŰZOLTÓ HAL MEG AZ ERDŐTŰZEKNÉL.

Francaországban az utóbbi években több száz tűzoltó halt meg az erdőtűzek alkalmával végzett bátor feladatteljesítés közben — állapítja meg a LE PROVENCAL nevű lap. Gyakran 15–20 kilométeres sávon lobbannak fel a lángok, amelyek terjedésének megakadályozása szinte emberfeletti munkát kíván tőlük. A legtöbb tűz Provence tartományban fordul elő.

TŰZ NIXON FELESÉGÉNEK GYERMEKORAI HÁZÁBAN.

Kaliforniaiában, Cerritos városban ismeretlen tettesek gyújtóbombával hatalmas tüzet okoztak Nixon volt amerikai elnök feleségének egykori gyermekkori házában. A lakatlan épületben a bűtör és a berendezés jelentős része elégett, és a kár értéke eléri a 10 ezer dollárt.

Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszélyei

VI. Az elektrosztatikus feltöltődés gyakorlati problémái, védekezési eljárások

Szilárd anyagok feldolgozása, szállítása, tárolása

A szilárd anyagok elektrosztatikus feltöltődése akkor alakulhat ki, ha azok egymással, más szilárd anyaggal, folyadékkal érintkeznek, illetve dörzsölődnek. A nagy ellenállású szilárd anyagok (dielektrikumok) megjelenési alapja változó. Általában beszélhetünk porszerű, szemcsés, darabos, lap alakú és szálas anyagokról. Ezen anyagoknak — a feldolgozás során — igen nagy lehet a feltöltődésük, aminek a következménye, hogy egyrészt rontják a végtermék minőségét, másrészt pedig tűzveszélyt is okoznak.

1. Porszerű anyagok

Porszerű anyagokat a legkülönbözőbb iparágakban gyártanak, szállítanak (élelmiszer-, műanyag-, gyógyszeripar stb.). Ha őrlés közben csomósodás lép fel, az anyag rátapad az adagolóra, a szitán a szemcsék felfelé ugrálnak, ez mind az elektrosztatikus feltöltődés jele.

Feltöltődés keletkezik akkor is, amikor por és levegő keveréke áramlik valamely csőben, a csúszdában felkavarodik a por stb. Ha az eközben keletkező szikraenergia elegendő a gyújtáshoz, akkor bekövetkezhet a gyulladás. Irodalmi adatok szerint a porok gyújtási energiája 10—100 (mWs) közötti.

A por alakú anyagok nem, egyformán veszélyesek. Legveszélyesebbek a robbanóanyagok porai. Itt ellene védőintézkedéseket tesznek, de a legváratlanabb veszélyt az ember ruházata, cipője okozhatja. Ezért erre feltétlenül gondolni kell.

Az említett esetekben sem egyforma a védekezés lehetősége és követeiménye. Orléskor például használhatók olyan felületaktív anyagok, amelyeket együtt adagolnak az őrleendővel. Por és levegő keveréke esetén, áramlásokor, szállítószalagon történő továbbításakor csökkenthető a haladási sebesség, s egyben növelhető a környezet relatív páratartalma, ionizátor vagy földelés alkalmazható stb.

2. Szemcsés anyagok

Az ezeknél lejátszódó jelenség hasonló az előző pontban leírtakhoz, s így a védekezés is hasonló jellegű.

3. Darabos anyagok

A darabos anyagok elsősorban a műanyagiparban okoznak gondot. Ha jelen vannak különféle oldószerzőzők is, akkor nem kizárt a tűz- és robbanásveszély. A műanyag darabok — már préseléskor — erősen feltöltődhetnek, a szerszámból való eltávolításakor pedig erősödik a töltés, a potenciál ugrásszerűen megnő. Ez esetekben különféle ionizátorok alkalmazhatók. (Térionizátor, szórópisztolyoszerű térionizátor, bekevert antisztatikum stb.) A feltöltődés véglegesen azonban csak akkor szüntethető meg, ha — anyagában — teszik vezetővé vagy permanens antisztatikummal kezelik a műanyagot.

4. Lap alakú anyagok

A különféle lap alakú műanyag és cellulóz termékek esetében is számolhatunk feltöltődéssel. A csomagolástechnikában (polietilén, polipropilén tasakok) előretört gépesítést a feltöltődés levezetése nélkül egyszerűen nem is oldották volna meg. A nyomdaiparban a rotációs gépeken, a gyorsan száradó nyomda-festékekben is fellelhető feltöltődés. A gumiiparban keletkezett tüzesetek jó részét bizonyítottan az elektrosztatikus feltöltődésnek, méghozzá főként a különféle szövetek kenése közben fellelőnek tulajdoníthatják. Egy szövetkenő gépen a szövetnek az adagolóhengerről való letekercselése, vezetőhengeren történő átfutása, száraz levegő áramlása okozhatja a feltöltődést.

A védekezés első lépésének minden esetben a gépreteg megbízható leföldelésének kell lennie. De fontos az antisztatikus ruházat, lábbeli meg vezetőpadló alkalmazása, és alkalmazható — helyileg — csúcsonizátorok felszerelése is. A levegő relatív páratartalmának 70% körüli értékre való növelése általában megbízható megoldás. Vigyázni kell azonban arra, hogy csak hatóságilag engedélyezett ionizátorokat alkalmazzanak, mert ha nem megfelelő kivitelűek, akkor maguk válnak a robbanás okozójává.

Az oldószerzőzők esetében egyébként az a legmegbízhatóbb megoldás, ha az alsó éghetőségi határérték alatt tartják a koncentrációjukat. Ez például elszívással is megvalósítható.

5. Szálas anyagok

A technológiai műveletek során problémát okoz a szálas anyagok feltöltődése, mégpedig leginkább a textiliparban. A szálas anyagok mozgása, tekeréscelése, szövése során keletkező feltöltődés elsősorban a termék minőségét rontja. A védekezés során általában alkalmazzák a légnedvesség növelését, a csúcsonizátort, a földelést, az antisztatikumokat stb.

Elektrosztatikus feltöltődés azonban nemcsak a textilgyártási folyamatban lép fel. A szintetikus fonalból készült házatot viselő személyek is érzékelik a jelenségét. A szintetikus ruhadarab hozzátapad a testhez, és gyorsan feltöltődik, mi magához vonzza a levegő porszemcséit. A ruhadarab levétele jól érzékelhető a feltöltődés gyors kisülését.

Folyadékok feldolgozása, szállítása, tárolása

A tűzveszélyes folyadékok kezelése közben vagy a tárolkor szinte mindig képződik robbanásveszélyes gőz—levegő elegy. Az ilyen folyadékok mozgásakor (keverés, öntés, szivattyú stb.) töltésváltoztatás keletkezik, miközben elektrosztatikus töltések halmozódnak fel. Ha a feltöltődés nagysága elér egy arányt, akkor szikra alakjában bekövetkezik a kisülés. Talá mondanivaló sem kell, hogy egy ilyen szikrakisülés tűz- és robbanásveszélyes koncentrációban jelen levő gőz—levegő elegy esetében mit jelenthet.

Megállapíthatjuk, hogy a folyadékok esetében tűz- és robbanásveszély csak a feltételek együttes jelenléte esetén következhet be, vagyis, ha:

1. bizonyos mennyiségű töltés keletkezik;
2. a szétválasztott töltések nem vezetődnek le;
3. elegendően nagy energiájú szikrakisülés következik be;
4. jelen van a gyúlékony légtér.

A gyulladás elkerülése céljából az előbbi tényezők közül a legkevésbé fontos (de inkább többet) ki kell küszöbölni. Ennek a módja lehetséges. Így például a töltés energiáját a minimális gyújtási energia értéke alá szorítjuk, vagy a töltések keletkezését megakadályozzuk, illetve levezetjük őket. Biztonságos megoldás az is, ha nem engedjük kialakulni a robbanásveszélyes koncentrációt.

A gyulladási veszély elhárítása és a védekezéshez szükséges megelőzés érdekében a következő jellemzőket kell megállapítani a tűzveszélyes folyadékoknál:

- feltöltődési hajlam,
- fajlagos ellenállás, vezetőképesség,
- lobbanáspont,
- alsó—felső éghetőségi határérték.

A lobbanáspont ismerete kritikus követelmény, mivel a folyadék felett a feldolgozás során sok esetben kialakulhat a gőz—levegő elegy veszélyes koncentrációja. Ugyanakkor a művelet során az anyag hőmérséklete elérheti vagy túl is lépheti a lobbanáspont értékét.

1. A folyadékok felszínén keletkező szabad töltések

A veszélyhelyzet kialakulásának egyik speciális esete, amikor a töltések a folyadék felületén jelennek meg. Például, ha a folyadék feltöltött állapotban érkezik (szivattyúzás, szűrés, tálalás, fröcskölődés, örvénylés, felkavarás, túlságosan nagy áramlási sebesség következtében stb.), akkor a folyadék felületén levő azonos előjelű töltések taszítják egymást, mégpedig a folyadék külső felszínére. Ez esetben nemcsak a folyadék felületén, hanem a tartály fala is feltöltődhet.

A veszélyes energiájú szikra keletkezése és a védekezés szempontjából két helyzetet kell figyelembe venni (tétélezés, fel, hogy a tartályok fémből vannak).

a) A tartály földelve van, és az ellenállás értéke kisebb, mint $10^6 \Omega$ -nál.

Ekkor a tartályban levő elektrosztatikus töltés képes levezetődni, és a potenciálkülönbség lassan megszűnik. E folyamat lejátszódásának ideje a relaxációs idő, ez viszont függ a tartály fajlagos ellenállásától. Ennek az a következménye, hogy a túlságosan gyorsan keletkező töltésfelhalmozódás csak bizonyos

Minősítő verseny — kötelező részvétellel

z eseménysorozat, amelyről néhány gondolat erejéig írni kívánok, még május-júniusban lezajlott. Meggyőződésem azonban, hogy a minősítésből ennek ellenére sem veszített, miután olyan kezdetéről van szó, amelynek eredménye nem az időponthoz köthet, hanem hosszú távon, a mindennapi termelőmunkában mérhető.

állalatunk tűzvédelmi tanácsa, amely 1966 óta működik, tavaly szeptember 5-i ülésén — az eddigi tűzoltási versenyformák mellett — minősítő verseny beindítását határozta el, valamennyi gyárunk kötelező részvétellel.

Az előzetes testületünk azért döntött így, mert a területi versenyeken általában 258 fős tűzoltóságának csak töredéke vehetett részt, ráadásul 10 fős csapatokkal. Jóllehet ezek az egységek a legjobb, leggyorsabb, leggyorsabb tűzoltókból álltak, és nem egy esetben a legjobb helyezéseket is érték el, részvételük mégis sokkal inkább a reprezentatív jellegű volt a rendezvényeken. Eredményük azonban mindenekelőtt saját felkészültségüket tükrözte, s legfeljebb a rangsorolást illetően jelentett erkölcsi elismerést a gyár számára, amelyet képviseltek. Más szóval sem a felkészülés, sem pedig a termék nem járult hozzá számottevően a gyárak, összesítésben pedig a vállalat tűzvédelmi helyzetének, tűzoltósága egységességének további javításához. Ezen a téren az sem tekinthető lényegesnek, hogy gyáraink között évek óta, pluszként, a házi versenyeket is szerveztünk. Mivel a követelményszint a területi rendezvényekével azonos volt, a résztvevők köre sem bővült, át nem nyílt lehetőség arra, hogy a vállalat tűzoltóságának egységét bevonjuk s olyan mozgalommá szélesítsük a versenyre készülni, amely gyáranként és a vállalat egészét tekintve is a biztonságot erősíti.

Miután szerintünk ez a döntő szempont, a minősítő verseny rendezését is ennek érdekében határozta el a TAURUS Gumiipari Vállalat tűzvédelmi tanácsa. Az előkészítési gondos, körültekintő munkát igényelt. Írásos anyagot állítottunk össze, amelyet a gyárak tűzvédelmi szerveinek rendelkezésére bocsátottunk. Ebben részletesen kidolgoztuk a verseny szempontjait és a legszükségesebb szabályokat.

Több vonalakban a következő versenypontokat határoztuk meg: a) hogy a gyárak erre építsék rá a sajátosságaiknak megfelelő, a versenyre kidolgozott kérdéseket:

1. Oltásismeret

- a riasztás módjai és a kapcsolatos teendők,
- oltókészülékek és oltóanyagok,
- vonulás, előkészület, oltási taktika.

2. Helyismeret

- a gyár üzemeinek, technológiáinak, raktárainak stb. tűzveszélyességének besorolása,

és utána képes levezetődni. A töltésfelesleg képes átútni a folyadékfelszín és a tartály fala között. Ez a veszély mérsékelhető, de elhárítható:

- a fröcskölő töltés megtiltásával,
- a töltőcsővégeknek a tartály fenekéhez közeli bevezetésével,
- az áramlási sebesség csökkentésével,
- a veszélyes koncentrációjú gőz-levegő elegy jelenlétének megszüntetésével. Például üres tartályok átszellőztetésével, a tartály gőzterének megszüntetésével (úszófedeles tartályok), a tartályba érkezés előtti pihentetéssel.

b) A tartály el van szigetelve a földtől. Ez esetben az influenza szabad töltést hoz létre a tartály falán, ennek előjele és nagysága azonos a folyadékban lévővel. Ez potenciálkülönbséget jelent a föld és a külső tartály között, és így előáll a szikrakísülés veszélye, pl. egy száraz miabroncsú tartálykocsin, ha nyitott fedelén keresztül fröcskölve töltenek. Az átívelés a föld potenciálján levő töltőcső és a föld között bekövetkezik. Ráadásul a töltés során veszélyes koncentráció is kialakulhat, s így fokozottabb a robbanásveszély. Megfelelő eljárás a veszély elhárítására, ha a szigetelt tartály — a töltés megkezdése előtt — fémesen összeköti a földdel, illetve a töltőberendezéssel. Az előbbi veszély fennáll a hordókocsin és más edények ürtésekor, töltésekor is. A védekezés ezekben az esetekben is hasonló az előbbieken leírtakhoz.

2. Csővezeték feltöltődése

A tűzveszélyes folyadék — miközben fémcsövön áramlik —

- tűzkeletkezési források, lehetőségek,
- oltókészülékek telepítése,
- a technológiák és a felhasznált anyagok konkrét ismerete, az ezekre vonatkozó előírások.

III. Osztottsugár-szerelés

IV. Tűzoltó felszerelések, szertár, riasztóhálózat állapota, rendje Gyáraink közel fél évi, igen gondos munkával készültek fel a minősítő versenyre; több száz vizsgakérdést dolgoztak ki, figyelemmel a már említett helyi sajátosságokra.

A résztvevők elméleti és gyakorlati ismereteiből vizsgáztak az erre a célra szervezett bizottság előtt. A vizsgabizottságokban helyet foglaltak a területileg illetékes tűzoltó-parancsnokságok képviselői, a társgyárak meghívott tűzvédelmi előadói vagy parancsnokai és a vállalat tűzvédelmi tanácsának titkára.

A vizsgázó tűzoltók igen komoly felkészültségről adtak számot.

A minősítő verseny végeredménye:

1. Nyiregyházi Gumigyár	18 pont
2. Műszaki Gumigyár	17,6 pont
3. Campingárugyár	16,9 pont
4. Abroncsgyár	16 pont
5. Váci Gumigyár	9 pont
6. Szegedi Gumigyár	7 pont

A győztesek díjazása is újszerű volt: A vállalat nem a versenyző csapatot jutalmazta, hanem csak az 1-3. helyezést elért csapatok által képviselt gyár tűzvédelmi előadóját és tűzoltóparancsnokát 1500-1500, 1000-1000, 500-500 forinttal. A gyárak vezetői a versenyző csapatok minden egyes tagját a saját keretükből jutalmazták meg. A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság értékes ólomkristályvázok különdíjjal fejezte ki elismerését a győztes csapatnak a kitűnő elméleti és gyakorlati felkészültségéért, érzésünk szerint azonban ez az elismerés a verseny valamennyi résztvevőjét méltán megilleti.

A minősítő verseny elérte célját. A TAURUS Gumiipari Vállalat tűzoltóságának szinte teljes létszámát képviselő csapatok, a felkészülés során, tovább gyarapították ismereteiket, növelték utóképességüket. Ennek ellenére azt reméljük, hogy csak elvétve kerül majd sor arra, hogy mindezt a gyakorlatban is bizonyítani kényszerüljenek.

Szamek László,

a TAURUS Gumiipari Vállalat
tűzvédelmi tanácsának titkára

képes statikus feltöltődést kialakítani, zárt csőrendszerrel ez általában nem okoz nehézséget.

Ez persze csak akkor igaz, ha olyan zárt technológiai rendszerrel van szó, ahol a fémtisztító összeköttetés nem szakíthat meg villamosan szigetelőanyagok minősülő elemekkel. Így például: szigetelő anyagú közdarabokkal, műszer-, automatikaelemekkel stb. Ilyenkor a földelésen kívül a szigetelőnek minősülő elemek fémcsővel kell védekezni az esetleges szikraképződés ellen.

3. Vegytisztítás

A száraz vegytisztítást általában tűzveszélyes folyadékkal végzik, olyan zárt gépekben, amelyekben levegő kizárásával elkerülhető a robbanóképes gőz-levegő elegy kialakulása. A veszély lehetősége viszont megvan, a tisztítófolyadék kiszáradása, megtisztítása, mozgatása közben. Ilyenkor csak fémedényeket szabad használni, és ügyelni kell a dolgozó földelésére, vezetőpadló és lábbeli alkalmazására. Célszerű megoldás a légtér nedvességtartalmának növelése. A folttisztító-asztalok fémlapjait megbízhatóan földelni kell. Különösen hangsúlyozni kell, hogy a leírt feltételek nem tarthatók meg a háztartásokban, és így — saját és mások biztonsága érdekében — otthoni körülmények között senki ne végezzen ilyen jellegű száraztisztítást.

(Folytatjuk)

Dunai Gyula t. főgdy.
okl. villamosmérnök

LAPSZEMLE

Megyei és üzemi lapokból röviden

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

A 80 éve működő, 36 főből álló kisteleki tűzoltó-egyesületről írja a szegedi városi lap: „Egy év alatt négy tűzhöz vonultak ki, és minden alkalommal sikeresen léptek közbe. A legtöbb gondot a lakóházakban a helytelenül használt olajkályhák okozták.

Fontosnak tartja a vezetőség a tűzoltók szakmai képzését, az ütközésség fokozását. Eppen ezért egész évben kéthetente tartottak elméleti és gyakorlati foglalkozásokat. Részt vettek tavaly a Pusztamérgesen megtartott járási, az idén pedig az Algyőn megrendezett városi és járási tűzoltóversenyen is.

A korábbi években kiderült, hogy néhány esetben szükség lenne a környező községek csapatainak megsegítésére. Ezért megszervezték a kölcsönös tűzvédelmi segélynyújtást Barlasya, Dóc, Ópusztaszer, Bakó, Pusztaszer és Csengele önkéntes tűzoltóival.”

HELYI TUDÓSÍTÁSOK

TOLNA MEGYEI

NÉPŰJSÁG

Ritka tűzoltóélményről, hajón támadt tűz oltásáról számol be a megyei lap:

„Az uszodi termelészövetkezet egyik folyamkavicsot szállító uszályán Paksnál, tűz támadt. A kormányállás alá épített kabin gyúladt ki. A tüzet a paksi községi önkéntes tűzoltók oltották el. Az anyagi kár hozzávetőlegesen húszezer forint. A vizsgálat eddigi adatai azt valószínűsítik, hogy a tűz olajkályha hibájából vagy szabálytalan üzemeltetéséből keletkezett.

A Tolna megyei tűzoltó-parancsnokságon, – mint ismeretes –, megyénk tűzoltóságainak történetére vonatkozóan rengeteg érdekes adatot gyűjtöttek össze. Am még ezek között sincs olyan, amiből arra lehetne következtetni, hogy megyénkbeli akár önkéntes, akár hivatásos testület vízben keletkezett tűznél eredményesen beavatkozott volna. Ez annál figyelemre méltóbb, mivel a gőzmalomok térhódítása előtt a paksi Dunón igen sok vízimalom működött.”

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLJETEK!

CSEPEL

Csipős kis glossza látott napvilágot „Nagy S.” aláírással a Csepel Vas- és Fémművek dolgozóinak lapjában. Szó szerint idézzük:

„CSEPELEN, a Tanácsház utcai lottó-tótó iroda ajtaján a többi között a következő feliratba ütközött tekintetem:

„Tűz esetén értesítendő: Dobrai József kirendeltségvezető, VIII., Mátyás tér 5/b. Telefon: 332-724...”

Aztán még 11 név van felsorolva, akiket szintén értesíteni kell tűz esetén, így a helyben lakó Magyar Pál kulcsartóé is. Kulcsartó – ez csuda jól hangzik – nyilván egy sereg kulcs társaságában nála vannak az iroda kulcsai, s miután csupán ő lakik az esetleges tűz közelében, feltehetően azonnal felhívja a csepeli tűzoltókat.

Mert hogy tűz esetén elsősorban a tűz-

oltókat kell értesíteni, arról egy mukk sincs a táblán.

A gyengébbek kedvéért ideírom a tűzoltók riasztószámát: 05.”

Sikeres tűzoltóversenyéről tudósít a miskolci városi lap és többek között a következőket írja:

„Mennyi idő alatt ér fel ön a harmadik emeletre? Ez ugye sok mindentől függ. Mindenesetre tettem egy próbát. Kis segítség és némi lihegés árán 49 másodperc alatt másztam meg a lépcsőket.

A Borsod megyei tűzoltók versenyén is a harmadik emelet volt a cél. Csak az jelentett némi nehézséget, hogy az utat nem a lépcsőházban kellett megtenni, hanem a falon, létrával. Bonyolította a feladatot, hogy a létra csupán egy emeletnyi magas volt, ezért a versenyzőknek minden egyes emeletnél be kellett lépni az ablakon, és amikor szilárd talaj volt a lábuk alatt, akkor megemelték a létrát, és beakasztották a következő emeleten levő ablakpárkányra. A fentiekből, úgy hiszem, önök is látják, hogy sok ügyességet, bátorságot követelt a szakmai vetélkedés.”

KENDERIPAR

Tűzoltóraj-parancsnok és példamutató dolgozó, – e címmel foglalhatnánk össze a Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat lapjának riportját, amelyből most idézzük:

Csinossága hívta fel a figyelmet Vida Zsuzsannára, a Pécsi Fonó- és Szövőgyár betanított fonónőjére a vállalati tűzoltóversenyen. Az égszínkéék blúzban, váll-lapokkal, fessző fekete nadrágban: bájos jelenség volt a 22 éves kislány. Talán mégsem született volna irás róla, ha Wéber Ferenc százados, a hírdi üzemből nem ajánlja figyelmembe, mint a tűzoltóraj parancsnokát. Megemlítette: a fiatal fonónő megérdemli a nyilvános elismerést, mindennapi gazdasági munkájában is megállja a helyét.

Zsuzsa hat éve, 1968-ban, a Pécsről négy kilométerre levő Bogádról jött Hirdre dolgozni. Ma betanított fonónő. Am ebbe nem nyugszik bele: szeretne több, értékesebb ember lenni. Ezért iratkozott be Budapestén a textilipari technikum fonótagozatára, ahol eredményesen tanul.”

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLJETEK!

„A múlt héten Madarász György tűzvédelmi irodavezetővel ellenőrzést végeztünk az üzem szerelőműhelyben. Három műhelyben is tapasztaltuk, hogy az asztalosok, lakatosok, kőművesek csupasz dróttal csatlakoztatták dugaszolóaljzaiba. Ez szabálytalan és veszélyes! Mindhárom, szabálysértést elkövető dolgozót a közvetlen gazdasági vezetők iránt figyelemztetésben részesítették azzal, hogy méltóságuk esetén fejelelősségre vonhatunk alkalmazzanak velük szemben.

És mit hoz a holnap? Másnap ugyanahol a műhelyben egy villanyszerelő két baráttal dugóval csatlakoztatta kispéjét a hálózathoz, ami súlyos áramütésveszélyt jelent. A szerelő az, hogy ép és a feszültségre rendszerező dugaszolóvillával csatlakoztassuk a kispéjét és hordozható berendezéseket a munkahelyre.”

KÖSZÖNŐLEVÉL

Hajdú-Bihar megyei
Tűzoltó-parancsnokság
parancsnokának
Debrecen

1974. augusztus 17-én Kondorson levő kertemben kúttisztítás közben csaknem tragikus baleset áldozata lettem, amit a Hajdú-Bihar megyei tűzoltó-parancsnokság állományába tartozó tűzoltó elvtársak önfeláldozó segítségével sikerült elkerülnöm.

Az Ön útján szeretném őszintén köszönetemet kifejezni a mentésemben részt vevő tűzoltó elvtársaknak, illetve parancsnokuk önzetlen segítségéért.

Debrecen, 1974. augusztus 21.

Tisztelettel és köszönettel
Varró Lajos
Debrecen
Petőfi tér 10.

Nagy térfogatú tárolótartály üzének eredményes oltása

Hazánkban hosszú éveken át a 10 000 m³-es, merevített tárolótartályok voltak a legnagyobb tárolási egységek. Esetleges üzemeltetési elcsúszások miatt a habszivattyú berendezésekkel tekintettük megoldottnak. A tárolókapacitás növelésének célja világszerte magával hozta a tárolótartályok minőségi változását és mennyiségi növekedését: megkezdődött az úszótetős és a kettősfalú tartályok gyártása, ehhez hozzá 20, 40, majd 60 ezer m³-es befogadóképességgel. Ma már elmondhatjuk, hogy 20 000 m³-es, úszótetős tárolótartályok lassan ugyanúgy hagyományosakká válnak, mint a II. világháború előtt is alkalmazott kisebb befogadóképességű merevített tárolók. Tűzoltásukat egyrészt félstabil, másrészt mobil tűzoltóeszközökkel tervezik. Ennek ellenére, hogy az utóbbi tíz évben egyre több ilyen tartályt építettek, illetve használatba, szerencsére, de elsősorban a gondos tűzmelelőzési szabályoknak köszönhetően, ilyen tartályt még nem oltottak.

Az úszótetős tartályok tűzveszélyességével és oltathatóságáról ma még megoszlanak a vélemények. A tartály felületén azonban szabad, fedetlen tűzveszélyes foadékfelszín helyezkedik el, tehát a gyúlékony lehetőség nagyobb, mint a merevített tartályok esetében. Több szakirodalom könnyebben oltathatónak minősíti az úszótetős tartályokat, hisz égésük következtében elvileg nem következhet be tartályrobbanás, a felszín jelentősebb részét mindig takarja az úszótető. Akadnak ezzel szemben olyan vélemények is, amelyek a gyűrűfelület égésének következményeit boncolgatják tovább, vagyis azt, hogy eléghetnek a tömítések, deformálódnak a vezetőelemek, az úszótető enek következtében befeszül, elfordul, amelyek még veszélyesebb következményei lehetnek, mint egy merevített tartály tüzése, ahol felrobban a tartálytető.

Mindkét véleménynek vannak műszaki indokai, ma még nem eldöntött egyiknek megalapozottsága sem. Hazánkban a II. világháború óta nagy térfogatú tárolótartály még nem égett, így a gyakorlati tapasztalatok értékelése sem volt lehetőségünk. Éppen ezért tartom igen jelentősnek annak a tűznek az oltását, amely augusztus 22-én 18 óra 50 perckor keletkezett Százhalombattán, a Dunai Kőolajipari Vállalat területén.

Azonnal jelezték

A tüzesetet megelőzően sűrű villámcsapások kíséretében vihar vonult át Dunajváros felett. A villámcsapások jelentős áramokat okoztak a kőolaj-finomító áramellátásában, éspedig mind a világítási, mind az üzemi hálózatban. A 215-ös elvű szivattyútéren tartózkodó blokkkezelő — szinte folyamatosan kellett újraindítani — egy különösen nagy erejűnek élt villámcsapás után, 18 óra 52 perckor kint a műszerterem ablakán, füstfelhőt látott felcsapódní a 20 008-as számú 20 000 m³-es úszótetős tárolótartály tetején. Azonnal jelentette ezt a műszakveze-

tőnek, majd a kérdéses tartály felé futott. Útközben — az észlelés után néhány másodperccel — beütötte az M2 jelű út mellett levő gyengeáramú tűzjelzőt. Ezzel egyidőben a műszakvezető telefonon is jelezte az esetet az üzemi tűzoltó-parancsnokságnak. A híradóügyletes 18.53-kor riasztotta az egységet. A kivonulás előtt a szolgálatparancsnok elrendelte a habszivattyú terv szerinti riasztás végrehajtását, majd a következő felszerelésekkel vonult a kárhelyre:

CSD 344-es tartályos gépjárműfecskendő, 1 + 5 fő,
Pyrene, habszivattyú gépjármű, 1 + 7 fő,
Pyrene, habszivattyú gépjármű, 1 + 6 fő,
porraloltó, 1 + 2 fő.

A habszivattyú terv szerint várható volt még a helyszínre Budapestről és Székesfehérvárról
4 db gépjárműfecskendő,
1 db habszivattyú gépjármű,
1 db habanyag-szállító gépjármű.

Nézzük most az eseményeket, időrendi folyamatokban:

— 18.50—51:

A villám belecsep a tartály villámhárítójába, a nyersolajgőzök meggyulladnak.

— 18.52:

A blokk-kezelő észleli a tüzet.

— 18.53:

A blokk-kezelő és a műszakvezető tűzjelzőn, illetve telefonon jelzik a tüzet.

— 18.54:

A szolgálatparancsnok vonulása közben a 20 008-as számú tartály felett füstöt lát gomolyogni. Ezért URH rádiókészülékén utasítja a Halom 5-ös habszivattyú szerparancsnokát, hogy gépjárműjével álljon az M2 jelű úton levő habszivattyúhoz, szereltesse tűzcsapteleplálást és alapvezetékeket a habszivattyúhoz, készüljön fel a habszivattyú végrehajtására.

— 18.55:

Az elsőnek vonuló egységek kitérnek a helyszínre, megkezdik a habszivattyú oltását. A tartály keleti oldalán füst és láng csapódik fel.

A szolgálatparancsnok a tárolótér vezetőjénél tájékozódik a tartályok helyzetéről. Megtudja, hogy az égő 20 008-as tartály tele van nyersolajjal. Utasítást ad az áruktárolás vagy beszivattyúzás megakadályozására, s hogy az üzem vezetőit hívják ki a helyszínre.

A Halom 6-os és az 5/2-es gépjárművek parancsnokait utasítja, hogy egy-egy főt állítsanak az égő és a szomszédos tartályok palásthúzó berendezéseinek tolvárjaihoz. A porraloltó legénységéből eligazítót jelöl ki a tárolótéri portához a továbbiakban érkező egységek irányítására.

ÜZ- S TÁR- SE- TEK

— 18.57:

A pontos és részletes felderítés érdekében a szolgálatparancsnok a beépített vaslépcsőn felmegy a tartály tetején körbefutó acéljárdára, és megállapítja, hogy az úszótető széle és a tartálypalást között levő ún. habgyűrűben mintegy 10—12 m hosszban ég az olaj, a tűz lassan terjed.

— 19.01:

Tűzcsapokról megszerelik a habszivattyú gépjármű vizoldali táplálását, majd a habszivattyú nyomvezetékeket fektetnek a tartály tetején elhelyezkedő 4 db 500-as félstabil léghabszivattyú vezetékének csatlakozó csomópontjához.

— 19.05:

A Halom 5-ös szerparancsnoka jelenti, hogy a habszivattyú felkészültek. A szolgálatparancsnok utasítást ad a habszivattyú megkezdésére.

— 19.11:

A 4 db 500-as habszivattyúon belővellt léghabszivattyú habszivattyút képez a tűzveszélyes folyadék felszínén, megakadályozza a tűz tovaterjedését. Tulajdonképpen megtörtént a körülhatárolás, ezzel a tűzoltóság ellenőrzése alá vonta a tüzet.

— 19.12:

Helyszínre érkezik az üzemi tűzoltó-parancsnokság parancsnokhelyettese. Meghallgatja a tűzoltásvezető — szolgálatparancsnok — jelentését, s mivel egyetért a tett intézkedésekkel, nem veszi át a tűzoltás vezetését.

— 19.20:

A habszivattyú összezárul az égő felületen, megszűnik a lángolás. Tovább foly-

tatják azonban a habfolyatást, mert az úszófedélen is nyílt olajfelszín van, bár az nem ég.

— 19.42:

Az úszótető felületén összefüggő habréteg alakul ki, a habfolyatást befejezik. A tűzoltásvezető utasítást ad a még vonuló tűzoltó-gépjárművek rádióon történő visszairányítására.

Ezzel a tűzoltás lényegében befejeződik. Ezután a rajok megkezdték a visszakeresést, majd bevonultak állomáshe-lyükre. A helyszín őrzését és biztosítását az üzem vállalati tűzoltósága végezte.

Jogosan vetődik fel a kérdés: hogyan értékeljük a tűzoltóság beavatkozását? Jelentős eseményről van-e szó, hiszen, „csak” egyetlen, habbal oltó gépjárművet üzemeltettek, s erről 4 db 500-as léghab-sugárcső dolgozott? Véleményem szerint most olyan esettel állunk szemben, amikor az értékelés, a felderítés minden mo-zzanata, az ezek alapján hozott döntések, utasítások minden félmondata jelentős volt.

Következtetések

Az eseményekből le kell vonnunk az alábbi következtetéseket:

1. Helyesen rendelte el a szolgálatpa-rancsnok a habbaloltási terv szerinti riasztást. Igaz, hogy a segítségnyújtásra

érkező rajok bevetésére nem került sor, illetve egy részüket még vonulás közben visszairányították. Egy ilyen tartálytűznél azonban soha nem lehet előre kiszámítani az égő felület nagyságát, hiszen az eset-leg védőgödör-nagyságú is lehet, sőt ismer-t külföldi káreset alkalmával még azon túlra is kiterjedt. A számításba vett erők és eszközök kivonulását tehát mindenképpen el kellett rendelni.

2. A szomszédos tűzoltóegységek példa-mutatóan tettek eleget a segítségnyújtási kötelezettségüknek. Szem előtt tartották, hogy mindig az égő tűz eloltása az elsőd-leges feladat.

3. A tűzoltásvezető megfelelő helyisme-rettel rendelkezett, értékelhető informá-ciókat szerzett be, ezek alapján helyesen hozta meg döntéseit. Jó volt a tűzoltásra való felkészülés elrendelése vonulás köz-ben. Megfelelően használta ki az URH rádióháló adta lehetőségeket.

4. Jól hangolta össze a rajok, gépjármű-vek felállítását, valamint kellően értékelte a rendelkezésre álló erőket, esz-közöket. Megfelelő időben adott utasítást a habroham megkezdésére.

5. Helyes volt, hogy a tényleges tűzfelü-let — ez a habgyűrű mintegy egynegyede volt, — habbal való letakarása után nem fejezték be a habfolyatást. Egyértelmű elvként kell leszögeznünk, hogy a lángo-lás megszüntetése sohasem jelenti a tűz végleges eloltását! A teljes veszélyzónát

ellenőrzés alá kell vonni ahhoz, hogy to-sak lehessünk az eredményben.

6. Lényeges, hogy a lángolás meg-tetése után még nem rendelték el a gítségnyújtásra érkező rajok és gépj-vek visszafordítását. Erre csak az függő habtakaró kialakítása után sor, ami ugyancsak jó taktikai meg-lásra utal.

7. A rendelkezésre álló Eveger- léghabképző anyagból megfelelő min- léghab képződött, mely az égő és szélyezettett felületen egyaránt össze- jól záró, gyakorlatilag gáztömör ha- rőt alkotott.

8. A káreset színhelyéről folyam- rövid, tömör értékelhető visszaje- érkeztek, melyekből megfelelően ki- lehetett az eseményeket.

Általánosságban megállapíthatjuk a tüzeset oltásában résztvevők, pa- nokok és beosztottak egyaránt, dic- sen megállták helyüket. Bizonyi- hogy felkészültségük, felszerelései- k, értésük alkalmas nagy térfogatú, tű- lyes folyadékot tároló tartályok tü- oltására, ami mind a meglevő, n- jövőben épülő tárolóterek tűzv- szempontjából megnyugtató.

Forgách Géza tű. őrgy.

okl. gépészmérnök,

okl. biztonságtechnikai szakr-

A veszedelmes tűz megfékezéséért a százhalombattai parancsnokság több beosztottja elismerésben részesült, Vörös Ferenc tű. tűzoltás vezetője a Haza Szolgálatáért Erdemérem ezüst fokozatát, Horváth István tű. őrm. (képünk jobb szélén) a Tűzbi-Érem bronz fokozatát kapta. Leopold Antal tű. tőrm.-t és Paulovics Ferenc tű. őrm.-t pedig az országos parancsnok dicsé- jutalomban részesítette. Képünkön Újvári András tű. ezds. átadja az elismeréseket az említetteknek. Az oltás többi részvevő, Csányi Pál és Bártfai János tű. őrm.-ek a Tűzbiztonsági Érem ezüst, Pergel József tű. őrm. pedig a bronz fokozata kitünt- részesült

A sárszentmihályi tragédia nyomában

Senki sem vádolhatja a Gorsium AFÉSZ kárpitosüzemének vezetőjét, vezetőhelyettesét és tűzvédelmi megbízottját azért, hogy július 29-én leégett az üzem. A lángok fellebbanásakor nem tartózkodtak a helyszínen, és elmondásuk szerint nem utáltak, mire készül K. Horváth István villanyszerelő. Am az sem kétséges, nem minden alap nélkül hangoztatta K. Horváth István: ő bizony semmi különösebbet nem látott abban, hogy szakképesítés és engedély nélkül hegeszsen, hiszen mások is rendszeresen megtették ezt, jöllehet az üzemre kiadott tűzvédelmi utasítás is egyértelműen megtiltotta az ilyen cselekményt.

Az üzemvezető nem emlékszik

Lencsés Imre üzemvezetőnek is tudomása volt az engedély nélkül és erre jogosulatlan személyek által végzett hegesztésekről. De mivel nem szóltak érte, s az illetők szerinte kifogástalanul dolgoztak, ő sem nyugtalanzkodott különösebben.

Igaz ugyan, hogy némileg meglepődött, amikor megmutatták neki a bűnjelként lefoglalt készülék testkabelének végére szerelt ún. nullázót, ami nem más, mint egy csővázdarab, és érintésvédelmi szempontból vitán felül veszélyes. „Természetesen” most látta először.

Igaz, mit is várhatunk egy olyan vezetőtől, aki saját elmondása szerint valószínűleg kapott tűzvédelmi utasítást, de nem emlékszik rá pontosan, hogy személyesen vette át, még olyan értelemben sem, hogy átadta volna a helyettesének, és aki az elmúlt év őszén vagy ez év tavaszán látott egy tűzoltó századost Horváth Ferencet, az áfész tűzvédelmi előadójával az üzem területén, de mint tanú meghallgatásakor mondom: „... én az ellenőrzés eredményéről sem szóban, sem írásban értesítést nem kaptam, így azt sem tudom, hogy az ellenőrzés milyen megállapításokat eszközölt”. Nem volt nehéz kideríteni, hogy az ellenőrzés ez év márciusában történt, és egy önkéntes tűzoltótiszt volt Horváth Ferenc társaságában. A szabálytalanságokat rögzítő jegyzőkönyv utolsó oldalán pedig ott szerepel Lencsés Imre aláírása. Más lapra tartozik, hogy ez alkalommal sem derült fény a tiltott módon végzett hegesz-

tésekre, és a ragasztóműhelyben sem vettek észre az eléggé szembetűnő szabálytalanságokat, amire még részletesebben is kitérünk.

Ezek után már nem is tartottuk szükségesnek, hogy utánanézzünk, mikor számoltatta be Lencsés Imre Nagy Kálmánt, a kárpitosüzem tűzvédelmi megbízottját.

Lehetséges, hogy mindegyiknek, de inkább lehetséges...

A Fejér megyei tűzoltó-parancsnokság birtokában levő említett tűzvédelmi utasítás borítólapjára valaki ezt a nevet írta: Koppány. Hogy kezébe került-e valaha is ez az utasítás Koppány Tibor üzemvezető-helyettesnek, annak ugyancsak nincs különösebb jelentősége, hiszen a hegesztőkről a következőket mondotta, amikor tanúként őt is meghallgatták: „Nem tudom jól, van-e vizsgájuk. Lehetséges, hogy mindegyiknek van, de inkább az lehetséges, hogy egyiknek sincs.”

A július 29-én leégett kárpitosüzemben végzett tűz- és robbanásveszélyes tevékenység egyáltalán nem indokolta vezetőinek ezt a kétségkívül hajmeresztő nemtörődömségét, minthogy ráadásul az épület sem felelt meg a kapcsolatos tűzállósági követelményeknek.

Az Ikarus részére üléseket és üléstámlákat készítettek itt, s emiatt nagy mennyiségű gyúlékony anyag volt főlhalmazva. A kárpitosműhely melletti helyiségben pedig benzolt is tartalmazó tűz- és robbanásveszélyes anyaggal ragasztották fel fakeretekre a munkadarabokat. Kétszeresen is indokolt lett volna tehát a fokozott óvatosság.

A vezetők nemtörődömségén túl a tűzvédelmi utasítás fogyatékoságairól is szót kell ejtenünk. Mivel a „B” tűzveszélyességi osztályba sorolta ugyan a ragasztóműhelyt (az üzem többi részét a „C”-be), de arról már nem rendelkezett, hogy milyen mennyiségben és hogyan tárolhatják itt a Palmagel 701/A elnevezésű ragasztóanyagot. A besorolás egyébként alighanem főként „szaglason” alapult, ugyanis egyszerűen nem tudtak adatokkal szolgálni az említett ragasztóanyag összetételéről.

Az itt dolgozó asszonyok, a tanúk elmon-

dása szerint, pamut és műszál anyagú munkaruhát is kaptak az áfész-től, ez utóbbiakat azonban szívesebben viselték, mivel könnyebb a tisztításuk. Emellett 1—1 műbőr köténnyel is ellátták őket.

Hegesztés a ragasztóműhely mellett

A helyiségben az egyik ventilátor motorjának leégése után nagyobb teljesítményű ventilátort szereltek fel, a három ragasztóasztal felett pedig egy mennyezeti elszívó volt, de ezt csak ritkán kapcsolták be, mert túl nagy zajjal működött.

A tűz- és robbanásveszélyes ragasztóanyagot kb. ötliteres edényekben tartották, s ha kifogyott, akkor az udvaron levő 200 literes hordókból töltötték meg újra az edényeket.

Mint a tanúként szintén meghallgatott munkásasszonyok elmondták, az erős szag miatt gyakran megfájdult a fejük, ilyenkor kimentek az udvarra egy kicsit levegőzni.

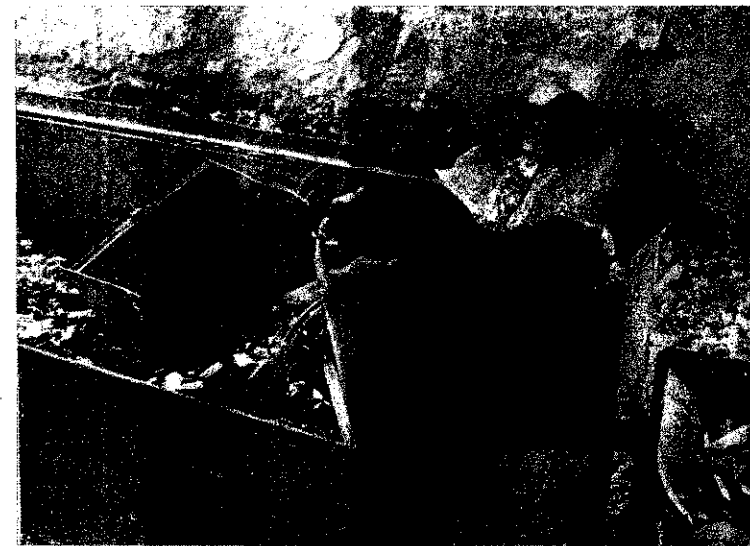
Emlékezetük szerint a tűzkeletkezés idején nyitott ablakoknál dolgoztak, a ventilátor működött az elszívó azonban nem, és a helyiség mellett az udvaron is ragasztottak.

Azok a végzetes szikrák, amelyek valóságban rágyújtották a műhelyt a ragasztóhelyiségben dolgozó munkásasszonyokra, a Fejér megyei tűzoltó-parancsnokság megállapítása szerint egy hegesztőkészülék elektródájából pattantak ki. Néhány nappal előbb az egyik munkásnő figyelmeztette Nagy Kálmán, műszakvezetőt, aki munka- és egészségvédelmi megbízott is, hogy kilazult a kárpitosműhelyt a ragasztótól elválasztó vaslemez ajtó szögvas kerete, és sürgősen meg kell javítani. Nagy Kálmán szót is róla a tmk-soknál dolgozó Attila nevű fiának. Végül is azonban Kiss Imre MEO-csoportvezető a káreset délelőttjén kérte fel Harangozó Jánost a munka elvégzésére. Harangozó János lakatos, vizsgázott hegesztő. A beszélgetéskor jelen volt K. Horváth István villanyszerelő is, akit az egyik legjobb szakmunkásnak és afféle ezermesternek tartanak az üzemben. Mint elmondotta, Kiss Imre úgy gondolta, hogy a rögzítópántot először két helyen kell felerősíteni, majd egy-egy

A leégett épület

Amiben a ragasztót tartották

A kárpitosműhelybe nyíló ajtó

darabon ráhegeszteni a szögvas ajtókeret felső végeihez.

Miután látta, hogy Harangozó nem végzi el a munkát, egy Kovács János nevű hegesztőnek szolt, de ő nem ért rá. Ekkor elkérte tőle a készüléket és minden további nélkül meg is kapta, sőt Kovács János biztosította róla, hogy jó lesz az elektródája.

K. Horváth István korábbi munkahelyén gyakran javította villamos hegesztőkészülékek transzformátorait, és úgy vélte, felkészültsége alapján nyugodtan vállalkozhat a munkára, habár hegesztői képe-

sítése nincsen. Délután háromnegyed öt körül segítőtársával Nagy Attilával, villanyfűróval két helyen kifűrték a falat. A javítás miatt előzőleg levették az egyik ajtószárnyat. Az üzem egyik munkásnője mit sem gyanítva összesöpörte a törmelékkeket.

A hegesztést azon az oldalon kezdték, amelyen fent volt az ajtószárny. Amikor befejezték, K. Horváth István félbeszakította a munkát, hogy kedvezőbb létraállásban folytassa. Ezután mivel nem találta megfelelőnek az érintkezést, elkezdte szakszerűtlenül az elektródát, majd folytatni kívánta a munkát, de hamarosan rémült kiáltozásokat hallott, s azonnal abbahagyta.

A ragasztóműhelyt szinte pillanatok alatt elborították a lángok. Az ott dolgozó négy munkásasszony égő ruhában igyekezett kimenekülni az udvarra vezető másik ajtón. Dolgozó társaik megpróbálták segíteni rajtuk.

„Jaj, Kató néni, elégek!”

Hajcsik Ferencné például, amikor megpillantotta a lángok ruhájú Csákvári Jánosnéét, a szerencsétlen asszony ezt kiáltotta: „Jaj, Kató néni, elégek!” Ekkor egy pokrócot dobott rá, de Csákváriné tovább futott.

Varga Józsefné K. Horváth István hasonló körülmények között hozta ki, s eközben ő is égési sérüléseket szenvedett.

Ők ketten, valamint a testfelületének 80%-án megégett Márkus Józsefné néhány nappal később életüket veszítették. Társuk, Tieber Józsefné igen súlyos égési sérüléseket szenvedett. A tűz 17.15 körül keletkezett, a helyi posta telefonkezelőjének vizsont már 16 órakor lejárt a munkaideje.

Öt aránylag hamar sikerült megtalálni a székesfehérvári postai telefonközpontban csak jó tíz perc múlva reagált a hívásra.

A lángok eközben egyre nagyobb terjedéstől leten pusztítottak. A dolgozók eleinte oltókészülékekkel kívánták megállítani a terjedésüket, azonban ez eleve reménytelen vállalkozásnak bizonyult. A helybéli kénészek néhány perccel az első oltóegységek előtt kikerkeztek ugyan, de avatkozni ők sem tudhattak, mivel a Székesfehérváron javították a 800-as motorfecskendőjüket.

Annál hasznosabbnak bizonyult az üzében megszervezett anyagmentés, s az épületkomplexumban levő gyógytárat is sikerült kiüríteni.

A 17.38-kor kikerkezett első székesfehérvári egység, majd a 4-es riasztásra kiérkezett többi egység már csak a további súlyos károkat akadályozhatták meg. Sen neheztette munkájukat, hogy mennyiségű gyúlékony anyagot tárolt az égő üzem közvetlen közelében, és több méterre találtak csak elegendő oltó-

A tüzet végül is 6 E sugárral sikerült eloltani.

Szakértők bevonásával

Mint hallottuk, jelenleg az Ikarus székesfehérvári egységében működik a kárpitosüzem. A régi üzempületet nem kívánják helyreállítani, mivel a legtöbb tározóskor már csak névleges volt a tartaléka. Ennek tulajdonítható különben, az áfész által kimutatott károsanyag-haladja meg a 100 ezer forintot. A kárpitosüzem építését a korábbinál biztonságosabb helyre tervezik, már meg is kezdődött a tárgyalások.

Cikkünk írásakor a megyei rendőrségen a tűzvédelem nem fejezte be az eljárás lefolytatását. Szakértők bevonásával hátra volt még a tűzoltóknak az egyértelmű tisztázása, hogy a rólak a Fejér megyei tűzoltó-parancsnokság által megállapított keletkezési okok következtében-e be a hármas tragédia végződő tüzeset, és kit milyen mértékben terhel a felelősség a három asszony láért, valamint társuk súlyos égési sérüléseért. S ennek során minden bizonyos az is tisztázódik majd, ki volt az a színű műszálas munkaruha, amelynek segítségével maradt darabját bűnjelként lelták, és milyen szerepe lehetett az ruhák, valamint műszálas fehérnemű esetleges viselésének abban, hogy a dolgozókat ilyen nagy kiterjedésű égési sérüléseket szenvedtek. Az egyik szerencsésül járt asszonynak például csupán a testrészei nem égtek meg, amelyeket a bőr kötény védett. Mindez természetesen csak súlyosbíthatja, nem pedig enyhít azoknak a felelősségét, akik eltűrték, a cikkünkben leírt állapotok jellemzői a Gorsium ÁFESZ kárpitosüzemének területi helyzetét. Mert hát ahol sorozatosan következnek a szabálytalanságokat, ott általában nem talál semmi különben egy villanyzerelő, hogy szakértőt, engedély és óvintézkedések nélkül egy tűz- és robbanásveszélyes anyagot a kezével teifűtött helyiség közvetlen közelében hegeszteni merjen, és még segítséget is találjon hozzá. Am hiába látták benne is munkatársai közül, mégsem senki, aki legalább megkísérelte megakadályozni ezt a tragikus végmenytől függetlenül is végzetes választ. Ellenkezőleg! Az áfész egyik vezető hegesztője is kijelentette: „ő is úgy végezte volna el a munkát, hiszen a ventilátor működik, nem történhetett baleset.” (G.)

Gyors beavatkozással

Július 10-én 14.03-kor közvetlen tűzjelző telefonon értesítették a budapesti I-II-XII. ker., tűzoltó-parancsnokságot, hogy a Ganz Villamosági Művek 53-as tűzjelzője bejelzett. A jelzésre kivonult az I/1-es és V/1-es gépjárműfecskendő.

Az I/1-es őrségparancsnoka a helyszínrre érkezés után felderített, és megállapította, hogy kábeltűz keletkezett a több ezer m² alapterületű pörcacsarnok közepén húzóadó kábelalagútban. Utasította egységét, hogy oxigénes légzőkészülékben, porraloltókkal avatkozzanak be. Ezzel egyidejűleg visszajeleztetett, hogy az egység a tüzet nem tudja megközelíteni, porral- és habbaloltót kér a helyszínrre, a tűz 2-es.

A segítségkérésre a hírközpont riasztotta a IV/1-es fecskendőt, a IV. habbaloltót, a XI/2-es fecskendőt, a XI. porraloltót, a rohamfecskendőt meg a tűzoltási csoportot.

A tűzoltás vezetője utasította egységét, hogy szereljenek habsugarat, és a kábelcsatorna nyitott részénél akadályozzák meg a tűz terjedését. A tűzoltási csoport helyszínrre érkezése után a csoport vezetője meghallgatta a tűzoltás vezetőjének jelentését, majd a közös felderítés után átvette a tűzoltás vezetését.

Az üzem vezetőinek tájékoztatása szerint a tűz veszélyezteteti a transzformáto-

rokat, valamint a próbaüzem alatt álló rendkívül nagy értékű generátort.

Közben folyamatosan érkeztek a helyszínrre az egységek, így a XI. porraloltója is, amelyből készenléti idejének lejártja miatt éppen ebben az időszakban kellett kilőni az oltóport. A tűzoltás vezetője utasította a háttérparancsnokot, hogy oxigénes légzőkészülékben 1 porsugarat szereltesen, valamint — ugyancsak légzőkészülékben — a rohamfecskendő beosztottai is készüljenek fel a beavatkozásra. A porsugar ezután megindította a támadást az 50 m hosszú alagútban égő kábeltűz ellen. Először a bűvönnyíláson keresztül működött, aminek eredményeképpen a sűrű füst nagy részét lekötötte, s ezzel a látási viszonyok megjavultak. A rendkívül szűk bűvönnyíláson keresztül, légzőkészülékben, a porsugárral hatoltunk le az alagútba, így meg tudtuk közelíteni a tűz fészket.

A lángolást megszüntettük. A tűzoltás vezetője 14.38-kor visszajeleztetett, hogy 1 por- és 1 habsugárral lefektetítették a tüzet. A kábelek visszagyulladásának megakadályozására 1 porlasztott sugárral hűtöttük le a felhevült fémrészeket, s így a veszélyesnek ígérkező tüzet sikerült eloltanunk.

Duray Ferenc

tű. szds.

soltvadkertől önkéntes tűzoltó-egyesület szeptus 11-én ünnepelte fennállásának 50. évfordulóját. A jubileumi ünnepségen megjelentek: a megyei tanács vb képviselőjében Szokoli Gyula igazgatási osztályvezető, Szadia Tibor, a járási hivatal elnöke, a megyei és a városi-járási tűzoltó-parancsnok-képviselője, valamint Zombor város tanácsának és tűzoltóságának tagjai, Kapitány György tanácsbíró, illetve Stefan Zsivanov járási tűzoltóparancsnok vezetésével. A megyei Károlyi központi tanácselnök, az egyesület elnöke ünnepi beszédben méltatta a jeles évfordulóra, illetve Stefan Zsivanov tevékenységét, és külön köszöntötte Kocsenda Annyó tűzoltóparancsnokot, az alapítók között jelen élő tagját.

Ünnepi esemény alkalmából emléktárgyak, jutalmak, dícséretet átadására került sor. Az egyesület a BM Tűzoltóság országos parancsnokától díszdíjat és oklevelet, a járási hivatal elnökétől pénzt jutalmat, Kec-

Jubileumok

községi tanácsának elnökétől pedig a jubileumot megőrzítő kalocsai himnuszot kapott. Többben részesültek megyei parancsnoki elismerésben, 30 főnek az egyesület vezetősége adományozott tárgyjutalmakat.

Dr. Tarjány Lajos tü. örgy.
Kecskemét

A Fülöpszállási önkéntes tűzoltók 50 éves jubileumi ünnepségére augusztus 18-án került sor, egybekötve a település 850 éves múltjáról történt megemlékezéssel. Az ünnepsé-

gen részt vettek: Kelemen Sándor országgyűlési képviselő, dr. Szokoli Gyula, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője, Szadia Tibor, a kiskörösi járási hivatal elnöke, Dudás István tü. alez., megyei parancsnokhelyettes.

A résztvevőket Fazekas János tanácselnök tájékoztatta a település múltjáról és a tűzoltó-egyesület öt évtizedes munkásságáról. Ezt követően adták át a BM Tűzoltóság országos parancsnoka által adományozott jubileumi serleget; számosan kaptak országos és megyei parancsnoki dícséretet, valamint pénzt jutalmat. Az ünnepi megemlékezés után a községi tanács elnöke emléktárgyakat adott át a vendégeknek és a járás tűzoltó-egyesületeit képviselőknak. Ezután Fülöpszállás, Soltvadkert és Saltszentimre önkéntesei tűzoltói bemutatót tartottak a községi sporttelepen.

Nagy István tü. örgy.
Kecskemét

Az V. kerületi IKV megbízásából

mint az Ikarus gyár nyugalmazott tűzvédelmi vezetője, részem tetteim eleget az V. kerületi IKV megbízásának, mely nyugdíjasként havi hatórán nyújtok segítséget a kerületi lakóházak tűzvédelmének.

Úgy látszik, az idején a Tűzvédelem is beszámolt róla, néhány esztendővel ezelőtt veszem a tetőtűz pusztított a Minich Ferenc utcában, és több ember igen nagy erőfeszítéssel tudta csak megfékezni, miután a tüzeset színhelyen és annak közvetlen közelében a lakások szabálytalanul igen nagy mennyiségű gyúlékony anyagot tároltak fel.

Nem tudom, nem is érdekeltem utána, hogy az adta-e gondolatot az említett vállalat vezetőinek. Mindenesetre megértem, jogos volt az aggodalmuk, mivel ellenőrzéseim során gyakran találkozom külső szabálytalanságokkal. Sok jó része közvetlenül ugyan nem okoz tüzet, viszont egy-egy szabálytalanság esetén — például, ha valaki eldob egy cigarettát a padlásokon, vagy gyufával megy le a pincébe és más okokból is igen súlyos következményekkel járhat. Általános megfigyelésem szerint a házfelügyelők meg a lakóházak többsége igyekszik eleget tenni a pincék, padlások elszívására vonatkozó kötelezettségének, de jó néhány helyen nem törődnek kellőképpen ezzel, és nem akadályozzák meg, hogy némely lakó házat rendezzen be a padlásokon vagy a pincében.

Úgy látszik, megbízásom szerint megcsináltak szóban figyelmeztetem ellenőrzéseken mindig résztvevő házfelügyelőt, hanem írásban felszólítást is kap a szabálytalanság megszüntetésének módjáról és határidejéről. Ennek egyik példányát az illetékes HK-vezetőnek adom, másik példányát pedig eljuttatom

Tűzvédelmi felvilágosító előadás a kerület házfelügyelői, tömbházfelügyelői részére

az IKV termelési osztályának vezetőjéhez, és természetesen jelentést teszek munkámról a rendszert vezetőjének is. A szabálytalanságokat általában 30 napon belül kell megszüntetni, kivéve persze a közvetlenül tüzet okozhatókat.

Ez év első félévében az ellenőrzött házak kb. 30%-ában találtam szabálytalanságot. Ime néhány a jellegzetesebbek közül! A Bástya utca 15-ben például lógó elektromos vezetékeket és 2 db 2x2 m-es, fából készült falkeretet, a Szerb u. 13-as számú háza padlásán pedig kb. 10—12 mázsa fahulladékot, a Belgrád rakpart 26-ban több bérleti is nagy mennyiségű gyúlékony lim-lomot tárolt a padlásán. Akadt olyan is, aki már három éve elköltözött innen, de babakocsiját nyugágyát, matracát, rekamiáját, asztalát és könyvekkel teli nyitott ládáját nem szállította el, jöllehet új lakcímen értesítést kapott róla. Az Irinyi u. 1-ben egy kisiparos 2 db 20 literes kannában petróleumot tá-

rolt falécek, egy állvány és egyéb gyúlékony anyagok, továbbá egy 10—15 kiló szörme-hulladékkal teli nyitott doboz mellett.

Az egyik pincefolyosót temér-

dek holmi torlaszolta el: matracok, fotelek, hulladék, törmelek, a másikon kábelek, vascsövek, és hatalmas víztócsa csőrepedés miatt.

Úgy gondolom, izelítől talár ennyi is elegendő, főként ha még azt is megemlítem, hogy számos igen régi és gyúlékony szerkezeti részeket is tartalmazó épület van a Belvárosban.

Úgy tudom, Budapest jelenleg ebben az egyetlen kerületben ellenőrzik ily módon is a lakóházakat. Olvastam viszont a Tűzvédelemben, hogy a számukat megkérdeztük tekintve elég magas a lakástűzek részaránya fővárosunkban.

Megbízatom ugyan pincék és padlások, valamint lépcsőházak és folyosók ellenőrzésére terjed ki, de ha módját ejtem, a lakásokban előadódó veszélyekről is elbeszélgetek a házfelügyelőkkel, és tapasztalataim alapján nem egészen indokolatlanul vetem fel, hogy más kerületekben sem ártana egy kicsit alaposabban szétnézniük az IKV-knek.

Mihályfi Kovács György

Tájékoztató

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnoksága szerkesztésében kiadás alatt áll a tűzvédelmi dokumentációk katalógusa, amelyből egy-egy példányt a közeljövőben megküldenek a miniszteriumok és a tűzoltó-parancsnokságok részére. A katalógus témák szerinti rendszerezésben tartalmazza azon szakirodalmi dokumentációk címjegyzékét, amelyek az elmúlt évtizedekben hazánkban, a testvéri szocialista országokban, illetőleg más államokban a megelőző és mentő tűzvédelemmel és kárelhárítással, valamint a tűzoltóság tevékenységével kapcsolatban megjelentek. A szakanyagok magyar fordításban tanulmányozhatók, s így mind a kutatók, mind pedig a gyakorlati munkások szélesebb körű tájékoztatásához hasznos segítséget nyújthatnak úgy fejlődéstörténeti, mint a korszerű tűzvédelmi és kapcsolódó ismeretek vonatkozásában.

Az Elzett Művek

Tűzoltókészülékek Gyára

a tűzoltástechnikai

eszközök műszaki állapotának

megőrzéséért

Nyomótömlők időszaki ellenőrzése, javítása és cseréje

A tűzcsapok, tűzcsapszerelvények területi ellenőrzését végző dolgozóink jelentéseiből megállapítottuk, hogy a létesítmények használatában levő kendertömlők, valamint az 1962—1964-ben P. A6-os jellegű műanyagból készült tömlők jelentős része — az anyag természetes elhasználódása folytán — már nem elégítik ki a követelményeket.

A tömlőállomány műszaki állapotának tűzvédelmi jelentőségére tekintettel, ezen a területen is hathatós segítséget kívánunk nyújtani az ezt igénylő vállalatok, szervek részére.

Tűzvédelmi bizottságok,

Tűzvédelmi előadók figyelem!

A gyárunkhoz beszállított tömlők időszaki ellenőrzését, javítását és cseréjét rövid határidőre vállaljuk. A követelményeknek nem megfelelő tömlők selejtezéséről, valamint a selejt pótlásáról gondoskodunk. Az időszaki ellenőrzést, továbbá a javítást dolgozóink megfelelő gondossággal és szakszerűséggel végzik.

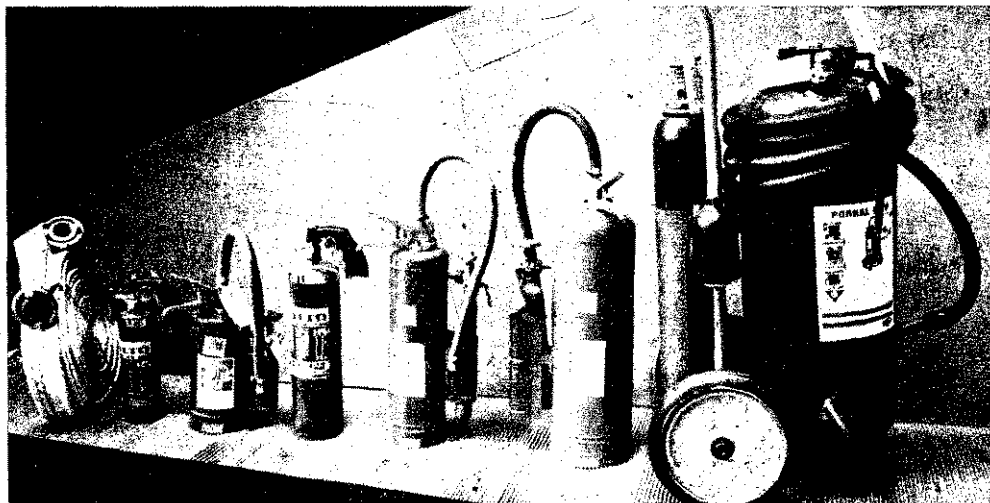
AZ IDŐSZAKI ELLENŐRZÉSSEL, JAVÍTASSAL ÉS PÓTLASSAL ÖSSZEFÜGGŐ, ILLETVE EGYÉB JELLEGŰ TÖMLŐÜGYEKBE KÉRJE KI VÁLLALATUNK TANÁCSÁT VAGY SEGÍTSÉGÉT.

A rendelkezésünkre álló hazai gyártású és import nyomótömlő készletünkből jelentős igények kielégítését is vállalhatjuk.

„ELZETT” Művek Tűzoltókészülékek Gyára

(x)

Mindenkor biztonságot jelent a tűzoltókészülék!

Tűzoltókészülékek különféle méretekben kaphatók a VASÉRT Vállalat szaküzleteiben, a:

2. sz. boltban, Bp. VII., Majakovszkij u. 53. sz.	5. sz. boltban, Bp. VIII., Üllői út 32. sz.
3. sz. boltban, Bp. VIII., Mária u. 32. sz.	6. sz. boltban, Bp. IX., Knézits u. 11. sz.
4. sz. boltban, Bp. IV., Templom u. 1. sz.	9. sz. boltban, Tata, Somogyi Béla u. 21. sz.

(Csak az 5. sz. boltban: szerelt tűzoltótömlők is kaphatók.)

A tűzoltókészülékeket viszonteladók megrendelhetik a Kohóosztályon,

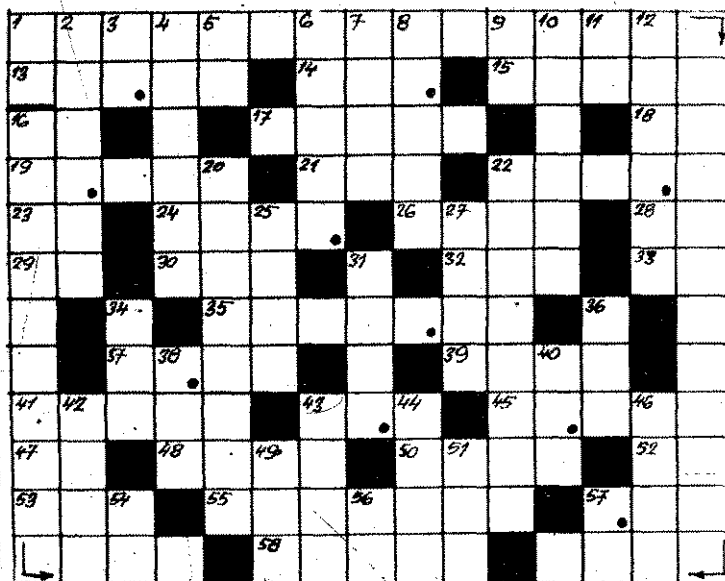
Bp. VIII., Üllői út 32. sz.

(X)

SZINTES SOROK: 1. AZ ERŐ-FELMELEGEDETT ÁSVÁNYJ-TEMÉKNEK FENEKVIZZELŐ ÉRINTKEZÉSE EZT OKOZZA t. függ. 22.). 13. Lovat etet. 14. mögé. 15. Elvesztett valamit. lenel rövidítés (trilla). 17. Nagy papagály. 18. Régi pénzünk. 19. Kiönté. 21. Késnek van. 22. k... 23. Zálogrész! 24. A cső (ék fel.). 26. Szorzásnál mond-e szónak része is! 28. Adóznak a. 29. s! 30. Lányok, asszonyok. Izomban van. 33. Rába azonos zói. 35. Nózika. 37. Bogással getik. 39. Síró csecsemő. 41. Oris teszi. 43. Önmagában visszavonal. 45. Méretre készíté. 47. ügetőn főszereplő. 48. Régi varrepülőgép-típus. 50. Canossát já-52. Vissza: tagadás. 53. Az a labbi. 55. Szétbont. 57. Kunsági let! 58. Lep.

ÖSSZEGES SOROK: 1. A má-2. Ruhakészítés. 3. Ibolyarész. 4. érfinév. 5. Tölt páratlanjait! 6. ke madár. 7. Két azonos rang-5 (ék. fel.). 8. Színművésznő. 9. lépző. 10. Fekvő. 11. r! 12. Reg-ébrész. 16. A TARTÁLYBÓL ETÖDÜTT OLAJNAK NEM SIÜL A LEVEGŐBEN ELEGNI, NEM ILYEN FORMÁBAN A DRE HULL. 20. A FÜGG. 18. AN A FOLYADEK A FÖLDÖN EN ALAKBAN FOLYIK SZÉT LEJTŐS RÉSZEKRE. 22. A VIZ-

FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

SZINTES 1. FOLYTATÁSA. 25. Nemcsak. mi. 27. Idegen-nulla. 31. Lábbell. 34. Testrész. 36. Kihalt futómadár. 38. Gőg. 40. Kis zümmögés! 42. Fát borítja. 43. Lánynev. 44. ...avis, ritka madár (lat.). 46. Gólyáros. 49. Ismeretterjesztő szer- vünk, röv. 51. Végtelen líra! 54. Azonosak, szó szerint! 56. Vissza: kicsinyítő. 57. Megszóltatás.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: Vissz. 1. függ. 22., függ. 16. és 26.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: ennek keletkezési idejének is nagy jelentősége van az égő folyadék kivételével kapcsolatban.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1974. szeptember 30.

K. I.

A 8. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: BENZOL, PETROLEUM, LIGROIN, BENZIN ÉS GÁZOLAJ; KIVÉTOÉSEK; TARTÁLYFENEK.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: FELERŐSÖDÉSE.

Könyvjutalmat nyertek: Kovács József, Mezőkeresztes; Somó István, Gyál; Baksa Sándor, Budapest.

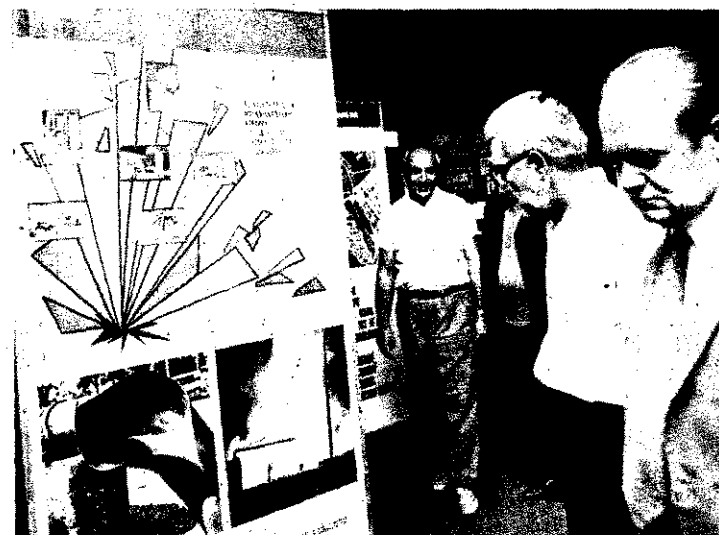
A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkesztő és szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII., Széna közút János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság. Feltalálók: DR. FARKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számításközlő: 225-00 151-1108. 74.2543/2-02 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató Postal irányítási számunk: 1091. I. oldal 25.004

TŰZVÉDELMI

TÜZVÉDELMI KIALLÍTÁS. Augusztus 23-án kiállítás nyílt a Csepel Vas- és Fémművek műszaki klubjában, a gyáróriás tűzvédelmi apparátusának rendezésében. A kiállítást, a gyárak meghívott vezetőinek és vezető beosztású munkatársainak jelenlétében Székely István kereskedelmi vezérigazgató-helyettes nyitotta meg. Egy héten át mintegy négy és félezen, köztük 110 szocialista brigád és külső vállalatok dolgozói tekintették meg a CSM tűzvédelmi helyzetét illusztráló, a figyelmet a megelőzés legfontosabb problémáira irányító és a tűzoltóság életébe, tevékenységébe bepillantást adó színvonalas rendezvényt.

VERSENY. 26 csapat részvételével augusztus 24-én bonyolították le a budapesti közlekedési vállalatok tűzoltóegységeinek évenkénti hagyományos erőpróbáját a BKV Előre sporttelepén. Géczy Nándor közlekedési főigazgató-helyettes ünnepi beszédét követően 800-as, 400-as kismotorfécskendő- és osztott-sugár-szerelésben mérték össze felkészültségüket a résztvevők. A három kategória legjobbjai: Taxi Kerepesi úti gépműhely, BKV Budafok pu., BKV Szentendre Ue. A BKV vezérigazgatója 30 ezer forint jutalmat biztosított a legeredményesebb rajok és a kiváló tűzvédelmi munkát végző aktívák számára; a három első helyezett az általa alapított serleget is elnyerte.

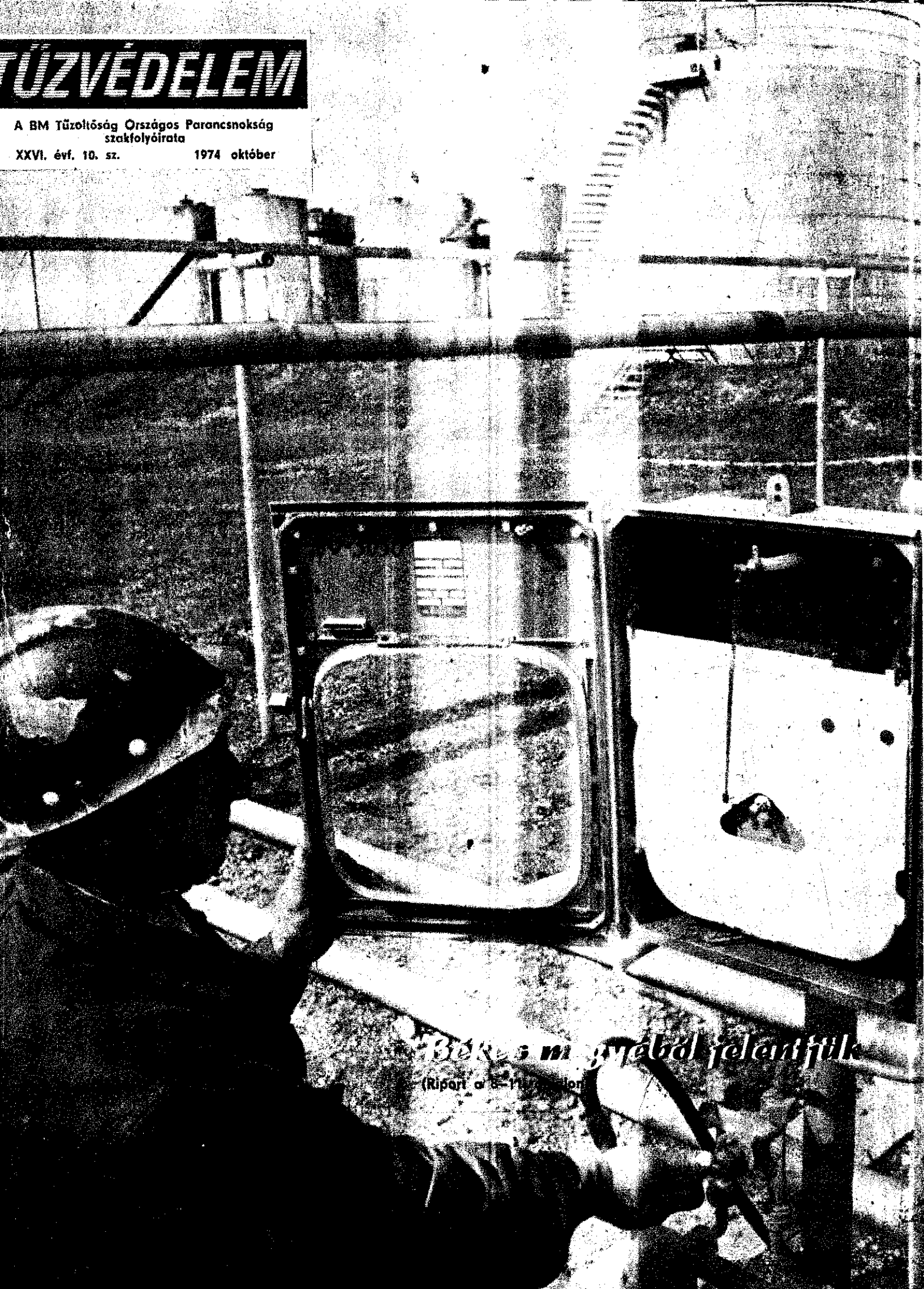

TŰZVÉDELEM

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 10. sz.

1974 október

Béres Mihályból jelentjük

(Ripart a 8-11. sz. sz. sz.)

Emlékmű – és emléktábla- avatás

Dr. Kamara János vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár tartott ünnepi beszédet

Dr. Szébenyi Endre

Szeptember 27-én a Belügyminisztérium központi épületében kegyeletes ünnepség keretében felavatták a személyi kultusz áldozatául esett DR. SZÉBENYI ENDRE volt belügyminisztériumi államtitkár, MARSCHALL LÁSZLÓ és KORONDI BÉLA volt rendőr ezredek emlékművét.

Az ünnepségen – a hozzátartozók jelenlétében – DR. KAMARA JÁNOS rendőr vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár mondott beszédet. Az emlékmű avatásán részt vettek a Belügyminisztérium vezetői, tábornoki és parancsnoki karának több tagja.

Az emlékműnél koszorút helyeztek el a Belügyminisztérium képviseletében: DR. KAMARA JÁNOS vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár, KÖNYI GYULA vezérőrnagy és OLAH GYÖRGY vezérőrnagy, miniszterhelyettesek; a Belügyminisztérium Pártbizottsága, KISZ- és Szakszervezeti Bizottsága képviseletében: ANDA JÁNOS, az MSZMP BM Bizottsága első titkára, PAIZS IMRE, a KISZ BM Bizottság titkára és RAJNAI JENŐ, a BM Szakszervezeti Bizottság titkára.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság kegyeleti ünnepségén – a hozzátartozók jelenlétében – leleplezték DR. VILLANYI ANDRÁS rendőr ezredes és HORVÁTH OTTÓ rendőr alezredes emléktábláját. Az eseményen részt vettek a BRFK központi és területi parancsnokai, a párt- és a mozgalmi szervek vezetői s a személyi állomány küldöttei. A Belügyminisztérium képviseletében megjelent KÖNYI GYULA vezérőrnagy, miniszterhelyettes, a Budapesti Pártbizottság részéről DR. VIDA KÁLMÁN osztályvezető.

Az ünnepségen DR. TIHANYI SÁNDOR vezérőrnagy, főkapitány-helyettes mondott beszédet, majd megkoszorúzták az emléktáblát.

A központi emlékünnepeken DR. KAMARA JÁNOS rendőr vezérőrnagy, belügyminisztériumi államtitkár – szeptember 29-én történelmi jelentőségének méltatását követően – fegyveres erőink tagjainak arról a felelősségteljes és példás helytállásáról beszélt, amellyel feladatukat teljesítik, s arról a határtalan áldozatkészségről, amelynek számtalanszor adták bizonyosságát az évtizedek során. Szabad életünk negyedszázados évfordulóján azoknak állítottunk emlékművet a Belügyminisztérium előcsarnokában, akik a felszabadulás utáni időszakban és az ellenforradalom ellen vívott hősi harcban, a közrend és a közbiztonság védelmében feláldozták életüket.

Most ismét kegyeletes kötelességünknek tesszünk eleget, midőn a hősi emlékmű mellé azoknak az elvtársainknak az emlékművét helyezzük el, akik 1945 előtt is fegyverrel a kezben szolgálták az emberi haladás ügyét akkor, amikor még kegyetlen, véres harc folyt a német fasizmus és csatlósai szétzúzásaért, hazánk felszabadításáért. Ők hazánk felszabadulása után sem tették le a fegyvert, hanem nyomban a Belügyminisztérium szolgálatába állva dolgoztak az új társadalmi rend megteremtéséért, megszilárdításáért – mondták a továbbiakban az államtitkár elvtárs, majd ismertette életútjukat.

DR. SZÉBENYI ENDRE elvtárs a felszabadulás után az új Belügyminisztérium

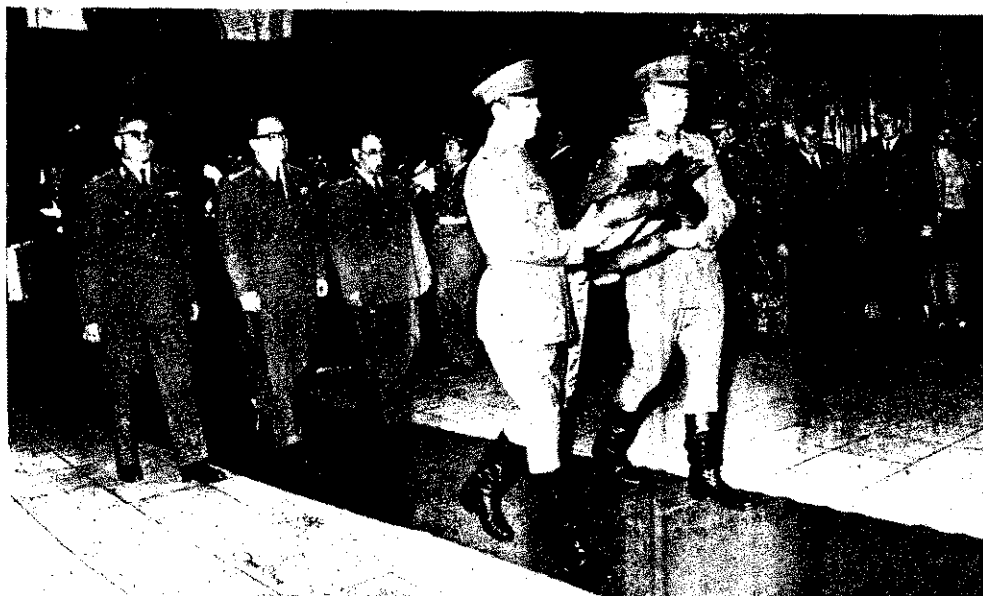
egyik vezető tisztségviselője, később államtitkára lett. Korábban jogi egyetemet végzett, majd bíról-ügyvédi képesítést szerzett.

Ahogy megszületett a számára oly hű óhajtott szabadság, tudta, hogy mi a kötelessége. Belépett a kommunista pártba, és tükényen részt vett a demokratikus újjáépít munkájában. 1945 februárjában a Budapesti Néptörvényszék vizsgálóbírója volt. Ezzel egy időben a demokratikus államrendőrség budapesti politikai rendészeti osztályának megszervezésén dolgozott. Nem sokkal ezután kineveztek a Budapesti Népügyészség vezetőjének. 1945-ben lett a Belügyminisztérium tövényelőkészítő osztálya, később a közrendészeti osztály vezetője. 1948-ban államtitkárként nevezték ki.

Közel négy éven át tartó belügyminisztériumi szolgálata alatt feladatait fáradtság nem ismerő áldozatkészséggel, napi 16-17 órát dolgozva végezte. A párt és a komár politikájának megvalósítása érdekében erejét megfeszítve, következetesen dolgozott demokratikus rendszerünk erősítésén, fejlesztésén. Jelentős érdemei voltak 1948 tavaszán a nagyüzemek államosításának előkészítésében és végrehajtásában. Kiváló, eredményes és áldozatkész munkájáért 1947-ben a Magyar Szabadság Érdemrend, 1948-ban a Kossuth Érdemrend kitüntetésben részesült.

MARSCHALL LÁSZLÓ volt rendőr ezredes elvtárs élete kiemelkedő példája hazáját és népét szerető, internacionalista hű zafinak. Alig volt 20 éves, amikor Párizsban ment, s jelentkezett a Nemzetközi Brigádba. Ott találjuk azok között, akik idegen földön harcoltak a szabadságért, a nemzetközi proletariátus érdekében. A spanyol szabadságharcban főhadnagyi rendfokozattal, szakas-

Vezető előljárók koszorúznak a Belügyminisztérium képviseletében

A BRFK-n elhelyezett emléktábla megkoszorúzása

Marschall László

Korondi Béla

Dr. Villányi András

Horváth Ottó

parancsnokként vett részt. 1936 novemberében Spanyolországban vették fel a kommunista pártba, nemsokára a magyar zászlóalj parancsnoki pártszervezetének titkára lett.

1944-ben már mint az egyik partizánalakut-ot őrnagy vett részt Párizs felszabadításában. Később Belgiumban harcolt a németek ellen. Ezt követően a Petőfi nevű viselő partizánalakulat parancsnokává nevezték ki.

Marschall László elvtárs 1944. augusztus 30-án a francia rádió magyar nyelvű adásában felhívást intézett a magyar néphez: álljonak a szovjet hadsereg oldalára, vegyenek részt a német fasizmus szétzúzásában. Még ez év decemberében, a szovjet csapatok hazánk felszabadításáért folytatott legsúlyosabb harcai közepette tért vissza Magyarországra. Előbb a Szabad Nép szerkesztőségében dolgozott, majd ismét egyenruhát öltött. 1946 májusáig a hadsereg katonapolitikai osztályán teljesített szolgálatot, és ezt követően került a Belügyminisztériumba. A határ-, folyam- és légirendszert parancsnoka, majd a Kiképzési és Nevelési Osztály vezetője lett.

KORONDI BÉLA volt rendőr ezredes elvtárs életpályája jól bizonyítja, hogy a nép vezető és tisztelő, felelősségteljesen gondolkodó hazafi messziről elindulva, hosszú utat megtéve is eljuthat a munkásmozgalomhoz, a kommunista párthoz. Korondi elvtárs katonatiszti családból származott. Sopronban a műgyetem erdőmérnöki karán szerzett oklevelet. Azonban ezen a pályán – mint akkor sok más diplomás – nem tudott magának és családjának megfelelő életkörülményeket biztosítani. 1937-ben a csendőrséghez kérte felvételét.

Korondi Béla elvtárs e népelnyomó szervezetben is megmaradt népét és hazáját szerető embernek. Amikor látta, hogy az uralkodó rendszer az országot a német fasizmusnak nyíltan kiszolgáltatja, szembefordult az egész szervezettel, tisztársaival, sőt egykori barátaival is. Egyike volt azoknak, akik életüket és személyes szabadságukat kockáztatták, hogy hazánkat a háború borzalmaitól vagy legalábbis annak egy részétől megmentse. 1944 őszén részt vett a szovjet–magyar fegyverszüneti tárgyalások előkészítésében, később az ellenállási mozgalomban is. Antifasiszta magatartása és tevékenysége miatt a Gestapo 1944 decemberében letartóztatta.

A Gestapo őrizetéből 1945 januárjában megszökött, s februárban jelentkezett a felszabadító szovjet csapatoknál, ahol fontos szolgálati beosztást kapott.

Belépett a Magyar Kommunista Pártba, 1945 tavaszától a demokratikus hadseregben teljesített szolgálatot, mint honvéd őrnagy.

1946-ban áthelyezték a rendőrséghez, ahol alezredessé, majd ezredessé léptették elő, és megbízták a karhatalmi osztály vezetésével.

Dr. Szebenyi Endre, Marschall László és Korondi Béla elvtársak személyében a szocia-

lizmus építésének odaadó, lelkes képviselőit, az ellenség elleni harc, a közrend és a közbiztonság védelmének tehetséges és áldozatkész küzdőtársait veszítettük el. Haláluk miatti fájdalmunk kétszeres, mert nem szolgálati kötelességeik teljesítésének, hanem – mint többben mások, a munkásmozgalom, népi demokratikus felmelkedésünk bátor, kiváló harcosai – a személyi kultusz törvénysértéseinek lettek az áldozatai.

Az azóta eltelt idő lehetőséget adott arra, hogy levonjuk e tragikus időszak minden tanulságát. A párt, a kormány és dolgozó népünk az őket megillető, méltó helyre állította az áldozatok emléket, tanúságot téve arról, hogy soha nem feledkezünk meg azokról, akik a törvénysértéseknek lettek az áldozatai. Pártunk az elmúlt időben társadalmi életünk erőteljes fejlesztésével, a szocialista törvényesség megteremtésével és szilárd alapokra helyezésével olyan biztosítékokat hozott létre, amelyek egyszer s mindenkorra kizárják, lehetetlenné teszik a szocialista törvényesség megsértését.

Dr. Szebenyi Endre, Marschall László és Korondi Béla elvtársak emléket az itt leleplezésre kerülő emlékmű előtt a maguk tisztaságában állítjuk példaképül fegyveres testületeink és ezen belül a Belügyminisztérium teljes személyi állománya elé. Életük, harcuk és munkájuk nem volt hiábavaló, emléküket szocializmust építő társadalmunk és az a terület, amelynek tagjai voltak, örökre megőrzi.

A főkapitányságon rendezett emléktáblavatás jelentőségét méltató DR. TIHANYI SÁNDOR vezérőrnagy elvtárs hangsúlyozta, hogy a marxisták–leninisták igazsága, a proletárforradalom győzelmes megvívásáért, a kommunizmus megteremtéséért folytatott harc igazsága állít bennünket hőseink emléktáblája elé. E márványtáblán az új világért, az új Magyarországot folytatott harc két mártírjának neve áll: dr. Villányi András rendőr ezredes és Horváth Ottó rendőr alezredes elvtársaké.

DR. VILLÁNYI ANDRÁS elvtársot 1942-ben munkaszolgálatra vonultatták be, 1944-ben átment a szovjet csapatokhoz és velük tért vissza Magyarországra. 1945-ben belépett a Magyar Kommunista Pártba.

A debreceni Ideiglenes Kormány megalakulása után a demokratikus rendőrségen kezdte szolgálatát. A főváros felszabadulásakor a Budapesti Rendőr-főkapitányságon megbízták a Gazdasági Rendészeti Ügyosztály megszervezésével és vezetésével. Itt dolgozott 1949-ig.

HORVÁTH OTTÓ elvtárs már diákéveiben tagja volt Jugoszláviában az ifjúkommunisták mozgalomának. 1941-től a vajdasági kommunisták harcában vett részt. 1944-

ben megjárta a Gestapo és Hain Péter rendőrségének börtöneit, ahonnan sikerült megszöknie, majd csatlakozott a szovjet hadsereghez.

1945 februárjától 1949-ig a Budapesti Rendőr-főkapitányságon különböző vezető beosztásokban teljesített szolgálatot. A munkásmozgalomban kifejtett tevékenységéért több kitüntetésben részesült.

Mindkét elvtársunk olyan időben vállalta a sok nehézséggel, veszéllyel járó felelősségteljes munkát – mondotta a továbbiakban –, amikor a proletárhatalom éppen csak megszületett, amikor még kemény harcot kellett vívni a nepperek, a vetkőztető banditák, a külső és belső ellenség ellen a főváros közbiztonságának, közrendjének és a lakosság nyugalomának megteremtéséért.

Az első évek nehéz küzdelmeiben begyógyítottuk a háború okozta sebeket, újjáépítettük romba dőlt országunkat, megindult a termelés. Eredményeket értünk el a politikai, gazdasági élet minden területén. Társadalmunk túljutott a „fordulat évén”. A hatalom kérdése véglegesen eldőlt. A proletárhatalom megszilárdulása után dolgozó népünk a szocializmus építéséhez kezdett. Ekkor következett pártunk történetében a személyi kultusz tragikus időszaka, amelynek Villányi és Horváth elvtársak is mártírjaivá váltak.

Emléküket e márványtáblán kegyelettel örökítjük meg, nevüket a kommunisták minden nemzedéke hiven megőrzi majd.

A mártírok emlékműve előtt

Szeptember 9—10-én országos értekezlet volt a Belügyminisztériumban a megyei tanácsok igazgatási osztályvezetői, a megyei (fővárosi) tűzoltóparancsnokok, és a BM TOP központi állományának részvételével. A kétnapos tanácskozás elnöki tisztét **dr. Farkas György** tűzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok látta el. Megjelent az esemé-

majd Budapesten, továbbá Borsod, Veszprém, Somogy és Szolnok megyékben. A parancsnokság valamennyi rendezvényen képviselteti magát, azok előkészítéséhez és lebonyolításához konkrét gyakorlati segítséget ad a rendezéssel megbízott megyei parancsnokságok számára, s ezen túlmenően az értekezletet követő továbbképzésre központi előadásokat biztosít.

A szervezési kérdések kapcsán hangsúlyozta, hogy az állami tűzoltóegységeknek a terület- és iparfejlesztés függvényében való létesítése mellett a jövőben sem teveszthetjük szem elől azokat a reális lehetőségeket, amelyek az önkéntes és a vállalati tűzoltóságokban mint társadalmi erőkbent jelennek.

Ezzel a kérdés-komplexummal kapcsolatban arra hívta fel a figyelmet, hogy a relatív területi önállóság a szolgálat alapvető kérdéseiben a jövőben sem jelenthet eltéréseket; ilyen esetekben sem lehetnek meghatározók a helyi érdekek.

A 24/48-as szolgálati rendre való áttérést érintve, a személyi állomány megfelelő felkészítését jelölte meg közvetlen feladatként, s annak szükségességét, hogy az új szolgálati forma előnyeinek egyértelmű fejlődést kell eredményezniük mind a hatékonyságot, mind pedig a szakszerűséget illetően.

Előadásai további részében az alap- és a tiszthelyettesképzéssel, az alkalmoszerű szolgálatellátással foglalkozott, hangsúlyozva az igényesség, a magasabb fokú elméleti és gyakorlati felkészültség, az irányítók részéről pedig a fokozott ellenőrzés fontosságát.

A tűzoltási és kárelhárítási tevékenység, valamint a szolgálatellátás kapcsán kiemelte, hogy ennek irányítási és ellenőrzési módszereiben az újat az eddigini hatékonyabb elemző munkának kell jelentenie.

A szervezeti fejlesztés és a technikai igények reális meghatározásának, kielégítésének alapvető feltételeként jelölte meg a tanács vezetési rendszeres tájékoztatását a területi parancsnokságok részéről.

Részletesen beszélt az önkéntes tűzoltóságok szervezésének, fejlesztésének főbb elveiről, s arról, hogy ilyen szempontból elsősorban a súlyponti helyeket célszerű előtérbe helyezni, az itteni egységeket ún. körzeti jellegűvé alakítani és kellő technikai felszereléssel ellátni.

Vázlatosan tájékoztatott a kiadás alatt álló Tűzoltási és Kárelhárítási Szabályzat főbb jellemzőiről, a Riasztási és Segítségnyújtási, valamint a Tűzoltási Tervről, aláhúzva ezek megnövekedett szerepét, jelentőségét a korábbiakkal szemben.

Végezetül azokkal az esetekkel foglalkozott, amelyeket a Szolgálati Szabályzat rögzít majd részletesen, konkrétan megjelölve az irányító szervek hatáskörét, jogosultságát.

Dr. Farkas György tű. vörgy., országos parancsnok nyitotta meg az értekezletet

nyen **dr. Fonyó Gyula**, a Minisztertanács Tanácsai Hivatalának főosztályvezetője.

A tanácskozás résztvevőit az elnöklő országos parancsnok elvtárs üdvözölte. Előrebocsátotta, hogy ez a rendezvény, időszzerűségét és témáját tekintve, az augusztus elsejével hatályba lépett belügyminiszteri rendelethez kapcsolódik. Kiemelte a tűzvédelemről és a tűzoltóságról szóló végrehajtási rendelet jelentőségét, és a végrehajtás egyik alapfeltételeként az új jogszabály alapos tanulmányozását, ismeretét, egységes értelmezését jelölte meg. Utalt arra, hogy a vitaindító előadások is ezt a célt szolgálják, s gondolatébresztő jellegüknel fogva segítséget kívánnak adni egy széles körű, konzultatív eszmecsere kibontakozásához, végső soron pedig egy-egy fontosabb kérdésben a lehető legcél-szerűbb központi állásfoglalás kialakításához.

Bejelentette, hogy ezt az országos tanácskozást tájékező értekezletek követik

Három előadás

hangzott el az új jogszabály fontosabb kérdéseiről. A tűzoltási és kárelhárítási tevékenység és az ezzel összefüggő jelentősebb szervezeti intézkedések témakörével **Tóth Lajos** tű. alez., a Tűzoltási és Tanulmányi Osztály vezetője foglalkozott. Előjáróban rámutatott arra, hogy a korábbi rendeletek nem írták elő kellő részletességgel a tűzoltási és kárelhárítási tennivalókat. Ezeket az új rendelet pontosabban, körülhatároltabban tartalmazza, s ezeknek az új vonásoknak az ismerete döntő fontosságú.

A megfelelő értelmezés és végrehajtás érdekében a jelentősszolgálat fegyelmét, az adatszolgáltatás egységes rendjét és a nagygyakorlatok rendezésének megváltozott körülményeit jelölte meg kiemelt feladatként, hangsúlyozva a parancsnokság részéről történő centrális, közvetlen utasítási jogkörön alapuló irányítás jelentőségét.

Előadást tartottak: **Tóth Lajos** tű. alez.,...

... **dr. Kovács Mihály** tű. alez. és...

... **dr. Czákó Sándor** tű. vörgy., a BM TOP osztályvezetői

Ketten a felszólalók közül: **dr. Szokolj Gyula**, a Bács-Kiskun és...

Az új jogszabályokkal

össze-
függő
megelőző tűzvédelmi feladatokról dr. Kovács Mihály t. alez., a Tűzmelegelőzési Osztály vezetője tartott előadást.

Bevezésként — utalásképpen — rövid áttekintést adott az alapvető tűzvédelmi jogszabályok rendelkezéseiről, hangsúlyozva azok a meghatározó elveket, amelyek az új jogszabályozást szükségszerűvé tették a tűz elleni védekezés társadalmi feladatá történő kiszélesítése érdekében.

A 4/1974-es belügyminiszteri rendeletet elemezve megállapította, hogy az a korábbiól szerkezetében és főleg tartalmában egyaránt eltér. Ilyen vonatkozásban említésre méltónak mondotta, hogy az első rész az általános rendelkezéseket tartalmazza, míg a második rész a létesítés és használat tűzvédelmi szabályait rögzíti, különbséget téve az általános és különös szabályok között. Megjegyezte még, hogy az új jogszabályban a létesítésre és a használatra vonatkozó rendelkezések, az adott témakörön belül, együtt kerültek megfogalmazásra.

Annak a véleményének adott kifejezést, hogy a szerkesztésnek ez a módja könnyítést jelent nemcsak a tervezők, hanem testületünk eljáró közegei számára is. Ugyancsak megkönnyíti az áttekintést, hogy az egyes szakaszokhoz tartozó követelményeket a mellékletek tartalmazzák, illetve az egyes szakaszokhoz kapcsolódó jogszabályokat is tételesen felsorolják.

A korábbiaktól eltérő fontosabb elvek ismertetése során mindenekelőtt azt emelte ki, hogy a tűzvédelmi rendelkezések, utasítások, szabályzatok alapját a jövőben is a gazdasági előrehaladás, a tudományos és azon belül a tűzvédelmi kutatás eredményei képezik; e nélkül ma már nem lehetséges korszerű, az élet követelményeit kielégítő megelőző tűzvédelmi intézkedéseket tenni. Ezt vették figyelembe, amikor az új jogszabály az egyes tárcák és országos hatáskörű szervek tűzvédelmi kutatómunkájának befolyásolására, összehangolására utal.

Figyelmet érdemlőnek mondotta a rendeletnek a tűzjelző és tűzoltó berendezések létesítésével foglalkozó részét, hangsúlyozva, hogy a jövőben ezek létesítésére minden esetben határozatban kell rendelkezni.

Részletesen foglalkozott a tűzvédelmi hatósági feladatokkal, a hatósági jogosítványokkal, azok közös és eltérő jellemzőivel, s ezen belül vázlatos felsorolását adta az ún. „tisztá” és „nem tisztá” profilú jogosultságoknak.

Érdekes felosztásban érzékeltette az azonosságokat és különbségeket. A tisztá profilú csoportban kétféle, egymástól elkülönülő jogosítványt jelölt meg. Az egyik:

mint pl. a szemle, ellenőrzés, határozatban kötelezettség megállapítása, intézkedés közvetlen tűzveszély esetén stb. A másik: amikor a tűzvédelmi hatóság, hatósági jogkörében — tűzvédelmi ügyben —, más hatóság vagy szerv hiányában egyedi engedélyező hatóság. Pl. új tűz- vagy robbanásveszélyes anyag, szerkezet, gép, berendezés, technológia engedélyezési ügyekben.

A második nagy csoportban három egymástól elkülönülő jogosítványt sorolt fel. Ezek: 1. A vhr. 48. szakaszában levő, amikor a tűzvédelmi hatóság, hatósági jogkörében — felkérésre — szakvéleményt ad, pl. területrendezést érintő, valamint beruházási programügyekben. 2. A 49—50. szakaszban szereplő, amikor a hatáskörileg illetékes tűzvédelmi hatóság szakhatóságként jár el, mivel az engedélyezés, a jóváhagyás, illetve kötelezés más szerv feladata. Pl. a területfelhasználás, építés, használatbavétel, a beépített tűzvédelmi és tűzjelző berendezések engedélyezési ügyei. 3. A vhr. 51. szakaszában megjelölt, amikor a tűzvédelmi hatóság tűzvédelmi szakértői tevékenységet végez, amelyre különösen bírósági, fejlesztési, kísérleti vagy egyéb speciális felkérésre igénylő ügyekben kerülhet sor.

Felhívta a figyelmet a tűzveszélyességi osztályba sorolás differenciáltabb voltára; tervvéleményezés során az előzetes írásbeli vélemény és a szakhatósági állásfoglalás közti minőségi különbségre; a tűztávolság számítással való meghatározásának a lehetőségére; a tűzszakaszok méreteivel és azok kialakításával foglalkozó szabályozás újszerűségére, valamint az embereknak az épületekből való eltávolítására vonatkozó előírásokra, a tűzoltóvíz-szükséglet számítás útján történő — reálisabb igényt támogató — megállapítására.

Befejezésként néhány olyan feladatot ismertetett, amelyek folyamatos végrehajtása nélkülözhetetlen feltétele a 4/1974. (VIII. 1.) BM sz. rendelet eredményes gyakorlati alkalmazásának.

Dr. Czákó Sándor

tű. őrgy., az Általános Igazgatási Osztály vezetője, az előző két előadás-hoz kapcsolódóan, a káder- és személyzeti munkáról szólott röviden. Megállapította, hogy a minisztérium vezetése megfelelő segítséget adott az MSZMP KB 1973. november 28-i határozatának végrehajtásához. Az irányítás minden szintjén erősödött a kapcsolatos tevékenység, eredményességért érzett felelősségtudat; az országos parancsnokság, valamint az illetékes párt- és tanácsi szervek erőfeszítése következtében a káderpolitikai tevékenység általában a párthatározatban megjelölt irányban fejlődött.

Tovább gyarapodott a parancsnoki állomány politikai, szakmai felkészültsége; a velük szemben támasztott követelmények érvényesítése jelentősen hozzájárult az irányítás színvonalának emelkedéséhez. A parancsnokok többsége megfelelő képzettséggel és gyakorlati tapasztalattal rendelkezik. A személyi állomány is egyre jobban megfelel a vele szemben támasztott követelményeknek.

Úgy értékelte, hogy a közelmúltban végrehajtott bérfejlesztéssel javult a tűzoltóság tagjainak erkölcsi megbecsülése és anyagi helyzete. A szolgálati törvény és a nyugdíjrendelet növelte az állomány biztonságérzetét, és hatással van stabilitására; az új jogszabályok előnyösebb feltételeket teremtek az alkalmasság, az életkor és felkészültség szerinti összetétel javítására.

Utalt a Minisztertanács 1019/1974. (V. 2.) számú határozatában megjelölt feladatokra, hangsúlyozva, hogy a személyzeti munka célkitűzései nem változtak. Az alapvető feladat a szervezett káderutánpótlás, ami a tűzoltóságnál különösen nagy jelentőséggel bíró tennivaló, egyrészt a generációváltás útjára, másrészt a megnövekedett feladatok, valamint az új szolgálati rendre való áttérés zökkenőmentessége miatt.

A kapcsolatos tennivalók közül az utánpótlás tervszerűségét, minőségi jellegét, a reális minősítéseket, a tervszerű beiskolázást, a vezetés hatékonyságának növelését, a munka ésszerűsítésére való törekvést emelte ki.

Arra figyelmeztetett, hogy továbbra is fontos tényező a kádermunkában a hármas követelmény egységének biztosítása, s ezt nemcsak a káderek kiválasztásánál, hanem nevelésük, képzésük egész folyamatában érvényesíteni kell.

Összegezésként úgy értékelte a kapcsolatos helyzetet, hogy a káder- és személyzeti munka kérdéseit meghatározó párt-, kormány- és belügyi határozatok az eddiginél nagyobb önállóságot és hatáskört biztosítanak a parancsnokok részére, ami egyúttal nagyobb felelősséget is jelent.

A referátumokat

követő vitában számosan kértek és megyei parancsnokok az új miniszteri rendelet egy-egy szakaszának, bekezdésének értelmezésével kapcsolatban tettek fel kérdéseket, illetve mondták el véleményüket.

A tanácskozás az országos parancsnok elvtárs zárszavával ért véget, majd az összehívás szakmai továbbképzéssel folytatódott. Ennek során — ugyancsak az új rendelettel összefüggésben — különböző témakörökből előadások hangzottak el.

... dr. Lencsés Gyula a Tolna megyei tanács vb igazgatási osztályának vezetői

Az értekezlet résztvevői

Tűzkísérletek műanyagokkal

A kiskunfélegyházi városi parancsnokság néhány hónappal ezelőtti tűzkísérleteket tartott a városunkban működő Villamos-szigetelő és Műanyaggyár 2. számú egységében használatos alapanyagok és késztermékek oltástechnikai kérdéseinek tisztázására. A kísérlethez szükséges több száz kiló anyagot az említett gyáregység bocsátotta rendelkezésünkre.

Mint hogy ezeket az anyagokat másutt is széleskörűen használják, tapasztalataink bizonyára érdeklődésre tarthatnak számot a Tűzvédelem olvasói körében, s remélem, adandó alkalommal kiegészítik, vagy esetleg helyesbítik megfigyeléseinket.

Általános tapasztalatok

Két alapvető nagy csoportra, a hőre lágyuló és a hőre keményedő anyagok csoportjára osztottuk az anyagokat. Valamennyi anyagot hegesztőberendezés (apparát) lángjával gyújtottuk meg. A kísérletet szabadban, nyílt terepen folytattuk le.

Az oltás során alkalmaztunk porlasztott és kötött sugarat, habot, CO₂-t, oltógázt és port, s igyekeztünk meggyőződni róla, hogy adotti tűz esetén melyik a leghatásosabb. Így valamennyi műanyag tűzének oltására a következő sorrendet állapítottuk meg: víz, hab, por, gáz, CO₂.

A vízzel való oltáskor nagy szerepe van a hűtésnek (dermedéspontra való lehűtés). A tűzoltás vezetőjének ebből eredően a tűzoltással egyidőben a környezetet védelmi célból is gondoskodnia kell, megfelelő számú hűtősugárral. Ez a megállapítás valamennyi anyagra, a poliolefinok kivételével, érvényes.

Általános megállapításunk szerint a hőre lágyuló anyagok — a kemény PVC kivételével — a hő hatására már a tűz kiterjedésének kezdeti szakaszában is deformálódnak, összeesnek. Az olvadáspont elérése után pedig valóságos folyékonyvá válnak. Az ilyen anyagok tűzének oltásakor figyelembe kell venni, hogy ez a körülmény különleges veszélyeket idéz elő az oltásban résztvevők számára. Így például a felhasznált anyag eldőlhet, a forró, csöpögő, nyúlós ömledék égési sérüléseket okozhat. Tehát feltétlenül szükséges a védőruhák és a védőfelszerelés használata. Nagyobb mennyiség esetén átégethetik a lábbelit, vagy az bele-
ragad.

Nem minden, hőre lágyuló anyag ég erős füst- vagy lángképződéssel. E tekintetben minden változat előfordulhat. Míg a polisztirol égésekor például rendkívül erős a füstképződés, addig a poliformaldehidnél ennek a lecsékélyebb nyoma sincsen.

A füst- és koromképződés, illetve az égésgázok kémiai összetétele miatt — főleg zárt helyen — oxigénes légzőkészülékek használata szükséges. Az égéstermékek között mint jellemző összetevők szerepelnek: a szénmonoxid, sósav, foszgen, klór, ammónia, cianhidrogén meg a formaldehid.

A műanyagtüzeknél vagy olyan létesítményben, ahol jelentős a műanyag-felhasználás vagy beépítés, messzemenően javasoljuk, hogy a tűzoltásvezető a lehetőségekhez képest szakértők közreműködését igényelje.

Az említett anyagok könnyen gyújthatók, gyulladáspontjuk alacsony. Az égéshő igen magas, így a sugárzó hő igen veszélyes a környezetre és az oltásban közreműködőkre. Ez megelőző és mentő tűzvédelmi szempontból figyelembe ajánlható megállapítás.

A gyakorlati tapasztalatok és a szakirodalomban rögzített kapcsolatos közlemények több kérdésben ellentmondásosak, mivel a műanyagok, véleményem szerint, megelőző és mentő tűzvédelmi szempontból veszélyesebbek a leírtaknál. Így például egyes önkilóként feltüntetett anyagok a valóságban nem bizonyultak ilyennek vagy nehezen éghetőnek. (A minősítés a vizsgálatról függ.)

Megelőző tűzvédelmi szempontból és szakhatósági vonatkozásban különösen figyelembe veendő az anyagoknál jelzett alkalmazhatósági hőmérséklet határa.

A kísérletbe bevont anyagok jellemzői

I. Hőre lágyuló műanyagok

a) polisztirolok és kopolimerjeik (AS, BS, ABS kopolimer). Alkalmazható °C: 65—90, olvadáspont: 100—150 °C. Gyulladás gyújtólánggal: 360—390, gyújtóláng nélkül 400—500 °C. Égéshő: 9500—10 000 kcal/kg. A láng terjedési sebessége 35 mm/perc. Égési jellemzői: sárga, világító láng, erős koromfejlődés. Az égésgázok kémiai összetétele: alapvegyületek, szénmonoxid, széndioxid, víz, korom. Jellemző szaguk: édeskés virágillat.

Gyakorlati tapasztalatok:

Ha a meggyújtás során nem használunk közvetítő anyagot (papírt) akkor nehezen gyullad meg. Az alapanyag viszont ekkor előbb láng: lobban, meggyullad, mint a késztermék. Meggyulladás után az anyag már az égés kezdeti szakaszában is olvad, folyik. Az égés jellemzője: sűrű, fekete füst — koromképződéssel —, magas sárgászöldes lánggal erős sugárzó hővel. Az olvadással egyenes arányban nő az égés intenzitása, a láng-, hő-, füst- és koromképződés. Nagyon sokáig ég.

Oltása: porral csak felületi, tehát ideiglenes, mivel fennáll a vissza-
lobbanás veszélye. A por ugyanis nem hűt le, és nem hatol az anyag közé. CO₂ használata sem vezet eredményre. Vízzel való oltása a leghatásosabb és legbiztonságosabb. Az oltás után csontkeményre szilárdul meg az anyag.

b) poliolefinok (polietilén, polipropilén). Összesített szakirodalmi adatok: alkalmazható °C: 80—120, olvadáspont: 100—160 °C. Hőbomlás: 300, gyulladás gyújtólánggal: 340—370, gyújtóláng nélkül: 390—420 °C. Égéshő: 11 000 kcal/kg. Lángterjedési sebessége: 30—40 mm/perc. Égési jellemzői: sárga láng, koromfejlődés: nincs. Égésgázainak kémiai összetétele: szénmonoxid, széndioxid, víz, savak, aldehidek. Jellemző szaga: gyengén paraffin.

Gyakorlati tapasztalatok:

Meggyújtása hosszabb folyamat, ezután vízszertűen folyékony állapotba kerül. Folyékonyságával együtt növekszik égésének intenzitása. Az égés növekedésével, kifejlődésével párhuzamosan erősödik a láng- és füstképződés, valamint a hőhatás. Sárga lánggal ég. Az oltás során a vízzel keveredve, gőzfejlődéssel, a víz felszínén ég. Ragad, égési sebeket okozhat. A legnehezebben oltható anyag.

Habbal vagy vízzel oltható a leghatásosabban, gáz használata nem vezet eredményre. Ha nem teljes az oltás, akkor rövid időn belül vissza-
lobban, s ezért a tűz lefejtése után is feügyeletet igényel. Oltás után közepes szintű a keménység.

c) polivinilklorid (lágy és kemény PVC). Összesített szakirodalmi adatok: Alkalmazható °C: 60—80, olvadáspont: 120—220, hőbomlás 220 °C. Gyulladás gyújtólánggal: 385, gyújtóláng nélkül 455 °C. Égéshő: 4500—5000 kcal/kg. Lángterjedés: nem mérhető, önkiló. Éghetőségi jellemzői: csak lángban és zöld színnel ég. Égéstermékeinek kémiai összetétele: szénmonoxid, széndioxid, sósav, foszgen, klór. Jellemző szaga: savas, szúrós.

Gyakorlati tapasztalatok:

A késztermék égése intenzívebb, mint az alapanyagé. Egés közben folyik, csepeg. A késztermék a lágyító tartalom arányában ég. Egés közben erős csipős szagú, közepes sűrűségű füstképződés tapasztalható. A keletkező gáz a legerősebb.

Oltása porral vagy vízzel jól megoldható, gáz használata nem eredményes. Oltás után megszilárdul.

d) poliamidok (6—, 11—, típusú poliamidok). Összesített szakirodalmi adatok: Alkalmazható °C: 100, olvadáspont: 185—260, hőbomlás 260, gyulladás gyújtólánggal: 380—420, gyújtóláng nélkül: 420—430 °C. Égéshő: 7400 kcal/kg, lángterjedési sebessége 53 mm/perc. Éghetőségi jellemzői: kékes lánggal, csepegés közben ég. Égésgázainak kémiai összetétele: szénmonoxid, széndioxid, ammónia és víz. Jellemző szaga: friss zellerre emlékeztető.

Gyakorlati tapasztalatok:

Az alapanyag és a késztermék egyaránt meggyújtható. A késztermék viszont csak akkor ég, ha a hő hatására folyékony állapotba kerül. Kis lánggal, füstképződés nélkül ég. A teljes eloltás előtt fennáll a vissza-
szalobbanás veszélye. Vízzel, porral és gázzal is oltható, oltás után az anyag megszilárdul.

e) polimetil-metakrilát (plexi). Alkalmazható °C: 70, olvadáspont: 110, hőbomlás: 120, gyulladás gyújtólánggal: 300, gyújtóláng nélkül: 470 °C. Égéshő: 5800—6400 kcal/kg. Lángterjedési sebessége: 17—48 mm/perc. Éghetőségi jellemzői: intenzív sárgás-fehér láng, kevés korom. Égésgázok kémiai összetétele: szénmonoxid, széndioxid, víz és alapvegyületek. Jellemző szag: erős, édes virágillat.

Gyakorlati tapasztalatok:

Meggyújtható, ég. A tűz hatására az anyag olvad, sárgás lánggal ég. Füstképződése minimális. Egés közben szúrós szagú gáz keletkezik.

Vízzel könnyen oltható, de ha nem teljes az oltás, akkor visszalobban. Teljes oltás után megszilárdul.

f) poliformaldehid. Összesített szakirodalmi adatok: Alkalmazható °C: 100, olvadáspont: 175—185, hőbomlás 250, gyulladási gyújtólánggal: 350—400, gyújtóláng nélkül: 400 °C. Égéshő: 4500 kcal/kg, lángterjedési sebessége: 30—50 mm/perc. Éghetőségi jellemzői: kék színű, magas hőfokú láng. Égésgázainak kémiai összetétele: formaldehid, aldehidek, széndioxid, szénmonoxid. Jellemző szag: formaldehid, tehát erősen szúrós.

Gyakorlati tapasztalatok:

Nehezen gyújtható meg. A meggyújtás után az égési folyamat lassul. Felületén ég, alig látható, színtelen, kékes lánggal. Egés közben folyik, ragad.

Életmentési gyakorlat

tűzoltók feladata, a Magirus típusú, 30 méter magas létraszert segítségével.

Az akcióban a nagyatádi, dombóvári és pécsi tűzoltóegységek is részt vettek. Mindannyiuk jó munkáját bizonyítja, hogy a riasztást követő tizedik perc végére az óriáslétra kosarába lépett az utolsó „életveszélyben forgó” lakó is. Az életmentő kosár az alig tízéves kislíval, majd idősebb testvérével és

édesapjukkal biztonságosan és gyorsan ért „földet”.

Az eredményes gyakorlat bebizonyította, hogy a jól felkészült emberek és a korszerű gépek egy valódi tűzzel szemben is sikerrel vennék föl a harcot, valóban életeket mentve.

Szöveg: **Bíró Ferenc**
Fotó: **Gyertyás László**

Tűzoltási és életmentési gyakorlatra riasztotta a vészcsengő nemrégiben a kaposvári tűzoltókat. A feltételezett (füstgyertyákkal imitált) tűz a város egyik legimpozánsabb – 300 családnak otthont adó – tízemeletes épületének kilencedik emeletén ütött ki. A lakásban tartózkodó két felnőtt és két gyerek életének megmentése volt a helyszínrre érkező

Égése külsőleg hasonló a cukoréhoz. A folyamat közben igen magas hő keletkezik. Könnyen újragyullad, és kis cseppekben is okozhat lángterjedést. A nehezen láthatóság és a ragadás miatt igen balesetveszélyes. Vízrel könnyen oltható, oltás után gumyszerű réteg képződik a felületén.

II. Hőre keményedő anyagok

- fenolgyanta faliszttel,
- fenolgyanta ásványi töltőanyaggal,
- aminoplastok cellulóz töltőanyaggal.

Összesített szakirodalmi adatok: Hőbomlás: 270, gyulladás gyújtólánggal: 315, gyújtóláng nélkül: 526 °C. Égéshő 6300 kcal/kg, lángterjedés nem mérhető, önkioltó. Éghetőségi jellemzői: kis sebességgel ég, elszenesedik. Égégázainak kémiai összetétele: szén-monoxid, széndioxid, formaldehid, hangyasav, fenol és víz. Jellemző szag: fenol és formaldehid.

Gyakorlati tapasztalatok:

Nehezen gyújthatók meg, az égés csak lassan fejlődik ki, a II/b anyag kivételével kis lánggal és füst nélkül égnék. Az égés fejlődésével párhuzamosan nő a láng- és füstképződés. Égés közben az anyagok elszenesednek, törnek, de nem olvadnak. Vízrel jól és könnyen olthatók.

d) **epoxigyanta.** Összesített szakirodalmi adatok: Alkalmazható °C: 130–140, hőbomlás: 330, gyulladás gyújtólánggal 390, gyújtóláng nélkül: 560 °C. Égéshő: 7000 kcal/kg, lángterjedési sebessége: 10 mm/perc. Éghetősége kémiai összetételétől függ. Égégázainak kémiai összetétele: erősen változó, főleg ammónia. Jellemző szag: ammónia.

Gyakorlati tapasztalatok:

Rövid idő alatt meggyújtható. A meggyulladás után intenzíven ég. Az intenzitással együtt nő a láng- és füstképződés. Égés közben nem olvad, törlik. Sugárzó hője magas. Porral és vízzel jól oltható. A teljes oltás előtt visszalobban.

A tűzkísérletből azt a következtetést vontuk le, hogy ilyen és hasonló eljárások végrehajtása ok-, célszerű, megelőző és mentő tűzvédelmi szempontból a szerzett tapasztalatokat jól alkalmazhatjuk a gyakorlatban, mivel ehhez kellő alapot és biztonságot nyújtanak.

Tokai György
tű. fhdgy.

Bűbánatvölgyi táborozás

A megyei KISZ-bizottság, az Úttörő Elnökség és a megyei tűzoltó-parancsnokság szervezésében augusztus 11–20 között Esztergom-Bűbánatvölgyben 50 pajtás vett részt jutalomként a Komárom megyei úttörő-tűzoltó szaktáborban.

A táborozás résztvevőit rajokba, majd őrsökbe osztottuk be; a rajok egy-egy szerelő részlegre képeztek.

A tűzoltó-foglalkozások elméleti oktatással kezdődtek, amelyet én vezettem. A feldolgozott témák között szerepelt a tűzoltóság története, a mezőgazdaság, az erdők, a lakóházak tűzvédelme, a tűzkezelési lehetőségek, és tüzek oltása különböző körülmények között. Szó esett még az iskolák, táborozások tűzvédelméről is. A gyakorlati foglalkozásokhoz – ezeket Csajbók Imre tű. zls., a tatabányai városi tűzoltó-parancsnokság szerencsnoka tartotta – 400-as, 800-as kmf. és az esztergomi parancsnokságról kirendelt gépjárműfecskendő állt rendelkezésünkre.

A szakprogram naponta 9–13 óráig tartott; délután úttörő-foglalkozások tették színesebbé a táborozást. A rajok közötti egészséges versenyszellem kialakításához nagy segítséget nyújtottak a szaktáborban levő nevelők.

Az elméleti és gyakorlati foglalkozásokon túl természetesen készenléti szolgálatot is szerveztünk, amelynek a pajtások körében igen nagy sikere volt. A gyakorlati foglalkozások egyébként is annyira magukkal ragadták őket, hogy még szabad idejükben is a staféta gyakorlásával és tömlőfektetéssel foglalkoztak.

Egy esetben az esztergomi parancsnokságot is meglátogattuk. Az elvtársak bemutatatták felszereléseiket, majd riasztással egybekötött szerelést és önmentési gyakorlatot végeztek.

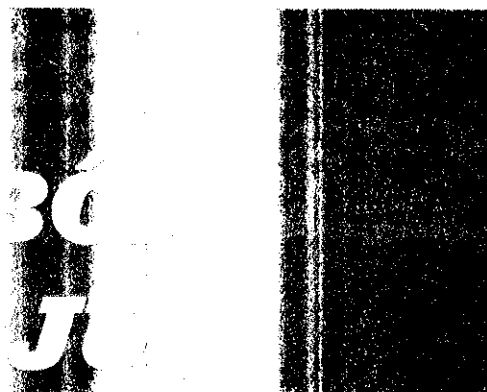
A táborozás záróaktusaként az úttörő-tűzoltó szakpróbát bonyolítottuk le. A rajok stafétával kezdtek, kismotorfecskendőszerelessel folytatták, majd elméleti tudásukról adtak számot. Az elméleti versenyt egyéniben és csapatban a rédei „Párduc” őrs nyerte 358 ponttal; a pillismaróti „Csingacsuk” őrs 351 pontot, az ácsi „Béke” 332 pontot szerzett. A jó felkészültséget bizonyítja, hogy a hatodik helyezett raj eredménye is 296 pont volt. A megyei tűzoltó-parancsnokság az 1–3. helyen egyéni és rajgyőztes versenyzőket értékes jutalomban részesítette.

Busa József
ny. tű. őrgy.,
a tábor szakvezetője

BÉKÉ MEGYÉBEN JELEN

A szeptemberi napsugár glóriája ragyogja be a talpazatra állított harckocsit. Aggúcsöve mintha még most is a menekülő ellenséget venné célba. A battonyai felszabadulási emlékparkban vagyunk, nem messze attól a helytől, ahol a határban dolgozó emberek 1944. szeptember 23-án megpillantották Filip Gyenyiszovics Kiva századának hős katonáit.

Battonya, felszabadulási emlékpark

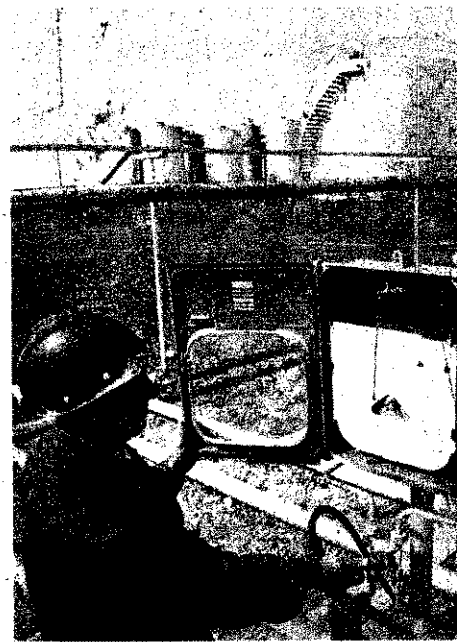
Történelmi igazságszolgáltatás volt, hogy elsőként az a magyar település szabadult fel, ahol 1891-ben gyilkos csendőrsortűz zúdult a rabzolgasorsuk ellen lázadó földmunkásokra, s ahol Harthy Miklós sógóra, a népnyúzó Purgly uraság basáskodott.

Azok a béresek, akik 1944 nyarán még neki arattak, ősszel már maguknak vetettek.

Pozsgai Zsigmond, a tűzoltó-egyesület jelenleg tiszteletbeli, sok éven át tényleges parancsnokhelyettese különös melegséggel ünnepelhette meg a nagy évfordulót. 1944 nyarán még ő is uraságnál robotolt, s röviddel azután, hogy behívták katonának, rbszszul felszerelt alakulatát a frontra küldték, hogy fedezzék a fasiszták visszavonulását.

Alakulatából csak ketten maradtak életben. Amikor Világosnál letette a fegyvert, a szovjet katonák parancsnoka megkérdezte, akar-e velük együtt harcolni, nem sokat töp-

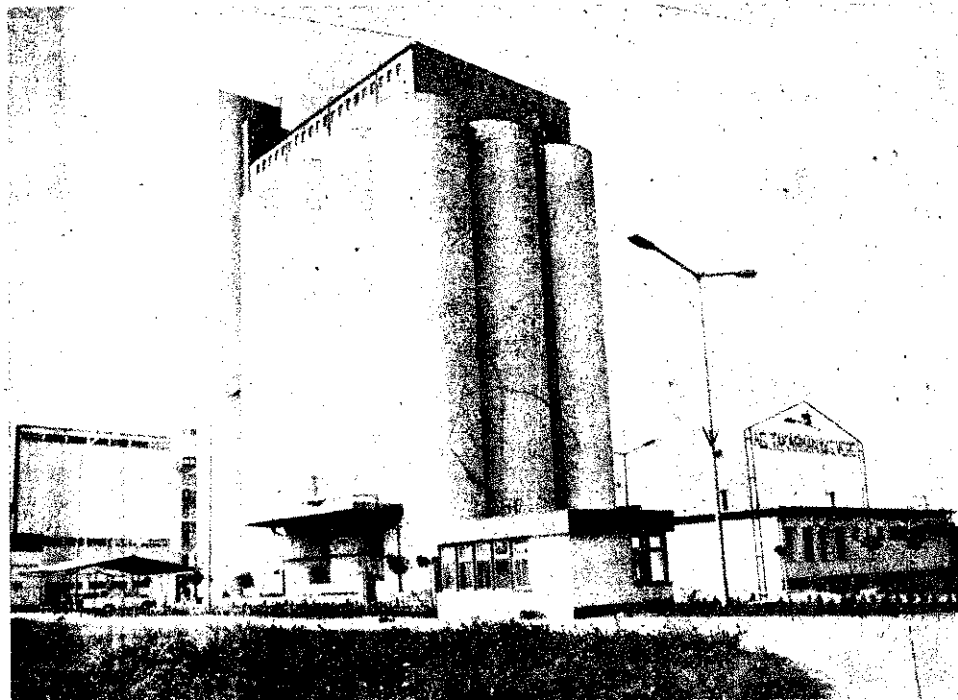

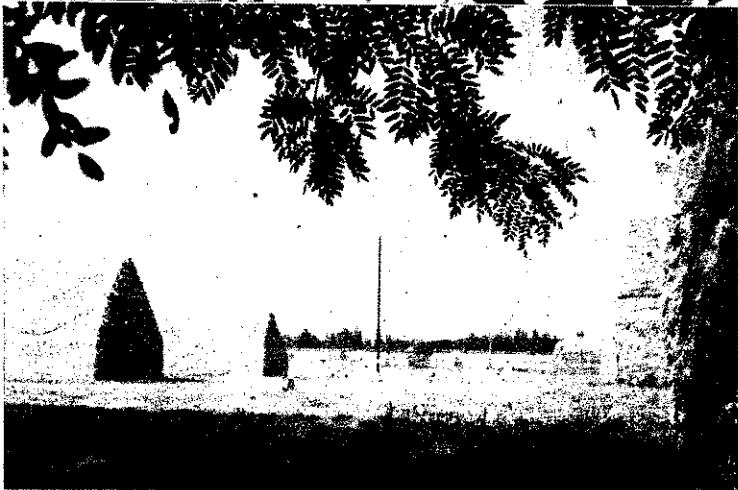
Szoldán Kornél battonyai parancsnok

rengett, hiszen éppen a szülőföldje felé mentek.

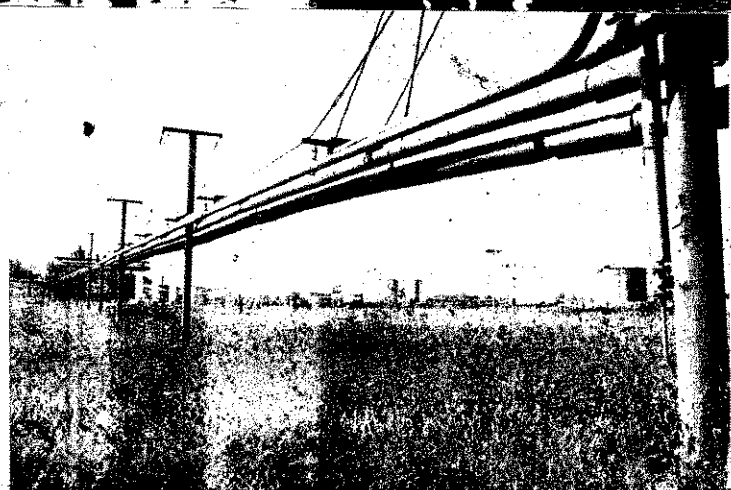
Később tolmács volt a battonyai katonai parancsnokságon, majd elköltözött a katonaségből. Esztendők múltán Kiváló Dolgozó tüntetésekkel a mellén tért haza, és fiatal battonyai tűzoltók sok nemzedék hallhatta tőle a történelmi esemény szívmelengető hiteles történetét.

A Mezőhegyesi ÁG új takarmánykeverője

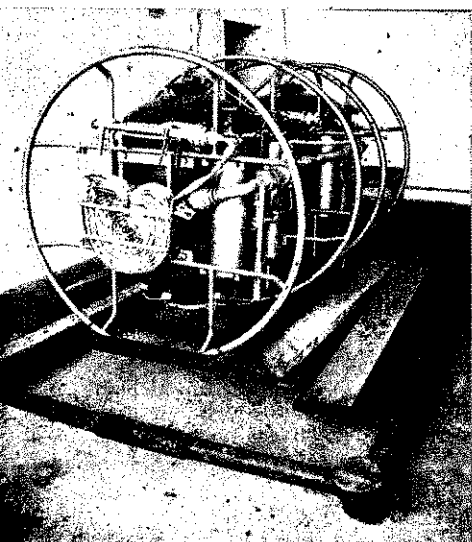

Amióta ezeket a villámhárítókat felszerelték, nem pusztított a villám a kazlakban (Mezőhegyesi ÁG)

Kardoskút ma már az országos hálózat szerves része

Ezeket a porralöltőket csörlőzik fel a teherszállókra Kardoskúton

Jóval túl a nyolcvanon a szabad Magyarország első tűzoltóparancsnoka: Rosztyi Dusan bácsi is megérhette a harminc esztendő évfordulót. Társaival együtt már az első napokban éberan őrködtek, hogy amit a háború megkímélt, azt ne pusztítsák el a lángok. A szovjet parancsnok „Pozsarnij” (Tűzoltó) feliratú karszalaggal látta el őket, hogy nyugodtan tevékenykedhessenek.

Tóth József t. zls.

Battonya népessége ma 9 ezer 300 körüli. Lakosai jómódban élnek, a téesztagok évi átlagjövedelme megközelíti a harmincezer forintot. Mintegy 1100 új lakás épült a felszabadulás óta, 20 kilométerrel bővült a villanyhálózata, 40 ezer m² új járda épült, most kapott egy 4,5 km-es új közutat, és még tovább sorolhatnánk fejlődésének jellemző számadatait, de gondjait is, amelyek egészen mások, mint három évtizede. A mezőgazdaság gépesítésével ugyanis jelentős számú munkatér szabadult fel a nagyközségben, az ipari üzem és szövetkezet viszont aránylag kevés, habár bővülnek és növekszik a számuk, úgyhogy a fiatalok elvándorlásának üteme az utóbbi időkben mérséklődött.

Szoldán Kornélnak, az egyesület jelenlegi parancsnokának a foglalkozása három évtizeddel ezelőtt ismeretlen volt a környéken, ugyanis fűgyűjtőkezelő. A battonyai üzem áthaladó vezetékében áramló szénhidrogénnek messzi vidékekre is eljutnak.

A mostani tűzoltó-egyesületnek gépjárműfecskendője és Zsuk tűzoltógépjárműje is van, habár egy kicsit rozoga a szertára. Jelenleg 52 felnőtt aktív tagot számlálnak, és a két iskolában 76 úttörő-tűzoltó serénykedik. Még sokat hallunk róluk, mert Hoffmann Márton testnevelő tanár szakavatottan irányítja őket.

És az állami gondozottak intézetének ifjú tűzoltói is az egyesület nagy családjához tartoznak. Igencsak meghatódott a parancsnok, amikor a továbbtanulni Tiszadobra került intézeti kistűzoltók levélben értesítették: kezdeményezésükre ott is megalakítják a tűzoltócsapatot.

A csaknem kétszáz éves Mezőhegyesi Állami Gazdaság harmincezer holdas nagyüzem. Az ódon épületekben, ahol hajdan a méneskari tiszt urak csizmái kopogtak, most a világszínvonalhoz igyekeznek közelíteni az agratechnikát, és nem a lótenyésztés a legfontosabb ágazat.

Mintegy két és félezren dolgoznak itt, nemrégiben épült egy majdnem ötven méter magas silójuk, s a gépesítés fokát jól jellemzi, hogy jelenleg 9 saját üzemanyagtelepük van.

Pelle Kálmán szállítási üzemvezető, aki a tűzvédelmi felelős is, mindkét beosztásban jól érzelgi a rohamos fejlődéssel együtt járó változásokat, s mivel az emberek gondolkodásmódja lassabban fejlődik a technikánál, ez nem kevés gondot is okoz. Valaha a tűzvédelmi oktatás néhány alapvető szabály és tilalom ismeretéseire szorítkozhatott, jelenleg ez kevés volna, ezért szakosították, hogy a

munkaterületek sajátosságaihoz igazodjon. Most annak a módján gondolkoznak, hogyan lehetne megszervezni a vezetők tűzvédelmi vizsgáztatását, hiszen a hozzájuk tartozó terület egészéért felelősek, s joggal elvárható tőlük, hogy tűzvédelmi ismereteik is haladják meg azt a szintet, amit beosztottaiktól megkövetelnek.

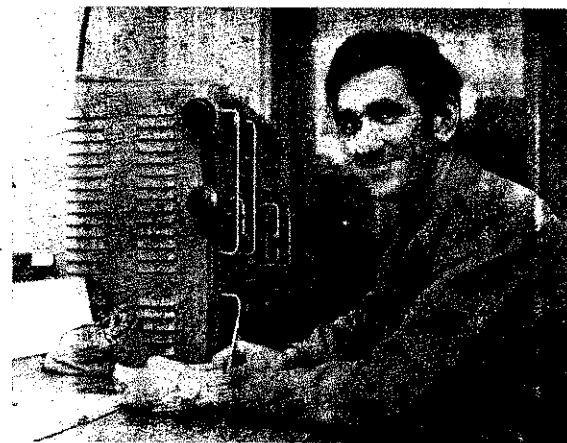
Az aratás idején egyetlen kalász termés sem vált a tűz martalékává a megyében, ami az utóbbi években már nem is olyan nagy szenzáció. Am azért a kalászos termények tűzvédelme ma sem tekinthető valamilyen rutinfeladatnak.

A mezőkovácsházi parancsnokságnak például – de más járásokat is említhetnénk – a vigyázatlan tarlóégetések okoztak sok gondot.

Nem jellemző esethez, de olyasmi is előfordult, hogy szabálytalanul végeztette az égetést a felelős gazdasági vezető, s utána a pártbizottságtól szeretett volna védelmet kapni a tűzoltók állítólagos akadékoskodásai ellen.

Egy másik alkalommal a véletlenül éppen arra utazó járási parancsnok akadályozta meg, hogy a lángok átterjedjenek egy 100 holdnyi, lábbon álló táblára. A közelben tartózkodók tehetetlenül szemléltek a tábla felé kigyózó lángokat; a védelemre kirendelt lovas eke sem volt alkalmas a feladatára. A parancsnok erélyes felszólítására és személyes részvételén is felbátorodva azután mind többen ragadtak kéziszerszámot, így sikerült megállítani a táblától mindössze 20–25 méterre támadó lángokat. A veszély elhárítása után, a parancsnok megkérdezte a brigádfővezetőt, hogyan oktatták ki előzőleg. Mi tagadás, az illetőnek eléggé zavaros elképzelései voltak a vonatkozó szabályokról.

Kornya András t. szkv.

Modern technikával gazdagítják a nagy elődök örökségét

Szerény kezdetek után ma már az országos hálózat szerves része Kardoskút. A közeli mezőkről nyert gázt itt teszik alkalmassá a távvezetéken való szállításra, s bizonyos mennyiségű olajat is nyernek a környéken.

Ugyesen irányított és jól felszerelt vállalati tűzoltóság őrökdi itt az üzemmenet zavartalanosságán. Kismotorfecskeendőkkel habbal is tudnak oltani, és van egy olyan porral oltó terepjáró gépjárműük is, amivel a legmélyebb sárban sem akadhatnak el. Két 250

Ballangó János tű. őrgy.

kilós porraloltót egy szállítószánkóra tettek, és szükség esetén egyszerűen felcsörlözik a szánkót a kocsi platójára.

– Lehetőség szerint mindig ún. éles gyakorlatot tartunk – mondja Tölgyesi László biztonságtechnikai és tűzvédelmi megbízott –, kiváló alkalmat ad rá a gödrökben összegyűlt olaj égetése. Akadnak persze soron kívüli „gyakorlataink” is, amikor a környékbeli téveszek jóvoltából csapnak fel a lán-

gok, méghozzá nemegyszer igen veszélyes helyeken, mivel nem ügyelnek kellően a tartóégetések biztonságára.

Az orosházi parancsnokságon régi fényképeket nézegetünk Tóth József zászlóossal. Az elsőről egy sovány, kopottas álltötetű húszéves fiatalember mosolyog ránk, a felvétel akkor készült, amikor röviddel a város felszabadulása előtt szegődményes tűzoltó lett. A másik felvételen egy kis épület látható. Itt lapult meg egy bombatámadás idején, amikor a vasútállomásról katonákat kellett volna kórházba szállítaniuk.

Röviddel a szerencsésen megúszott bombatámadás után felszabadult Orosháza.

Hamarosan kiderült: mindössze öt hivatásos tűzoltó maradt Orosházán, gépjárműveiket meg a felszerelések egy részét nyugatra hurcolták. Itt rekedt viszont a battonyiak Isottafracini gépkocsija, de az sralmas állapotban volt.

Szerencsájukra a szovjet parancsnok lovakkal kisegítette őket, így kezdhették meg újra a 24/48 órás szolgálatot, ami mentőszolgálat is volt egyben.

A lovas mentőkocsikon gyakran sok kilométeres távolságra kellett szállítaniuk a betegeteket, kiselejtezett katonai egyenruhát viseltek, és amikor korgott a gyomruk, azzal vigasztalták magukat, hogy hamarosan szebb idők következnek.

A felszabadulást követő első komolyabb tűz oltásának a mostani Barnevál volt a helyszíne. Sajgó szívvel oltották a raktárt, ahol nagy mennyiségű cukor ment tönkre.

A békéscsabai Kner Nyomda

Aztán újabb meg újabb képek kerülnek elő: Az egyiken immár tűzoltó-egyenruhában látható az akkori orosházi tűzoltóság. És milyen büszkék voltak rá, amikor 1948-ra végre sikerült összeszedniük a szükséges alkatrészeket, és újra vonulóképes lett az Isottafracini.

Ahogy röviden lepergettük a most ötvenéves férfi életének filmjét, ezt a címet is adhatnánk neki: hűség. Akármilyen nehéz időket is élt át, egy pillanatra sem gondolt rá, hogy más hivatás vagy foglalkozás is létezhet a számára. Naplójában mindenkinek feljegyezte a nevét, akivel együtt teljesített szolgálatot. Százötven név szerepel a listán.

Konya András tű. szakaszvezető, a gyulai parancsnokság vonulósa körülbelül akkor született, amikor Tóth József zis. szegődményes tűzoltó lett Orosházán. Most két fiú édesapja. Géplakatos volt a sarkadi cukorgyárban, az itteni vállalati tűzoltók tevékenysége keltette fel az érdeklődést az új hivatás iránt. A hadseregben, majd a munkáséjszakai megszokta a fegyelmet, így gyorsan beilleszkedett az új közösségbe, ahol a katonaságnál elsajátított híradástechnikai ismeretét is jól hasznosítja. Néhány esztendeje partgát, a KISZ-szervezet volt az egyik ajánlója. További tervei? Először is jó tűzoltó szeretne lenni, aztán talán majd a középiskola. Jelenleg érettségizett. felesége tanul tovább, és így jobban ki kell vennie a részét a második „műszakból”.

A Budapesti Harisnyagyár gyulai gyára kis tőkés üzem volt a felszabaduláskor. Harmincesztendő fejlődése jól érzékelteti életkörülményeink alakulását és iparunk fejlődését.

A felszabadulás után egy darabig még tőkés kézben volt az üzem, és 1500 tucat harisnyát gyártott naponta. Ebben az évben – mint Székely Árpád igazgatóhelyettes elmondta – várhatóan kb. 21 millió pár harisnyát és j mintegy 5,1 millió harisnyadrágot gyárt, s ebből mindössze 3,5 millió a pamut-harisnya, a többi olyan műszál, ami a finom gyapjú minőségével vetekszik. Megjegyzendő, hogy a gyárnak az ún. olcsó tömegcikk előállítására a feladata. Huszonöt esztendővel ezelőtt az államosításakor 435 dolgozójuk volt, jelenleg 1450, és dobozi üzemükben majdnem háromszor annyi a létszám, mint amikor Gyulán a század elején 100 alkalmazottal megkezdődött a harisnyagyártás. Termékeik mintegy 25 százalékát exportálják, és jórészt modern csehszlovák gépek üzembe állításával, a közeljövőben befejeződik a rekonstrukció.

A munkálatok idején teljes lendülettel folyt a termelés, és ez ugyancsak megnövelte a tűzveszélyt a város központjában eléggé szűk határok közé beszorított gyárban. Így egyebek között egyszerre számos helyen kellett hegeszteni. A felügyeletet hosszú hónapokig két vállalati tűzoltó látta el, méghozzá igen körültekintően. Több mint másfél évtizeddel ezelőtt hasonló munkákat végeztek, és akkor még kénytelenek voltak a gyulai parancsnokság segítségét kérni ehhez. Laczkó Lajos műszaki csoportvezető-helyettes irányításával fejlődött ilyen szépen a gyári tűzvédelem; fontos gazdasági megbízatása miatt másnak adja át a váltóbotot. Nem lesz könnyű dolga az utódjának, ha többet akar produkálni. Mindenesetre ő is számíthat Horváth István igazgató támogatására, ő nemcsak részt vesz minden tűzvédelmi ellenőrzésen, hanem a szabálytalanságok megszüntetésére adott határidőket is számon kéri az alsóbb vezetőktől.

A közeljövőben lesz harmincéves párttag **Ballagó János** tő. őrnagy, a békéscsabai városi parancsnok. Életútja korántsem kivételes társadalmunkban. Mezőgazdasági, majd téglagyári munkás volt a felszabadulás előtt, és nyomban utána bekapcsolódott a munkásmozgalomba. 1945 tavaszán önként jelentkezett a demokratikus hadseregbe. Rendfenntartó és biztosító alakulatoknál teljesített szolgálatot, ami cseppet sem volt valami veszélytelen, hiszen a menekülő fasiszták több vasútvonalat aláaknáztak, azután nemegyszer fegyver volt a bujkáló háborús bűnösöknel.

Leszerelését követően állami tüzoltó lett, volt vonulás, politikai helyettes, húsz esztendővel ezelőtt nevezték ki parancsnoknak. A harminc esztendő alatt mindig volt valamilyen pártmegbízatása: alapszervi titkárként és pártbizottsági tagként is tevékenykedett. Je-

Dr. Uhlár Mihály

lenleg propagandista, s túl az ötvenen, ma is fiatalos lendülettel dolgozik, hogy az ő parancsnokságán is erőtelen folyó nemzedékváltás minél zökkenőmentesebb legyen, s az idősebbek gazdag tapasztalataiból minél többet merítsenek a pályafutásukat sokkal kedvezőbb helyzetben kezdő fiatalok.

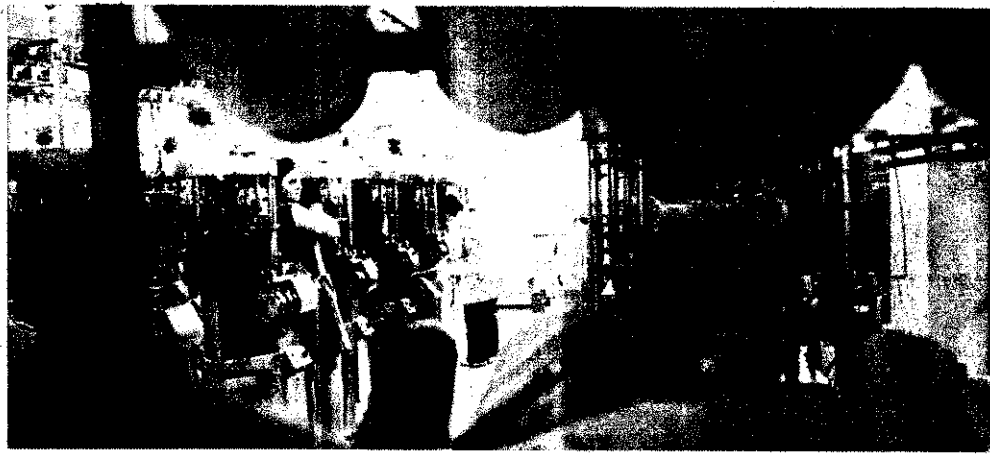
Hatalmas dobozként magasodik környezete fölé a békéscsabai Kner Nyomda. Világhírű névadójának és az ugyancsak hírneves békési nyomdászának, **Tevan Andornak** nagyot dobanna a szívük, ha láthatnák ezt a nagy hagyományokat méltóképpen folytató pompás, modern nyomdaüzemet.

Miközben **Balog Miklós** műszaki igazgatóval, **Dobóközi György** fejlesztési osztályvezetővel és **Zsirus István** munka- és tűzvédelmi felelőssel beszélgettünk, egyre arra gondoltunk, hogy azok a termékek, amelyek tetszetős dobozait itt készülnek, harminc esztendővel ezelőtt még jórészt ismeretlenek voltak. Ma már szinte természetes viszont, hogy a borítónak olyan reklámnak kell lennie, ami azonnal tájékoztatja a vásárlót az áru rendeltetéséről.

Sikeresen vizsgáztak az **ÁFESZ** tűzvédelmi előadók kétéves levelező tanfolyamának hallgatói. Képlünkön: **Kubola Imre** tő. alez., megyei parancsnokhelyettes jogszabálymagyarázatot tart

A békéscsabai tüzoltók a kongresszus és a 30. évforduló tiszteletére vállalták a tároló megépítését

A Budapesti Harisnyagyár gyulal gyára

Igy közvetve kül- és belkereskedelmünk bevételeinek alakulásában is cseppet sem másodrendű szerepet játszanak a nyomda tehetőségei dolgozói.

A nagy teljesítményű új nyomdagépek biztonságos működtetése is sok körültekintést igényel, ezért azután az üzem műszaki vezérkarának egy kicsit tüzoltónak is kell lennie.

Sok fejtörést okozott például a papírhulladék tárolása, kivált amikor már termelni kellett, de a hulladékcsillító rendszer még nem volt készen. Ráadásul kiderült, hogy az eredetileg tervezett rendszer nem is megfelelő: nem bírt a szakaszosan és nagy tömegben érkező anyaggal. Ezért szállítószalagos megoldást választottak, és egy bálázógép préseli össze a papírhulladékokat.

Mélynyomó-géptermükben viszont nem a bonyolult berendezések okoztak veszélyes tüzet, hanem az egyik dolgozó vigyázatlansága; a festékeverő és -előkészítő helyiségben elfelejtette feltenni a földelőláncot, és belobbant a kanna tartalma. Habár több száz liter tűz- és robbanásveszélyes anyag volt közvetlen veszélyben, a dolgozók szerencsére nem veszítették el a fejüket, 50 kilós porralöltővel megfékeztek a lángokat.

Dr. Uhlár Mihály, a békéscsabai városi tanács titkára maga is önkéntes tüzoltó volt annak idején Csabacsüdön. Így nem csupán hivatalból nézi tüzoltószemmel is Békéscsaba fejlődését.

A jelenleg 60 ezernél több lakost számláló Békéscsaba a felszabadulás után lett megyeszékhely, erősen iparosodó város és felsőfokú központ.

A lendületes iparfejlesztés, az építkezések ütemének gyorsulása (több mint 2 és fél ezer lakás épül a mostani öt éves tervben) a titkár elvtárs véleménye szerint is bizonyos értelemben új módon veti fel a város tűzvédelmének problémáit. Ennek műszaki oldala közismert: más nagyvárosokhoz hasonlóan itt is nagyobb teljesítményű, és a kóresetek támasztotta sokféle igényt jobban kielégítő technikai felszerelés lenne szükséges. Tudják, hogy ez csak lehetőségeink arányában kielégíthető követelmény, ezért azzal is próbál segíteni a tanács, hogy a vállalatokhoz tartozó és a tüzoltóság beavatkozását elősegítő különféle munkagépeket is vonulószerűen nyilvánítkja, amin az értendő, hogy a markológépek, daruk, árokások stb. szükség esetén a nap bármely szakában a tüzoltóság rendelkezésére álljanak.

A **XI. pártkongresszus** és hazánk felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére a megye mindegyik parancsnoksága értékes felajánlásokat tett. Ezek egy része különféle, házilag elvégzett építés, javítás, karbantartás. A szeghalmi parancsnokság állománya például 8-8 óra társadalmi munkát vállalt a nagyközség városiasabb arculatának kialakítása céljából, Békéscsabán a jobb politikai és szakmai felkészültséget elősegítő vetélkedőt szerveztek, Gyulán pedig tanulmányi versenyt. De erről majd egy más alkalommal írunk részletesebben, amikor már a vállaltak teljesítéséről is beszámolhatunk.

(Gádor-Kútvolgyi)

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

A Német Demokratikus Köztársaság fennállásának 25. évfordulója alkalmából testvérpünk: az Unser Brandschutz interjút készített Karl Glässel ezredessel, az NDK Belügyminisztérium Tűzoltósági Főosztálya vezetőjével.

Glässel ezredes elvtárs bevezetőben a német munkás-paraszt állam létrehozásának jelentőségét méltatta, majd azokról a kiemelkedő munkaeredményekről szólt, amelyek egyebek között a nemzeti jövedelem jelentős növekedésében is kifejezésre jutnak. Az NDK nemzeti jövedelme 1973-ban 126,7 milliárd márkát tett ki, 16,5%-kal többet, mint 1970-ben.

E dinamikus fejlődési folyamatban – hangsúlyozta Glässel ezredes – fokozott felelősség hárul a tűzoltóságra, hogy mind a megelőző tűzvédelmi szabályok érvényesítésével, mind pedig harckészültségének növelésével segítse elő a javak hatékonyabb védelmét.

E munkában a helyi népképviselői szervek tevékenyen kive-

Több mint 440 ezren

sznek a részüket, vállalják a lakosság széles körű tájékoztatását is. Az NDK tűzoltóságának szervei – mondotta a továbbiakban – tevékenységének előterében áll a tűzvédelemmel összefüggő tipikus jelenségek és irányzatok elemzése és értékelése.

1000 városban és községben több mint 440 ezer hivatásos és önkéntes tűzoltó tevékenykedik. Számos körzetben jól működő 24 órás ügyeleti rendszert szerveztek az önkéntesekből.

Igen értékesnek tartja Glässel ezredes elvtárs, hogy csupán az elmúlt esztendőben 1400-nál több újító csaknem 1000, tűzvédelmi jellegű újítási javaslatot dolgozott ki. Mint rámutatott: kiváló eredményeket hozott a tűzoltóság valamint az üzemek és intézmények újításainak közös munkája. Ennek keretében készült az a kis tűzjelző központ is, amelyet azonnal felszerelhet-

tek több termelőüzemben, valamint egy olyan adatfeldolgozóberendezés, amely lehetővé teszi a riasztás programozását azokra a létesítményekre, ahol erre vonatkozólag rendelkezésre állnak a bevetés adatai.

A berlini tűzoltó-parancsnokság kezdeményezésére széles körű mozgalom bontakozott ki az egységeken a politikai és szakmai ismeretek elmélyítésére, a fegyelmi helyzet további szilárdítására.

A párt és a kormány vezetése messzemenően elismeri az NDK tűzoltóságának áldozatos tevékenységét, így például a rostocki tűzoltóhajó parancsnokságát magas kitüntetésben részesítették.

Ezután azokat a feladatokat vázolta Glässel ezredes elvtárs, amelyek az NDK tűzvédelmében is megoldásra várnak, így egyebek között az új építkezési módok tűzveszélyeinek mérséklését, a műanyagok fokozott mértékű

Karl Glässel

elterjedésével összefüggő problémákat, valamint azokat a gondokat, hogy a gépesítés megautomatizálás mind több termelési érték koncentrálódásával jár együtt, s ezek a körülmények különleges megelőző tűzvédelmi intézkedések mellett a tűzoltóság vonulási idejének lerövidítését is szükségessé tesztik.

Végül elismerő szavakkal méltatta a szocialista országok tűzoltóságainak sokoldalú és gyümölcsöző együttműködését.

A berlin-weissenseei parancsnokság

a legjobb tűzoltóegységek közé tartozik Berlinben. Nem véletlenül kapta azt a megbízatást, hogy a belügyminiszter és a német népi rendőrség vezetője előtt bemutatót tartson az új parancsnoki szolgálati szabályzat pontos végrehajtásának szemléltetésére.

E parancsnokság állományában sincsenek különleges ké-

pességű emberek, jó eredmények a céltudatos munka gyümölcsei.

Nagy gondot fordítanak a gyakorlatias kiképzésre, s hogy a hivatással együtt járó fizikai és pszichikai megterhelésre is kellőképpen felkészítsék az állományt. Ilyen vonatkozásban különösen sokat foglalkoznak azokkal a fiatal tűzoltókkal,

akiknek még kevés a vonulási tapasztalatuk. Tevékenységüket mindig kellő önbírálattal elemzik, ami a legjobb módszer az önelégültség ellen.

A parancsnokság pártszervezete aktívan segíti az FDJ ifjúsági csoport tagjait is. Tagjai közül öten megkapták a népművelési minisztérium kitüntető jelvényét. Az „FDJ-kezde-

ményezés az NDK 25-höz” a című keretében hosszútávú képzési terv keretében foglalkoznak az önkéntes és üzemtűzoltókkal.

Az idei „Ifjúságiak és sportolók” hete alkalmából a „Német Népi Rendőrség” érdememmel tüntették ki a parancsnokság FDJ-csoportját.

Az operatív-taktikai tanulmányok az adott üzem alapos megismerésével kezdődnek

A saját készítésű sportteret

api értékelés: a csoportvezetővel együtt a vezető felbecsüli, hogy milyen mértékben teljesítették a szolgálati tervben rögzített feladatokat

Minden kézműdoljat biztos, gyors és pontos. Csoportos gyakorlat a forgólétrával és a sűrített levegős légzőkészülékkel

Oktatás modellen a taktikai helyiségben

A technikai kabinet keretében elmagyarázzák a hallgatóknak, hogy a hordozható fecskendő egyes részei hogyan kapcsolódnak össze

A gyakorlati kiképzés egy üzemben történik. Itt gyakorolják a sűrített levegős légzőkészülék felhelyezését

A nardti tűzoltóiskola

Az NDK Belügyminisztériuma nardti tűzoltóiskolája célszerűen berendezett korszerű intézmény, itt mindenké előtt újoncokat képeznek ki, de oktatnak csoportvezetőket és speciális beosztásokra kijelöltek is.

A tudományos alapossággal folyó kiképzés legfőbb célja a gyakorlati tevékenységhez szükséges ismeretek nyújtása, illetve készségek kialakítása. Ennek megfelelően választották ki az oktatókat is. Emellett bőséges tűzoltótechnikai felszerelés is rendelkezésre áll.

Azok a hallgatók, akik most kezdik tanulmányaikat, megismerkednek a marxizmus-leninizmus, valamint a tűzoltás-technika és -taktika, továbbá a tűz megelőzés alapismereteivel.

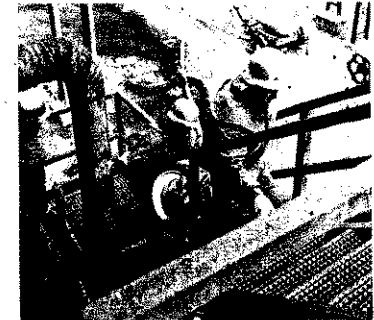
A csoportvezetők elsajátítják a beosztásukhoz szükséges nevelési alapismereteket meg a bevetések tervezésének, előkészítésének és irányításának alapvető szabályait. A kiképzés során gazdagon hasznosítják a szovjet tűzoltóság tapasztalatait.

A végzett hallgatók közül jó néhányan magasabb fokú tűzoltó-szakiskolákon és főiskolákon folytatják tanulmányaikat.

Az NDK megalakulása 25. évfordulójának tiszteletére a hallgatók szocialista versenyben állnak, és ennek során minden téren példamutató teljesítményeket érnek el.

Sebesültek élesztését célzó gyakorlatok oxigénes készülékkel

Szerelési gyakorlaton

A 4x100 m-es tűzoltóstafféta a tűzoltó-harcjátékokra való kiképzéshez tartozik

„Habfolyatóval tűzoltáshoz előre!”

A szolgálat letelte után a klubhelyiségben

Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszélyei

Gépek, géprészek, gépelemek feltöltődése

a) Hajtószíjak feltöltődése

A nem vezető anyagból készült hajtószíjaknál is statikus feltöltődés keletkezik, amit a szíj (mozgása során) tovább szállít. Ez a töltésmennyiség a szíj sebességével nő, és a 20—80 kV-ot is elérheti.

A védekezés egyik módja, hogy csökkentik a szíj mozgási sebességét. Ha ez egyéb okok miatt nem lehetséges, akkor vezetőképes anyagból kell készíteni a szíjat meg a szíjtárcsát. A szíjvédő nálónak szintén vezetőképesnek és földeltnek kell lennie. Hatásos védekezési mód az is, ha megnövelik a környezet relatív páratartalmát. Alkalmazhatók még a csúcs- vagy radioaktív ionizátorok is.

b) Szállítószalagok feltöltődése

A feltöltődési mechanizmus — ez esetben is — hasonló az előző pontban leírtakhoz. Védekezésként minden fémrészt földelni kell, beleértve a szomszédos gépeket is. A szállítószalagot pedig legcélszerűbb vezetőanyagból készíteni.

c) Gumiabroncsos járművek feltöltődése.

Az ilyen járművek gyakran töltődnek fel statikusan, ha az abroncsaik szárazak (azaz jó szigetelők). A töltés a jármű mozgásakor jön létre, méghozzá ott, ahol az abroncsok elválnak az úttesttől. E töltés nagysága függ a gumi vezetőképességétől és a jármű sebességétől.

A tartálykocsiknak nyitott fedelükön történő töltések — száraz abroncs esetén — feszültség lép fel a szigetelt jármű és a földelt csőrendszer (töltőrendszer) között. Ezért ennek elkerülésére kiegészítő összekötést készítenek a szállítótartály, valamint a töltőcső között (ugyanakkor a jármű fémrészeit leföldelik).

d) Repülőgép feltöltődése

Repülőgépeken két alapvető eset áll fenn: repülés közbeni és földön álló helyzetű feltöltődés. Az első esetben is előfordul statikus feltöltődés, mert főleg a száraz jég- és hókristályok nagy sebességgel érintkeznek a repülőgéppel. A repülőgép — haladása közben — erősen feltöltött felhőkbe is juthat. Ez ellen különféle szerkezeti megoldásokkal védekeznek. A második esetben a repülőgép úgy tekinthető, mint a c) pontban leírt járművek. A legveszélyesebb művelet itt is az üzemanyag-feltöltés vagy -eltávolítás. Itt is hasonló jellegű védőintézkedéseket kell tenni, mint a gumiabroncsos járműveken (földelés, fémes átkötés stb.).

VII. A kapcsolatos kutatás, fejlesztés, mérés-technika és szabványosítás helyzete

Az elektrosztatikus feltöltődéssel kapcsolatos kutatási tevékenységet véleményem szerint három irányban szükséges folytatni:

— a jelenség elméleti kérdéseinek további vizsgálata, illetve tisztázása,

— a mérés-technikai eszközök és módszerek széles skálájának kidolgozása,

— az ipar területén keletkező feltöltődési veszély egyértelmű megismerése, elhárítása.

A kutató-fejlesztő tevékenység helyzetéről, eredményeiről érdemes lesz még külön cikkben beszámolnunk.

A szabványosítás helyzete

Az ipar gyors fejlődése, a kemizálás elterjedése sürgetőleg vette fel a hazai szabvány megalkotásának szükségességét is. Természetesen látnunk kell, hogy a szabványosítási tevékenység nem független a jelenség megismerésétől, a gyakorlati tapasztalatok átvételétől. Mivel az elektrosztatikus feltöltődés problémája — világszerte — mostanában merül fel erőteljesen, így a kutatási, gyakorlati munka is az utóbbi időben kezdődött meg, ami a szabványosítás hazai helyzetében is tükröződik. Az eddigiek alapján — figyelembe véve az elért eredményeket — megkezdődött a szabvány megalkotásának munkája.

Az elektrosztatikus feltöltődéssel kapcsolatos magyar szabvány az MSZ 16 040 meg a 16 041 sorozatból áll:

MSZ 16 040/1—73. Statikus feltöltődések. Fogalmak.

A szabványsorozat első tagja („lapja”) a megfelelő definíció-

kat, fogalmakat tartalmazza, egységesíti. (Pl. töltéssűrűség mos polarizáció stb.). E szabvány 1973. október 1-től hi lépett.

MI 16 040/2—1973. Statikus feltöltődések. Általános ism. A szabványsorozat második tagja műszaki irányelv (M májában jelent meg, és a statikus feltöltődésre vonatkozó nos ismereteket foglalja össze. E műszaki irányelv hatály pelt.

MSZ 16 040/3—73. (Javaslat) Statikus feltöltődések. Vés ségi szintek.

A szabványsorozat harmadik tagja a különféle veszél szinteket határozza meg, és előírja a védelem szükség adott esetekben. E szabvány javaslata jelenleg készül.

MSZ 16 040/4. (Javaslat) Statikus feltöltődések. A v módjai.

A szabványsor e tagja a védekezés módjainak leírását mazza. Ez is jelenleg készül.

Az MSZ 16 041/1 és 2 (javaslat) a kapcsolatos mérési mó ket tartalmazza.

VIII. Összefoglalás

Cikksorozatunk végére jutottunk. Az egyes cikkekben kintettük az elektrosztatikus feltöltődés elméleti alapjait eddig ismert gyakorlati védekezési eljárásokat. Jelenlegi i teink szerint teljes bizonyossággal nem tudjuk megakac ni töltéskeletkezést, de védekezni már tudunk a veszélyes lés ellen.

A tervezés, illetve használat során nem mindig alkair tunk olyan eljárást, módszereket, eszközöket, amelyek ki a töltés keletkezését, illetve felhalmozódását. Ez esetben a következőkben vázolt főbb védekezési szabályokat kell tartani:

1. A tűz- és robbanásveszélyes helyiségekben, szabadte esetlegesen keletkező statikus feltöltődés — reális — rob veszély. Ezért minden lehetséges óvintézkedést meg kell ennek elhárítására.

2. Ügyelni kell arra, hogy a statikus feltöltődés elleni vé közők maguk ne váljanak új veszély forrásává. Ezért csak ságilag engedélyezett védelmi eszközök (ionizátorok stb.) mázhatók.

3. A villamosan vezető anyagokat, szerkezeteket megbízl földelni kell. Figyelembe kell venni, hogy a szigetelőar (dielektrikum) vezetőképesége pedig nedvesség vagy szen: dős hatására nagyságrendekkel változhat.

4. Gyűlékony folyadék áttöltése előtt a — jól vezető any edényeket földelni kell, és egymással fémesen össze kell kö

5. A különféle padlók vezetőképességét rendszeresen őrizni kell, főleg ha szigetelő anyagú szennyeződések jelenl számolhatunk.

6. A veszélyeztetett helyiségbe, környezetbe belépő s lyek vezetőtalpú lábbelit viseljenek. A statikus feltöltődésr lamos ruházat viselése tilos!

7. Vigyázni kell arra, hogy a feltöltött tárgyak geometrii megváltoztatásával ne jöhessen létre gyújtóképes kisülés.

8. Egyedileg szükséges eldönteni a fémek és szigetelőar egyidejű használatának lehetőségét.

9. A balesetek elkerülése végett rendszeresen ellenőrizr — az illetékes szervezeteknek, személyeknek — a bizt rendszabályok megtartását.

Az elektrosztatikus feltöltődés elleni védekezés rendelet előírt kötelezettség valamennyi állampolgár, vállalat, intéz hatóság stb. számára. A tűz elleni védekezésről és a tűzöl ről szóló 4/1974 (VIII. 1.) BM számú rendelet 105. §. (7) b) mondja:

„Az «A» és «B» tűzveszélyességi osztályba tartozó helyis továbbá mindenütt, ahol a statikus feltöltődésből tűz vag banás keletkezhet, csak a feltöltődés ellen védett gépi be zés használható. A statikus feltöltődés elleni védelem köve nyeit országos szabvány határozza meg.”

Dunai Gyula tű. fh okl. villamosmér

LAPSZEMLE

Megei és üzemi lapokból röviden

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉK!

Tarjáni ACÉL

A SALGÓTÁRIANI KOHÁSZATI ÜZEMEK PÁRTTITTOZÁSÁNAK LAPJA

„Kevéssel déli tizenkét óra után megszólalt a gyár szirénája – tüzet jelzett. Pillanatokon belül terjedt el, hogy a tűz a kovácsológyár „B” üzemében keletkezett. Aki tehetett, riadtan szaladt az átépítés alatt álló üzemhez – a segítség szándékával.

– A védető fogott tüzet – mondták közben is a „B” üzemek közül, miközben a magasban pára gomolygott, s a lecsorgó víz sercegett a kikapcsolt, izzó kemencékben. A tüzet percek alatt eloltották, a más üzembeliek szétszéledtek. A délutános műszak zavartalanul kezdte a termelést.

Mind ez azonban nem ilyen egyszerű. Választ kell kapni arra a kérdésre: mi vagy ki okozta a tüzet? Annál is inkább fontos, mert nem az első esetben lobbant a láng a „B” üzemi rekonstrukción. Nos, ez esetben is – mint már számos más esetben – a lehulló hegesztési szikráktól lobbant lángra az üvegtáblákat védő fagyapot. A hegesztő bizonyára észrevette a tüzet, mert valaki lement az üzembe a védetőről, hogy szerezzen egy szódásballont. Ezzel akarták eloltani. A kísérlet sikertelenségét bizonyítja, hogy riasztani kellett a tűzoltókat. Pedig csirájában el lehetett volna fojtani a tüzet, ha a hegesztésnél megvan az előírt víz mennyiség vagy egyéb oltóeszköz.”

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉK!

VOLÁNBUSZ

A VOLÁN 20. VÁLLALAT (MÁVVAUT) DOLGOZÓINAK LAPJA

„Bármelyikünk így járhatott volna, s talán ugyanúgy is cselekedtünk volna, mint *Ilyés András*”, – mondták többen is az Ipari Szerelvény- és Gépgyár szerződéses járáti Szerelvényvezetői közül, amikor kollégájuk tüzeséről beszélgettünk, s megpróbáltunk valamilyen tanulságot levonni a történetekről. Abból, hogy a defekt következtében kigyulladt és leégett GC 07-12-es számbeli Ikarus 45-ös autóbusz megmenthető lett volna-e? Egyébként az utóbbi hónapokban ez volt a második tüzeset, aminek következtében egy-egy termelőszekünk tönkrement.

– Egy-egy baleset bekövetkeztének rengeteg összetevője lehet, s embere változtatja, hogy az adott pillanatban, percekben hogyan cselekszik. Így ennél a tüzesetnél is, utólag igen nehéz eldönteni, mit kellett volna tenni a gépkocsivezetőnek, mit tehetett volna a tűz kitérésének pillanataiban – mondta előljáróban *Rátóti Gyula*, a járműfenntartási osztály csoportvezetője. Eppen ezért inkább, a már oly sokszor elmondott megelőzés lehetőségeire hívnám fel ismét a gépkocsivezetők figyelmét. Mindenekelőtt arra, hogy indulás előtt különös gondot fordítsanak a napi vizsgá-

latra. Jó lenne, ha napközben sem feledkeznének meg a motorok és a gumik ellenőrzéséről. Rendkívül veszélyes lehet például az olajfolyás. Azután az sem mindegy, hogy milyen gumikkal közlekednek. Hosszabb úton mindenképpen ajánlatos egy-egy rövidebb pihenőt beiktatni, s ellenőrzésképpen kalapáccsal végigkopoptatni a gumikat. Ez a tüzeset is bebizonyította: a dupla defektnél sokkal több figyelemre van szükség, ugyanis minden esetben feltételezhető, hogy a dörzsölés következtében felizzanak a kerek. Ajánlatos lenne – miután meggyőződtek a gumik forróságáról –, odakészíteni a tűzoltókészüléket, mielőtt bármihez hozzáférnének. Meg kell azonban jegyezni: tapasztalataink szerint az autóbuszainkon rendszeresített tűzoltókészülékek hatásfoka a nagyobb tüzek oltására nem megfelelő.”

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉK!

CSONKÁR MEGYEI

HÍRLAP

A MEGYEI SZOCIÁLISTA MUNKÁSPÁRTJÁNAK LAPJA

Több, mint nyolcvan esztendője működik Apátfalván az önkéntes tűzoltó-egyesület, amelynek ifjúgárdista és úttörőszakasza is van. Róluk írja a megyei lap:

„*Vári Sándor* csaknem négy éve irányítja a Dózsa György Általános Iskola úttörőinek és az Ifjú Gárda helyi szervezetének tűzoltószakaszát:

– Büszke vagyok az úttörőkre – mondta. Nemcsak a különböző versenyekre készülnek fel, hanem több alkalommal is lelkesen segítettek a tüzek eloltásában. Emellett a helyi belvízvédelmi munkából is kivették részüket. Nem kell őket agítani. Önszántukból jön valamennyi, s nagy hozzárettéssel teljesítik a rájuk bízott feladatokat.

Az Ifjú Gárda helyi szervezetének leány és fiú tűzoltószakasza csaknem 7 évvel ezelőtt alakult meg. A közelmúltban történt tüzesetnél, – amikor a lángok 118 négyzetméternyi területet beborítottak – vállvetve dolgoztak ők is az idősebbekkel.”

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉK!

TOLNA MEGYEI

NÉPÜJSÁG

A MAGYAR SZOCIÁLISTA MUNKÁSPÁRTJÁNAK LAPJA

„Bensőséges, megható ünnepségre került sor Őcsényben. A községi önkéntes tűzoltó-egyesület vezetőségének és a község tanácselnökének jelenlétében *Schulteis János*, az egyesület veteránja vette át a belügyminiszter adományozta Tűzrendészeti Érem arany fokozatát *Szűcs János* tűzoltó őrnagynak, a szekszárdi városi és járási tűzoltó-parancsnokság vezetőjének kezéből. *Schulteis János* fél évszázados, áldozatkész, fáradhatatlan önkéntes tűzoltói munkájával érdemelte ki a magas kitüntetést. Az ünnepségen a megyei tanács küldötte pénzügyalman nyújtott át *Schulteis János*-nak. A köztiszteletben álló, nyolcvan esztendő ünnepelt azzal köszönte meg a kitüntetést és a jutalmat, hogy továbbra is töretlen akarattal veszi ki részét az önkéntes tűzoltó-egyesület munkájából.”

Világ proletárijai egyesületek!

NAPLÓ

AZ MSZMP VESZPRÉM MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

A csöglei önkéntes tűzoltó-egyesület munkájáról a Veszprém megyei újság. Részlet írásból:

„A mostani csapat gerincét (34 fő) a tisztelettel megemlékező gépműhelyének fiatal szerelői alkotják. Rájuk »épít«, számít elsősorban *Ferenczi Rudolf* tűzoltó százados, a parancsnok is.

– Kiválóan összetartó, fegyelmezett gárda – mondja *Ferenczi Rudolf*. Nincs velük bűnös példás magaviseletű emberek, a munkájában és mint önkéntes tűzoltók is.

Az összetartást, a jó baráti szellemet sem bizonyítja jobban, mint az a tény, ha az egyik fiatal szerelő (aki önkéntes tűzoltó) KISZ-esküdjén a községi önkéntes tűzoltó-egyesület tagjai álltak sorfalat. Megvittak, vendégek voltak ők is, s szeretettel baráti kedvességből adták a díszkíséretet. Egy másik KISZ-es is tűzoltó gyermekének névadójára pedig ajándékkal kedveskedtek községi önkéntesek.”

VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉK!

VAS NÉPE

AZ MSZMP VAS MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A VAS MEGYEI TANÁCS LAPJA

Egy önkéntes tűzoltóparancsnokról készült szép portrét a megyei lap, ebből vettünk részleteket:

„Nehéz helyzetben választották tűzoltóparancsnoknak *Somfai Lajost*. Akkor, amikor 1964-ben a gyöngyösfalui és a pósei egyesületet egyesítették. Az új állapotba jó ide nem tudtak beletörődni a tűzoltók.

– Eleinte két felnőtt rajom volt, egy pósi meg egy ludadi (a másik községrész, amelyből Gyöngyösfalu lett). Ha külön versenyek, az volt a baj; ha együtt indultunk, akkor meg az. 1967-ben meguntam sok összevisszaságot. Bementem az iskola igazgatóhoz, kértem, adjon nagyobbacska tőrőket, szervezek egy tűzoltórajt. Adott is. meg nagyon vigyáztam: úgy válogassam össze őket, hogy ludadiak is, póseiek is kerüljenek egy csoportba. Megtöltösdtek kölykök, s úgy szerepeltek, mint a villám. Kor aztán a felnőtteket is megkevertem kicsit, közös csapatot alakítottunk.

Ma negyvennyolc önkéntes tűzoltó Gyöngyösfaluban; versenyeken szabályo szurkolnak nekünk, mint a focistáknak. a fiatal meg a középkorú. Most már kőn rendet tartani köztük.

Somfai Lajos civilben géplakatos, s a műjavító kocsisztályán csoportvezető. A frisége olykor zsörtölődik, mert hazajön a győből, átöltözik, és megy a tűzoltórajokkal győzbe. A lánya, Klára – apja lánya – helyen is önkéntes tűzoltó. Gyöngyösfaluban meg a munkahelyén, a szombathelyi kórtárban.

Malomtűz - „megfogva”

A tűzoltás története számos malomtűzet mer, s ezek egyikének az oltása sem rtozik a könnyű munkák közé. A ré- ebben épült malmok szintjei és szállító- rendezései általában fából épültek, s az tizedek során légszárassá váltak. Ezért kiterjedt malomtűzek oltása mindig a gnehezebb feladatok közé tartozott. Nem olt ez másként a siklósi malom esetében m. Növelte a gondokat, a feladatok ne- ztségét, hogy a tűz éjszaka keletkezett, e az is, hogy a siklósi járásban nincs onulóegysége a járási parancsnokságnak. Ugyanakkor szerencsés tényezők is köz- játszottak: első helyen kell említeni, gy a malom közelében van a sportuszó- a (1300 m³), és — az egyébként tervezett - vizeleeresztés aznap elmaradt. Az is nyeges volt, hogy *Huber Dezső* szds. já- si parancsnok a malom közvetlen köze- ben lakik, és így kezdettől biztosítva olt a beavatkozás szakszerű irányítása. z már a riasztás módjából is kiderül.

Gyors riasztás, szakszerű intézkedés

A tűz 1974. szeptember hó 18-án 23.50- or keletkezett. *Gernert Gáborné* 23.55- or a lakásán tartózkodó *Huber szds.*-nak őszóval jelezte. Ugyanakkor férje, *Ger- ert Gábor* üzemvezető-helyettes telefo- n is jelezte a káresetet a járási pa- ncsnokságnak, s ennek alapján *Végt őrm.* II-es riasztást kért a megyei ügye- től. *Huber szds.*, aki egyébként végig tűzoltás vezetője volt, a felderítés után onnal (0.07-kor) III-as riasztásra mó- sította ezt, és gépezetes tololétrát, va- mint áramfejlesztő gépjárművet is kért helyszínre.

A riasztás alapján 19-én éjjel után a ivetkező egységek érkeztek ki a kár- lyre: a siklósi önkéntesek 0.05-kor 1+10 vel, 1 db CSD 344-essel; 0.32-kor Pécs I.

II. 1—1 TŰ—1-essel és CSD 344-essel, szesen 2+14 fővel; 0.55-kor Mohács I. és 1—1 CSD 344-essel és CSD 710-essel, szesen 2+7 fővel; 1.28-kor Szigetvár II.

1+7 fővel CSD 344-essel; továbbá 1-kor a pécsi gépezetes tololétra 1+1 fővel és 1.30- kor a pécsi aggregátor 1 fővel.

Mint látjuk, csaknem fél óra volt a siklósi önkéntesek helyzeti előnye, s el- mondhatjuk, jól is használták fel.

Mindenekelőtt szabaddá tették a strand- fűrdőt, hogy a fecskendők megközelíthes- sék, a közelben levő mosóhelyre pedig vi- zet engedtek át. Ugyanakkor gondoskod- tak az áramtalanításról — ahol pedig le- hetett — a helyiségek, ill. térségek meg- világításáról, továbbá eligazítót jelöltek ki az állami egységek fogadására.

Emellett 2 M sugarat szereltek fecsken- dőjükről. A táplálást a strandmedence bi- ztosította. Az első sugár a hengerpadot, a második a szitapadlást támadta. A köz- ben összegyűlt környékbeli lakók és a dol- gozók azonnal megkezdték a liszt menté- sét. Elhordással mintegy 100 q-t lehetett kimenteni, míg a többi lisztet az időköz- ben szerzett fóliával védték átnedvesedés ellen. A tűz eközben igen gyorsan ter- jedt. Ezért *Huber szds.* úgy rendelkezett, hogy a második M sugarat osszák meg, s az egyik sugár a koptató, a másik a korparaktár tetőzetét védje.

2.10-re eloltották

A kiérkező egységek már kiterjedt tüzet találtak. A malom a tűzfalal (vasajtók- kal) elválasztott, 4 szintes örlőüzemből, valamint a 3 szintes koptatóból állt. A tűz az örlőüzem alsó szintjén a henger- padnál keletkezett, és innen terjedt át a második szintre (csópad), onnan a har- madikra (szitapad), majd a nyitott va- ajtón át a korparaktárra, míg fölfelé a kílonpadlásra.

A kiérkező egységek további 10 E su- garat szereltek. A vizellátást a fürdőme- dence vize szolgáltatta, csak a létrasuga- rát táplálták tűzcsapról. A nem égő kopt- atón, a vészlétrán meg a gépezetes toló- létrán lehetett felhatolni. Egy támadási pont a földszinten volt.

A malom a keleti oldalról

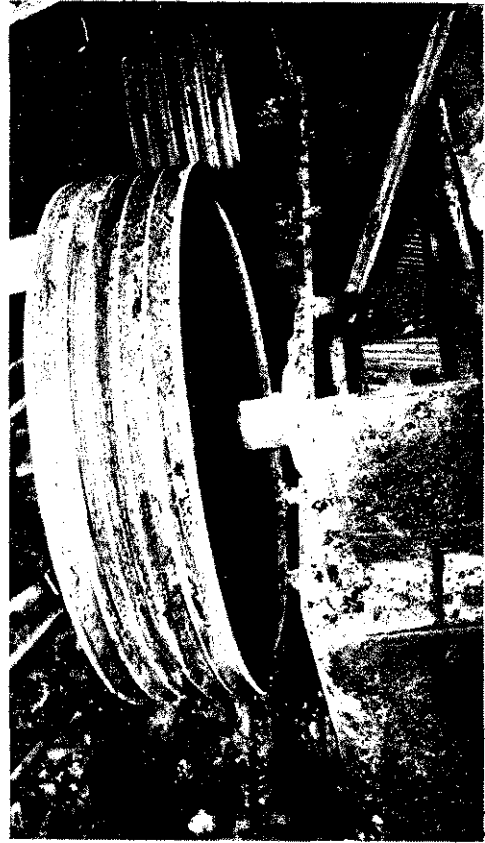
TŰZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

1.20-kor érkezett a helyszínre *Koste- leczky Sándor* tű. ezds., megyei parancs- nok és *Pfeiffer Márton* tű. őrgy., tűzoltási és kiképzési csoportvezető.

A tűzoltás vezetését nem vették át, de javaslatukra *Huber szds.* két harciszakas- parancsnokot és háttérparancsnokot je- lölt ki.

A tüzet 2.00-ra feketítették le, és lé- nyegében már 2.10-kor el is oltották. 5.20-kor az utómunkálatok is befejező- tek. Megjegyzést érdemel, hogy az agg- regátor (javítás után) bejáratos volt, és

Az éksziptárcsák (alul a meghajtótárcsa) és a fogaskerékház

A hengersorok

A vasajtó ellenállt a tűz hatásának

A ciklonpadlás. A kép jól érzékelteti a kiterjedtségét

a megyei parancsnok külön utasítására vonult a kárhelyre. Ez lényegesnek bizonyult, mert a fürdő felőli Ny-i oldal és a malom felőli K-i oldal egy-egy fényoszórója csupán a viszonylag veszélytelenebb részeket világította meg. Az oltás eredményes voltát igazolja, hogy a minden szinten égő (fa) szintelválasztások csak az őrlőüzem Ny-i oldalán égtek át, és csak egy szinten terjedt át a tűz a koptatóra.

Súrlódás okozta

A vizsgálat során a következőket állapítottuk meg: Az éjszakai műszakban mindössze két dolgozó volt a malomban: *Földinszky István* hengerőr segédkezett *Papp Sándor* koptatósnak a koptató szállítóberendezésében keletkezett műszaki hiba elhárításában.

Eközben az üzemelő őrlőrészben az I-es hengersor első hengerezékén a nedvesebb gabona feltelődött, és a henger megszorult. Tudnunk kell, hogy a két hengersort két-két villanymotorral (35 A-os lomhabetétekkel biztosítva) hajtják meg. Az erőátvitel a 175 mm átmérőjű motor ékszíjtárcsájáról az 500 mm átmérőjű hengerpad ékszíjtárcsájára megy, majd a fogaskerekek áttételezésével a hengersor merev kötésű kardántengelyére és innen a hengerekre.

A hornyokban öt ékszíjjal kívánták biztosítani a jobb erőátvitelt. Természetesen

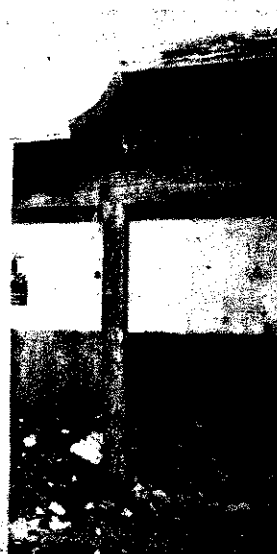
lényeges szerepe van az ékszíjak feszességének. Ez normál üzemenet idején kielégítőnek bizonyult, annyira azonban nem volt „spannolt”, hogy a túlterhelést teljes egészében visszaadja a motornak. Ezért az ékszíjak megcsúsztak, mégpedig (nyilvánvalóan) a padozat közelében levő kisebb ékszíjtárcsán. Mint az igazságügyi elektromos szakértő megállapította, ezért nem lépett működésbe a biztosító.

A tűz keletkezési oka tehát súrlódás volt. A levált ékszíjmaradványok horony felőli oldala vitathatatlanul igazolja ezt. Hátra volt még annak a bizonyítása, hogy a tűz miként terjedt az égő ékszíjakról az éghető anyagokra, vagyis lényegében a malomra. E célból megvizsgáltuk a hengersor (ékszíjtárcsa melletti) fogaskerékházát, s megállapítottuk, hogy abból — a kb. 1 hete betöltött — 10 liternyi motorolaj teljes egészében elfolyt. Le is foglalták azt a fadugót, mellyel a szabályos és jó tömítést adó menetes fémszár helyett a leeresztő nyílás elzárását igyekeztek megoldani.

A parketta alatt és a párnafákon elfolyt az olaj, továbbá az olajosvá vált őrlőmennyepor már megfelelő táptalajnak bizonyult a tűz terjedéséhez.

A maradvány olaj már felhígulva folyt ki a tűz idején, amit igazol az ékszíjtárcsák felhevülés okozta színváltozása. A tűzkeletkezés itt megjelölt helyét a beégés, illetve az átégés foka is mutatja.

A megmentett részek egyike

Az I-es mellett — tehát ugyanabba tűztérben — volt a II-es hengersor, a kettő összehasonlítása egyúttal bonyolította is volt rá, hogy ott nem foly az olaj — igaz, jó volt az elzáró dugó a leeresztő nyíláson —, és így nem alakult ki az a + hőfok, mely a színváltozást okozta a fémen. Az ékszíj csa színe megközelítően normál volt.

A keletkezett kár kb. 1 000 000 Ft megmentett értéket kb. 10 000 000 Ft becsüljük, a szakemberek azonban erre is többre. A tüzeset számos fontos tanulság közül is kiemelés érdemel a vas szerepe, ahol csukva volt a vasajtó, meg lehetett állítani a tüzet. (Jóllehet faszerkezeti részek már az ajtón túl kezdeti égés nyomait mutatják.)

Fadugóval pótolták...

Ezúttal is kiderült, hogy a legkisebb hiba is súlyos bajt okozhat. Az elvesztett fémszár, mely az olaj útját tömítette, zárta, nem lett volna szabad egy ráadás rosszul kifaragott fadugóval pótolni. Talán a legfontosabb az, hogy csak szakszerű beavatkozással és elegendő vizsgálat után lehet megfékezni egy malomtüzet.

Arról is szólni kell, hogy ebben a malomban általában rend volt. Gondot okoztak a takarításra, és így nem kellett tartani a tűz közben felkavart porrobbanásától vagy a porrobbanástól.

S végül ez a tüzeset is bizonyítja, hogy a feleslegesnek tekintett tűzriadó gyakorlatok milyen segítséget adnak tényleges tüzoltáshoz, különösen az első kezdeti szakasza alkalmával. A Baranya megyei rendőr-főkapitányság még nem zárta le az eljárást, a nyomozást folytatja. Ennek során a tisztázatlan kérdések (elsősorban az alanyi oldal) is minél bizonyonyal megoldódnak. Felvetődik továbbá: a tüzeset napján miért csak két ember tartózkodott a malomban, a biztonsági szempontokat is figyelembe véve sem volt megnyugtató. A Baranya megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat máris intézkedett, hogy megyénk tüzveszélyes malmában a felújítás befejeztéig a tömítést és így a lakosság zavartalan ellátását biztosítsa.

Dukits Károly
tű. alez.

Kábelzárólattól – viharos szélben

Augusztus 6-án 8.45-kor tűz keletkezett szállítószalagnál a Taksonyi Egyesült Tsz szerűjén, amely 2,5 kilométerre a községtől a Bugyi községbe vezet mellett. A viharos erejű szélben a lán- gyorsan átterjedtek három szalmakara, valamint a 8500 db-os ládatárolóra. Elsőként Schiranpl József tsz-dolgozó lelta a tüzet, amikor gépjárművel a te- portájára érkezett. Azonnal gépkocsiba , és a taksonyi HÉV-állomásra ment. en kérésére a forgalmi szolgálattevő ezte a káresetet a Csepel Autógyár tűz- -parancsnokságának.

Az üzemi parancsnokság híradóügyele- e azonnal riasztotta az egységet, majd entette a tüzet a Pest megyei parancs- cság ügyeletének. Itt az ügyeletvezető lión kérte a budapesti tűzoltó-parancs- cság ügyeletését a tervezett egységek ztására.

Vagy Sándor főmezőgazdász a taksonyi stáról értesítette a budapesti parancs- kságot, ekkorra azonban már útban vol- : az egységek.

Az elsőként helyszínre érkezett Csepel tógyári egység szolgálatparancsnoka: ndor Péter tű. szds. 9.14-kor 2-es riaszt- t rendelt el. Eközben Bugyi község ta- cselnöke mivel látta a füstöt, de pontos yét nem tudta meghatározni, 9.59-kor esítette a dabasi tűzoltó-parancsnoksá- t. Az itteni egység 2 db gépjárműfecs- ndóval kivonult a kárhelyre.

A tűzkezelés időpontjában helyszínén 'ozkodó Gayerhosz János szállítószalag- zelő villával meg a cipőjével próbálta gfékezni a lángokat, a kazalon tartóz- dó Szűcs István pedig a major dolgozóit ztotta, és velük együtt kézioltókkal kí- elte meg az oltást, de ez nem járhatott edménnyel.

A Csepel autógyári parancsnokság egy- zének kérésére 9.13-kor már teljes 'edelemben égett három darab 30×8×6 -es bálázott szalmakazal, és megsemmi- lt a 8500 gyümölcsösláda. Étek továbbá a állítószalag gyűlékony részei, valamint y pótkocsi gumikerekei.

Sándor Péter tű. szds., a tűzoltás veze- je felderítéskor megállapította, hogy a hírnyában levő lucernakazal már átme- jedett, és gőzölög. Ezért a CSD 710-es pjárműfecskenő tartályáról 2 db E su- rat szereltetett a kazal védelmére, va- mint a nyílt lánggal égő legközelebbi zalt lefeketésére. Mivel a felderítéskor is kiderült, hogy a vízszerezési helyre, gy sóderbányató (volt) nem lehet ráállí- ni a gépjárműfecskenőket, ezért vissza- zésében kismotorfecskenők kirendelé- t is kérte.

Eközben a helyi tsz tűzoltóinak segítsé- vel megkezdtek az alapvezeték szerelé- t a kb. 200 m-re levő tóhoz.

9.23-kor, mivel a CSD 710-es tartályvi- elfogyott, másik gépjárműfecskenő tar- lýáról tápláltatta a 2 sugarat, miközben CSD 710-es tartályát a kb. 500 m-re levő ntőzészivattyúról töltötték fel.

A kismotorfecskenők helyszínre érke- séig, illetőleg azok, valamint a 4 db apvezeték megszereléséig erről az öntő- szivattyúról töltötték fel a gépjárműfecs- endők tartályait.

A tűzoltásvezető a 9.31-kor helyszínre 'kező XIX/1-es parancsnokát megbízta a áttérparancsnoki feladatokkal, és utasí-

totta, hogy a tóról szereltesen 4 db alap- vezeték, és gondoskodjon a már helyszí- nen levő, valamint a kiérkező kismotor- fecskenőkkel 12 db E sugár folyamatos vízellátásáról.

A Csepel autógyári gépjárműfecskenő szerparancsnokát eligazítónak jelölte ki, miután meghatározta az érkező gépjármű- fecskenők felállási helyét.

A 9.44-kor érkező XX/1-es gépjármű- fecskenő parancsnokát harciszakaszh- parancsnoki teendőkkel bízta meg, és felada- taul adta az oltás irányítását a kazlak északi oldalán. Ezután a 2 db E sugarat átkapcsolták a XX/1-es gépjárműfecsken- dőre.

9.54-kor az V—VI—VII 1-es gépjármű- fecskenő 800-asát rákapcsolták a már megszerelt 2 db alapvezetékre, és megke- zdődött a folyamatos vízszállítás.

A tűzoltás vezetője 8 db E sugarat sze- reltetett a 4 osztóról, és a már működő 2 db védősugarat is támadórá csoportosítot- ta át.

10.05-kor már északról 6 db, délről pe- dig 4 db E sugárral támadták a tüzet.

Mivel ezek ütőképeseknek bizonyultak, a tűzoltás vezetője további 4 E sugár sze- relésére adott parancsot, és a bugyi önkén- tessek sugarát is támadásra irányította át.

Végül is 10.15-kor 15 db E sugárral kö- rülhatárolták. 10.45-kor lefeketítették és 11.20-kor eloltották a tüzet.

10 db gépjárműfecskenővel összesen 8 egység 61 beosztottja vett részt az ol- tásban és jelentős értéket sikerült meg- menteniük.

Az oltással egyidejűleg megkezdett tűz- vizsgálat szerint a szállítószalaghoz veze- tett négyeres kábel szigetelésének meghi- básodása következtében zárlat keletke- zett, és ez okozta a tüzet, ugyanis sza- bálytalanul a földön vezették a kábelt, és valószínűleg járművek is áthaladtak rajta. A kábelen támadt zárlat helyét sikerült megállapítani. A kár mintegy 300 ezer for- rit.

Nagy Zsolt
tű. fhdy.

Gázkitörés Ebese

Szeptember 8-án 21.38-kor felberregett a „K”-telefon a debreceni parancsnokság híradóügyeletén. A debreceni rendőrkapi- tányáság ügyeletéről Sipos András r. szds. tömören ennyit közölt: „Az ebési állomás mellett gázkitörés van...”

Éles Barna tű. fhdy., szolgálatparancs- nok azonnal kettes riasztást rendelt el: két gépjárműfecskenő, egy porraloltó és egy áramfejlesztő indult a helyszínre 1 + 13 fővel.

A kiriasztott szerek a 4-es főútvonalon 17 perc alatt, 21.55-kor érkeztek a 16 km-re levő kárhelyre, ahol az E 17-es fűtőtorony- ból kb. 134 att. nyomással tört fel a gáz.

A község, (É—K), a vasútvonal (D) és a 4-es számú főútvonal (É—Ny) által hatá- rolt területen kutatófúrást végeztek, ami- kor műszaki meghibásodástól a kitörés be- következett. A helyzetet súlyosbította, hogy a Széchenyi utcai ház sor kb. 300 mé- terre volt a kitörés helyétől.

A szolgálatparancsnok — a felderítést és Mészáros Károly fűrőmester tájékoztatóját követően — meghatározta a porral oltó gépjármű felállási helyét, utasítást adva annak készenlétbe helyezésére. Kijelölte a támadás útvonalát; feladatul az esetleg lángra lobbanó gázoszlop tüzének oltását adta, és Bodó József tű. zls.-t bízta meg a szerparancsnoki teendők ellátásával.

Egyidejűleg a fűrőmestert a fűtőtorony áramtalanításának elvégzésére utasította, s felhívta a figyelmét, hogy szikraképződés- sel járó munkálatot nem végezhetnek.

A két gépjárműfecskenőt a Széchenyi utcai tűzcsapra állíttatta, és két alapveze- tékéről négy E sugarat szereltetett a fű- rőtorony vasszerkezetének a védelmére, Soós Sándor tű. zls. irányításával. Ugyan-

akkor a helyi vízmű vezetőinél intézke- dett, hogy fokozzák a nyomást a tűzcsap- hálózatban.

Az elsődleges intézkedéseket követően visszajeleztetett, és előljáró kirendelését kérte.

A megyei parancsnokhelyettes a városi parancsnokkal 23.15-kor érkezett a kár- helyre, majd átvette az irányítást, hármas- nak minősítve a káresetet.

A már megszereltetett négy sugárral el- rendelte a kút környékének nedvesítését.

50 honvéd igénybevételeivel lezáratta a veszélyeztetett területet, és betiltatott min- den nyílt lánggal járó tevékenységet a ve- szélyeztetett zónában.

Intézkedett az algói parancsnokságon állomásozó turbógenerátor-szer riasztására.

Tartalék poranyag és vízagyúk helyszí- nre rendelését kérte.

Rendelkezett egy ideiglenes, tűzoltásra alkalmas 150—200 m³-es víztároló kiépti- tésére.

Megszervezte a bevetett egység váltását, miután várható volt, hogy huzamos időn át tartó készenléttel kell számolni.

Szeptember 9-én 8.00-kor szakemberek érkeztek Szolnokról, és kitérőgátító szerke- zet felhasználásával megkísérelték a kút elzárását. Próbálkozásuk azonban sikertel- len maradt a nagy nyomás miatt. A továb- biakban a tűzoltóegységek az elzárási mun- kálatokat segítették, illetve biztosították.

A begyulladás veszélyét a fűrócsövek ki- szerelésével sikerült elhárítani; a kút el- iszapolását szeptember 9-én 17.55-re befe- jezték, és a biztosítást végrehajtó állami egységek megkezdtek a visszavonulást ál- lomáshelyükre.

Pályaváratás és megyei döntő

A Himnusz hangjai mellett magasra kúszott a zászló, fellobbant a láng a tűzoltócímeren...

Szeptember 29-én ünnepé-

gybekötötték az állami tűzoltóság és az úttörő-tűzoltók megyei versenyével.

Kosteleczy Sándor tüz. ezredes, megyei parancsnok — ünnepi beszéde után — több elvtársnak kitüntetést és jutalmat adott át a fegyveres erők napja alkalmából. Ezután Szendrő Károly, a Baranya megyei Gabonafelvásárló és Feldolgozó Vállalat igazgatója emlékszalagot kötött a csapatzászlóra.

A mászóház felavatását jelképező horoglétra-bemutató résztvevőit nagy tapsmal jutalmazták a nézők.

Szokatlan módon kezdődött a fiú úttörő-tűzoltók versenye. A pálya közepén elhelyezett futball-labdát a tőle kb. 50 méterre levő kis kapuba kellett a raj tagjainak eljuttatni, majd berúgni. Ha ez sikerült,

Kosteleczy Sándor tüz. ezds. ünnepi beszédét tartja

akkor kezdődhetett a vizes szerelés. A sugarakkal két-két bábut kellett az állványról leveretni — persze mindezt időre. A lányok összetett számban mutatták be ügyességüket. Sugárszerelés után vizet kellett elvinni a célig, s megtölteni vele az ott elhelyezett tartályt.

Előző nap bonyolították le a 4×100-as tűzoltóváltót, a 100 m-es akadálypálya-versenyt és a horoglétra-gyakorlatot. A 4×100-as váltót a pécsi „B” csapat nyerte 95”-cel Komló és Mohács előtt, és a 100 m-es akadálypályán is jobb volt náluk.

Horoglétrában: 1. Pécs „B” 146, 2. Komló 153,5, 3. Szigetvár 178,5 ponttal.

Egyidőben zajlott az úttörők versenyével a 800 l/p-es kis-motorfecskendő-szerelés. Kom-

ló és Mohács egyaránt 500 l-pes szerelt; a Pécs „B” csak 55”-cel a harmadik lett. Összesített versenyt jobb eredményekkel a komlói nyerték, és övék lett a csapatzászló is.

Összesített eredmények:

1. Komló	22 p
2. Pécs „B”	22 p
3. Mohács	16 p
4. Pécs „A”	11 p
5. Szigetvár	11 p

Úttörő fiú:

1. Zádor
2. Sásd
3. Somberek

Úttörő leány:

1. Somogyapáti
2. Kővágószőlős
3. Drávafok

Kútvol

A felsorakozott egységek: 32 fiú- és 11 leányraj

lyes keretek között felavatták az ország első vidéki gyakorló pályáját Pécsen. Az avatást

Baráti József tüz. törm. átveszi a „Haza Szolgálatáért Érdemérem” arany fokozatát

Szendrő Károly igazgató felkötö a szalagot

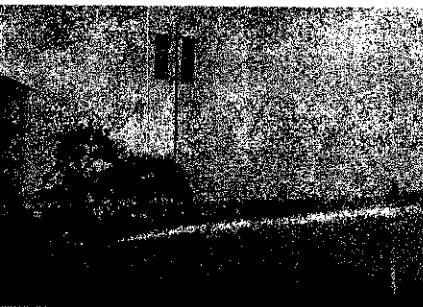
Horoglétra-bemutató

Az egyik kis osztókezelő

Először a kapuba kellett lőni a labdát

A vizes szerelés egyik mozzanata

Utolsó ellenőrzés a pécsi „B” csapat szerelése előtt

Kis versenyző, nagy vödörrel

Szerelnek a somogyapáti lányok

Szerelés után két vödör vizet kellett eljuttatni a célba

A célban

A 4x100-as bemutató utolsó mozzanata

Az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára a tűzvédelem szolgálatában

**Az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára
szolgáltató tevékenysége a tűzoltókészülék-állomány műszaki
állapotának fenntartásáért**

Tűzvédelmi előadók figyelem!

Tűzoltókészülékek javíttatását, újratöltését végeztessék az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára szolgáltatórészlegével.

Az ELZETT Művek Tűzoltókészülék Gyára jól szervezett szolgáltatórészleggel maximális segítséget igyekszik nyújtani a felhasználók részére a javítási feladatok gyors, szakszerű lebonyolításához.

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK-javítási ügyeivel keresse meg szolgáltatótelepünket.

**Cím: Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára
Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.**

Szakembereink külön-külön gondosan megvizsgálják a vállalatunkhoz javításra beküldött minden egyes tűzoltókészüléket, és műszaki állapotuktól függően RÉSZELEGES JAVÍTÁSRA, TELJES JAVÍTÁSRA vagy SELEJTEZÉSRE javasoljuk őket.

A javítás alá vont valamennyi készülék és azok szerkezeti elemei tüzetes felülvizsgálatra kerülnek, tekintet nélkül, hogy részleges vagy teljes javítás alatt állnak-e.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

A nem javítható készülékeket selejtezzük. Pótlásukra termelői áron új készüléket szolgáltatónk ki.

A 3, 6 és 12 kg-os belső palackos porraloltók, valamint a 4, 6, 8 és 12 kg-os külső palackos porraloltók, továbbá a 2 és 5 kg-os halonoltók javításának átfutási ideje nem haladja meg a készülék átvételét követő 45 napot. Indokolt esetben a javítások átfutási ideje a selejt pótlására csupán 30 nap.

Szolgáltatóegységünk az előírásoknak megfelelően pontosan elvégzi a beküldött gázaloltók méregmentesítését és a kiváló BCF-halonnal való újratöltését is.

(x)

EMLÉKÜKET KEGYELETTEL MEGŐRIZZÜK!

ID. FÜGI BÉLA
ny. főmérnök
1904—1974

MAGYARI SÁNDOR
önk. tü.
százados
1907—1974

Mezőpéterd község önkéntes tűzoltó-egyesületének volt parancsnoka 1974. július 20-án hosszú szenvedés után elhunyt.

1928-ban lett önkéntes tűzoltó, és 30 éven át parancsnokként irányította a községi egyesület tevékenységét, kiérdemelve a köz elismerését, megbecsülését.

Mély részvétellel június 29-én helyezték örök nyugalomra a mezőpéterdi temetőben.

SZEGVÁRI JÁNOS
önk. tü.
százados
1911—1974

A dunaföldvári önkéntes tűzoltó-egyesület elnöke életének 63. évében tragikus hirtelenséggel elhunyt. 1951 óta a községi tanács titkára, 1966-tól pedig a tűzoltó-egyesület elnöke volt. 1971-ben nyugdíjba vonult, de továbbra is ellátta az egyesület elnöki teendőit.

Gyászoló családja, egykori munkatársai, az önkéntes tűzoltó-egyesület és a helyi sportkör tagjai, a község lakói méltó tiszteletadással vettek tőle végső búcsút a dunaföldvári Fehérvári úti temetőben.

MIHÁLY MIHÁLY
ny. tűzvédelmi vezető
1909—1974

A TAURUS Gumiipari Vállalat nyugállományú tűzvédelmi vezetője hosszan tartó betegsége következtében szeptember 1-én elhunyt. 1929-től gumigyári munkás, a felszabadulás után a vállalati tűzoltóság megalapítóinak aktív tagja, a Ruggyanta-árugyár első tűzvédelmi előadója. Több évtizedes gumiiipari tapasztalata, magas fokú tűzvédelmi ismeretei és magabiztossága következtében a legképzettebb tűzvédelmi előadók körébe tartozott. Az iparágban dolgozó tűzvédelmi aktívák sokaságát nevelte, tanította. Személyiségét a vezetők és munkások egyaránt becsülték, tisztelték. A tűzvédelem iránti szeretetét, hozzáértését több kitüntetéssel is elismerték. A Tűzrendészeti Érem arany fokozatát is kiérdemelte. 1969-től (nyugállományba helyezése óta) haláláig is a segítőkészsége jellemezte. Hivatása mellett egész életét hűségesen szeretett családjának szentelte.

Hozzáértő, barátai, munkatársai és tisztelői a kegyelet mély érzéséről áthatótan kísérték el utolsó útjára.

ZSINTES SOROK: 1. AZ ÉGŐ TERMÉKEK KIVETŐDÉSE (EGYSZERRE HANEM IGY VÉGBE. 13. Két-két azonos áh hangzó. 14. Hal. 15. Istenfélő. 16. Langszer. 18. Gaz betűl. 19. Ká: készül belőle. 20. Étel. 22. ... (filmcím). 23. Kályhafajta. 26. szta. 28. Létezik. 29. Mérlegre 31. E nélkül nincs semmi. 32. szabad. 34. Becézett lánynév. Hibásan papírra vető. 37. Vé: 40. Férfinév. 41. A KIVETES FYSÁGA — A TARTALYBÓL — EN MAGASSÁGBAN HATAHATÓ BE (folyt.: függ. 13.). 44. padl. műfaj. 46. Hírhedt fegyver-tő cég. 48. A 34. egyik változa-10. Annusé. 52. Gyilkolta. 53. zni. 55. A halfajta. 58. Szájszél. Országos Tervhivatal.

LOGÓLEGES SOROK: 2. Tereli os hangzó. 3. Kétfélek. 4. A SZ. I. ALATTI IDŐ NAGYSÁ- AZ EGYES TERMÉKEKNEL OL FÜGG. 5. Tisztelt Cím. 6. 7. Oraalkatrész. 8. Szovjet ó. 9. Névelő, fordítva. 11. Mint 12. Hajlata. 13. A VIZSZ. 41. YTATÁSA. 15. A KIVETŐDES ÉNEK SZÁMITÁSÁHOZ EN- ES AZ ASVÁNYOLAJ KIEGÉ- EK MAXIMÁLIS SEBESSÉGÉT L VENNII. 17. Részben terel. 19. ek lakhelye. 21. Éra. 22. Hidro- és klór. 24. Tévesen jegyez. 25. esen rángat. 26. A négy lábú. 27. úkuspár egyik felel. 30. Kerti szám. 33. Labdarúgó teszi. 36.

FELDÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Valaki vagy valami felé (ék. hiány). 38. Gyümölcsből készűl. 39. Diplo- más röv. 42. Hangtalanul lépő! 43. A fejét ütök. 44. Polyo. 45. Egymást előző betűk. 47. Rálött páratlanjai. 49. Sándor Nándor. 51. Tökölő azo- nos hangzó. 53. Mint 38. 54. Ma már csak sporteszköz.

Megfejtés az alábbi sorokat kell beküldeni: vízzs. 1., 41., függ. 13., 4., 13.

Be kell küldeni továbbá a pontok- kal megjelölt kockákban levő be- tűkből összeállítható szót: a tűzolt- zásvezető kövessen el mindent, hogy az égő olaj kivetődését ... (bekül- dendő a kipontozott szó).

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Megfejtési határidő: 1974. novem- ber 26.

A 9. számban megjelent keresz- trejtvény helyes megfejtése a követ- kező: A VIZ TOVÁBBI HEVÉS, ROBBANÁSZERŰ FORRÁSÁT, TŰZES ALAKBAN; ÉGŐ PATAK.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: GÓZBUBORÉK.

Könyvjutalmat nyertek: Csapó Sándor, Kajászó; Fábian Sándor, Budapest; Pető János, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

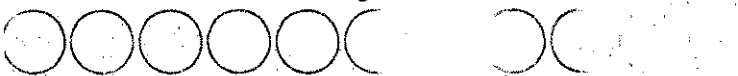
K. I.

TŰZVÉDELMI

A DM Tűzvédelem Országos Parancsnokság szakfolyóirata
Szerkesztés és kiadás: Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS (tűzoltó alezredes, SZERESZTŐSÉG, Budapest, VIII., ...
Szerkesztő: János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltósági Országos Parancsnoksága
Főszerkesztő: DR. PÁRKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számolmány: 233-70 151-1100
1124 Budapest, Ernyő Nyomda, Budapest, F. v.: Bolgár Imre vezérezredes. Postai irányítvány: 1031

Az iparág tűzvédelmi helyzetét értékelte szeptember 18-i ülésén a Taurus Gumiipari Vállalat tűzvédelmi tanácsa. A Pazsiczy Jenő főmérnök elnökségével lezajlott értekezleten Szamek László, a tanács titkára számolt be az elmúlt fél évben tapasztaltakról. Az irányító testület néhány, a további fejlődést elősegítő kérdésben is állást foglalt

Gumiipari biztonságtechnikai, tűzvédelmi és ergonómiai szimpózium rendezett szeptember 23–28. között Balatonszéplakon a Vegyipari Engedélyezési Szakszervezete, a Nehézipari Minisztérium, a Magyar Kémikusok Egyesülete és a Taurus Gumiipari Vállalat. A csehszlovák, leng NDK-beli, osztrák és hazai szakemberek részvételével lezajlott szemináriumon 23 előadás hangzott el. A tanácskozást G. G. G. Gusztáv, a Taurus vezérigazgató-helyettese nyitotta meg rendezvény összefoglaló értékelését Hont Frigyes, a NIM tanácsadótartotta. – Délutáni konzultáción a résztvevők egy csoportja

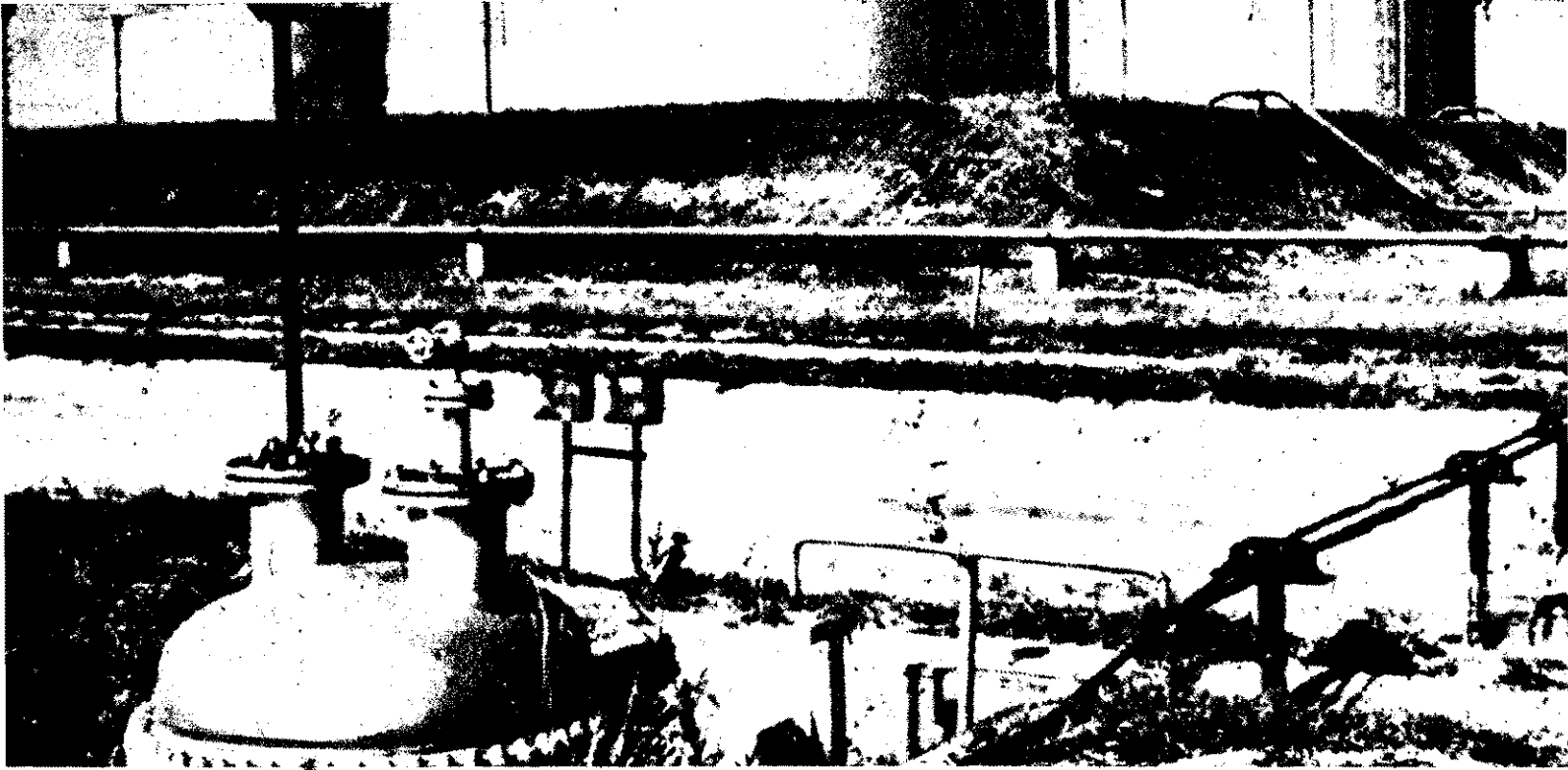
Bénsőséges hangulatú esemény színhelye volt szeptember 24-én a Somogy megyei Fel. mocsolád. A helyi általános iskola 586-Ligeti Károly úttörőcsapata 10 fős tűzoltóinak tagjai átvették a BM Tűzoltóság országos parancsnokának elismerő oklevelét és karácsonyi ajándékát. Az idei csillebérci nemzetközi borozáson kimagasló teljesítményt nyújtó csapat érdemeit Török László tű. őrgy. m. taltta, s egyúttal a testület parancsnokán Poth Ferenc önk. tű. szds.-nak is átadta országos parancsnok elismerését és jutalmát. Az ünnepi rendezvényen részt vettek a k. s. párt- és tanácsí vezetők, a megyei m. n. és parancsnokság képviselői. A meg. lenteket – a tantestület, az úttörőcsapat vezetői és tagjai nevében Rápó Mihály, az általános iskola igazgatója köszöntötte

TÜZVEDELEM

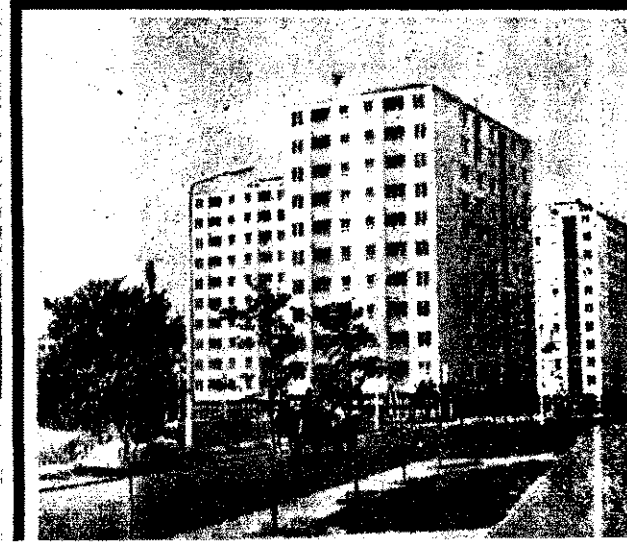
A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság
szakfolyóirata

XXVI. évf. 11. szám 1974. november

Csongrád megye 30

(Riport a 8—11. oldalon)

ÜNNEPI MEGEMLEKEZÉS

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 57. évfordulója alkalmából ünnepség volt a Belügyminisztériumban. Ezen részt vett Győri Imre, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a KB titkára, Gál Ferenc, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezető-helyettese, a Belügyminisztérium tábornoki és parancsnok karának több tagja, valamint a meghívott és berendelt elvtársak.

Az ünnepi díszelgés keretei között a belügyminiszter elvtársnak Kucsera László rendőr vezérőrnagy, vezénylő tábornok adott jelentést. Ezt követően Földesi Jenő határőr vezérőrnagy hirdette ki

Benkei András belügyminiszter parancsát. A felsorakozott egység előtt a belügyminiszter elvtárs számos kinevezést, kiténtetést és jutalmat adott át a BM különböző szerveinél szolgáló elvtársaknak.

Az ünnepi aktus után a belügyminiszter fogadást adott a meghívott és berendelt elvtársak részére. Ez alkalommal az MSZMP KB nevében Győri Imre elvtárs, a KB titkára köszöntötte a jelenlevőket és az egész állományt. Beszédében utalt arra, hogy hazánkban három évtizeddel ezelőtt ünnepelhettük meg először szabadon a Nagy Októberi Szocialista Forradalom év-

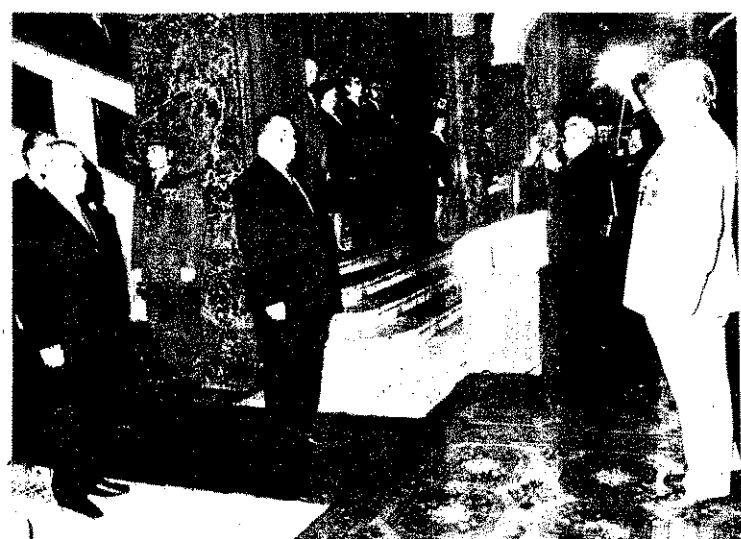
fordulóját. Népünk azóta nagyobb utat tett meg a fejlődésben, mint azt megelőzően egy évszázad alatt. Kiemelte a XI. pártkongresszus jelentőségét, utalt a pártkongresszusra való felkészülésből adódó politikai és szolgálati feladatokra. Az eddig végzett tevékenységet méltatva további sikereket kívánt a belügyi munkához, a kiténtetteknek, az előléptetteknek és a megjutalmazottaknak pedig boldogulást személyes életükben.

A BM TOP november 6-i központi ünnepségén Cseke Ferenc t. alez., csúcstítkár megnyitó be-

széde után dr. Czákó Sándor t. őrgy., osztályvezető méltatta az Októberi Forradalom jelentőségét. A bensőséges hangulatú megemlékezést követően dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy, országos parancsnok kiténtetéseket, elismeréseket és pénzjutalmakat adott át állami, községi önkéntes és vállalati tűzoltóknak.

Az ünnepi ülés elnökségében foglalt helyet dr. Hornok Bálint, az MSZMP BM/II. főcsoportfőnökségi bizottság titkára is.

A rendezvényen közreműködött Dániel Vali színművész, a Nemzeti Színház tagja és a tűzoltóság központi zenekara.

Kucsera László rendőr vezérőrnagy, vezénylő tábornok jelentést ad Benkei András belügyminiszternek

Az ünnepi díszelgés résztvevőinek csoportja

Dr. Félix László t. alez. átveszi ezredesi kinevezését

A belügyminiszter ezredessé nevezte ki dr. Kovács Mihály t. alez.-t

Győri Imre az MSZMP KB nevében mondott köszöntőt

Dr. Labancz András t. alez. a Kiváló Szolgálatért Érdemrend kitüntetésben részesült

Czirib Miklós t. fhdy., rétsági járási parancsnok a Tűzbiztonsági Érem arany fokozata kitüntetésben részesült

A BM TOP-központi rendezvényén dr. Czákó Sándor t. örgy., osztályvezető mondott ünnepi beszédet

A BM TOP ünnepségének résztvevői

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG BELÜGYMINISZTERÉNEK PARANCSA

Budapest, 1974. november 4-én

Eltársak, katonák, tisztesek, tiszthelyettesek, zászlósok, tisztek, tábornokok!

A világ proletárjainak ünnepére, a Nagy Októberi Szocialista Forradalomra emlékezünk. Az orosz munkások, parasztok, katonák és haladó értelmiségiek, a Lenin vezette bolsevik párttal az élen szétzúzták az elnyomó cári rendszert és megteremtették a kiszákmányolt nép hatalmát.

Az első szocialista állam példáján az elmúlt 57 év alatt az országok egész sora lépett a szocializmus útjára. Az imperia- lizmus képtelenség bizonyult ennek megakadályozására. A szocia- lizmus világrendszerré vált, amelyben a Szovjetunió hatalmas ereje biztosítja a világ békéjének megőrzésére.

A nagy október közelgő évfordulóját együtt ünnepeljük a hős szovjet néppel, a szocialista közösség többi testvéri népeivel és mindazokkal, akik világszerte a béke, a haladás és a szocializmus győzelméért harcolnak.

Eltársak!

Munkálkodjunk tovább fáradhatatlanul a nagy október esz- méinek valóra váltásán. Példát mutat e harcunkban a kommuniz- must építő Szovjetunió, a nemzetközi munkásmozgalom és az egész békeszerető emberiség legbiztosabb támasza.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 57. évfordulója al- kalmából eredményes munkájuk elismeréseként

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa kinevezte vezér- őrnaggyá

HAVASI LÁSZLÓ rendőr ezredes elvtársat,

a belügyminiszter elvtárs soron kívül kinevezte ezredessé

DR. BALOGH SÁNDOR rendőr alezredes, CSEN- DES KÁROLY rendőr alezredes, DARIDA MIHÁLY rendőr alezredes, DR. FELIX LÁSZLÓ tűzoltó alezredes, DR. KOPETTY LAJOS rendőr alezredes, DR. KOVÁCS MIHÁLY tűzoltó alezredes, MANDI SÁNDOR rendőr al- ezredes, DR. MOLNÁR FERENC rendőr alezredes, DR. REDEI MIKLÓS rendőr alezredes, TÓTH SÁNDOR határőr alezredes, DR. VEDRES GÉZA rendőr alezredes elvtársakat,

a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Vörös Csillag Ér- demrend kitüntetését adományozta

DR. DEAK JÓZSEF rendőr ezredes, FABIÁN JÓ- ZSEF határőr ezredes, DR. LABANYI ANDORNÉ rendőr alezredes, DR. LANG GYÖRGY rendőr alezredes, DR. NYÉKI KÁROLY rendőr alezredes, DR. SELME- CZI ISTVÁN rendőr alezredes, SIMON FERENC ren- dőr alezredes és DR. VÖRÖS ISTVÁN rendőr alezredes elvtársaknak.

BENKEI ANDRÁS s. k.
belügyminiszter

Veres József t. örgy. átveszi alezredesi előléptetését az or- szágos parancsnoktól

Balogh Lászlóné, a kiskunlac- házai általános iskola úttörő- tűzoltó-szakkörének vezetője országos parancsnoki dícséretet és pénzjutalmat kapott

Irta: dr. Farkas György tű. vör. gy., a BM Tűzoltóság országos parancsnoka

Folyó év szeptember hónapjában Luxemburgban került sor a Nemzetközi Tűzmegeelőzési és Tűzoltási Műszaki Bizottság (CTIF) rendes közgyűlésére és a szervezet VIII. szakmai szimpóziumának a megrendezésére.

Hazánkat, vezetésemmel, háromtagú tűzoltóküldöttség képviselte. Összesen 23 ország 76 fővel vett részt az eseményen.

Indokoltnak tartom megemlíteni, hogy számos országból több ipari vagy ipart irányító szakember is megjelent a szimpóziumon. Hazánkból jelen volt a Nehézipari Minisztérium két vezető beosztású képviselője: Zempléni Pál főosztályvezető és dr. Balogh Imre csoportvezető. Ezek a kezdeti lépések már azért is követésre és méltatásra érdemesek, mivel alkalmasak arra, hogy az érdekeltek még közvetlenebbül ismerjék meg gondjainkat, és intenzívebben működhesenek közre a megoldásukban.

A közgyűlésen a főtitkárság beszámolt az egy év alatt végzett munkáról, és ismertették a szervezet pénzügyeit. Az állandó bizottság ülésén a személyi változtatásokra vonatkozó elnökségi javaslatokat terjesztették be. Ennek az volt a lényege, hogy ment-sék fel Belgium, Dánia és Portugália eddig választott CTIF-alelnökeit, és az állandó bizottság válassza meg alelnökköknek a Lengyel Népköztársaság, Ausztria, Norvégia és Luxemburg első küldöttjeit, ez rögtön meg is történt. Igaz, nem vita nélkül, amit jobb előkészítéssel — a tagországok képviselőinek előre történő tájékoztatásával — el lehetett volna kerülni.

A szimpóziumon négy fő előadás és hozzájuk kapcsolódóan ugyancsak négy társelőadás hangzott el. Öszinte örömeinkre szolgált, hogy a négy fő előadásból hármát a Szovjetunió Nemzeti CTIF-Bizottsága tartott meg. Ezzel és az előadások tartalmi színvonalából újólag igazolva láttuk, hogy Európában a Szovjetunió tűzoltósága, tűzvédelme és a kapcsolatos oktató és kutató munkája a legfejlettebb.

A figyelemfelkeltés céljából indokolt egy kissé bővebben írni a szakmai előadásokról, ha terjedelmi okokból sajnos nem lehet részletesen. Azoknak a szakembereinknek azonban, akiket egy-egy téma közelebbről is érdekel, az anyagok — teljes terjedelmükben — parancsnokságunk illetékes osztályán rendelkezésre állnak.

A Szovjetunió tűzoltósága képviselői előadásukban a:

1. „Megelőző tűzvédelem a kőolajtároló telepeken”,
2. „Elektromos művek és transzformátor-állomások tüzei oltásának technikai és taktikai módszerei”, továbbá
3. „A tűzoltók képzése”

c. témákat dolgozták fel, és bocsátották vitára.

Ami az első témát illeti, a Szovjetunióban — de nálunk is — rendkívül jelentős feladat a tűzvédelem korszerű megoldása. Ezt egy számadattal is érdemes aláhúzni. 1975-ben a szovjet kőolaj-kitermelés mintegy 500 millió tonna lesz, ami a feldolgozó és tároló iparágban egyszersmind fokozott tűzveszélyt is jelent, ennek mérséklése csak akkor lehetséges, ha megfelelő állami intézkedésekkel, korszerűbb normák kidolgozásával, továbbá automatikus és mobil oltórendszerek kialakításával és alkalmazásával továbbfejlesztik a biztonságot.

Az előadás a tartálytüzek leggyakoribb keletkezési okát a robbanásban (a folyadékszint és tartályfedél közt elhelyezkedő gázok levegővel alkotott elegyének robbanása) jelölte meg. Jelenleg folyamatban van olyan számítási módszerek kidolgozása, amelyek alkalmazásával meg lehet állapítani a gáz-levegő elegy robbanásveszélyességét, figyelemmel a különböző hőmérsékleti tényezőkre a tartályokra gyakorolt hatásaira és az egyidejűleg végzett technológiai műveletekre.

A továbbiakban a tartálygésnek a környezetre való hatásával és ezeknek a káros hatásoknak az elhárításával foglalkozott az előadás.

Tűzkeletkezési okként említette még a javítási munkákkal együtt járó nyílt tüzeket, a villámcsapást, a statikus elektromosság kisüléseit, az esetleg szikrázással járó munkák végzését, va-

lamint — kéntartalmú kőolajok esetében — a fémrészekkel érintkező helyeken bekövetkező korrózió hatására keletkező piroforo vegyületek öngyulladását. Végül a keletkezési okok lehetséges elhárításának módzatait említette. A téma társelőadója főként a cseppfolyósított, illetve a gáz alakú szénhidrogének biztonság problémáiról beszélt, néhány figyelemre méltó biztonsági megoldást ismertetve.

Delegációnk részéről a témához hozzászóltam. Hozzászólásomban a tűzkísérleteink tapasztalatait ismerttettem, tehát a konkrét tűzoltás gondjait és problémáit.

Ennek a hozzászólásnak a téziseivel nem látjuk szükségesnek foglalkozni, mert szakfolyóiratunk 1973. decemberi, 1974. januári februári és márciusi számai részletesen taglalták ezt a témát. Egy színes filmet is bemutatunk az egyik kísérletünkről.

A második előadás rámutatott: az elektromos tüzesetek többségükben a gépek, készülékek, villamos berendezések és műszerek meghibásodásaiból keletkeznek. Ez a megállapítás a hazai viszonyainkra is érvényes.

Zárt helyen a sűrű füst bonyolítja a tüzek oltását, emiatt rendkívül nehéz feladattá válik a tűz fézskének a felderítése. Ehhez járul még az áramütés veszélye is, ha nem áramtalanítottak. A Szovjetunióban automatikus oltóberendezéssel kell védeni az 500 kV vagy ennél nagyobb feszültségű transzformátorokat, a kábelertermeket és a hidrogéngenerátorokat. A villamos erőművek és transzformátor-alállomások energetikai berendezéseit és egyéb helyiségeit pedig automatikus jelzőberendezéssel kell ellátni. Védőfalakat kell építeni a 110 kV és ennél nagyobb feszültségű transzformátoroknál, ha nem tartható közöttük a 15 méteres tűztávolság.

A keletkező tüzek oltását tűzoltó porok, freonok, léghabok és vízköd alkalmazásával végzik. Az előbbieket hátránya, hogy nincs hűtőhatás, és így számolni kell a visszagyulladás veszélyével. Az utóbbiak előnye a hűtőhatás érvényesülése, de ha nem automatikus rendszerűek, akkor csak az áramütés veszélyének teljes kizárása esetén lehet alkalmazni őket.

Hangsúlyozta az előadó a pontos oltási tervek kidolgozásának és alapos begyakorlatoztatásának jelentőségét a körzethez tartozó tűzoltóállománnyal, hogy a gyors és eredményes beavatkozás megoldható legyen. A társelőadó az elektromos áramütés kialakulásával és elhárításával foglalkozott. Erre vonatkozóan igen széles skálájú számítási képlet- és metodikaanyagot bocsátott a hallgatóság rendelkezésére.

A harmadik előadás a vonulós és a beosztott parancsnoki állomány kiképzési rendszeréről, az alegységek állományának taktikai képzéséről szólott.

Mint hangoztatta: a Szovjetunióban az újonc tűzoltók alapfokú képzés és sikeres vizsga letétele nélkül nem állíthatók szolgálatba. Igen figyelemreméltó, hogy a képzési időből több mint 40 órát a gázalarcban végzendő munkálatok gyakorlására fordítanak. A gépkocsivezetőket és a hírszolgálatot ellátókat külön kiképzésben részesítik. Az alapismeretek után a továbbképzés keretében sajátítja el az állomány a munkájához elengedhetetlen ismereteket. Minden szolgálati csoportnak naponta 4 órá (vasárnap is) erre kell fordítania. A szolgálatparancsnok, amennyiben indokoltnak látja, elrendelheti, hogy több órát is felhasználjanak a továbbképzésre. Az oktatásra kerülő témák egy részét a főparancsnokság határozza meg, míg a parancsnok a helyi sajátosságokra figyelemmel dönt a többi ismeretanyagáról. A tanulmányi időből 30—35% fordítható az elméleti foglalkozásra, az idő többi részét a gyakorlati felkészítésre kell fordítani.

A beosztott tűzvédelmi parancsnoki állomány tagjainak — nálunk tiszthelyettesi parancsnoki állomány — legalább egyéves szolgálattal kell rendelkezniük, és csak ezután kerülhetnek az öthónapos iskolára, és utána új beosztásukban egyhónapos gyakorlati munkát végeznek.

A gyakorlati foglalkozások keretében rendkívül nagy súlyt helyeznek az állomány taktikai továbbképzésére. Ennek formái közül ki kell emelni néhányat:

1. Helyismeret elsajátítása a működés területén és létesítményeiben, az operatív taktikai sajátosságok megismerése érdekében.
2. Minden egyes tüzészet elemzése a parancsnoki karral és a vonulós állománnyal.
3. Csoportos foglalkozások makettekkel, terepasztalon.

1973-tól bevezették a tűzoltást irányító személyek III., II. és I. osztályú minősítését. A III. osztályban két évet, a II. osztályban három évet kell eltölteni ahhoz, hogy valaki magasabb minősítésre pályázhasson. A II. és I. osztályú tűzvédelmi szakember elnevezésű minősítéseket három évenként meg kell védeni. A társelőadó főként a szakképzés folyamatosságát és fontosságát hangsúlyozta.

A negyedik előadás témája: „A tüzészetek lefolyásának előrejelzése statisztikai adatok alapján”. Előadó: az NSZK Nemzeti CTIF-Bizottsága.

Az előadás nem nyújtotta azt az ismeretanyagot, amelyre a címből következtetni lehet. Idézek ennek alátámasztására az előadás nem hivatalos fordításából: „Megállapítható tehát, hogy a tűz lefolyásának előrejelzésére szolgáló lehetőségek ez idő szerint sem elméleti, sem elméleti-empirikus úton nem tekinthetők adottknak.” Ennek ellenére sem az előadás, sem pedig a társelőadás nem tekinthető értéktelennek. Figyelemfelkeltők voltak abban az értelemben, hogy igen időszerű a tűzkárstatisztika korszerűsítése azért, hogy abból a tűzvédelmi helyzet javítására megfelelő következtetésekre juthassunk. A megoldást kereső számos

gondolat felvetése kétségkívül segítségére lehet a tagországok tűzoltóságainak ehhez a munkához. Közülük nálunk is napirenden van a téma, rövidesen be is vezetnek egy korszerűbb feldolgozási rendszert, hogy milyen eredménnyel, azt majd pár év múlva leszünk képesek értékelni.

A VIII. szimpózium négy szakmai témájának előadásai, társelőadásai és a vita igen eredményesnek ítéltető meg. Az előadások megválasztása is szerencsés volt.

Korunk jellemző vonása a gyors ütemű fejlődés. Ez mindig összefüggésben volt, van és lesz is a tüzészetek alakulásával, ami nem csupán azok számszerű növekedésében tükröződik, hanem a tűzkatasztrófák gyakoribbá válásában is. Ez utóbbi a veszélyeztetett értékek nagyfokú koncentrációjával hozható összefüggésbe. Nálunk például a kőolajtárolás-feldolgozás meg a vegyipar területe említhető elődlegesen. Csak haszonnal járhat a nemzetközi véleménycsere ezekről a kérdésekről és a jó tapasztalatok felhasználása a nagy veszélyhelyzetek megelőzésére. A szovjet elvtársak előadásai nálunk is aktuális védelmi kérdések — kőolajipar, villamos energia — megoldásához nyújtottak segítséget. Nem kisebb jelentőségű volt a tűzoltóképzés és -továbbképzés témája sem. Hiszen hiábavaló volna egy jól felszerelt tűzoltószervezet, ha tagjai nem értik, nem ismerik eléggé a hivatásukkal járó feladataikat, és nem kellő magabizottsággal kezelik a rendelkezésre álló technikát. A ma tűzoltóparancsnoki karának világosan látnia kell a tűzvédelem ügyével összefüggő tendenciákat, és mindent meg kell tennie állományával a kialakulható nagy katasztrófák elkerülésére.

Úgy érzem, röviden ebben foglalhatnám össze a CTIF-rendezvény tanulságait, és felesleges volna bővebben is részleteznem miért szükséges nálunk is fokozni az erőfeszítéseket e cél érdekében.

**ISMERNI
ÉS EGYSÉGESEN
ÉRTELMEZNI**

Továbbképző tanfolyamok

Az országos értekezletet és központi továbbképzést követően — szeptember 30 és november 1 között — a területi szerveknél folytatódott az új tűzvédelmi jogszabályokkal való foglalkozás. Az ötnapos továbbképző tanfolyamok sorát Budapest nyitotta meg, majd Borsod, Veszprém, Somogy és Szolnok megyékben került sor hasonló rendezvényekre, amelyeken az egyes csoportokba osztott megyék kijelölt parancsnoki és tiszti állománya vett részt.

A fővárosban, Leninvárosban, Balatonfüreden, Fonyódon és Szolnokon rendezett tanfolyamok célja azonos volt: a résztvevők ismerjék meg és értelmezzék egységesen a tűz elleni védekezésről és a tűzoltóságról szóló 1973. évi 13. számú tvr.-ben, a 14/1973. (VI. 2.) MT számú rendeletben és a 4/1974. (VIII. 1.) BM számú rendeletben foglaltakat.

A rendezvények azonos programja (fő vonalaiban megegyező volt a központiéval) mintegy 40 óra sűrítette a tematikát, a legfontosabb tudnivalókat.

Az új jogszabályokból adódó általános feladatokon, konzultációkon és a helyileg meghatározott témákon túl olyan előadások hangzottak el a BM TOP által biztosított előadók részéről, amelyek témájukat tekintve az új vhr.-hez kapcsolódtak, s azok egységes gyakorlati alkalmazásához adtak segítséget.

A tűzveszélyességi osztályok, osztályba sorolás; a gáztároló berendezések tűztávolságának meghatározása; a robbanásveszélyes helyiségek hasadó-nyíló felületének méretezése; a könnyűszerkezetes épületek tervezésének, kivitelezésének és karbantartásának tűzvédelmi szabályozása; a létesítmények oltóvízmennyiségének számítása; a tűzterhelés számítási módszere; az épületszerkezetek mértékadó tűzállósági követelményeinek számítása; a létesítmények kiürítési időtartamának számítása, valamint a gépi adatheldolgozás témáját felölelő előadások rendkívül sok hasznos ismeretet adtak, s valamennyit osztatlan elismeréssel fogadták a résztvevők.

Mindenütt komoly várakozás előzte meg a továbbképzés negyedik napjára ütemezett konzultációt, amelyet a parancsnokság kijelölt osztályvezetői tartottak. Több mint másfélszáz kérdés érkezett a résztvevőktől, ami érthető, hiszen a vhr., mellékleteivel együtt, igen nagy anyag.

Jó módszernek bizonyult, hogy a résztvevők napokkal előbb írásban leadhatták kérdéseiket, mert így a konzultánsok is alaposan felkészülhettek. Ezzel a megoldással lehetőség nyílt arra, hogy egy-egy kérdésnél már a központi állásfoglalást is közölhették.

A zömmel pozitív tartalmú kérdések egy részére tömönatokban is megadható volt

a válasz. Emellett azonban olyanok is akadtak, amelyek arra vallanak, hogy feltéveik a jelenlegi szabályozást nem egy folyamat részének tekintik, hanem valamiféle olyan kezdetnek, amely nemcsak a tevékenység egyes részeit, elemeit módosítja, korszerűsíti, hanem az anyagi szabályok egészét gyökeresen megváltoztatja.

Egyik-másik kérdésből az is kicsendült, hogy a kérdezők — nyilván az előbbiekből eredő, kellő elméleti-gyakorlati biztonságerzet híján — éppen attól az önállóságtól tartanak, amelyet az új keretjogszabály — a területi szervek régi és jogos kívánságának eleget téve — az ezzel együtt járó fokozott felelősséggel együtt, részükre biztosít.

Mindezt figyelembe véve a konzultációk is arra irányultak, hogy egyrészt: válasz nélkül egyetlen kérdés sem maradjon, másrészt: a válaszokban tisztázni lehessen azokat az értelmezésembeli eltéréseket, amelyek az egységes végrehajtást nehezítenék, és netán területenként eltérő gyakorlat kialakulásához vezetnének.

A területi rendezvényeken konzultánsként és központi előadóként közreműködők és a résztvevők egybehangzó véleménye szerint eredményesen zárultak az ötnapos továbbképző tanfolyamok.

— b —

TŰZOLTÓVERSENY „KILOGRAMMRA”

Október 26-án nem a másodpercek döntöttek a Magyar Villamos Művek Tröszt iparági versenyén, egy mérleg vette át a stopperórák szerepét. Az újszerű találkozóknak a Mátravidéki Hőerőmű (Lőrinci) volt a házigazdája, és 14, 1+8 fős csapat küzdött a győzelemért.

A versenyprogram három részből állott, mégpedig: 1. 5 m² felületű, kerek edényben égő benzín oltása 3 db 12 kg-os porraloltóval. 2. Propán-bután gázfáklya oltása. 3. Elméleti vizsga.

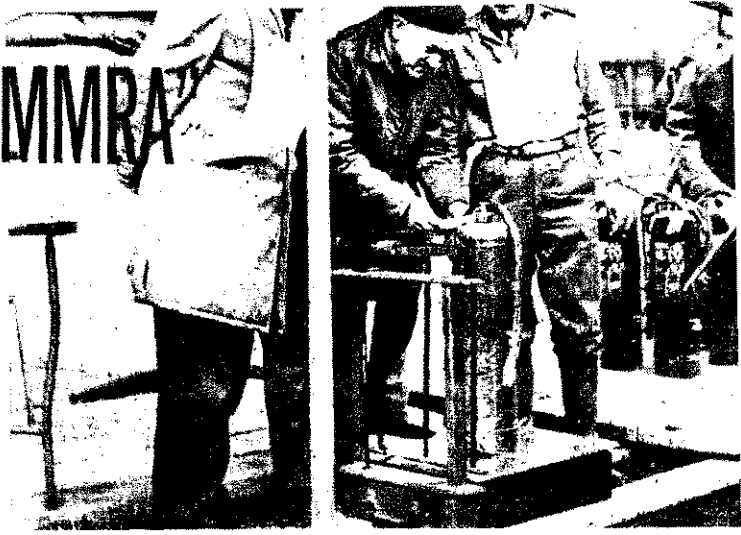
Az értékelés úgy zajlott le, hogy a legkevesebb oltópórt elhasználó csapat kapta a legtöbb pontot: például 6 kilóért 12-t, ezen felül 3—3 kilóval többért 1—1 ponttal kevesebbet. A gáz-tűz sikeres oltásáért (6 kilós porraloltókkal) 2, a 10 elméleti kérdésre adott 1—1 helyes válaszáért pedig egyenként 0,2 pontot adtak. Az 1+8 fős csapatok tagjai közül hárman a benzintűz, kettő a gázfáklya oltásában vettek részt, hárman pedig az elméleti versenyen.

A lőrinci sportpályán lebonyolított verseny résztvevőit Szabó Kálmán, a Mátravidéki

Hőerőmű igazgatóhelyettes főmérnöke köszöntötte, majd Kerényi A. Ödön, a tröszt helyettes vezérigazgatója megnyitó beszédében méltatta a tűzvédelem jelentőségét a villamosiparban, s mint rámutatott: a mostani újszerű versenynek az a célja, hogy minél jobban elősegítse a gyakorlatban szükséges tudnivalók elsajátítását, majd sikeres szereplést kívánt a csapatoknak.

Ezt követően nem mindennapi izgalmak között zajlott le a találkozó, kivált annak benzintűzoltási száma. A tűzfelület gyors oltásához a három készülék pontosan összehangolt működése volt szükséges.

Ebben a versenyszámban azok szerepeltek legjobban, akik a „rajta!” vezényszó elhangzása után nyugodtan odasétáltak a tálcában égő tűzhöz, és egyszerre kezdték az oltást. Néhány versenyzőbe azonban túlságosan beidegződött a megszokott versenyforma, amikor még a másodpercek döntöttek és ezért túl korán hozták működésbe a tűzoltókészüléküket; két csapatot viszont alighanem készülékhiba sújtott, s így nem sikerült oltaniuk. Hazatérve biztosan

Ézúttal a mérleg döntött

utánanézték az okoknak. A gáz-tűzoltás csupán egyetlen csapatnak nem sikerült.

Az előbbi számban az összesített eredmények alapján is győztes Tiszai Hőerőmű használta fel a legkevesebb oltópórt: mindössze 8,6 kg-ot. A második a Kelenföldi Hőerőmű lett 10 kg-mal. Rajtuk kívül még öt csapatnak volt elegendő 17 vagy ennél kevesebb kiló oltópórt a feladat végrehajtásához, míg a November 7 Hőerőmű versenyzőinek 28,4 kg kellett ugyanehhez.

A találkozót követő ünnepélyes eredményhirdetésen a tröszt 10 ezer forintos pénzju-

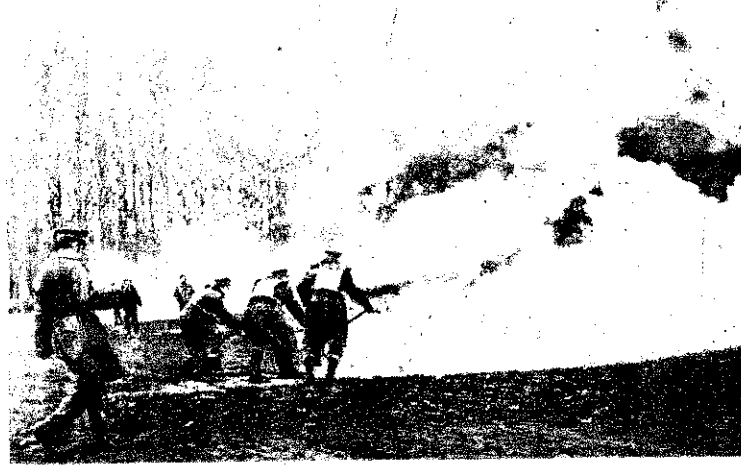
talomban részesítette a győzteseket, a második nyolcezer, míg a harmadik helyezett Tatabányai Hőerőmű hatezer forint pénzjutalmat kapott. A jutalmakat Kerényi A. Ödön adta át majd dr. Kovács Mihály tű. alez., a BM TOP osztályvezetője nyújtotta át az országos parancsnok dízszerlegét a győztes csapatnak.

Ezután dr. Balogh Imre, a NIM csoportvezetője meleg szavakkal méltatta a kezdeményezés jelentőségét, s kifejezte reményét, hogy legközelebb már a mostaninál népesebb mezőny küzd majd az iparági elsőségért. (g)

Szabó Kálmán igazgatóhelyettes főmérnök köszönti a résztvevőket. Bal szélén Kerényi A. Ödön h. vezérigazgató

A gyors oltáshoz összehangoltan kellett működni a három oltókészülékkel

Ebben a versenyszámban a sikeres oltásért adtak pontot

Tűzvédelmi hét Százhalombattán

A Dunai Kőolajipari Vállalat október 28 és november 1 között tűzvédelmi hetet rendezett, s ezzel a programsorozattal vette kezdetét a vállalat munkavédelmi hónapja.

Az esemény céljáról a következő tájékoztatást kaptuk **Tóth Tamás** üzembiztonsági osztály-vezetőtől:

— Programsorozatunkat ezúttal a szokásostól némileg eltérő

módon szerveztük meg, ugyanis szocialista brigádjaink a XI. pártkongresszus és felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére vállalták, hogy a tűzvédelmi hét előkészítéséből és lebonyolításából is tevékenyen kivesszük a részüket.

Igy például jórészt ők állították össze a tűzvédelmi kiállítást anyagát, brigádmunkából készült az esemény tiszteletére kiadott híradó is, és a brigádok

közösen tekintették meg a bemutatott tűzvédelmi oktatófilmeket, valamint az itteni tűzoltó-parancsnokságot és tűzoltási gyakorlatainkat is.

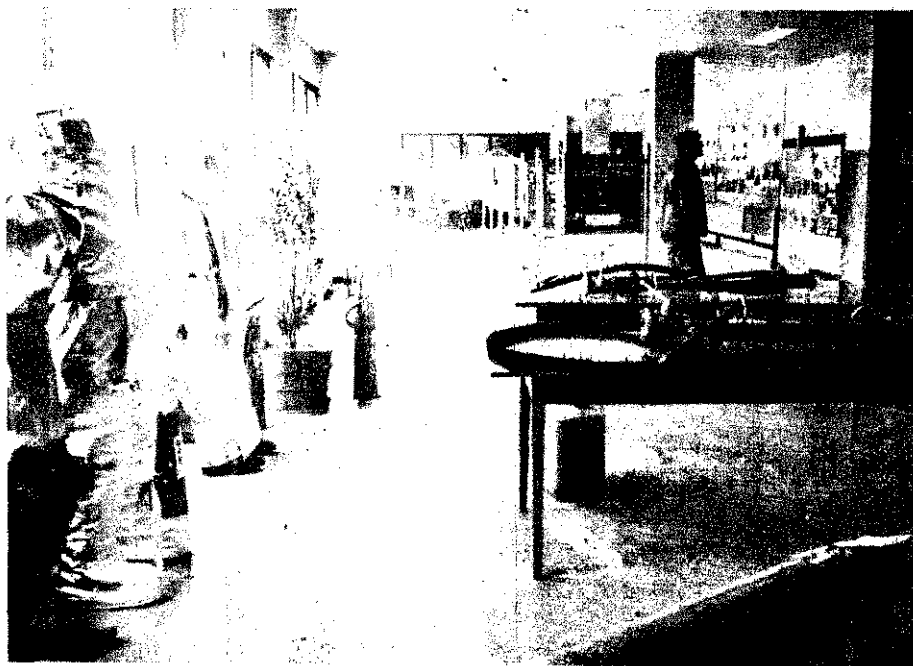
Mindebben az a törekvés fejeződött ki, hogy az előkészületi munkákban való tevékeny részvétellel is gyarapítsák tűzvédelmi ismereteiket. Emellett a magunk részéről azt is el kívántuk érni, hogy minél több dolgozónk ismerje meg közelebbről a

hogy a tűzoltói hivatás milyen sokrétű felkészültséget igényel.

A program keretében részben tűzvédelmi jellegű vetélkedő is volt, így például a 4 fős csapatoknak számot kellett adniuk a védőruha meg az önmentő készülék helyes használatából, el kellett oltaniuk egy 10 m²-es tüzet, és egy szándékosan néma oktatófilm megtekintése után felsorolták, hogy a megörökített munka- és tűzvédelmi szabály-

A kiállítás színhelye

Tóth Tamás

A győztesek az országos parancsnok dísz- és a tröszt vándorserlegével

vállalati tűzoltóság tevékenységét, és az erre alkalmasak kapjanak kedvet a sorai közé állásra.

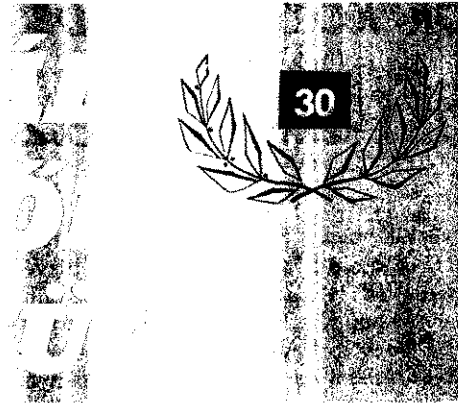
A hét keretében bemutatott több mint 20 oktatófilm túlnyomórészt saját készítésű. A tűzoltási gyakorlatok egyrészt vállalati tűzoltóságunk ütőképességét voltak hivatottak erősíteni, másrészt viszont olyan dolgozóink számára is szemléltetni kívántuk, hogy egy-egy kisebb szénhidrogéntűz megfékezése sem éppen egyszerű, akikre bemosztásukból adódóan nem hárul ilyen feladat. Igen élénk visszhangja volt dolgozóink körében a vállalatunk területén levő állami tűzoltó-parancsnokságon tett látogatás is: többen elmondták: most már jobban megértik,

talanságokból hányat ismertek fel.

Különben szocialista brigádjaink értékes társadalmimunkavállalásokkai is segítik vállalatunk tűzvédelmét. Így készült el a tűzoltószertár egyik helyiségének átalakítása is.

Összefoglalva: vállalatunk dolgozói közül igen számosan egyszerre voltak rendezői és ugyanakkor látogatói is a programsorozatnak, és remélem, ezzel nemcsak ismeretek gyarapodtak, hanem abban az irányban is sikerült továbblépnünk, amit egykori igazgatónk, *dr. Simon Pál* miniszterhelyettes elvtárs annak idején így fogalmazott meg: „Nálunk mindenkinek tűzoltónak kell lennie!”

CSONGRÁD MEGYE JELEN

30

Dr. Csernus Ferenc

s mivel mindenképpen meg kellett oldani a átkelést, a szovjet katonák keresztbeállították a folyón a Lukács gőzöst, lehorgonyozták, é orrát, tatját meghosszabbítva pontonhídd alakították át. Itt a szegedi tűzoltók hosszab időn át állandó szolgálatot tartottak.

S az első békebeli esemény: a szegedi tűzoltóság kiharcolta, hogy a szolgálati rendszer ne 48/24, hanem 24/24 órás legyen.

Csongrád a legvárosiasabb, de a legfalusiasabb megye is, s ez a szélsőség az elmúlt három évtizedben még inkább kidomborodott – mondja dr. Csernus Ferenc, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője. A lakosság majdnem hetven százaléka az öt városban él, a többi pedig negyvenkilenc településen, és igen kiterjedt a tanyavilág is. A mostani ötéves tervben körülbelül 20 ezer lakás épül a megyében, ami részben egyújjár a további városiasodással. És ami ehhez szorosan kapcsolódik: egyaránt gondoskodni kell tízeletes bérházak, de kis tanyák tűzvédelméről, bonyolult technológiákról és egyszerű kazlakérőlről is.

Az osztályvezető elvtárs lelkes, ügyes embereknek tartja a megye tűzoltóit, beleértve a mintegy háromezer önkéntest is. Köztük a tevékenységüket igen nagyra értékeli. szívesen közlünk tanácstagok, tanácsai aktívák.

Arra a kérdésünkre, hogy az elkövetkez

nek nekik még egyszer, de immár utoljára kifosztani a várost, s azután földönfutóvá tenni őket.

E történelmi dráma szerény szereplői voltak a városi tűzoltók is. A menekülő szegedi vezetők őket is felszólították, hogy felszereléseikkel együtt hagyják el a várost.

Horváth István ny. tű. ezds. volt akkoriban a főparancsnok, Nagy János ny. tű. fhfgy. pedig az egység egyik vonulása.

– Bizonytalanság volt sorainkban – meséli Nagy elvtárs. Szívünk és eszünk szerint mindegyképpen maradni akartunk, de többen aggályoskodtak, mi lesz, ha mégis visszajönnek a németek. Ebben a helyzetben mindannyian azt is lestük, milyen elhatározásra jut a főparancsnokunk.

– Józanul mérlegre téve mindent, mind többen azokkal a kevesekkel értettünk egyet, akik nyíltan ki merték mondani, hogy Szegeden kell maradnunk, mert mi a városert és lakóiért vagyunk – mondja Horváth István.

Igy történt azután, hogy három ember kivételével minden szegedi tűzoltó a városban maradt, s nem kevés ügyeskedéssel felszereléseink jó részét is sikerült elrejtenuk, a tolólétrát azonban elvitték.

Renault gépjárművükkel csak a város határáig jutottak a menekülő németek. Amikor érte mentek, egy kétmázsás díznót és sok más enivalót találtak benne.

Elmondták még, hogy a szovjet városparancsnokság már az első napokban értékes segítséget adott a tűzoltóságnak. Még őrséget is adtak, s nemritkán az örök is kivonultak velük a kárhelyre, hogy semmi se akadályozza a beavatkozást.

A fasiszták röviddel a szovjet csapatok bevonulása előtt felrobbantották a Tisza-hidat,

Juratovics Aladár

Magyarországon. Október első napjában a főispán úr még a hitleristák végső győzelméről szónokol a törvényhatóság ülésén, de talán már ő maga sem hiszi el, amit mond.

A józan gondolkodású szegediek annál kevésbé, hiszen a háború zaja mindjobban behallatszik a városba. Az urak csomagolnak, és mindenféle álhíreket terjesztenek a bolszevisták állítólagos rémtetteiről, hogy a hazug propagandájuk által megtévesztettek segítse:

Tűzoltási gyakorlatot rendezett október 22-én a szegedi és az algyői parancsnokság a Nagyalgyői Köolaj- és Földgáztermelő Vállalat algyői telepén, ebbe a vállalati tűzoltókat is bevonták. A tűzveszélyes folyadék tüzének oltásakor a por és a könnyűvíz egyaránt hatásosnak bizonyult

Ott József kisteleki tanácselnök

esztendőkre mit tart a legfontosabb feladatoknak, azt válaszolja: az állami tűzoltók vonatkozásában az elméleti és gyakorlati képzettség erőteljesebb növelését, hogy a kétségkívül jó alapokat továbbfejlesztve a rájuk váró bonyolultabb feladatoknak is eleget tehesse, s minél hamarabb teljes értékű tűzoltókká neveljék a rövidesen nagyszámúban a testület kötelékébe lépő újoncokat.

Az önkéntes életének közelgő nagy eseménye az egyesületté válás lesz, amit a megyében azzal a szándékkal igyekeznek előkészíteni, hogy ne pusztán formai változás legyen, hanem a vonatkozó jogszabályokat — Csernus elvtárs kifejezésével élve — a községi tűzoltóságok életére adaptálva, az új szervezeti keretek segítségével elő a tagság meg a vezetőség nagyobb aktivitását.

A tennivalókat járási hivatali elnöki értekezleten dr. Bozó Sándor megyei tanácsbíró ismertette, és ez ügyben körrendeletet is kiadnak.

Felszabadulásunk 20. évében kezdtek hozzá az első kút fúrásához Szeged környékén, s jelenleg már egy körülbelül 6,5 milliárdos beruházási program befejezéséhez közelednek ebben a térségben. A Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat szegedi üzemének vezetője, Juratovics Aladár országgyűlési képviselő a következőkben jellemezte hazánk eddig megismert, leggazdagabb szénhidrogénkészletét:

Az olgyői olajmezőn kétféle lelőhely található. Az egyik az olaj fölött mintegy sapkaként helyezkedik el a földgáz, ami a felhőzatalnál kísérőgáz. A másik fajta lelőhelyről csak gáz tör a felszínre.

Mindkét kincssel okosan kell gazdálkodni, hogy minél tovább élvezhessük áldásait. Jelenleg évente körülbelül 1 millió tonna kőolajat és 2,5 milliárd m³ gázt nyernek. A telep körüli új beruházások teszik lehetővé, hogy ne csak propán-bután, hanem olyan értékes szénhidrogéneket is előállíthassanak, mint az izo-pentán és a stabil gázolin.

A hatalmas méretű beruházást 1976. december 31-ig befejezni. Ennek olajprogramja keretében kb. 300 kút, 10 tankállomás, főgyűjtő, vízvisszanyomó kutak és kb. 50 km út létesül. A gázprogram eredményeként az ún. olajkísérő- és szabadgázüzemek termékei vezetéken jutnak el a fővárosi gázolajfeldolgozóba, de kőolaj- és vegyiparunk egyéb üzeméinek is fontos anyagai lesznek majd.

Es épülnek a kapcsolódó kiszolgálóegységek is, az ezer lakás közül mintegy nyolcszázva már be is költöztek.

Az utóbbi esztendőben nem volt említésre méltó tüzesetük. Juratovics elvtárs véleménye szerint ebben olyan okok is közrejátszottak, hogy a maguk részéről nemcsak a védelem technikai vonatkozásait igyekeznek szem előtt tartani, hanem a dolgozók kellő felelősségérzetével is sokat törődnek. Így például azonnali hatállyal elbocsátottak egy munkást, aki veszélyes hely közelében rágyújtott, majd eldobta az érő gyufát, mert ebben az üzemben senki sem vállalhatja a felelősséget azért, ha kisebb büntetést szab ki egy ilyen cselekményért.

Juratovics elvtárs erős dohányos. Egy alkalommal ki kellett mennie az egyik üzemből. Vizsgálódása közben elővette egy cigarettát, de nem gyújtott rá, kíváncsi volt, figyelmezteti-e az ott dolgozó. Am az illető úgy tett, mintha nem látta semmit. Amikor kérdőre vonta, azt felelte: „Úgy tudtam, hogy önnek szabad itt dohányozni!” Mondanunk sem kell, hogy mi volt a válasz.

Ki gondolta volna három évtizeddel ezelőtt, hogy házgyár is lesz Szegeden. Termékel ma már itt is lakótelepeket alkotnak. A Szegedi Tervező Vállalat kollektívája is fontos szerepet tölt be a város, a megye, sőt más vidékek jövődől arculatának kialakításában. S mivel ez évtizedekre szóló felelősség, a tervekkel szemben támasztott sokféle követelmény összegegyeztetése nemegyszer álmatlan éjszakákat okoz a tervezőknek.

Kenderes János igazgató és Bertalan Sándor létesítményi főmérnök egyáltalán nem a „mundér” becsületét védik, amikor azt hangsúlyozzák, hogy a követelmények tűzvédelmi vonatkozásait sem ártana egy kicsit árnyaltabban vizsgálni a jelenleginél, mert az esetek elég magas százalékában kényszerlépésbe kerül a tervező.

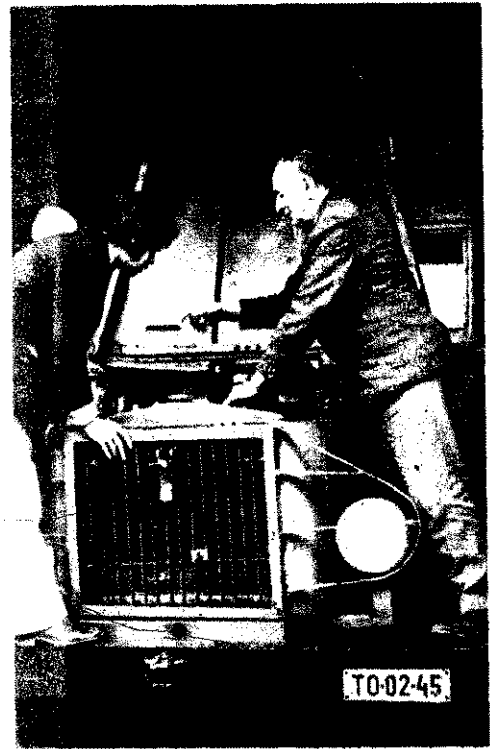
Nem vitatják azoknak a sorozatos intézkedéseknek jogosságát, amelyek a budapesti Cserző utcai tragédia és a kis híján hasonlóan végződött szegedi Tarján telepi lakomraegés s az ehhez hasonló káresetek megismétlődését kívánják elhárítani, de úgy vélik, ehhez kielégítőbb ipari háttérrel is gondoskodni kell. Egyes építményeknél előírás a lépcsők 1,20 m-es kantároltsága, de a házgyárak továbbra is 1,10 m-es szélességű elemeket állítanak elő. Új sablonok készítésére a tervező nem kötelezheti a gyárat.

Egy garzonházhoz — középemagás épület — 0,25 óra tűzállóságú és nehezen éghető ajtólapokat is tervezni kellett volna, de a munkálatok idején nem állítottak elő ilyet. Hasonló volt a helyzet az új szabvány szerinti, nem éghető anyagú burkolattal ellátott szellőzőkürtőkkel, egyszóval a kapcsolatos műszaki és adminisztratív intézkedéseknek, véleményük szerint, sürgősen tükröződniük kellene az építőipart ellátó vállalatok termékpalettájában, mivel csak ismert és rendelkezésre álló dolgokból lehet tervezni.

Város szeretne lenni Kistelek, és minden remény megvan rá, hogy belátható időn belül teljesüljön lakosságának régi kívánsága.

A következő öt éves tervben kétszáz új lakás építését tervezik, most van szervezés alatt egy lakásszövetkezet; mentőállomás kerül Kistelekre, szakrendelők létesülnek, és ami ugyancsak növeli a városi jelleget: jó néhány vállalat új üzemegységet kíván működtetni, vagy bővíti a régit.

A leendő város, a mostani nagyközség vezetői közül több fiatal is akad. Ott József, testnevelő tanárból lett tanácselnök és dr. Vándor Rudolf igazgatási főelőadó egyaránt harmincévesek! Mindketten lelkes támogatói a helybeli önkéntes tűzoltóságnak, Vándor elvtárs az egyesület elnöke.

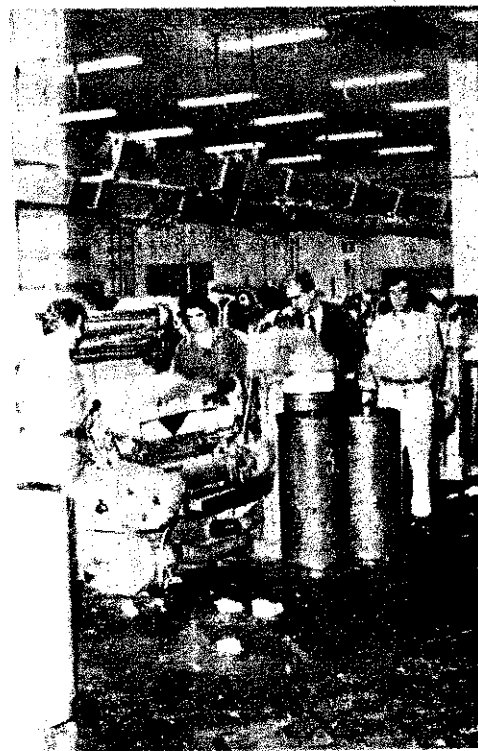

Dr. Vándor Rudolf és Süli János

Legjobb segítőitársaik közé sorolják a tűzoltókat, tanácsai esemény vagy rendezvény aligha lehetséges a részvételük nélkül. Ez jutott kifejezésre abban is, hogy a tanács által a társadalmi munkáért adományozott 8 emlékplakett egyikének Süli János parancsnok a tulajdonosa.

De ugyanilyen jelentősnek tartják, hogy a község minden rétege és korosztálya baráti együttműködését is jelenti itt a tűzoltó-egyesület. Még cigányok is akadnak köztük, de le

A Szegedi Textilművek kártolóüzeme. Jobbról a második: Bakacs József, a megelőző tűzvédelem irányítója

Kenyeres László

Kasza Lajos

Vörös Árpád

a kalappal előttük, igen dicséretesen munkálkodnak.

Tőlük telhetően a többi helyi szerv is igyekszik segíteni őket. A gépjavítóban működik például a nyolcfős vonulógységük, a helyi Volán-főnökség pedig vállalta fecskendőik ütközéses állapotban tartását. A jövőre város tűzoltóságának már jelenleg is eléggé széles a vonulási köre; több esetben ők a házigazdái az összevont vízgyakorlatoknak.

A Szegedi Textilművekben egy nap alatt annyi fonalat állítanak elő, amennyivel 30-szor körül lehetne tekerni az Egyenlítő, a szövőde napi termelése pedig egy méter szélesen borítaná be a szeged-budapesti országutat.

Termékeik közül mintegy 2/3 – további feldolgozás után – fele-fele arányban szocialista és tőkés kivitelre kerül. Az iparág rekonstrukciója során jelentős beruházások színhelye a gyár, amely most munkaerőgondokkal is küszködik, mivel dolgozóik közül a kismamák száma valamivel több a „tervezettnél”.

Juhász Géza igazgató büszkén újságolja, hogy az itteni tűzvédelmi szervezet nem sok munkát ad a számára, támogatása pedig igazán kellemes kötelesség. Igaz ugyan, hogy a korszerűbb technika a tűzveszélyeket és elhárításukat is bonyolultabbá teszi. Az elmúlt években jelentős mértékben csökkent a tüzesetek száma. Itt egy gépnél történő belobbanás is tüzesetnek minősül, az égési kár rendszerint jelentéktelen, a gépállás okozta veszteség már jóval kevésbé.

Ennek különben az a „titka”, hogy minden tűz után alapos műszaki vizsgálatnak vetik alá a szóban forgó gépet, és működésének biztonságosabbá tételéről gyorsan intézkednek. Így volt ez az új fonógépek némelyikének esetében is, amikor egy bizonyos ún. leghajtásnál dörzselektromosság keletkezett, és féltő volt, hogy a klímacsatlakozás tovább terjeszti az égést.

A megelőző tűzvédelmet Bakacsi József irányítja, a parancsnok Faragó Bertalan.

Csongrád bútóriparunk egyik fővárosa. Itt a központja a Tisza Bútóripari Vállalatnak.

Miközben Papp Péter Pál igazgatóhelyettes szíves tájékoztatóját hallgatjuk, arra gondolunk: szépülő, gazdagodó életünknek egy kicsit a gyártmányismertetőben közölt grafikon is érdekes mutatója. A szaggatott vonal 1963–68 között mérsékelten, ettől kezdve pedig meredeken lefelé tendál. A vastag vonal viszont éppen ellenkező irányú. Az előbbi a hagyományos, az utóbbi a modern kanyhagarnitúrák termelését jelképezi. De keresett termékük az ifjúsági lakásbútor, a laboratóriumi bútor is, méghozzá nemcsak belföldön.

A korszerű bútorgyártásban nem csupán a faanyag gyűlékony, hanem igen nagy mennyiségű tűz- és robbanásveszélyes folyadékot, lakkot stb. is felhasználnak. S itt a helybéli gyáregységekben is keletkeztek veszedelmes tüzesetek.

Benke István rendész és tűzvédelmi vezető érdekes kezdeményezésről szólt. Batka Ferenc, a helyi gyáregység vezetője elrendelte, hogy csoportvezetőtől fölfelé mindenkinek, aki irányító beosztásban dolgozik, tűzvédelmi vizsgát kell tennie. S aki nem felelt meg a vizsgán, azt más beosztásba helyezték, méghozzá olyanba, amely nincs közvetlen kapcsolatban a leginkább veszélyes gyártásokkal.

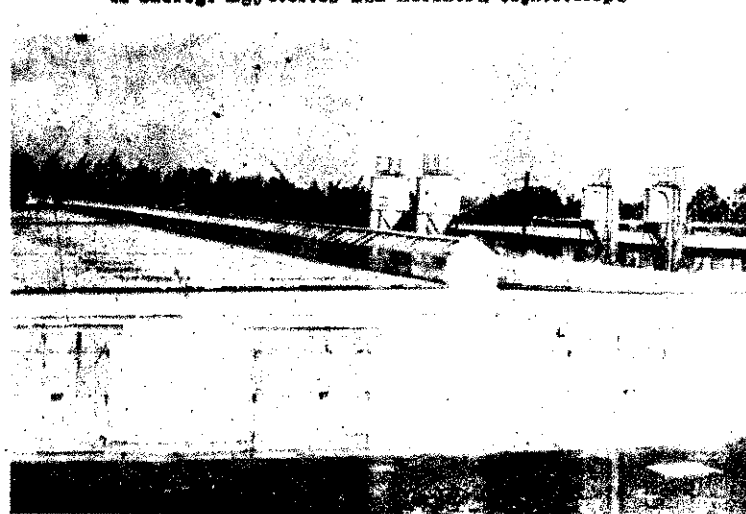
A szegedi parancsnokságon éppen ezek konzultáltak, mégpedig számukra valami könnyű feladatról. Az ismert mertanácsi határozat végrehajtása arra teveli az érintetteket, hogy utólagosan kell végezniük olyan munkálatokat a magas házakban, amelyek alól annak időfementést kaptak, vagy amelyeket – e akadt azért példa – egyszerűen nem léteztek be.

Ez persze csak az érem egyik oldala. Mondja a szegedi parancsnok –, mivel alább ilyen fontos lenne, hogy az új lakni is megtanulják néhányan, s a gyorsabb nyomaték kedvéért egy bírósági másolatát mutatja. A vádlott Liptai János szegedi Tarján telep 207-es épületében kik, tehát nem messze attól a háztól, az a bizonyos lomkamraégés kis híján gikus végű pánikot okozott.

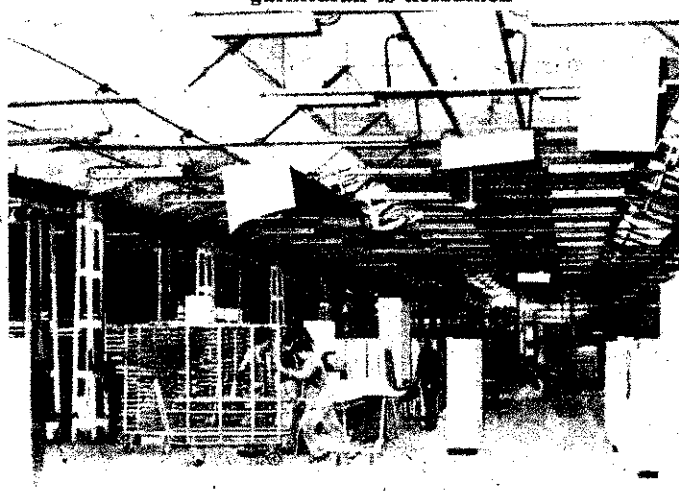
Történt pedig ez év nyarán, hogy kiment a vadlót az épület szemétkájára. Szerencsés időben észrevették, bár az eléggé szűcséti dolog, hogy ilyen tüzek még bekövetkezhetnek némely felelőtlen lakóktól.

A segítségre siető lakók egyike Vigh Árpád a szegedi gyufagyár munkása és városi tűzoltója volt. A vádlottat személyesen ismerte. Így annál nagyobb volt a meglepetése, hogy amikor becsöngetett hozzá a védőért, az illető jóformán oda sem nézett a beszédére, hanem ököllel mellette a nála alacsonyabb és fizikailag gyengébb fiatalembert.

A szőregli Egyetértés Tsz korszerű tojatótelepe

A Tisza Bútóripari Vállalat központi gyárában modern kanyhagarnitúrák is készülnek

A HÓDGÉP üzemesarnokának egy része

Mint Vigh Árpád elmondotta, az illető az- al védekezett, hogy mérközést nézett a tévén, s a kisgyereke is éppen elaludt, de amúgy em tanúsított különösebb megbánást, még jocsánatot sem kért tőle. A bíróság tárgyalás mellőzésével 2500 Ft pénzbírsággal újította, miután könnyű testi sértés vétségét követte el.

Erdekes regény kerekedne ki annak a négy érfinak az életéből, akikkel a szőregi Egyet- irtés Tsz irodájában beszélgetünk.

Kezdjük a sort Kasza Lajos elnökhelyettes- sel, aki több mint negyedszázaddal ezelőtt az egyik élharcosa volt itt a szövetkezeti moz- galomnak. 38 család 780 holdon kezdte, és jó ideig keservesen küszködtek; volt úgy is, hogy csupán keveske kukorica járt fizetség- képpen egy-egy munkanapért. Aztán amikor már kezdtek volna kilábalni a bajokból, jött a hírhedt Nagy Imre-beszéd. Jó néhány évvel később három tsz és három tszcs tagsága ízelegte a szövetkezeti gazdálkodást, míg- nem létrejött a 4000 holdas Egyetértés, amely már valóban mezőgazdasági nagyüzem.

Most évi 35 ezer forint körüli az átlagjöve- delem, vagy másképpen számítva, átlagosan 156 forint jár egynapi munkáért.

Kenyeres László főmezőgazdász valaha ugyancsak egyéni gazdálkodó volt, most egye- temet végzett szakember. S hogy a tudomány a mezőgazdaságban is termelőerő, azt jól bizonyítja, hogy korszerű művelési módszerek eredményeként búzából és kukoricából öt év alatt mintegy megkétszereződött a hozam; tojástermelésükből pedig jelenleg hazánk csaknem valamennyi lakosát el tudnák látni egy-egy darabbal.

De szép jövedelem származik a pecsenye- bárányokból is. Régebben 14–18, most vi- szont 30–40 kilós háromhónapos pecsenye- bárányokat szállítanak piacra, miután a vá- sarhelyi főiskola segítségével módosították a kisbárányok kosztját.

Bódi János a tsz elnöke. S miközben a rend- kívülüli időjárás okozta gondokat sorolja, egyre az idéződik fel bennünk, mekkora csapást jelentett volna egy ilyen időjárás a régi vi- lágban.

Ebben a térszben nem létesítettek gyors meggazdagodással kecsegtető, de kétes kl- menetelű ipari ún. melléküzemágakat, annál többet törődnek viszont azzal, hogy minden munkaművelet szervezett legyen, mert csak így lehet elérni a maximumot. Hej, de régen is volt, amikor az ötvenes évek elején vissza kellett szolgálatni a terményjárandóságot, mert máskülönben nem vethettek volna. Most havonta kétszer kapnak fizetést a tagok meg az alkalmazottak, és olyan gépük is van, ami- vel szükség esetén gyorsan rendbe lehet hozni a dűlőutakat.

A makói kiállítás ünnepélyes megnyitásakor dr. Forgó István, a városi tanács elnöke mondott méltató beszédet. A rendezvényen megjelent dr. Vezér Károly városi pbt- ítktár is (balról a második), bal szélén Csete György tű. alez., megyei parancsnok

Vörös Árpád bácsi nyugdíjas, és mint olyan valaki, aki talán a legtöbbet tette Szőreg tűzvédelméért, széles jogkörrel felruházott tűz- védelmi megbízott. Az ő kötelessége ellenőriz- ni, hogy pontosan végre is hajtásák a minden munkafeladathoz kiadott tűzvédelmi rendsza- bályokat. Így volt ez a nyári tarlóégetések al- kalmával is, mert miint az elnök elvtárs mond- ja: ha tudjuk, hogy hol és mit kell csinálni, akkor ebbe az is beletartozik, hogy miképpen védekezzünk egy esetleges tűz ellen.

Gépállomás volt egykor, ma nagyvállalat a HÓDGÉP. Eves tervük az idén 800 millió volt, jövőre 900 milliós lesz, egyszóval hama- rosan a milliárdosok közé tartoznak. Néhány kiemelkedő termékük: a hattonnás közúti pótko- csi, az öttonnás iszapszippantó, a vákuumos terményszállító, a kettősfalú vízszállító tartály- kocsi trópusi vidékek számára, valamint a különféle rendeltetésű billenőplatós pótkocsi- családok, s ezzel még korántsem teljes a lis- ta, hiszen hogy csak még egyet említsünk: gyártmányaik segítségével honosodik meg a fluidizációs szállítási mód mezőgazdasági nagyüzemeinkben.

Kozári József, a fiatal főmérnök úgy jelle- mezte a technológiát, hogy az a testésektől eltekintve nem különösebben tűzveszélyes, vi-

szont egy-egy tűz másutt is igen érzékeny ká- rokat okozhat. Ezért az együttes munka- és tűzvédelmi ellenőrzéseken – minthogy a kap- csolatos szabálytalanságok általában össze- függenek – mindig részt kell venniük a fele- lős vezetőknek, és személyesen felelősek a jegyzőkönyvbe foglaltak végrehajtásáért is.

Jeles esemény volt Makón „A tűzvédelem régen és ma” című kiállítás. Megnyitóján dr. Vezér Károlyval, a városi pártbizottság első titkárával az élen részt vett a megye, a város és a járás több vezetője, és dr. Forgó István városi tanácselnök beszédében méltatta az esemény jelentőségét. A makói tűz- oltók sok-sok társadalmi munkával hozták rendbe a kiállítási helyiséget, és egészítették ki helyi vonatkozású anyagokkal a kollekciót.

A helyi és környékbeli üzemek, gazdasá- gok is sokat segítettek. Nekünk a helybeli ipari tanulók készítette robotember tetszett a legjobban, „aki” igen meggyőzően figyel- metztette a felnőtteket, de külön a gyereke- ket is a legfontosabb rendszabályokra.

A vendégkönyvben csupa méltatást találha- tunk, s így korántsem alaptalanul számítanak a városból és a járásból tízezer körüli látoga- tóra.

Gádor – Kaszás

A kiállítást megtekintő iskolás gyerekek körében is nagy sikert aratott az ipari tanu- lók készítette robotember

MI ÚJSÁG A NAGYVILÁGBAN?

A tűzvédelmi automatika széles körű alkalmazásáról

F. V. Obuhov tábornok, a Szovjetunió Belügyminisztériuma Tűzvédelmi Főparancsnokságának vezetője, a technikai tudományok kandidátusa terjedelmes cikket írt a Pozsarnoje gyelo 7. számában a címben említett témáról.

Mint bevezetőben rámutat, a modern tudomány és technika hatalmas sikerei határozták meg a Szovjetunió népgazdasága minden ágazatának fejlődési jellegét, az anyagi értékek gyors ütemű felhalmozódását.

Az SZKP XXIV. kongresszusa határozatai aláhúzzák a szocialista tulajdon védelme erősítésének szükségességét, és ez közvetlenül összefüggésben van a tűzbiztonsági problémákkal, valamint a tüzek okozta károk miérsáklására irányuló leghatékonyabb szervezési és technikai módszerek keresésének szükségességével.

A továbbiakban rámutat, hogy a tüzesetek körülményeinek vizsgálata és az ennek alapján tett intézkedések tanúsága szerint az automatikus rendszerek tömeges alkalmazása az egyik leghatásos-

sabb eszköze a népgazdasági létesítmények tűzvédelmének, meghozza elsősorban a báziskénak, raktárokénak, áruházakénak, továbbá a tűz- és robbanásveszélyes üzemekénak, a kulturális és nevelési meg az egészségügyi intézmények, valamint a szállodák, adminisztratív és más épületek, berendezések esetében.

Eppen ez a követelmény fogalmazódott meg a N. A. Scsokolov vezérésszel, belügyminiszter 1971-es rendeletében, amikor feladatként szabta meg az érintett szervek számára, a biztonsági és tűzvédelmi automatikus rendszerek meghatározott rend szerinti összehangolását. E feladat megoldása lehetőséget adott a létesítmények védelmének megerősítésére, s egyidejűleg az örök számnak jelentős arányú csökkentésére.

A szerző ezután leszögezi, hogy bár még nem mindenütt foglalkoznak kellőképpen a szóban forgó kérdéssel, az automatika mégis utat tör, és tekintélyt vív ki magának. Szemléletesen bizonyítja ezt, hogy az automa-

tikus tűzoltó és tűzjelző berendezések száma 1973-ban tízszer, a biztonsági-tűzvédelmiéké pedig ötször annyi volt, mint 1966-ban. Ezen idő alatt a tűzjelzők előállítására a százszorosára emelkedett.

Obuhov elvtárs ezt követően ismerteti analitikus és kísérleti kutatásainak e témával is összefüggő néhány eredményét. Mint hangsúlyozza, a statisztikai adatok elemzéséből levonható az a következtetés, hogy a tüzek okozta anyagi károk megközelítően egyenletesen növekvő tendenciát mutatnak, jóllehet a nemzeti jövedelem egészét tekintve nem emelkedik a részarányuk. Jellemzőnek tartja, hogy míg a nagy tüzek száma (vagyis a 10 ezer rubelt vagy ennél magasabb kárt okozóké) mindössze 1-1,5 %-át teszi ki az összes tüzeseteknek és lobbanásoknak, addig az általuk előidézett veszteségek elérik az összes tűzkár 50-60 %-át. Emellett a jelentősebb anyagi értékeket koncentráló létesítmények tűzkárainak részaránya nem kevesebb, mint 30%.

Ez az utóbbi mutató évtizedek óta növekvő tendenciájú, és döntően kihat a tűz okozta károk változásainak általános dinamikájára. Ime ezért követelmény az ilyen létesítmények tűzvédelmének erősítése, egyebek között automatikus eszközökkel való ellátásuk útján.

A szovjet tűzvédelem gyakorlati tevékenységében a létesítmények két csoportjára fordítják a legtöbb figyelmet:

először azokra, ahol jelentős anyagi értékek koncentrálódnak, valamint a tűz- és robbanásveszélyes technológiájú üzemekre és világítás nélküli épületeikre. Az ilyen helyeken keletkezett tüzek által bekövetkező károk mértékét az egyik brüsszeli áruház 1967-es égése is érzékelteti, a katasztrófa mintegy 400 áldozatot követelt;

másodszor azokra az objektumokra, amelyekben tömegesen tartózkodnak az emberek. A tűzvédelmi problémák megoldásának hiánya az elmúlt években számos országban súlyos tragédiákhoz vezetett.

A megelőzés egyik legradikálisabb módszere a tűzvédelmi automatika alkalmazása. Figyelembe kell venni azonban, hogy nem mindannyi automatika lehet bármely létesítményben egyforma mértékben hatékony és gazdaságilag igazolható. Ezzel össz-

szefüggésben nagy érdeklődést tarthat számot a tüzfejlesztés, tenzivitásának, valamint az a gi értékek megsemmisülési tanulmányozása.

Sajnálattal jegyzi meg Obuhov elvtárs, hogy a Szovjetunióban és külföldön végzett kísérletek során a fő figyelem a aktív szakaszának (II. periódus) tanulmányozására összpontosult, minthogy a kísérletek célja épületszerkezetek tűzállóságának vizsgálata volt. Emellett a kezdeti szakaszt (I. periódus) nem vették figyelembe, míg éppen e periódus jellemzőségeinek a döntő hatása különféle típusú és rendszertűzvédelmi automatikák alapozott kiválasztásában működésük hatékonyságának döntésében.

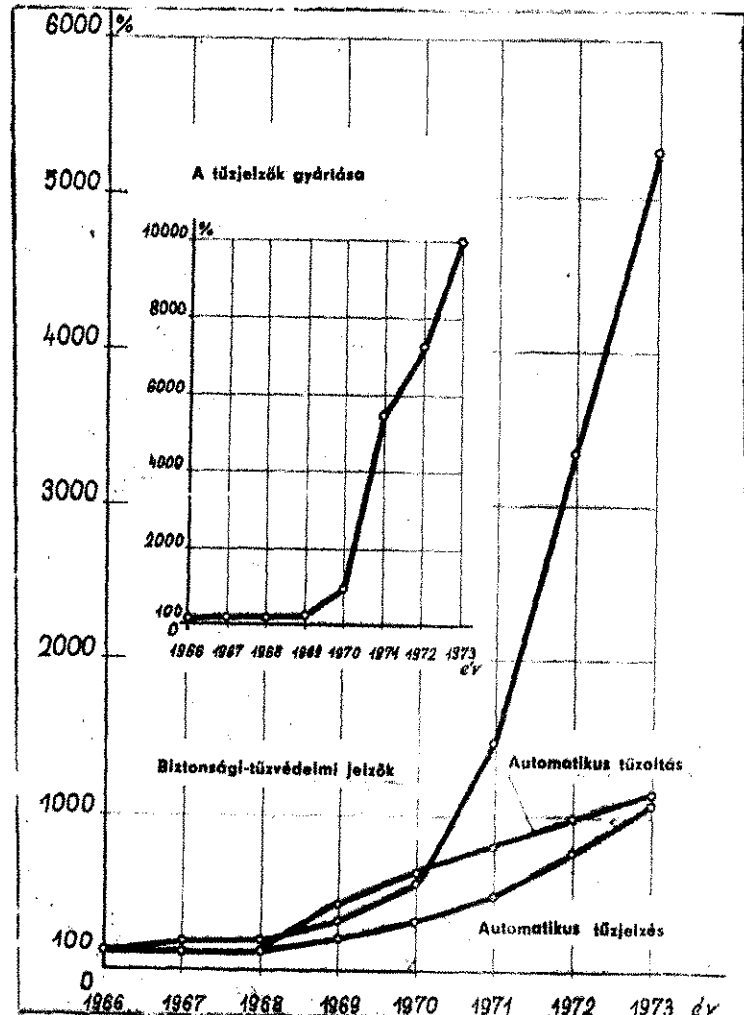
A szerző kutatásai és gyakorlati megfigyelései alapot adtak arra a következtetésre, hogy nyegében az összes tűz két alapvető kategóriába sorolható.

Ezek közül az I. kategória a leginkább jellegzetes és reális körülmények között előfordul. E kategória fő jellemzősége az első periódus (a kezdeti stádium), amelyet a hőmérséklet térfogatában a hőmérséklet aránylag lassú emelkedése jellemez (200-300 °C-ig). E mérséklet elérését követően kezdődik a II. periódus, vagyis intenzív tüzfejlesztés. Ez annyira tulajdonítható, hogy a szerző anyagok többségének ángyadása 200-300 °C hőmérsékletig megy végbe, s ezen anyagok jellemzők a lakó-, adminisztratív, köz-, ipari és raktáreépületek helyiségeik belső térére (tűzveszélyes).

A tüzről idejében szerzett információ döntő módon meghatározza az ellene vívott küzdelem sikerét. Eppen ezért az első periódusnak időtartamát kivételesen fontos az automatikus rendszer kiválasztása szempontjából.

A kutatások meg a valóság tüzesetek megfigyelése arról tanúsítanak – fűzi hozzá Obuhov elvtárs – hogy a tűz első periódusa tíz percegig is tarthat, né pedig elérheti az 1-1,5 órát. Ezért számos szerző éppenséggem nem alaptalanul becsüli 20-30 percusra az első periódus átlagos időtartamát.

Nemritkán csak órák múltával északra a munkások idő letelte után keletkezett tüzeket az olyan létesítményekben, amelyek nincsenek ellátva tő-

védelmi automatikával. Ilyenkor már az anyagi értékek egy részének mentése sem lehetséges, és a kiérkező tűzoltóegység tevékenysége az oltásra, valamint a környezet védelmére szorítkozik.

A jelentősebb anyagi értékeket koncentráló létesítményekben keletkezett tüzek fejlődésének tanulmányozásakor a szovjet tűzoltóság figyelmet fordított az ablakfelületek (megvilágítottággal együtt), valamint a tűzterhelés nagysága (kg/m²) tényleges hatásának a tűzfejlődés intenzitására és az aktív égés idejére.

Ezen az alapon vonták le azt a következtetést, hogy a falattörések területének csökkentésével, megnövekszik a tűz időtartama a helyiségekben. Ez fontos gyakorlati megállapítás, amit a vizsgálati munkatársaknak is figyembe kell venniük, s egyúttal arról tanúskodik, hogy azokban az épületekben, amelyekben a megvilágítottággal együtt a tűzterhelés, vagy egyáltalán nincsenek világítófelületek (ha pedig vannak, a munkaidő befejeztével lezárják őket), a tűzfejlődés deje lényegesen hosszabb lehet, mint a közönséges épületekben.

Ezért látja nélkülözhetetlennek a szerző a nagy anyagi értékeket koncentráló létesítmények üzemeltetői automatikákkal való felszerelését, amivel jelentősen csökkenthetők a tűz okozta károk.

A következőkben egy harmadik faktorról is említést tesz, s inkább főként az első periódusban nagyon erősen hat a tűzfejlődés jellegére. Ez voltaképpen a különféle anyagok égési sebessége. E tényező és hatásának dinamikája a tűzfejlődés első szakaszára két szempontból különbséget jelentő, mégpedig: először is nem csupán a tűzvédelmi automatika alkalmazásának célszerűségére ad alapot, hanem az ilyen vagy amolyan berendezés (jelző, tűzoltó) alkalmazására is; másodsorban: alátámasztja, miért szükséges két kategóriára osztani a tüzeket.

Ezek közül az I. kategória a leggyakoribb. Sajátos kivételek az általános szabály alól azon épületekben, helyiségekben és berendezésekben keletkezett tüzek, amelyekben könnyen lobbós és gyulladó anyagokat tárolnak vagy használnak, ezeket az égés nagy sebessége és magas hőmérsékleti mutatók jellemzik. Az ilyen létesítményekben keletkezett tüzek leggyakrabban a II. kategóriába tartoznak, erre viszont jellemző, hogy lényegében teljesen hiányzik az első periódus. Általában az ilyen tüzek a standardgörbéje szerint fejlődnek, sőt még túl is szárnyalják azt a növekedés sebességében és a hőmérséklet nagyságában.

Mindéből a tűzvédelmi automatikák széles körű alkalmazásához két következtetést vonhatunk le:

1. Azokban a létesítményekben, amelyekben a keletkezett tüzek a fejlődés jellege szerint az I. kategóriába tartoznak, és ezek első periódusa nem kevesebb tíz percnél, lehetséges automatikus tűzjelzőre vagy biztonsági – tűzvédelmi jelzőrendszerek alkalmazására szorítkozni. Emellett figyelembe kell venni a létesítményben vagy a vonulási körzetben levő tűzoltóegységet vagy megfelelően felszerelt önkéntes tűzoltó-alakulatot.

2. Ha a helyiség vagy az épület a tűzfejlődés jellege szerint a II. kategóriába tartozik, vagy ha a lehetséges tűz első periódusa nyilvánvalóan kevesebb 10 percnél, akkor automatikus tűzoltó berendezés szükséges. A tűzjelzőnek itt az értékek és berendezések védelmében nincs gyakorlati jelentősége. Emellett gazdaságossági megfontolásokból és a biztonsági feltételek megelégedésén az önműködő tűzoltó berendezések a kivételesen fontos termelési folyamatokra, nagy raktárakra, bázisokra, áruházakra és egyéb olyan létesítmények védelmére terjedjenek ki, ahol különösen értékes termékeket állítanak elő, vagy tárolnak, és különösen nagy méreteket ölt a koncentrációjuk.

A szerző ezután hangsúlyozza, hogy az ún. időtényező mindig döntő jelentőségű a tüzek elemzésében meg a tűzoltóegységek operatív lehetőségeinek értékelésében. A szóban forgó témával kapcsolatban az I. kategóriába tartozó tüzek terjedési idejével összefüggésben megállapítja, hogy azok második periódusában a hőmérséklet gyorsan emelkedik a maximumra, s így az eredményes beavatkozás annak függvénye, hogy mennyi idő telik el a tűz keletkezésétől az oltás kezdetéig.

Az anyagi értékeket koncentráló létesítményekben keletkezett tüzskárokat 1956–60 között 1-nek véve ez a mutató 1961–65 között 1,23, 1966–70 között pedig 1,77 volt.

Ebből logikusan adódik, hogy a tüzskárok mérséklése céljából feltétlenül csökkenteni kell a tűzkeletkezés és az oltás kezdete közötti átlagos időtartamot. Ez azonban nem következett be, mivel:

1. A létesítmények többsége nem volt ellátva automatikus tűzjelzővel.

2. A tűzjelzés, valamint az égések kiérkezése és az oltás megkezdése között eltelt idő 5–10 perc között ingadozott, és nemhogy csökkent volna, hanem növekvő irányzatú, ami annak tulajdonítható, hogy a nagyvárosokban a gépkocsiforgalom növekedésével csökkent a tűzcitő-gépjárművek átlagsebessége. Emellett a vonulási körzetek is nagyobbak lettek, minthogy az építkezések ütemét nem követhette új tűzoltóegységek létesítése.

A tűzvédelmi automatikák tömeges felszerelése és különösen a biztonsági és tűzvédelmi jel-

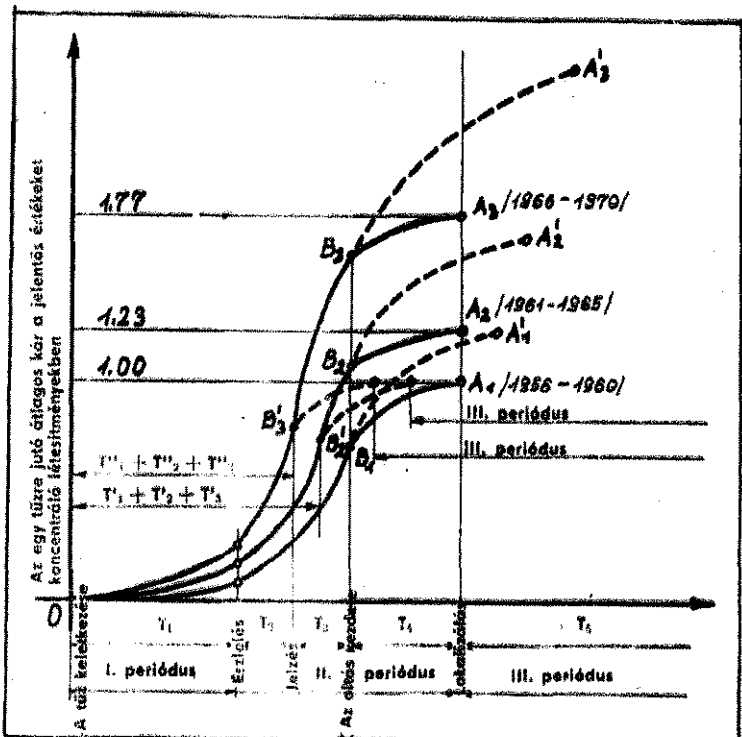
zőrendszerek összehangolása – mint megállapítja – az ilyen berendezésekkel ellátott létesítményekben kétségkívül csökkentette a tűzkeletkezés meg a beavatkozás kezdete közti időtartamot.

A berendezésekhez kapcsolt DTL inerciális hőérzékelők bizonyultak a leggazdaságosabb megoldásnak. Használatuk megbízható, jól működnek 70 °C-on 90 mp-ig, s ez lehetővé teszi, hogy a tűz kezdeti szakaszában jelzést adjanak.

F. Obuhov végül néhány adattal is alátámasztja a tűzvédelmi automatikák létjogosultságát. Így pl. a szverdlovszki területen, ahol ez a munka igen aktív volt az elmúlt 5 esztendőben, nem emelkedett az átlagos tűzvár a jelentős létesítményekben. Csúspán három év alatt (1967–70) a bázisokon, raktárakon és áru-

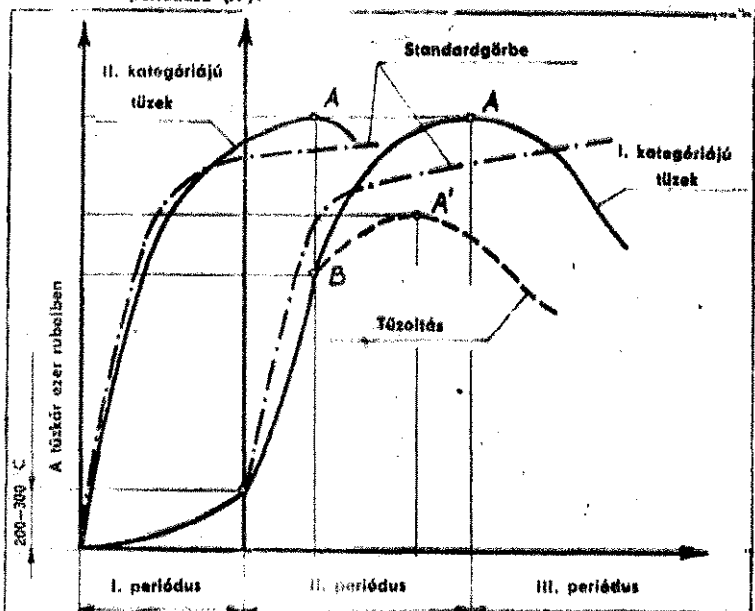
házakban 1770-ről 4554-re emelkedett a tűzvédelmi automatikák száma. Felszerelésük költségei kb. 1,5 millió rubelt tettek ki. Ezen idő alatt az említett létesítmények tűzvár 1/3-ára csökkent, és az automatika működése 34 esetben tette lehetővé az épület, valamint a benne levő értékek megmentését, meghozta több mint 2 millió rubel értékben. Ez azt bizonyítja, hogy a tűzvédelmi automatikák költségei gyorsan megtérültek.

A Szovjetunióban az automatika segítségével 1971-ben 123 létesítményben mintegy 10 millió, 1972-ben 133 helyen kb. 26 millió, 1973-ban pedig 203 helyen mintegy 50 millió rubel értéket sikerült megmenteni.

A₁, A₂ és A₃ az egy tűzre jutó tényleges, A₁, A₂ A₃ pedig a lehetséges kárt jelöli. B₁ és B₂ a tűzkeletkezéstől a beavatkozás kezdetéig eltelt idő. Kárnövekedés megállítása céljából jelentősen csökkenteni kell ezt az időt (B₁, B₂).

A tüzek első kategóriájának fő jellemzője, hogy az első periódusban a hőmérséklet lassan, a másodikban pedig gyorsan nő a maximumig (A-pont). Minél gyorsabb a beavatkozás (B), annál hamarabb változik meg a hőmérséklet növekedésének karaktere (szaggatott görbe), s annál gyorsabban áll be a tűz kioltásának periódusa (A').

Az erőművek mentő tűzvédelméről

Az erőművek általános taktikai értékelése

Országunkban a villamos erőművi létesítmények számának növekedésével, a nagy teljesítményű blokkok üzembe helyezésével párhuzamosan megnőtt az erőművek tűzveszélye is. A nagy teljesítményű erőművekben szilárd formában és szénhidrogének formájában igen jelentős mennyiségben tárolnak tüzelőanyagot.

A generátorok hidrogénnel való hűtése, a nagy mennyiségű turbinaolaj jelenléte, a villamos kábelek hatalmas mennyisége, a kábelek elhelyezésének különféle megoldásai és bonyolultsága, az erőművek rendkívüli méretei, az egyes részek megközelítési viszonyai, ún. lérbeli elválaszthatatlansága erősen megnehezíti a mentő tűzvédelmi feladatokat ellátását is.

Az erőművekben keletkezett tüzek közül gyakoribbak a nagyméretűek. A felszabaduló égéstermékek és az igen magas hőfok esetenként lehetetlenné teszi a belső oltási módot. Nemegyszer az állami tűzoltóegység és az erőmű közötti több kilométer távolság — a beavatkozási késedelem — is oka a tűz nagyarányú kifejlődésének.

A mentő tűzvédelem hatékonyságának növelését, a beavatkozások szükséges alaposságát az a körülmény is indokolja, hogy a nagy teljesítményű blokkoknál keletkezett tűz a közvetlen anyagi kárt jóval meghaladó termelési kiesést okoz, és tovább növeli az ipar meg a lakosság villamosenergia-ellátásának nehézségeit. Az erőművek mentő tűzvédelmének megbízhatóbb kiépítése tehát kiemelten fontos és mielőbb megoldandó feladat.

A leírtakból kiderül, hogy az adott helyzet bonyolultsága, az égéskor fellépő nagy hő és füst miatt, előre kell megszervezni az egyes erőművi berendezések tüzeinek oltását, és lehetőleg a kívülről való oltásra kell építeni a terveket.

Az oltási tervek előre elkészítésében a megelőző és mentő tűzvédelem dolgozóinak együttesen kell kialakítaniuk a kapcsolatos szabályokat.

Az első beavatkozás — az állami tűzoltóság megérkezéséig — az egyes berendezések tüzeinek oltásakor a vállalati tűzoltóság feladata. Őket leginkább a kábel-, kábelcsatorna-, kábelrendező-, turbinaolaj- és transzformátortüzek oltására kell felkészíteni.

A vállalati tűzoltóság sikeres beavatkozásának biztosítékai azok a korszerű berendezések és felszerelések, melyekkel már most is rendelkeznek. Ilyenek pl. gépjármű- és kismotorfecskendők, nagy teljesítményű, porral oltó-, valamint könnyű- és középhabfejlesztő berendezések, továbbá a magas nyomású, ún. száraz és nedves tűzvíz-hálózat, megfelelő számú vízporlasztású

sugárcsővek stb. A beavatkozásban igen nagy szerepe van hűtési és technológiai ismeretűeknek, továbbá a mindenkori jelenlévő szakemberek segítségének.

A villamosenergia-termelő iparban keletkezett tüzeknél erőművi berendezések bonyolultsága és veszélyessége, a magas szintű automatizálás és távvezérlések miatt a tűzoltás vezetők döntései meghozatalakor — egyszemélyi felelőssége mellett — elengedhetetlenül szükséges igénybe vennie az erőművi szakembereket, pl. a főmérnököt, a villamos és a biztonsági osztály dolgozóit, és kikérnie a véleményüket.

Az erőművekben keletkezett tüzeknél többször előfordul, hogy a tüzek nem elszigeteltek, nemcsak egy berendezésre, hanem korlátozódnak, hanem technológiai kapcsolatok révén kiterjednek más berendezésekre, helyekre is. (Pl. egy kábelrendezőben keletkezett tűz okozhat transzformátortüzet, de átterjedhet a vezérlőteremre is.) A leírtak — általánosságban — csak nem minden erőműre vonatkozhatnak. Ezért az érzékeltetett lapot már előzetesen ismernie kell a tűzoltás vezetőjének. Lényegesen a turbinaolaj, a transzformátorok, a generátorok, a kábelrendező tüzeinek égésekor — már egyidejűleg a jelzéssel nagyobb erő kirendeléséről kell gondoskodni, és vonulattalni szükséges a tűz jellegének megfelelő speciális tűzoltó-felszerelést is.

Az erőművekben keletkezett tüzek oltása bonyolult feladattá állítja mind a tűzoltásvezetőt, mind a tűzoltásban résztvevőket. Ezért indokolt a veszélyes helyeket taktikailag korábban megmérni, és megfelelő számban és nagyságban tűzoltási gyakorlatokat végezni. Ezekben a gyakorlatokon az állományal megismertetni, hogy az erőművi tüzeknél óriási mennyiségben szabadul fel füst és hő, ezért a behatolásakor az önmentő légszűrőket használnia elkerülhetetlen. A műanyag kábelek és a felszabaduló sósavgázok égésére ártalmasak. Gondolni arra is, hogy a munkaálc szemrészét az erős, sűrű füst beborítja. Ismertetni kell, hogy a kábeltüzeknél — főként a kábelrendező-tüzeknél — ahol rövid idő alatt igen nagy mennyiségű kábel éghetnek, az égés erős ijesztő hang mellett megy végbe. A tűzoltásvezető, ezek teljes ismeretében, csak az állomány megfelelő felkészítése mellett avatkozhat be sikeresen a villamos erőművek tüzeinek oltásába.

A villamos kábelekről általában

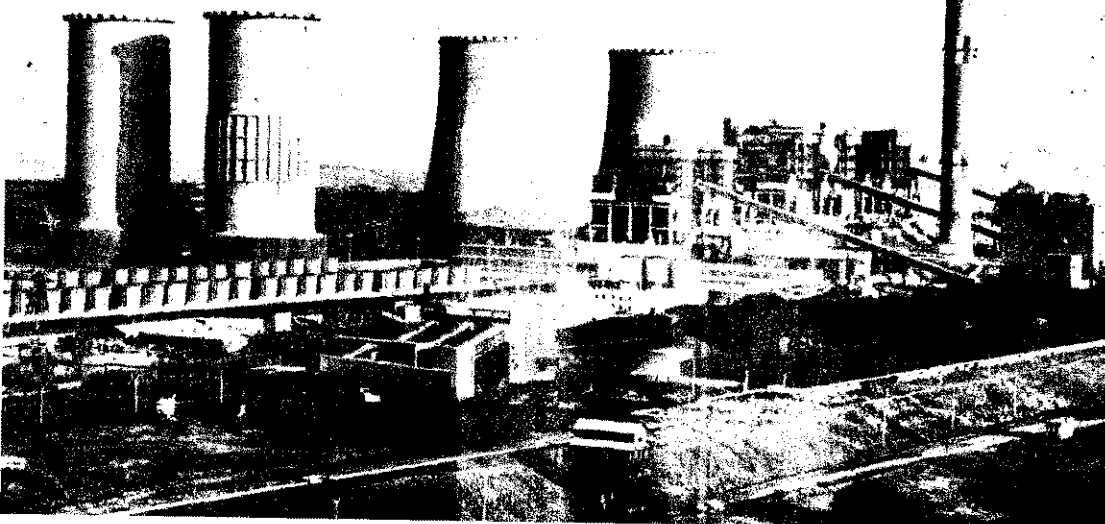
A villamos kábelek tűzveszélyességének megítélése közel egyértelmű. Alapvető igazság, hogy akár a hagyományos, a PVC-kábelek bizonyos körülmények között égnak, noha a tűzoltó vállalat, a bevizsgáló szerv és a mos szakemberek is korábban „nem éghetnek”, önkioltónak minősítették a műanyag szigetelésű kábeleket.

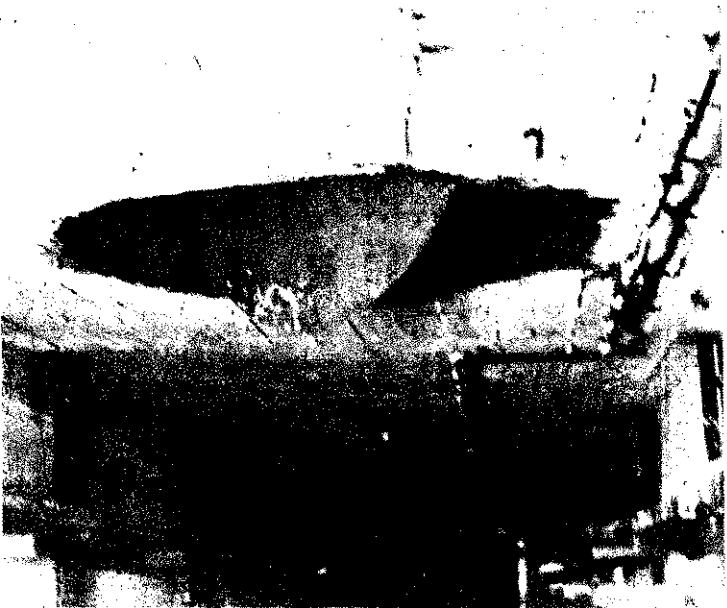
A hagyományos kábelekben, a tűz ellenére sem keletkezik jelentős tüzek, ugyanis legtöbbször a kábelek, így nem kelt ki az ún. koncentrált kábelvég. Korábban tehát a kábelvég tüzei nem tartoztak a villamosenergia-ipar legveszélyesebb kárelégetei közé.

Ma már az erőművek nagy számban alkalmazzák a műanyag szigetelésű kábeleket. Szigetelőanyagként PVC-t használnak, amelyből hő hatására jeles mennyiségű HCl-gáz szabadul fel. A bomlásakor elméletileg 58,4 súly % szabadul fel, ez 1 kg PVC teljes átadásakor 0,58 kg tiszta sósavat, illetve ben oldás esetén 1,57 kg 37%-os sósavat jelent. A felszabaduló légnemű sav, a levegő nedvességtartalmával sülve, finom cseppek formájában leülepszik, és korróziót okoz.

Rendes viszonyok között a meglévő PVC-ből felszabaduló sósavgáz önkioltó hatása. Az előmelegített k

A Gagarin Hőerőmű

Nyílás a habfolyató bevezetésére

Elárasztás könnyűhabbal

hiszont a gyújtás után igen rövid időn belül elégnek. A kábel-
eknél — az égés szempontjából — fontos az elhelyezés módja.
A függőlegesen elhelyezett kábelek égése gyorsabb, mint a víz-
zintesen elhelyezetteké. A kötegekben haladó kábelek tüze kü-
önösen veszélyes. A tűz kiterjedésében nagy szerepet játszik az
lőmelegített kábelek felületének nagyobb hőigénye. Akár izzó
ernye, akár fémolvadék jut a PVC kábelre, előidézi az éghető
s lágyító anyagok meggyorsult kiválását, majd a kábel felületé-
ek meggyulladását.

A tűzveszély megítélésekor különbséget kell tenni a nagy-
s kisfeszültségű kábelek között. Ezek közül inkább az előbbie-
kének a veszélyesebb.

A kábeleket elhelyezhetik:

- egyedileg,
- kötegekben,
- kábelcsatornában,
- kábel folyosókban,
- kábelrendezőkhöz,
- vízszintesen,
- függőlegesen,
- a ± 00 szint alatt,
- a ± 00 szint felett,
- betonból épített (föld alatti) csatornában és
- fémlemezről készített (föld feletti) csatornában.

A tűz terjedése szempontjából a kötegekben elhelyezett ká-
belek a legveszélyesebbek. Megközelítés szempontjából nagyjából
azonos elbírálás alá esik mind a föld feletti, mind a föld alatti
vezetési mód, míg az oltáskor kedvezőbbek a föld alatti, zárt
rendszerű kábelcsatornák, amelyek ma már habléomló- és szel-
őztetőnyílásokkal vannak ellátva.

A kábelrendezők kialakítása

A Dunamenti Hőerőműben 1967-ben keletkezett kábel-tűz
után átalakították az erőművek kábelrendezőit, ellátták tűzgátló
alakokkal, habléomló- és szellőzőnyílásokkal.

Jelenleg az erőművek nagy részében mind a hosszirányú,
mind pedig a hosszirányra merőlegesen épített kábelrendezők
űzszakaszokkal vannak ellátva, és vasajtók zárják le őket. A
ábelek be vannak betonozva a tűzgátló falba. (A Duna menti
őerőmű tüze után tartott kísérletek tanúsága szerint a tűz csak
tűzgátló falig terjedt, a másik tűzszakaszba már nem hatolt
t.) Alapvető biztonsági követelmény, hogy állandóan csukva kell
artani a tűzgátló falakba épített ajtókat, mert ellenkező esetben
a tűz áttérjed a másik szakaszra, és az égő tűzszakasz habbal
való kitöltése már igen nehéz.

A működtető és védelmi kábelek legalul legyenek elhelyezve
kábelberendezőkben, így kevésbé vannak kitéve a hőhatásnak.
További előírás, hogy — a sugárzó hő elleni védelem céljából —
a villamos kábeleket csak nem égő hőszigetelő lemezekben (az-
beszt) lehet tartani a kábelberendezőkben.

A ± 00 szint felett függőlegesen és vízszintesen elhelyezett
kábelcsatornák határoló falai fémből készülnek, és a kábeleket
asonlóképpen azbesztálcákon helyezik el. Ezekben a csator-
ákban azonban nincsenek habléomló nyílások és elszívó ventil-
átorok. A földszint feletti vízszintes kábelcsatornák, a határoló

falak tömítetlensége miatt, a szénportüzelésű kazánoknál több-
nyire erősen szennyezettek szénporral.

Egy kábelrendező rendszerint egy blokk kábeljeit tartalmaz-
za, de akadnak olyan erőművek is, ahol egy kábelrendezőben két
blokknak a kábeljeit helyezték el, ezért egy esetleges kábel-tűz-
nél le kell állítani mind a két blokkot.

Kábelcsatornák tüzeinek oltása

A kábelcsatornában keletkező tűz lehet egyedi kábelek
vagy kábelkötegek égése. Az egyedi kábel-tűz kábel-tűz-
sítéssel, porral oltó készülékkel aránylag könnyen oltathatók. A
kábelkötegek — tehát a kábelcsatorna — tüzeinek oltása azonban
bonyolultabb.

A tűzoltás vezetőjének, kábelcsatorna-tűz esetén — a felderít-
és során —, a következőkről kell meggyőződni:

1. A tűz a kábelcsatorna melyik tűzszakaszában keletkezett?
2. Tartózkodnak-e emberek a veszélyeztetett helyen?
3. Zárva vannak-e a tűzszakaszokba beépített ajtók?
4. Mely blokkhoz (blokkokhoz) tartoznak az égő kábelcsa-
tornában levő kábelek?
5. Hol találhatóak a habléomló nyílások?
6. Honnan működtethető a kábelcsatorna elszívó berende-
zése?
7. Milyen egyéb járulékos tüzeset fenyeget a kábelcsatorna
égésétől?

Az oltáshoz szükséges legalkalmasabb berendezést is a fel-
derítés nyomán kell kiválasztani. Amennyiben életmentés nem
szükséges, akkor a tűzoltás vezetőjének parancsot kell adnia a
tűzszakasz habbal való kitöltésére, s meg kell indíttatnia az el-
szívó ventilátort.

A kábelcsatornát könnyű- és középhabbal, de szükség esetén
akár nehéz habbal is fel lehet tölteni. A könnyűhabbal való el-
árasztás egy tűzszakaszon belül, egy berendezéssel megoldható,
tekintettel arra, hogy a könnyűhabbal oltó berendezés teljesít-
ménye 200 m³/p. A közép- és nehéz habbal való kitöltéshez a
tűzszakasz méretének megfelelő számú berendezés szükséges.

Az elszívó ventilátor megindítása, a hab könnyű fajsúlyú
miatt, főként a könnyűhabbal oltó berendezéshez szükséges.

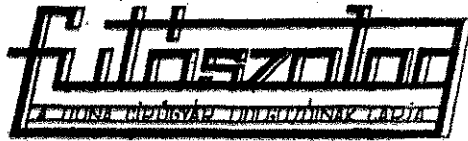
A keletkezett nagy hő miatt a tűzoltás vezetőjének gondos-
kodnia kell a tűzszakasz mindkét végénél levő vasajtó sugárral
való hűtéséről. A kábelcsatornában levő nagy mennyiségű ég-
hető anyag elégésekor bizonyos túlnyomás keletkezik. A túl-
nyomás hatására az elszívó ventilátornál, valamint a tűzszakasz
mindkét vasajtójánál az égéstermékekkel egyidejűleg nagy meny-
nyiségű sósavgáz távozik el, s ennek lekötését — ha erre lehető-
ség és megfelelő erő is van — a tűzoltás során meg kell kezdeni.

Amennyiben a kábelcsatorna-égés következményeként más
helyen is tűz keletkezik, akkor annak az oltását is a tűz sajátos-
sága szerint kell megszervezni.

A kábelcsatornák tüzei a könnyűhabbal való kitöltéssel olt-
hatók legeredményesebben. A könnyűhab kitölti a tálcák közötti
tereket. A habbal való oltásnak előfeltétele a tűzszakaszok lezá-
rása és a szívó ventilátorok megindítása. Amennyiben a tűz több
szakaszra terjed ki, akkor a rendelkezésre álló erők és eszközök
függvényében szakaszonként kell elvégezni az oltást.

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLTETEK!

„TŰZ VANI – A kiáltás nem volt ljedt, de nagyon határozott. Az udvar közepéről egy kerékpáros fiatalember kiáltotta a belső szállítási helyiségre felé. Aztán hátrakarikázott a »B.« gyárhoz. A belső szállításról pedig jó néhányan utána iramodtak.

Az udvaron többen is megálltak, figyelték az egyre tömörebb fekete füstöt. De szinte komolyan megjedni sem volt idejük, mert kb. 3 perc múlva a füst ritkulni kezdett; s mire – szinte hihetetlenül rövid időn belül – feltűntek a szirénázó tűzoltóautók, nyoma sem látszott már.

Tíz vállalati tűzoltó a jelzést követő néhány másodperc múlva a helyszínen volt. Összeszokott mozdulatokkal kitalták a habotát a raktár melletti helyéről, s nem egészen 3 perc alatt eloltották a tüzet. Tíz perc múlva rend volt az udvaron. Nyugodtan dolgozott mindenki tovább.

Utólag már tudjuk, mekkora volt a veszély, hiszen a robbanóraktárban az ég tudja, mennyi vegyi anyagot tárolunk. Ha azt eléri a tűz... Rágondolni is rossz. Mégsem lett baj a veszélyes helyzetből, mert mindenki tette a dolgát. Fegyelmезetten, példásan.”

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLTETEK!

„1974 első hat hónapjában 13 tüzesethez vonultak ki az állami tűzoltók, a keletkezett tűzkár (ez a kifejezés azért fontos, mert a termelés kiesés okozta kárt a tűzoltók nem tartják nyilván, náluk csak az az összeg szerepel, ami az elégett, megsemmisült berendezések értéke) 99 000 forint. A tizenhárom esetből tíz jelentéktelen, párszáz forintos kárral járt, a másik három viszont súlyos termelési gondokat jelentett. Csak a Fémű OFHC-üzemében keletkezett tűz több mint 73 000 forint kárt okozott, az Egyedi Gépgyárban és az Acélműben elektromos és műszaki meghibásodás következtében keletkezett tűz, egy transzformátor és egy kapcsolószekrény égett el.

A fél évi statisztika teljességéhez tartozik, hogy ez ideig mindössze két szabálysértési eljárást indítottak gyári dolgozók ellen.”

VILÁG PROLETÁRIJAI, EGYESÜLTETEK!

„Egyik reggel műszakkezdéskor meglepő látvány fogadta a nyomtatványraktár és a központi raktár dolgozóit. Az előző napi felhőszakadás hatalmas vízmennyiségét a csatornahálózat nem bírta elszállítani, mely a csatornanyílásokon keresztül elöntötte a raktár-

helyiségeket. Nyomban értesítették a tűzvédelmet, ahol azonnal riasztották a vállalati tűzoltókat. A riasztást követően néhány perc alatt helyszínre érkeztek, és szakavatott mozdulatokkal üzembe helyezték a motorfecskendőt. Majd a raktári dolgozókkal közösen, megfeszített munkával két óra alatt sikerült a vizet a helyiségből eltávolítaniuk.

Szerencsére emitésre méltó anyagi kár nem keletkezett, ami a helyes és szabályos raktározásnak köszönhető.

Tűzoltóinkat ezúttal is dicséret illeti lelkes és gyors munkájukért, bebizonyították: nemcsak a tüzzel, a vízzel is képesek sikerrel hadakozni.”

Világ proletáriai egyesületének

NAPLÓ

AZ MSZMP VESZPRÉM MEGYEI BIZTOSÁGA ÉS A MEGYEI TANÁCS LAPJA

„Veszprém megyében is egyre több új szer-tár épül, amelyeknek költsége mintegy 400-500 ezer forint. A községi egyesületek a központi költségvetésből jelentős összegeket kapnak az építésre. Legutóbb például a herend nagyvázsonyi és a berhidai egyesületek kaptak nagyobb összeget, anyagi támogatást.

FELHÍVÁS

A Tűzoltó Múzeum állandó kiállítása 1974. december 1-től – épületfelújítási munkálatok miatt – előreláthatólag egyévi időtartamra zárva tart. A múzeum megnyitására értesíteni fogjuk olvasóinkat.

Olvasóink figyelmébe!

Kérjük olvasóinkat, hogy a TŰZVEDELEM októberi számához mellékelt befizetési lapon legkésőbb december 25-ig sziveskedjenek postára adni az 1975. évre szóló előfizetésüket.

Lapunk előfizetési díja változatlanul példányonként 1 forint 50 fillér; egy évre 18 forint.

A befizetési lap hátsó oldalán sziveskedjenek feltüntetni az 1975. évre kért példányszámot.

Késedelmes befizetés esetén – a tartozás rendezéséig – szüneteltetjük a lap küldését.

Kérjük továbbá, hogy a lap esetleges pontatlan küldésével kapcsolatos reklamációjukról értesítsék a szerkesztőséget, hogy idejében intézkedhessünk a Posta Központi Hírlap Irodánál.

SZERKESZTŐSÉG

Riasztás a CAMEA-ba

1974. október 17-én délben, a Budapest, Petőfi Sándor u. 11. szám alatt, az en nagy forgalmú CAMEA illatszerboltba asztották az V—VI—VII. és a IX. kerületi parancsnokság fecskendőit.

Az elsőnek helyszínre érkező V—VI—VII. kerületi fecskendő 3 perc alatt tette eg a szűk, zsúfolt belvárosi utcákon a mintegy kilométeres távolságot. Helyszínre érkezéskor a bolt dolgozó a Párizsi utra nyíló személyzeti bemenet előtt arról jékoztattak, hogy a pincében lévő rakhelyiségben különféle háztartási cikkek, szítószerrek égnek.

Jócskán megnehezítette a felderítést, valamint a beavatkozást, hogy a bolt eladóre kivételével csaknem valamennyi helyiig zsúfolásig tele volt áruval. A közlekedési út helyenként a 40 cm-t is alig érte a folyosón. A felderítés során az egység parancsnoka megállapította, hogy a pincészinti kialakított raktárhelyiségben pardoobozokban különféle áruféleségek és omagolópapírok gyulladtak meg.

Egy db E sugarat szereltetett a tűz terdesének megakadályozására és eloltására, miközben utasítást adott a lehető legsebb vízkárral történő beavatkozásra.

A tűz teljes eloltásához el kellett távoani az árukat és csomagolóanyagokat, s miatt a beavatkozás a tűz jelzésétől számítva csaknem 3/4 órát vett igénybe.

Amint az oltás befejezése után be lehetett menni a helyiségbe, megkezdődött a vizsgálatot. Megállapítottuk, hogy a tűzet megelőzően a bolt területén a közontifűtés-hálózaton különféle szerelési

munkálatokat, többek között lánghegesztővel történő vágást végeztek. A nyílt láng használata azonban, mint hamarosan kiderült, nem lehetett okozati összefüggésben a bekövetkezett tüzesettel.

Ezért minden bizonnyal dohányzás, égve eldobott dohánynemű, illetve gyufaszál vagy a helyiségben felejtett égő cigarettavég okozta a tüzet.

Vizsgálatunk során megállapítottuk, hogy a bolt dolgozói közül bárki bármikor bemehetett a kárt szenvedett helyiségbe, annak ajtaja sohasem volt bezárva kulccsal. A felelős személy kilétét meghatározni nem lehetett. A tiltott helyen való dohányzás feltehetően nemcsak ebben az egy esetben fordult elő, amiről az is árulkodik, hogy több eldobott cigarettavéget találtunk a raktárhelyiségben, valamint a folyosón még ott tárolt csomagolt áruk között is.

A zsúfoltság abból adódott, hogy a tűzesetet megelőző 24 óra folyamán több mint félmillió forint értékben négyféle szállítmány érkezett a bolt részére. A boltvezető-helyettes kénytelen volt átvenni a nagy mennyiségű árut, és ez csak a közlekedési utak leszűkítése árán volt lehetséges.

A hasonló esetek elkerülése, a tarthatatlan és igen veszélyes helyzet mielőbbi megszüntetése céljából átiratban hívtuk fel a vállalat igazgatójának figyelmét, hogy a jövőben csak a raktár befogadóképességének megfelelő árumennyiséget tároljanak, és tegyen hathatós intézkedést annak érdekében is — különös tekintettel a tiltott helyen való dohányzásra —, hogy az eddi-

Kommentár nélkül

TÜZ- S KAR- SE- TEK

ginél nagyobb következetességgel gondoskodjanak a tűzvédelmi szabályok megtartásáról.

Bár az anyagi kár mindössze kb. 4000 Ft volt, ez a tüzeset mégis igen tanulságos és arra figyelmeztetett bennünket, hogy gyakoribb ellenőrzésekkel és más intézkedésekkel is járjunk és számoltassuk fel a Belvárosban a raktározási nehézségek okozta hasonló jellegű tűzvédelmi szabálytalanságokat.

Vida György
tű. szds.

A tüzeset színhelyén a raktárban talált cigarettavégek és gyufaszálak

Budapesten történt

1

Még a sokat tapasztalt tűzoltók is elcsodálkoztak, amikor a lángok megfékezését követően egy kicsit alaposabban körülnéztek **Somodi György** XIII. kerületi Csongor u. 25. sz. lakásában.

Az 5x2 m-es konyha hátsó részéből egy kb. 2 m²-es területen rendezte be fogtechnikusi és barkácsműhelyét. Leckeretre mindkét oldalon felerősített dekorit lemezzel oldotta meg a leválasztást.

A megmaradt deszkapalackok. A képen jól látható a robbanás és a tűz hatása

A kis műhelyben munkaasztal is volt, a különféle éghető anyagokat: viasz, selakkot, akrilátot stb., valamint a két 1/2 kilós pébepalackot deszkapalackon tartotta.

Az asztalon is tartott egy 1/2 kilós pébepalackot, ezzel egy Bunsen-égőt működtetett. Amikor eltávozott a lakásból, nem zárta el a Bunsen-égőt, s több mint két-órás távollét alatt tűz keletkezett. A megolvadt viasz meg a különféle műanyagok gyors tűzterjedést idéztek elő, majd amikor átégett a gázipalack gumicsöve — nyomásvesztést nélkül ezzel oldotta meg a csatlakozást —, a palack felrobbant. A robbanás hatására a tűz nemcsak a konyhára, hanem az egyik lakószobára is áterjedt. Megrongálódott az egyik bejárati ajtó és a válaszfalak is, s a robbanás majdnem kiszakította helyéből az ablakot.

2

A XI. kerületi Szakasits Árpád u. 64/a. sz. ház egyik kétszobás lakásának konyhájában **Kléger Károly** BONOMIT parkestragasztót melegített a gáztűzhelyen.

A BONOMIT személygépkocsik alvázának korrózió elleni védelmére is alkalmas, de hideg állapotban egy kissé nehezkes a felkenése. Ezért kb. 3 kilót töltött egy fazékba, és mintegy 15 percen át melegítette, jóllehet a gyári doboz oldalán ott a felirat: „Tűzveszélyes!”

Levéltekor véletlenül megbillentette a fazekat, s a kiáramló gőzök azonnal be-lobbantak. A felcsapó lángtól megijedt, s

elengedte a fazekat, így kiömlött az anyag, és a tűz a konyhaszekrényre és -ajtóra, meg az előszobaszőnyegre is áterjedt. Kléger Károly mindkét kezén, felesége pedig a jobb lábán meg a karján másodfokú égési sérülést szenvedett.

A lángok felcsapódásakor mindketten az ablakhoz futottak, és azt kiáltották a szomszédoknak, hogy hívják ki a tűzoltókat.

Szerencsére nem veszítették el a fejüket, és néhány vödör vízzel meg homokkal ők maguk oltották el a tüzet.

3

Perczel Józsefné VIII. kerület Práter u. 63. sz. lakos egy égő mécsest tett a fürdőszobájában levő, fűzfavesszőből készült szennyeggyűjtő kosarának tetejére. Fűrés közben rosszul lett, és a ruhával teli kosár meggyulladt a mécses lángjától.

A szomszédok észrevették a szivárgó füstöt, de nem tudtak bemenni a bezárt lakásba. Értesítették a tűzoltóságot, és sikerült kihoznunk a belélegzett füsttől teljesen elgyengült asszonyt.

4

Október 28-án súlyos balesetbe keverték a segítségünket. 80 méter magasságból lezuhant az egyik dolgozó a Kispesti Hőerőmű új kéményéről, és kb. 16 méter magasságból kellett lehozniuk a szerencsétlen embert.

Az illető **György Ferenc** 29 éves kőműves volt, és a 4,5 m átmérőjű betonkémény 78,5 méter magasan levő ún. kéménycső-állásán tartózkodott, míg munkatársai a belső álláson végezték az állványzat szét-szerelését. Két részt már leengedtek a 16 m magasságban levő szerelőállásra, a harmadik leengedésekor azonban a kb. 500 kg-os teljesítményű emelőt nem tudták működtetni. Többszörői kísérletezés után egy hirtelen rántással működni kezdett, de ezzel az állás padlóját elmozdította, és az egyensúlyát veszített fiatal kőműves lezuhant a nyíláson.

A rohamszer meg a XIX. két beosztottjával a külső vaslétrán, majd a mellette levő 30x50 cm-es nyíláson átbújva felhadtunk a kéménybe.

A leeresztés pillanataiban. A mozaikképen az a 16 m magasan levő 30x50 cm-es nyílás, amelyen a tűzoltók behatoltak

A szerelőállványon a leengedett csüngőállás szerkezeti részei meg a ményfal közé beszorulva találtuk a lezuhant embert.

Felhoztuk a mentők vákuumágy 2x8 m-es füstcsatorna-nyílásra téve lyeztük a súlyos beteget, majd két t összehangolt munkával gyorsan, de tosan leengedte a mentőkötéllel át ágyat.

Nem rajtunk, hanem a sérülések súlyosságán múlott, hogy a mentőorvos már a halál beálltát állapíthatta meg.

Nyíró
tű h

HOZZÁSZÓLÁS A „TŰZ A FESTÉKSZÓRÓB” C. CIKKHEZ

A TŰZVEDELEM f. évi 8. szám megjelent egy cikk Gyovai László t hadnagy tollából, „Tűz a festékszó-
címnel.

A cikk megemlíti a Tiszai Vegyi binát egyik termékét, az Alaplastot lyet tévesen nitrólakknak minősít.

Az Alaplast nem nitróbázisú termék nem alkidbázisú. Hígítója szintetiku hát fő tömegében lakkbenzin, és n zisú festék nem is hígítható vele.

Ezen típusú termék kötőanyaga, ol hígítószer legalább a II. tűzveszély fokozatba tartozik, vagyis tűzveszél ge kisebb, mint az I. fokozatúaké.

lyek közé a nitróbázisú festékek lartu. Az előbbieket folytatán a cikknek a cel nitrátra vonatkozó megállapításait n vitatjuk, és azokra nem is kívánur tértni.

A továbbiakban festékipari és b ságtechnikai szempontból a követk kívánjuk rögzíteni:

— A vékony 40—60 μm vastagság kiűbázisú festékréteg, amelyet a fes általában egy rétegben alkalmaznak hajlamos az öngyulladásra. Ebben az ben ugyanis a festett fatárgyak meg ladnának.

— A 7—8 cm vastag, megszárad tékréteg csak hosszabb idő alatt kel het a padozaton. Ilyen filmvastagság több rétegből alakulhat ki, ugyan Alaplast festék száradása — a hőm lettől függően — 18—24 óra.

— Az említett Alaplast festék pig és töltőanyag-tartalma 40—43%, a cí említett 16—18%-kal szemben, tehát jelentős mennyiség, hogy a kötőanya tért lobbanáspontját is kb. 2°C-szal

— Az Alaplast festék száradása a oxigénjének felvételével történik, s a dációt adalékanyagokkal (száritók) szabályozzuk, hogy az a film teljes v. ságában következzen be. A lezárt, m radt festékfilmen keresztül az oxig vétel csak igen kis mértékű, így ne vetkezhet be öngyulladás. A lelassul géntelvétele miatt keletkezett hó u kevés a gyulladási hőmérséklet elére mert ez az érték az e festékben lévő goknál nagy.

Ennek értelmében a cikk az Ala nem a valóságos összetételének és lyesebbnek tünteti fel a valóságosn mintegy használatának rovására í szóban forgó tüzeset keletkezését.

Doktor Károly
Festékgyár
gyárvezető

Székács Jár
Biztonságtch
főosztályvez

Megszegték a technológiai utasítást

Az Egyesült Vegyiművek rákoskereszti telepén a keténüzemben ma reggel robbanás, majd tűz keletkezett, és egy dolgozó halálát, valamint jelentős anyagi kárt okozott. A keletkezés körülményei a felelősség megállapítására a vizsgálgatás megindult.

Ennyit tartalmazhatott volna egy gyorsjelentés, s leghamarabb a Kerepesi út, Sasföld, Mátyásföld és Rákoskeresztúr lakosságát figyeltek volna fel rá, mivel október 27-én 1/27 után riadtan nézték a szirénázva hívogató tűzoltó-gépjárműveket, amint a főváros keleti peremén magasan gomolygó füstfelleg irányába vonultak.

Mi is történt tulajdonképpen?

Az október 19-re virradó hajnalon az üzemi szakmunkások a keténüzem díketén díketés végeztek a keténüzemben. Az eljárás során 540 kg toluolt nyomattak be a 1000 l-es, gőzfűtésű, vízhűtésű duplikatába, és katalizátorként toluolban eloldott trimetillamint, valamint hidrogén-peroxidot vagy pirokatekint kevertek hozzá. A rendszerhez tartozó adagolóból 50—60 liter sebességgel díketént adagolnak be a reakciófolyamat hőtermelő, mert a 20—30 °C-os indulási hőmérséklet 25—30 °C-ra emelkedik. A további melegedés káros, ezért úgy hűtik, hogy a reakció hőmérséklete — a kikristályosodás veszélye miatt — nem csökken 40 °C alá.

A keverés, adagolás, a hőmérséklet szintartása fontos követelmény, mert a nagyobb ütemű, vagy egyenlőtlen díketés díketés idején feleslegesen összehalmozhat a reakciótermék, mellékreakciók, oldószeresedések, s olyan nem szabályozható polimerizáció keletkezhet, amely robbanást, tüzet idézhet elő.

Előfordították a gyártástechnológiai utasítások szerint a kellő felügyelet és folyamatnőrzés hiánya miatt nagyobb mennyiségű díketés került a túlhűtött rendszerbe. Gyors polimerizáció lépett fel, és az anyag kifolyt a keverőből.

Az anyag hűtik a felhevült berendezéseket, még lángol az egyik 1200 l-es tartály

Robbanás és tűz következtében Kácsér István keténüzemi dolgozó halálának bizonyított sérüléseket szenvedett, és mintegy 200 000 Ft kár is keletkezett.

A dolgozók elmondásuk szerint észlelték az anyag túlhűtését, de ellenintézkedéseik akkor már hatástalanok voltak. 6.30-kor bekövetkezett a robbanás, ezt követően a tűz elharapódzott a túlnyomórészt nyitottan elhelyezett berendezéseken.

Az első beavatkozás

A robbanás után a szomszédos üzemi részek dolgozóival együtt kézi tűzoltókészülékekkel megkísérelték az oltást, de a beavatkozásuk nem vezetett eredményre. A vállalati tűzoltók egy közeli udvari tűzcsapról 2 E sugarat szereltek, azonban ez is kevés volt az oltáshoz.

A robbanás hanghatását a gyár szolgálatos portásnője is észlelte, és 6.31-kor tűzjelző távbeszélőn jelezte a káresetet a XVII. ker. tűzoltó-parancsnokságra. Az őrségparancsnok egy gépjárműfecskenkővel, egy rajjal vonult ki. (Az egység 6.35-kor érkezett ki a laktanyától kb. 2 km távolságban levő kárhelyre.)

A XVII. ker. parancsnokság távbeszélő-ügyelete azonnal jelentette a hírközpontnak a beérkezett jelzést, az egység riasztását és kivonulását, s a hírközpont 6.32-es kiemelt riasztására kivonult a tűzoltási csoport, egy-egy rajjal két gépjárműfecskenkővel, valamint egy habbalöltő és egy porralöltő.

A XVII/1. parancsnoka a felderítés során megállapította, hogy a keténüzem szabadtéri berendezései, valamint mintegy 150 m² területen a szétfolyt oldószer két szinten égnek, és az intenzív hőszugárzás közvetlenül veszélyezteti magát az üzemi épületet, továbbá a szomszédos (8—10 m távolságban levő) lágyítóüzemet, a nyersketéntároló-tartályokat, meg a hordós toluoltárolót. Ezért egyrészt 6.38-kor rádióon segítséget kért a hírközponttól, másrészt rajával 2 E sugarat szereltetett a szétfolyva égő vegyi anyag oltására.

7 órára befejezték

A segítségkérésre kivonult további 4 gépjárműfecskenkő (1—1 rajjal), valamint egy habbalöltő és a habszállító.

Az első lépcsőben riasztott tűzoltási csoport 6.42-kor, az egységek pedig 6.48-kor érkeztek ki.

Az egységek vonulási ideje alatt a XVII/1. parancsnoka a vállalati tűzoltók 2 E sugarával, valamint saját raja 2 E sugarával körülhatárolva megállította a tűz terjedését, majd a munkaemelővel 2 db 1200 l-es tartályban levő vegyi anyag égése kivételével sikerült eloltani a tüzet. Az égő tartályok eloltásához azonban nem voltak elegendők a kézi porralöltő készülékek, ezért az időközben helyszínre érkezett tűzoltási csoportvezető, átveve a kárelhárítás irányítását, porsugarat szereltetett az első lépcsőben kikerült X/1. Tű—1-es fecskendő 250 kg-os porralöltőjéről. Ezzel a porsugárral eloltták oltani az egyik égő tartályt, de a másik tartály eloltásához nem volt elég a Tű—1-es oltóporkészlete. E tartály égését az időközben helyszínre érkezett VIII. porralöltőről szerelt porsugárral szüntették meg.

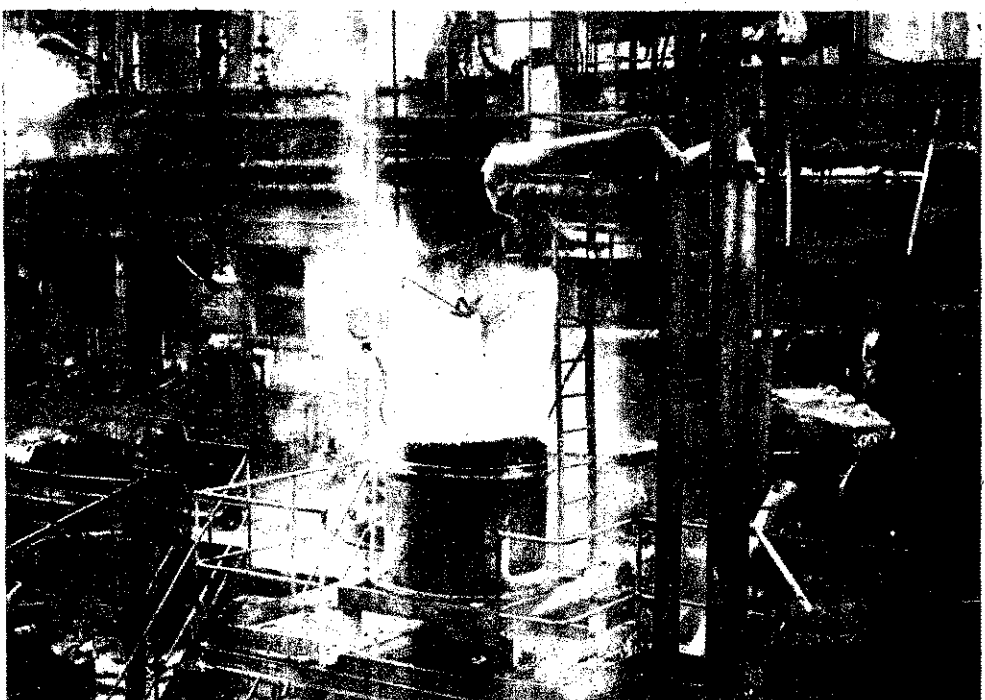
A bevetett erők, eszközök eredményes felhasználását bizonyítja, hogy már 7 órára befejezték a tűzoltást, és a továbbiakban már csak néhány vegyipari berendezés hűtését és az utómunkálatokat kellett elvégezni.

Dicséret illeti a vállalati tűzoltók gyors, határozott és szakszerű beavatkozását is, mert az általuk szerelt sugarak eredményesen gátolták a tűz terjedését.

A robbanás során súlyosan megsérült Kácsér Istvánt munkatársai még a tűzoltóegységek kiérkezése előtt az üzemi területre vitték, innen kórházba szállították, de életét a gondos orvosi ellátással sem menthették meg. Néhány nap múlva belehalt sérüléseibe.

Papp Sándor
tű. alez.

A munkaállványzat a tűz eloltása után

A csurgói nagyközségi közös tanács végrehajtó bizottsága október 26-án jubileumi ünnepséget rendezett a helyi önkéntes tűzoltó-egyesület fennállásának 100. évfordulója tiszteletére.

Az ünnepi program nyitányaként délelőtt Drimmel József, Polgár István, és Reményi Samu egykori tűzoltóparancsnokok sírjaira a megemlékezés koszorúit helyezték el az egyesület nevében. Korá délután a tűzoltószertár falára elhelyezett emléktáblát leplezte le Pápa Imre tanácselnök, és mondott avatóbeszédet. Hálás szavakkal emlékezett meg az alapítótagokról és azokról az önkéntesekről, akik önzetlen munkájukkal, áldozatkészségükkel az elmúlt évszázad folyamán a nagyközség tűzvédelméért oly sokat tettek.

A program a Csokonai Művelődési Központban rendezett ünnepi közgyűléssel folytatódott. Az elnökségben foglaltak helyet többek között: Radnóti László, a „Napsugár” Ipari Szövetkezet elnöke, országgyűlési képviselő, Balogh Lajos, a csurgói Zrínyi Tsz elnöke, a megyei tanács vb tagja, Vancsura József, a nagyközség pártbizottságának titkára.

Pápa Imre tanácselnök megnyitó beszédét követően dr. Göldner Vilmos egyesületi elnök tartott ünnepi beszédet. Történelmi visszapillantása során képet adott arról, hogy az egyesület a megalakulásától kezdődően milyen eredményes utat tett meg, hogyan vészelte át a nehéz történelmi időköt, és tagjai miként adták tanújelét társadalmi áldozatvállalásuknak. Ezután dr. Egyed

Dezső tő. alez., megyei tűzoltóparancsnok köszöntötte a jubilálót, majd átadta a BM Tűzoltóság országos parancsnokának díszserlegét, Filó László önk tő. szds.-nak a Tűzbiztonsági Érem arany, Sebestyén János, Flórián István itőrm-eknek az ezüst és Kövesi István hdgy., egyesületi parancsnoknak pedig az érem bronz fokozata kitüntetésekét. Eredményes munkájuk elismeréseképpen többen országos, megyei, járási és városi parancsnoki dícséretben, jutalomban és előléptetésben részesültek.

Kovács Ferenc járási hivatali elnök pénz-, Rigó Piroska, az AFESZ főosztályvezetője tárgyutalmat, Koász Károly, a Szociális Foglalkoztató főkönyvelője pedig új diszszázlót nyújtott át az egye-

sületieknek. Dr. Göldner Vilmos egyesület nevében megköszönö Papp Imrének, az 1-es számú általános iskola igazgatójának „100 év tűzoltókrónikája” cí anyag összeállítására fordított vékenységét, és elismerésben szesítette.

A közgyűlés befejező aktként megható jelenetnek letünk szemtanúi. Ifj. Vizi Károly, 1-es számú általános iskola úrtűzoltó-szakkörének nevében 101. év első perceiben meleg s vakkal köszöntötte a jubilálót.

A résztvevők ezután a h gimnázium irodalmi szinpadá és a Csokonai gyermektáncgytes szin pompás műsorában g nyörködhettek, majd a jubile rendezvénysorozat közös vacsc val és tűzoltóbállal ért véget. — Kaszás

Pápa Imre tanácselnök avatóbeszédét mondja

Dr. Göldner Vilmos egyesületi elnök

Az ünnepség résztvevői

Dr. Egyed Dezső tő. alez. jutalmat ad át az egyesület elnökének

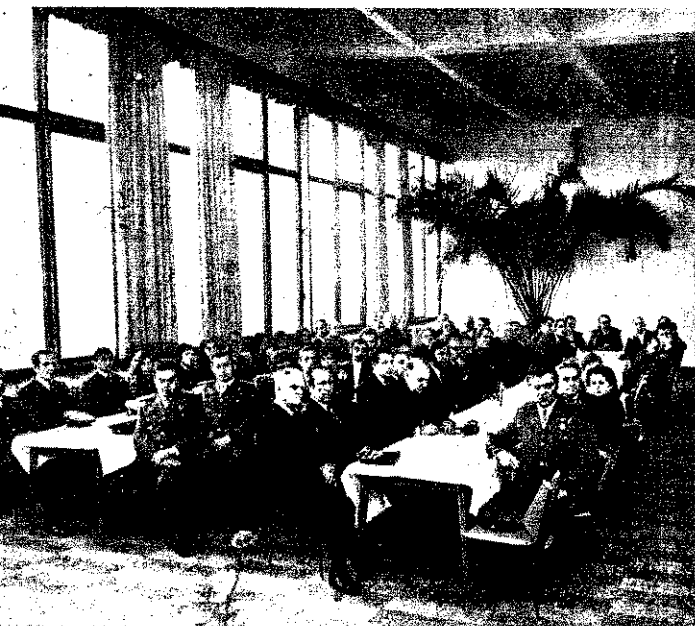
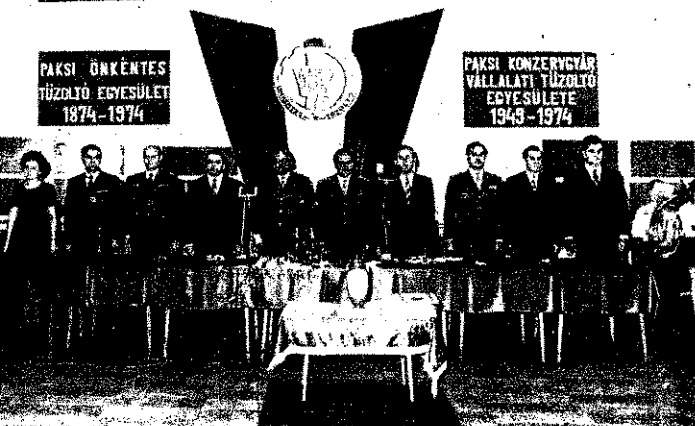
A négy kitüntetett: Flórián István, Sebestyén János, Filó László és Kövesi István

Pillanatkép az esti műsorból

PAKSI ÖNKÉNTES
TŰZOLTÓ EGYESÜLET
1874-1974

PAKSI KONZERVGYÁR
VÁLLALATI TŰZOLTÓ
EGYESÜLETE
1949-1974

Kettős jubileum Pakson

November másodikán kettős tűzoltó-jubileumról emlékeztek meg Pakson: a tűzoltó-egyesület fennállásának 100. és a konzervgyári vállalati tűzoltóság megalakulásának 25. évfordulójáról.

A paksi egyesület-alapítók mesteremberek voltak, és a soproniak példáját követve megelőző tűzvédelmi szabályzatot alkottak, majd tűzoltó-felszereléseket is vásároltak. Tolna megyében különben csak a szekszárdiak előzték meg őket.

Hogy mennyire hasznos volt az akkori nevén önkénytes tűzoltó-egyesület megalakítása, azt az is bizonyítja, hogy röviddel ezután már át is estek tagjai a tűzkeresztségen. Derekas helytállásukat bizonyítja, hogy a tűzvészben az erős szél ellenére csak két lakóház égett le.

Paks felszabadulásának napja 1944. december 2-a, az egyesület életében kétszeresen is nevezetes dátum. A szovjet helyőrség parancsnoka ugyanis hazájában hivatalos tűzoltótsz volt, s azonnal intézkedett a paksi önkéntes tűzoltóság működéséről. Rendeletére 24 órás váltással őrszolgálatot láttak el.

1945. március 25-én az önkéntes tűzoltók testületileg jelen voltak a szovjet hadsereg iránti hálát kifejező emlékoszlop avatásán.

A gazdag hagyományok ma is elevenen élnek a népes közösségben, amely hosszú évek óta példamutatóan teljesíti önként vállalt kötelezettségeit, és nemegyszer a járás más községeiben, sőt távolabb is eredményesen avatkozik be tűz- és káreseteknél.

A Paksi Konzervgyár ugyancsak jubiláló vállalati tűzoltósága is kiválóan tevékenykedik. Tagjai közül számosan a nagyközség önkéntes tűzoltó-egyesületében is tevékenykednek. A két közösség kölcsönösen segíti egymást.

A felszabadulásának harmincéves jubileumát ünneplő Paks jelentős fejlődés előtt áll: itt épül ugyanis az ország első atomerőműve, s a nagyszabású munkálatok idején az itteni tűzoltóságra is fontos feladatok hárulnak.

Oláh Mihálynak, a nagyközség tanácselnökének ünnepi beszédéből idéztük ezeket a gondolatokat.

A nagy tetszéssel fogadott megemlékezést követően a két jubiláns tűzoltóság zászlót cserélt, és a két zászlóra dr. Kovács Mihály tű. alez., a BM TOP-osztályvezetője és dr. Farkas Gyula tű. alez., megyei parancsnok emlékszalagot kötöttek.

Ezt követően dr. Kovács Mihály tű. alez. átnyújtotta az országos parancsnok jubileumi díszoklevelét és emlékerlegét dr. Rimai Istvánnak, az egyesület elnökének, majd ugyancsak jubileumi díszoklevelet adott át Örvös Ferencnek, a konzervgyár igazgatójának.

A jubileumok alkalmával a Tűzbiztonsági Érem arany fokozata kitüntetésben részesültek Dömötör József és Paczolai Béla önk. tű. szds.-ok, valamint Koleszár József tűzvédelmi előadó; Mihályfi Lajos önk. tű. fhdgy., parancsnok és Csonka Ferenc önk. tű. ftörm., a kitüntetés ezüst, Lázár Dénes önk. tű. ftörm. pedig a bronz fokozatát kapták. Emellett öten országos parancsnoki dícséretben és jutalomban, hatan pedig országos parancsnoki dícséretben részesültek, többeket pedig a megyei tanács, a megyei és járási parancsnokság, valamint a konzervgyár igazgatója részesített elismerésben.

A százéves jubileum alkalmából jól sikerült kiállítás rendeztek.

Kütvölgyi

Az ünnepi közgyűlés elnöksége

A résztvevők egy csoportja

Dr. Kovács Mihály tű. alez., a BM TOP osztályvezetője átadja dr. Rimai István egyesületi elnöknek az országos parancsnok díszkerlegét

A zászlócsere

Számosan megtekintették a jubileumi kiállítást

Az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára a tűzvédelem szolgálatában

**Az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára
szolgáltató tevékenysége a tűzoltókészülék-állomány műszaki
állapotának fenntartásáért**

Tűzvédelmi előadók, figyelem!

Tűzoltókészülékek javíttatását, újratöltését végeztessék az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára szolgáltatórészlegével.

Az ELZETT Művek Tűzoltókészülék Gyára jól szervezett szolgáltatórészleggel maximális segítséget igyekszik nyújtani a felhasználók részére a javítási feladatok gyors, szakszerű lebonyolításához.

TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK-javítási ügyeivel keresse meg szolgáltatótelepünket.

**Cím: Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára
Tűzoltókészülék-értékesítés Budapest XIV. ker., Vágány u. 17.**

Szakembereink külön-külön gondosan megvizsgálják a vállalatunkhoz javításra beküldött minden egyes tűzoltókészüléket, és műszaki állapotuktól függően RÉSZLEGES JAVÍTÁSRA, TELJES JAVÍTÁSRA vagy SELEJTEZÉSRE javasoljuk őket.

A javítás alá vont valamennyi készülék és azok szerkezeti elemei tüzetes felülvizsgálatra kerülnek, tekintet nélkül, hogy részleges vagy teljes javítás alatt állnak-e.

Technológiánk szervezettsége és megalapozottsága biztosítja a javításból kikerülő készülékek üzembiztonságát.

A nem javítható készülékeket selejtezzük. Pótlásukra termelői áron új készüléket szolgáltatónk ki.

A 3, 6 és 12 kg-os belső palackos porralöltők, valamint a 4, 6, 8 és 12 kg-os külső palackos porralöltők, továbbá a 2 és 5 kg-os halonoltók javításának átfutási ideje nem haladja meg a készülék átvételét követő 45 napot. Indokolt esetben a javítások átfutási ideje a selejt pótlására csupán 30 nap.

Szolgáltatóegységünk az előírásoknak megfelelően pontosan elvégzi a beküldött gázalöltők méregmentesítését és a kiváló BCF-halonnal való újratöltését is.

(x)

Sportverseny Csongrádban

Valamennyi versenyző háromszor guríthatja ki a tömlőt.

5. Távolugrás:

A csapat valamennyi tagja 3 úgrást kísérlethetett meg, illetőleg hajtható volt végre.

6. Súlylökés:

A csapattagok 3 gyakorlatot hajtottak végre. Valamennyi versenyszám értékelésénél (idő, tálat, távoltság), a csapat tagjainak átlageredményét vettük figyelembe.

Az I-V. helyezést elérő csapatok átlageredményeit a következők szerint alakultak:

Versenyszám	Átlageredmény
Összefgyvernemi védőfelszerelés felvétele:	186 mp
Oxigénes légzőkészülék felvétele:	39,6 mp
Allványlétra-szerelés:	37,6 mp
Tömlőfektetés:	3 találat
Távolugrás:	440 cm
Súlylökés:	763 cm

Nem kimagaslóak ugyan ezek a versenyeredmények, de nem is ezt tűztük ki elsődleges célul. Spókkal inkább az volt a lényeg — s ezt el is értük — hogy a versenyekre való felkészülés éppen a legfiatalabb korosztály szakmai gyakorlati felkészítését segítse elő jelentős mértékben. Nem egy csapatban ugyanis néhány hetes szolgálati idővel rendelkező elvtársak is szerepeltek.

A felkészülés, majd pedig a versenyek során azt tapasztaltuk, hogy a résztvevők — elsősorban a verseny sokoldalúsága miatt — komoly érdeklődést tanúsítottak.

Azzal meg, hogy a versenyszámok egy része inkább ügyességet, mint komolyabb erőfeszítést igényelt (összefgyvernemi védőfelszerelés felvétele, oxigénes légzőkészülék felvétele, tömlőfektetés stb.) reális esélyeket kívántunk adni azoknak a parancsnokságoknak is, ahol még kevés a fiatal életkorú beosztott.

Az értékelésnél tudatosan döntöttünk a csapatteljesítmények figyelembevétel mellett. Ezzel is a kollektív szellem további erősítését, az egymásért érzett felelősséget kívántuk elősegíteni, fokozni.

A versenyben nyújtott teljesítményükért az I-III. helyezést elért

csapatokat 3000, 2400 és 1800 forint értékű vásárlási utalvánnyal díjaztuk.

A versenyben I. a hódmezővásárhelyi parancsnokság „A”, II. a szentesi parancsnokság „A”, III. a szegedi parancsnokság „B” szolgálati csoportjának versenycsapata.

Zsoldi István
tű, alez.,
tűzoltási-kiképzési csoportvezető

GÁTSZEGI FERENC önk. tű. szds. 1907—1974

VÁRNAI LAJOS önk. tű. szds. 1924—1974

A maijsi Tánccsics termelőszövetkezet tűzvédelmi előadója, az önkéntes tűzoltó-egyesület volt parancsnoka a közelmúltban 67 éves korában elhunyt. 1933 óta volt önkéntes tűzoltó. Szolgálatát mindenkor becsülettel látta el, az egyesületi és a tsz-tagok egyaránt példaképülnek tekintették. Odaadó munkájáért a Tűzrendészeti Erem arany fokozata és kétszer is árvízvédelmi kitüntetésben részesült. Az egyesület tagjai is elkísérték utolsó útjára, sirjánál Bajor Antal tanár mondott búcsúbeszédet.

Bácsbokod közpénz önkéntes tűzoltó-egyesületének a parancsnoka életének 50. évében hosszú ideig tartó betegség következtében elhunyt. Három évig volt tagja, ebből 31 évig parancsnoka volt a helyi egyesületnek. Munkáját hivatalosszerűtlen és szakmai hozzáértéssel végezte. Több esetben kitüntetésben és jutalomban részesítették. Emberi magatartásáért a közpénz vezetői és a lakosok tisztelték, becsülték. Október 23-án a közpénz társadalmi szervezetel, a Járásai tűzoltó-parancsnokság vezetői, beosztottai is elkísérték utolsó útjára.

HELYESBITES, Lapunk októberi számának 23. oldalán az egyik sorban (Magyarai Sándor önk. tű. szds. nekrológia) értelemzavaró betűhiba került. A sor helyesen: Mély részvétellel július 29-én helyezték örök nyugalomra a mezőpeterdji temetőben.

évről évre megrendezésre kezdeményezték a rajversenyek jelentős mértékű lebonyolítását. A rajversenyek sokoldalú fizikai felkészítést nyújtanak. Ezt egészítik ki a továbbképzési keretben szervezett, kötelező előírt napi egyórás testnevelési foglalkozások.

utóbbiról több esetben kellett állapítanunk, hogy állományunk részének érdeklődését — sablonosságánál fogva — nem köti le. E szabványos feloldása érdekében a célszerű versenyt hirdettünk, amely egyaránt alkalmas a gyakorlatoknál a szükségesség megszerzésére.

versenykiírásban egy-egy csapat létszámát 6 főben határoztuk meg. A megyeszékhelyi parancsnokság szolgálati csoportonként 2-2, a többi parancsnokság versenycsapatot állított ki, így állományunkból 72 fő — segítségben fiatal elvtárs — vett részt a versenyekben.

Összefgyvernemi védőfelszerelés felvétele:

csapat minden tagja magára vette az összefgyvernemi védőfelszerelést a csapat egy tagjának segítségével.

Oxigénes légzőkészülék felvétele:

startvonalat a földre kihelyezve a távolugrás 15 m távolságban történt. A verseny során a csapattagok — ugyancsak egy elvtárs segítségével — magukra vette az oxigénes légzőkészüléket.

Allványlétra-szerelés:

versenyben 3x2 fő vett részt. A csapat tagjai a startvonalról egyfém dugólétra taggal 30 méterre mentek, majd allványlétrát szereltek fel. A szerelést követően az elvtársak, a létrán áthaladva a 20 méter távolságban kijelölt futott.

Tömlőfektetés:

versenyzőknek egyrészt tekerésműszálas E nyomótömlővel — az alaponál 14 m távolságra — felállított — tekebábú kellett felrakni.

EGYÉB TUDNIVALÓK: 1. A TÁV-
YBÓL KILÉPŐ OLAJ EZEKET
ESZÉLYEKET REJTI MAGA.
(folyt.: fűg. 42.). 15. A
G. 42. FOLYTATÁSA (folyt.:
20.). 16. Énekhang. 17. Azono-
18. Mese azonos hangzói. 19.
kozat előidézője. 20. A VÍZSZ.
OLYTATÁSA. 23. Ritka. 25. A
szám. 27. Mint, Berlinben. 28.
névtelen! 30. Fokozóképző. 32.
Bécsben. 33. Hajas is lehet. 34.
beszkrő. 37. Névelők. 38. Tiltás.
felmértéki sportszerv. 40.
ik. 42. Három, több idegen
ven. 44. Régi magyar férfinév.
rcrész. 47. Sír a baba. 48. s! 49.
3 azonos hangzói. 51. Hív, de
tottan. 53. Latin és. 54. Magá-
cipel. 56. A Bánk bánban is
plő őshaza. 58. Idegen női név.

EGYÉB TUDNIVALÓK: 1. Elodá-
3. Névelők. 3. Lift páratlanjai.
áver páros betű. 5. Két-két
3 mássalhangzó. 6. Adjunk
át. 7. Kettősbetű. 8. Mondabéli
sítőlény. 9. Jut. 10. Nagyon jól
el valamit. 11. Helyet fog-
12. Gyümölcsnedv. 13. Kötő-
14. Mi, oroszul. 20. Ró. 21. r! 22.
örve: dunántúli város. 24. Nem
de hátrafelé! 26. Becézett női
28. Patina is van ilyen. 29.
ak (két szó). 30. Lengés. 31.
ntúli város lakója. 34. Szemé-
névadás. 35. Japán játék. 36.
t. latinul. 38. Mutatózó. 41.
a: szelíd vad. 42. A VÍZSZ. I.
TATÁSA (folyt.: vízsz. 15.).

FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	15												
16				17					18				19
		20	21								22		
23	24										25		26
27					28	29		30		31		32	
33			34				35				36		37
			38			39				40		41	
42	43			44				45					46
47			48			49	50			51	52		53
54		55			56				57		58	59	

43. Két szó: tetejére, és személyes névmás visszafelé. 46. A jövőben megvalósul. 48. Katonai rang rövid. 50. Rossz, zsargonban. 52. Két partot köt össze. 53. Tagadószó. 56. Melegíteni kezd! 57. Nőia azonos hangzói. 59. Mint 12.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vízsz. 1., fűg. 42., vízsz. 15., 20.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható két szót: tartályon belül az oltás mindig könnyebb, mert a kilépő olaj esetében ez növekszik.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1974. december 28. K. I.

A 10. számban megjelenő keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: MEGHATÁROZOTT IDŐSZAKONKENT; FEL ÉS EGY METER KÖZT; HOATADÓKÉPESÉG; HÖHULLÁMNAK.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szó: MEGAKADÁLYOZZA.

Könyvjutalmat nyertek: Orsós János, Pásztor; Godó Anna, Bajna; Solyósi László, Budapest.

A nyereményeket postán küldjük el.

A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság szakfolyóirata Szerkesztő és szerkesztő bizottság. Főszerkesztő: BESZTERI LAJOS tűzoltó alezredes, SZERKESZTŐSÉG: Budapest VIII., Széna Kovács János utca 1-3. TELEFON: 331-160. Kiadja a Belügyminisztérium Tűzoltóság Országos Parancsnokság. Felelős kiadó: DR. PÁRKAS GYÖRGY. Előfizetési díj egy évre 18,- Ft. Számolmány: 235-P/131-1109. 74.2543/2-11 - Zrínyi Nyomda, Budapest. F. v.: Bolgár Imre vezérigazgató. Postai irányítószámunk: 1081. Index 25 884

TŰZVÉDELME

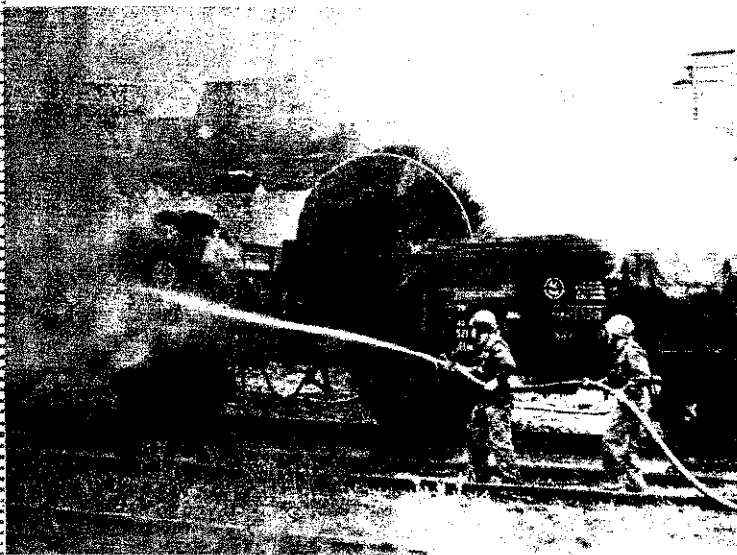

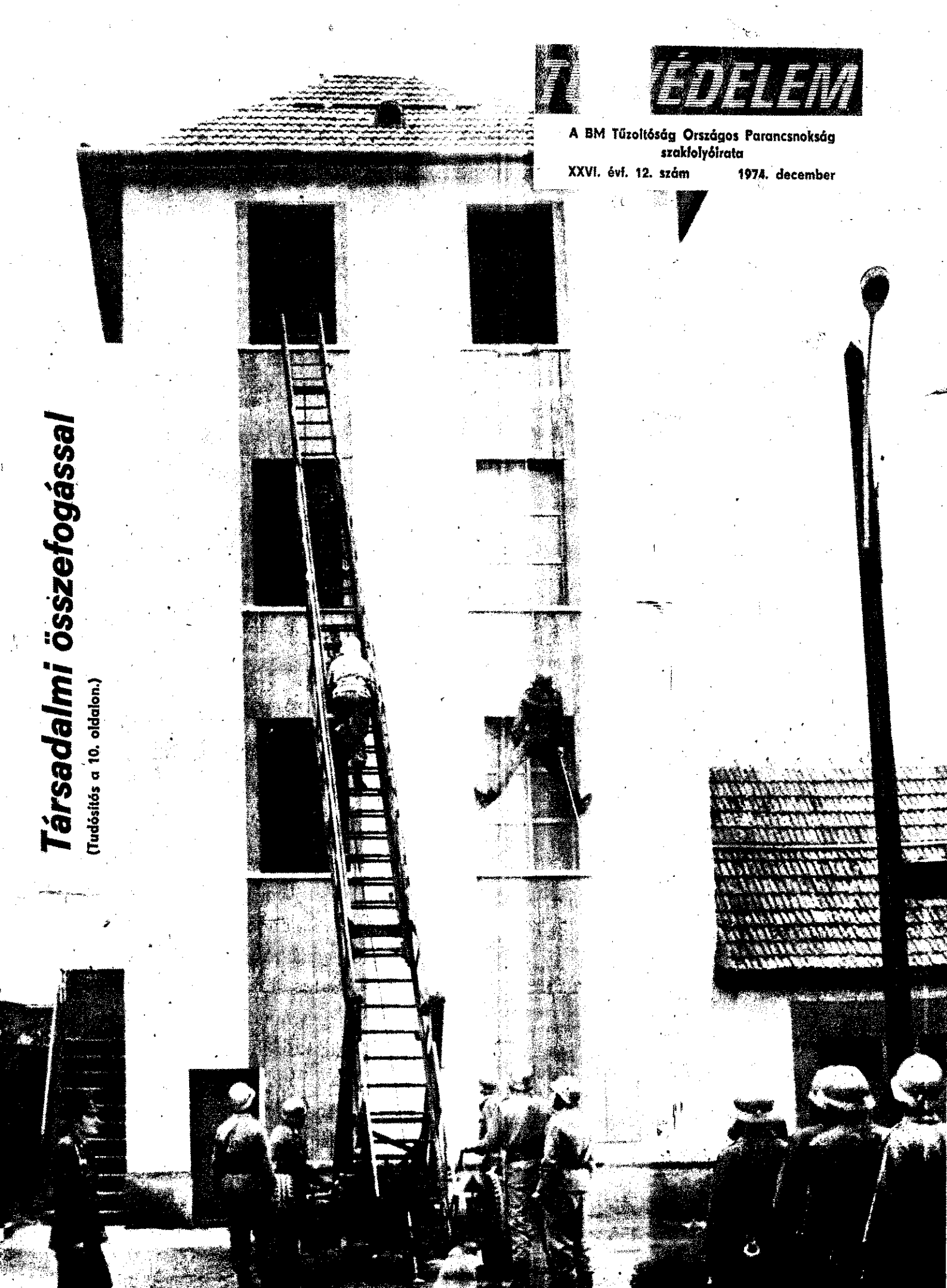
Vasutasok tűzoltóverseny

39 raj részvételével, november 2-án került sor a MÁV országos tűzoltóversenyére az Északi Járműjavító „Törekvés” sporttelepén. A közel kétezer főt képviselő és a vasúti tűzoltóságok területi versenyein I–II. helyezést elért csapatokat Szabó Béla, a MÁV vezérigazgató-helyettese köszöntötte, s méltatta azt a fontos társadalmi tevékenységet, amelyet a közlekedés tűzvédelmében betöltene. A versenyzők 400-as és 800-as kismotorfecskendő-szerelésében, valamint stafétában mérték össze felkészültségüket. A verseny befejezését követően a MÁV kiváló munkavégző tűzvédelmi aktívái közül négyen a Tűzbiztonsági Érem ezüst, illetve bronz fokozata kitüntetésben részesültek, negyvenen vezérigazgatói dicséretben és jutalomban részesültek, győztes és helyezett csapatok pedig szintén pénzjutalomban.

A rendezvény tűzoltási gyakorlattal zárult.

Társadalmi összefogással
(Tudósítás a 10. oldalon.)

A belügyminiszter elvtárs nyilatkozata az új év alkalmából

Benkei András belügyminiszter elvtársat a közelgő új év alkalmából hivatalában felkeresték a Belügyi Szemle, a Magyar Rendőr, a Hazáért és a Tűzvédelem című lapok főszerkesztői, hogy néhány gondolatot mondjon a személyi állomány 1974. évi munkájáról és 1975. évi feladatairól. A miniszter elvtárs a következő nyilatkozatot tette:

– 1974-ben világszerte megnövekedtek a szocializmus és a béke erői. Miközben a tőkésállamok egész sorát mélyreható válság rázta meg, a szocialista országok újabb sikerekkel bizonyították társadalmi rendjük fölényét.

Pártunk, munkásosztályunk vezetésével dolgozó népünk is jelentős eredményeket ért el a szocializmus építésében. Tovább szilárdult a munkásosztály hatalma, a munkás-paraszt szövetség, kiszélesedett a szocialista népi-nemzeti egység.

Személyi állományunk döntő többsége politikai és szakmai ismeretei gyarapításával, hatékonyabb, jobb munkával, a fegyelem és a szervezettség fokozásával segítette elő a törvényes rend, a közbiztonság fenntartását, tovább szilárdítását. Mindezek hozzájárultak ahhoz, hogy dolgozó népünk nyugodt körülmények között végezheti szocializmust építő munkáját.

Az eredmények elérésében részesek társadalmi segítőink, a társ fegyveres erők tagjai, az állami, társadalmi és gazdasági szervek vezetői és dolgozói, a becsületes, törvénytisztelő állampolgárok.

Elismeréssel kell szólnunk a Szovjetunió és a többi szocialista ország belügyi és közbiztonsági szerveivel való mind szorosabb együttműködésünk gazdag tapasztalatairól.

Az 1975-ös év kiemelkedő jelentőségű népünk életében. Márciusban ül össze pártunk XI. kongresszusa, április 4-én ünnepeljük hazánk felszabadulásának 30. évfordulóját. Ugyanakkor öt éves tervünk befejező éve, s egyben felkészülés a következő öt éves tervre.

Az új esztendőben a Belügyminisztérium szerveire is újabb jelentős feladatok hárulnak. Még eredményesebben kell dolgoznunk az állam- és közbiztonság védelméért és fenntartásáért. Törekednünk kell a fegyelmezettebb, szervezettebb és igényesebb munkára. Minden szinten következetesen érvényesítenünk kell a szocialista törvényességet.

Pártunk, kormányunk gondoskodása és bizalma mindezek megvalósításához kedvező lehetőségeket biztosít, és újabb erőt ad munkánkhoz az a tudat, hogy a jövőben is bízton számíthatunk állampolgáraink nagy többségének támogatására.

Az új esztendő alkalmából a Belügyminisztérium és szervei egész személyi állományának, az állami tűzoltóság tagjainak, az önkéntes rendőr, az önkéntes határőr, az önkéntes és vállalati tűzoltó elvtársaknak s mindazoknak, akik segítséget nyújtanak feladataink végrehajtásához, további eredményes tevékenységet, ehhez pedig valamennyiüknek erőt, jó egészséget és személyes boldogságot kívánok.

Kádár János elvtárs bevezetőjében átadta a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának üdvözlését. Belügyminisztérium egész parancsnoki és személyi állományának, majd ezeket mondotta:

– A Belügyminisztérium munkája az utóbbi években jelentősen megnövekedett. Ez azzal függ össze, hogy nagymértékben szélesedtek politikai, kereskedelmi, tudományos és kulturális kapcsolataink a világ majdnem minden államával, közöttük vezető kapitalista országokkal is. Ennélfogva gyorsan növekedett az idegenforgalom, a közlekedés és a különböző rendszertevékenység is, ez magától értetődően kihatott a Belügyminisztérium munkájára is. Elismerés illeti a BM-et és szerveit, hogy a rájuk háruló feladatoknak megfelelő módon eleget tettek, eredményesebben hajtották végre a BM munkájára vonatkozó parhatározatokat, állami döntéseket, törvényes rendelkezéseket. A Belügyminisztérium azért tudott eleget tenni növekvő feladatainak – s ez önmagában is elismerésre méltó –, mert el tudta nyerni a párt és a társadalmi szervezetek, a dolgozó nép széles közvélemény támogatását, segítségét.

– Mindezt szívből gratulálok a végzett munkához, a becsületes helytálláshoz a BM vezetőinek, összes dolgozóinak az alárendelt szervek és testületek parancsnoki és személyi állományának – mondotta Kádár elvtárs, majd ezután időszel politikai és gazdasági kérdésekkel foglalkozott.

Az MSZMP Központi Bizottsága november 20-i és december 5-i ülésének állásfoglalásai alapján beszélt az 1974. évi népgazdasági terv teljesítéséről, az 1975-ös költségvetés és terv fő irányelveiről, a XI. kongresszus előkészítéséről. Rámutatva terveink megalapozottak, a szocialista építés határozott tovább folytatását, az életszínvonal megfelelő emelését irányozták elő.

– Miért biztos a Központi Bizottság abban, hogy a tervet megvalósíthatjuk, és törés nélkül tudjuk folytatni a szocialista társadalom építését, a lakosság életszínvonalának fejlesztését? – tette fel a kérdést.

Azért – hangsúlyozta –, mert a legfontosabb, a döntő feltételek a kezünkben vannak. Először: a magyar népgazdaság szocialista népgazdaság, és szilárd alapokon nyugszik; másodsor: a magyar munkásosztály, a dolgozó magyar nép tudat-

A. TŰZVÉDELEM

*valamennyi olvasójának
boldog új évet kíván
a szerkesztő bizottság:*

Dr. Farkas György tűzoltó vezérőrnagy,
Horváth Sándor tűzoltó ezredes,
Cseke Ferenc tűzoltó alezredes,
dr. Félix László tűzoltó ezredes,
dr. Kovács Mihály tűzoltó ezredes,
Tóth Lajos tűzoltó alezredes,
dr. Czakó Sándor tűzoltó őrnagy,
Csapó András tűzoltó ezredes,
Ficsór Sándor tűzoltó ezredes,
Beszteri Lajos tűzoltó alezredes (főszerkesztő)

Népünk elismeri, becsüli, segíti a belügyi állomány tevékenységét

A NAPISAJTÓ BESZÁMOLT A BELUGYMINISZTERIUMBAN TARTOTT ORSZÁGOS PARANCSNOKI ÉRTEKEZLETRŐL, AMELYEN RÉSZT VETT ÉS FELSZÓLALT KÁDÁR JÁNOS ELVTÁRS, AZ MSZMP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ELSŐ TITKÁRA. A SZÉLES KÖRŰ POLITIKAI ELEMZÉST NYÚJTÓ, A TÁRSADALMI-POLITIKAI ÉS BELUGYI FELADATOKAT EGYARÁNT TÁRGYALÓ ÉS NAGY ÉRDEKLŐDÉST KIVÁLTÓ BESZÉD TOMOR ÖSSZEFOGLALÁSÁT A KÖVETKEZŐKBE KÖZZOLJUK.

san építi a szocializmust és nemegyszer tanújelét adta, hogy képes azokra az erőfeszítésekre, amelyeket a szocializmus további építése megkövetel; harmadszor: olyan szilárd nemzetközi háttérre támaszkodunk, mint a Szovjetunió, mint a KGST-be tömörült és szervezett szocialista országok. A KGST tagállamaival együtt arra törekszünk, hogy az eddig is oly eredményes, a szocialista országok számára életbevágóan fontos gazdasági együttműködést még magasabb színvonalra emeljük.

– Pártunk XI. kongresszusa és a kongresszusra való felkészülés nagy munkát ró a pártra. Sokirányú munkát, amelynek kiindulópontja a helyzetmegítélés: hol tartunk, hogyan jutottunk el ideig, és melyek a további feladatok? Ebből a helyzetmegítélésből következik a pozitív folyamatok megszilárdítása és megerősítése, a negatív jelenségek kiszűrése és kiküszöbölése is. Ennek a helyzetmegítélésnek a keretei a már elkészült kongresszusi okmányok: a Központi Bizottság már nyilvánosságra hozott kongresszusi irányelvei, az ugyancsak nyilvánosságra hozott javaslatai a Szervezeti Szabályzat módosítására, továbbá a készülő Programnyilatkozat, amely arra hivatott, hogy megmutassa, mit szeretnénk 15–20 év alatt elérni. Kádár János elvtárs ezután a párt politikai irányvonaláról beszélt.

Pártunk irányvonalát a gyakorlat igazolta

– Pártunk fő politikai irányvonala, amelyet 18 év óta folytatunk, és amelyet több pártkongresszus, legutóbb a X. kongresszus is megerősített, a gyakorlatban is helyes marxista-leninista, kommunista irányvonalnak bizonyult. Ezért a Központi Bizottság kérni fogja a XI. kongresszust, hogy ezt a politikai fő irányvonalat újból erősítse meg, hagyja jóvá, és ezt folytassa a párt. Lassan két évtizede, hogy pártunk és az ország fejlődése egyenesvonalú, törésmentes. Ez nemcsak azért van, mert a párt a kongresszusok által kijelölt fő irányvonalát megtartotta, hanem azért is, mert sohasem tért ki a gyakorlat által felvetett kérdések marxista-leninista megválaszolása elől. Ezt a XI. kongresszusra készülve is szem előtt kell tartanunk, és a párt fő politikai irányvonalát most is a gyakorlat által felvetett kérdések megválaszolásával, újítva, gazdagítva kell tovább erősíteni és folytatni.

– Ami a belpolitikai helyzet megítélését illeti, elmondhatjuk, hogy a politikai helyzet nálunk jó. Pártunk egységes, irányítja, vezeti a társadalmi folyamatokat, szoros kapcsolatban a dolgozó tömegekkel és rájuk támaszkodva oldja meg a szocializmus építésének feladatait.

– Párttagságunk elvi szilárdsága, politikai érettsége és aktivitása nagyobb, mint négy esztendővel ezelőtt volt. És a párttagok mellett ma már több millióan vannak azok, akik helyeslik a párt politikáját, tudatosan elkötelezettek, és cselekvően részt vesznek a szocialista program megvalósításában.

– Mindenki érzékelheti a fejlődést, amely az emberekben végbement. Ezen a nagyobb tudást, a nagyobb tapasztalatot, az odaadást és a helytállást értjük. Feltétlenül elmondhatjuk tehát, hogy a szocializmus erői a két kongresszus között is növekedtek és erősödtek hazánkban.

– A helyzet olyan értelemben is jó, hogy nemcsak mi kommunisták kívánjuk e politikai vonal törésmentes folytatását, hanem azok is, akik nem marxisták. Vagyis a társadalmi kérdéseivel foglalkozó felnőtt lakosság döntő többsége kívánja ezt. És ez nagyon sokat mond, hiszen példázta hogy politikánk milyen mélyen meggyökerezett a dolgozó tömegekben, mennyire egybeesik a nép óhajával és kívánságaival. Ez jelzi – és ezért is állíthatjuk –, hogy politika helyzetünk jó, politikai feltételeink megfelelőek a kongresszusi felkészülés időszakában. Tehát nyugodt lelkiismerettel a valósághoz hűen pozitív mérleget adhatunk a XI. kongresszusnak, pártunk tagságának, az ország dolgozó népének.

– A fejlődés mellett azonban látnunk kell a negatív jelenségeket, a kellemetlen tüneteket is, a pártnak ezeket is fel kell ismernie, ezekkel is szembe kell néznie.

– Az utóbbi években volt egy-két politikai perünk, voltak problémáink az ifjúság bizonyos rétegeiben, köreibben. Eze olyan nagyságrendű politikai ügyek, amelyekre azt szoktuk mondani: „kibírjuk”, s megvolnánk velük, ha garantálná valaki, hogy 20 évig nem is lennének nagyobbak.

– Vannak persze más problémáink is. Van bizonyos fajta lazulás. Úgy látszik, valamiféle sajátosság az, hogy amikor bármilyen, és azt őszintén megmondják az embereknek, akkor tömörülnek és helytállnak. Árvíz, tűzvész, az ellenség nyílt támadása esetén összefog népünk, tűzbe, vízbe, csatába mehetünk.

Ha viszont az ügyek rendszeresen, simán mennek, akkor vannak, akik ilyenkor könnyebben veszik a dolgokat, „lazulnak” és „lazítanak” – mondotta Kádár elvtárs, és példákkal illusztrálta ennek különböző jeleit. A többi között rámutatott:

– Nálunk most tekintélye van a pártnak, az állami szervezeteknek, a közfunkcionáriusoknak. Meg is becsülik őket. Egyeseknek azonban ettől az önértékük is a kelleténél jobban megnő. Erre már vigyázni kell. Helyt kell állni, az önértékkel pedig mérsékelten kell bánni, mert nagy hibák eredhetnek belőle.

– Az állami, a vállalati és az egyéni érdek szaporodó összeütközéseivel is találkozunk. Előfordul, hogy a vállalati, érdek javára döntenek a népgazdasági érdekek szemben. Azután az is, hogy az egyéni érdek javára billen a mérleg a népgazdasági vagy a vállalati érdekek kárára. Tapasztalható egoizmus, mértéktelen szerzési vágy, nem járó prémiumok és illetéktelen részesedések hajszolása. A nagyobb bűncselekmények sem túl ritkák.

– Ha arra szükség van, akkor határozottan járjunk el, hogy a törvényes jogszolgáltatás, az igazságszolgáltatás az eredeti rendeltetésének megfelelően működjék: tehát büntessen, ahol büntetni kell, és neveljen, ahol nevelni kell – hangsúlyozta Kádár elvtárs, és felhívta a figyelmet a differenciálásra, a jelentéktelen és a jelentős esetek közötti különbségtétel fontosságára, a nevelés és a büntetés közszervi alkalmazására. Ugyanakkor rámutatott a megalapozott, realisan bizonyított eljárás jelentőségére és az esetenként tapasztalható túlbizonyítási törekvések hátrányaira.

Kádár elvtárs szolt arról, hogy az említett negatív jelenségek bizonyos értelemben politikai természetűek is. Sok emberben kételyt ébresztenek és felteszik a kérdést: hogyan megyünk tovább?

– Ezt a kételyt természetesen az ellenség tudatosan szítja. Árgus szemekkel figyeli társadalmi, politikai életünket, igyekszik olyan negatív dolgokat találni – és ha nem talál, akkor kitalál –, amelyek az ő céljait segítik. Ellenségeink arra törek-szenek, hogy népünk tudatát megzavarják. Ami egyébként az ő szemszögükből természetes, s különösen ilyenkor, pártunk kongresszusai előtt fokozzák is ezt a zavarkeltést – mutatott rá Kádár elvtárs, majd beszélt az ezzel kapcsolatos helyes magatartásról. Ezután a nemzetközi élet néhány kérdéséről szolt.

Államközi kapcsolataink kedvezően alakulnak

– Ami a nemzetközi politikát illeti, az uralkodó, a fő tendencia az enyhülés, a békés egymás mellett élés. Ez realitás, ezt mindenkinek tudomásul kell vennie. A békés egymás mellett élés a mi osztályharcunk, fegyverünk a kapitalista országokkal való államközi viszonyban. A Nyugat számára sincs más út, egyetlen igazi út van számára is, a békés egymás mellett élés realizálása, amelynek keretében tovább folytatódik a világnézetek, a világrendszerek harca ugyanúgy, ahogy azóta folyik, amióta létezik a két világrendszer.

A kapitalizmusban, különösen a vezető kapitalista államokban ma energiaválság, infláció és egy sereg foglalkoztatási probléma jelentkezik. A kapitalista országok között erősödnek a politikai, gazdasági ütközések, mindinkább elmélyül a kapitalizmus általános válsága, a társadalom általános fejlődésének törvényei a kapitalizmus ellen hatnak. Ez az oka annak, hogy bár helyileg és esetenként támadnak, világméretben védekezésbe szorultak – mondotta Kádár János elvtárs, és a továbbiakban részletesen szolt az ebből adódó hazai feladatokról.

Népköztársaságunk a proletárdiktatúra állama

– A kongresszusi okmányok leszögezik, hogy államunk, a Magyar Népköztársaság a proletárdiktatúra állama, amelyet két okból is tovább kell erősítenünk. Egyrészt, hogy védje népünk szocialista vívmányait, elsősorban az imperializmus erőivel szemben, miután a belső elnyomó funkció – éppen a hatalom szilárdsága folytán – fokozatosan csökken. Másrészt azért, mert a gazdasági és kulturális építés területén igen nagy szervező munka hárul a szocialista államra.

Az államelmélet kérdései közül Kádár elvtárs kiemelte, mint egyik alapvetőt, a szocialista törvényesség folyamatos ápolásának, szilárdításának fontosságát. Hangsúlyozta:

– A társadalom fejlődésével a törvényhozásnak és a törvények alkalmazásának is lépést kell tartania, ez természetes. Ezért – indokolt esetben – törvényeinken, törvényes rendelkezéseinken változtatnunk kell. De amíg hatályban vannak, mindenki számára kötelezőek. Hatályos jogszabályt még hasznosságra hivatkozva sem szabad megsérteni. A szocialista törvényesség szent és sérthetetlen. Senki sem állhat a törvények fölött, ilyen állampolgára a Magyar Népköztársaságnak nincs és nem is lehet!

– Amit Benkei elvtárs az állomány túlnyomó többségének jó munkájáról, kifogástalan magatartásáról mondott, azzal én is egyetérték – hangsúlyozta Kádár elvtárs, majd így folytatta: – Ugyanakkor látni kell, hogy az állományon belül, ha kevesen is, de vannak, akik helytelen magatartást tanúsítanak, rossz gyakorlatot folytatnak. Van helyenként és esetenként politikai bizonytalanság is. Ezeket a jelenségeket különösen nem szabad szó nélkül tudomásul venni. Időben fel kell lépni ellenük.

– Sokszor mondják az elvtársak – és ez igaz –, hogy ami észlelhető a pártban és a társadalomban, az tapasztalható egy olyan testületen belül is, mint a Belügyminisztérium. A kommunista egyaránt kommunista a Hajógyárban és a Belügyminisztériumban, de az egyes, a konkrét kérdéseknél mégsem pontosan ugyanarról van szó minden esetben. Például sokat foglalkozunk – és joggal – az utóbbi időben a kollektív vezetéssel, a munkahelyi demokráciával. Lényegében ugyanarról van szó itt is, ott is, és mégis másképpen realizálódik, másképpen valósul meg ugyanaz a BM-ben, mint egy üzemben.

– A mi pártunkban törvény a kollektív vezetés. A pártot nem az apparátus vagy nem egyes személyek irányítják, hanem a választott kollektív testületek. Ez a kollektív vezetés természetesen az összes pártszervezetre, így a BM pártszervezeteire is érvényes. A BM pártszerveiben szintén kollektív vezetés van, kell is, hogy az legyen – a pártélet normái itt is ugyanazok, mint bármilyen más pártszervezetben. De azt is meg kell mondani, elvtársak, hogy a Belügyminisztériumban, a rendőrségen vagy akármilyen más, a BM alá rendelt testületben nincs és nem is lehet kollektív vezetés, csak egy személyi felelős vezetés és döntés. Egy alapszabály van: a parancsokat, a rendelkezéseket, az utasításokat végre kell hajtani.

– A szocialista demokráciával kapcsolatban szeretném azt is hangsúlyozni, hogy a szocialista demokrácia a nép forradalmi fegyelmét is jelenti. A demokrácia soha nem volt anarchia, soha nem volt lazaság, a munka kerülgéte. S ha a szocialista demokrácia a nép forradalmi fegyelme és rendje, akkor annak itt, a Belügyminisztériumban különösképpen érvényesülnie kell.

– Az MSZMP minden tagjától megköveteli, hogy a legjobb tudása szerint, minden erejével dolgozzon és harcoljon a párt céljainak valóra váltásáért. Így a Belügyminisztérium területén dolgozó és szolgáló kommunistáktól is ugyanezt követeli. A minisztérium egész állományától elvárja a szocialista társadalom törvényes rendjének, népünk érdekeinek teljes és fenntartás nélküli szolgálatát.

– Ha a párttagságtól elvárjuk, hogy feltétlenül legyenek mentesek azoktól a negatív jelenségektől, amelyek ellen harcolniuk kell, a belügyi dolgozóktól – párttagoktól és pártkivüliektől – is meg kell követelnünk, hogy intaktak maradjanak minden törvénysértéstől, hiszen a törvények, a rendelkezések megtartása és megtartatása hivatalbeli kötelességük és feladatuk.

– Önök – mondotta Kádár elvtárs – munkájukban számíthatnak a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága, a területi pártszervezetek, az állami és társadalmi szervezetek és az öntudatos dolgozók segítségére, támogatására. Építsenek e szervek együttes és közös munkájára. Tevékenykedjenek az együttműködés fokozásáért, erősítéséért.

– Engedjék meg, elvtársak, hogy pártunk Központi Bizottsága és a magam nevében is jó egészséget és sok sikert kívánjak önöknek, beosztottjaiknak, munkatársaiknak. Kérem, továbbítsák ezt az üdvözlőletet és jókívánást a Belügyminisztérium egész személyi állományának – mondotta befejezésül Kádár János elvtárs.

Debreceen jogan lehet büszke rá, hogy rétt olyan történelmi sorsforduló idején is deiglenesen fővárosa lehetett hazánkknak, amelyek fénye sohasem halványul el a nemzet emlékezetében.

1849-ben itt mondták ki a Habsburg-ház trónfosztását, és az osztrák császár csupán a cár segítségével volt képes vérbe fojtani szabadságharcunkat. 1944 októberében a gyűlölt cárizmust megdöntő hős szovjet népi hozták el a Hajdúságba is a szabadságot, és a szovjet kormány nagylelkű segítő-készségének köszönhetjük, hogy már decemberben összeülhetett az ideiglenes nemzetgyűlés, és megalakulhatott az ideiglenes nemzeti kormány.

Budapesten meg az ország nagy területén ekkor még tombolt a fasiszta rémuralom. Milliók várták reménykedve dicső felszabadítóinkat, de csak kevesekhez juthatott el a hír: Hadat üzentünk a fasiszta Németországnak, a Magyar Kommunista Párt kidolgozta az újjáépítés programját, és Debrecenben már a földosztásról is tanácskoznak.

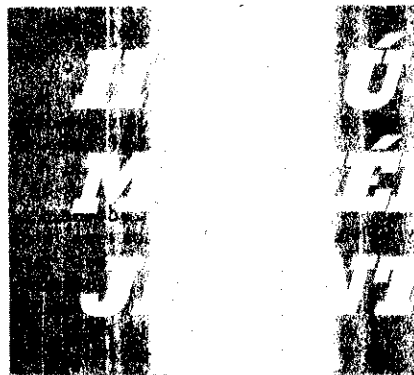
Három évtized csaknem egy fél emberöltő. Nem csoda hát, hogyha a debreceni tűzoltó-parancsnokságon már senki sem teljesít szolgálatot azok közül, akik a város felszabadulása idején hivatásos tűzoltók voltak. Annál többen vannak viszont a most harmincévesek vagy még ennél is fiatalab-
bak.

Ut esztendővel ezelőtt azonban még jó néhányan tevékenykedtek a régi harcosok közül, s talán nem érdektelen fölidéznünk, miképpen emlékeztek vissza 1944 késő őszének szép, de küzdelmes napjaira. Ime:

A tiszték meg a legénység egy része bedőlt a fasiszta propagandának, és a németekkel együtt elmenekültek. A felszerelés zömét is elhurcolták. Így azután jó ideig lovakkal vonultak, vagy saját magukat „fogták” be a targonca elé. Akkoriban mentőszolgálatot is elláttak, és még sok év múltán is melegség járta át a szívét Kéri Lajos ny. t. ftorm.-nek, amikor összetalálkozott az-
zal a fiatalemberrel, akit kényszerűségből neki kellett a világra segítenie.

A felszabadulást követő hetek legnagyobb káresete egy templomtűz volt, és tevékenyen részt vett az oltásban Ménes János, az imár demokratikus Debrecen polgármestere is.

A MEDICOR Művek debreceni orvosi műszergyára mint cseppben a tenger, tükrözi az ország harmadik legnagyobb városa iparának nagyszerű fejlődését. Ime:

Az Ispatóly utcai régi üzemépületben vas- és rézbútort gyártottak eredetileg, de röviddel a felszabadulás után erre senkinek nem lett szüksége.

1950-ben ötven munkás kezdett hozzá az orvosi műszerek gyártásához, ezek viszont égetően kellettek az országnak. A második fejlődési ütem 1959-ben kezdődött, abban az esztendőben tértek át a rozsdamentes műszerek gyártására és az export jelentős arányú növelésére. 1963. július 1. óta a MEDICOR Művek szervezetéhez kerülve új telephelyen nagy gyárrá fejlődtek, jelenleg több mint kétezernégy százan dolgoznak itt, és munkae-
rőgondokkal küszködnek.

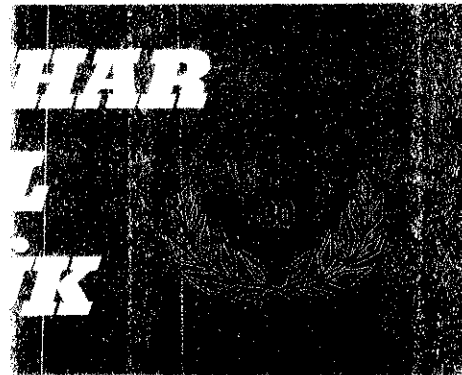
Majdnem negyedszázaddal ezelőtt jobbra a kézi erőre meg a munkások ügyességére alapozhatták az országnak a termelést, most az in-
jekciós és sebészeti varrótűk gyártásához saját készítésű célgépeket is használnak, s nemzetközi híru készülékgyártásuk ma már jelentős helyet foglal el a termelésben. Ilyenek például a különféle fényterápiás és diagnosztikai készülékek, az új gázsterilizátorok, és szinte mindenféle típusú műtőlámpát is előállítanak.

A gyár kollektívája részt vesz az ENSZ Egészségügyi Világszervezete meg a KGST-országok egészségügyi szervei programjainak végrehajtásában, és itt: Debrecenben működik a MEDICOR Művek 3-as számú fejlesztési osztálya, méghozzá a nagyvállalat egészére vonatkozó kutatási programokkal.

Es a gyár saját vezetőgárdáját is „kitermelte”, sőt még a vállalat számára is jutott belőle.

Pallai József igazgató például ipari tanulóként kezdte itt, a vállalat helyettes vezető-
igazgatója pedig annak idején átképzősként.

Bimbó Antal tűzvédelmi vezető is alapító tagja a gyárnak. Kiváló szakmunkás volt, s

amikor 1968-ban mostani tisztségébe került, személyes tekintélyét és gazdag szakmai tapasztalatait is jól kamatoztathatta. Később, már nem éppen fiatal fejjel, elvégezte a két-
éves tűzvédelmi előadói tanfolyamot.

Pétercsák Menyhért, a vállalati tűzoltóság parancsnoka 38 éves, és ez az első munkahelye. Szocialista brigádtag, kongresszusi és a 30. évforduló tiszteletére tett felajánlásoként társaival összesen 1500 db állatorvosi műszer tervben felüli számlap- és lapkafurását vállalták.

A vállalati tűzoltók zömmel ugyancsak régi és megbecsült szakmunkások. Ők a legjobb segítőrsai a tűzvédelmi bizottságnak. Ez a szerv ebben a gyárban nem kívánja magára vállalni az összes felelősséget, hanem mindenekelőtt a gazdasági vezetők felelősségét igyekszik érvényre juttatni. Erre utalt az a kezdeményezésük is, hogy mintegy 140, irányító beosztású dolgozó részére tájékoztatót tartottak az új tűzvédelmi jogszabályokról, és itt egyebek között felmerült: ha a vezető szükségesnek látja, akkor jelentős mértékben kiterjesztheti a tűzvédelmi vizsgára kötelezettek körét, minthogy az ún. kevésbé veszélyes helyeken egy kisebb tűz is igen jelentős károkat okozhat az igen érzékeny gyártmányokban.

1974 és 1975 egyaránt jubileumi évek Váry Lajos önk. t. fhagy. életében.

A hajdúszoboszlói egyesület parancsnok-helyettese ez év tavaszán ünnepelte önkéntes tűzoltói szolgálatának ötvenedik évfordulóját, októberben pedig azt, hogy harminc esztendővel ezelőtt városa is felszabadult. Jövőre szintén kettős jubileuma lesz, ugyanis 1945-ben lépett pártunk soraiba.

A hajdani útkaparó terményforgalmi ki-
rendeeltség vezetőjeként ment nyugdíjba, de

Pétercsák Menyhért

Váry Lajos

Sinai Imre t. zls. Tóth Józseffel, a nádudvari Vörös Csillag Tsz elnökhelyettesével

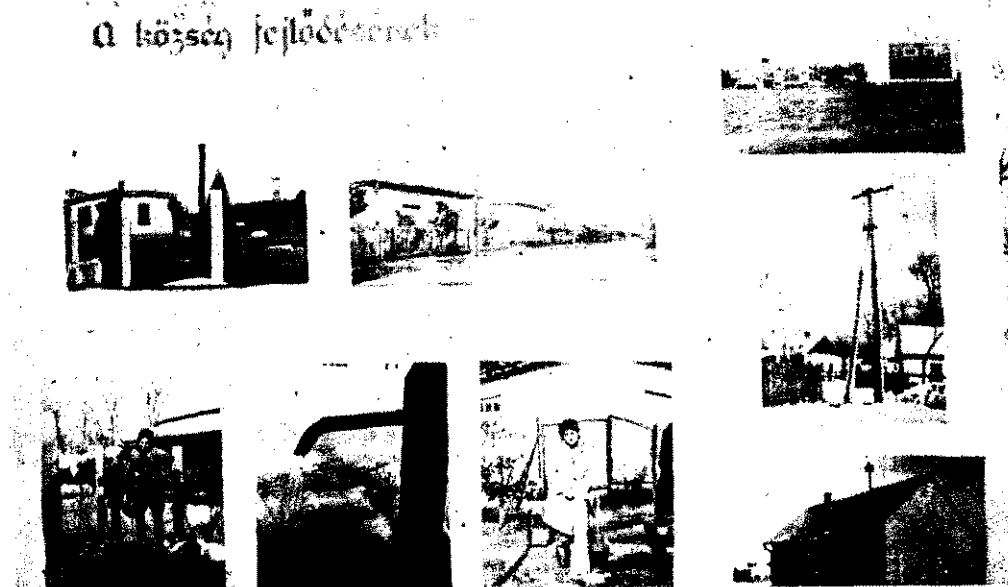
túl a hetvenen ma is aktív önkéntes, nemzedékek egész sorát oktatta-nevelte a tűzoltói hivatás ismeretére és szeretetére, és erre sokkal inkább büszke, mint arra, hogy több ízben asszonyokat, gyerekeket mentett ki a tűzből.

Több mint egy évtizeden át a helyi Köztársaság Tsz-ben tűzvédelmi megbízottként is tevékenykedett. A napi sok kilométeres kerékpározást és gyaloglást ma már nem vállalhatja. Pedig mintha tegnap lett volna, amikor röviddel a felszabadulás után a szobszói tűzoltók három lóval vonultak, mivel olyan rozszant gébék voltak, hogy jó néhányszor a hátrókból egy útközben kifelhelte a párját.

Sinai Imre t. zls. alighanem a megye egyik legrégebbi tűzoltója. A felszabadulás évében lépett testületünk kötelékébe, és amikor a legénységi állomány számára kötelező lett a nyolc általános, annyira befejezett a tanulása, hogy a gimnáziumot is elvégezte. Szolgálatának java részét Püspökladányban vonulásként, majd őrségarancsnokként töltötte el, és olyan életkorban, amikor sokan már a nyugdíjba vonulásig hátralevő hónapokat számolgatják, elvállalta a tűzmelegzési előadói beosztást, sőt az ezzel szükségesképpen együtt járó rendszeres önképzést is.

Különösebben nagy tettek nem fűződnek a nevéhez, de csendes és szorgalmasan mindig becsülettel elvégezte, amivel megbízták. Akkor is, amikor a toronyba küldték önködni, és most is, amikor ottjártunkkor éppen néhány mezőgazdasági épület szabálytalanul elhelyezett olajkályhájának ügyével bajlódott.

A Biharnagybajom fejlődését szemléltető kiállítási tabló

„Tessék befáradni, az elnöksasszony várja önöket” – invitáltak a bihannagybajomi tanácsházán. Az irodában egy csinos fiatalasszony fogadott bennünket.

Feld Györgyné okleveles közigazdász, mostani megbízatása előtt társadalmi elnökhelyettes volt. Asszonyok életkoráról nem illik árulkodni, de azt mindenképpen el kell mondanunk róla, hogy még nem töltötte be a harmincat. Vagyis ahhoz a nemzedékhez tartozik, amelyek már csak elbeszélések alapján ismeri a letűnt úri világ paraszti nyomorúságát. Most senkinek sem kell éheznie, és télen hideg szobában fagyoskodnia, eszténként itt is a televízió elé ül mind több család, ám a gondok sem éppen lebecsülendők, hiszen az elkövetkező években kell ki-elégíteni azt a manapság már igazán nem luxusigényt, hogy minden utcába bevezessék a vizet, és számottevően javítsanak a tanteremgondokon.

Az elnöksasszony a számok embere, az egyetemen felső matematikát is tanult.

Amennyivel nehezebb helyesen elvégezni egy olyan egyszerű alpműveletet, mint az osztás, hiszen, a rendelkezésre álló keretek még társadalmi segítséggel is kipótolva sem bőségesek.

De sok minden nem is az anyagiakon múlik. Jelenleg mintegy 35 pedagógusa van a községnek, vagyis többszöröse annak, amennyi a Horthy-rendszerben működött, mégis gondokat okoz a pedagógushány, ezért kénytelenek képesítés nélkülieket is alkalmazni, mivel az egyetemet, főiskolát végzett tanárok még akkor sem költöznek szívesen falura, ha ott lakást is kaphatnának.

A község felszabadulásának 30. évfordulója tiszteletére ötletes kiállítást rendeztek, és ennek keretében a helyi Dózsa Tsz fejlődését is büszkén szemléltethették. Ennek a jelenleg 9000 holdas gazdaságnak éppen negyedszázaddal ezelőtt alakult kis szövetkezet volt a magva. Most mintegy 110 millió a vagyonuk, és tagjai 110 forint körüli összeget kapnak egy-egy tízóra munkanapért.

Bagdi Benjámint elnökhelyettes kezdettől fogva élharcosa volt a szövetkezeti mozgalomnak; és az idejéig keserves időjárású ösztönös elégítelt érzett, mivel a betakarítással túlnyomórészt a maguk érejléből is megbíróztak. Hej, de messzinek látszik az az idő, amikor jobbára a jövőbe vetett hit tartotta együtt az embereket!

A szövetkezetben sokat törődnek a tűzvédelemmel. Úgy vélik, saját jól felfogott érdeklükben teszik ezt, hiszen most egy-egy kárelészt következtében összehasonlíthatatlanul több érték kerülhet veszélybe, mint akár tíz esztendővel ezelőtt.

Az előírások pontos végrehajtását anyagiilag is ösztönzik, az üzemegységek tűzvédelmi versenyben állnak, az első három pénz-

Feld Györgyné

jutalomban részesítik. Legutóbb az építőbrigád győzött, és a szakosított szarvasmarhatelep dolgozói szereztek meg a második helyet. De ami ezen kívül sokkal fontosabb eredmény: másutt is erősen lecsökkent a szabálytalanságok száma.

A községi tűzoltó-egyesület tagjai jórészt ugyancsak tsz-dolgozók. A jelenlegi elnök, Ignác Antal például a gépcsoport vezetője. Gy. Kiss Lajos parancsnok jóleső érzéssel üdvösködj, hogy tőle telhetően nemcsak a tanács, hanem a szövetkezet is támogatja őket. Zsuk tűzoltó-gépjárműük mellett van egy erdőgépvontatású 3000 literes lajtjuk is. A közelmúltban két ízben is gyors beavatkozással tűntek ki. A moziban sokáig lappangó, de szerencsére csak előadás után fellobbanó tüzet ugyanúgy gyorsan megfékeztek, mint egy nádfedeles házban a tetőégését, itt csak a gyulékony tetőszerkezet egy része ment tönkre.

Erdemes lenne a harminctödik évforduló előtt is ellátogatni Biharnagybajomra. Adigra biztosan sok minden megvalósul majd mindabból, amit az ifjú elnöksasszony megbízással kapott a választóitól: az új bölcsőde, a felújított tornaterem, az iskolai napközi, az úthálózat korszerűsítése, az új sporttelep és persze még sok minden más, amiért érdemes, de szükséges is keményen megoldozni.

A püspökladányi tűzoltók már teljesítették a kongresszusi meg a 30. évfordulóra tett vállalásait legjelentősebbikét. Felújították a szertárat és építettek egy 12 x 5,5 x 5 m-es másik ún. hidegarazst. A munka jelentős értékű, az államnak azonban csak 50 ezer forint körüli összegbe került, és elvégzésében a költségvetési üzem egyik technikus is segítette a serényen dolgozó tűzoltókat. Emellett befejezték a kerékpártároló alapozását, valamint az új üzemanyagtárolót is. Leikes fáradozásaitkat a járásai hivatal elnöke is figyelemmel kísérte és elismerte.

Az ELZETT Művek berettyóújfalui gyára. Egy kicsit szokatlanul hangzik még ez az elnevezés, pedig néhány éven belül majdnem minden létesítményben találkozunk majd a termékeivel.

Barját Tibor igazgató tájékoztatása szerint ugyancsak itt készülnek majd az 1-50 kilós tűzoltókészülékek.

A leendő üzem tőzsgárdája jelenleg a budapesti Babér utcai gyárban tanulja a mesterséget, hogy mire megkezdődik a termelés, már ők maguk is képesek legyenek betanítani társaikat az e vidéken eddig teljesen ismeretlen szakmára.

A korszerű és igen tetszetős üzemépületek-

Bagdi Benjámín.

ben egyéb termékeket már javában előállítanak; az összes gyárrészt üzembe helyezését követően mintegy 2400 dolgozót foglalkoztatnak majd.

Az építők – ilyesmire is akad azért példa – az igazgató elvtárs véleménye szerint pontos és jó munkát végeztek; annál több a gondjuk a már most is nagyon hiányszám feltöltésével, pedig autóbusszal is szállítják munkásaikat a szomszédos községek-ből, illetve haza.

A másik feladat a nagyüzemi fegyelem kialakítása, az újonnan belépők jó részének ez még szokatlan.

Remélik mindenesetre, hogy a szépen városiasodó Berettyóújfalui egyik legjelentősebb gyárat az elkövetkező években igazi nagyüzemmé fejleszthetik, s kialakul a fő termelési profil is, amibe a már említett tűzoltókészülék-gyártás mellett a sodrony- és evőeszközyártás szintén beletartozik.

A Hajdú-Szabolcs megyei Élelmiszer- és Vegyiaru-Nagykereskedelmi Vállalatnál a vállalat negyedszázados fennállása óta nem volt tűz. Török László, a debreceni raktárház igazgatója ezt tényként, de korántsem érdemként említi. Itt teherautókon és vasúti kocsikon ugyanis évente mintegy 13 ezer vagonnyi árut mozgatnak meg, a raktárházban levő napi érték 70 millió forint körül, és csupán a vegyi áru több ezer fajta.

Jókora szerencsésük volt tehát? Kétségkívül, mert hiszen nagyszámú külső vállalat dolgozó is megfordulnak a telepen. (A ki- és berakodást érdekes megoldással tették gyorsabbá, ún. fűrészfogas rampákat létesítettek, így egyidejűleg több járműre, illetve járműről rakodhatnak.)

Flatal arcokat láttunk a berettyóújfalui parancsnokságon is. Ők ketten együtt sem sokkal idősebbek övennél. Pántya Imre t. alhdgy., tűzmegeelőzési előadó, Fábán Gyula t. alhdgy. pedig parancsnokhelyettes. Fábán elvtárs egy évvel előbb végezte el a tisztii iskolát, és így most már nemcsak mint előljáró, hanem a tapasztaltabb jogán is segít hajdani iskolatársának

sabbá, ún. fűrészfogas rampákat létesítettek, így egyidejűleg több járműre, illetve járműről rakodhatnak.)

Am a szerencsés körülmények mellett minden bizonyos tényezők is közrejátszottak, például az, hogy itt nem sajnálják a forintot az összes villamos berendezés évenkénti felülvizsgálására, a dolgozók körében végzett propagandamunkára, valamint a vállalati tűzoltóság támogatására.

A térképen jókora terület Debrecen városa meg a debreceni járás. Így még címszavakban is érdekes felsorolás kerekedik ki abból, amit Bodolai István t. szds., parancsnok és Csige István t. őrgy., parancsnokhelyettes válaszoltak arra a kérdésünkre: „Mivel foglalkoznak mostanában?”

Nos, egyebek között 2 milliárdos beruházás valósul meg a GOCS-ben, könnyűszerkezetes kivitelű csarnokának kialakítása tűzvédelmi szempontból sem volt „könnyű”; folyik a Hajdúsági Iparművek rekonstrukciója, itt is épül egy könnyűszerkezetes raktár, új gyáregységgel bővül a tanszergyár, százvagos új hűtőtárolót építenek, és ezzel még korántsem teljes a leltár.

A tervezők óvatosak, legtöbbszörük él a konzultáció lehetőségével. Erre elég sok időt kell fordítani, de nem sajnálják rá a fáradságot. Am például sokkal jobb lett volna, ha nem a tűzvédelmi hatóságnak kellett volna felhívni a figyelmet: ha aluljárókon át közlekednek a debreceni állomáson, akkor kell egy olyan kapu is, ahol a gépjárműfecskendők behajthatnak, és meg kell oldani, hogy adott esetben a vágányok közé állhassanak.

S végül egy sokkal kellemesebb gondról, ami azért még korántsem megoldott. Az elmúlt években 30 új tűzoltó került a debreceni parancsnokságra. Mivel nem egyidejűleg szerelték fel; eléggé sok fejtörést okoz a kiképzésük, miközben néhányukkal a tömlőfektetést kell gyakoroltatni, mások már a hasugárszerelést sajátítják el. Bizony jó lenne, ha – akár több megye együttműködésével is – szerveznének újonctanfolyamokat, és a szakirodalmi kiadványok sorában kifejezetten újoncnaknak készültek is lennének.

Miközben távoznak a Csapó utcai öreg laktanyából, tekintetünk egy csoport, szorgalmasan gyakorlatozó újoncra téved, és eszünkbe jut, hogy az ötvenedik évfordulón ők jelentik majd testületünk derékhadát, sőt mi több: olyanok is akadnak majd közöttük, akik a jövő évezred első éveiben is aktív szolgálatot teljesítenek. Mi tagadás: e sorok írója ezen gondolatok közben némi irigységet is érez.

Gádor-Kútvolgyi

Az Elzett Művek berettyóújfalui gyárában

Török László, mellette Dézsi Imre a raktárház vállalati tűzoltóparancsnok-helyettese

Dr. Farkas György
tű. vör.:

Finnországi jegyzetek

1972 márciusában a finn tűzoltótiszt-képző iskola végzős hallgatói — tanáraik kíséretében tett — európai körutazásának programjában hazánk és tűzoltóságunk megtekintése is szerepelt, ami újabb állomása lett a közvetlenebb kapcsolatok további alakulásának. Az 1973-as év folyamán nem sikerült folytatni a személyes tapasztalatcserét. Csupán ebben az esztendőben kerülhetett sor erre, amikor októberben lehetővé vált a Finn Tűzoltószövetség meghívásának a teljesítése.

Ebben a látogatásban elsősorban a kapcsolatok gyümölcsöző folytatását lehet üdvözölni. Természetesen a látogatás és a tapasztalatcseré is hasznos volt. Az idő rövidsége ellenére is volt lehetőség tanulmányozni az ország tűzoltóságainak a szervezeti felépítését és munkáját.

Ezért, már előjáróban elmondhatom, hogy sokat láttam és tapasztaltam. Minden kérdésre egyenes, őszinte válaszokat kaptam, és készségesen lehetővé tették azoknak a külön kért szakmai témáknak a megtekintését is, amelyek nem szerepeltek az előzetes programban.

Október 21-én látogatást tettünk *Tarjanne* közlekedésügyi miniszter úrnál. A látogatáson jelen volt *Kaisla* úr, a Finn Tűzoltószövetség igazgatója és *Jänne* úr, a belügyminisztérium tűzvédelmi osztályának vezetője. A fogadás és tárgyalás szívélyes légkörben folyt le. A miniszter úr — többek között — kifejezésre juttatta azon reményét, hogy a látogatás és az ennek során tapasztaltak mindkét fél számára hasznosak lesznek, és arra kért, hogy a negatívumokra is hívjam fel a finn szakemberek figyelmét. Útmutatásait igyekeztem megvalósítani.

A belügyminisztérium tűzvédelmi osztályán *Jänne* úr ismertette a finn tűzoltóság szervezetét. Bevezetőben közölte, hogy a közeljövőben a parlament is foglalkozni a tűzvédelem kérdésével, s ezzel egyidejűleg napirendre tűzték a tűzoltóság és a polgári védelem egyesítését. Foglalkoznak továbbá telepítészervezéssel és környezetvédelemmel is. A 17 megye tűzoltósága tartozik a tűzvédelmi osztályhoz. Emellett minden település önkormányzata foglalkozik a saját tűzvédelmével. Most az az irányzat, hogy összpontosítsák az erőket, meghozzák elsősorban a megyeszékhelyeken, valamint olyan formában, hogy tűzvédelmi szempontból a legközelebbi nagyvároshoz csatolják a kis településeket.

A finn tűzoltóság az alábbi szervezeti egységekből tevődik össze:

1. Hivatásos tűzoltók.
2. Félhivatásos tűzoltók.
3. Önkéntes tűzoltók.
4. Üzemi tűzoltók.

Az üzemi tűzoltóság részben önkéntesekből,

részben pedig tűzoltói feladatokra kötelezettek közül tevődik össze. Pénzügyileg a terület önkormányzata támogatja a tűzoltóságot.

A riasztási rendszer reformja is folyamatban van: A hetvenes évek végére befejeződik az automatikus távhívási rendszer kialakítása. Eddig több, különböző számon lehetett tűzjelzési, a jövőben azonban egységesen 005 lesz a tűzjelzési telefonszám. A tűzjelzés a legközelebbi tűzoltóközpontba érkezik, ahol írásban és automatikusan magnetofonra rögzítik a hívást. A tűzjelzőközpont rádiókapcsolatban van a járművekkel, parancsot adhat a legénységüknek, s vezetheti a tűzoltási munkát.

A tűzoltóság tűzmegeelőző tevékenységéhez tartozik a lakóépületek és egyéb létesítmények ellenőrzése, amit a kéményséprakkal közösen végeznek. Azokat az épületeket és objektumokat, ahol sokan dolgoznak, vagy ahol nagy értékek vannak, a tűzoltóság évente egyszer feltétlenül köteles ellenőrizni. Az új épületeket viszont nem ellenőrzik. A kis települések, falvak tűzvédelme náluk is nehéz feladat. Akadnak olyan területek, ahol 100 km is lehet a települések egymás közti távolsága. Ezért — hogyha megfelelő állami támogatást kapnak — helikopteres tűzoltóság létesítését vették tervbe a távolságok leküzdésére.

Finnország nagy erdőterületekkel

rendelkezik, így az erdők tűzvédelme a tűzoltóságok egyik központi feladata. Tornyokból és repülőkről (polgári, katonai) figyelik az erdőket. Tűz észlelése esetén jelentést adnak a riasztóközpontnak, és az kellő intézkedést tesz a tűzoltó- és esetleg a közérők kirendelésére. A nagy erdőtüzek elhárítására előzetesen kidolgozott tervek állnak rendelkezésre. Bi-

zonyos esetekben mozgósítani lehet az erdőtüzek oltására a lakosságot is. Az elmúlt, különösen száraz nyáron 1500 hektár erdő pusztult el tűz következtében.

A belügyminisztérium tűzvédelmi osztályán reformokat kívánnak végrehajtani, mert nem győzik a munkát, illetve nem képesek konkrétabb irányításra, szabályzatok kimunkálására, és ez — mint *Jänne* úr mondotta — igen kedvezőtlenül hat tűzvédelmi helyzetükre.

A tűzvédelmi kutatással egy olyan állami kutatóközpontban foglalkoznak, amely nem a belügyminisztérium, hanem a kereskedelmi és iparügyi minisztérium hatáskörébe tartozik. *Jänne* úrtól ígéretet kaptam arra, hogy — megjelenésük után — megküldi hozzánk a finn tűzoltóságra vonatkozó rendeleteket és szabályzatokat.

Október 21-én délután a Finn Tűzoltószövetségben tettem látogatást. A szövetség legfőbb szerve a közgyűlés, amelyet 3 évenként hívnak össze. 12 megyei alszövetség tartozik a szövetséghez. Az ipari és kereskedelmi vállalatokkal és a biztosítótársaságokkal is kapcsolatot tartanak. A szövetségnek három irodája van, mégpedig:

— megelőző tűzvédelemmel foglalkozó iroda, itt három tűzoltómérnök és három technikus dolgozik, és tanácsadással, valamint az épületek tűzvédelmével foglalkoznak;

— információs iroda, amelynek tevékenységi körébe tartozik a tűzvédelmi propaganda, a sajtóügyek, az információs és propagandakiadványok, valamint a sajkönyvek kiadása;

— adminisztratív iroda, ennek az adminisztratív ügyek, valamint a pénzügyek intézése a feladata.

A szövetségben bemutatták a kokkolai olajtároló égéséről szóló színes filmet. A film igen tanulságos volt, és megkértem *Kaisla* urat, hogy a filmet és a tüzesetből levont részletes következtetéseiket bocsássák rendelkezésemre; ígéretet tett, hogy megvizsgálja ennek a lehetőségét.

Október 22-én az állami tűzoltóintézetben a tisztképző iskolát tekintettem meg. Az iskola bentlakásos, igen korszerűen felszerelt, és 12 tanterme van. A tantermeken kívül — oktatási célra — műhelyek, laboratóriumok, ún. gyakorló-riasztóközpont, különböző járművek, füstkamra, a könnyűbúvárképzéshez pedig 8 méter mély, fedett medence áll rendelkezésre.

Látogatásom során bemutattak

egy újonnan készült autóbust, mely egyrészt oltatósi célokat, másrészt nagy tűzkatasztrófák esetén a tűzoltást irányító parancsnokság munkahelyéül szolgál. Az autóbusz felszereltsége igen korszerű, terveit az iskola igazgatójának vezetésével a tanári kollektíva készítette.

A közelmúltban kezdtek foglalkozni a számítógép alkalmazásának bevezetésével, de e téren még csak a kezdeti lépéseket tették meg. Körülbelül két év múlva tervezik a számítógép általános használatbavételét a tűzoltóságnál.

Az iskola hallgatói részt vesznek a környezetben keletkező tüzek oltásában, ilyenkor a közvetlen közelben levő *Espoo* városi állami tűzoltóság riasztja őket. A hallgatók *NOMEX* márkájú anyagból készült (*Du Pont* gyártmányú) ruházattal vannak ellátva. Ez az anyag nagy tűzállóságú, és jó hőszigetelő tulajdonságú. Igen jóleső érzés volt találkozni a nálunk járt *Saksa* úrral meg a hazánkban járt többi kedves ismerőssel, közülük akkor sokan hallgatók voltak, most immár ők is tanár urak.

A nap folyamán *Espoo* város hivatásos és önkéntes tűzoltóságát is meglátogattam. Itt az új és korszerű berendezésű laktanyát tekintettem meg. Habbal és porral oltó járművekkel, továbbá létrákkal, daruszerrel és gépjárműfecskendővel is rendelkeznek.

Az *espoói* önkéntes tűzoltóságon ugyancsak a laktanyai elhelyezést és a technikai felszereléseket tanulmányoztam.

Rövid beszélgetést folytattam az önkéntes tűzoltóság megjelent két képviselőjével. Elhelyezésük és felszereltségük egyaránt jó színvonalú. A beszélgetésből arra következtethettem, hogy hasonlóan a mi önkénteseinkhez, nagy önfeláldozással, hivatásszeretettel és kellő igényességgel teljesítik feladataikat.

Október 23-án a *Pohjola* biztosítótársaságnál, a társaság tűzbiztosítási osztályának vezetője és két beosztottja fogadott.

A működésükről szóló tájékoztatóban részletesen ismertették a tűzkár elleni biztosítással foglalkozó osztály szervezetét és tevékenységét.

A tűzkárbiztosítási osztályon tűzoltómérnökök és egyéb szakmérnökök (vegyész, gépész) dolgoznak. A biztosítótársaság szak-

rnöket bevonják a létesítendő és később biztosításra kerülő r tervezésébe, tanácsot adnak, illetve javaslatokat tesznek az let elhelyezésére, a technológiára, a gépek kiválasztására, a védelmi berendezésekre, valamint az automatikus oltó- és öberendezésekre. Az építkezések és a szerelés ideje alatt is mőrzik a munkálatokat.

A már üzemelő gyáraknál a társaság ugyancsak részt vesz a tűzvédelmi megszervezésében, pl. tűzvédelmi terveket dolgoz ki. A biz- to tanácsokkal segíti az üzemi tűzoltóság kiképzését, és részt z a gyakorlatok megrendezésében. Az üzemi tűzvédelmi fele- lk részére tanfolyamokat szervez, és irodalmat bocsát a ren- kezésükre.

A társaság szakemberei évente egyszer ellenőrzik az automa- is tűzoltó berendezéseket.

A meglátogatott osztályon biztosított objektumok közül 291 omatikus tűzoltó berendezéssel van ellátva. Ebből 215 Sprink- berendezés, a többi por-, hab- és halonoltó berendezés (Ha- 1301 CF₃Br, Halon 1211 CF₂ClBr).

A 215 sprinkler közül 20—25 száraz, ezeket hideg raktárak- alkalmazzák. A sprinklerok egyben automatikusan jelzik a etkezett tüzeseteket. A biztosítótársaság a biztosítási alapidíj- 50—60 százalék engedményt ad azoknak az üzemeknek, i beszerzik és felszerelik, vagy alkalmazzák az általuk előírt védelmi berendezést. A biztosítótársaság hosszú lejáratú, ala- ny kamatlábú kölcsönrel is támogatja a tűzvédelmet szolgáló uházásokat. Ilyen kölcsönöket folyósítanak például Sprinkler- endezések kiépítésére.

A tűzkár elleni biztosítás címén befolyt biztosítási díjakból z százalékot utalnak át az állami tűzvédelmi alapra.

Október 23-án délután sajtótájékoztatót tartottam. A tájékoz- in részt vett a Finn Tűzoltószövetség elnöke, ő nyitotta meg, az információk irodának a vezetője, *Norppa* úr, valamint a sajtó és a szakajtó munkatársai (az utóbbiak *Lauri Santala* vezetésével).

A tájékoztató a korábban hozzám eljuttatott, következő nyolc desre adott válasszal kezdődött.

Hány tűzoltóság van Magyarországon?

Van-e Magyarországon önkéntes tűzoltóság, vagy csak hi- sos tűzoltóság létezik?

Van-e üzemi tűzoltóság? Vannak-e félállású tűzoltók?

Részt vesznek-e nők Magyarországon a tűzoltószolgálatban? yen feladatokat végeznek? Van-e Önöknél is ifjúsági tűz- iság?

A tanácsok vagy az állam hoz-e rendelkezéseket a tűz- iságról?

Milyen tűzriasztási rendelkezés van érvényben? A tűzjel- egy helysége vagy nagyobb területre is lehetséges?

A statisztika szerint éventeként mennyi a tüzesetek száma? zességében milyenek a tűzkárok? Keletkeznek-e nagy erdő- sk?

Milyen eredményeket vár Ön a jelenlegi finnországi út- l?

Mi érdekli Önt leginkább a finn tűzoltóság vonatkozá- an?

Ét ökből nem látom indokoltnak itt leírni válaszaimat. Egy- t szükségtelen ismételn a minden olvasónk előtt ismert té-

nyeket, másrészt a finn vonatkozású kérdésekre éppen ezek a jegyzetek hivatottak megadni a választ.

Mint ahogyan az ilyenkor lenni szokott, további kérdések is elhangzottak. Ezek közül néhányat idézek: „Milyen a rendfoko- zati rendszer a tűzoltóságnál Magyarországon?” „Finnországban a betegszállítás és a műszaki mentés is a tűzoltósághoz tartozik, és Magyarországon?” „Milyen információs és propagandamunkát végez a tűzoltóság Magyarországon?” stb. Mint később hallot- tam, hét sajtóorgánumban is megemlékeztek a tájékoztatóról, nem számítva a Palontorjunta Brandvårnt (a finn „Tűzvéde- lem” c. folyóiratot), amely ugyancsak közölt tudósítást.

Finnországban két tűzoltó-folyóiratot adnak ki. A „Tűzvéde- lem” című folyóirat 20 éves, évente tízszer jelenik meg, eseten- ként 14 000 példányban. A néhány esztendeje indult Palontorjun- ta teknikkä („Tűzvédelem technikája”) című folyóirat éventeként négyszer 5000 példányban jelenik meg. Hat illetékes szerv kö- zösen jelenteti meg a folyóiratokat, előfizetői díjából és hir- detésekből biztosítják az anyagi fedezetet.

Október 24-én a turkui állami tűzoltóságra látogat-

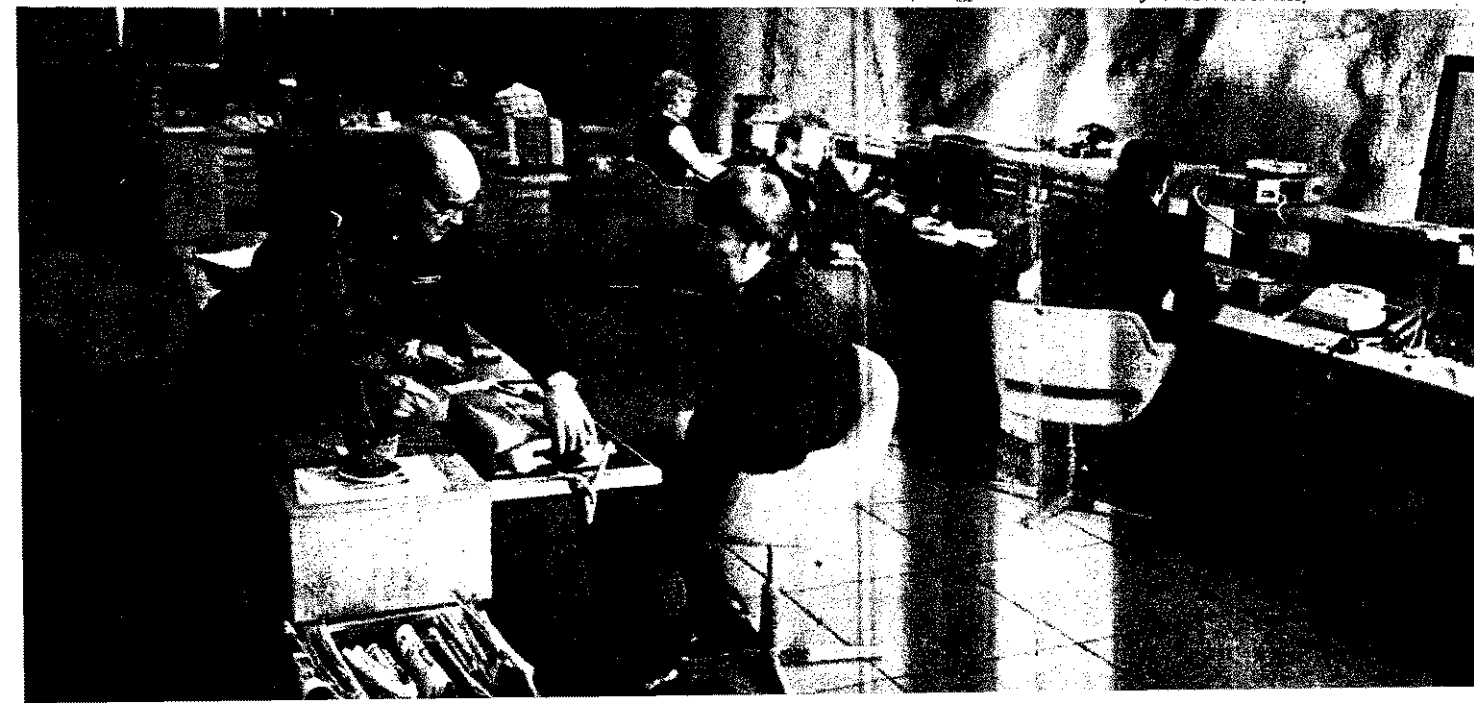
tam. A helyi parancs- nok ismertette a tűzoltóság szervezetét, megtekintettem a riasz- tóközpontot és a technikai felszerelést. A délután folyamán egy Turku közelében levő köolajfinomító üzemet kerestem fel. Az üzemlátogatás után szakmai kérdésekről tárgyalunk az üzem il- letékes tűzvédelmi szakembereivel, a bennünket kölcsönösen ér- deklő kapcsolatos tűzbiztonsági és technikai kérdésekről.

Október 25-én Helsinki külvárosában, két raktárban tanul- nyoztam a tűzbiztonság helyzetét. Az egyik raktár mezőgazdasá- gi gépalkatrészek, elektromotorok és kis mennyiségben ugyan- csak a mezőgazdaságban használatos vegyi anyagok tárolására épült, egészen új és számítógépes. Ottlétem alkalmával a raktár még csak kis részben volt feltöltve áruval. A tűzvédelmet Sprinkler-rendszerrel oldották meg, amit a magas raktáraknál 3 és fél méteres szintenként alkalmaznak. A raktárak automati- kusan nyílódo füstgázelvezető ablakokkal vannak ellátva.

A meglátogatott másik raktár ugyancsak Sprinkler-berende- zéssel van felszerelve. Ehhez ún. hidegraktár is tartozik, amit CO₂ oltóberendezéssel védenek.

A délután folyamán került sor Helsinki város tűzoltó-főpa- rancsnokának, *Alho* úrnak a fogadására. *Alho* úr ismertette a riasztási rendszer reformját, mely szerint a fővárosban egyet- len riasztóközpontba érkeznek be a tűzoltóságnak, a rendőrség- nek, a betegszállításnak, illetve a mentőknek és az orvosi ügye- letnek szóló telefonhívások. Ez a központ kapcsolja a körzeten- ként illetékes ügyeket. Minden hívást automatikus hangsza- lagra rögzítenek. Ezenkívül írásos feljegyzést is készítenek, mely- len egy bélyegzőórás szerkezet tünteti fel a rögzítés keltét és időpontját. A riasztóközpont jelenleg egy pincében működik, mert — mint *Alho* úr mondotta — a központi épület rekon- strukciója miatt még nem készült el annak föld feletti, párhuza- mosított változata. *Alho* úr bemutatott egy nemrég üzembe he- lyezett kitűnő műszakimentő-, továbbá egy könnyűbűvár-, illet- ve vegyi mentésre rendszeresített járművet, valamint egy pa- rancsnoki autóbust. Részletesen megtárgyaltam vele a tűzoltó- utánpótlás és -képzés rendszerét, valamint fejlődésének irá- nyát.

Még egyszer ismétlem, igen hasznos volt a finnországi ta- pasztalatcsere, és ezért szeretnék ezúton is köszönetet mondani azért a sok-sok fáradozásért, melyet vendéglátóim kifejtettek an- nak érdekében, hogy utazásom célját elérhessem.

Társadalmi összefogással

Bensőséges avatóünnepséget tartottak november 8-án a mezőkövesdi városi és járási tűzoltó-parancsnokságon. Átadták azt a korszerű nemzetközi követelményeknek is megfelelő új mászóházat, illetve épületkomplexumot, melyet a helyi parancsnokság személyi állománya az MSZMP XI. kongresszusa tiszteletére felajánlasként társadalmi munkával épített. Az ünnepségen jelen voltak Bán Józsefné, a városi pártbizottság titkára, dr. Péter Imre, a városi tanács vb-titkára, Csapó András t. ezds, megyei tűzoltó-parancsnok, Mikó Istvánné a városi tanács igazgatási osztályának vezetője, Farmos Imre, az AFÉSZ elnöke és a megye többi állami tűzoltó-parancsnoka.

Urbanovics Ferenc t. szds, városi és járási parancsnok avatóbeszédében többek között elmondotta, hogy a parancsnokságon 1948-tól, a mezőkövesdi állami tűzoltóság létrehozásától eltelt idő óta a több-

szöri átépítgetés ellenére sem alakultak ki a korszerű lak-tanyai elhelyezés feltételei. Sem megfelelő tömlőszáritó és raktár, sem pedig egyéb kiegészítő helyiségek nem álltak rendelkezésükre. Az év elején a városi tanács vezetőihez fordultak segítségért. Gondjuk enyhítésére a tanács átadta részükre az új SZTK rendelőintézet építési területén szanálásra ítélt két épület bontási anyagát. A munkálatokat teljes egészében a tűzoltók végezték el. A megyei parancsnokság előbb 30 ezer, a későbbiek folyamán 20 ezer forint felújítási keretet bocsátott rendelkezésükre a tervezett építkezéshez, valamint az ilyen mászó- és gyakorlóházak nemzetközi szabványadatait is. Ennek alapján Urbanovics elvtárs maga készítette el a terveket, statikai és más vonatkozásban a járási építőipari

szövetkezet tervezői csoportja véleményezte őket.

A személyi állomány javaslatára — eltérően az eredeti tervektől — a mászóház-építkezéssel egyidejűleg kialakítottak egy 6x6 m-es garázst is, valamint egységes tetőrendszerbe építették át az üzemanyag- és fűtőolajtároló épület tetőzetét is.

Az építkezés folyamán különböző formában számos vállalat, szövetkezet, mgtsz és szerv nyújtott értékes segítséget számukra. Különösen jelentős támogatást kaptak a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságtól, ők pl. az elválasztószintek és a homlokzati rész kiképzéséhez szükséges deszkaanyagot szocialista szerződés keretében biztosították. Haldos Lajos építésztechnikus pedig az építkezés műszaki ellenőri munkáit vállalta.

A széles körű társadalmi összefogás és az állomány szívós

és fáradtságos munkájának eredményeként, jóval az detéleg 1975. április 4-re között határidő előtt, 1974. november 5-re elkészült a épületkomplexum, amely deltetészerű használatán kívül a mezőkövesdi tűzszámos más gondját-baját megoldotta. Az építkezés értéke 440 000 forint, állomány társadalmi munkával pedig 304 ezer forint.

Urbanovics elvtárs a beszédet követően elismerésként adott át az építkezési munkában élenjáróknak. 5 fő városi tanács „Társadalmi munkáért” oklevelét kapta, eke előléptetésben, kilencen pénzjutalomban részesültek. Dr. Péter Imre vb-titkár Urbanovics elvtársnak is adta a tanács „Társadalmi munkáért” oklevelét.

Az avatóünnepség zárószaként az egység bemutató gyakorlatot tartott, amelyre a vendégek nagy elismeréssel nyilatkoztak.

— Kaszás

Az ünnepségen megjelent vendégek

Urbanovics Ferenc t. szds. avatóbeszédét mondja

Jácso Pál t. őrv. átveszi a „Társadalmi munkáért” oklevelét

Dr. Péter Imre, a városi tanács vb-titkára átadja az elismerő oklevelét a mezőkövesdi parancsnoknak

...etten az összetett honvédelmi verseny
...szervezői közül, Előterben Szántó Csaba
... alldgy.

...rány János alapszervezeti titkár bírta
...gjobban a futást

...z új klubhelyiségben

KLUB- VETÉLKEDŐ

A pártszervezet kezdeményezésére két esztendővel ez-
előtt alakult meg a III. kerü-
leti parancsnokság lövészklub-
ja. Az alapítók 52-en voltak,
jelenlegi létszámuk 62.

Az MHSZ-lövészklub tagjai
tevékenyen részt vesznek a ke-
rület társadalmi megmozdulá-
sain, segítik az iskolák MHSZ
életét is. Zagyva Sándor tőrm.
és Homoki István őrm. mint
vizsgázott lövészvezetők pél-
dálul a Czabán Samu Általános
Iskolát patronálják, és ők ren-
dezték meg a versenyeket.

A tagság társadalmi munká-
val, illetve külön munkákkal
szerzett összegekkel járul hoz-
zá a klub anyagi alapjainak
növeléséhez.

Kongresszusai és a felszaba-
dulás 30. évfordulója tisztele-
tére tett felajánlásaik teljesi-
tése során klubhelyiséget léte-
sítettek. Ebben a munkában
különösen sokat fáradoztak
Szajkó Béla tő. őrm. és Sza-
bó Mihály tő. szkv. elvtársak.

A parancsnoki törzs és a be-
osztottak egyaránt részt vettek
a honvédelmi próbákon. Az
1975-ös év két kiemelkedő ese-
ménye tiszteletére nyolc 4-4
fős csapat részvételével vetél-
kedősorozatot rendeznek, en-
nek témája felszabadulásunk
eseményeivel kapcsolatos. A
kollektíva vállalta, hogy egy
légguskás löteret is létesít a
laktanyaudvaron.

K. M.

Futás közben elméleti kérdésekre is vála-
szolni kellett

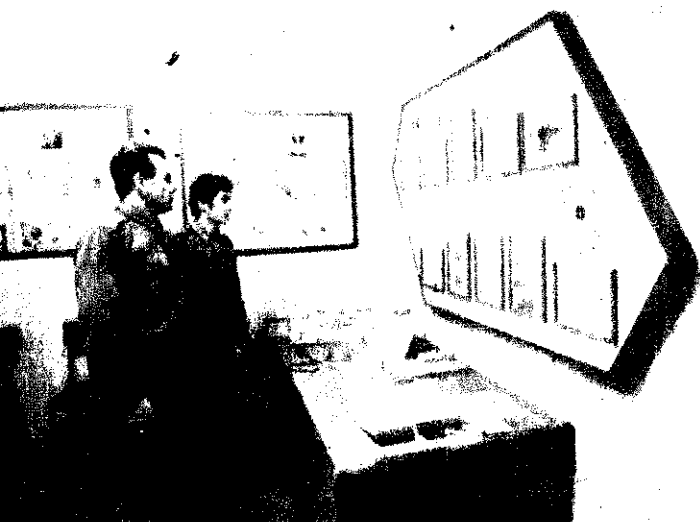

A gránát a közepébe talált, ezért maximá-
lis pontszám jár — mutatja Zagyva Sándor
tő. tőrm.

Bedics Lajos tő. szds., parancsnokhelyettes
a lövészeten

Az egyik hangulatos klubsarok

Jubileum Sátoralja- újbeljén

A sátoraljaújhelyi tűzoltóság november 21-én ünnepelte megalakulásának 100 éves jubileumát. Reggel 9-kor az itteni tűzoltó-parancsnokság személyi állománya felsorakozott a laktanya előtt. A párt- és társadalmi szervek képviselőinek jelenlétében *dr. Halász István*, a városi tanács titkára leplezte a tűzoltó-laktanya falán az esemény tiszteletére elhelyezett emléktáblát.

Az ünnepi program folytatásaként díszörvesség sorfala között és a dohánygyár zenekarának közreműködésével *Vavrek István* tanácselnök és *Kosztán Miklós* t. örgy., városi és járási parancsnok megkoszorúzták a Kossuth-szobrot.

Az ünnepi megemlékezésre a városi tanács dísztermében került sor. Az elnökségben foglalt helyet *Ács György*, a megyei tanács igazgatási osztályának vezetője, *Kiss Ernő*, a megyei pártbizottság munkatársa, *Terényi Józsefné* országgyűlési képviselő, *Dorcsák László*, a kassai kerület tűzoltóparancsnok-helyettese, *Csapó András* t. eds., megyei parancsnok, valamint a városi és Sárospatak állami és társadalmi vezetői. A BM Tűzoltóság Országos Parancsnokságot *dr. Félix László* t. eds., osztályvezető képviselte.

A „Petőfi” általános iskola úttörőinek kedves műsorával kezdődött a program, majd *Vavrek István* tanácselnök mondott ünnepi beszédet. Bevezetőben méltatta Kossuth Lajos érdemeit a városi tűzoltóság megalapításában, majd felelevenítette a jubiláló tűzoltóság történetének legnevezetesebb eseményeit. Ezt követően külön is kiemelte, hogy az itteni tűzoltó-parancsnokság személyi állománya jelenként 100 óra társadalmi munkát végzett az esemény tiszteletére, és tevékenységével méltó folytatója a nagy hagyományoknak. Beszédében meleg hangon szolt a városban működő vállalati tűzoltóságokról, s mint hangoztatta: ők is méltó örökösei az alapítóknak.

Ezt követően a kitüntetések és elismerések átadása következett.

A Haza Szolgálatáért Erdemérem ezüst fokozata kitüntetésben részesült *Gemár Gusztáv* t. ftorm.; a Tűzbiztonsági Érem arany fokozatát kapta *Szabó József*, a Volán 3. sz. V. üzemigazgatója; *Slizokraj János* és *Takács Gusztáv* t. ftorm.-ek pedig e kitüntetés ezüst fokozatát. Emellett többen pénzjutalomban részesültek.

Az ünnepséget követően *Csapó András* t. eds., megyei parancsnok nyitotta meg a művelődési otthonban rendezett színvonalas tűzvédelmi kiállítást.

Kútvolgyi Mihály

Dr. Halász István vb-titkár leplezte le az emléktáblát

Vavrek István tanácselnök mondott ünnepi beszédet

A régi sátoraljaújhelyi tűzoltóemlékeket bemutató kiállítás egyik részlete

A Kossuth-szobor megkoszorúzása

A kitüntetettek

A városi tanács dísztermében általános közöskedves műsorával kezdődött ünnepség

Csapó András t. eds., megyei parancsnok nyitotta meg a kiállítást

TANÁCSKOZÁS. December 5—6-án tanácskozást rendezett a BM Tűzoltóság Országos Parancsnokság a minisztériumok és országos főhatóságok tűzvédelmi vezetői részére. A tanácskozás középpontjában a 4/1974-es BM rendelet végrehajtásával kapcsolatos tennivalók álltak. Képeinken: dr. Farkas György tű. vör. gy., országos parancsnok tartott bevezető előadást és néhányan a résztvevők közül

ANKÉT. A Magyar Elektrotechnikai Egyesület november 28—29-én „A robbanásveszélyes környezetek villamos berendezései” címmel ankétot rendezett a Technika Házában. Képünkön: Szepessy Sándor, a MEE főtitkára megnyitó beszédét mondja

ÜLÉS ÉS LÁTOGATÁS. November 29-én a Pest megyei tűzoltó-parancsnokságon tartotta meg ülését a megyei tanács jogi és igazgatási bizottsága. Ezt követően Százhalombattára látogattak, s egyebek között megtekintettek egy bemutató gyakorlatot

VETÉLKEDŐ. A Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központja jól sikerült vetétkedőt rendezett a közelmúltban. A győzelmet Krizsán Ibolya, az 1805-ös gyógyszertár dolgozója szerezte meg. (Képünkön balról a második.)

BUDAPESTEN ELŐSZÖR. A Váli úti általános iskola VII/d. osztályának tanulói nemrégiben úttörőtűzoltó-szakkört alakítottak, méghozzá Budapesten először. Felvételünkön a szavazás aktusát örökítettük

KGM-TANFOLYAM. A tárcák közül elsőként a KGM rendezett tanfolyamot tűzvédelmi vezetők és előadók részére az új belügyminiszteri rendelettel összefüggő feladatokról. Az eseményen dr. Farkas György tű. vör. gy., országos parancsnok mondott megnyitó előadást. Képünkön a balatonlellei KGM-üdülőben rendezett tanfolyam néhány hallgatója

KUBOLA IMRE tű. alez.
1927—1974

VIRÁGH MIHÁLY tű. ftörm.
1924—1974

Váratlanul elhunyt a Békés megyei tűzoltó-parancsnokság parancsnokhelyettese. 1948 óta teljesített szolgálatot testületünk kötelékében, 1959 óta látta el legutóbbi tisztségét. A tűzvédelem érdekében kifejtett szorgalmas és eredményes munkájáért több ízben részesült elismerésben.

December 11-én az állami tűzoltóság halottjaként családja és munkatársai mély részvétél kísérték utolsó útjára a békéscsabai vasúti temetőben.

Hosszan tartó, súlyos betegség következtében elhunyt a kecskeméti városi és járási tűzoltó-parancsnokság szerparancsnok-helyettese. 1949 óta teljesített szolgálatot testületünk kötelékében. Politikai és szakmai tevékenységéért több ízben részesült elismerésben.

Mint az állami tűzoltóság halottjától családja és munkatársai mély részvétellel vettek végső búcsút tőle.

Az erőművek mentő tűzvédelméről

2

A turbinaolaj tüzeinek oltása

A turbinaolaj tüzeinek oltása két megoldásban található:

— turbinaolajjal való kenés és hűtés;

— nem égő közeggel való kenés és hűtés (az utóbbi nem égő olajjal történik).

Turbinaolaj-tartály-tüzek általában ritkán következnek be. A turbinaolaj csőrendszerének meghibásodása azonban sűrűbben előfordulhat.

A turbinaolaj csőrendszere mellett levő több mint 500 °C-ú gőzvezeték szigetelésébe beszívódva a turbinaolaj meggyulladhat. Ennek oltása porral oltó tűzoltókészülékekkel minden különösebb veszély nélkül megvalósítható. Az oltással egyidejűleg, illetőleg közvetlen utána szakemberrel meg kell szüntetni az olaj folyását.

A turbinaolaj csőrendszerének meghibásodásából keletkező tüzeknek nagy a füstképződésük, ezért a füstgázok elvezetése a térbeni tájékozódás miatt, alapvető feladat.

A csőrendszer tüzeinek többségénél az oltás után a visszagyulladás bekövetkezhet, s így mindaddig végezni kell az oltást, amíg az olaj folyása és a lángolás meg nem szűnt. A visszagyulladás a gőzvezeték és a felhevült fémrészek idézhetik elő.

Amennyiben az elfolyó turbinaolaj miatt a tűz térben is terjed, körül kell határolni azt, és meg kell szüntetni a lángolást.

A turbinaolaj-tartály-tűz oltása már nehezebb taktikai feladat, tekintettel arra, hogy a tartályban több tonna, sőt akár több tíz tonnányi olajat is tárolnak. A turbinaolaj-tartály égésekor a keletkezett hő- és füstgáztermékek nagy része a turbina-sátorba, illetve gépházba kerül, ahol a turbina mellett van a generátor is. A generátorok hűtése eltérő lehet, legveszélyesebb a hidrogénnel történő.

A turbinaolaj-tartály egy- vagy kettősfalú megoldással készül. A belső tartályfal igen ritkán reped fel, de ha felrepedne, akkor a külső tartály magába fogadja a szétfolyó olajat. Turbinaolaj-tartály-tűz esetén alapvető feladat a turbina-sátor szétbontása, illetve a gépházaknál — a hő és az égéstermékek elvezetése céljából — az intenzív szellőzés.

A turbinaolaj égésekor a csapágyak sérülésének elkerülése végett nem lehet azonnal leállítani a turbinát, még 20—25 percig forogni kell, és a csapágyak kenéséről is gondoskodni szükséges. A generátor hűtése a tűzoltással egyidejűleg megszüntethető, ha erre lehetőség van, (pl. a hidrogén eleresztésével). A generátor közel sem olyan érzékeny a hűtés leállítására, mint a turbina.

A turbinaolaj-tartályok tüzeinek oltása, a fedőlemezek lezárása után, a keletkezett nyíláson át habbal történhet. Tekintettel arra, hogy a lemezek felzáródása, a keletkezett nagy hő- és füstképződés miatt nehéz feladat, célszerű, ha állandó habcsúszdát, habvezeték építenek be, mert így gyorsabban és eredményesebben történhet a hab bevezetése.

A turbinaolaj-tűz közép- vagy nehézhabbal is oltható. A középhabbal való oltás nagyobb teljesítménye miatt lényegesen előnyösebb. A gyors beavatkozás érdekében a turbina szintjén — külön helyiségben — ajánlatos előre elhelyezni a habszerelevényeket, habanyagot, a szükséges tömlőket, a továbbiakban a tűzvédelmi hálózatot használják fel a habrohamhoz. Ezzel a megoldással a létesítményi tűzoltóság igen rövid időn belül és hatékonyan beavatkozhat.

A turbinaolaj tüzeinek oltásával egyidejűleg meg kell kezdeni a tartály leürítését is. A leürítő olajvezeték keresztmetszete olyan, hogy a leürítési idő és a turbina ún. kifutási ideje csaknem azonos. A tartály leüríthető elektromos, de kézi működtetésű szerkezettel is. A várható erős füstképződés miatt olyan helyen kell elhelyezni az elektromos leürítő működtetőgombját, hogy az a nagy füstben is könnyen megtalálható legyen. (Pl. a kijáratok, lépcsők mellett.) A működtető mellett megfelelő felirattal tábla legyen (pl. I. sz. turbinaolaj leürítőtűz).

Amennyiben az elektromos működtető meghibásodik, akkor a kézi működtetés berendezéssel kell kinyitni a leürítőtűzt.

A tűzoltás vezetőjének feladata turbinaolaj-tartály tüzénél a következőkben foglalható össze:

1. Meg kell állapítani, hogy melyik turbinaolaj-tartály ég.
2. Fel kell derítenie, hogy van-e életveszély.
3. Intézkedjen a turbina-sátor szétbontásáról, illetve a gépház szellőztetéséről.
4. Készítse elő a habrohamot. Adjon parancsot a habba való oltásra.
5. Kezdje meg a turbinaolaj-tartály leürítését.
6. Ellenőriztesse, hogy a turbinaolaj-tartály külső falán levő ajtó zárva van-e.
7. Vizsgálta meg a turbinaolaj-tartály alatti szintet, és intézkedjen a turbinaolaj-tartály alatti szinten esetleg keletkezett tűz oltásáról.
8. Szükség szerint biztosítsa a generátor védelmét.

A transzformátor tüzeinek oltása

A megfelelő villamosvédelem eredményeként transzformátortüzek ritkán fordulnak elő. E tüzek azonban a transzformátorban levő nagy mennyiségű olaj égése miatt komoly feladat elé állítják a tűzoltókat.

Ma már sem a villamosipar, sem pedig a tűzvédelmi hatóságok nem törekednek a transzformátorok stabil vagy félstabil védelmére, mert a transzformátortüzek többségénél a tekercek és a transzformátortest annyira megsérül, hogy annak kijavítása nem gazdaságos. A transzformátorolaj sem menthető meg, mivel egy része elég, más része a kavicságyon keresztül a gyűjtőbe folyik, és ennek következtében szennyeződik, így nem lehetséges a többi felhasználása.

Transzformátortűz akkor keletkezik, ha a zárlat helyére — az elektromos iv fennállásának ideje alatt vagy az iv kialakulása után, de a felhevült részeknek az olaj gyulladáspontja alá való hűlése előtt — levegő kerül. Az olaj mindaddig oltóközegként viselkedik, amíg nem kerül levegő a felhevült részekhez.

Az átmenő szigetelő külső vagy belső átvételese jelenti a legnagyobb veszélyt, mert a szigetelő sérülésének a helyén kiömlő — aránylag kis mennyiségű — olaj nem képes kellően lehűteni az iv környékét, és a levegőn lángra lobban. Az átvezetőnél kiömlő olaj lefolyik a transzformátortestben, megáll a vízszintes felületeken, és a tűz felemelgeti a transzformátoredényt, továbbá a nagy felületű hűtőelemek olaját.

A tűz olajutánpótlása a magasan fekvő konzervátorból és az átmenő szigetelők feletti olajból történik. Néhány perces égés után, valamennyi átvezető szigetelő eltörik, ezáltal újabb olaj kerül a transzformátor körül égő tűzre.

A transzformátortüzek két szakaszra oszthatók:

I. Az átvezető szigetelő sérülésekor kiömlő olajtűz.

Ebben a szakaszban a keletkezési időtől számított 3—5 perc alatt az oltás aránylag könnyű, mivel a szerkezeti részek még nem izzottak fel. Porral gyors oltást lehet elérni, de az esetleges visszagyulladások miatt fel kell készülni az oltás megismétlésére.

II. A külső égés miatt a transzformátoredényben felforrat az olajtűz.

Itt feltétlenül figyelembe kell venni az égési időt. 15—20 perces égési idő után elégnék a csőcsatlakozások tömítései, felszakadnak a hűtőelemek, s így a kiömlő olaj felizzítja a szerkezeti részeket, és az edényben levő nagy mennyiségű olajat felforraltja.

Ebben a szakaszban már nem sok eredmény várható a porral oltástól. A felizzott fémrészek állandóan és rendszeresen visszagyújtják a kiömlött olajat.

A hosszú ideig tartó oltásnak az a hátránya, hogy a transzformátoredényből az olaj kiég, és a belső tekercselés teljesen tönkremegy. A transzformátortestben levő olaj védi hűtőhatásával a tekercseket. Ebben a szakaszban porlasztott vízzel vagy könnyűhabbal lehet oltani.

a) Transzformátoregés oltása porlasztott vízzel

Mint már jeleztem, a második szakaszban a visszagyulladások miatt nem várható eredmény a porral való oltástól. Ebben a szakaszban eredményesen alkalmazható a tűzoltás vezetője által — a transzformátor nagyságától függően — meghatározott több irányból bevezetett porlasztott sugár.

A tűz sugarak számát úgy kell meghatározni, hogy az általuk képezett vízfüggönyök széle találkozzon, vagy megközelítse egy-

Nagy kiadósságú könnyűhabot fejlesztő berendezés és felhasználása

mást. Az erősen felmelegedett, felizzott fémrészeken hirtelen nagy hőt von el a porlasztás által sokszorosan megnagyobbított vízfelület. A víz nagy része gyorsan elgőzölög, oltóhatását azáltal fejtí ki, hogy viszonylag rövid időn belül elvonja a kezletkezett hőmennyiség zömét, és az égést tápláló oxigént kiszorítja a környezetből.

Ha a lángolás megszüntetése után tovább folytatják a vízköddel való oltást, akkor a visszagyulladás szinte lehetetlen. A vízköddel való oltás esetében az oltási idő akkor rövidül le, ha a megfelelő számú sugarakat viszonylag egységben működ-
tetik.

Ha az égő transzformátor mellett nincs vagyónvédő fal és környezetében berendezések, építmények vannak, akkor ezek védelméről is gondoskodni kell.

A transzformátortűzeknél, éppúgy mint az egyéb erőművi tűzeknél, elkerülhetetlen, hogy a tűzoltás vezetője ne igényelje szakember bevonását.

A tűzoltásvezető intézkedése a transzformátortűznél:

1. Megállapítja melyik és milyen teljesítményű transzformátor ég. (Hűtőfaj mennyisége.)
2. Felderíti, hogy van-e életveszély.
3. Meggyőződik róla, hogy a transzformátor tüze porral oltható-e, vagy a tűz már a második szakaszába lépett. Dönt a vízköddel való oltásról.
4. Nyilatkozatot kér a szakembertől a feszültségmentesítésről.
5. Meghatározza, hogy hány porlasztott sugár szükséges a tűz eloltásához. Az egységekkel megszerelteti a porlasztott sugarakat.
6. Parancsot ad a támadásra, irányítja az oltást.
7. Az oltással egyidejűleg gondoskodik a környezet védelméről.
8. A lángolás megszűnése után 5—10 percig működött a sugarakat. Intézkedik a transzformátortest teljes lehűtéséről.

b) Transzformátortűz oltása könnyűhabbal

A gyöngyösi Gagarin Hőerőmű Vállalatnál tartott tűzoltási kísérletek azt bizonyították, hogy a könnyűhab nemcsak a zárt téri tűzek oltására alkalmas, hanem jól használható szabadban levő zárt terek feltöltésére is.

A kísérletek tapasztalatai szerint a nagy mennyiségű tűzveszélyes folyadék égésekor keletkezett felhajtóerő — az égéstermékek gyors eltávolítása — nem szakítja meg a habtakarót, nem is emeli meg, csak nagy százalékban roncsolja. A roncsolás mértékét azonban ellensúlyozza az igen nagy mennyiségű hab utánfolyatása.

Ahhoz azonban, hogy a könnyűhabbal el tudjuk oltani a transzformátor tűzét, előzetesen körül kell határolni azt — a transzformátortest magasságával megegyező — drótkerítéssel. A dróthálónak sűrű szövésűnek kell lennie, és a lyuk bősége nem haladhatja meg az 1 cm-t. A habbevezetés céljára ellentétes irányban 2 db 1 m átmérőjű nyílást kell kiképezni.

A tűzoltás vezetőjének feladata transzformátortűz könnyűhabbal való oltásakor:

1. Megállapítja, melyik és milyen teljesítményű transzformátor ég. (A hűtőfaj mennyisége a könnyűhabbal való oltásnál elhanyagolható.)
2. Felderíti, hogy van-e életveszély.
3. A szakembertől nyilatkozatot kér a feszültségmentesítésről.
4. Megszerelteti a könnyűhab-berendezést, illetve berendezéseket. A habvezetősövet a kiképzett nyílásokba helyezteti.
5. Parancsot ad a hab ömlesztésére.
6. Hűtősugarat helyez készenlétbe.
7. Gondoskodik a környezet védelméről.

A transzformátorok középphabbal való oltása is megoldható, szükséges azonban a transzformátor méretének megfelelő számban középphabfejlesztő berendezés bevezetése és a habbevezetéshez szükséges nyílások kiképzése is. A transzformátorok habbal való védelmére a tűzvédelmi hatóságok határozattal előírhatják a dróthálónál való körülhatárolást és a nyílások elkészítését.

A leírtakból összegezve megállapítható, hogy az erőművek berendezései nagy részének — a kábelcsatornák, kábelalagutak, a kábelrendezők, a turbinaolaj-tartályok, -transzformátorok — oltása megfelelő előtanulmányok és hatósági intézkedések után közép- és könnyűhabbal lehetséges. A könnyűhab az eddigi kísérletek tanúsága szerint különösen a zárt terek oltásakor hatásos, de a körülhatárolt területen belül is jó az oltóhatása. A középphab pedig mind a zárt helyek, mind a körülhatárolt és egyéb vízszintes — nem körülhatárolt — részek oltására is jó hatásokkal alkalmazható.

Az ilyen tűzek esetén többszörösen alá kell húzni a szakemberek igénybevitelének a fontosságát, mind a döntések meghozatalában, mind a felszültségmentesítésnek a végrehajtásában.

Korábban nem foglalkoztak a nagy zárttéri terekben keletkezett tűz habbal oltásával, mert a füst és a hőség miatt a habfolyatónak való eredményes beavatkozás nem volt meg-alapozva. A zárt helyeken kialakult nagy tűzeknél az oltást végzők nem alakíthattak ki közvetlen érintkezést a helyiségekben levő különféle anyagokkal. Ennek nemegyszer az volt a következménye, hogy nem tudták mindig helyesen megválasztani az oltóanyagot. Kezdetben is felvetődött a nagy kiterjedésű zárt terek habbal való elárasztásának gondolata, erre azonban a nehézhab kis teljesítménye miatt nem volt alkalmas.

A zárttéri tűzek oltásában új módon vetődött fel a nagy kiadósságú könnyűhab alkalmazása. (A fejlesztett hab literben kifejezett térfogatának és fejlesztéséhez szükséges folyadék literben kifejezett mennyiségének hányadosát értjük habkiadósságúnak.)

A könnyűhab nemcsak alapanyagában, de előállításában is eltér a nehézhabtól, nem azonos a buborék átmérője sem. A nehézhab előállításához víz és fehérje alapú anyag szükséges. Amíg a nehézhabot két anyag elegyének keveréséből képezik, addig a könnyűhab a víz és a szintetikus vegyianyag-buborék befúvásával állítható elő. Továbbá, amíg a nehézhab közepes buborékátmérője 1 mm, addig a könnyűhabé 10 mm.

A könnyűhabbal való oltásakor a zárt térbe vezetett hab egyrészt elfoglalja a levegő helyét, ezzel csökkenti az égéshez rendelkezésre álló oxigénmennyiséget, másrészt pusztulásakor — az elgőzölögési térfogatnövekedés miatt — alkalmatlan környezetet teremt az égéshez. A könnyűhabnál 50%-os elgőzölögésre is lehet számítani.

Az általánosan ismert könnyűhabfejlesztő készülék főbb részei:

- a szita,
- a nedvesítő fúvóka és a
- benzinmotoros ventilátor.

A habfejlesztés mennyiségére döntő kihatással van a szita felülete, minőségére pedig a szita szemmagysága, anyaga és szövési módja. A sziták sík, kúpos vagy hajtogatott kivitelben készülnek. Legismertebb a sík és a kúpos szita.

A kúpos szitának lényegesen nagyobb a felületi nagysága. Méretezésének összhangban kell lennie a ventilátorral és a nedvesítőfúvóka-rendszerrel.

A habfejlesztéshez szükséges az azonos légssebesség kialakítása és a szita teljes felületén az egyenletes nedvesítés, cserélhető szitákkal megváltoztatható a habkiadósság, vagyis a fejlesztett hab víztartalma és mennyisége.

A légssebesség, amelyet a motor fordulatszámával lehet csökkenteni vagy növelni, meghatározza a habosodást. A jelenlegi használatos habképző anyagok oldatai 4 m/sec. körüli légssebességen habosodnak. Ennél kisebb légssebességen még nincs, nagyobb pedig már nincs habképződés. A gázkar állásának bejelölése helyes gyakorlati módszer az ideális légssebesség eléréséhez.

A könnyűhab oltástechnikai és előállítási jó tulajdonságai

- Előállításához kevés víz és habképző anyag szükséges. (Pl. az ezerszeres könnyűhabban 99,9% levegő és csak 0,1% vízhabképző anyag van.)
- A habképző anyagból nagy mennyiségű hab állítható elő. (Pl. a Total LG 200-as típusú berendezéssel 200 m³/p.)
- A berendezés könnyen szállítható, szerelése nem túlzottan munkaigényes.
- Különösen nagy zárt terek és szabadban levő körülhatárolt terek is olthatók vele.
- Az erős habpusztulást ellensúlyozza a habfejlesztő rendszer igen nagy teljesítménye.
- A nyílt térben a takaró, zárt térben a fojtó oltóhatása mellett figyelemre méltó hűtőhatás is érvényesül.
- A hab műanyagfólia-tömlőben 20 m távolságra is elvezethető. A műanyagfólia-tömlővel nem feltétlenül szükséges megközelíteni a tűz fészket. Az összehajtott műanyagfólia-tömlő és habfejlesztő berendezés helyes irányba állításával a ventilátor levegőnyomó hatása a szükséges irányba fekteti ki a tömlőt.

A könnyűhabbal oltás hátrányai

- A könnyűhab jó hatásokkal csak zárt vagy körülhatárolt terek oltására alkalmazható.
- A hab magasba szerelése és vezetése korlátozott, a berendezés magasba való szállítása nehézkes.
- Téli hidegben, szakaszos működtetésekor a folyadék könnyen ráfagyhat a szitára.

(Folytatás a 21. oldalon)

LAPSZEMLE

Megyei és üzemi lapokból röviden

TÉUDOSZÓDÓ 25
A CSEPEL AUTÓGYÁR DOLGOZÓINAK LAPJA

Taurus
HIRLAP
A TAURUS GUMIPARI VÁLLALAT DOLGOZÓINAK LAPJA

Graboplast
A GRABOPLAST GYŐRI PAMUTSZÖVŐ- ÉS MŰBŐR-
GYÁR ÜZEMI LAPJÁNAK LAPJA

„A gyorsaság – fél siker” címmel egy sikeres tűzoltógyakorlatról számol be a Csepel Autógyár lapja:

– Tűz, riadó! A kazánház tetőzete a bojler-
rek felett teljes terjedelemben ég!

Ezekkel a szavakkal riasztották az állami és vállalati tűzoltóinkat csütörtökön 14 óra 30 perckor. Öt perccel később fotóriporterünkkel együtt a helyszínen voltunk. Az állami tűzoltók már szerelték a sugárcsövet. Vállalati tűzoltóink a riasztás idejétől számítva 10 perc múlva érkeztek a helyszínre.

Múlva István tűzoltó órnagy kalauzolásával indulunk a feltételezett tűzfészek felé. A károsítást a helyi alakulatunk oltási munkája eredménytelen, riasztottuk a budapesti tűzoltó-parancsnokság erzsébeti és csepeli egységét is. A riadóterv szerint a főkapunál két el-
igazító várja, és a helyszínre vezeti őket.

– A helyszín szinte megközelíthetetlen, így az öt perc idő alatti szerelés szép eredmény. Tekintettel arra, hogy a feltételezett tűz nagyságával a helyi alakulatunk oltási munkája eredménytelen, riasztottuk a budapesti tűzoltó-parancsnokság erzsébeti és csepeli egységét is. A riadóterv szerint a főkapunál két el-
igazító várja, és a helyszínre vezeti őket.

Visszatérünk a földszintre. Megérkezett a csepeli erősítés. Kiérkezési idejük 29 perc, szerelési idejük 5 perc. A hűvös, kellemetlen időben még átfúzni sincs időnk, máris itt vannak az erzsébetiek. Harminöt perc alatt értek ide Csepelen keresztül, két perc múlva jelentik: oltásra készen állnak.

Ismét felmegyünk a tető alá. **Bencsik** órnagy értéket a próberiadó eseményeit:

– Még a helyismerettel rendelkezőknek is idő kellett a tűzfészek felderítéséhez, ezért az időeredményeket jónak értékelem. Taktikai gyakorlatunk hibája: több figyelmet kell fordítani a külső sugárcsövek elhelyezésére.

Világ proletáriját, egyesüljétek!
NÓGRÁD
AZ ÉRTEKES NÓGRÁD MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK ÉS A NÓGRÁD MEGYEI TANACSA LAPJA

Észak-Magyarország szép tájait tekintették meg egy közös kiránduláson az Ósagárdi tűzoltó-egyesület tagjai, amelyről a Nógrád című lapban a következőket olvastuk:

„Az elmúlt vasárnapot nem mindennapos készülődés előzte meg Ósagárd községben. Régen Agárd néven volt ismeretes a Naszályhegy Alatti fennsíkon fekvő község, melynek lakói zömében szlovák nemzetiségűek, kiknek körében még híven él a régi hagyomány, szokás, és megőrizték a szép népviseletet is. Most a községi önkéntes tűzoltó-egyesület vezetősége készítette elő egy kirándulást, melynek résztvevői a községi ifjúsági és felnőtt tűzoltók s azok hozzátartozói voltak.”

Gumiipari szakemberek előtt tartott, úgyszintén igen jól szervezett, sikeres gyakorlatról tudósít a Gumiipari Vállalat dolgozóinak lapja is:

„Napsütéses szép őszi idő volt. Az üzemekben a hétköznapi megszokottsággal termeltek. Egy órákor azonban éles kolompolásra lettek figyelmesek a meghívott vendégek és a környező üzemek munkásai. Ezután percek alatt a szemünk előtt zajlottak le az események...
A szövetkenő feől óriási füst gomolygott. (Jó munkát végeztek a gyakorlatba besegítő katonák.) A meggyújtott kőgyertyák nemcsak a kijelölt üzemet, de a környéket is betakarták az áthatolhatatlan füsttel. Ez azonban nem zavarta a tréning folytatását. **Orosz Béla** művezető észlelte először a tüzet, s azonnal tudta a teendőit. Beütötte a riasztókészüléket, majd utasította a dolgozókat, ezután **Lajtos Györgyné** üzemvezető átvette az irányítást. Ezalatt a művezető elszaladt a portára, a tűzrendészethez, a munkavédelmi irodát és az szb munkavédelmi felügyelőjét is értesítette.

Tulajdonképpen mi is történt? A feltételezett helyzet szerint a hengersizéken lepuhított mintegy 22 kilogramm súlyú látekkrepp anyagot pihentetés nélkül ládákban az oldóhelyiségbe szállították, nem földelt kézikocsin. A dolgozó a benzinvezetékéről – szabálytalanul – benzint vezetett a gumianyagra. Az ebben felhalmozódott elektrosztatikus töltés, valamint az oldószer szabálytalan adagolása (nem az edény falára, nem földelt a kocsi) miatt villamos kisülés keletkezett, ami az anyagot begyújtotta. A dolgozó elengedte az oldószeres vezetékét, amiből a kiömlő benzin ruhájára, az üzem padlójára került, és az egész oldóüzem kigyulladt. A tűz átterjedt az 1200 literes Pethold-oldóhelyiségre is. A gyulladás időpontjában éppen egy AFOR-tartálykocsit fejtettek le az üzem melletti tankba.

Minden szervezeten, összehangoltan történt. A szövetkenő dolgozói percek alatt kiszállították üzemükből az éghető anyagokat, az értékeket – biztos helyre. Az AFOR-kocsi azonnal befejezte a lefejtést és eltávozott. A tűz észlelésétől számított harmadik percben szinte egyszerre érkeztek meg a vállalati tűzoltók és az értesített üzemorvos. **Dr. Póka Istvánnak** el kellett látnia a sokkos állapotban levő, égési sérülést szenvedett **Tűzkő Bélát**, majd a sugár szerelése során az egyik vállalati tűzoltó el-törte a lábát, az orvosnak vele is foglalkozni kellett. Értesítették a mentőket és az állami tűzoltókat is. A mentők a 11. percben érkeztek, s a vákuumágyba fektetve vitték el a láb-töréses beteget. Előzőleg futottak be az állami tűzoltók, akik azonnal hozzáláttak a habgenerátorok szereléséhez. Beidegzetten, gyorsan végeztek a műszaki mentést az üzemiek, s a 17. percben már be is fejezték azt is. A 20. percben, az állami tűzoltóság parancsnoka jelentette, hogy a tüzet lokalizálták. Ezután a gyakorlatot lefújták.”

A Graboplast győri pamutszövő- és műbőr-gyár üzemi lapjában olvastuk:

„Vállalatunk megelőző tűzvédelmével kapcsolatos intézkedések állandó jelleggel folyamatosak. Szükségessé teszi ezt üzemeink tűz-veszélyessége, mivel a felhasznált anyagok, az alkalmazott gyártástechnológiák magukban rejtik a tűzveszélyt.

A megelőzést szolgálja a vállalat összes dolgozójára egyformán vonatkozó tűzvédelmi oktatás, illetve rendszeres újraoktatás. A nálunk munkát végző, más vállalatoknál alkalmazásban levő dolgozók tűzvédelmi oktatás nélkül nem kezdhetik meg a munkát!

A megelőző tűzvédellel kapcsolatos sokrétű intézkedés ellenére csökkenő tendenciával ugyan, de kisebb tüzek előfordulnak. Ezek általában a tűzvédelmi intézkedések megszegésére, kisebb mértékben váratlan gépi meghibásodásra vezethetők vissza.

A vállalat területén elhelyezett tűzoltó berendezések – mintegy 900 készülék – a keletkezett tüzek oltását, illetve a nagyobb tüzek kialakulásának megelőzését hivatottak biztosítani.

A tűzoltáshoz indokolt esetben szükséges oltóvíz, mintegy 350 köbméteres nagyságrendben, beépített villamos vagy benzinszertartós meghajtású szivattyúval, csőrendszerben a veszélyeztetett területre szállítható.

A nagymértékben tűzveszélyes üzemrészek tűzvédelmére beépített, CO₂ gázzal működő, automata oltóberendezés szolgál.

Az esetleges tüzek és tűzkarok csökkentéséért a vállalat csaknem száz, szakképzett létesítményi tűzoltóval rendelkezik.”

VILÁG PROLETÁRIJÁT, EGYESÜLJÉTEK!
VAS NÉPE
AZ MSZMP VAS MEGYEI BIZOTTSÁGA ÉS A VAS MEGYEI TANACSA LAPJA

„A rábafüzesi általános iskolában 1965-ben alakították először úttörőtűzoltó-rajt. Azóta **Dankovics Ferenc** igazgató – aki maga is önkéntes tűzoltó – és **Szabó István** tűzoltó-parancsnok gondoskodik a fiatalok neveléséről, oktatásáról és eredményes munkájáról.

A raj a megalakulást követő évben, 1966-ban részt vett a járási tűzoltóversenyen, ahol kocsifecskendő-szerelésben első helyezést ért el. További jó munkájuk és felkészültségük eredményét igazolja, hogy 1972–73–74-ben e járási tűzoltóversenyeken a 400-as motorfecskendő-szerelésben mindig első helyezést ért el. Később a fiatalok közül jelentkeznek a felnőtt csoportba is.

Az úttörőtűzoltó-raj parancsnoka 1970 óta **Szabó László**, aki korábban maga is úttörőtűzoltó volt. Az úttörők szívesen vesznek részt a vasárnap délelőttönként a felnőttekkel együtt megtartásra kerülő oktatásokon. Minden évben közös kirándulást is rendeznek. Közösen vesznek részt a községben szervezett társadalmi munkában is.”

Tűzveszélyes vízhűtőtornyok

Augusztus 15-én az Orvostudományi Gyetem Nagyvárad téri, november 13-án ZÖLDERT nagyvásártelepi hűtőházának ütközési helyén keletkezett tűz hegesztől a vízhűtőtornyok szerelése közben. Maguk a tűzesetek oltástechnikai szempontból nem voltak különösebben jelentősök, azonban fontos tanulságokkal szolgáltak. Mégpedig nem utolsósorban az eljárás védelmi hatáságok számára is.

A modern gazdasági életben elkerülhetetlen, hogy egy-egy gyártmányt vagy létesítményt több-kevesebb számú vállalat kövessen készít el. E vállalatok műszakilag általában szorosan együttműködnek, ismerek a kölcsönösen kapcsolódó technológiák valamennyi formáját. Ez a kooperáció azonban nem mindig terjed ki a tűzvédelemre, és gyakran nem tájékoztatják egymást az általuk előállított termék vagy ügrehajtott részfeladat sajátos tűzveszélyeiről, miatt — mint a szóban forgó két esetben — el is maradnak a biztonsági intézkedések.

Nagy szériában, többféle típusban

A vízhűtőtornyokat a Klíma Ktsz gyártta. Értékük jelentős, és ha tűz keletkezik annál, akkor rövid idő alatt — esetleg még a tűzoltóság kiérkezése előtt — műanyag, polisztirol, bordázatuk heves égése következtében kiégnek. Így pl. a nagyvásártelepi tűzesetnél a kár mintegy 600 000 Ft volt.

A ktsz nagy szériában gyártja és forgalmazza a hűtőtornyokat, és mivel használatuk vízgazdálkodási szempontból rendkívül gazdaságos, szinte minden ágazatban megtalálhatjuk őket. Ezért nem tűlzás, hogy a leírt tüzekhez hasonló káresetek az ország bármely területén előfordulhatnak, nem változtatnak sürgősen a szerelés

módján. Végül e két tüzeset rendkívül szemléltetően példázza, hogy mennyire szükséges az úgynevezett „tűzveszélyes” munkák megfelelő előkészítése.

Az említett hűtőtornyok többféle típusban készülnek, (THC—2., H—5., H—10., H—20., H—40.) Alkalmazási területük rendkívül széles skálájú, általában minden olyan technológiai folyamathoz (hőkezelés, légkompresszorok, hűtőgépek, barometrikus kondenzátorok stb.) használható, ahol friss vizet használnak a hűtésre, de a hűtés következtében felmelegedett vizet nem tudják hasznosan felhasználni. A hűtőtornyok tehát a különféle technológiai berendezések hűtővizének ún. visszahűtésére szolgálnak.

Működési elvük röviden a következő:

A technológiai berendezés hűtésére felhasznált és a hűtés következtében felmelegedett vizet a hűtőtorny felső csatlakozásánál vezetik be az úgynevezett vízpermetező rendszerbe, ez vízpermet formájában egyenletes elosztásban juttatja a bevezetett vizet a műanyag bordázatból készült hűtőfelületre. A víz átfolyik a hűtőfelületen, és megfelelő hőmérsékletre lehülve jut a hűtőtorny alsó részén levő csepptálcába, majd innét ismét a hűteni kívánt technológiai berendezésbe.

A hűtőtorny tetején elhelyezett ventilátorok által az alsó részen levő zsalukon beszívott levegő szolgáltatja a hűtést, ez átáramolva a hűtőfelületen, a hűtendő vízzel ellenáramban találkozik, így a kívánt hőfokra lehűti. A működés lényege, hogy a víz szivattyú segítségével körforgalomban kering, s ezáltal ismét felhasználható hűtésre. (1. sz. ábra.) Friss víz helyett tehát a hűtőtornyban úgynevezett „visszahűtött” vizet alkalmaznak a szükséges technológiai berendezések hűtésére. A vízvesztés gyakorlatilag jelentéktelen, mintegy 2%. A gyártott és telepítésre ke-

TÜZ- ÉS KÁR- ESE- TEK

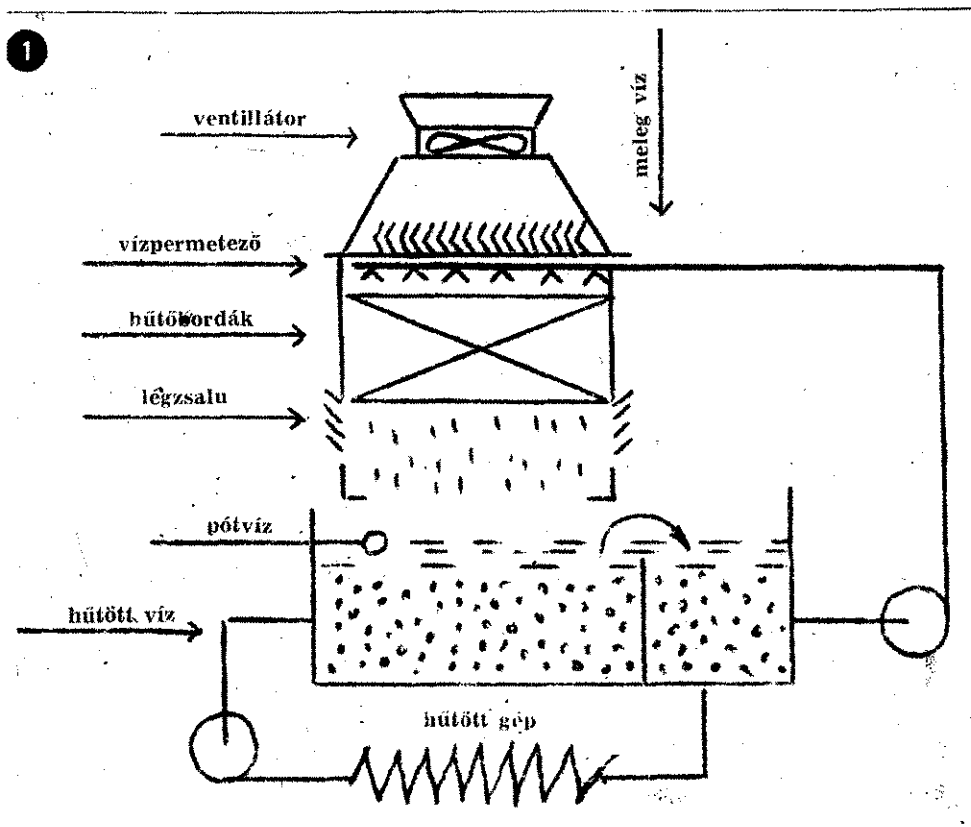
rülő hűtőtornyok évente kb. 20 millió m³ vízmegtakarítást jelentenek a népgazdaságnak.

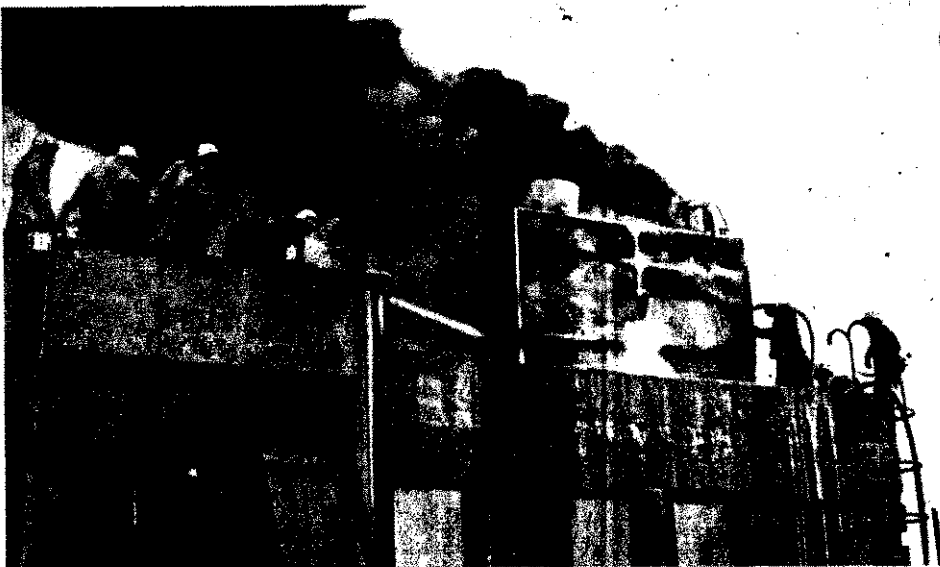
Kívülről nem látható

A ktsz által gyártott valamennyi típusú hűtőtorny közös jellemzője, hogy a csepplévalászt meg a torony belsejében levő hűtőbordázat rendkívül magas hővel égő műanyagból, úgynevezett polisztirolból készül. A polisztirol gyulladási hőmérséklete 345 °C, és égésekor olyan nagy hő szabadul fel, amely a hűtőtornyok fémrészeit is a használhatatlanságig deformálja (2. sz. kép). A polisztirol alkalmazása mind technológiai, mind gazdasági szempontból szükséges.

A hűtőtorny működési elvének sémája

A magas hő következtében használhatatlanságig deformálódott hűtőtornyok

Igy fest e hűtőtornyok égése

A hűtőtorony működés közben tűzvédelmi szempontból voltaképpen veszélytelen. Kizárólag a műanyag hűtőbordázata éghető, ami azonban egyrészt működés közben már nem érintkezhet gyújtó hatással, másrészt vízpermet áramlik keresztül rajta.

A hűtőtoronyokban levő műanyag bordázat kívülről nem látható, mivel a toronyok külső borítása fémlemez. Az említett tüzesetekig sem a gépkönyvben, sem magán a hűtőtorony külsején semmilyen jelzés nem volt található a nagy mennyiségű és éghető anyagú műanyag bordázat elhelyezéséről. A ktsz teljesen kész állapotban forgalmazza a hűtőtoronyokat, azok felszerelésével általában nem foglalkozik, a vásárló vagy éppen az építkezést bonyolító vállalatok végzik ezt. Gyakran előfordul, hogy a lábázat elkészítése, a hűtőtorony felállítása, továbbá a ventilátorok működéséhez szükséges elektromos berendezés szerelése más-más vállalat feladata. Esetenként két-három vállalat is végzi egy-egy torony végleges üzembe helyezését.

A szerelést végző vállalatok már nem tudták — ez mindkét budapesti tüzesetnél egyértelműen kiderült — hogy nagy mennyiségű, magas hővel égő műanyag bordázat van a hűtőtorony belsejében. Ezért abban a hiszemben, hogy csupán egy fémszerkezet felszereléséről van szó, — minden különösebb elővigyázat nélkül — ívhegesztést végeztek a munkálatok idején, főként az elektromos szerelvény vezetésehez szükséges kábelhíd felszerelésekor. A hegesztés követésében mintegy 800 °C hőfokon a megolvasztott fémcseppek bejutva a hűtőtorony belsejébe, természetesen meggyújtották a 345 °C gyulladási hőmérsékletű műanyag bordázatot, és az nagy hővel, füsttel égni kezdett. Az égés intenzitását nagymértékben növelte a hűtőtorony szerkezeti kialakítása, minthogy a tüzeset lefolyásakor „kürtőszerűen” segítette elő az égést (3. sz. kép).

Érdemes lenne utánanézni, hogy vajon a gyártó ktsz-nél mennyiben ismerték a műanyag bordázat tűzveszélyeit, s netán éppen saját tájékoztatlanságuk miatt nem értesítették erről a körülményről a szerelést végző vállalatokat. Az érem másik oldala azonban, hogy a vállalatok nagy része — így a szóban forgók — sem fordítottak, illetve fordítanak kellő gondot az 1/1963 (VII. 5.) BM sz. rendeletben, továbbá a jelenleg érvényben levő 4/1974. (VIII. 1.) BM

sz. rendelet 79 §-ában foglaltak („Tűzveszélyes tevékenység”) végrehajtására.

Hegesztés helyett

A Nagyvárad téri építkezésen ugyan kiadtak egy hegesztési engedélyt, de az teljesen formálisnak minősíthető, mivel az engedély kiadása előtt nem tartották meg a kellő vizsgálatokat. A Nagyváradtelepen azonban már sem a hegesztők, jöllehet vizsgálóval rendelkeztek, sem a csoportvezetők nem tudták, hogy egyáltalán szükséges-e valamilyen engedély az ilyen jellegű munkák végzéséhez.

A két tüzeset tanulságait összegezve megállapíthatjuk:

1. A korszerű megelőző tűzvédelemnek ma már elengedhetetlen követelménye: az egyes munkafolyamatokban részt vevő különböző vállalatok tűzvédelmi együttműködése, egymás megfelelő tájékoztatása csak úgy érhető el, hogy a munkafolyamatban részt vevő dolgozók mindenkör ismerjék a rejtettebb tűzveszélyeket is. Feltétlen szükségesnek tartom, hogy egy-egy gyártmány gépkönyvében vagy műszaki leírásában — már csak jogszabályból adódó kötelezettség alapján is — részletesen foglalkozzanak az adott gyártmány, illetve az abba beépített különféle anyagok esetleges tűzveszélyességével, valamint a veszély elhárításához szükséges intézkedésekkel.

2. A tűzveszélyes tevékenységgel, annak engedélyezésével kapcsolatos jogszabály végrehajtása körül még nincs rendben minden. Gyakorta vagy egyáltalán nem szabályozzák kellően az ilyen jellegű munkák végzését, vagy formálisak a kiadott engedélyek, előírások. Eljáró hatóságainak a jövőben minden területen továbbra is komoly figyelmet kell fordítani erre a körülményre.

3. Tekintettel az ország területén fellelő és főleg felszerelésre kerülő hűtőtoronyok nagy számára, elsősorban az ilyen jellegű munkát végző vállalatoknak, de eljáró hatóságainak is az egyes építkezéseknél — mint egyedi esetre — az átlagosnál nagyobb figyelmet kell fordítani a hűtőtoronyok szerelésére. A megoldás ugyanis — mint a vizsgálatok során kiderült — adva van, a hűtőtoronyok szerelése során nem szabad hegesztési munkákat végezni, hanem ehelyett más megoldást — pl. csavarozást — kell választani.

Palotai László
tű. alez.

Nemcsak a lámpatest volt hibás

November 5-én 7.45-kor tüzeset kezezt be a Fővárosi Szerelőipari Vállalat VII. Sajtó u. 4—8. számú elektromos géduzemének dukkózóhelyiségében. A jelzésre a hírközpont nagy erőket vont ki a kárhelyre. A helyszínre érkeztek egységek 1 db porsugárral és 2 db egyes sugárral oltották el a tüzet.

A tűzvizsgálat során és az oltás kapcsán tapasztaltak, valamint a tanúmeghallgatások figyelembevételével igyekeztünk feltárni a keletkezési okot. Szakértőkénél, a mérnököt vettünk igénybe, mi a tüzeset keletkezésének időpontjában a helyben senki sem tartózkodott, az elektromos világítás be volt kapcsolva, szakértővel együtt átvizsgáltuk a helyi elektromos berendezéseket, és megállapítottuk, hogy az egyik robbanásbiztos lámpatest okozta a dukkózóműhelyben keletkezett tüzesetet. Erre utaltak egyéb tanúmeghallgatások során elhangzottak.

A tüzesetet előidéző világítóberendezés fémöntvényében — feltehetően öntésből — egy kb. gombostűfej nagyságú károsítást találtunk. Ezen a nyíláson át a levegőben levő nitrózgázok, gázok a lámpatest üvegtárával körülvevő villanyégőhöz jutottak.

A tanúk röviddel a tűzkeletkezés után kisebb pukkanást hallottak, körülbelül akkor, mint amikor a villanykörte eldunran.

Ezen a vonalon elindulva megvizsgáltuk az említett lámpatestet, és a szakértők véleményét helybenhagyva állapítottuk meg a keletkezés okát.

Az EKA—100 típusú robbanásbiztos lámpatesten felirat jelzi, hogy legfeljebb W teljesítményű égő helyezhető be a lámpatest foglalat elszenesedett állapotára, de ezt követően, hogy a megengedett legnagyobb teljesítményű égőt használhatunk 100 W-os égő 5—10 percnyi használatig, majd szétroptant.

A tüzeset feltehetően annak volt a következménye, hogy a lámpatestben felgyülemlett levegő-nitrózgázkeverék zárlatot idézett elő, és benne felgyülemlett levegő-nitrózgázkeverék berobbantotta. A lámpatest szétroptant üvegtárája pedig meggyújtotta a helyiségben levő éghető anyagokat.

A dolgozók nagyszámú tűzoltókészséget kiséreltek meg az oltást, a készülő részre azonban nem működött, szakszerűtlenül használták őket. ezért szignálzációs átiratot küldtünk a városi Szerelőipari Vállalat vezetőjének.

Ez a káreset egyebek között arra figyelmeztet, hogy nem elég, ha az oktatás megmutatja a dolgozóknak a tűzoltókészülékeket, és elmagyarázza a használatukat, mert ebből még korántsem származhat a munkódtetésüket. Ezért szükséges — akár oktatófilm segítségével — a működés közben is bemutatni ezeket a készülékeket, vagy mint több helyen is szokás: „feláldozni” néhány töltetet a kárelhárításra.

Vida György
tű. sz.

fűtő éber volt, a sorompókezelő nem

z a két káreset, amit röviden ismerteltjesen eltérő feladatok elé állította a tűzoltóság. Mindkettő hajmeresztő fejtéséből következett be. Az egyikben ötvenmillió forint veszélyeztetés mellett pénzben kifejezhetetlen károkat okoztak.

Amikor a Nemzeti Szabadkikötő tűzoltó-egységének híradószolgálatosa november 26-án 22.31-kor továbbította a tűz-értesítést a hírközpontunkba, hogy tűz keletkezett az U-2-es raktárban, kiemelt riasztást hajtottunk végre, mivel ismertük a raktár veszélyességét. Ennek alapján a 1/1-es gépjárműfecskendő, a IX. kerületi riasztó, valamint a rohamfecskendő és a tűzoltási csoport is kivonult a kárról.

A szabadkikötői parancsnokság fecskendővel rádióan 22.38-kor adott visszajelzést tartalmazta, hogy a Könyvterjesztő raktárának teteje ég, és segítséget kell kérni. Ennek alapján a hírközpont további egységeket vonultatott ki a helyszínre, riasztotta a tűzoltóhajót is.

A tűzoltási csoport 22.43-kor érkezett ki a helyszínre. A földszintes épület teteje már égett, a raktárt erős füst borította. Tűz 2 E sugárral 22.46-ra sikerült kikapcsolni, s egyúttal visszairányították a 2-es riasztásra kivonult egységeket. Tűz 22.59-kor oltottuk el, a kár 67 forint. Mindez még nem készített feladatot, de:

A raktárban 50 millió forint értékű

idegen nyelvű kulturális és népművészeti könyveket tároltak.

2. A közlekedési utak és bejárati ajtók el voltak torlaszolva; a XXI/1-es fecskendő beosztottjaival az ajtó feltörése árán juthattunk be a 300 m² alapterületű raktárba.

3. Dobozgúliba ágyazták a raktáron átvezető hőlégszűrő-csatornát.

4. A raktár végében levő leválasztott helyiségben szabálytalanul létesített 2 db koksztűzár működtettek. Közvetlenül a földem alatt vezették a kazánok hőlégszűrő-csatornáját. Fagerendákat és „töltelékként” deszkahulladékot építettek be a földszintre.

Az erős fűtés következtében ezen anyagok meggyulladtak, és a földem átégését követően a tűz átterjedt a mennyezetmagasságig polcokra rakott könyvekre.

A fűtő éberségének köszönhető, hogy a különben nem lebecsülendő tűzkár ezúttal elenyészően csekély volt a veszélyeztetett értékhez képest.

Az illető ugyanis hamar észrevette a tüzet, és haladéktalanul jelezte. Így az időben kiérkezett és ütőképes egységek gyors és szakszerű beavatkozással akadályozhatták meg a lángok elharapódzását.

December 4-én egészen másfajta feladattal állítottuk ki a tűzoltókat. 13.37-kor értesítették a hírközpontot, hogy összeütközött egy vo-

nat egy 50-es villamossal a XIX. kerületi Vöröshadsereg útjánál levő vasúti átjáróban. Többen megsérültek, és forgalmi akadály támadt.

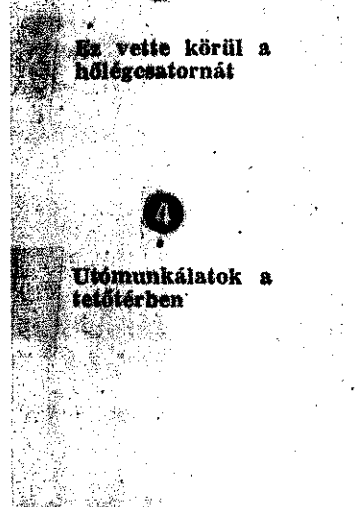
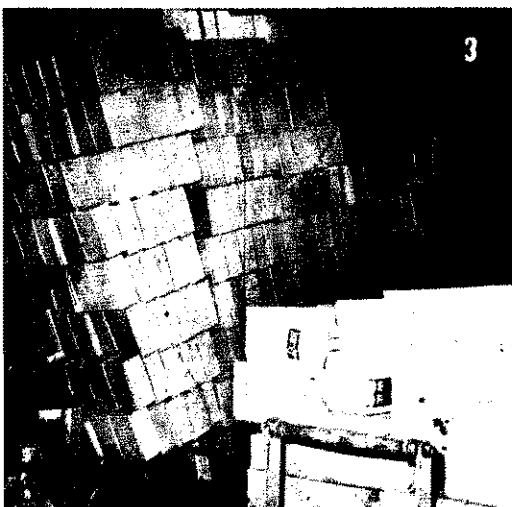
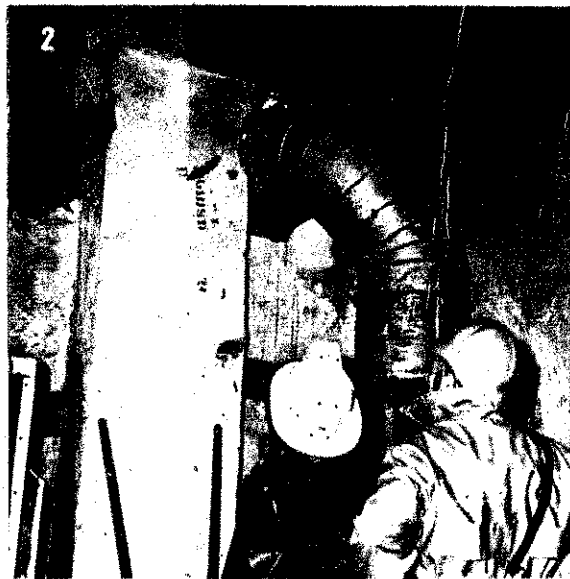
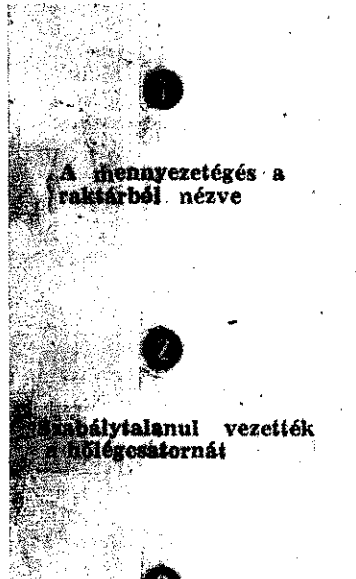
A helyszínen a kettős sorompó közül a közúti le volt engedve, de a vele párhuzamos villamospálya sorompója nem. A tolatott vasúti tehervagonnak vágódott a villamos utolsó kocsjára. A villamos utasai közül sérültek meg. Biztonságba helyezésük és ellátásuk folyamatban volt, mentésre már nem volt szükség.

Az ütközés következtében a villamos utolsó kocsjának oldala felszakadt, és a kocsi kisiklott. A 12 t önsúlyú tehervagon a közútra és a villamossínekre, továbbá az egyik sorompóra dőlt, így teljes forgalmi akadály képződött.

Azonnali intézkedést igényelt a működési terület kiürítése, lezárása, a forgalom elterelése, a villamos áramvezetékek áramtalanítása és földelése, továbbá a pótfutómű helyszínre rendelése a MÁV-tól.

A kárhely alapos felmérése igen bonyolult mentést sejtetett, mivel az eldőlt tehervagon egyik futóműve leszakadt, így felállítás után csak görgőspad aláépítésével vált gördülőképesévé.

A vagonban 5 t bálázott gyapotot tároltak, aminek a felét — tehermentesítés céljából — ki kellett rakni. A több mint egy mázsás súlyú bálákat kézi erővel raktuk ki, amíg az emeléshez a kötéseket végeztük el. Az emeléshez csak egy gémes (BKV) daru

1

2

3

4

2

4

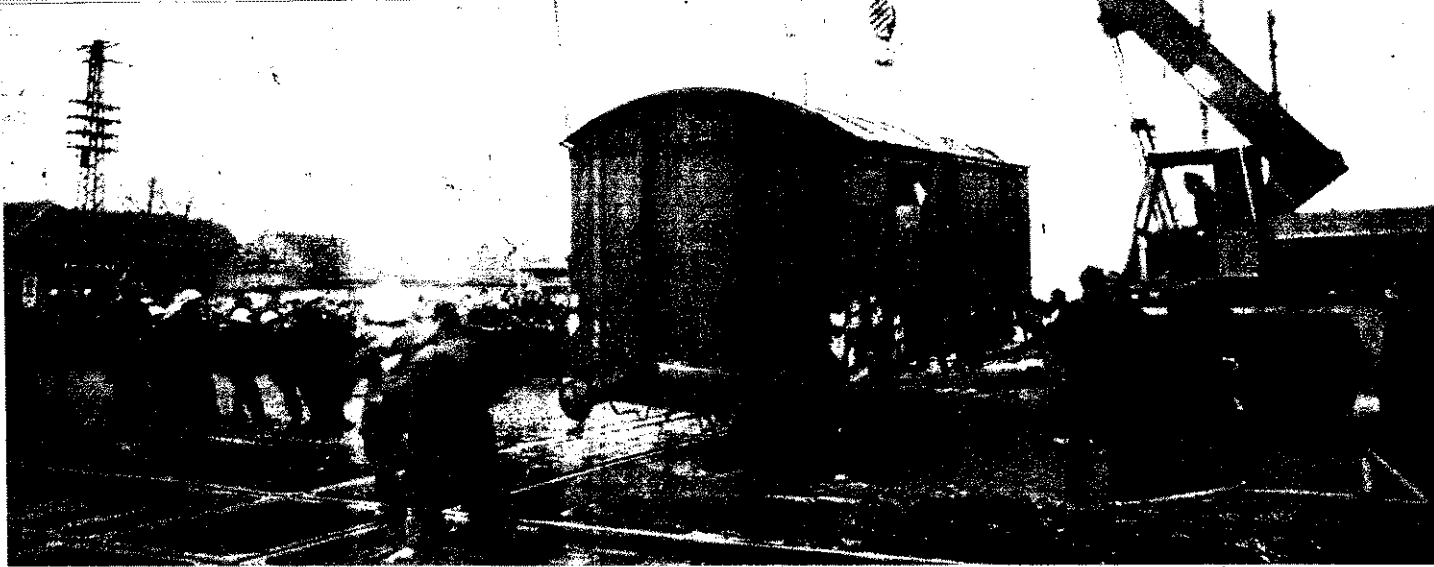
A mennyezetégés a raktárból nézve

Szabálytalanul vezették a hőlégszűrő-csatornát

Ez vette körül a hőlégszűrő-csatornát

Utómunkálatok a tetőtérben

A sínre helyezés utolsó mozzanata

meg egy műszaki mentő-gépjármű állt rendelkezésre. Az idegen daru sajátosságait, személyzetének munkastílusát nem ismer-tük.

A szükséges biztonsági intézkedések és a rendőri helyszínelés befejezése után meg-

kezdjük az emelést, a sínre helyezést pedig több mozzanatban végeztük el. 15.21-kor a villamos- és a közúti forgalom megindulhatott.

A sorompókezelőt a rendőrhatalóság őri-zetbe vette.

A kárelhárításban részt vevő társaságok (mentők, rendőrség, BKV, MÁV) segítségét megadták, támogatták és segítőkészségükkel megkönnyítették munkánkat.

Béltéczy József
tű. hdgy

Robbanás és tűz négy sérültte

November 22-én néhány perccel 14.30 óra előtt a Nyugati pályaudvaron levő javítóműhelyben javítás közben robbanás történt a V 43 1176 számú villanymozdony gépterében. A légnymás mintegy 15—20 m távolságra röptette a mozdony mindkét végén beépített szélvédő üvegeket. A munkát végző négy személyt a mentők kórházba szállították. A robbanás után keletkezett tüzesetet a dolgozók több tűzoltó-készülékkel eloltották.

A eseményt 14.29-kor jelezték, a riasztott egységeknek azonban már nem kellett beavatkoznuk.

Nem sokkal a történetek után megkezd-tük a tűzvizsgálatot, s a következőket állapítottuk meg:

A minden 100 000 km után esedékes javításokat végezték a mozdonyon, mégpedig éppen a légsűrítő berendezés karbantartását, s ezzel egyidejűleg annak tisztítását. Hat dolgozó végezte egyidejűleg ezt a munkát, s a kiadott utasítás szerint középben-zint (kb. 7 liter) használtak a különféle

berendezési tárgyak leszereléséhez és tisztításához.

A mozdony belső terének megvilágítására akkumulátorról működő beépített lámpákat használtak, de a jobb látási viszonyok céljából egy házilag kialakított, védőburkolat nélküli ún. nyeles lámpát is. Az égő 78 V feszültségű normál izzó volt.

A dolgozók meghallgatása után kiderült, hogy a robbanás, illetve a tüzeset úgy következett be, hogy a mintegy 1/4 óra időtartamot igénybe vevő, zárt térben történő benzin mosás közben valamelyik ecsetről benzin fröccsent a tisztítandó felület közvetlen közelében levő védőbúra nélküli lámpa égőjére, amitől eltörött az üvege, és az izzó fémszál berobbantotta a benzin-levegő elegyet.

A robbanás következtében meggyulladt a még benzines felület, valamint a felmosó-vödörben levő tűzveszélyes folyadék.

A szűk, zárt térben négyen égési sérüléseket szenvedtek. Menekülésük közben feldöntötték a benzint tartalmazó vödört, és a kiömlött benzin egy pillanat alatt lángba

borította a villanymozdony középső kialakított teret.

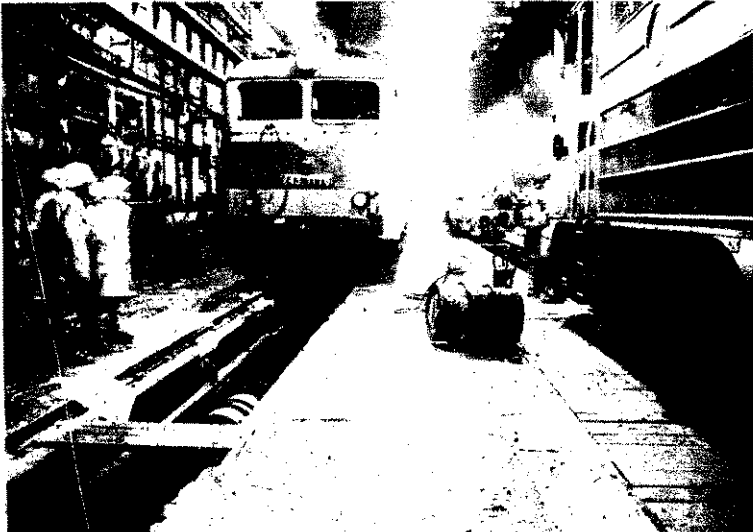
A tüzeset következtében egy személy lyosan, testfelületének mintegy 15—20% érintő égési sérüléseket szenvedett. Hárman szerencsére csak könnyebb arcukon, kezükön, lábukon — sérültek. A keletkezett kár mintegy 100 ezer forint.

Tanulmányként levonhatjuk azt a következtetést, hogy itt is, akárcsak sok más esetben, igen veszélyes körülmények között használnak fel tűzveszélyes folyadékokat a különféle gépi berendezések tisztására, és itt sem szabályozták kellően a munkafolyamat végzését, nem ki rá technológiai utasítást. Mint ki ezúttal is a több éve kialakult és rossz szokásoknak megfelelően végezték a munkafolyamatot.

A munkaterület megvilágítására le nem készített világítóeszköz semmiféle lemmel nem volt ellátva a mechanikus, a ráfröccsenő folyadék, a fémleletekkel való érintkezés stb. ellen.

V.

A helyszín

Ama bizonyos ecset

B típusú, halonnal oltó kézi tűzoltókészülékek

Tűzvédelem c. lap hasábjain az olvasók több esetben találkoztak a pisztolyszelepe halonnal oltó kézi tűzoltókészülékek híresével.

Ugyanakkor azóta már elég nagy számban kerültek forgalomba, célszerűnek tartják, hogy a felhasználók vagy az ezután való óhajtók közelebbi is megismerkedjenek a készülékek felépítésével, működésével teljesítményadataival.

Alábbiakban a 2 és 5 kg töltetű halonnal oltókat ismertetjük. Mind a két típusú készülék az MSZ 1040/7, illetve az MSZ 1040/1 szabvány előírása szerint készül, és a BM TOP jóváhagyása alapján kerül forgalomba.

A készülékek szerkezeti felépítése. A készüléknek két fő része van. Az egyik az gázt tartalmazó, acéllemezről készült oltóagartartály. A másik a működtetést biztosító toltószelap.

Az oltóagartartály palástjára van feleltetve a készülék használatára vonatkozó előírásokat tartalmazó matrica, a tartály felső részén pedig szoros illesztéssel van rányomva a tesztelési adatokat tartalmazó adattábla. Az 5 kg töltetű készülék oltóagartartályára 2 db felfüggesztő füllet is felhengerítették a felfüggesztőn történő elhelyezés érdekében.

Az oltóagartartály beöntőnyakához menetes csatlakozik a pisztolyszelep. A szükséges teljesítményre méretezett lövőke menettel van felszerelve a szeleppel. A szelep kiképzése lehetővé teszi a tűz esetén történő gyors működtetést, azáltal, hogy a szelep billentyűjén (ravaszt) csak ki kell rántani az átdugott biztosítószeg, és a billentyűt ütközésig hátrahúzni. A biztosítószeg végén levő furat fémrel zárva (márvával) van. A plomba a készülék működése esetén (a biztosítószeg kibránásakor) a húzóerő hiánya miatt leesik. A biztosítószeg a végső működésbe hozatal akadályozza meg. A szeleppel beépített nyomásmérő a készülék uralkodó nyomást mutatja. Az előírt nyomás

akkor van meg, ha a nyomásmérő mutatója 0 °C-on vagy afölött, a „zöld sávban” helyezkedik el. Nulla és -15 °C közötti hőmérsékleten a mutató a „piros sáv” harmadik harmadában is állhat.

A készülék belsejében felszállítócső csatlakozik a pisztolyszeleppel. Az oltóagartartály menetes nyakához „0” gumigyűrű tömítéssel és kontraanya szorítással csatlakozik a pisztolyszelep. Az „0” gyűrű és a kontraanya megfelelő kiképzése biztosítja a készülék tökéletes tömítettségét. Műszaki adatok:

Megnevezés	2 kg-os	5 kg-os
Úrtartalom	1,4 liter	3,75 liter
Oltóanyag: BCF gáz (CF ₂ , C1Br)	2-0,06 kg	5-0,15 kg
Hajtóanyag (N ₂) nyomása	10-12 kp/cm ²	10-12 kp/cm ²
Teljes súly	3,27-3,12 kg	7,65-7,70 kg
Tartályátmérő	Ø87 mm	Ø114 mm
Készülékmagasság	350 mm	500 mm
Szükséges készültégl helyméret	87×190×360 mm	140×190×510 mm
Működési idő (folyamatos)	10-11 sec	15-17 sec
Felfüggesztő	gépjármű	fall gépjármű
Vizsgálati tűz (MSZ 1040/7, 7.2)	B-5	B-10
BM TOP jóváhagyási szám	515/73	35/74

Működtetés

A felfüggesztőről való leemelés után a készülék pisztolyszelepeinek billentyűjén átdugott biztosítószeg kibránjuk és a billentyűt (ravaszt) ütközésig húzzuk hátra. A billentyű elengedésével a szelep lezár, ezáltal a működés leáll. Újból meghúzás esetén a működés megindul. A használat során ez a művelet teszi lehetővé a szakos működtetést.

A készüléket talajszint alatt vagy nehezen szellőztethető helyiségben elővigyazattal kell használni, mivel 4-3%-os koncentráció fölött az oltóanyag ártalmas lehet az emberi egészségre. Oltás után hatáson szellőztetni kell a helyiséget.

A készülék ellenőrzését az MSZ 1040/3 szabvány 1. pontjában meghatározott időszakonként kell elvégezni. Az ellenőrzés csak a gyártó vállalat által készített és a BM TOP által jóváhagyott ellenőrzési előírás szerint történhet.

Alkalmazás

A készülék kiválóan alkalmas az MSZ 1040/2 szabványban előírt, B (tűzveszélyes folyadékok), C (éghető gázok), E (elektromos berendezések), valamint kisebb mértékben, A (szilárd éghető anyagok) tűzveszélyes tüzek leküzdésére is. Alkalmazása még azokban a helyeken célszerű, ahol az esetleg visszamaradó oltóanyag káros lehet. Ezen oltógáz esetében ugyanis semmiféle szennyeződés nem marad vissza az oltást követően.

A gyártó vállalat továbbra is minden segítséget megad ahhoz, hogy a halonnal oltók hatékony segítségét nyújtsanak a létesítmények tűzvédelméhez.

Fábián Sándor,
az ELZETT Művek Tűzoltókészülék
Gyára MEO-vezetője

(Folytatás a 15. oldalról)

Hatásos alkalmazása csak a füstgázok megfelelő elvezetésével lehetséges.

A berendezés a szállítási nehézségek miatt egyelőre nem alkalmas az állami tűzoltóság használatára.

Könnyűhabbal való elárasztás esetén, különösen bonyolult zárt térben, célszerű ha a tűzoltók kötéllal hatolnak be, és így tartanak kapcsolatot az egységgel. A könnyűhabbal elárasztott helyiségben ugyanis mindaddig mozoghatnak, amíg a buborék töltésével lehetőség van a buborékokba zárt levegőt felszabadítani belélegezni. A buborékot megtörhetik kézzel vagy bármilyen szerszeggel. A veszély akkor következik be, ha a helyben tartózkodó személy, valamilyen oknál fogva — pl. rosszulletet követhetően — munkaképtelenné válik.

Fontosabb annak a veszélye, és ezzel is számolni kell, hogy a könnyűhabbal való elárasztás esetében, a behatoló elveszti tájékozódóképességét, s mivel a könnyűhab jó hang- és hőszigetelő, a segítségérkezés nehéz. Tudni kell azt is, hogy erős fényű lámpák a könnyűhabot megvilágítják át az összefüggő habréteget.

A leírta — a balesetek elkerülése végett — ki kell oktatni az állomány tagjait.

Középhabbal oltó berendezés, annak felhasználása eröművi tüzek oltásában

A középhabbal oltó berendezés felhasználásáról kísérletek sokat szereztek gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezőnk.

Általában ismert a berendezésről, hogy szintetikus habanyagot tartalmaz, a képzett buborék átmérője 55 mm, továbbá, hogy a berendezés megegyezik a könnyűhabbal. A különbség a ventilátor hiányából ered, ugyanis a középhabot adó sugárcsővek a szilárd nedvesítő vízpermet által magával ragadott levegőt adnak ki a buborékot.

A könnyűhabra igen sok van. Először a berendezés kis súlya, könnyű kezelhetősége, a fejlesztett hab mennyisége 20 m³/p., a távolsága, a berendezés olcsósága és egyszerűsége, a legfőbb előnyök egyaránt jelentőséggel bírnak.

A vizsáti Gagarin Hőerőmű Vállalatnál tartott kísérlet alapján a 25 m²-es felületű tűzveszélyes folyadék égésekor a következők szerint alakult az oltóhatás:

Gyújtás után 5 perccel:

— 1 db könnyűhab-berendezés felhasználása esetében az oltási idő 28 mp., a berendezés teljesítménye 200 m³/p.

— Középhab esetében az oltási idő 30 mp., teljesítménye 20 m³/p. (A felhasznált berendezés száma: 1 db.)

— Nehézhab esetében az oltási idő 35 mp. A felhasznált habmennyiség: 2 db, teljesítményük 10 m³/p.

A leírta könnyűhab megállapítható, hogy a könnyűhab-berendezés oltási ideje volt a legjobb. A fejlesztett habmennyiség tízszeres volt a közép- vagy nehézhabéhoz képest. A kísérlet során szemmel látható volt a könnyűhab pusztulása. Mindhárom esetben azonban a 30 cm-es habtakaró megszüntette a lángolást.

A tűzfelületre bocsátott könnyűhab 60-70 százaléka elpusztult az oltás befejezése után 10 perccel.

A középhab állékonysága igen jónak bizonyult, a hab roncsolása nem volt észrevehető, a habot vízköd felhasználásával is lehet nehezen lehetett eltávolítani. A középhab jól tűrte a hőt, jó volt a gördülékenysége, és terülésével egyidejűleg oltott.

Felhasználása különösen eröművi vonatkozásban igen nagy jelentőségű.

Az eröművekben a középhab a belső terek kitöltésére alkalmas. Magasba könnyen szállítható, — tehát ahová a könnyűhab-berendezés nem helyezhető el, vagy magasban, ott eredményesen lehet dolgozni a középhabbal. Előnye továbbá, hogy a külső körülményektől mentes, egy vagy több készülékkel könnyen felölthető, de nem körülményektől mentes is bátran alkalmazható. Igen nagy előnye a 20 m³/p-es teljesítmény.

Amíg a könnyűhab-berendezéssel a névleges teljesítmény el nem érhető a gyakorlatban — ugyanis a kísérletek folyamán a legkedvezőbb légsebesség kialakítása esetén is csak 70-80 százalékat lehet biztosítani a névleges teljesítménynek — addig a középhab megközelíti a névleges teljesítményt.

A középhab-berendezés tehát igen jól felhasználható az eröművekben, konkrétan: a turbinaolaj, transzformátor- és kábelcsatornák tüzeinek oltására, valamint belső terek kitöltésére.

Feltétlenül kívánatos lenne, hogy a középhab-berendezés jó tulajdonságait nemcsak az energiaiparban, hanem országon belül is elterjedjen.

Tanulmányomat az eröművi tüzek oltása során szerzett tapasztalataim és tájékoztatásaim, valamint a könnyű- és középhab-berendezésekkel történt kísérletek alapján készítettem el.

A leírta könnyűhab mindenképp néhány alapvető gyakorlati tapasztalatot kívánok rögzíteni. Tudni kell ugyanis, hogy a villamos iparban keletkezett tüzek esetén mindig az adott helyzet a meghatározó. A tanulmány azért sem lehetett teljes, mert nem foglalkoztam a generátor tüzeinek oltásával, a szénzállítással meg az olyan külföldi berendezésekkel, mint az elektrofilter (elektromos pernyeválasztó) vagy pl. a szénőrlő berendezésekkel előforduló tüzek oltásával.

Az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára a tűzvédelem szolgálatában

Tisztelt Olvasónk!

Az Elzett Művek Tűzoltókészülék Gyára kollektívája ezúton fejezi ki köszönetét a tűzvédelem dolgozóinak és társadalmi aktivistáinak az 1974-ben nyújtott sokoldalú értékes segítségért, amely számottevően hozzájárult évi gyártási, szolgáltatási és fejlesztési terveink sikeres végrehajtásához.

Az elmúlt negyedszázad célkitűzéseinek megfelelően vállalatunk tevékenységének fő iránya 1975-ben is a tűzvédelem szolgálata.

Az új évben továbbfejlesztjük a gyártó és szolgáltató tevékenységünket. Több, új típusú tűzoltókészüléket és különleges tűzoltógépjárművet gyártunk, illetve közreműködünk ezek előállításában.

Felhívjuk kedves vásárlóink figyelmét a korszerű, utánfutóra szerelt, 250 kg-os porraloltóinkra, valamint a gépjárműre szerelt, 2×250, 750, 2×750 és 3000 kg-os, korszerű, porral oltó berendezéseinkre, továbbá 2 és 5 kg-os, korszerű, BCF-halonnal oltóinkra, valamint a pisztolyszelepes 2 kg-os és a pillanatnyító-szelepes 5 kg-os, széndioxiddal oltó készülékeinkre, továbbá a Monnex oltóporral töltött 1, 3 és 6 kg-os porraloltóinkra.

Tűzvédelmi előadók figyelem!

Korszerűsítsék a tűzoltókészülék-állományt!

Ajánlatos folyamatosan selejtezni az elavult, gyenge hatásfokú tűzoltókészülékeket. Pótlásukra vásárolják az Elzett Művek korszerű gyártmányait. A tűzoltókészülékekkel kapcsolatos szakmai problémák megoldására kérjük vállalatunk szakembereinek tanácsát.

ELZETT MŰVEK TŰZOLTÓKÉSZÜLÉK GYÁRA

Budapest XIII., Babér utca 9–11.

Irányítószám: 1388 Budapest Pf. 99

Telefonszám: 208-843, 208-846

AZ 1974. ÉVBEN MEGJELENT CIKKEK KIVONATOS JEGYZÉKE

	Oldal		Oldal
JANUÁR		JULIUS	
Alapvető jogszabályainkról: Az önkéntes és a vállalati tűzoltóságokról (2)	4	Évzárón	4-5
Tűzoltási kísérlet 8000 m ² -es tűzfelületen (2)	8-9	Az egyszerűség és célszerűség érdekében	8
Tűzbiztonsági kísérletek faházakkal (2)	16-17-18	„Új színfolttal is szeretnénk gazdagítani...”	9
FEBRUÁR		Elektromos tüzek (3)	10-11
Alapvető jogszabályainkról: Tűzoltás és kárelhárítás	3, 6-7	Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (4)	14-15
Tanácskozás Csillebércen	4-5	Négyen veszítették életüket	18-19
Tűzoltási kísérlet 8000 m ² -es tűzfelületen (3)	8-9	Egy NDK-beli tanulmányút tükrében: A közművelődés tűzvédelméről (1)	30-31
A büntető eljárás néhány elvének alkalmazása a tűzvédelemben	10-11	AUGUSZTUS	
Nagyobb önalóság, jobb együttműködés	14-15	Táborozás Csillebércen	4-5
Újtásként elfogadták, kivitelező is akadna	14-15	Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (5)	14-15
MÁRCIUS		Egy NDK-beli tanulmányút tükrében: A közművelődés tűzvédelméről (2)	20-21
Országos értekezlet	2-3-4	SEPTEMBER	
Alapvető jogszabályainkról: A tűz megelőzésével kapcsolatos kérdések, hatósági tevékenység	6-7	„A felszólalásokból is érződött a bizalom tüzoltó elvtársaink iránt”	7
Tűzoltási kísérlet 8000 m ² -es tűzfelületen (4)	8-9	Az új óriás	8-9
A tűzvédelmi határozat érvényesítése államigazgatási úton	16	Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (6)	14-15
ÁPRILIS		OKTOBER	
Az idel feladatok jegyében	4-5	Emlékmű- és emléktáblaavatás	2-3
Egy kezdeményezés, amelyből mozgalom született	5	Az új rendelet jegyében: Országos értekezlet	4-5
Biztonságtechnikai együttműködési szerződés a gyógyszeriparban	7	Tűzkísérletek műanyagokkal	6-7
Veszélyes időszak	8-9	Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (7)	14
Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (1)	10	Vigyázat, kénhidrogén!	15
Újtűk figyelmébe: Újtűsi feladatterv	11	NOVEMBER	
Habitentzálás helyett - odatintenzálás	15	CTIF 1974, Luxemburg	4-5
30 000 köbméter nyersolaj tárolására szolgáló úszótetős tartály oltása negyven perc alatt	18-19	Továbbképző tanfolyamok	5
MÁJUS		A tűzvédelmi automatika széles körű alkalmazásáról	12-13
Az épületek tűzvédelmének korszerűsítésével kapcsolatos kormányhatározatról	3, 12-13	Az erőművek mentő tűzvédelméről (1)	14-15
Az MSZMP XI. kongresszusa, felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére	7	DECEMBER	
Ellentét... ..	8-9	Népünk elismeri, becsüli, segíti a belügyi állomány tevékenységét	2-3-4
Elektromos tüzek (1)	10-11	Dr. Farkas György t. vörögy.: Finnországi jegyzetek	8-9
Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (2)	14-15	A XI. pártkongresszus és felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére	10-11
JÚNIUS		Az erőművek mentő tűzvédelméről (2)	14-15-21
Negyvenkét és fél ezer dolgozó aktív részvételével	7	Új típusú, halonnal oltó kézi tűzoltókészülék	21
Elektromos tüzek (2)	10-11		
Az elektrosztatikus feltöltődés tűzveszéllyel (3)	14-15		

VIZSZINTES SOROK: 1. A FOLYADÉKOK TÜZELNEK MÉRETE ÉS IDŐTARTAMA EZEKTŐL FÜGG (utolsó két zárt betű: TÓ, folyt.: függ. 1.). 13. Világosság. 14. Várak falán található. 15. Vág. 16. Hátulról. 17. Rag. 18. Lehullá. 19. E nélkül nincs semmi. 20. Adóját fizetik. 21. Spanyol napilap. 23. Lesi azonosai. 24. Majdnem nyeri! 25. Kedvelő. 28. Mindent helyettesít a mondatban. 30. Beosztás jelzője. 31. Bonczása, felszámolása. 33. Több idegen nyelven „és”-t jelelt. 34. Testrészt. 36. Libát hizlal. 37. Nyelvtani fogalom. 39. A FOLYADÉKOKNAK EZ A TULAJDONSÁGA VISZONYLAG KIS MÉRTEKŰ. 40. Settenkedni kezd! 41. Níusi mássalhangzók. 42. Jó-e? 43. Gyermekje. 45. Mint 30. 46. Hígyany. 47. Jer betűl. 49. Két egymással ellentétes sarkot köt össze (ék. hiány). 51. Letilt páratlanjait. 52. Férfinév.

FÜGGŐLEGES SOROK: 1. A VIZSZINTES 1. FOLYTATÁSA (utolsó két zárt betű: TÓ). 2. Van helye. 3. Vissza; a II. világháborúból is ismert város. 4. Réz. 5. Mint 45. 6. Elképedten. 7. Kor. 8. Komótos. 9. Mesetien! 10. Alul és vissza! 11. Szeli. 12. Igen, Amerikában. 20. Ama vagy eme, két szó. 22. Beta ikerszáva, vissza. 25. Régi nép. 26. Vizzel leönt. 27. 1848-ban eltörték. 29. NB I-es csapat „beceneve”. 31. Visszazuhanás! 32. A motor. 35. Nem

FEJTÖRŐ FEJTÖRŐ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13				14						15	
16					17					18	
		19			20		21	22		23	
24				25		26			27	28	29
30			31							32	33
34		35			36				37	38	
39											
		40			41				42		
43	44		45					46		47	48
49			50		51				52		

a nyílás fölé! 38. Egyik városunkba. 44. E helyen. 48. Hónap rövid. 50. Vissza: prima. 52. Állítólag mindig egyik Rómába vezet.

Megfejtésül a következő sorokat kell beküldeni: vissz. 1., függ. 1., vissz. 30.

Be kell küldeni továbbá a pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható szót: a vízszintes 39. miatt ilyen a folyadékok égése.

A helyesen megfejtők között könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Beküldési határidő: 1975. január 31.

K. I.

A 11. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtése a következő: HALÁLOS SÉRÜLÉST IDEZHET ELŐ; A FELSZERELÉST VESZÉLYEZTETI.

A pontokkal megjelölt kockákban levő betűkből összeállítható két szó: EGŐ TÜZFELÜLET.

Könyvjutalmat nyertek: Földi Tibor, Budapest; Markó Imre, Győr; Toth Kálmán, Sárretudvari.

A nyereményeket postán küldjük el.

TÜZVÉDELEM

Főosztály: 05278111
TELEFON: 331-160
BUDAPEST, F. v.: Belgár

Berlinre készülnek

Harsány vezényszavaktól hangos a Vágóhid utcai sportkombinát. „Erősebben lökjék a medicinlabdát!” „Feljebb a lábukat!” „Magasabbra a súlyzót!” „Gyorsabban a pedállal!” Folyik az alapozó edzés, lassacskán átizzadnak a mezek. De kell is a jó erőnlét, hiszen a berlini nemzetközi tűzoltóversenyre készül a válogatott keret

Kütvölgyi Mihály képriportja

